SZEGED TÖRTÉNETE

SZEGED TÖRTÉNETE

ÍRTA

REIZNER JÁNOS

NEGYEDIK KÖTET

OKLEVÉLTÁR NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ

KIADJA

SZEGED SZAB. KIR. VÁROS KÖZÖNSÉGE

Szeged, 1900.
Nyomatott Engel Lajos könyv- és könyomdai müintézetében.

OKLEVÉLTÁR.

I.

1247. IV. Béla király a csongrádi kir. várhoz tartozott s Szegeddel határos és néptelen Tápé földet, úgyszintén a tatárok által legyilkolt Csupor nemzetség birtokát képezte Vártó halastavat, a szegedi polgároknak adományozza, s Leontin szöreghi apát által birtokba iktatja.

Bela, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanieque rex, universis Christi fidelibus presentem paginam inspecturis, salutem in domino. Ad universorum tam presencium, quam posterorum noticiam harum serie litterarum volumus pervenire: quod accedentes ad nostram presenciam fideles nostri hospites de Zegedino, nobis humiliter supplicarunt, quod quandoquidem ipsis specialem graciam in collacione cuiusdam terre et piscine, sicut plenius ex subsequentibus patebit, facere dignaremur. Nos siquidem considerantes ipsorum fidelitatem, eorum precibus condescendere volentes, quandam terram Thapeÿ vocabulo, que ad castrum nostrum Chongradiense pertinebat, vacuam et contiguam terre predictorum hospitum; nec non piscinam quamdam, nomine Warthow, que fuerat hominum de generacione Chupur, qui per tartaros fuerant interfecti, nostris hospitibus supradictis, cum plenitudine gracie nostre duximus in perpetuum conferendas, introducendo ipsos in corporalem possessionem prefate terre ac piscine, per fidelem nostrum Leoncium abbatem de Zewrwg. Ut igitur hec nostra donacio seu collacio in perpetuum perseveret, nec ullis umquam temporibus per quempiam imposterum valeat retractari vel in irritum revocari, presentes eisdem concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum Anno ab incarnacione domini Millesimo ducentesimo quadragesimo septimo.

Eredetije Mátyás kir. 1465. évi átiratában, sz. kir. Szeged város titkos levéltárában 28. sz. a.

II.

1359. aug. 3. A csanádi káptalan előtt Ilona asszony, Balak Benedek özvegye, Szeged-alsóváros mellett, Balak helységben levő birtokát a szeged-alsóvárosi polgároknak 65 forintért örökbe vallja.

Capitulum ecclesie Chanadiensis memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod nobilis domina Elena, relicta Benedicti, filii Andree de Balak, accedens ad nostram presenciam, retulit et confessa est oraculo vive vocis, quod porcionem suam et utilitatem nobilitatis sue, quam pro dothe et rerum parafarnalium suarum in dicta possessione Balak vocata, in comitatu Changradiensi existente, in commetaneitatu civitatis de Zeged inferiori adjacentis, sibi de jure pertinentem, ipsis civibus de iam dicta civitate inferiori, pro sexaginta quinque florenis vendidisset, dedisset et donasset perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam. In cuius rei memoriam presentes litteras nostras patentes sigilli nostri munimine fecimus communiri. Datum sabbato proximo post octavas festi beati Jacobi apostoli. Anno domini. Mo CCCo L mo nono.

A hátlapon egykorú följegyzések:

Balak — Ratione praedÿ Pallagÿ circa Tuv existentis.

Hártyán, hátlapján a letöredezett viaszpecsét nyomai. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 1. sz. a.

III.

1389. ápr. 9. Öttevény. Zsigmond király néhai Erzsébet anyakirálynő leveléből meggyőződvén arról, hogy Buda, Félegyháza vagy másfelé a sáregyházi úton járó szegedi polgárok kereskedelmi czikkei a régi kiváltságok értelmében vámmentesek, azért a szer-i nemeseket inti, hogy a sáregyházi úton járó szegedi polgárokat s javaikat ne merjék adóztatni, ellenesetben a vámszedést a szegedi királyi vár javára foglalja le.

Propria commissio domini regis.

Nos Sigismundus dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc., ac marchio Brandenburgensis etc. Memorie commendamus: quod quia nos ex serie efficatissimarum litterarum olim serenissime principisse domine Elizabeth senioris regine Ungarie etc. matris nostre carissime felicis recordacionis fuimus informati, ut cives nostri Zugedienses cum rebus et universis bonis ipsorum mercimonialibus, aut alÿs quibuscumque versus Budam, Feleghaz, vel aliquas alias partes illic tendentes, per viam Saareghaaz vocatam et eciam alias vias ex

pristine libertatis eorum prerogativa gracia eis concessa, libere et pacifice transitus corum fecerint et pronunc facere possint: ideo vobis nobilibus de Zer nostris fidelibus, firmis damus regalibus sub preceptis, quatenus ipsos cives nostros de Zuged, per vias ipsorum predictas, ab antiquo consuetas, cum eorum mercibus et bonis ac rebus quibuspiam, libere et sine omni impedimento gressus ipsorum facere permittere debeatis, sine impedimento molestia et contradictione aliquali, nec eos ad tributum vestrum in prefata villa Zer nuncupata exigi consuetum pretensive compellere sitis ausi modo aliquali, alioquin scituri constanter, quod si secus in premissis feceritis, extunc dictum vestrum tributum pro nostra maiestati occupari, et ad castrum nostrum Zugediense applicari faciemus incunctanter; aliud igitur facere non ausuri in premissis. Datum in villa Vtuyn, sabbato proximo, ante dominicam Ramispalmarum. Anno domini Mo CCCLXXX mo nono.

A pecsét papir-felzete alatt: Propria commissio domini regis.

Kívül egykorú följegyzés: Ut simus liberi super viam Sareghaz.

Hártyán, papirfölzetes veres viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 2. sz. a.

IV.

1405. Zsigmond király 1405. évi első decretuma (decr. minus), mely a királyi városok és a polgárok összes jogviszonyait szabályozza.

Sigismundus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, marchio Brandenburgensis, sacri Romani imperii archicamerarius, necnon Bohemie et Lucenburgensis heres, universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Sceptrigera regalis dignitatis altitudo eo vigilanciori cura, subditorum suorum conservacionem ac tranquilitatem exquirit, quo felicitatem publicam, in sui augmentum et gloriam, calamitatem vero in sui cernit detrimentum et ignominiam redundare. Neque enim princeps esse potest inglorius, qui de subiectorum pace et securitate semper cogitat, neque non ignavus, qui futuris malis et periculis non providet, quando potest. Hinc est quod convocatis ex omnibus regni nostri comitatibus ac districtibus, civitatum, oppidorum et liberarum villarum regio iurisdiccioni pertinencium nunciis et legatis auditis et diligenter intellectis eorum et cuiuslibet ipsorum peticionibus, requisicionibus, informacionibus, opinionibus et querelis, de prelatorum, baronum et pociorum regni nostri procerum, ipsorum eciam legatorum consilio, maturaque superinde deliberacione prehabita, pro bono et pacifico statu, evidentique utilitate tocius regni, quasdam civitates murorum ambitu cingendas,

quasdam liberas villas seu oppida, civitatis honore sublimandas, quasdam consuetudines, que pocius abusiones videbantur, abolendas, quasdam moderandas, quasdam in melius reformandas, quedam eciam de novo statuenda decrevimus, sancimus et ordinavimus, prout infra. Ad quam rem una potissimum consideracio mentem nostram induxit, quod retroactis temporibus, prout in cronicis legitur hungarorum, hoc regnum nostrum varÿs sepe affliccionibus, interdum per Bissenos, aliquando per tartaros, nonnunquam per alios paganos, novissime per Turcos irrogatis, solummodo ob muratarum civitatum seu aliarum municionum carenciam et defectum, cum homines, ubi se et bona sua reducere possent, loca forcia non haberent: quin imo cuncta exposita predis hostium in propatulo subiacerent, miserabiles desolaciones tristissimas populorum abducciones et generaliter immemorabilia, que horror est referre, et inestimabilia pertulit detrimenta. Primo namque quorumdam subditorum nostrorum precibus inclinati, libertates infra declarandas statuimus: Quod in omnibus civitatibus, oppidis, castris et villis et generaliter ubicunque intra regni nostri ambitum, tam in nostris, quam aliorum quorumcumque sint, libera, statera, ulna, mensura vini, frugum et generaliter omnes res ponderabiles et mensurabiles, ponderentur et mensurentur, secundum mensuram civitatis nostre Budensi. Demptis tantummodo mensuris decimarum et moncium tributis, vulgo hegwam et in theutonico pokreith (sic) vocatarum, ac lucris censibus fundis et redditibus presbiterorum et virorum eclesiasticorum, quos in suis statu et justicia quantitate et valore volumus permanere. Si quis autem contrarium facere presumpserit, incidet in penam amissionis rei ponderate vel mensurate, perdendo pro parte ponderata vel mensurata totam rem ponderandam vel mensurandam. Sancimus preterea mercatoribus forensibus in civitatibus. quibuslibet pannos incidere et ad ulnam vendere, imo nec pauciores sex staminibus simul vendere, ullo tempore eciam diebus nundinarum non licere, dummodo idem mercatores sex pannos vel plures habere dinoscantur. Si vero panciores sex haberent, eosdem integros vendere vel commutare valeant atque possint. Quod si secus attentatum fuerit, pridam quelibet stamina contra huiusmodi ordinacionem nostram vendita, alienata vel commutata, necnon pecunia si qua sorte soluta fuisset pro eisdem (Kimaradt: auferantur). Decrevimus insuper, quod nullus publicus notarius in causis, que inter duos laicos vertuntur, sive coram judice ecclesiastico seu seculari procurare debeat, vel ullatenus advocare sed nec ex.... testimonium inter cives locum habeat, nec nobiles seu viri ecclesiastici inquisiciones possent facere contra eos. Porro omnibus et singulis civibus, hospitibus et populis quarumcunque civitatum nostrarum et liberarum villarum alicui ex principalioribus civitatibus annexarum, a quacunque sentencia per eorum judices et cives lata, ad magistrum thavarnicorum

nostrorum vel ad judicium illius civitatis, cuius libertate talis civitas vel villa libera fungitur, liceat appellare. Nec ab eorum, ad quos appellatum fuit, judicatu vel sentencia sit ulterius in aliorum judicum contra procedendum, sed ipsa causa debeat coram eisdem finaliter terminari. Ad hec quemadmodum ex antiqua regni nostri consuetudine, per divos reges predecessores nostros et nos hactenus observata palatinus, comites parochiales, aliique honorem seu dignitatem baronatus tenentes, in congregacionibus ac generalibus judicÿs, quoslibet fures, latrones ac alios malefactores inibi proscriptos et extradatos judicare, condempnare, punire seu proscribere consueverunt. Et insuper veluti nobiles, ex speciali gracia regia ipsis concedi consueta, in eorum possessionibus, eciam malefactores, quos in maleficÿs et culpis deprehenderint condemnare penaliter, ac punire facultatem liberam habuerant. Ita et nos in presenti sanctione duximus statuendum, quod de cetero pro conservanda pace, proque civitatum et villarum uberiori tranquilitate pro viarum securitate, pro itinerancium commodo et ut malefactoribus delinquendi materia substrahatur, omnes et singule civitates ac libere ville, seu judices et jurati earundem, huiusmodi malefactores, qui in eorum tenutis maleficia perpetrassent, quemadmodum et nobiles ex gracia et donacione regia facere possent, condemnandi et debitis puniendi supplicÿs plenam et liberam habeant facultatem; salvo, si ipsi rei et supplicÿs digni, a regia maiestate obtinuisset graciam superinde. Sin autem palatinus, comites et aliquin honorem baronatus habentes, necnon civitatum rectores, huiusmodi malefactores extradatos comprehendere et punire non possent, sed nichilominus eos culpabiles judicando prosciberent, eo casu teneantur illi, qui proscripcionem fecerint, tales malefactores proscriptos cunctis judicibus et justiciarÿs regni nostri et in omnibus civitatibus denunciare et per eorum literas, maleficii eorundem seriem continentes, manifestare. Qui judices et justiciarÿ ac eciam civitatum rectores, postquam huiusmodi litere ad manus eorum pervenerint, ipsos malefactores, si in eorum tenutis et districtis invenerit, possint et valeant, imo teneantur ac debeant arestare, captivare, punire et iuxta ipsorum demerita, dignis affligere supplicÿs et tormentis, salvo semper si a regia maiestate venie graciam impetrassent. Quod si quis judicum, iusticiariorum vel rectorum predictorum ipsos malefactores, cum in manus ipsorum inciderint, punire contempserit, sciat se procul dubio indignacionem maiestatis nostre gravissimam incursurum et a nostra serenitate iuxta qualitatem excessus exinde dependentis irremissibiliter puniendum. Nullus . . . omnino presumat eosdem malefactores fovere, protegere vel aliqualiter defensare, sub pena superius annota. Sancimus preterea ut a modo autea, cives seu hospites aut jobagiones nostri regales, de nostris civitatibus, possessionibus, opidis et liberis villis, castrorumque nostrorum tenutis, ad ecle-

siarum, nobilium et alterius preeminencie hominum jobagiones, in prefatas nostras possessiones, castrorumque nostrorum tenuta et generaliter quemlibet libere condicionis homines, de possessionibus nobilium in eclesiarum possessiones, et de eclesiarum possessionibus in nobilium possessiones, temporibus semper successivis, universis et perpetuis, liberam totam et omnimodam manendi causa et se transferendi habeant facultatem, harum nostrarum literarum per vigorem. Hÿs moderaminum limitacionibus clare presentibus expressatis, ut quicunque et quorumcunque jobagionum dominus, aliqua birsagia sua, quibus jobagio suus aliquo tempore fuisset convictus, infra unius mensis spacium non exegisset, sique eundem extunc birsagia talia super eundem jobagionem suum dicto mense elapso recipere et eundem jobagionem retinere non valeat sed idem jobagio, quo maluerit, modo prehabito indemnis moraturus abscedat. Jobagiones autem ultra Drave fluvium residentes, huius libertatis privilegio gaudere nolumus, sed pocius in suis antiquis consuetudinibus decrevimus permanere. Decrevimus insuper et ordinavimus, quod nullus ex prelatis, baronibus, proceribus, nobilibus ac alterius cuiuscunque dignitatis ordinis status et condicionis hominibus regnicolis et subditis nostris occasione debiti, delicti aut culpe et maleficÿ unius persone seu hominis cuiuscunque status et condicionis existat, audeat . . . presumat civitatem, opidum vel villam ubi talis debitor, delinquens culpabilis aut maleficÿ residere consuevit, seu cives, opidanos vel villanos arestare, detinere vel modo aliquo impedire. Sed si quis contra talem quinquam accionis habet vel habuerit, id in presencia judicis sui ordinari exequatur, prout retroactis temporibus fieri in talibus, secundum regni nostri justiciam consuevit, ita quod innoxÿ pro nocentibus nullo modo aggraventur. Statuimus eciam et ordinavimus, quod quemadmodum antiqua regni nostri habet consuetudo, si cuiuscunque in villa vel possessione alicuius domini terrestris cuiuscunque status et condicionis, tam eclesiasticus quam secularis existat, aliqualis inferretur injuria, dampnum passus, primo ad dominum seu judicem illius possessionis accedendo, iusticiam postulare teneantur. Et si talis dominus vel judex, sibi iusticiam facere contempserit, ad comitem provincialem valeat appellare. Et si comes eciam in reddenda justicia lepidus fuerit, vel remissus ad nostram regiam maiestatem possit eciam appellare. Ita nunc quoque volumus, quod si alicui persone regnicole vel extranee in aliqua civitatum, opidorum et villarum liberarum nostrarum per aliquem cuiusvis status existat et condicionis aliqualis iniuria, offensa, vel dampnum fuerit irrogata vel illata, tunc illis lesus, seu dampnum passus primo coram judice illius civitatis, suum debeat exerceri justiciam. Et si judex et jurati illius civitatis justiciam sibi debitam facere recusaverint vel exhibere distulerint, tunc ipse lesus vel dampnum passus ad

magistrum thavernicorum nostrorum suam causam attrahere valeat atque possit. Deinde si eciam ipse magister thavernicorum nostrorum super huiusmodi querela iusticiam ministrare contempserit, tunc liceat annotato leso vel dampnum passo ipsius magistri thavernicorum judicio demisso, suam causam in nostre maiestatis presenciam attrahere, nos itaque quin ex regiminis nostri regalis officio tenemur, unicuique ministrabimus iusticie complementum. Quod si quispiam lesus vel dampnum passus hoc ordine servato, authoritate propria se presumpserit vindicare et sibi satisfaccionem recipere, talis transgressor huius nostri decreti, in facto potencie convincatur, cum neminem liceat nulla postulata iusticia propria se authoritate vindicare. Decrevimus eciam, quod in quibuscunque causis et processibus, de quibus judices causarum quarumcunque nonam et decimam ab illa parte, que causam obtinet, reciperit, consueverit, de cetero non ab ipsa parte, quem causam obtinet, sed ab illa, que in ipsa causa convincetur, recipere debeant iudices illius cause et extorquere. Cum non sit equum, ut qui iustus est, pro iniustis puniatur et in rebus dampnificetur. Statuimus eciam, ut quilibet seu inhabitator quarumlibet civitatum nostrarum a modo in antea ad collectas nostras regales et contribuciones pro rata non obstantibus quibuscunque libertatibus, ipsis hoctenus datis et imposterum per nos et nostros successores dono et credendi quas quoad premissa ipsis non volumus ullatenus suffragari, solvere et cum illis nostris civibus contribuere teneantur. Si vero nos vel nostros successores aliquos cives nostros libertare et exemptos facere contingeret, tunc et eo casu, nos et nostri successores predicti, quidquid ipsi cives libertati ad collectas solvere deberent, id de communitatis compoto defalcandi ad nostram teneamur et debebimus recipere racionem. Item licet cives nostri Budenses inter ceteras eorum libertates tali libertate per nostros predecessores ipsis largita et concessa ac per nos confirmata, freti et usi hucusque dinoscuntur, ut puta, que omnes et singuli tam regnicole, quam extranei mercatores universas et quaslibet res mercimoniales et bona venalia seu commutabilia, tam ascendendo quam descendendo, in ipsorum civium Budensium medio deponere et depositas inibi vendere et commutare abindeque nullatenus alias abducere, neque deportari facere debuissent et fuissent assueti. Tamen quia nunc facta generali congregacione quarumlibet civitatum opidorum et liberarum villarum nostrarum regalium habito superinde consilio visum et consultum exstitit, ut pro ampliori fructuositate et ulteriori statu comodo et communi bono regni et regnicolarum ac precipue civium et mercatorum nostrorum, ne propter utilitatem et augmentum unius civitatis tota regni nostri communitas dampnum et incommodum suscipiat et nocivum recipiat detrimentum ; omnes et singuli mercatores nostri videlicet regnicole de regno nostro exeuntes et in regno nostro commorantes, universas et quaslibet

ipsorum res mercimoniales et bona venalia seu commutabilia, per totum nostrum regnum et extra ipsum regnum quocunque, quociuscunque et quandocunque voluerint, liberam meram plenam et securam deducendi, deferendi, pellendi, reducendi, deponendi, ac deportandi, vendendi, commutandi et abinde deferendi et deduci faciendi et cum eisdem intra eorum voluntatis libitum disponendi habeant facultatem. Non obstantibus quibuscunque libertatibus et privilegÿs dictis civibus nostris Budensibus super premissa rerum deposicione, quomodolibet datis et concessis, quas et que quoad premissa ex certa nostra sciencia revocamus; exceptis extraneis, qui teneantur in premissis antiquam consuetudinem observare. Insuper omnes et singuli cives civitatum, quas de novo creavimus, quibusque aliarum civitatum constituimus libertates si de judicatu et sentencia judicum et juratorum suorum noluerint contentari, ad illam civitatem, cuius libertate funguntur, aut ad magistrum thavarnicorum nostrorum valeant appellare. Ita tamen, quod postquam magistrum thavarnicorum elegerint, ad judices et juratos redire non valeant, nec e contra ad nullum ulterius, nisi si opus fuerit, ad presenciam nostram personalem appellacio possit fieri quovis modo. Sancimus nichilominus statuentes, ut cives et hospites nostri quarumlibet civitatum nostrarum regalium intra ambitum et climata regni nostri existencium dona seu munera ipsorum in novo quolibet anno pretextu strenarum regie maiestati debita, sic et eo modo nostre maiestati dare et solvere, quemadmodum noviter convenimus cum eisdem, et in quibuslibet civitatum opidorum et villarum nostrarum liberis, literis per nos ipsos concessis, inter alias eorum libertates, clare exprimuntur, debebunt et tenebuntur. Preterea magistro janitorum nostrorum, tempore in prefixo, non plus, quam sex florenos dare*) et cum eisdem nostris muneribus, annis singulis solvere teneantur. Dum autem ubi et quando nostram vel reginalem claritatem in aliquam civitatem, opidorum et liberarum villarum regni nostri intrare contigerit, extunc cives et hospites loci illius, in quem ingressum fecerimus, nostre ac reginali maiestati victualia apportuna ad unum prandium et unam cenam, si prandium et cena ibidem habere voluerimus, aut prandium vel cenam tantummodo, si nisi semel nos ibidem comescionem habere contigerit, habundanter dare et administrare teneantur. Magistro vero Agazonum, civitates per quas nostram seu reginalem maiestatem transire contingerit, illius scilicet civitatis artifices cuiuslibet generis, utputa omnes pellifices unum pellicium, omnes frenatores unum frenum et sic de singulis una vice duntaxat, quandocunque nos inde transire contingerit et non alteri dare et administrare teneantur. Demptis tantummodo civitatibus que ad premissa ex antiqua consuetu-

*) Egykorúlag aláhúzott és megjegyzett sor.

dine, nullatenus obligantur. Ceteris vero officialibus tam nostris quam reginalibus, videlicet pincernarum et dapiferorum magistris dispensatoribus, hostiariis, cocis et aliis quibuscunque, nihil penitus dare seu solvere teneantur. Disposuimus eciam de modo et consuetudine ab antiquo solitis observare, quod prelati et quipiam viri ecclesiastici causas aliquas inter regnicolas nostros motas, amodoque in antea qualitercunque, quociescunque et ubicunque movendas et suscitatas utputa judicium seculare concernentes, judicare et definire minime valeant, neque possint. Et e converso barones, comites provinciarum et alÿ regni nostri nobiles, civesque et hospites, causas aliquas lites seu quesciones forum videlicet ecclesiasticum tangentes, discutere et judicare non debeant, neque presumant. Et si inter ipsos viros ecclesiasticos ab una, parte vero ex altera judices seculares pretaxatos super aliquibus causis in eorum presencia vertentibus, circa ipsarum causarum judicium, cuius videlicet ipsorum judicio pertineant discordia seu disceptacio aliqualis extiteret suborta, extunc partes eedem causas seu causam huiusmodi litigiosas in specialem nostram presenciam ubi deo duce protunc fuerimus constituti cum prelatis et baronibus nostris dirimandas transmittere teneantur, ubi decernantes sanciemus ad cuius partis judicium seu forum spectare debeant et pertinere cause prenotate. Insuper quemadmodum et ab antiquo iuxta statuta regni, aurum argentum cuprum et alia metalla de regno nostro educti prohibita existunt. Ita inter alias constituciones civitatibus, opidis et liberis villis ad presens editas sancimus et statuimus, ut in qualibet civitatum opidorum et liberarum villarum duo jurati cives ad id idonei, per judicem et cives eligantur, qui quilibet ligacionibus et obstriccionibus balarum, vasorum et aliorum ponderum ligandorum interesse et eosdem conspicere debeant, sine quibus civibus ad id deputatis, nulli mercatores, institores ac alÿ quicunque commutatores ipsorum balas et alia pondera ligare aut concludere presumant. Quasquidem balas et pondera idem duo cives eorum sigillorum apposicione consignare debeant et munimine. Et si contra factum fuerit extunc ipse bale vel mercimonia non inspecte nec sigillata, ut premittitur, totaliter amittantur et fisco nostro regali penitus aplicentur. Quibusquidem balis aut alÿs quibusvis ponderibus sic ligatis et consignatis, ad locaque tricesimarum nostrarum deductis et portatis, si eo in casu nostri tricesimatores aut eorundem officiales, talibus sigillacionibus fidem nolent adhibere, sed huiusmodi balas prestenderent disligare, extunc si currus in quibus bale et pondera deferuntur, magni onerati in vulgo masa dicti extiterint, unam marcam auri, vel sexaginta quatuor florenos, aut monetam eiusdem valoris; si vero currus medius seu parvus foret, tunc mediam marcam aut florenum seu monetam eque valentes, ad tenorem ipsius currus appendendo, easdem

balas et pondera disligare et conspicere valeant, atque possint. Et si huiusmodi balis seu ponderibus aurum, argentum vel alie res prohibite non reperientur, extunc tricesimator amittat marcam, seu pecuniam appositam, que domino earundem rerum, seu mercatori debeat remanere. Si vero aurum, argentum vel alique res prohibite reperte fuerint in ipso curru et invente, tunc non solum eedem res prohibite, sed eciam alie universe ac bona quevis in ipso curru et bala existentes et habita, simul cum marca seu pecunnÿs huiusmodi, per ipsos tricesimatores aut eorum officiales auferant et recipiantur. Statuimus eciam et deliberacione decrevimus, quod nullus omnino mercatorum alterius eciam cuiusvis regni nostri status condicionis et preeminencie hominum res mercimoniales ac bona quevis venalia et commutabilia forensium ac extraneorum sub nomine rerum et mercanciarum propriorum prout in talibus astucia aliquorum hactenus facere consuevit, acceptare, recipere, tenere, conservare, vendere, commutare, seu eciam modo quovis expedire, societatesque cum ipsis forensibus contrahere, facere, stabilire, ordinare et firmare, racione atque causa, ut sub colore huiusmodi societatis premissa libere exerceat dictoque nostro decreto contra facere ullatenus audeat atque possit. Contrarium vero facientes, rerum omnium et bonorum sub huiusmodi conclusa collisione, in nostri presentis edicti contemptum in regnum nostrum apportatorum, venditorum, vendendarum, commutatorum et commutandarum irremissibilem perdicionem et fisco nostro regio applicacionem, personasque ipsis penam arbitrariam nostre maiestatis incurrere volumus eo facto, tocies quocies in contrarium premissorum per quempiam contra factum fuerit seu eciam acceptatum. Preterea quia noviter certis iustis et racionalibus causis moti pro reipublice utilitate tociusque conservacione pro qua eciam retroactis temporibus predecessores nostri Hungarie reges multa statuta, multasque consuetudines inducere curaverunt, unacum predictis prelatis, baronibus et regni nostri proceribus decrevimus, ut universi mercatores, negociatores et alii cuiuscunque status et condicionis homines, extra regni nostri limites mercimonia seu res mercimoniales ac venales deferentes et exportantes, tricesimam partem quemadmodum de illis, que introducuntur ad regnum, solvere et administrare teneantur. Idcirco in premissi decreti nostri noviter instituti aliqualem allevacionem et eciam recompensam sanximus et ex liberalitate regia concessimus, quod huiusmodi mercatores et negociatores ac alÿ prenominati, per quecunque loca tributorum seu teloniorum nostrorum regalium, cum personis, equis, curribus ac quibusvis eorum mercimonÿs ac rebus et bonis universis, libere et expedite sine aliqua solucione tributaria transire valeant, tocies quocies magis fuerit opportunum. Mandantes tributariis nostris quibuslibet tam presentibus quam futuris, quatenus huiusmodi personas sub pena indignacionis nostre

gravissime contra formam premisse libertatis, nullatenus impedire, neque ab eis tributum aliquod petere et exigere audeat. Ceterum cum in omnibus regnis, reges quadam prerogativa precipua monetam tam auream quam argenteam cudi facere liberam habeant facultatem, inhonestum et detestabile videretur, quod pecunia cusa per eandem dicionem cursum et exposicionem debitam non haberet, sed multo detestabilius, si circumcideretur vel alleviaretur, aut modo aliquali viciaretur. Cupientes igitur his enormis casibus salubribus remedÿs obviare, requisito super eo prelatorum, baronum, procerumque nostrorum, necnon universorum civium civitatum regalium presencialiter constitutorum consilio, pro utilitate tocius regni et augmento, proque justicie splendore conservando ordinamus et statuimus: ut nullus omnino hominum cuiuscunque status et condicionis existat, audeat vel presumat pecuniam nostram regalem sive auream, sive argenteam, dummodo iusta et recta sit, reicere vel aliquatenus refutare. Item is circumcidere, graves a levibus secernere vel aliquo artificio seu ingenio viciare. Contrarium quidem attentare presumentes hoc modo debeant puniri, videlicet ille vel illi, qui pecuniam easdem recipere recusaverint cadant, in penam amissionis pecunie, que sibi debetur vel rei pro qua pecuniam solvere tenentur; ita, quod judex et jurati illius loci pecuniam vel rem habeant, et debitor a creditore suo, ac emptor a venditore perinde liber et absolutus sit, si eidem dictam pecuniam persolvisset. Illi vero, qui regiam pecuniam circumcidere et minuere, seligere vel viciare presumpserint, ut prefertur, tanquam falsarÿ et malefactores, non tantum in rebus, sed eciam in personis juxta regni nostri consuetudinem antiquam puniantur. Quod si facere ipsi judices et jurati, in quorum manus tales transgressores inciderint, revenerint et eos impune abire permiserint, pro pecunia vel re relaxata, in tanta quantitate pecunie vel valore ipsius rei, fisco regio subiaceant condemnati, pro falsariis vero demissis illam penam incidant sive pecuniariam, sive personalem, quam nostra maiestas duxerit imponendam et eciam infligendam. Verum ut ipsa pecunia nostra in sua ratitudine conservetur, nullusque presumat ipsam incidere vel viciare, sanximus eciam: quod in qualibet civitate sit cambsor regius, qui solus cambiendi et commutandi pecuniam, videlicet pro florenis aureis monetam, et pro moneta florenos aureos, habeat facultatem. Interdicentes universis et singulis regnicolis nostris et eciam extraneis cuiuscunque status et condicionis ut de cetero cambire, seu commutacionem aliqua de pecunia et florenis aureis pro pecunia facere non valeant, neque possint, sub pena amissionis pecunie cambse vel cambiende, que eidem cambsori regio, nomine fisci nostri debeat apportari. Demum cum predecessores nostri Hungarie reges probabili sanccione statuerint, ut intra limites regni nostri Hungarie nulli sales expedicionem, seu cursum habere

deberent, sed tantummodo sales, qui in ipso regno nostro effodiuntur, nostra quoque maiestas, considerans hanc sancionem fore justissimam et honestam, cum quodammodo pars sit magne demencie, id, quod de suo quisque habere potest ab alÿs mutuare. Similiter statuimus sanciendo, habito tamen prius superinde nostrorum prelatorum, baronum ac procerum consilio ac deliberacione prematura, quatenus de cetero nullus omnino hominum cuiuscunque status dignitatis et condicionis existat, sive regnicola, sive advena audent vel presumant sales alicuiusmodi, preterquam solummodo sales nostros regales in regno nostro effosos intra regnum nostrum inducere, deferre, vendere, emere, distrahere, consummere vel aliqualiter habere, sub pena inferius annotata. Videlicet quod si apud quospiam cuiusvis status et condicionis existant reperti fuerint, huiusmodi sales in regno nostro non effosi, ille vel illi, apud quos reperti fuerint, primo perdant et ammittant, ipso facto protinus ipsos sales. Si vero quospiam venundaverit, antequam apud cum reperiantur, tunc ad restitucionem pecunie irremissibiliter teneatur; quos sales vel quam pecuniam camerarius regius, nomine fisci regalis indilate inferit et exigat ab eisdem. Denique pro communi bono et tocius utilitate regni providere volentes, ne aurum aut argentum, quod in ipso regno effoditur, extra regnum per quempiam deferatur, nisi prius conversum fuerit in monetam, hoc eciam salubri remedio duximus statuendum, videlicet ut nemo montanus cuiquam homini cuiusvis status et condicionis existat, aurum vel argentum publice vel secrete vendere, nemoque omnino montanus cuiusvis eciam status et condicionis existat a montano seu laboratore emere audeat vel presumat. Sed omne et totum aurum, quod et quantum ubique per regni nostri climata effoditur et eciam invenitur, debeat sine aliquali diminucione camere regalis monete, tam auree quam argentee presentari, videlicet camerario regio pro precio et precÿs hactenus limitatis. Item nec ab alia aliqua persona, causa mercacionis seu vendicionis publice vel secrete emi, aut vendi liceat aurum vel argentum, eciam si de alienis partibus ipsum aurum vel argentum ad hoc regnum porteratur, sed semper quandocunque venditur, ille debeat camerario regio monete presidenti vendere et nulli alteri; ipseque camerarius dare sibi precium non secundum estimacione montanorum, sed prout in loco ubi tunc fiet vendicio, teneatur. Pro usu vero proprio vel pro vasis aureis et argenteis balteis et alÿs ad cultum vel ornamenti spectantibus laborandis, unusquisque vendendi et emendi liberam habeat facultatem. Si quis autem forte contrarium facere presumpserit et venditor auri vel argenti et eciam pecuniam amitat protinus ipso facto, quod aurum vel argentum queve pecunia fisco nostro regio pro medietate et pro reliqua meditate accusanti, si quis accusator extiterit, aplicetur, Ob hoc etenim volumus, quod quisquam audeat

vel presumat aurum seu lapidem illum, in quo auri vel argenti qualitas dinoscitur habere, item neque testam seu intimam pro argenti effusione et financia tenere, exceptis duntaxat aurifabris; insuper nec separandi cum aqua aurum ab argento arte exercere, nisi ille vel illi, quibus huiusmodi officia duximus specialiter committenda. In quorum omnium et singulorum testimonium firmitatemque perpetuam, presentes literas nostras privilegiales, pendentis et autentici novi sigilli nostri dupplicis munimine iussimus roborari. Datum per manus reverendi in Christo patris et domini Eberhardi ecclesie dei et apostolice sedis gracia episcopi Zagrabiensi, aule nostre regie summi cancellarÿ, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo quinto, decimo septimo kalendas maÿ, regni autem nostri anno decimo septimo; venerabilibus in Christo patribus et dominis: Valentino tituli sancte Sabe sacrosancte Romani ecclesie presbitero cardinale et ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, Johanne Strigoniense, Colocense sede vacante, Andrea Spalatense, Jadrense sede vacante, altera Andrea Ragusiense archiepiscopis, Luca Waradiense, Stephano Transsilvaniense, eodem domino Eberhardo Zagrabiense, Agriense sede vacante, Johanne Boznense, Wesprimiense sede vacante, Johanne Jauriense, Nicolao Waciense, Petro Nitriense, Fratre Dousa electo Chanadiense ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, Syrmiense, Traguriense, Scardonense, Tininiense, Nonense, Sibinicense, Mikariense, Pharense, Corbaviense et Seuniense sedibus vacantibus; necnon magnificis viris Nicolao de Gara, regni nostri Hungarie predicti palatino; Joanne et Jacobo, Waywodis nostris Transsilvaniensibus; comite Frank, filio quondam Konye bani, judice curie nostre; Paulo Bysseno et altero Paulo de Peth, Dalmacie, Croacie predictorum ac tocius Sclavonie; Joanne de Maroth, Machoviense banis; honore banatus Zevreniense vacante; Nicolao Treutel de Neuna thavernicorum et comite de Posega; Simone filio dicti condam Konye bani, janitorum; Martino Deis, dapiferorum; Laurencio de Tharÿ, pincernarum; Petro Cheh, agazonum nostrorum magistris; Sinisloue de Wethau, comite Posoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Eredetije hártyán, Mátyás király 1464. évi április 3-án kelt átiratában, Szeged v. tit. levéltárában 26. sz. a. A kettős pecséttel ellátott 1405. évi eredeti kiadvány, mely az átírás alkalmával még a város birtokában volt, fenn nem maradt.

V.

1408. jan. 9. Buda. Zsigmond király Temesvárott Geges György szegedi bíró által, Maróthi János macsói bán vámosai és adószedői ellen, a szegedieknek szerémi, nevezetesen Kamancz és Péterváradon termelt boraik után szedett soknemű vámok, adók, fokvámok és üres kocsik megvámolása ügyében tett panaszára, a megejtett vizsgálat alapján a szegedi polgárok kamanczi és péterváradi borai után fizetendő vámok mennyiségét megállapítja s azoknak Szentmártonba való szabad szállítását engedélyezi.

Relacio Piponis de Ozora, Comitis Themessÿensis.

Nos Sigismundus dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, etc. Marchioque Brandemburgensis, etc. sacri Romani imperÿ vicarius generalis et regni Bohemie gubernator. Memorie commendamus per praesentes: quod nobis pridem in Themeswar constitutis fideles nostri providi viri Georgius dictus Geges iudex civitatis nostre Zegediensis, in sua et universorum civium eiusdem nostre civitatis personis, adversus magnificum virum Johannem de Maroth, banum nostrum Machoviensem, suosque tributarios et officiales lamentabili cum querela detexerant eo modo: quod videlicet idem Johannes banus et sui tributarii, quibusdam abusivis novitatibus et frivolis cautelis adinventis, in civitatibus seu opidis Kamanz et Petherwaradÿa vocatis ac earundem pertinencÿs, de singulis tunellis vini ipsorum singulos centum, de singulis autem opposicionibus sigillaribus, singulos decem, item quod in dicta Petherwaradÿa de dictis vinis eorum medium navigium vulgo felrewkelesek[1]) nuncupatum, videlicet de singulis vinis similiter singulos decem, et quod pro quolibet signeto circulari, ad dictas tunellas vini, per eos consignando, singulos decem denarius novos et eciam quod in tenutis dicte Petherwaradÿa ab eisdem vinis tributum inconsuetum, in vulgari fokwam vocatum, item quod de curribus eorum vacuis ad eandem Petherwaradÿam intrantibus, modo simili tributum insolitum incessanter exegissent et facerent extorqueri, preterea quod dicta vina ipsorum de predicta Kamanz ad Zenthmarthon deferri et apportari non permitterent. Cum tamen ipsi ad nullam aliam premissorum preterquam de singulis apposicionibus sigillaribus singulorum duorum et nichilominus de quolibet signeto circulari singulorum duntaxat duorum denariorum novorum solucionem et assignacionem per prelibatos Johannem banum et suos compelli deberent et astringi, et quod ipsi quelibet vina eorum de dicta Kamanz ad prenarratam Zenthmarton liberam deferendi et deducendi habuissent facultatem, solucione tributaria sine omni; supplicantes nostro culmini prece humili et subjectiva, ut ipsis de premissis

[1]) Felrőkölésök.

regale remedium adhibere dignaremur opportunum. Cumque nos de premissis veritatem cerciorem experiri volentes, fidelem hominem nostrum jdoneum ad id de curia nostra specialiter deputantes, ad premissorum jnquisicionem transmissemus, qui tandem ad nos reversus, nobis retulit et significavit: quod ipse in partibus Syrmiensibus palam et occulte procedendo, a nobilibus, possessionatis hominibus, civitatibus et liberis villis, signanter autem conprovincialibus et commetaneis prescriptarum civitatum Kamanz et Petherwardÿa et alÿs, quibus licuisset et decuisset, talem de premissis scivisset veritatem: Quod prefati nostri cives et hospites de Zegedino ad nullam penitus premissorum, preterquam de singulis apposicionibus sigillaribus singulorum duorum, de singulis quoque signetis circularibus similiter singulorum duorum denariorum novorum solucionem et amministracionem per pretitulatos Johannem banum et suos tributarios compelli tenerentur; et quod ÿdem nostri cives iam dicta eorum vina quelibet de dicta Kamanz ad prenotatam Zenthmarthon absque solucione tributaria liberam apportandi habuissent et habere debeant facultatem; ad alias vero soluciones premissas per eosdem Johannem banum et suos, novitatibus adinventis, contra libertatem ipsorum absque lege astringentur et coartarentur. Quibus auditis et relatibus ipsius nostri fidelis ad id deputati per omnia fidem adhibentes, nos huiusmodi abusivas novitates, perquas nostri subditi non modicum agravantur, admittere nolentes, unacum prelatis, baronibus nostris proceribus sanximus publice et presentibus decernimus, ut a modo in antea sepefati nostri cives et hospites ad nullam huiusmodi adinventam et inconsuetam, preterquam de singulis apposicionibus sigillaribus singulorum duorum denariorum, de quibusvis eciam signetis circularibus, similiter singulorum duorum denariorum novorum solucione teneantur. Ipsas soluciones et pactaciones quaslibet alias illegitimas penitus revocando et quod antelati nostri cives et hospites, universa vina ipsorum de antefata Kamanz ad dictam Zenthmarthon liberam et pacificam deferendi habeant facultatem. Quocirca vobis prefatis nostris fidelibus Johanni bano, vestrisque tributariis officialibus et familiaribus ac cunctis futuris banis et eorum subditis in dictis partibus nostris Syrmiensibus ubique constitutis et constituendis, presentes visuris firmissime precipimus et omnino volentes mandamus, quatenus habitis presentibus et temporibus perpetue affuturis prefatos nostros cives et hospites Zegedienses, in eorum rebus et personis, contra formam presentis nostri decreti et mandati novitatibus quibuslibet adinventis, seu adinveniendis prorsus cassatis, nullatenus impedire seu perturbare presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, presentes quoque post earum lecturam, reddi jubemus presentanti. Datum Bude, feria secunda proxima post festum epiphaniarum domini, anno eiusdem Mmo quadringentesimo octavo.

Kívül közel egykorú följegyzés: Priv. Sigismundi regis — — ut in Kamanz et Peterwardia de uno vino duarum sigil et non plures, nisi duos solvere debeamus et quelibet vina nostra de Kamanz predicta ad Zenthmarton libere portare valeamus. Anno 1408.

Hártyán, veres viaszpecsétje lehullott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 3. sz. a.

Ez oklevélre hivatkozik Mátyás kir. 1471. évi kiadványában s guthi Ország Mihály nádor 1481. é. ítéletében.

VI.

1409. ápr. 14. Buda. Zsigmond király a szegediek panaszára elrendeli, hogy a midőn a város polgárai s lakosai kereskedésben utaznak, sem ők, sem jószágaik más hatóságok által ítélet alá nem vonhatók s le nem tartóztathatók, hanem az ellenök fennforgó követelések és perek a szegedi bíró s a kir. tárnok előtt indítandók.

Propria commissio domini regis.

Sigismundus dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. marchioque Brandenburgicus etc. sacri Romani imperii vicarius generalis et regni Bohemie gubernator, fidelibus suis universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus officialibusque eorumdem ac tributarys et vicetributarys, item civitatibus et liberis villis, ipsorumque rectoribus, judicibus et villicis, presentes visuris, salutem et graciam. In personis fidelium nostrorum universorum civium, hospitum, populorum et incolarum civitatis nostre Zegediensis, nostre querulose datur intelligi maiestati, quod dum ipsi, aut aliqui ex ipsis pro acquirendis victuum suorum necessitatibus, simulcum rebus et bonis ipsorum quibuscunque per climata regni nostri proficiscerentur in vestris tenutis, possessionibus, officiolatibus, honoribus, tributis ac vestri in medio in personis sepius judicarentur, ac rebus et bonis ipsorum arestarentur et prohiberentur, signanter pro debitis et excessibus aliorum. Unde cum justi pro jniustis et jnnocentes pro reorum excessibus puniri non debeant, nec agravari: igitur fidelitati vestre et cuiuslibet vestro firmissimo nostro regio sub edicto seriose precipimus et mandamus, quatenus dum quando et quociescunque prefati nostri cives, populi et hospites aut aliqui ex ipsis simulcum rebus et bonis suis pro aquirendis victuum suorum necessitatibus ad vestras tenutas, honores, districtus officiolatus, tributa, aut vestri in medium pervenerint, eosdem in personis judicare, aut vestro ad adstandum judicatui compellere, seu res et bona ipsorum arestare vel prohiberi facere nullatenus presummatis, nec sitis ausi modo aliquali, signanter autem pro debitis et

excessibus aliorum. Ceterum ut deinceps presentes nostre litere in earum vigoribus perpetue observentur et ipsius indebite contrariantes de ipsorum inobediencia meritum capiant talionis, statuimus una cum prelatis et baronibus regni nostri et decrevimus perpetue observandum: quod comes vel vicecomes comitatus illius, in quo tales reperíentur tributarii, vel alterius cuiuscunque status et condicionis homines, qui ipsos cives nostros vel eorum alterum pro debitis, ut premisimus et excessibus aliorum impedirent, mox personaliter accedat vel suum hominem mittat, qui hos, qui prefatos nostros cives, aut eorum alterum contra premissa nostra edicta in personis judicare aut rebus et bonis ipsorum arestare niterentur, ab huiusmodi judicatu per oportuna gravamina et consueta prohibeat et conpescat, bonaque et res arestatas eisdem remitti et sine dampna restitui faciat, dicatque eisdem verbo nostro, ut si ipsi aut alÿ quidquam accionis vel quescionis contra eosdem nostros cives seu alterum ipsorum habent vel habuerint jd in ipsorum medio, in presencia judicis seu juratorum civium, aut alterius ordinarÿ, utputa thavarnicorum nostrorum regalium magistri legitime prosequantur, ex parte quorum ÿdem judex et jurati cives, aut alter ordinarius omnis juris et justicie ac satisfaccionis complementum exhibere tenebantur omni querulanti, prout dictaverit ordo juris, aliudque in premissis facere non ausuri, presentes eciam post lecturam reddi jubemus presentanti. Datum Bude, octavo die festi resurreccionis domini, anno eiusdem millesimo CCCCmo nono.

Hártyán, veres viaszpecsétje lehullott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 4. sz. a.

VII.

1411. jún. 29. Buda. Zsigmond király Szeged város és a szőreghi Chybak nemesek közt a szegedi és szőreghi határok, rétek, vízállások, halastavak és tiszai haszonvételek iránt régebb idö óta folyó pert a főurak és zászlósok jelenlétében Szegeden megvizsgálván, határjárást rendel, és János mester alkancellár, Laczk Dávid és Dávid zólyomi comes, úgy Fábián mester kancelláriai jegyző által végbevitt határigazítást jóváhagyja s megerősíti.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex. Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus incumbit universis: Quod cum inter fideles nostros Emericum videlicet filium Benedicti, Valentinum, filium Johannis, Michaelem et Johannem, filios Ladislai, filÿ Michaelis, filÿ Chybak nobiles de Zewregh ab una, item judicem ac cives et hospites

civitatis nostre Zegedÿensis parte ab altera, pretextu terrarum, pratorum, arundinetorum, stagnorum, piscinarumque, nec non fluvÿ Ticie aliarum eciam utilitatum inter prefatas civitatem nostram Zeged et possessionem Zewregh vocatas nobilium predictorum habiturum et existencium, litis et quescionis contencionisque materia suborta, et per aliqua retrolapsa temporum spacia ventilata, novissime autem in nostre majestatis nonnullorumque prelatorum et baronum nostrorum presenciam nobis unacum eisdem pro quibusdam nostris et regni nostri arduis agendis et negociis expediendis in predicta civitate nostra Zeged vocata existentibus deducta fuisset. Nos vero uti nostri regimini interest, officio, fatigÿs, laboribus et expensis, ipsarum parcium predictarum in prosecucionibus huiusmodi licium fiendis, ut ipsi et eorum successiva posteritas ab ipsarum licium vexacionibus sublevati, pulcra lege pacis congratulari, nobis et sacro regio diademati commodosius queant famulari, parcere cupientes ad revisionem huiusmodi terrarum pratorum et ceterarum utilitatum predictarum, partes inter predictas contenciose habitarum, reambulacionemque et rectificacionem metarum necnon limitacionem ac distinccionem et separacionem .... jurium ipsarum parcium eisdem partibus a nostro instanter postulantibus culmine, fideles nostros honorabilem virum magistrum Johannem, maioris cancellarie nostre vicecancellarium, necnon magistros David, filium Lachk, aule nostre militem, et alterum David, filium Martini de Albeus, alias comitem nostrum Zolyensem, ac magistrum Fabianum, ipsius maioris nostre cancellarie notarium, specialem de prefata aula nostra regia, tamquam homines nostros regios speciales destinassemus; demum ÿdem exinde ad nos reversi, nobis uniformiter retulerunt: quod ipsi in vigilia festi nativitatis beati Johannis Baptiste nunc pretacti ad facies terrarum pratorum et ceterarum utilitatum inter partes prenotatas contenciose habitarum, presentibus vicinis et commetaneis civitatis Zeged et possessionis Zevreg predictarum item nobilibus de ipsa Zevreg antefatis, necnon antedicto judice, juratisque et nonnullis alÿs civibus et incolis dicte civitatis nostre Zegedyensis accedendo, ipsasque primitus secundum demonstracionem ipsarum ambarum parcium undique reambulando, et tandem ipsis partibus in huiusmodi earum reambulacionibus et metarum ostensionibus ubilibet discordantibus, nullaque literaria instrumenta metalia se facto in huiusmodi habere allegantibus talem limitacionem et sequestracionem terrarum et aliarum utilitatum inter ipsarum parcium demonstraciones litigiose remanencium, ipsis utrisque partibus consencientibus et benevole acceptantibus, duxissent faciendam et jura ipsarum parcium a se se invicem hoc ordine metaliter separassent: Quod primo secus Ticyam a plaga septemtrionali incipiendo, duas metas terreas capitales, unam ab orientali prefate possessioni Zewregh, dictorum nobilium et aliam

ab occidentali partibus, memorate civitati nostre Zegedÿensi distingentes, a quibus versus meridiem procedendo et quamdam magnam seu publicam stratam a parte prefate possessionis Zewregh versus iam dictam civitatem nostram Zegedÿensem tendentem saliendo, in quodam plano unam metam cursualem, abinde plagam meridionalem ad eandem, ad quoddam arundinetum et pertranseundo ipsum arundinetum venissent ad quoddam stagnum seu piscinam Nageer dictam, ubi propter idem stagnum similiter in plano modo simili duas metas, abhinc plagam ad predictam ipsum stagnum pertranseundo, secus idem consimiliter duas metas, deinde autem per bonum spacium eundo unam metam et ab eadem ulterius pergendo aliam metam, et deinde similiter in bono spacio progrediendo unam metam, dehinc autem tendendo semper plagam meridionalem ad prefatam et ubique paululum, quasi versus occidentalem partem declinando applicuisset, ad quemdam alveum Syllouzywreveer[1]) per partes communiter appellatum, et ibi terre prefatarum civitatis Zeged et possessionis Zewregh vocatarum commetanearum terris possessionum Zenthyvan et Gyalow vocatarum, ubi non longe ab ipso alveo in loco pratoso duas metas terreas, unam videlicet ab oriente preattacte possessionis Zewregh, et aliam ab occidente vel quasi modicum ad aquilonalem partem respicientem jam fate civitatis nostre Zegedÿensis separantes erexissent, seu erigi et accumulari fecissent, et sic cursus ipsarum metarum jura prefatarum parcium a sese modo premisso distingencium terminaretur. Quibus habitis cuilibet parti, suum jus modo prenotato metaliter ab invicem distinctum statuissent, reliquissentque et omisissent, jure perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum, pariter et habendum, nemine contradicente inibi apparente. Quandoquidem nostrorum hominum premissa relacione facta percepta, quia ÿdem ad facies predictarum terrarum et aliorum jurium parcium predictarum inter easdem litigiose, ut praemissum est, existencium, termino in predicto accessisse, et ipsas ac eadem secundum situm supradictarum metarum, ipsis partibus consencientibus et benevole annuentibus, modo, quo supra, distinxisse, et cuilibet earumdem suum jus metis premissis ab invicem distinctum nemine contradicente, in perpetuum statuisse, reliquisseque et consensisse dinoscuntur. Ideo et nos huiusmodi metarum erectioni et juris parcium . . . . . sequestracioni et statucioni pro partibus prenotatis modo, quo supra facte de uberiore dono nostre gracie, nostrum regium consensum prebentes, pariter et assensum, ipsa jura parcium jam factarum, ipsis modo prenotatis sub distinccionibus prescriptarum metarum debita et statuta relinquimus, et committimus eisdem partibus, et earum heredibus et posteritatibus universis eo jure,

[1]) Süllő szürő ér.

quo eis dinoscuntur proinde in sempiternum possidere, tenere, pariter et habere, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante, salvis juribus aliorum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus literas nostras privilegiales, pendentis autentici sigilli nostri novi duplicis, quo ut rex Hungarie utimur, munimine roboratas. Datum Bude, sexto die metarum ereccionis et statucionis predictarum. Anno Domini Millesimo quadringentesimo undecimo.

Hártyán, veres és zöld selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 5. sz. a.

Jegyzet: A határjárás napjául említett „vigilia festi nativitatis beati Johannis Baptiste" június 23-ára esik, s ettől 6 napot számítva, az oklevél kelte június 29-ére teendő.

VIII.

1411. júl. 26. Visegrád. Zsigmond király Szeged város és Gyálai Mihály között, a szegedi és gyála-szent-iványi határok, úgy a tiszai haszonvételek iránt régebben folyó pert, Szegeden a főurak és zászlósok jelenlétében megvizsgálván, határjárást rendelt s Gyálai Mihály, úgy András szegedi bíró, Delchogh Gergely és Máté diák esküdtek s több gazda közbenjöttével, Fábián mester pécsi, úgyszintén pozsonyi kanonok és kancelláriai jegyző által megtartott határjárást s az uj határok felállítását jóváhagyja s megerősíti.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex, memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis: quod cum inter fideles nostros judicem ac cives et hospites civitatis nostre Zegedÿensis ab una, item inter Michaelem, filium Stephani de Gÿala, parte ab alia, occasione et pretextu terrarum, pratorum, arundinetorum, stagnorum piscinarumque, necnon fluvÿ Ticie aliarum eciam utilitatum, inter prefatam civitatem nostram Zegediensem, ac possessionis Gyala predictam et Zenth Iwan vocatas, ipsius Mÿchaelis habitarum et existencium, litis et quescionis contencionisque materia suborta et per aliqua jam retrolapsa temporum curricula ventillata, novissime autem in nostre maiestatis nonnullorumque prelatorum et baronum nostrorum presenciam, nobis unacum eisdem pro nostris et regni nostri arduis agendis, et negocÿs expediendis, in predicta civitate nostra Zegedÿensi existentibus deducta fuisset. Nos vero uti nostri regiminis interest officio, fatigÿs, laboribus et expensis ambarum parcium predictarum, in prosecutionibus huiusmodi licium fiendis, ut ipsi et eorum successiva posteritas, cessatis eorum litibus pacis pulcritudine congratulantes, nobis et sacro regio diademati comodosius quirent gratulanter famulari parcere cupientes, ad revidendas et reambulandas huiusmodi terras, pratas et ceteras utilitates, partes inter predictas contenciose habitas et existencia necnon rectificanda, refor-

manda, disponenda limitandaque ac disponenda et separanda a sese jura parcium earundem partibus eisdem a nostro instanter postulantibus culmine fidelem nostrum magistrum Fabianum, Quinqueecclesiensis et Posoniensis ecclesiarum canonicum, maiorisque nostre cancellarie notarium specialem de aula nostra regia, tamquam hominem nostrum regium signanter destinassemus, demum jdem ad nos exinde rediegens, nobis retulit isto modo: Quod ipse feria tercia proxima post festum beate Margarethe virginis et martiris de novo preteritum, ad facies terrarum, pratorum, arundinetorum et ceterarum utilitatum inter partes prenotatas litigiosarum, presentibus vicinis et commetaneis civitatis et possesionum predictarum, item Andree judice, Georgio Delchogh, Matheo Literato, ceterisque juratis ac plerisque alÿs civibus, hospitibus et jncolis ipsius civitatis nostre Zegedÿensis, necnon predicto Mÿhaele, filio Stephani, praesentibus accedendo, jpsasque civitatem et possessiones primitus, secundum demonstraciones earundem ambarum parcium undique reambulando eandem vero ipsis partibus et huiusmodi earum reambulacionibus ubi discordantibus et sibi invicem contradicentibus, nonnullaque literalia instrumenta metalia mihi producentibus, nec habere se allegantibus plus, una cum alÿs probis et nobilibus viris, metis ac pratis et alÿs utilitatibus, inter earundem parcium demonstraciones litigiose remanentibus, ipsis utrisque partibus consencientibus et benevole annuentibus, certa limitacione prehabita jura ipsarum parcium a sese invicem, metis infrascriptis hoc ordine separassent et sequestrassent: Quod primo incipiendo a quibusdam duabus metis, pridem inter prefatam civitatem nostram Zegediensem et possessionem Zewregh, secus quemdam alveum Sylowzylewer vocatum positis incipiendo, et ab inde pertransito ipso alveo, ad plagam meridionalem directe eundo, in quodam agro inter arundines sito unam metam, dehinc ulterius ad eadem plagam, modo simili pertransitis quibusdam arundinetis, penes quamdam viam, unam aliam metam, abhinc plagam ad predictam redeundo, supra quandam paludem arundinosam Chylye vocatam duas metas, unam a predicta meridionali prefate possessionis Zenth Iwan et aliam ab aquillonali partibus memorate civitatis nostre separantes, a quibus precise ad occidentalem plagam reflectendo, et penes ipsam paludem in bono spacio currendo in loco campestri unam metam et ab ipsa longe progredendo et saliendo quandam viam veniret ad unam venam de Ticia exeuntem, Eweszeghfoka nuncupatam, ubi penes ipsam viam et venam et predictam similiter unam metam, et exhinc plagam occidentalem ad predictam pergendo, venisset ad finem cuiusdam silve salice, seu arborum salicum in portu seu rippa Ticie existencium, et ibi in fine silve predicte non longe a predicta Ticia duas metas terreas, unam ab aquilonali prefate civitati Zegediensis, et reliquam a meridionali plagis prelibate possessioni Gyala distingventes, erigi

fecissent. Qiubus sic habitis, huiusmodi jura parcium predictarum, premissarum metarum ereccionibus ab invicem distincta, partibus eisdem statuisset, reliquissetque et commisisset, jure perennali possidendas, tenendas, pariter et habendas, salvis juribus alienis. Quaquidem relacione ipsius hominis nostri facta percepta, quia idem homo noster ad facies prescriptarum terrarum, pratorum et aliorum jurium ac utilitatum parcium predictarum inter easdem tunc, ut premittitur, litigiose habitarum et existencium, termino in predicto accessisse et ipsas ac eadem secundum cursum supradictarum metarum, ipsis partibus, ut prefertur consencientibus, modo prenotato distinxisse, et cuilibet earumdem partem suum ius sic ab invicem distinctum, in perpetuum possidendum statuisse ac reliquisse et commisisse demonstratur. Ideo et nos huiusmodi ereccionibus metarum ac limitacioni et sequestracioni statucionique predictorum jurium parcium antefatarum, modo quo supra facte nostrum regium consensum prebentes, ipsa jura parcium earumdem, ipsis modo prenotato, sub premissarum metarum distinccionibus statuta et commissa relinquimus et committimus eisdem partibus, et earumdem heredibus et posteritatibus universis eo jure, quo eis dinoscuntur pertinere in sempiternum possidere, tenere, pariter et habere, sine prejudicio juris alieni, harum nostrarum litterarum vigore et testimonio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis et authentici sigilli nostri novi dupplici, quo ut rex Hungarie utimur, munimine roboratas. Datum in Wyssegrad duodecimo die ereccionis metarum et statucionis predictarum. Anno Domini Millesimo quadringentesimo undecimo.

Hártyán, vörös selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 6. sz. a.

Jegyzet: A határjárás napjául említett „feria tertia post festum beate Margarethe virginis et martiris“ nap július 14-ére esik, s ettől 12 napot számítva az oklevél kelte július 26-ára teendő.

IX.

1412. szept. 6. Buda. Zsigmond király az alszegedi bíró és esküdtek évenkénti választása alkalmából előforduló lázongások és viszályok megszüntetésére rendeli, hogy a polgárok egyeteme évenként, szent György napján, negyven alkalmas és becsületes személyt válaszszon, s ezek válaszszák a bírót és az esküdteket, a kiknek mindenki tartozik engedelmeskedni.

Relacio Piponis de Ozora, comitis Themessiensis.

Sigismundus, dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex. Fidelibus nostris universitati seu communitati civium,

hospitum et incolarum civitatis nostre Alzeged nuncupate, presentes inspecturis, salutem et graciam. Nostre datur intelligi maiestati, quomodo tempore eleccionis judicis ac juratorum civium in vestri medio singulis annis constitutorum seu constituendorum, inter vos grandes sediciones et varie contenciones creberrime exoriuntur. Nos vero huiusmodi sediciones et contenciones in vestri medio, pro amplius oriri seu suscitari nolentes, ex certa sciencia et hac auctoritate regia ac potestatis plenitudine, pro uberiori ipsius vestre communitatis commodo et statu tranquiliori sanciendum duximus, et presentibus decernimus, ut a modo in antea, cunctis futuris temporibus in singulis festivitatibus beati Georgÿ martiris annuatim recurrentibus, per totalem ipsius vestre communitatis universitatem, primum quadraginta jdonee et honeste persone, electores scilicet judicis et juratorum civium, de vestri medio, unanimi et concordi voluntate deputentur et eligantur; postquam quidem eleccionem huiusmodi quadraginta electores judicis et juratorum civium, quos in judicem et juratos cives probos et honestos de eadem tota vestra comunitate elegerint, deputaverint et instituerint ÿdem pro legitimis judice et juratis civibus solito more decenter per eandem totam vestram communitatem censeantur, reputentur et venerentur, decernentes; quod si quipiam alÿ vestrum demptis jam quadraginta electoribus per ipsam vestram communitatem in contrarium presencium et despectum eorumdem ex adverso eligentur, tales minime pro judice et juratis civibus habeantur, judiciaque seu statuta eorumdem nullius sint roboris vel momenti. Mandantes ipsius vestre universitatis fidelitatibus firmiter edicimus, quatenus a modo in antea, presens nostrum statutum in suis vigoribus debeatis observare, aliud sub optentu nostre gracie facere non ausuri in premissis. Datum Bude, feria tercia proxima ante festum nativitatis Virginis gloriose, anno domini millesimo quadringentesimo duodecimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. vicesimo quinto, Romanorum vero secundo.

Hártyán, papirfölzetes pecsétje épségben, alatta: Relacio Piponis de Ozora, comitis Themesiensis. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 7. sz. a.

X.

1415. jan. 18. Konstancz. Borbála királynő Farkas Miklós és Szücs János szegedi polgárok és küldöttek panaszára kecskeméti adószedőinek meghagyja, hogy Zsigmond király, miután a főurak és zászlósok hozzájárulásával Szeged város polgárait az országban mindenütt adó- és vámmentesekké tette, ennélfogva a kereskedésben Kecskeméten átútazó szegedi polgárokat, hozzátartozóikat vagy javaikat, adókkal vagy vámokkal terhelni ne merészeljék.

Commissio propria domine regine.

Barbara, dei gracia Romanorum ac Hungarie regina, fidelibus suis tributarÿs in civitate nostra Kechkemeth vocata, pro nunc constitutis et in futurumc onstituendis, eorumque vice tributariis, presencium noticiam habituris, salutem et graciam. Nostre claritatis venientes in presenciam fideles nostri providi viri Nicolaus dictus Farkas et Johannes Pellifex cives civitatis Zegediensis, suis ac universorum ceterorum civium et hospitum eiusdem civitatis in personis nostre per modum querele significare studuerunt serenitati: Quod licet serenissimus princeps et dominus dominus Sigismundus, Romanorum rex, semper augustus, ac dicti regni Hungarie etc. rex, dominus et conthoralis noster carissimus, juxta vim et formam sui generalis decreti, per ipsum una cum prelatis et baronibus ac pocioribus regni sui proceribus salubriter editi et stabiliti, ipsos ab omni tributaria solucione in quibuscunque civitatibus, opidis et villis, nec non tributorum locis regÿs et nostris reginalibus exigi solita, mediantibus alÿs suis literis superinde confectis et emanatis libertaverit, exemerit atque supportatos habere voluerit: tamen vos dictorum civium Zegediensium libertatibus et libertatum prerogativis, per dictum dominum nostrum regem ipsis in hac parte datis et pro eisdem denuo et iterum ex novo concessis minime attentis, et in nullo observatis, dum ipsos aut familiares eorum cum rebus suis mercimonialibus ad locum dicti tributi nostri in prefata civitate nostra Kechkemeth exigi soliti venire contingeret, tributum ab ipsis et familiaribus, necnon rebus mercimonialibus eorum exigeritis indesinenter et extorquere non cessaretis, in ipsorum preiudicium necnon predictarum libertatum eorum contemptum et detrimentum satis magnum. Nolentes vero memoratos cives jam dicte civitatis Zegediensis contra prelibatas eorum libertatum prerogativas per antedictum dominum nostrum regem ipsis alias datas, et iterum pro eisdem renovatas, per indebitam tributi exaccionem, per vos vexari, turbari et dampnificari, quin pocius huiusmodi eorum libertatum et graciarum prerogativis inviolabiliter et illibate debere gratulari. Ideo fidelitati vestre firmo nostro damus reginali sub edicto, omnino volentes, quatenus amodo deinceps et in antea quandocunque et quociescunque prefatos cives Zegedienses, aut familiares eorum, presencium videlicet exhibitores, cum rebus ipsorum mercimonialibus, ad locum predicti tributi nostri venire contigerit, nullum tributum, nullamve tributariam solucionem ab ipsis ac familiaribus necnon rebus eorum mercimonialibus contra premisse libertatis eorum prerogativam petere, recipere et exigere, petique recipi et exigi facere, quovis quesito colore presumatis, neque sitis ausi modo aliquali, sed sinatis eosdem juxta vigores dictarum literarum regalium, super preatacta libertate eorum confectarum de loco dicti tributi nostri cum rebus eorum mercimoni-

alibus absque cuiusvis tributi percepcione et exaccione libere, pacifice et sine aliquali impedimento ire, proficisci et pertransire tocies quocies ipsis expediens fuerit et oportunum, et aliud facere non ausuri, nostre gracie sub optentu, presentes quoque post lecturam semper reddi edicemus presentanti. Datum Constancie, feria sexta proxima ante festum beatorum Fabiani et Sebastiani martyrorum, anno domini millesimo quadringentesimo quinto decimo.

Kívül, egykorú följegyzés: De tributo Kechkemeth. — Kechkemethon sommivel nem tartoznak az Soggediek.

Hártyán, Borbála királyné papirfölzetes pecsétje teljesen ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 8. sz. a.

XI.

1422. ján. 5. Nagyvárad. Zsigmond király a kereskedéskép és élelemszerzésben utazó szegedi polgárok és jószágaik részére adó- és vámmentességet biztosít.

Ad contenta aliarum literarum regalium.

Sigismundus, dei gracia Romanorum rex semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ac alterius cuiusvis status condicionis ac preheminencie hominibus, tributa tam in terris quam super aquis intra ambitum regni nostri habentibus et tenentibus, nostris quoque et vestris tributarÿs quibuslibet presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, salutem et graciam. Quia nos fideles nostros universos et singulos cives, hospites et incolas civitatis nostre Zegediensis, cum rebus venalibus et mercibus quibuslibet, per diversas regni nostri partes mercandi causa hincinde migrantes, ex tenoribus certarum literarum nostrarum, in conspectum nostre majestatis specietenus productarum, a solucione cuiuslibet tributi, seu telonÿ perpetue exemptos fore et emancipatos clare vidimus et comperimus; volentes igitur ipsos cives et hospites Zegedienses, ac eorum quemlibet huiusmodi exemptionis gracia et libertatis eorum prerogativis futuris semper successivis temporibus illibate potiri et gaudere; fidelitate vestre universitatis et vestrorum cuiuslibet firmissimo nostro regio sub edicto precipimus et mandamus, quatenus dum et quandocunque aut quociescunque memorati cives et hospites nostri Zegedienses, vel eorum alter, pro aquirendis victuum eorum necessarÿs, cum ipsorum rebus venalibus et mercibus quibuscunque, mercandi causa, hincinde ut pretactum est, proficiscentes, ad vos et ad loca tributorum vestrorum presencium sub confidencia pervenerint, eosdem ad nullius omnino

tributi seu telonii solucionem compellere et adstringere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, sed eosdem et eorum quemlibet cum rebus suis universis absque tributi postulacione et exaccione ineundo et redeundo libere et quiete transire, peragrari et proficisci permittere et permitti facere debeatis, nec in hÿs secus facere audeatis, presentes eciam post earum lecturam, semper reddi edicimus exhibenti. Datum Waradini, feria sexta proxima ante festum sancte Trinitatis, Anno eiusdem Millesimo quadringentesimo vigesimo secundo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXXVIo Romanorum XIIo et Bohemie IIdo.

Hártyán, veres viaszpecsétje letöredezve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 9. sz. a.

XII.

1422. júl. 21. Szeged. Alszeged város bírája és esküttjei, Szeremle város bíráját az oda költözött Márton nevü kovács nejének magaviseletéről értesítik.

Salutacione premissa, amici nobis honorandi. Literatorie nos amicabiliter rogatis, ut factum inter Mathiam fabrum, condam nostrum, nunc vero vestrum cohospitem ac suam coniugem exortum et motum vobis nostris in literis conscienciose rescriberemus; idcirco notificamus, ut quemadmodum in prioribus literis nostris vobis scripsimus, quam cum sigillo iudicis nostre communitatis consignaveramus, consors pretacti Mathie fabri in vicio furticinii nostri in medio reprehensa extiterat, pro quo in captivitatem inciderat, sed casualiter de ipsa captivitate evasit et sic virum suum dictum Mathiam fabrum relinquerat, ipse vero Mathias de nostra civitate honeste exivit. Hec de facto ipsorum sub sigillo nostre civitatis scribimus iusticia requirente, sed quia Thomas de Pah nostris prioribus literis minime fidem curavit adhibere, ob hoc nos cum eidem placuerimus minime adesse volumus. Datum secundo die festi beati Elie prophete, anno domini MCCCCXXII. Iudex et iurati cives ac universi hospites de Alzegedino, amici vestri.

Kívül: Circumspectis viris iudici necnon iuratis civibus et universis hospitibus de Sceremlen ac Thome de Pah iudici curie magnifici viri Johannis Thetevs de Monostor, amicis nostris sincere honorandis.

Papiron, zárlatán paizs alakú pecsét nyomaival.

(Közölve: A gróf Zichy-család okmánytára. Budapest, 1895. VIII. k. 64. l.)

XIII.

1429. Zsigmond királynak Palóczi György esztergomi érsek, Palóczi Mátyás országbíró és Palóczi Imre testvérek szolgái és jobbágyai részére kiadott védlevele, hogy őket sehol le ne tartóztassák, s ha valakinek ellenük panaszuk lenne, azt nevezett földesuraik, mint illetékes bírájuk előtt érvényesítsék.

Commissio propria domini regis.

Sigismundus, dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis, prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus, item civitatibus, opidis et liberis villis ipsorumque rectoribus, judicibus et villicis, quibus presentes ostenduntur, salutem et graciam. Cum antiqua lege et consuetudine regni nostri requirente quivis nobilis et homo possessionatus suos jobagiones et familiares impossessionatos, in quibuslibet suis possessionibus commorantes, in causis quibuslibet, exceptis duntaxat furti, latrocinÿ, homicidÿ et alys publicis causis criminalibus ipsemet judicandi habeat facultatem: igitur fidelitati vestre universitatis et cuiuslibet vestris firmo nostro regio sub edicto precipimus et mandamus, quatenus jobagiones et familiares impossessionatos fidelium nostrorum dilectorum reverendissimi in Cristo patris domini Georgy archiepiscopi Strigoniensis, necnon magnificorum virorum comitis Mathius judicis curie nostre et Emerici de Paloz, fratrum eiusdem domini archiepiscopi, in quibuslibet possessionibus ipsorum commorantes in nullis causis, demptis solummodo premissis, judicare vel vestro arestare, judicatui compellere, nec res et bona eorumdem in vestris terris, tenutis, possessionibus, civitatibus, aut vestri in medio arestare, prohiberi facere presumatis; signanter pro debitis, dilectis et excessibus aliorum. Si qui enim quidquam accionis, aut quescionis contra et adversus predictos jobagiones et familiares ipsorum domini Georgy archiepiscopi, ac comitis Mathius et Emerici de Paloz predictorum haberent, vel habuerint, hi id in presencia eorumdem domini Georgy archiepiscopi, ac comitis Mathius et Emerici de Paloz, dominorum scilicet ipsorum, aut officialium eorumdem legitime persequantur, qui ex parte eorumdem omni contra eos querulanti meri juris et justicie tenebuntur exhibere complementum. — — — Secus igitur facere non ausuri in praemissis, presentes eciam post lecturam semper reddi iubemus praesentanti. Datum — — — — — — — Anno Millesimo quadringentesimo vigesimo nono, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo tercio, [Romanorum vigesimo, Bohemie] decimo.

Hártyán, rongált állapotban. Veres viasz-pecsétje letöredezve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 10. sz. a.

XIV.

1429. márcz. 4. Szeged. Kovázdi Imre Szeged város bírája és az esküdt polgárok igazolják, hogy a Bezeldeg helység mellett megrabolt Theperch György és társai szegedi polgárokat Töttös László özvegye kárpótolta.

Nos Emericus dictus Kovazdi iudex et iurati cives ac universi hospites de Zegedino, memorie commendamus tenore presencium significantes quibus incumbit universis, quodcum viri providi, ut puta Gregorius Theperch, Anthonius Bolonia, Stephanus Bercel dicti, nostri videlicet cohospites, personaliter coram nobis comparendo, oraculo vive vocis sunt confessi eomodo, quod dum ipsi pro acquirendis victuum eorum necessariis, cum eorum mercibus ad Barania proficisci extitissent et circa possessionem magnifice domine relicte Ladislai Thethws de Bathmonostra Bezeldeg vocatam ab extra condescendissent, uti moris est viatoribus, tunc quidam iobbagiones iam dicte domine, in eadem possessione sua Bezeldeg residentes, preconcepta rancoris malicia, manibus armatis ad eosdem Gregorium, Anthonium et Stephanum irruentes, bona eorum tunc apud ipsos reperta vi abstulissent; nepharia vero predicta spoliatorum actio in scitum annotate magnifice domine deveniendo, nolens ipsos mercatores innoxios tam iudicibili dampno relinquere, ipsis nostris consociis de rebus . . . . . ab eisdem per dictos iobbagiones suos minus iuste ablatis, omnimodam nostri cohospi . . . . ipsam magnificam dominam relictam Ladislai Thetws et filium suum una [cum suis jobbagi]onibus miserunt expeditos, quitos ac modis omnibus expeditos, littera[rum nostrarum testimonio] mediante. Datum Zegedini, tercio die medii quadragesime, anno domini m[illesimo quad] ringentesimo XXIX.

Papiron, megrongált állapotban, az alján pecsét nyomával.

(Közölve: A gróf Zichy-család Okmánytára. Budapest, 1895. VIII. k. 371. l.)

XV.

1430. máj. 1. Sempte. Zsigmond király a kereskedés és élelemszerzés ügyében utazó szegedi polgárokat, gazdákat és lakosokat korábbi szabadalmi levelében mindenféle adó-, rév- és vámdíjak fizetésétől mentesekké tevén, nevezetteket ezeknek mentessége tekintetében örök időkre biztosítja.

Sigismundus, dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis nobilibus et alterius cuiusvis status condicionis et preeminencie hominibus, tributa tam in terris quam super aquis intra ambitum regni nostri

habentibus et tenentibus, nostrisque et eorumdem tributarys quibuslibet presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, salutem et graciam. Quia nos fideles nostros universos et singulos cives, hospites et incolas civitatis nostre Zegediensis, cum rebus venalibus et mercibus quibuslibet per diversas regni nostri partes mercandi causa hincinde migrantes ex tenoribus certarum literarum nostrarum in conspectum nostre maiestatis specietenus productarum, a solucione cuiuslibet tributi seu telonii perpetue exemptos fore et emancipatos clare vidimus et comperimus. Volentes igitur ipsos cives et hospites Zegedienses ac eorum quemlibet huiusmodi exempcionis gracia et libertatis eorum prerogativis, futuris semper successivis temporibus illibate potiri et gaudere, fidelitati vestre universitatis et vestrum cuiuslibet firmo nostro regio sub edicto precipimus et mandamus, quatenus dum et quandocunque aut quociescunque memorati cives et hospites nostri Zegedienses, vel eorum alter, pro acquirendis victuum eorum necessarys, cum ipsorum rebus venalibus et mercibus quibuscunque mercandi causa hincinde ut pretactum est, proficiscentes, ad vos et ad loca tributorum vestrorum presencium sub confidencia pervenerint, eosdem ad nullius omnino tributi seu telonii solucionem compellere et astringere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, sed eosdem et eorum quemlibet cum rebus suis universis, absque tributi postulacione et exaccione, in eundo et redeundo, libere et quiete transire, peragrari et proficisci permittere et permitti facere debeatis, nec in hys secus facere audeatis, presentes eciam quibus sigillum nostrorum maius dupplex, quo videlicet ut rex Hungarie utimur, est appensum, post earum lecturam opportunam semper reddi iubemus presentanti. Datum in Sempte, in festo beatorum Philippi et Jacobi apostolorum, anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo quarto, Romanorum vigesimo et Bohemie decimo.

Eredetije Zsigmond királynak Szegeden kelt 1436-ik évi átiratában, Szeged v. tit. levéltárában 15. sz. a.

XVI.

1431. okt. 14. Feldkirchen. Zsigmond király Szeged városának felső-sziget nevű részében, más szabad hetivásárok sérelme nélkül, hetenkint csütörtökön tartandó szabad hetivásárt engedélyez.

Commissio propria domini regis.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit, universis: quod nos sicuti ad humilime supplicacionis instanciam fidelium nostrorum civium

et hospitum nostre civitatis Zegediensis sic nonminus primo potissime pro utilitate et comodo regni nostri, ipsiusque civitatis nostre profectu et augmento, ad eandem civitatem nostram Zegediensem ad locum scilicet Felsewzygeth vocatum, singulis ferys quintis in omni ebdomada, forum ebdomadale liberum celebrandum, sub eisdem libertatum prerogativis, quibus fora ebdomadalia civitatum nostrarum regalium liberarum celebrantur, duximus annuendum et graciose concedendum, absque tamen preiudicio fororum ebdomadalium aliorum liberorum. Quocirca vos fideles nostros universos et singulos mercatores, institores et alios forenses homines, atque viatores, presentibus affidamus, certificamus et assecuramus, quatenus ad prescriptum forum ebdomadale liberum, per nos, ut premititur, singulis ferys quintis in antefata civitate nostra Zegediensi in loco Felsewzygeth prenotato, perpetuo celebrari commissum, cum universis vestris mercancys atque rebus et bonis secure et absque omni pavore, seu formidine rerum et personarum vestrarum veniatis, properetis et accedatis, peractisque vestris negociacionibus, in empcionibus scilicet et vendicionibus in predicto foro ebdomadali, libero redeatis ad propria vel alia loca que malueritis, salvis vestris rebus et personis sub nostra proteccione et tutela speciali. Et hec volumus per fora et alia loca publica, ubi necesse fuerit, palam facere, publicari. Datum in Feldkyrchen, die dominico proximo ante festum beati Galli confessoris, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo quinto, Romanorum vigesimo secundo et Bohemie duodecimo.

Hártyán, papirfölzetes veres viaszpecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 12. sz. a.

XVII.

1431. okt. 21. A budai káptalan előtt Barlafi István felvallja, hogy Csanád vármegyében fekvő belső- és külső-szentiványi részbirtokait s egyház kegyúri jogát Zsigmond királynak s általa Szeged város polgárainak 500 tiszta s jóméretü aranyforintért elzálogosította.

Nos capitulum ecclesie Budensis memorie comendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis: quod Stephanus, filius Barla de Zenthiwan, coram nobis personaliter constitutus, sponte confessus exstitit in hunc modum: quomodo ipse pro quibusdam suis necessitatibus ad presens urgentibus evitandis, quasdam porciones suas possessionarias in possessionibus Belsewzenthywan predicta et Kylsewzenthywan, in comitatu Chanadiensi existentibus habitas, cum

omnibus eorumdem utilitatibus et pertinentys quibuslibet, videlicet terris cultis et incultis, fumatis (sic) pascuis, pratis fenilibus, stagnis, piscinis, aquis, aquarumque decursibus, necnon patronatu ecclesie in dicta possessione Belsewzenthywan fundate, aliisque cunctis usibus et proprietatibus ad easdem undique de iure sperantibus, serenissimo principi domino Sigismundo, dei gracia Romanorum regi, semper augusto ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. regi, et per consequens civibus ac toto communitati civitatis de Zegedino, pro quingentis florenis puri auri, boni et iusti ponderis, plene ut dixit, ab eisdem civibus et tota communitate dicte civitatis de Zeged habitis et receptis pignori obligasset, ymmo obligavit nostri in presencia tali modo, ut quandocumque temporis in eventu ipse Stephanus vel sui heredes de manibus dictorum domini regis ac civium et tocius communitatis annotate civitatis easdem porciones possessionarias redimere niterentur et valerent, ex tunc ipsi, dominus noster rex, ac cives et tota communitas antefate civitatis Zeged, rehabitis dictis quingentis florenis puri auri, dictas porciones possessionarias, ipsis Stephano et suis heredibus remittere et resignare deberent et tenerentur. In cuius rei evidenciam presentes literas nostras, pendenti sigillo nostro munitas, ad fassionem dicti Stephani, antelato domino nostro regi ac civibus et toti communitati prefate civitatis duximus concedendas. Datum die dominica proxima post festum beati Luce ewangeliste, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

Hártyán, zsinórja s függő pecsétje hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 11. sz. a.

XVIII.

1436. ápr. 9. Temesvár. Zsigmond király az ország különféle részeiben utazó szegedi polgároknak, cselédjeiknek s jószágaiknak, különösen mások tartozásai és kihágásai miatt való perlését és letartóztatását tilalmazza, elrendelvén: hogy a követelések a Szeged-városi bíróság előtt perlendők. Egyúttal a szegedieknek ősi vámmentességi kiváltságát személyökre, szolgáikra és javaikra nézve megerősíti.

Comissio propria domini imperatoris, ad contenta aliarum literarum suarum.

Sigismundus dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus, item civitatibus opidis et liberis villis ipsarumque rectoribus, judicibus et villicis, quibus presentes ostenduntur,

salutem et graciam. Cum justi pro jniustis et jnnoxy pro reorum excessibus non debeant quoquo modo impediri, fidelitati igitur vestre et vestrum cuiuslibet firmissime precipimus et mandamus, aliud habere nolentes, quatenus dum et quando, ac quociescunque fideles nostri cives, hospites et populi civitatis nostre Zegediensis, hominesque et familiares ipsorum propry, dum ydem cum ipsorum rebus et bonis, mercimonialibus ac alys quibuscunque diversa climata regnorum nostrorum pro victuum ipsorum necessaria aquisicione perlustrantes, ad vestras terras, tenutas, possessiones, honores officiolatus, ac vestri in medium pervenerint, vel ad cuiusvis instanciam in personis judicare aut vestro astare judicatui compellere, rebusque et bona eorumdem tam mercimonialia, quam alia quecunque arestare, seu prohiberi facere, nusquam et nequaquam presumatis, signanter pro debitis, delictis et excessibus aliorum; si qui enim quitquam accionis vel questionis contra et adversus memoratos cives, hospites et populos pretacte civitatis nostre Zegediensis, aut quemcunque ipsorum habent, vel habuerint, hy id in presencys judicis et juratorum civium antefate civitatis nostre Zegediensis legitime prosequantur, ex parte quorum ydem judex et jurati cives, omni contra ipsos querulanti judicium et justiciam, ac meri juris complementum impendere et exhibere tenebuntur, prout dictaverit ordo iuris. Vobis autem, aut cuipiam vestrum premissis nostris mandatis contrafacientibus commissimus et harum serie firmiter committimus, fidelibus nostris comiti vel vicecomiti ac judicibus nobilium illorum comitatuum, in quibus huiusmodi nostra mandata forsitan non observarentur, uti ipsi vos et vestrum quemlibet ad eorumdem mandatorum nostrorum plenariam observacionem, cum debitis gravaminibus arcius compellant et astringant auctoritate nostra presentibus ipsis in hac parte specialiter attributa et justicia mediante. Preterea quia annotatos cives, hospites et incolas dicte civitatis nostre Zegediensis vigore certarum litterarum nostrarum superinde confectarum, ab omni solucione tributaria, de bonis ipsorum mercimonialibus et alys rebus quibusvis in locis tributorum nostrorum regalium, intra ambitum dicti regni nostri Hungarie tam in terris, quam super aquis ubivis habitorum facienda graciose duximus supportandos, eximendos et penitus absolvendos. Vobis igitur universis et singulis tributarÿs et vicetributarÿs nostris in locis dictorum tributorum nostrorum nunc constitutis et in futurum constituendis, firmiter committimus, quatenus a prefatis civibus et hospitibus et populis dicte civitatis nostre Zegediensis, rebusque ipsorum mercimoniolibus et alÿs quibuscunque, ac curribus et equis huiusmodi currus trahentibus et conductoribus eorumdem, in locis tributorum nostrorum prescriptorum, nullum tributum, nullam solucionem tributariam petere, exigere, petique et exigi facere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, gracie nostre sub obtentu; presentibus per-

lectis, exhibenti restitutis. Datum in Themeswar, secundo die festi Pasce domini, anno eiusdem MCCCC tricesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, imperÿ vero tercio.

Hártyán, papirfölzetes veres viasz-pecsétje töredezett. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 17. sz. a.

XIX.

1436. ápr. 20. Szeged. Zsigmond király az élelem-szerzés és kereskedésképp az ország bármely részében utazó szegedi polgároknak, úgy javaiknak mások tartozásai vagy kihágásai miatt való letartóztatását eltiltja s elrendeli, hogy az ellenök fennforgó követelések illetékes bíráik, a város bírája és esküdtjei, illetőleg a tárnokszék előtt érvényesítendők.

Commissio propria domini imperatoris ad contenta aliarum literarum suarum.

Sigmundus dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex. Fidelibus nostris universis et singulis, prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus officialibusque eorumdem ac tributarÿs et vicetributarÿs, item civitatibus et liberis villis, ipsarumque rectoribus, judicibus et villicis, presentes visuris salutem et graciam. In personis fidelium nostrorum universorum civium, hospitum, populorum et incolarum civitatis nostre Zegediensis, nostre querulose datur intelligi maiestati, quod dum ipsi, aut aliqui ex ipsis pro acquirendis victuum suorum necessarÿs simulcum rebus et bonis ipsorum quibuscumque per climata regni nostri proficiscentur in vestris tenutis, possessionibus, officiolatibus, honoribus, tributis ac vestri in medio in personis sepius judicarentur, ac rebus et bonis ipsorum arestarentur et prohiberentur, signanter pro debitis et excessibus aliorum. Unde cum justi pro justis et jnnocentes pro reorum excessibus puniri non debeant, nec aggravari: igitur fidelitati vestre et cuiuslibet vestrum firmissimo nostro regio sub edicto seriose precipimus et mandamus, quatenus dum quando et quociescunque prefati nostri cives, populi et hospites, aut aliqui ex ipsis simulcum rebus et bonis suis pro acquirendis victuum suorum necessitatibus ad vestras tenutas, honores, districtus, officiolatus tributa, aut vestri in medium pervenerint, eosdem in personis judicare aut vero ad astandum judicatui compellere, seu res et bona ipsorum arestare vel prohiberi facere, nullatenus presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, signanter autem pro debitis et excessibus aliorum. Ceterum ut deinceps presentes nostre litere in earum vigoribus perpetuo observentur, et ipsis indebite

contrariantes de ipsorum inobediencia meritum capiant talionis; statuimus unacum prelatis et baronibus regni nostri et decernimus perpetue observandum: quod comes, vel vicecomes comitatus illius, in quo tales reperientur tributarÿ, vel alterius cuiuscunque status et condicionis homines, qui ipsos cives nostros aut eorum alterum pro debitis ut premissimus et excessibus aliorum impedirent, mox personaliter accedant, vel suum hominem mittant, qui hos prefatos nostros cives, aut eorum alterum contra premissa nostra edicta in personis judicare, aut in rebus et bonis ipsorum niterentur arestare, ab huiusmodi judicatu per opportuna gravamina et consueta prohibeant et compescant, bonaque et res arestatas eisdem remitti et sine dampno restitui faciant, dicantque eisdem verbo nostro, ut si ipsi, aut alÿ quitquam accionis vel quescionis contra eosdem nostros cives seu alterum ipsorum habent vel habuerint, id in ipsorum medio in presencia judicis seu juratorum civium aut alterius ordinarÿ, utputa tavernicorum nostrorum regalium magistri legitime prosequantur, ex parte quorum ÿdem judex et juráti cives, aut alter ordinarius omnis juris et justicie ac satisfaccionis complementum exhibere tenebuntur omni querulanti, prout dictaverit ordo juris. Aliudque in premissis facere non ausuri, presentes eciam post lecturam semper reddi jubemus presentanti. Datum Zegedini, predicta feria sexta proxima ante festum beati Georgÿ martyris, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, imperÿ vero tercio.

Kívül egykorú följegyzések: De arestatione. — — Tartasról valo level.

Hártyán, papirfölzetes pecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 16. sz. a.

XX.

1436. ápr. 20. Szeged. Zsigmond király Bertalan szegedi bíró és az esküdtek kérelmére átírja 1430-ik évben Semptén kelt szabadalmi levelét, melyben a kereskedés és élelem-szerzésben utazó szegedi polgárok részére adó-, vám- és révmentességet biztosít.

Commissio propria domini imperatoris.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, notum facimus tenore presencium significantes, quibus incumbit universis: quod venientes nostre serenitatis in conspectum fideles nostri Bartholomeus judex ac jurati cives huius civitatis nostre Zegediensis in eorum ac

ceterorum universorum et singulorum civium, incolarum et inhabitatorum eiusdem civitatis nostre Zegediensis nominibus et in personis, exhibuerunt et praesentarunt nobis quasdam literas nostras privilegiales priori dupplici maiori autentico sigillo nostro, quo uti rex Hungarie utebamur, propter augmentum tituli nostri imperialis susceptis coronis imperialibus confracto et in partes dissecato loco, videlicet cuius aliud similiter maius dupplex sigillum forme dissimilis, pro nostra sculpi fecimus et laborari maiestati in pendenti communitas, quibus mediantibus mandavimus universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et alterius cuiusvis status, condicionis et preeminencie hominibus, tributa tam in terris, quam super aquis intra ambitum regni nostri habentibus et tenentibus, nostrisque ac eorundem tributarÿs quibuslibet, ut ipsi predictos judicem, civesque, incolas et inhabitatores prefate civitatis nostre Zegediensis, quos ex tenoribus certarum literarum pro tunc in conspectum nostrum specietenus productarum, ab omni tributaria solucione exemptos et supportatos fore vidimus et comperimus in locis predictorum tributorum ad nullius tributi solucionem compellere et astringere deberent, tenoris infrascripti; supplicantes prefati judex et jurati cives, suis et aliorum, quorum supra nominibus nostro culmini humili prece et devota, ut easdam literas nostras privilegiales, ratas, gratas et acceptas habendo, nostrisque literis similiter privilegialibus, sub presenti novo, similiter duplici autentico sigillo nostro emanandis, verbotenus inseri facientes, pro eisdem judice, juratis, ceterisque civibus, incolis et inhabitatoribus civitatis nostre Zegediensis prenotate innovantes, perpetue valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum nostrarum tenor sequitur in hunc modum.

(Zsigmond kir. 1430. évi Sempthén kelt levele; lásd: XV. sz. a.)

Nos igitur humilimis et devotis supplicacionibus annotatorum judicis et juratorum civium pretacte civitatis nostre Zegediensis per eos nostre, suis et aliorum, quorum supra nominibus, modo prenarrato prece subiectiva oblatis maiestati imperiali atque regali benignitate exauditis, clementer et admissis, prefatas literas nostras privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua earum parte suspectas, ymo mere et sincere veritatis integritate propollentes, presentibusque de verbo ad verbum insertas, quo ad omnes earum continencias, clausulas et articulos, acceptamus, approbamus et ratificamus, easque nichilominus consideratis fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis, prefatorum judicis, juratorum, ceterorumque civium, incolarum et inhabitatorum, memorate civitatis nostre Zegediensis, per eos maiestati nostre observatis et inpensis, simulcum exempcione solucionis tributarum prenotate, ac alys omnibus et singulis superius in tenore predictarum literarum nostrarum contentis et specificatis, mera auctoritate ac

potestatis plenitudine, ex certaque sciencia nostre maiestatis, pro prefatis judice, iuratis ceterisque civibus, hospitibus et incolis prenarrate civitatis nostre Zegediensis, eorumque successoribus et posteritatibus, innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante. Quocirca vobis prescriptis universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et alterius cuiusvis status condicionis et preeminencie hominibus, tributa tam in terris, quam super aquis intra ambitum regni nostri Hungarie predicti tenentibus et habentibus, nostrisque et eorumdem tributarys et vicetributarys nunc constitutis et in futurum constituendis, strictissimo nostro sub precepto precipientes iniungimus, quatenus omnia premissa et premissorum singula, in tenore iam fatarum literarum nostrarum contenta, futuris perpetuis successivis temporibus universis inconcusse et inviolabiliter observare et observari facere, modis omnibus debeatis, contrafacientes autem per comites et vicecomites ac judices nobilium illorum comitatuum, in quibus huiusmodi notra mandata non observarentur, ad plenariam eorumdem observacionem, nostra auctoritate, ipsis in hac parte specialiter attributa et justicia mediante arcius serie presencium compelli committimus et adstringi. Aliud ergo sub obtentu nostre gracie facere non ausuri; presentes autem predicto novo dupplici autentico sigillo nostro, quo nunc uti rex Hungarie utimur, in premissorum memoriam et perpetuam firmitatem munimine roboratas, antefatis civibus nostris duximus concedendas, quas post earum lecturam semper in exhibentis manibus volumus remanere. Datum in Zegedino, predicta feria sexta proxima ante festum beati Georgy martyris, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, impery vero tercio.

Kívül közel egykorú följegyzés: Hog az szeghediek utokba se foldon se vizon semmi fizetessel ne tartozzanak.

Hártyán; kék selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 15. sz. a.

XXI.

1436. ápr. 24. Szeged. Zsigmond király az ország bármely részében utazó szegedi polgároknak mások kihágásai vagy tartozásai miatt való letartóztatását tiltja s az ellenük fennforgó követeléseknek az illetékes Szeged-városi bíróság előtt való érvényesítését rendeli; egyúttal a szegedieket ősi jogaik és régi szabadalmi levelek alapján élvezett mindennemü vámmentességi kiváltságukban megerősíti.

Commissio propria domini imperatoris.

Sigismundus dei gracia Romanorum imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, fidelibus nostris universis et singulis, prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus, item civitatibus, opidis et liberis villis earumque rectoribus, judicibus et villicis, quibus presentes ostenduntur, salutem et graciam. Cum justi pro jniustis et jnnoxy pro reorum excessibus non debeant quoquomodo impediri: jdeo vestre universitatis fidelitati firmiter precipientes mandamus, quatenus dum et quando fideles nostri providi et circumspecti judex, jurati ceterique cives, populi, hospites et jncole civitatis nostre Zegediensis, aut ipsorum alter, harum scilicet ostensor, pro victuum ipsorum necessaria aquisicione, diversa climata regni nostri perlustrantes, cum rebus et bonis eorum mercimonialibus, ad vestras terras, tenutas, possessiones, honores officiolatus, seu vestri in medium pervenerint, extunc ipsos ad nullius instanciam in personis judicare, aut vestro astare judicatui compellere, resque et bona ipsorum mercimonialia arestare seu prohiberi facere nequaquam presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, signanter pro debitis, delictis et excessibus aliorum; si qui enim quitquam accionis vel quescionis contra annotatos cives, hospites, populos et incolas pretacte civitatis nostre Zegediensis aut alterum eorumdem habent, vel se habere sperant, hy id in presencia judicis et juratorum civium dicte civitatis nostre Zegediensis legitime prosequantur, ex parte quorum ydem judex et jurati cives omni contra eos querulanti, meri judicis et justicie ac debite satisfaccionis complementum exhibere tenebuntur, prout dictaverit ordo juris. Preterea quia memorati cives, hospites populi et incole ipsius civitatis nostre Zegediensis juxta eorum antiqua jura privilegiata et libertatum prerogativas, per divos reges Hungarie nostros scilicet predecessores eis graciose datas et indultas, per nosque vigore aliarum literarum nostrarum exinde confectarum confirmatas et roboratas, ab omni tributaria solucione, de personis et rebus eorum mercimonialibus ac alys quibuscunque in nostrorum regalium et reginalium ac aliorum quorumcunque tributorum locis exigenda, exempti fore perhibentur et supportati: ideo vobis fidelibus nostris universis tributarys et vicetributarys tam nostris regalibus et reginalibus, quam aliorum quorumcunque in terris scilicet et super aquis ubilibet constitutis et existentibus, presencium noticiam habituris, similiter nostris regys damus in mandatis, quatenus a prefatis judices juratis, ceterisque civibus, hospitibus et populis antedicte civitatis nostre Zegediensis, necnon a rebus et bonis eorum mercimonialibus ac alys quibuscunque in locis dictorum tributorum tam nostrorum et reginalium, quam aliorum quorumcunque, in eundo et redeundo, nullum tributum, nullamve tributariam solucionem petere et exigere, petique seu exigere facere

aliquatenus presumatis, alioquin commissimus et serie presencium districte committimus fideli nostro comiti vel vicecomiti talis comitatus, in quo forsitan huiusmodi nostra mandata non observarentur, ut ipse tales ad debitam eorumdem mandatorum nostrorum observacionem non sine dampnis et gravaminibus ipsorum arcius compellat et astringat, nostre majestatis in persona et auctoritate presentibus ipsi in hac parte specialiter attributa et justicia mediante; secus ergo non facturi, in premissis gracie nostre sub obtentu, presentibus denique perlectis, exhibenti restitutis. Datum Zegedini, predicta in festo beati Georgÿ martyris, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, imperii vero tercio.

Kívül egykorú följegyzés: Ut ne arestantur ac judicantur.

Hártyán, rongyolt papirfölzetes veres viasz-pecsétje töredezett. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 18. sz. a.

XXII.

1436. júl. 7. Buda. Zsigmond király a kunoknak érzékeny panaszolkodására még Szegeden tartózkodása alkalmával, guthi Ország János zarándi és Kátai László szolnoki főispánok által vizsgálatot rendelvén az iránt, hogy a kun székekben a kunoknak valóságos és törvényes kapitányait, szabad kunjait kipuhatolják; a megejtett vizsgálat alapján, az orgovány-szállási kun kapitányokat mindennemü szolgálati, adózási, mentességi jogaikban és szabadságaikban megerősíti.

Relacio Johannis Orzaag comitis de Zarand, et Ladislai de Katha, judicum Comanorum per certas litteras eorum facta.

Nos Sigismundus, dei gracia Romanorum imperator semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis: quod cum nos, pro evitandis multiplicibus querelis et clamóribus, quibus universitas Comanorum nostrorum hactenus super infrascriptis nostre sepesepius propulsarunt aures majestatis, pridem nobis in civitate nostra Zegediensi existentibus, commisissemus fidelibus nostris egregÿs Johanni Orzag de Gwth, capitaneo castri nostri Wylagaswar vocati, ac comiti de Zarand, necnon Ladislao de Katha, comiti de Zolnok, judicibus predictorum Comanorum nostrorum, ut ipsi ad quamlibet sedem ipsorum Comanorum nostrorum, personaliter accedentes, inibique ab omnibus fidedignis Comanis, juratisque et communitatibus,

ad fidem eorum deo debitam, fidelitatemque nobis et sacro nostro diademati observandam, diligenter id inquirere, qui, aut quales in ipsorum medio veri et legitimi essent capitanei et liberi comani, ac jure hereditario huiusmodi capitaneatus et libertates tenerent et haberent, et ad quos ab ipsorum progenitoribus legitime sunt devoluti, diligenter inquirere deberent et investigare; et tandem fidelis noster Gregorius Comanus, capitaneus de descensu Orboganzallasa, nostre serenitatis accedens in presenciam, nominibus et in personis Nicolai, filÿ Laurencÿ, Augustini, filÿ Johannis, Marci, filÿ alterius Johannis, ac Thome, filÿ eiusdem Marci Comanorum, exhibuit et presentavit nobis quasdam literas prefatorum Johannis Orzag et Ladislai de Katha, in quibus vidimus contineri, quod ipsi iuxta premissam diligentem eorum jnquisicionem reperissent et invenissent pretactos Nicolaum, Augustinum, Marcum et Thomam hac libertatis honore fungere atque uti, quod ipsi ubicunque in regalibus descensibus Comanorum residerent, essent liberi, et ab omnibus servicÿs, dacÿs et collectis atque contribucionibus penitus exempti et supportati haberentur, demptis solummodo solucionibus racione et pretextu exercituacionum et congressionibus exercitualibus pro tempore instaurandis, ad quas faciendas semper tenentur et sunt obligati; huiusmodique libertates ad ipsos ab antiquis eorum progenitoribus existerent devolute, quibusque gauderent et uterentur eciam de presenti; suplicans prefatus Georgius Comanus, nominibus pretactorum Nicolai, Augustini, Marci et Thome nostro culmini prece subiectiva, ut ipsos in huiusmodi eorum libertatibus dignaremur confirmare. Nos itaque tum humilimis et devotis supplicacionibus prefati Gregorÿ Comani, per eum nostre nominibus, quibus supra propterea propositis majestati, solita pietate exauditis, tum eciam consideratis fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis prenarrati Gregorÿ, per cum serenitati nostre iuxta sue possibilitatis exigenciam exhibitis, pretitulatos Nicolaum, Augustinum, Marcum et Thomam in prescriptis eorum libertatibus, quibus eorum videlicet progenitores usi fuerunt, ipsique utantur etiam de presenti, confirmamus, salvo jure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, sabbato proximo ante festum beate Margarethe virginis et martÿris, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, imperii quarto.

Hártyán, veres viasz-pecsétje letörve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 14. sz. a.

XXIII.

1436. júl. 15. Buda. Zsigmond király a kunok gyakori panaszára, még szegedi tartózkodása alkalmával gúthi Ország János zarándi és Kátai László szolnoki főispánok által vizsgálatot rendelvén az iránt, hogy a kun székek valóságos és törvényes kapitányai kipuhatoltassanak; a megejtett vizsgálat alapján törtélszállási Cherche Bálintot és örököseit a törtélszállási, bojcsaszállási és kömpöczszállási kapitányságban megerősíti.

Relacio Johannis Orzag, comitis de Zarand et Ladislai de Katha, judicum Comanorum, per literas eorum facta.

Nos Sigismundus, dei gracia Romanorum imperator semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex, memorie commendamus tenore presencium, significantes quibus expedit universis: quod cum nos pro evitandis multiplicibus querelis et clamoribus, quibus universitas Comanorum hactenus per infra scriptos nostre sepe-sepius propulsarunt aures maiestatis, pridem nobis in civitate nostra Zegediensi existentibus, commisissemus fidelibus nostris egregÿs Johanni Orzag de Gwth, capitaneo castri nostri Wylagoswar vocati, ac comiti de Zarand, necnon Ladislao de Katha, comiti de Zolnok, judicibus predictorum Comanorum nostrorum, ut ipsi ad quamlibet sedem ipsorum Comanorum nostrorum personaliter accedere, inibique ab omnibus fidedignis Comanis juratisque et communitatibus Comanorum, ad fidem eorum deo debitam, fidelitatemque nobis et sacro nostro diademati observandam, diligenter id inquirere, qui aut quales in ipsorum medio, veri et legitimi essent capitanei ac jure hereditario huiusmodi capitaneatus tenerent, et ad quos ab ipsorum progenitoribus legitime sunt devoluti, diligenter inquirere deberent et investigare. Tandem fidelis noster Valentinus Cherche, dictus Comanus de Therthczallas, nostre serenitatis veniens in praesenciam, exhibuit et presentavit nobis quasdam literas annotatorum Johannis Orzag et Ladislai de Katha, in quibus vidimus contineri, quod ipsi iuxta premissam diligenter eorum inquisicionem, annotatum Valentinum in tribus descensibus infrascriptis, videlicet Therthezallas predicto, Boychazallas et Kempcegzallas vocatis, recepissent et invenissent esse verum et legitimum capitaneum, et eosdem capitaneatus in ipsum jure hereditario a suis progenitoribus fore devolutos, suplicans prefatus Valentinus nostre sublimitati, prece subjectiva, ut ipsum et suos heredes in huiusmodi capitaneatibus confirmare dignaremur. Nos itaque tum humilimis et devotis suplicacionibus prefati Valentini per eum maiestati nostre modo pretacto porrectis, solita pietate exauditis clementer et admissis, tum etenim

consideratis fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis memorati Valentini nostre serenitati per eum exhibitis et impensis, pretactos capitaneatus descensuum Therthezallas, Boychazallas et Kempcegzallas praescriptorum, simulcum cunctis ipsorum utilitatibus et pertinencÿs, utilitatumquẽ et pertinenciarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ad pretitulatos capitaneatus rite spectantibus et pertinere debentibus, sub illis juribus libertatibus et condicionibus, quibus per progenitores ipsius Valentini et consequenter per eundem hactenus rite et legitime tenti fuerunt et possessi, pro eisdem Valentino ac suis heredibus et posteritatibus universis, per ipsos jure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas confirmamus, salvo jure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, in festo divisionis apostolorum, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie decimo sexto, imperii vero quarto.

Hártyán, veres viasz-pecsétje romladozott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 13. sz. a.

Ez oklevél előfordul Mátyás kir. 1469. évi átiratában is. Lásd XXXIX. sz. a.

XXIV.

1438. febr. 22. Albert király a szegedi polgároknak Zsigmond király kiváltság-levele alapján, az ország minden részében vám- és adómentességet biztosít.

Commissio propria domini regis.

Albertus dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Austrieque et Stirie dux, necnon marchio Moravie etc. fidelibus nostris universis et singulis, prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et alterius cuiusvis status condicionis et preheminencie hominibus, tributa tam in terris, quam super aquis intra ambitum regni nostri habentibus et tenentibus, nostrisque et eorumdem tributarÿs quibuslibet, presentibus et futuris, noticiam presencium habituris, salutem et graciam. Quia nos fideles nostros universos et singulos cives, hospites et incolas civitatis nostre Zegediensis, cum rebus venalibus et mercibus quibuslibet, per diversas regni nostri partes, mercandi causa hincinde girantes ex tenoribus certarum literarum condam excellentissimi principis et domini Sigismundi, Romanorum imperatoris, ac Hungarie, Bohemie etc. regis, domini et patris nostri carissimi, cuius memoria sempiterna fruatur benediccione, in conspectu nostre majestatis specietenus productorum, a solucione cuiuslibet tributi seu thelonÿ perpetue exemptos

fore et emancipatos, clare vidimus et comperimus; volentes igitur ipsos cives et hospites nostros Zegedienses, ac eorum quemlibet hujusque exempcionis et libertatis eorum prerogativis, pretextu per specialem nove nostre innovacionis graciam, futuris semper successivis temporibus illibate potiri et gaudere, fidelitati vestre universitatis et vestrum cuiuslibet firmo nostro regio sub edicto precipimus et mandamus: quatenus dum et quandocunque, aut quociescunque memorati cives et hospites nostri Zegedienses, vel eorum alter pro acquirendis victuum eorum necessaryŝ, cum ipsorum rebus venalibus et mercibus quibuscumque mercandi causa hincinde, ut pretactum est, proficiscentes, ad vos et ad loca tributorum vestrorum, presencium sub confidencia pervenerint, eosdem ad nullius omnino tributi seu thelonÿ solucionem compellere et astringere presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, sed eosdem et eorum quemlibet, cum rebus suis universis, absque tributi postulacione et exaccione in eundo et redeundo, libere et quiete transire, peragrari et proficisci permittere et permitti facere debeatis, nec in hys secus facere ausuri. Ut autem huius nove nostre innovacionis gracia robur obtineat, future firmitatis vobis prescriptis universis et singulis, prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et alterius cuiusvis status condicionis et preheminencie hominibus, tributa tam in terris, quam super aquis, intra ambitum regni nostri Hungarie predicti tenentibus et habentibus, nostrisque et eorum tributaryŝ, et vicetributaryŝ, nunc constitutis et in futurum constituendis, firmissimo nostro sub precepto precipientes injungimus, quatenus omnia premissa et premissorum singula in tenore iam factarum litterarum nostrarum contenta, futuris et perpetuis successivis temporibus, universis inconcusse et inviolabiliter observare et observari facere modis omnibus debeatis, contra facientes autem per comites et vicecomites ac iudices nobilium illorum comitatuum, in quibus huiusmodi nostra mandata non observarentur, ad plenam eorumdem observacionem, nostra auctoritate ipsius in hac parte specialiter attributa et justicia mediante, arcius serie presencium compelli committimus et astringi. Aliud ergo sub obtentu nostre gracie facere non ausuri, presentes autem sigillo nostro minore, quo nunc ut rex Hungarie utimur, in premissorum testimonium munimine roboratas, antefatis civibus nostris duximus concedendas, quas post earum lecturam semper in exhibentis manibus volumus remanere. Datum Bude ipso die festi cathedre beati Petri apostoli, anno domini millesimo quadringentesimo tercesimo octavo.

Kívül egykorú följegyzés: De tributo. — — — Az wamok es egeb fizetesrol szabad lewel.

Hártyán, veres viasz-pecsétje letöredezve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 19. sz. a.

XXV.

1439. jún. 11. Albert király az országgyülés hozzájárulásával Szeged várát minden tartozékaival Erzsébet királynénak adományozza.

De commissione propria domini regis.

Nos Albertus dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, (Dalmacie, Croacie etc. rex) ac dux Austrie etc. Cunctis noticiam presencium habituris notumfacimus in hijs scriptis, quod cum primaria singularum rerum disposicio, que quibusvis honestate prefulgentibus (actibus conpetentis ordinis congruam) imponit seriem exemplari tradicione, recta racione moderata a principantum soleat provida circumspectione provenire, expedit quammaxime regali nostre discrecioni sic (liberalitatis nostre exercicia circa) dona inter subditos eroganda circumspecta dispensacione moderari, quatenus, et ipsi munificencie actus racionabili clareant in opere, et decens accionis provisio (ipsius rei edocente ministerio in) debiti ordinis observacione commendetur; si enim ad cuiusvis principis dignitatem jure debiti pertinere noscatur, suorum subditorum merita remuneracionis semper prosequi benivo(lencia quanto magis iustiusque et) conveniencius honestati consentaneum fore censemus, saniori consilio et salubriori studio, ad ea omnimoda diligencia, acie nostre mentis congrui ordinis sumpto inicio perspicue (attendere, que majestatis regin)alis socie nobis divino munere paritate adiuncte statum respiciunt honorem fovent et quietem subministrant, talis quippe seriei ordo, in singulis utilitatis actibus sumopere te(nendus, a providencie imitatoribus) traditur ut primum a se atque a pocioribus incipiat et demum in alios provida dimensione transferatur, hac itaque consideracione permoti pro decenciori conservacione status ho(norifica quoque direccione curie se)renissime principis domine Elizabeth regine Hungarie, conthoralis nostre carissime, ne sue dignitatis excellencia suo fraudata privilegio rerum et bonorum temporalium senciat quoquomodo (detrimenta, quin ÿmmo ut earun) dem copiosam se gaudeat invenisse ubertatem, matura deliberacione prehabita castrum nostrum Zegediense ac opidum similiter Zegediense, necnon possessiones seu villas Recke Bec . . . h et Chongrad vocatas, ad idem castrum spectantes simulcum cunctis pertinencijs et utilitatibus, necnon juribus jurisdicionibus tributis, proventibusque lucri camere nostre regie alijs(que singulis emolumentis et redditibus) quibuslibet quocunque nomine vocitatis, ad pretactas castrum, opidum, possessiones et villas ab antiquo spectantibus, prefate domine Elizabeth regine, conthorali nostre carissime (de unanimi prelatorum et baronum) procerumque ac universitatis nobilium atque regnicolarum nostrorum in presenti eorum congregacione generali, protractandis et

disponendis, nonnullis rebus et negocijs comodum et utili(tatem tutelamque et defensionem) regnorum nostrorum concernentibus in hac nostra civitate Budensi, ad maiestatem nostram facta et habita, consilio, assensuque et voluntate dedimus, donavimus et contulimus, ymo dam(us, donamus et conferimus) per eam juxta suum libitum, infra vite sue tempora, tenendas, possidendas pariter et habendas, assumantes nostro et successorum nostrorum regum scilicet Hungarie nominibus, presentibusque pollicemur antefatam (dominam reginam in) pacifico dominio prescripti castri, opidi, possessionum seu villarum pertinenciarumque earumdem prescriptarum, contra omnes et quoslibet impetitores causidicos et actores intra et extra judicium semper et ubique tenere (conservare) protegereque et expedire, nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus proprÿs et expensis, salvo semper iure alieno, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungarie utimur et penes idem ex utraque parte eciam sigilla fidelium nostrorum magnificorum Laurencÿ de Hedrehwara, predicti regni nostri Hungarie palatini ac comitis Stephani de Bathor, judicis curie nostre in majorem huius rei efficaciam appensa sunt, vigore et testimonio mediante. Datum Bude in festo beati Barnabe apostoli, anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

Eredetije a cs. és kir. udvari és állami levéltárban, Bécsben. Közölte Gr. Teleki József „Hunyadiak kora Magyarországon“ czímű művében. X. köt. 53—55. l.

Albert király számos más oklevelében, melyekben a királynénak bizonyos javakat adományoz, azt említi, hogy ugyanazon javak előbb már Borbála királynő birtokában voltak. Szegedre nézve azonban itt ezt nem mondja, mi arra utal, hogy Zsigmond király idejében Borbála királyné nem birta Szegedet.

XXVI.

1450. jún. 4. Szeged. Hunyadi János kormányzó, Kalmár Márton szegedi bíró kérelmére átírja és megerősíti a csanádi káptalannak ugyanaz évben eszközölt tanúvallatásait, a Szeged város és a titeli prepost és káptalan közt folyó perben, a titeli révnél az üres hajók után, úgy a kormányosoktól szedni szokott díjak iránt, mely tanúvallomások kivételéhez a titeli káptalan megidézett kanonokjai meg nem jelentek.

Nos Johannes de Hwnyad, regni Hungarie gubernator, memorie commendamus tenore presen[cium] significantes quibus expedit universis: quod veniens nostri in presenciam providus et circumspectus

vir Martinus Kalmár judex, in sua et ceterorum civium civitatis Ze[gediensis] personis, exhibuit et presentavit nobis quasdam literas capituli ecclesie Chanadiensis clause emanatas, hunc tenorem continentes. Magnifico et illustri domino Johanni de Hwnyad, regni [Hungarie] gubernatori, domino et protectori eorum sumpme honorando, capitulum ecclesie Chanadiensis oracionum suffragia devotarum. Vestra noverit magnificencia, nos literis vestris adju[dicatoriis] pro parte judicis et juratorum civium, necnon universorum populorum et jncolarum in civitate Zegediensi constitutorum et commorancium contra venerabilem dominum Petrum Orzag de Gwth [prepositum] et honorabile capitulum ecclesie Tituliensis emanatis, formam et seriem cuiusdam deposicionis juramentalis in se continentibus, nobis preceptorie loquentibus, reverenter receptis, ac sub impressi[one] sigilli nostri, vestre magnificencie in specie remissis, juxta continencias earundem vestris mandatis obedire volentes, ut tenemur ad audienda juramenta civium infrascriptorum in prefata [civitate] Zegediensi commorancium, nostrum hominem videlicet magistrum Johannem de Keczkemeth, concanonicum nostrum, nostro pro testimonio deputavimus. Qui exinde ad nos reversus, seriem deposicionis [juramentalis] prefatorum judicis et civium in registro per ipsum confecto reportavit in hunc modum: Item primo: Martinus Kalmar principalis judex de Zegedino fassus fuisset, quod tempore [Sigismundi] regis, de uno magno vino, in tributo Titulensi, solvissent denarios decem, protunc currentes et similiter de medio vino jacente decem, de stante autem nichil solvissent, et de n[ave vacua] similiter decem denarios solvissent, de alÿs vero rebus venalibus dixisset se nichil scire. Item Anthonius Zÿlagi de eadem Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi [regis de] vino jacente solvissent denarios decem, sive de maiore, sive de minore, de stante autem, seu vasculo pro repletura nichil. Item de nave vacua, in qua siquidem fuissent v[asa vinum] ad usum eorum habencia, nichil solvissent, nisi de nave vacua denarios decem. Item Stephanus Harchas de Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi regis tam a maior[i, quam minori] vase vini solvissent denarios decem, protunc currentes, de stante autem vasculo nichil solvissent. Item de nave vacua, in qua habentur vasa vacua, seu victualia, sol[vissent denarios] decem, de alÿs autem rebus mercimonialibus nichil sciret. Item Michael Igaz de Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi regis et domini Piponis, comitis tum [Temesiensis] super navem non solvissent tributum, sed tantum impendisset honorem ipsis dominis de Sal eisdem. Item de vino maiori vel minori, jacente solvissent denarios decem, de vasculo st[ante nichil, de vacua] autem nave solvissent denarios decem, de alÿs autem rebus venalibus penitus nichil sciret. Item Ladislaus Magnus de Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi regis

de u[no maiore] jacente vase vini solvissent denarios decem protunc currentes, de stante autem vasculo nichil solvissent, habentes pro repletura, de nave autem vacua solvissent semper denarios [decem, de aliis autem] rebus venalibus nichil se scire dicisset. Item Emericus Benedicti de Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi imperatoris de uno vase vini tam maiori quam minori, solvissent [denarios decem protunc] currentes, de vasculo habente pro repletura nichil, de nave autem vacua, in qua haberentur vasa varia et victualia, nichil solvissent. Item Paulus Pellifex de eadem Zegedino [fassus fuisset, quod] tempore Sigismundi imperatoris de uno vase vini jacente solvissent denarios decem protunc currentes, de repletura autem nichil, de nave autem vacua, in qua haberentur [vasa vacua et] victualia, ad usum eorum, nichil solvissent. Item Stephanus dictus Myser de Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi imperatoris de uno vase vini, tam maiori quam [minori iacente solvissent denarios] decem protunc currentes, de stante autem vasculo nichil solvissent, habente pro repletura, de nave autem vacua, denarios decem. Item Jacobus Kazas de eadem Zegedino [fassus fuisset, quod tempore] Sigismundi regis de uno vase vini, sive majori, sive minori solvissent decem denarios protunc currentes, de vasculo autem stante, nichil solvissent, de nave autem vacua solvi[ssent decem denarios], de alÿs autem rebus venalibus nichil se scire dixisset. Item Franciscus Hayos de eadem Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi regis de uno vase vini tam minore, q[uam majore, solvissent] denarios decem protunc currentes, de vasculo autem stante, habente pro repletura, nichil solvissent, de nave autem vacua solvissent denarios decem, de alÿs autem rebus [nichil se scire] dixisset. Item Victor de eadem Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismundi regis de uno vino tam majore quam minore jacente, solvissent denarios decem protunc cur[rentes, de stante nichil,] de nave autem vacua amplustrista, vulgo cormanus solvisset semper denarios decem. Item Matheus Delzeg de eadem Zegedino fassus fuisset, quod tempore Sigismun[di regis] de uno vino tam maiore, quam minore jacente, solvissent denarios decem protunc currentes, de vasculo autem habente pro repletura nichil, de una autem nave vacua, in qua [haberentur] victualia, ad usum eorum, capta amplustrista solvisset denarios decem. Honorabiles domini Sebastianus de Wythroch et Benedictus de Zegedino, canonici ecclesie Ti[tulensis per hos] et alios cives prenominatos, ad audienda eorum juramenta personaliter vocati, ire noluerunt. Datum secundo die deposicionis juramentorum predictorum, [anno domini millesimo quadringentesimo] quinquagesimo. Quibus exhibitis, quia ex serie dictarum literarum annotati capituli Chanadiensis prescriptum juramentum, juxta nostram iudiciariam commissionem [modo] antelato depositum

exstitisse comperimus, ideirco nos tam nostras adjudicatorias, quam dicti capituli literas superinde rescripcionales, ratas, gratas et acceptas habendo, pro [prefatis judice et civibus] eiusdem civitatis nostre Zegediensis in perpetuum roboramus, ratificamus et confirmamus, salvo jure alieno, harum nostrarum, quibus sigillum nostrum, quo uti [gubernator regni Hungarie utimur,] est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum Zegedini predicta, in festo sacratissimi corporis Christi, anno eiusdem millesimo quadringente[simo quinquagesimo.]

A zárjelbe tett szavak az oklevél szélének csonkaságánál fogva az eredetiben hiányoznak.

Hártyán, kék selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Az oklevél igen gyűrődött s egyik széle le van hasítva. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 20. sz. a.

XXVII.

1453. decz. 10. A csanádi káptalan előtt Csürködi Mátyás és Gergely, Csanád vármegyében fekvő Százegyház birtokukat Szeged városának 100 forintért örökbevallják.

Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris, harum noticiam habituris, capitulum ecclesie Chanadiensis, salutem in salutis largitore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod Mathias et Gregorius, filÿ quondam Michaelis de Chyrked, oneribus Johannis fratris carnalis et aliorum quorumlibet fratrum et proximorum suorum, quo ad presens in se assumptis, coram nobis personaliter constituti, sponte et unanimi voluntate confessi sunt eo modo: qualiter ipsi partem porcionis eorum possessionarie in possessione Zazheghaz vocata, in comitatu Chanadiensi existentem et habitam, cogente eos necessitate, providis viris, judicis, juratis ceterisque civibus de Zegedino, pro centum florenis, per eosdem ipsis, ut dixerunt, plene persolutis, in perpetuum vendidissent, atque donassent, cum cunctis utilitatibus, quocunque pro nunc vocabulo vocitatis, porcionem ad eandem spectantibus, omne jus et proprietatem ipsorum ab ÿsdem in prefatos cives civitatis Zegediensis transferendo, immo vendiderunt et donaverunt nostra in presencia, jure perpetuo et irrevocabiliter tenendum, possidendum pariterque habendum, promittentes prefatos cives a quibusvis impetitoribus semper et ubique protegere proprÿs suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes literas nostras patentes, munimine pendentis sigilli nostri roboratas fecimus emanari. Datum per manus magistri Balthasar lectoris, socÿ et concanonici nostri, feria secunda proxima ante festum beate Lucie virginis,

anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo tercio, presentibus honorabilibus dominis Thoma preposito, Stephano cantore, Johanne custode, altero Johanne Themesiensi, Benedicto Orodiensi, Elÿa Ultramarosiensi, Clemente Thorontaliensi, Matheo Sebesiensi et Andrea Crassoviensi archidiaconicis, ceterisque dominis canonicis fratribus nostris in dei, ecclesia regi jugiter famulantibus sempiterno.

Hártyán, veres selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 21. sz. a.

XXVIII.

1456. jún. 9. Szeged. Hunyadi János kormányzó Zajdai Fábián szegedi főbíró kérelmére a szegedi vár fő- és alvárnagyát úgy adószedőit utasítja, hogy a Szegeden minden hétfőn tartandó vásárra szárazon és vízen érkező vásárosokat szabadon járni engedjék s őket semmiféle adókkal és vámokkal ne terheljék.

Nos Johannes de Hunÿad, perpetuus comes Bistriciensis etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus incumbit universis: quod nos tum ad humilime supplicacionis instanciam prudentis et circumspecti viri Fabiani Zayday dicti, judicis ac juratorum ceterorumque civium et hospitum ac incolarum civitatis regalis Zegediensis nobis instanter porrectam, tum eciam pro commodo et utilitate eiusdem civitatis et ipsorum civium ac hospitum in eadem commorancium, hanc libertatis prerogativam eisdem, ipsorumque heredibus et posteritatibus in perpetuum duximus concedendum, immo concedimus presencium per vigorem: Ut universi et singuli feneratores, mercatores, questunabuli et institores, cunctique negociatores et forizatores in singulis diebus dominicis et ferÿs secundis ad forum eiusdem civitatis ebdomadale ipsis singulis ferÿs secundis celebrari solitum, causa emendi aut vendendi, ad eadem civitatem venire et instare volentes, libere, secure et pacifice, cum universis et singulis eorum rebus et bonis venalibus, mercimonÿsque quibusvis veniendi, forizandi et negociandi cunctosque contractus ipsorum faciendi et exercendi, peractoque et determinato ipsorum foro atque negocio, ad eorum propria, vel alias, quo maluerint, transeundi absque omni tributaria et teloniaria solucione et exaccione liberam et securam ac pacificam habeant facultatem, nec eosdem, vel aliquem ipsorum pro quibuscunque factis seu negocÿs pristinis in personis impedire, molestare aut perturbare vel detinere et in rebus ac bonis quibusvis arestare, quispiam hominum valeat aut presumat. Quocirca vobis universis et singulis nostris castellanis et vicecastellanis atque tributarÿs in castro

civitatis predicte Zegediensis nunc constitutis et in futurum constituendis, vestrasque vices gerentibus firmissime committimus et mandamus, aliud habere nolentes, quatenus in predictis singulis diebus dominicis et feryś secundis ab universis et singulis mercatoribus, feneratoribus, questunabulis et institoribus ceterisque forizatoribus et negociatoribus, qui causa emendi aut vendendi ad ipsorum forum dicte civitatis Zegediensis in pretactis feryś secundis celebrandum, tam per terram, quam super aquam, more alias solito et consueto venerint et intraverint, indeque dispositis et determinatis eorum foris et negociacionibus, ad eorum propria, vel alias, quo malueriut, ire, transire, proficiscique et recedere volentibus, rebusque et bonis ac mercimonyś eorum quibusvis, nullum tributum, nullamque tributariam exaccionem et solucionem petere et exigere, petique et recipi ac exigi facere nusquam et nequaquam presumatis, nec sitis ausi modo aliquali. Alioquin commisimus et presencium serie firmiter committimus predictis iudici et iuratis ceterisque civibus dicte civitatis Zegediensis pro tempore constitutis, ut ipsi omnes universosque et singulos mercatores, forizatores ac alios quosvis forenses homines simul cum eorum rebus et bonis quibusvis, qui ad dictum forum causa forizandi et negociandi venerint, seu venire voluerint, iuxta premissam nostram concessionem, contra vos et alios quoslibet impeditores protegere, tueri et defensare debeant et teneantur nostra in persona et auctoritate presentibus ipsis in hac parte attributa et iusticia mediante; secus igitur in premissis nullatenus facere presumatis, et nec alter vestrum presumat nostri favoris et dileccionis sub optentu. Datum in dicta civitate Zegedino, feria quarta proxima aute festum beati Barnabe apostoli, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto.

Kívül: Minden fele vasár . . . . . perhibitione johessek ez vasarra.

Hártyán, vörös-kék selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 22. sz. a.

XXIX.

1456. decz. 5. Csanád. V. László király Attila, csanádi káptalani prépost kérelmére, a káptalannak Csanád vármegyében fekvő Keresztúr helységbeli jobbágyait a szegedi kir. vár részére teljesítendő különféle szolgálmányok megadásától felmenti.

Nos Ladislaus, dei gracia rex Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. ac Austrie et Styrie dux, necnon marchio Moravie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit

universis, quod nos tum ad humilem supplicacionis instanciam fidelis nostri venerabilis Athile, prepositi collegiate ecclesie sancti Salvatoris in Chanadino fundate, per eum nostre propterea porrectam majestati, tum eciam ob singularem devocionem nostram, quam ad sanctum salvatorem, in cujus nomine sanctissimo eadem ecclesia collegiata fundata fore perhibente gerimus, possessionem ejusdem prepositure Kereztur vocatam, in comitatu Chanadiensi existentem, consequenterque populos et jobbagiones in eadem pro tempore commorantes, ab omni solucione akonum, avenarum et aliorum quorumcunque munerum, quos et que ipsi ad castrum nostrum Zegediense castellanis in eodem constitutis singulis annis solvere tenerentur, in perpetuum graciose eximendam duximus et supportandam, imo eximus et supportamus presencium per vigorem. Quocirca vobis fidelibus nostris castellanis et eorum vicecastellanis in dicto castro nostro Zegediensi pro tempore constitutis, presentes visuris firmissime precipiendo mandamus, quatenus a modo inposterum prefatos populos et jobbagiones annotati Athile prepositi, in dicta possessione ipsius Kereztur commorantes, ad solucionem huiusmodi akonum, avenarum et aliorum quorumcunque munerum compellere, aut propter non solucionem eorundem ipsos in personis, rebusque eorum impedire, molestare, seu dampnificare quovismodo contra formam premisse nostre exempcionis, nullatenus presummatis, et nec sitis ausi modo aliquali, presentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in Chanadino predicto die dominica proxima ante festum beati Nicolai episcopi et confessoris, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto, regnorum autem nostrorum anno Hungarie etc. decimo septimo, Bohemie vero quarto.

Eredetije Mátyás király 1458. évi átiratában a m. országos levéltárban Budán; 1779-ik évi átirata a kalocsai és a csanád egyházmegyei káptalani levéltárakban.

XXX.

1458. márcz. 12. Buda. Mátyás király átírja V. László királynak 1456. évben Attila csanádi prépost részére kiadott levelét, melyben a keresztúri jobbágyok a szegedi vár részére évenként teljesítendő szolgálmányok megadásától felmentetnek.

Nos Mathias, dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis: quod nostre majestatis veniens in presenciam fidelis noster venerabilis Athila, prepositus collegiate ecclesie sancti Salvatoris in Chanadino fundate, exhibuit nobis quasdam literas serenissimi quondam principis Ladislai, hujus regni Hungarie etc. regis, sigillo suo secreto,

quo ut rex Hungarie utebatur, impressive consignatas, quibus mediantibus idem dominus Ladislaus rex, possessionem ejusdem prepositure Kereztur vocatam, in comitatu Chanad existentem, consequenterque populos et jobbagiones in eadem pro tempore constitutos, a solucione akonum, avenarum et aliorum quorumcunque munerum, quos et que ipsi ad castrum nostrum Zegediense consequenterque castellanis in eodem constitutis, singulis annis solvere tenerentur in perpetuum supportasse et exemisse dignoscitur, tenoris infrascripti. Suplicans idem dominus prepositus majestati nostre humillime, ut easdem literas prefati quondam domini Ladislai regis, et omnia in eis contenta, ratas, gratas et acceptas habendo, literisque nostris privilegialibus, verbotenus inscribi facere, huiusmodi exempcioni, alÿsque omnibus et singulis inferius in tenore earundem literarum specificatarum, nostrum regium consensum prebere dignaremur benevolum pariter et assensum easque literas, pro prefata ecclesia sancti Salvatoris, consequenterque dicto Athile praeposito et successoribus eiusdem universis prepositis, innovantes perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum tenor talis est:

(V. László kir. 1456. évi Csanádon kelt levele; lásd XXIX. sz. a.)

Nos igitur premissis suplicacionibus antefati Athile prepositi, per eum nostre modo, quo supra porrectis maiestati regie benignitate exauditis et clementer admissis, premissas literas antefati quondam domini Ladislai regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, imo mere et sincere veritatis integritate perpollentes, presentibusque literis nostris de verbo ad verbum insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, viribusque earum veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habendo, hujusmodi graciose exempcioni, alÿsque omnibus et singulis superius in tenore dictarum literarum ipsius Ladislai regis specificatis nostrum regium consensum prebuimus, immo prebemus benevolum pariter et assensum, et nihilominus ob spem et singularem devocionem nostram, quas ad dictum sanctum Salvatorem nostrum gerimus et habemus specialem, prefatas literas annotati quondam Ladislai regis, pro predicta ecclesia sancti Salvatoris, consequenterque prefato Athile preposito et successoribus ejusdem universis, innovantes, perpetuo valituras confirmamus, harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur, est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, in festo beati Gregorÿ pape. anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo: Lecta.

Eredetije a m. országos levéltárban Budán, 29,286. sz. a. hártyán; 1779. évi átiratai a kalocsai és csanádi egyházmegyei káptalani levéltárakban.

XXXI.

1458. aug. 16. Buda. Mátyás király Szeged város polgárainak a város kebelében levő Sz. Demeter, Szt. György, Szt. Péter apostol és Szt. Erzsébet templomokra és plébániákra nézve ős időktől fogva gyakorolt egyházkegyúri jogát megerősíti.

Commissio propria domini regis.

Nos Mathias dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis: quod nos tam ad humillime suplicacionis instanciam fidelium nostrorum circumspectorum, Johannis Myzer judicis ac Michaelis Litterati, Clementis Bothos juratorum et Johannis Pordan civium civitatis nostre Zegediensis, per eos in eorum ac ceterorum universorum civium hospitum et tocius communitatis eiusdem civitatis nostre nominibus et in personis, nostre propterea porrecte majestati, tum eciam ex gracia speciali eisdem civibus et communitati dicte civitatis nostre, id annuentes concedimus, imo annuimus et concedimus presencium per vigorem: ut ipsi a modo imposterum perpetuis semper temporibus universis, sicuti hucusque, ita et imposterum plebanias eorum, utputa sanctorum Demetrÿ ac Georgÿ martirium et magistratus hospitalium sancti Petri apostoli, necnon beate Elÿzabeth vidue ecclesiarum in eadem civitate nostra Zegediensi fundatarum, illi, vel illis benemeritis personis, cui scilicet vel quibus ipsi pro utilitate ipsorum magis voluerint, liberam atque omnimodam habeant donandi et conferendi potestatem, harum literarum nostrarum, quibus sigillum nostrum secretum, quo ut rex Hungarie utimur est appressum, vigore et testimonio mediante. Datum Bude, secundo die festi assumpcionis beate Marie virginis, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

Kívül: Ut plebanos eligere valeamus secundum votum nostrarum.

Hog az plebanossagot szabadon az kinek az szegediek akaryak, annak agjak Szeghedon.

Hártyán, veres viasz-pecsétje letörve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 24. sz. a.

XXXII.

1458. szept. 5. Szeged. Mátyás király a becsei várnagyokat, úgy György szerb deszpot mindkét tiszaparti vám- és révfelügyelőit a szegedi polgároknak és javaiknak vámolásától s adóztatásától eltiltja.

Commissio propria domini regis.

Mathias dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. fidelibus nostris castellanis vel eorum vicecastellanis castri Bechce nunc

constitutis et in futurum constituendis, item universis tributarÿs et loca tributorum ex utraque parte Ticie nominis, illustris principis domini despoti tenentibus, ubivis constitutis et existentibus, presentes visuris, salutem et graciam. Gravis admodum querele per fideles nostros universos cives et hospites de civitate nostra Zegediensi majestati nostre expositum exstitit: quod licet ipsi antiqua eorum libertate requirente, per condam illustrem principem dominum Georgium despotum, regni Rascie concessa, a solucione et exaccione quorumlibet tributorum suorum, locis suis exigi solitorum, tam de personis proprÿs, quam de rebus et bonis cuiuscunque mancipÿ existant, exempti forent et liberati, literasque ÿdem cives et hospites nostri superinde per prefatum dominum Georgium despotum predicti regni Rascie clare pro se emanatas haberent, quas et in conspectum nostre majestatis, pro eorum maiore efficacia libertatis producentes, tamen vos non curata huiusmodi eorum exempcione et libertate, eosdem nostros homines et familiares ipsorum ad solucionem et exaccionem dictorum tributorum tam de proprÿs personis, quam de rebus et bonis compelleretis et adstringi faceretis, in prejudicium et dampnum dictorum exponencium et detrimentum. Et quia sicuti unumquemque in suis justis libertatibus conservare, ita et prefatos cives nostros in eisdem manutenere volumus: quare fidelitati vestre et cuiuslibet vestrum, harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus a modo imposterum, super prefatos cives nostros, aut homines et familiares ipsorum, dum et quando ÿdem cum eorum rebus et bonis ipsorum, ad vestra loca tributaria, presencium scilicet ostensores pervenerint, nullum tributum, nullamque tributariam exaccionem dictante, prefata eorum libertate exigere seu exigi facere presumatis et neque sitis ausi modo aliquali. Secus ergo non facturi, presentibus perlectis, semper exhibenti restitutis. Datum Zegedini, feria tercia proxima ante festum nativitatis beate Marie virginis, anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo.

Hártyán, veres viasz-pecsétje lehullott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 23. sz. a.

György szerb deszpotának ez oklevélben említett kiváltság-levele fenn nem maradt.

XXXIII.

1459. jan. 20. Szeged. Mátyás király Szeged városának a boldogságos szűz kolostora előtt, hetenként szerdán tartandó hetivásárt más királyi városok módjára örök időkre engedélyez, s ezen a kereskedők és vásárosok mit se fizessenek; egyúttal négy mészárszéknek ugyanott leendő felállítását megengedi.

Commissio propria domini Regis, Osualdo de Rozgon referente.

Nos Mathias dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis: quod nos cum ad humilime supplicacionis instanciam fidelium nostrorum universorum civium et inhabitatorum civitatis nostre Zegediensis per eos nostre propterea porrecte maiestati, item eciam pro comodo et utilitate dicte civitatis nostre Zegediensis ac prefatorum civium et inhabitatorum eiusdem ad eandem civitatem nostram Zegediensem forum ebdomadale liberum, singulis feriis quartis, qualibet videlicet ebdomada ante claustrum beate Marie virginis in eadem civitate nostra fundatum, omnino sub eisdem libertatibus et prerogativis, quibus fora ebdomadalia aliarum civitatum nostrarum regalium ac opidorum et liberarum villarum celebrantur, seu celebrari solent, perpetue celebrandum duximus graciose annuendum et concedendum, ymmo annuimus et concedimus presencium per vigorem. Annuimus eciam, ut quicunque homines forenses ad idem forum causa forizacionis venerint, ipsa quarta feria nullum tributum de proprÿs personis ac rebus et bonis ipsorum quibusvis cuiuscunque generis et speciei existant, solvere teneantur; et quod dicti cives et inhabitatores macella quatuor in praedicto loco fori edificare valeant atque possint. Quocirca vos universos et singulos mercatores, institores et forenses homines atque viatores quoslibet, presentibus affidamus, assecuramus et certificamus, quatenus, ad predictum forum ebdomadale liberum, per nos in prefata civitate Zegediensi concessum, cum omnibus mercancÿs, rebusque et bonis vestris venalibus, libere, secure et sine omni pavore seu formidine, rerum et bonorum ac personarum vestrarum veniatis, properetis et accedatis, peractisque ibi cunctis negociacionibus vestris, ad propria, vel alia que malueritis loca, redeatis, salvis semper vestris et vestrorum rebus et personis. Volumus autem hec, per fora et alia loca, ubi necesse fuerit, palam et manifeste proclamari facere. Presentes, quas secreti sigilli nostri, quo ut rex Hungarie utimur, appensum fecimus communire, post earum lecturam semper reddi iubemus presentanti. Datum Zegedini, predicta in festo beatorum Fabiani et Sebastiani martyrum, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

Kívül: De foro feria quarta ante claustrum beate Marie virginis . . . . . .

Hártyán, függő pecsétje és zsinórja hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 25. sz. a.

XXXIV.

1462. aug. 17. Csanád. Mátyás király azon szolgálatokért és áldozatokért, melyeket a szegediek neki és atyja Hunyadi János kormányzónak teljesítettek, a szegedi polgároknak megengedi: hogy mint eddig, úgy ezentúl is a kunokkal közösen Asszonyszállása kun pusztát és tartozékait élvezhessék, megsemmisítvén azon iratát s jogot, melyet Szegény János szegedi bíró s halála után Beneszállásán lakó Kun Antal deák erre nézve maguknak szereztek; egyúttal a szegedi polgárokat a régi királyoktól nyert azon jogaikban, hogy a Duna-Tisza közt levő kun pusztákon szabadon legeltethessenek — megerősíti.

Nos Mathias, dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium, significantes quibus expedit universis: quod cum gloria regum in multitudine populorum et decus ac robur regnorum in divicÿs et amplitudine consistat civitatum, expedit igitur principibus omni diligencia intendere populis servandis, ac civitatibus magnificandis et fovendis, utpote ex quibus premissa regum et regnorum commoda procedunt, quatenus principibus ex hoc et laudes et discreta providencia et status populorum, civitatumque utilitates et augmentum proveniat. Qua de re grata consideracione pensavimus multi moda servicia, que civitas nostra Zegediensis et eius cives principibus predecessoribus nostris regibus et regno Hungarie sacreque eius corone, ac condam jllustri principi, domino Johanni de Hwnyad, comiti Bistriciensi, alias eciam regni Hungarie gubernatori, genitori nostro carissimo felicis memorie et tandem maiestati nostre multipliciter impenderunt; consideramus quoque sumptuosas expensas, ipsorum civium et civitatis nostre predicte, quas ipsi pro usu nostro regali copiose fecerunt, pro quibus et presertim eo respectu, quod cives ipsi civitatem nostram prenotatam, civibus et incolis amplificare, domibus et edificÿs decorare eo melius valeant, accedente quoque humili supplicacione eorumdem civium nostrorum in hac re nobis facta, annuimus et concessimus eidem civitati nostre Zegediensi et eius communitati, que pro tempore fuerit: quatenus ipsa a modo deinceps perpetuis semper successivis temporibus, universis in descensu comanicali Azzonzallasa vocato et eius pertinencÿs ac utilitatibus, campis quoque et fenetis, illum habere valeant usumquem hactenus habuerunt, comani eciam nostri in eodem descensu eundem, quem habuerunt, usum habere possint. Volumus preterea ut a modo in posterum in facie prefati descensus nullus comanus commoretur, sed idem ad usum dicte civitatis nostre et eorundem comanorum nostrorum semper pro predio, modo premisso utendo habeatur. Nichilominus quoque

omnes alias literas, quas condam Johannes Miser judex eiusdem civitatis nostre, dum viveret, ac mortuo eodem quidem Anthonius Literatus comanus in Benezallasa commorans, super donacione eiusdem descensus sibi reportasset, ex eo, quod hoc contra ipsam civitatem nostram fecisse, ac per hoc magnam partem terre usualis ipsius civitatis nostre sibi usurpasse perhibetur, cassamus et viribus carituras committimus. Insuper concessimus et annuimus eidem civitati nostre Zegediensi et eius communitati, ut ipsa ubique in campis comanorum nostrorum et aliis inter fluvios Danubÿ et Ticie libera sit et eis utatur, prout libera fuit et usa est temporibus antiquorum regum Hungarie nostrorum scilicet predecessorum, ex graciosa concessione eorundem immo volumus, cassamus et annuimus ac concedimus, harum literarum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur, est appensum, vigore et testimonio mediante. Datum Chanadini, feria tercia proxima post festum assumpcionis beate Marie virginis, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo.

Eredetije Mátyás király 1469. évi átiratában, Szeged v. tit. levéltárában 31. sz. a.

XXXV.

1464. ápr. 3. Mátyás király Szeged város kérelmére átírja Zsigmond kir. 1436-ik évi szegedi és az ebben átírva levő 1430-ik évi semptei, a kereskedéskép utazó szegedi polgárok rév- és vámmentessége ügyében kelt kiadványait.

Commissio propria domini regis.

Mathias dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nostre maiestatis adeundo in conspectum fideles nostri circumspecti Ladislaus filius Osualdi judex, alter Ladislaus Thapaÿ, Benedictus Kamanzÿ jurati, ac magister Franciscus notarius civitatis nostre Zegediensis, in ipsorum ac ceterorum universorum civium, incolarum et inhabitatorum eiusdem civitatis nostre Zegediensis nominibus et personis, exhibuerunt et presentaverunt nobis quasdam literas condam serenissimi principis domini Sigismundi, Romanorum jmperatoris, ac similiter Hungarie etc. regis, predecessoris nostri, cum dupplici autentico sigillo suo impendenti communitas, quibus mediantibus idem condam dominus Sigismundus imperator et rex, quasdam alias literas suas, mediantibus, quibus mandasset universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus et alterius cuiusvis

status condicionis et preeminencie hominibus, tributa tam in terris, quam super aquis intra ambitum regni habentibus et tenentibus, suisque et eorundem tributarÿs quibuslibet, ut ipsi judicem, ecterosque cives ac incolas et inhabitatores prefate civitatis nostre Zegediensis, quos ex tenoribus certarum literarum protunc in conspectum suum specietenus productarum, ab omni tributaria solucione exemptos et supportatos fore vidisset et comperisset, in locis predictorum tributorum, ad nullius tributi solucionem compellere et astringere deberent, pro prefatis judice, juratis ceterisque civibus, jncolis et jnhabitatoribus dicte civitatis nostre Zegediensis confirmasse dinoscitur, tenoris infrascripti; supplicantes prefati Ladislaus judex ac alter Ladislaus Thapaÿ, Benedictus Kamanzÿ, iurati, ac magister Franciscus notarius dicte civitatis nostre Zegediensis, in ipsorum ac predictorum universorum aliorum civium, hospitum, incolarum et inhabitatorum eiusdem civitatis nostre nominibus, maiestati nostre humiliter, ut nos prefatas literas dicti condam domini Sigismundi imperatoris et regis, et omnia in eis contenta, ratas, gratas et acceptas habere, literisque nostris privilegialibus inseri et inscribi facere, ac pro eisdem judice, juratis ceterisque civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus pretacte civitatis nostre Zegediensis, innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est:

(Zsigmond kir. 1436. évi szegedi és az ebben átírt 1430-ik évi sempthei kiadványa, lásd XX. és XV. sz. a.)

Nos igitur premissis humillimis supplicacionibus dictorum Ladislai, filÿ Osualdi judicis, ac alterius Ladislai Thapaÿ, Benedicti Kamanzÿ juratorum et magistri Francisci notarÿ, ceterorumque civium dicte civitatis nostre Zegediensis, per eos in ipsorum ac predictorum universorum aliorum civium, hospitum, incolarum et inhabitatorum eiusdem civitatis nostre personis, nostre modo, quo supra porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis, prescriptas literas annotati condam domini Sigismundi jmperatoris et regis, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus suspicionis vicio carentes, presentibusque literis nostris privilegialibus, de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos, eatenus quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, viribusque earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus et nichilominus consideratis fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis prefatorum judicis, juratorum ceterorumque civium, hospitum, jncolarum et jnhabitatorum dicte civitatis nostre Zegediensis, per eos majestati nostre et sacre dicti regni nostri Hungarie corone firma et sincera fide exhibitis et impensis, easdem literas simulcum exempcione a solucione tributaria prenotata ac alÿs omnibus et singulis superius in tenore

earumdem literarum contentis et specificatis, ex certa nostre majestatis sciencia et animo deliberato, pro prefatis judice, juratis, ceteribusque civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus predicte civitatis nostre Zegediensis, eorumque successoribus et posteritatibus universis innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes literas nostras privilegiales pendentis et autentici dupplicis sigilli nostri munimine roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani Colocensis et Bachiensis ecclesiarum archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, aule nostre summi cancellarÿ, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, tercio nonas aprilis, regni nostri anno septimo, coronacionis vero primo; venerabilibus in Christo patribus dominis Dÿonisio de Zeech, cardinali et legato nato, Strigoniensi, eodem Stephano Colocensi archiepiscopis, Ladislao Agriensi, Johanne Waradiensi, Nicolao Transilvaniensi, Zagrabiensi sede vacante, Johanne Quinqueecclesiensi, Alberto Wesprimiensi, Augustino Jauriensi, Vincencio Waciensi, Alberto Chanadiensi, Thoma Nitriensi, Boznensi sede vacante, Urbano Sirmiensi, Marco Thininiensi, Segniensi sede vacante, Nicolao Modrusiensi ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus; item magnificis Michaele Orzagh de Guth, regni nostri Hungarie predicti palatino, Emerico de Zapolÿa regni Bozne gubernatore, Nicolao de Wÿlak et Johanne Pangraz de Dengeleg, wayvodis Transsilvanis, comite Ladislao de Paloz, judice curie nostre, eodem Emerico de Zapolÿa, Dalmacie et Croacie, nec non Sclavonie regnorum nostrorum et prefato Nicolao de Wÿlak, Machoviensi banis, honore banatus Zewreniensis vacante, Johanne de Rozgon thauarnicorum, Benedicto de Thwroz janitorum, Andrea Pangrazÿ de prefata Dengeleg pincernarum, Stephano de Peren et Ladislao de Bathor dapiferorum, Paulo de Dombo et Ladislao de Wesen agazonum nostrorum regalium magistris, Andrea Pawmkÿrcher, comite Posoniensi, alÿsque compluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Kívül egykorú följegyzések: Propter tributorum. — Wamal es harmÿndal hog ne tartozzanak az szegedyek.

Hártyán, vörös-kék-sárga selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 27. sz. a.

XXXVI.

1464. ápr. 3. Mátyás király Szeged város kérésére átírja és megerősíti a város részére Zsigmond király által kettős pecsét alatt kiadott 1405. évi első decretumát, mely a városok és a polgárok összes jogviszonyait szabályozza.

Commissio propria domini regis.

Mathias, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, universis Christi fidelibus presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nostre maiestatis accedendo in conspectum fideles nostri circumspecti Ladislaus filius Osualdi judex ac alter Ladislaus Thapaÿ et Benedictus Kamanzÿ, jurati cives, necnon magister Franciscus notarius civitatis nostre Zegediensis in ipsorum ac ceterorum universorum civium, hospitum, incolarum et inhabitatorum ac tocius communitatis eiusdem civitatis nostre nominibus exhibuerunt et presentarunt nobis quasdam literas condam serenissimi principis domini Sigismundi, similiter regis Hungarie et predecessoris nostri, dupplici sigillo suo in pendenti communitas, super certis libertatibus, graciis, disposicionibus, statutis et decretis inter alios regnicolas nostros, ac civitates opida et liberas villas prefatos cives et dictam eorum communitatem communiter concernentibus, inferius in tenoribus earundem literarum suarum specificatis confectas tenoris infrascripti, supplicantes prefati Ladislaus iudex et alter Ladislaus et Benedictus, iurati cives et magister Franciscus notarius dicte civitatis nostre Zegediensis, in ipsorum ac prefatorum universorum aliorum civium hospitum et inhabitatorum ac tocius communitatis eiusdem civitatis nostre nominibus maiestati nostre humiliter, ut nos prefatas literas, dicti condam domini Sigismundi regis, et omnia in eis contenta, ratas, gratas et accepta habere, literisque nostris privilegialibus inseri et inscribi facere ac pro ipsis iudice, iuratis, ceterisque civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus ac tota communitate dicte civitatis nostre Zegediensis, in quantum scilicet ipsos concernunt, innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est.

(Zsigmond kir. 1405. évi első decretuma; lásd IV. sz. a.)

Nos igitur premissis humillimis supplicacionibus prefatorum Ladislai, filÿ Osualdi, judicis, ac alterius Ladislai Thapaÿ, Benedicti Kamanzÿ, juratorum civium, et magistri Francisci, notarÿ antedicte civitatis nostre Zegediensis, per eos in ipsorum ac predictorum universorum aliorum civium, hospitum, incolarum et inhabitatorum ac tocius communitatis eiusdem civitatis nostre personis, nostre modo, quo

supra porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis, prescriptas litteras annotati condam domini Sigismundi regis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus suspicionis vicio carentes, presentibusque nostris literis privilegialibus, de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos eatenus, quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, viribusque earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus, et nichilominus consideratis fidelitatibus et fidelium serviciorum meritis prefatorum judicis, juratorum ceterorumque civium, hospitum et inhabitatorum dicte civitatis nostre Zegediensis, per eos majestati nostre et sacre dicti regni nostri Hungarie corone firma et sincera fide exhibitis et impensis, easdem literas super premissis libertatibus, gracÿs, disposicionibus, statutis et decretis confectas et omnia in eis contenta ex certa nostre maiestatis sciencia et animo deliberato, pro praefatis judice, juratis, ceterisque civibus, hospitibus, incolis et inhabitatoribus ac tota communitate dicte civitatis nostre Zegediensis, ipsorumque successoribus et posteritatibus universis, prout scilicet et in quantum huiusmodi libertates, gracie, disposiciones, statuta et decreta ipsos concernunt, innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti patrocinio mediante. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes literas pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani Colocensis et Bachiensis ecclesiarum archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, aule nostre summi cancellarii, fidelis nostri dilecti; anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, tercio nonas aprilis, regni nostri anno septimo, coronacionis vero primo, venerabilibus in Christo patribus dominis Dionisio de Zeech cardinali et legato nato Strigoniensi, eodem domino Stephano Colocensi archiepiscopis, Ladislao Agriensi, Johanne Varadiensi, Nicolao Transsilvaniensi, Zagrabiensi sede vacante, Johanne Quinqueecclesiensi, Alberto Vesprimiensi, Augustino Jauriensi, Vincencio Vaciensi, Alberto Chanadiensi, Thoma Nitriensi, Bosnensi sede vacante, Urbano Sirmiensi, Marco Tinniniensi, Segnensi sede vacante, Nicolao Modrusiensi ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; item magnificis Michaele Orzagh de Gwth, regni nostri Hungarie predicti palatino, Emerico de Zapolya, regni Bozne gubernatore, Nicolao de Wÿlak et Johanne Pangrazy de Dengeleg, waivodis Transilvanis, comite Ladislao de Paloz, iudice curie nostre, eodem Emerico de Zapolya, Dalmacie et Croacie necnon Sclavonie regnorum nostrorum et prefato Nicolao de Wylak, Machoviensi banis, honore banatus Zewriniensis vocante, Johanne de Rozgon thavarnicorum, Benedicto de Thwroz janitorum, Andrea

Pangrazy de Dengeleg prefata pincernarum, Stephano de Peren et Ladislao de Bathor dapiferorum, Paulo de Dombo et Ladislao de Wesen agazonum nostrorum regalium magistris, Andrea Pawmkircher, comite Posoniensi, aliisque compluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Kívül: Az hiros nemes Szeghedieknek es egesz . . . . . varasbelieknek szabadsagokrol valo level.

Hártyán, a függő pecsétet tartó zsinór kihasítva, hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 26. sz. a.

XXXVII.

1465. Buda. Mátyás király a szegedieket biztosítja, hogy Asszonyszállásán és más Duna-Tiszaközi kun pusztákon, miként ez ideig, úgy ezentúl is a kunokkal egyenlőn szabad legeltetést gyakorolhatnak.

Commissio propria domini regis.

Nos Mathias dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc, memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis, quod nos tum ad humillime supplicacionis instanciam fidelium nostrorum circumspectorum judicis, juratorumque civium civitatis nostre Zegediensis, per ipsos nostre propterea porrecte maiestati, tum eciam volentes comodo et utilitati eiusdem civitatis nostre providere, eidem civitati nostre et eius communitati, id duximus annuendum et concedendum, ut ipsa civitas, durante nostro beneplacito, in descensu comanicali Azzonzallasa vocato et eius pertinenciis ac utilitatibus campisque et fenetis, illum habere valeant usum, quem hactenus habuerunt Comani eciam nostri in eodem descensu, eundem quem habuerunt usum, habere possint. Insuper eciam annuimus eidem civitati nostre Zegediensi et eius communitati, ut ipsa ubique in campis comanorum et aliis inter fluvios Danuby et Ticie libera sit, et eis utatur ita, quemadmodum aliis temporibus regum Hungarie predecessorum nostrorum, libere usa fuisse dicitur, ymmo annuimus et concedimus, salvis tamen juribus alienis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, feria secunda proxima post festum [. . . . . .] anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto, regni nostri anno octavo, coronacionis vero secundo.

A hátlapon egykorú följegyzés: Donacio Mathie regis, super Azzonsalasa et campis Cumanorum. — Aszszonszallasarol es az kunok mezejen . . . . . aiandekozasa Mathias kiralnak.

A zárjelbe foglalt pontozott hely, a hártya behajlása következtében kitöredezett.

Hártyán, veres viasz-pecsétje letöredezve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 29. sz. a.

XXXVIII.

1465. jun. 8. Mátyás király. Kamanczy Benedek szegedi bíró, Pálfy János és Tápay László szegedi esküdt polgárok kérelmére, Károly királynak kettős pecsétü átiratában felmutatott, s IV. Béla királynak Tápé és Vártó adományozására vonatkozólag 1247-ik évben kiadott levelét átírja és megerösíti.

Commissio propria domini regis.

Mathias, dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex; omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod nostre maiestatis venientes in conspectum fideles nostri circumspecti Benedictus Kamanzÿ iudex ac Johannes Palfÿ, necnon Ladislaus Thapaÿ, iurati cives civitatis nostre Zegedïensis, in ipsorum ac universorum civium, hospitum et inhabitatorum, necnon tocius communitatis eiusdem civitatis nostre personis, exhibuerunt nobis quasdam literas condam serenissimi principis domini Karoli, similiter regis Hungarie et predecessoris nostri, dupplici suo sigillo impendenti consignatas, inter cetera tenorem litterarum condam excellentissimi principis domini Bele, consimiliter regis Hungarie etc, super collacione quarumdam terrarum Thapeÿ, necnon piscine Wartho vocatarum, in comitatu Chongradiensi habitarum, emanatarum, confirmacionem in se continentes, supplicantes nostre maiestati humiliter, quod huiusmodi tenorem dicte litere ipsius condam domini Bele regis et omnia in eis contenta, ratas, gratas et acceptas habentes, litterisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali inseri facientes, approbare, ac pro eisdem iudice, iuratis, ceterisque civibus et hospitibus, necnon tota communitate ipsius civitatis nostre Zegediensis, presentibus et futuris, innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem tenor sequitur in hec verba:

(IV. Béla kir. 1247. évi adomány-levele, lásd: I. sz. a.)

Nos igitur humilibus supplicacionibus prefatorum Benedicti iudicis, necnon Johannis et Ladislai iuratorum civium dicte civitatis nostre Zegediensis, per eos in ipsorum, ac universorum aliorum civium, hospitum et inhabitatorum eiusdem civitatis nostre, propterea porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementerad missis, prescriptum tenorem literarum ipsius condam domini Bele regis non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte suspectum, sed omni prorsus suspicionis vicio carentem, presentibusque literis nostris privilegialibus, de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali insertum, quoad omnes ipsius continencias, clausulas, et articulos, eatenus quatenus rite et

legitime emanatus existit, viribusque eius veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus, ipsumque et omnia in eo contenta pro eisdem iudice, iuratis, ceterisque civibus et hospitibus, necnon tota communitate eiusdem civitatis nostre Zegediensis, presentibus et futuris innovantes, perpetuo valiturum confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante, salvis iuribus alienis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes literas nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani, ecclesiarum Colocensis et Bachiensis archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, aule nostre summi cancellarii, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto, sexto idus Junii, regni nostri anno octavo, coronacionis vero secundo, venerabilibus in Christo patribus dominis eodem Stephano, Colocensi archiepiscopo, Johanne, episcopo ecclesie Varadiensis et postulato Strigoniensis, Ladislao Agriensis, Nicolao Transilvaniensi, Zagrabiensi sede vacante, Johanne Quinqueecclesiensi, Alberto Vesprimiensi, Augustino Jauriensi, Vincencio Vaciensi, Alberto Chanadiensi, Thoma Nitriensi, Boznensi sede vacante, Urbano Sirmiensi, Marco Tininiensi, Segniensi sede vacante, Nicolao Modrusiensi ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; item magnificis Michaele Orzag de Guth regni nostri Hungarie predicti palatino, Emerico de Zapolya, regni Bosnie gubernatore, Nicolao de Wÿlak, et Johanne Pangratz de Dengeleg wajvodis Transilvanis, comite Ladislao de Palotz, iudice curie nostre, eodem Emerico de Zapolya, Dalmacie, Croacie et Sclavonie regnorum nostrorum et prefato Nicolao de Wylak Machoviensi banis, honore banatus Zeweriensis vacante, Johanne de Rozgon thavernicorum, altero Johanne Thwz de Lak, ianitorum, Nicolao, filio Bani (sic) de Alsolyndwa et Emerico de Palotz prefata, pincernarum, Stephano de Pereny et Ladislao de Bathor dapiferorum, Ladislao de Kanisa et Pertholdo Ellerbach de Monÿarokerek, agazonum nostrorum regalium magistris, Andrea Pawmkÿrcher Posoniensi et Petro de Zakol Themesiensi comitibus, aliisque compluribus regni nostri comitatus tenentibus ac honores.

Kívül egykorú följegyzés: Wartto felyl es az thapaj fŏd felül.

Hártyán, veres-kék-zöld selyem zsinórjáról a függő pecsét letöredezve. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 28. sz. a.

Az oklevélben említett Károly-király-féle átirat fenn nem maradt.

XXXIX.

1469. szept. 22. Mátyás király törtélszállási Cserthe Bálint és fia Mátyás kérelmére átírja Zsigmond királynak 1436-ik levelét, melyben a kun kapitányságok iránt tartott vizsgálat alapján, törtélszállási Cserthe Bálintot a törtélszállási, bojcsaszállási és kömpöczszállási kun kapitányságokban megerősítette.

Commissio propria domini regis.

Mathias, dei gracia Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, salutem in salutis largitore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod fidelis noster Valentinus Cherthe dictus comanus de Thewrtherzallas, nostrum veniens in conspectum in sua ac Mathie filÿ sui personis, exhibuit nobis quasdam literas patentes, serenissimi condam domini Sigismundi, Romanorum imperatoris et similiter Hungarie regis etc. predecessoris nostri, in pargameno confectas, sigillo suo impressive consignatas, quibus mediantibus jdem condam dominus Sigismundus imperator, capitaneatus descensuum Thewrterzallas, Boÿchazallas et Kempchezallas vocatarum, pro prefato Valentino, ac heredibus et posteritatibus suis universis, modo et ordine inferius, in tenore earundem literarum expresso confirmasse dinoscitur, tenoris infrascripti; supplicans nobis, uţ prescriptas literas ratas, gratas et acceptas habere, presentibusque literis nostris privilegialibus inseri facere, easque et omnia in eis contenta, pro eodem Valentino et Mathia filio suo prefato, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis, innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est:

(Zsigmond királynak 1436. é. Budán kelt levele. Lásd XXIII. sz. a.)

Nos igitur supplicacione prefati Valentini per eum nostre modo premisso porrecte majestati regia benignitate exaudita et clementer admissa, prescriptas literas non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas presentibusque literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento aliquali insertas, quo ad omnes earum continencias, clausulas et articulos, eatenus quatenus eedem rite et legitime emanate existunt, viribusque earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus, easque nichilominus et omnia in eis contenta pro prefato Valentino et Mathia, filio eiusdem, ipsorumque heredibus et posteritatibus universis, innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti patrocinio mediante, salvo jure alieno. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras pendentis et autentici dupplicis sigilli

nostri munimine roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum per manus reverendissimi in Christo patris domini Stephani cardinalis, ecclesiarum Colocensis et Bachiensis archiepiscopi, aule nostre supremi cancellary, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, decimo kalendas octobris, regnorum nostrorum anno Hungarie duodecimo, coronacionis sexto, Bohemie vero primo; venerabilibus in Christo patribus dominis Johanne Strigoniensi, eodem Stephano Colocensi archiepiscopis, Johanne Waradiensi et postulato Agriensi, Transilvaniensi sede vacante, Osualdo Zagrabiensi, Johanne Quinqueecclesiensi, Alberto Wesprimiensi, Demetrio Jauriensi, Vincencio Waciensi, Johanne Chanadiensi, Thoma Nitriensi, Benedicto electo et confirmato Bosnensi, Nicolao de Bathor electo Sirmiensi, altero Nicolao electo et confirmato Thininiensi, Segniensi sede vacante, et Nicolao Modrusiensi ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Item magnificus Michaele Orzag de Gwth, regni nostri Hungarie palatino, Johanne Pangraz de Dengeleg et Nicolao Chwpor de Monozlo vajvodis Transilvanici, comite Ladislao de Paloz, judice curie nostre, Johanne Thwz de Lak, regni nostri Sclavonie, Nicolao de Wylak et Mathias de Maroth, Machoviensibus banis, honoribus banatum Dalmacie et Croacie predictorum regnorum nostrorum, necnon Zewrinensi vacantibus, Johanne de Rozgon thavernicorum, prefato Johanne Thwz de Lak janitorum, Bartholomeo de Beltewk pincernarum, Nicolao de Hedrehwara dapiferorum, Nicolao de Zeech, agazonum nostrorum regalium magistris et Nicolao de Alsolyndva Posoniensi, alysqve compluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Hártyán, vörös-zöld selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 30. sz. a.

XL.

1469. okt. 6. Mátyás király Asszonyszállása pusztának a kunokkal közösen való használatára és a Duna-Tisza között levő kun pusztáknak legeltetésére vonatkozólag, Szeged város részére kiadott 1462-ik évi szabadalmi levelét átírja és megerősíti.

Commissio propria domini regis.

Mathias dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque rex, omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod pro parte et in persona fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis, juratorum et tocius communitatis civitatis nostre

Zegediensis, exhibite sunt nobis quedam litere nostre, sigillo nostro, quo ante coronacionem utebamur, impendenti consignate, quibus mediantibus nos eidem civitati nostre Zegediensi et eius communitati, que pro tempore fuerit, ut ipsa perpetuis temporibus universis, in descensu comanicali Azzonzallasa vocato, et eius pertinenciis ac utilitatibus, campisque et fenetis, illum usum haberent, quem hactenus habuissent, annuisse, ac omnes alias literas, quas condam Johannes Miser judex eiusdem civitatis nostre, dum viveret, ac mortuo eodem quidam Anthonius Literatus, comanus in Benezallasa conmorans, super donacione eiusdem descensus, sibi reportasset, cassasse dinoscimur, tenoris infra scripti, suplicatumque exstitit nobis pro parte eorumdem judicis, juratorum civium et tocius communitatis dicte civitatis nostre Zegediensis humiliter, ut easdem literas ratas, gratas et acceptas habentes literisque nostris privilegialibus, de verbo ad verbum inseri facientes, easdem et omnia in eis contenta, pro dicta civitate nostra Zegediensi et eius communitate pro tempore existente, innovantes, perpetuo valitura confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

(Mátyás kir. 1462. évi Csanádon kelt levele; lásd XXXIV. sz. a.)

Nos igitur supplicacione pro parte eorumdem judicis, juratorum et tocius communitatis dicte civitatis nostre Zegediensis, nostre maiestati proposita, porrecta, regia benignitate exaudita et admissa, pretactas litteras nostras privilegiales non (kimaradt: abrasas,) non cancellatas, nec in aliqua ipsarum parte suspectas, presentibusque literis nostris privilegialibus, de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos, eatenus quatenus eadem rite et legitime existunt emanate et viribus earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus, easque nichilominus et omnia in eis contenta, non obstante decreto in Alba-regali tempore coronacionis nostre edito, in quo declaratur, quod infra lapsum unius integri anni omnes litere serenissimi condam domini Ladislai regis Hungarie, immediati predecessoris nostri et nostre ante coronacionem nostram date, confirmari debuissent, alioquin viribus cariture relinquerentur ex certa nostra sciencia et de potestate nostra regia, pro prefata civitate nostra Zegediensi et eius communitate innovantes, perpetuo valituras confirmamus, supplentes omnem defectum, si quis propter lapsum dicti unius anni unquam objici posset. Quin immo volumus et auctoritate nostra regia decernimus, ut presens privilegium simulcum prescriptis literis nostris in suis vigoribus permaneat ac perduret, perinde ac si infra lapsum ipsius unius anni ad confirmacionem presentate fuissent, presentis scripti nostri patrocinio mediante, salvis juribus alienis. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus reve-

rendissimi in Christo patris, domini Stephani cardinalis, Colocensis et Bachiensis ecclesiarum archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, aule nostre summi cancellarÿ, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, octavo jdus octobris, regni nostri anno duodecimo, coronacionis vero sexto, venerabilibus in Christo patribus dominis: Joanne Strigoniensi, eodem Stephano Colocensi archiepiscopi, Johanne Waradiensi et postulato Agriensi, Transilvaniensi sede vacante, Osualdo Zagrabiensi, Johanne Quinqueecclesiensi, Alberto Wesprimiensi, Demetrio Jauriensi, Vincencio Waciensi, Johanne Chanadiensi, Thoma Nitriensi, Benedicto electo et confirmato Bosnensi, Nicolao de Bathor electo Sirmiensi, altero Nicolao electo et confirmato Thinniniensi, Segniensi sede vacante, et Nicolao Modrusiensi ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Item magnificis Michaele Orzag de Gwth, regni nostri Hungarie palatino, Johanne Pangraz de Dengeleg et Nicolao Chwpor de Monozlo, wajvodis Transilvanis, Comite Ladislao de Paloz, judice curie nostre, Johanne Thwz de Laak, regni nostri Sclavonie, Nicolao de Wÿlak et Mathias de Maroth Machoviensi banis, honore banatum Dalmacie et Croacie predictorum regnorum nostrorum, necnon Zewriniensi vacante, Johanne de Rozgon thavernicorum, prefato Johanne Thwz de Laak janitorum, Bartholomeo de Belthwk pincernarum, Nicolao de Hederwara dapiferorum, Nicolao de Zeech agazonum nostrorum regalium magistris et Nicolao de Alsolindwa comite Posoniensi, aliisque compluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Hártyán, vörös-zöld-lila színű selyem-zsinórján a nagy kettős pecsét két részlete. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 31. sz. a.

XLI.

1471. aug. 22. Buda. Mátyás király, Béla, Endre, Károly, Lajos és Zsigmond királyoktól származó és felmutatott oklevelek alapján, a szegedi polgároknak pétervárадi szőleikre nézve, az egy szüretelő pénzen kívül, adó- és vámmentességet biztosít, boraiknak Kamanczról Köszentmártonba mindenkor leendő szabad átvitelét megengedi s ez iránt a pétervárадi apátság kormányzóját utasítja.

De commissione propria domini regis.

Nos Mathias dei gracia rex Hungarie, Bohemie etc, memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis: quod nostre maiestatis venientes in presenciam, fideles nostri circumspecti Ladislaus Zÿlagÿ judex, ac Michael Marazÿ, cives civitatis nostre Zegediensis in ipsorum ac universorum aliorum civium, jncolarum et jnhabitatorum prefate civitatis nostre Zegediensis personis,

quasdam literas privilegiales eorum per divos reges Hungarie, videlicet Belam, Andream, Karolum, Lodovicum et Sigismundum, nostros scilicet predecessores, eisdem graciose concessas, maiestati nostre presentare curarunt in eo videlicet, quod ipsi et quilibet eorum civium et incolarum nostrorum Zegediensium, tam de vinis, quam de alÿs rebus et personis ipsorum, nullum tributum, nullamve solucionem thelonei in Waradinopetri dare et solvere teneantur, preterea quod prefati cives et inhabitatores dicte civitatis nostre Zegediensis, tempore vindemiorum de locis colatorÿs, vulgariter zÿwrethel vocatis, de singulis locis singulos quatuor denarios, ceterum quod ÿdem cives et inhabitatores predicte civitatis nostre Zegediensis, vina ipsorum de oppido Kamanz ad oppidum Kewzenthmarthon vocatum tocies quocies eisdem opus fuisset, liberam ducendi habuissent potestatis facultatem. Unde nos visis huiusmodi libertatibus ipsorum, easdem libertates ex speciali nostra gracia, eisdem civibus et inhabitatoribus dicte civitatis nostre Zegediensis, nove nostre donacionis titulo imperpetuum graciose duximus conferendas. Quare vobis fidelibus nostris abbati de dicto Waradinopetri, aut gubernatori eiusdem abbacie pro tempore constitutis et constituendis, firmissimo nostro regio sub edicto damus in mandatis, quatenus a modo deinceps, nullum tributum, nullamve exaccionem thelonei, tam in terris, quam super aquis, de vinis, alÿsque rebus et personis eorumdem civium et inhabitatorum pretacte civitatis nostre Zegediensis petere seu exigere, aut exigi facere, aut eosdem racione non solucionis eiusdem impedire, molestare, seu dampnificare, tempore vero vindemiorum de huiusmodi locis colatorÿs, vulgariter zÿwrethel vocatis, singulos quatuor denarios ab eisdem civibus et inhabitatoribus sepe dicte civitatis nostre Zegediensis exigere et recipi facere; preterea universa vina prefatorum civium et incolarum Zegediniensium eisdem de oppido Kamanz ad oppidum Kewzenthmarthon libere, pacifice et sine aliquo impedimento ducere permittere et permitti facere debeatis, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, quas in forman nostri privilegÿ redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude, feria quinta proxima, post festum beati regis Stephani, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo primo, regni nostri anno quarto decimo, coronacionis vero octavo.

Kívül egykorú följegyzések: De Waradino propter excepcione tributorum. — — Hog pettor varragan az sogediek vammal es harmincadal nem tartoznak.

Hártyán, vörös viasz-pecsétje letörött. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 32. sz. a.

Béla, Endre, Károly és Lajos királyoknak ez oklevélben említett kiadványai fenn nem maradtak, ellenben Zsigmond király 1408. évi kiváltság-levele V. sz. a. közölve van.

XLII.

1473. aug. 24. Buda. Mátyás király Both László és Domokos testvérek majosszállási kun kapitányoknak megengedi, hogy a halasi székhez tartozó Csólyos-szállása, Fejértó, Majosszállása és Kömpöczszállása pusztákat benépesíthessék.

De commissione domini regis.

Mathias dei gracia rex Hungarie, Bohemie etc. Ad futuram rei memoriam dignum est principibus, ut hos exaudiant, et illorum admittant petita, quorum sagaci industria principibus ipsis uberiora procedunt commoda et digna exhibentur obsequia. Proinde ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod fideles nostri Ladislaus Both et Dominicus, frater eiusdem carnalis de Mayoszallasa, capitanei comanorum nostrorum in descensibus Cholyoszallasa, Feÿertho et Maÿoszallasa predicto, ac Kempezzallasa et alÿs ad sedem Halas pertinentibus commorancium, ad nostre maiestatis accedentes conspectum, declaraverunt se et ipsos nostros comanos tum pestis, clade, tum vero vasta necessitudine persona et rebus adeo fore diminutos, ut nisi remedio occurramus, descensus ipsi quoque cito in extremam cogerentur corruere desolacionem et supplicarunt, ut ipsi descensus huiusmodi populis Hungarie regis, more ceterorum possessionatorum hominum regni nostri, decorare possent et valerent, annuere et concedere dignaremur. Unde nos exaudita premissa supplicacione et non minus nostra, quam aliorum utilitate pensata, annuimus et concessimus, ut ipsi capitanei ad dictos descensus populos Hungarie regis, de quorumvis bonis et possessionibus, iuxta legem et consuetudinem regni nostri, justo terragio deposito et alÿs debitis plenarie persolutis, moraturos se transferentes, acceptare, eosque more ceterorum possessionatorum hominum tenere et habere possint et valeant, immo annuimus ac concedimus ipsis et posteritatibus eorum universis presencium per vigorem. Quocirca omnibus et singulis prelatis, baronibus, nobilibus et alterius cuiusvis status et condicionis possessionatis hominibus, eorumdemque officialibus, item civitatibus, oppidis et villis, et ipsorum rectoribus ac judicibus et villicis intra ambitum regni nostri ubilibet constitutis, presentes visuris harum serie firmissime mandamus, quatenus receptis presentibus huiusmodi populos eorum, qui se de bonis et possessionibus vel officiolatibus, sive eorum de medio, justo terragio deposito et alÿs debitis persolutis, ad dictos descensus moraturos se transferre voluerint, cum omnibus eorum bonis et rebus, omni calumpnia abiecta, libere et pacifice abire permittant, et permitti facere debeant et teneantur; et nec secus facere audeant, gracia nostra sub obtentu, presentes eciam, quas in eternam rei memoriam et firmitatem perpetuam pendente et autentici sigilli nostri munimine roborari jussimus,

post earum lecturam semper reddere teneantur praesentanti. Datum Bude, in festo sancti Bartholomei apostoli, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tercio, regni nostri anno sextodecimo, coronacionis vero decimo.

Hártyán, vörös-sárga selyem zsinórján vörös felzetű vlasz közép-pecsét. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 33. sz. a.

XLIII.

1473. nov. 9. Diósgyör. Mátyás király a szegedieknek sokfelé és gyakorta tett szolgálataiért, saját elhatározásából, a Duna-Tisza közi homokokon a kunokkal egyenlő legeltetési és használati jogot biztosít.

Nos Mathias, Dei gratia rex Vngariae, Bohemiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos consideratis fidelitate et fidelibus servitÿs fidelium nostrorum, prudentum et circumspectorum civium et communitatis civitatis nostrae Zeghediensis, per eos primum sacrae dicti regni nostri Vngariae coronae, tandemque maiestati nostrae, sub locorum et temporum varietate multipliciter exhibitis et impensis, ex nostra speciali gratia et benevolentia, eisdem civibus et communitati dictae civitatis nostrae Zeghediensis, pro tempore constitutis, id duximus annuendum et concedendum, ut ipsi perpetuis semper successivis temporibus, ubilibet in terris arenosis, vulgo Homok campis, pratis, foenetis, aquis, piscinis, sylvis et alys quibuscunque utilitatibus, universorum Comanorum nostrorum nobilium scilicet et ignobilium, in quibuscunque descensibus commorantium, illum habere valeant usum et potestatem, quem habent Comani nostri in descensibus commorantes. Praeterea annuimus eisdem, ut ubivis tam scilicet in terris nigris quam arenosis, inter fluvios Ticiae et Danubÿ perpetuis temporibus liberi sint, et eisdem uti possint et valeant. Imo annuimus et perpetuo concedimus, harum literarum nostrarum, absente maiori nostro sigillo, annulari sigillo nostro consignatorum, vigore et testimonio mediante, quas in formam nostri pivilegÿ redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. Datum in castro nostro Diosgeor, feria tertia proxima post festum beati Emerici ducis et confessoris; anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio; regnorum nostrorum anno Vngariae etc. decimo sexto, Bohemiae vero quinto.

Eredetije Miksa királynak 1572. évi aug. 6-án kelt átiratában, Szeged v. tit. levéltárában 56. sz. a.

XLIV.

1474. márcz. 12. Szeged. Szilágyi László Szeged város bírája az esküdt polgárokkal és összes gazdákkal egyetemben bizonyítja, hogy Monyorókereki Ferencz, a város jegyzője és polgára, Somogy megye Monyorókerek helységében lévő öröklött részjószágait, végrendeletkép és visszavonhatlanúl, az ő és szüleinek lelke üdveért mondandó misékért, a szöcsényi domokosrendü barátoknak hagyományozta.

Nos Ladislaus Zilagÿ judex et jurati ceterique cives ac universi hospites de Zegedino, memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod circumspectus vir Franciscus literatus, notarius nostre civitatis, noster scilicet concivis, alias de possessione Monyorokerek, coram nobis personaliter constitutus, non coactus, nec conpulsus, sed spontanea voluntate fassus est viva voce et relatum in hunc modum: quomodo ipse totales suas porciones hereditarias, tam in vineam, quam in molendino et fundo curie in comitatu Simigiensi et in dicta possessione Monÿarokerek ac in territoria et terminis eiusdem ubilibet habita, que de genitoribus suis ad eumdem iure essent devolute, simulcum suis proventibus et fructuositatibus, quas usque [. . . . . .]rum et [. . . . .]tis annis retroactis, Michael Hagÿo frater suus de eisdem sibimet usurpavit, et[. . . . .]it, [. . . . . .]ossio Monÿarokerek pertinet, sub campana parochialis ecclesie oppidi Zewchen easdem porcionales hereditarias idem Franciscus literatus ad pias causas et ipsa pietatis pro salute anime sue et suorum parentum predictorum relinquisset et donasset, claustro sancti Dominici ibidem in propinquo adiacente, de religiosis fratribus heremitarum in eadem degencium et nullo unique tempore hanc suam donaciônem curaret revocari, tanquam ultimum suum testamentum permodum irrevocabilis testamenti, imo legavit et contulit eidem claustro coram nobis, harum litterarum nostrarum vigore et testimonio mediante. Datum Zegedini in festo beati Gregorÿ pape, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto.

Szeged városának vörös viaszba nyomott, 1469. évszámmal ellátott nagyobb pecsétjével.

A zárjelbe foglalt helyek átlyukadtak.

Eredetije az orsz. levéltárban Budán 17,556. sz. a.

XLV.

1475. jún. 7. Buda. Szeged város és a budai káptalan Báthori István országbíró előtt egyezséget kötnek, a káptalannak csongrádmegyei zentai birtokánál levő tiszai révén fizetendő átkelési, teherszállítási, ladik, csolnak és nagy hajók díjai iránt.

Nos comes Stephanus de Bathor, judex curie serenissimi principis domini Mathie, dei gracia regis Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis: quod venerabilis dominus Ladislaus, prepositus ecclesie Budensis, protonotarius apostolicus et dicti domini nostri regis vicecancellarius, necnon honorabiles magistri Thomas cantor ac Ladislaus de Marzelhaza custos, Philipus de Isaak, Michael Paly et Laurencius Bodo, canonici dicte ecclesie Budensis pro se personaliter ac capituli loci eiusdem nominibus et in personis ab una, item circumspecti Ladislaus Zilagy judex ac Michael Marazÿ, Nicolaus Nagh, Ladislaus Thapaÿ et Matheus literatus, jurati cives civitatis Zegediensis, similiter pro se personaliter ac tocius communitatis eiusdem civitatis in personis, coram nobis constituti, sunt confessi in hunc modum. Quamvis alias inter nominatum capitulum ecclesie Budensis et dictam civitatem Zegediensem, per consequens judicem et juratos cives predictos ac universos jncolas eiusdem racione et pretextu exaccionis tributi seu telonÿ ipsius capituli in facie opidi eorum Zyntha vocati, in comitatu Chongradiensi existentis, in fluvio Ticie exigi soliti nonnulle dissidie contencionesque et differencie exorte fuerint et suscitate ipsumque opidum Zyntha e manibus eorumdem domini prepositi et capituli per ipsam civitatem Zegediensem ex mandato dicti domini nostri regis occupatam et diucius tentum exstiterit: tamen eedem partes matura inter se deliberacione prehabita, in facto exaccionis et recepcionis prescripti telonÿ ipsius domini prepositi et capituli predicti ad talem concordie et pacis devenissent unionem, ÿmmo devenerunt nostri in presencia hoc modo: quod ipsi cives et incole ipsius civitatis Zegediensis in dicto telonio de viginti vasis vini, tantummodo singulis unum florenum solvere teneantur; de tunellis vero, seu vasculis medium vas vini in se continentibus, nullam tributariam solucionem facere debeant; et quod tempore vindemiarum, dum ipsi incole, vel eorum homines in navibus cum vinis per ipsum fluvium Ticie proficiscerentur, eciam si ipse naves vasa vacua continerent, non plus nisi decem denarios, quorum centum denarii unum florenum facerent, solvere deberent; de magnis siquidem navibus, quibuscumque rebus oneratis, viginti quinque denarios, hoc est quartam partem unius floreni, dare teneantur; preterea de naviculis ladak vocatis, remigium habentibus, quantumcunque oneratis, unum tantummodo denarium solvere debeant; de piscantibus vero naviculis cholnok dictis, nichil solvere teneantur, de navibus denique magnis, quibuscumque rebus mediocriter oneratis, duodecim denarios dare et solvere, eisdem domino preposito et capitulo, aut hominibus eorundem in ipso teolonio (sic) constitutis, absque renisu teneantur. Ordinatum denique exstitit per easdem partes: quod si decanus eiusdem capituli in ipso opido Zyntha pro tempore constitutus, aut homines dictorum domini prepo-

siti et capituli, vel ipsius decani, huiusmodi disposicioni contraire, vel ipsam tributariam solucionem ultra quam premissum est, in exigendo excendere et augmentare attemptarent, aut eciam ipsi jncole dicte civitatis Zegediensis, vel ipsorum homines saliendo, vel alia quavis occasione adinventa, prescriptam tributariam solucionem, iuxta ordinacionem et articulos prenarratos, solvere obmitterent vel recusarent, extunc ipse partes de huiusmodi rebus et negocÿs inter negociatores, vel familiares et homines earum gestis et subortis, sese mutuo pro reformandis eisdem per se, vel homines suos admonere et superinde remedium opportunum omnimodamque satisfaccionem vicissim sibi mutuo adhibere et facere deberent et tenerentur. Ubi vero premisse disposicioni in toto, vel in parte aliqua proin per se, vel homines eiusdem ex voluntate ipsius partis, contrarium fecerint, et talis pars requisita ex parte hominum suorum et ad ipsam pertinencium in justicia et debite satisfaccionis complemento, parti in premissis quovis modo dampnum ultra prescriptam disposicionem pacienti, et ipsam disposicionem administrando negligens fieret quoquo modo: extunc talis pars premissa non observans, contra partem alteram, in centum marcis solvendis, vigore presencium mediante convincetur et convinci deberet eo facto, ad que premissa se eedem partes personalibus earum astancÿs, nominibusque et in personis, quorum supra modo premisso inscriptas assumptis sponte obligarunt, prefatique judex et jurati cives dicte civitatis Zegediensis suis et dicte communitatis eiusdem in personis, antedictum opidum Zyntha eisdem domino preposito et capitulo remiserunt et resignaverunt, naves eorum et quorumlibet suorum de eodem in posterum penitus excipientes coram nobis harum nostrarum, quibus sigillum nostrum autenticum est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, feria quarta proxima ante festum beate Margarethe virginis et martiris, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto.

Coram me sign.

Hártyán, kék-vörös selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 34. sz. a.

XLVI.

1477. máj. 4. Bács. Gábor kalocsai érsek a szegedi polgároknak megengedi, hogy péterváradi és kamanczi szőleik után a csöbörpénzt a kamancziakkal egyformán fizessék.

Gabriel dei et apostolice sedis gracia Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopus, locique eiusdem Colocensis comes perpetuus, summus cancellarius regius, necnon guber-

nator abbacie beate virginis Belefontis de monte Waradinipetri etc. nobis dilectis universis et singulis, castellanis ac provisoribus curie cunctis eciam alÿs factoribus et exactoribus, pecuniarum tinalium seu chibrÿonalium in dicta abbacia Waradinipetri pro tempore constituendis, presencium noticiam habituris, salutem et dileccionem. Quia nos ad peticionem prudentum et circumspectorum civium, incolarum et inhabitatorum civitatis Zegediensis per vos nobis factam id duximus annuendum et concedendum, ut ipsi eorumque heredes et successores universi, a modo in antea perpetuis semper successivis temporibus, pecunias tinales seu chibrÿonales, que de vineis eorum in promontorÿs civitatum nostrarum Waradinipetri et Kamanz adiacentibus ipsi ecclesie et abbatibus eius singulis annis provenire deberent, illo ordine solvere teneantur, quo a civibus dicte civitatis nostre Kamanz, ex libertate eorum antiqua, per nos pridem eis de novo restituta exigere commissimus, salvis tamen semper juribus ecclesie nostre Bachiensis. Dileccioni igitur vestre et cuiuslibet vestrum, harum serie firmiter committimus, quatenus receptis presentibus a modo deinceps perpetuis semper successivis temporibus, a prefatis civibus incolisque et inhabitatoribus prefate civitatis Zegediensis, eorumque heredibus et successoribus universis, prefatas pecunias tinales seu chibrÿonales, non aliter, nisi illo ordine, quo prefati cives nostri de Kamanz, ex antiqua libertate eorum per nos eis, ut premisimus, de novo restituta, solvere obligantur, recipere et exigere presumatis et neque sitis ausi modo aliquali. Presentes autem literas nostras, quas sigillo nostro impendenti communiri fecimus, post earum lecturam reddetis semper presentanti. Datum Bachÿe predicta die dominico proximo post festum jnvencionis sancte crucis, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo.

De comissione domini archiepiscopi propria.

Hártyán, vörös selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 35. sz. a.

XLVII.

1478. ápr. 2. Mátyás király átírja Gábor kalocsai érseknek a szegediek pétervároradi és kamanczi szőlei után fizetendő csöbör-pénzek tárgyában kelt 1477. évi levelét.

Commissio propria domini regis.

Mathias, dei gracia rex Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque rex, omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod fideles nostri nobiles et circumspecti Ladis-

laus Zilagÿ comes comitatus Chongradiensis, alter Ladislaus Osuald judex, Michael Marazÿ et Emericus Zewch, jurati cives et inhabitatores civitatis nostre Zegediensis, nostrum venientes in conspectum, in ipsorum ac universorum civium et hospitum eiusdem civitatis nostre Zegediensis nominibus, exhibuerunt nobis quasdam litteras reverendissimi in Christo patris domini Gabrielis, ecclesiarum Colocensis et Bachiensis canonice unitarum archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, summi et secretarÿ cancellarÿ nostri, ac gubernatoris abbacie beate Marie virginis Belefontis de monte Waradinipetri, sigillo suo, quo utitur impendenti consignatas, quibus mediantibus idem dominus Gabriel archiepiscopus ipsis civibus et hospitibus id annuisse et concessisse dinoscitur, ut perpetuis semper successivis temporibus pecunias tinales seu chibrionales, que de vineis eorum in promontorÿs civitatum Waradinipetri et Kamanz adiacentibus dicte ecclesie beate Marie virginis provenire deberent illo ordine, quo a civibus dicte civitatis Kamanz, ex libertate eorum antiqua, per ipsum dominum Gabrielem archiepiscopum, eis de novo restituta exigitur, ipsi quoque cives et hospites prefate civitatis nostre Zegediensis, eorumque heredes et successores universi solvere teneantur, tenoris infrascripti; supplicantes nobis prefati uterque Ladislaus ac Michael et Emericus, suo et aliorum, quorum supra, nominibus humiliter, ut easdem litteras ratas, gratas et acceptas habentes, literisque nostris privilegialibus, de verbo ad verbum inseri facientes, approbare easque et omnia in eis contenta ipsis, eorumque heredibus et posteritatibus, successoribusque universis innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est:

(Gábor kalocsai érsek 1477. évi Bácson kelt levele; lásd XLVI. sz. a.)

Nos igitur humilibus supplicacionibus annotatorum utriusque Ladislai ac Michaelis et Emerici, per eos in ipsorum ac aliorum, quorum supra nominibus nostre modo premisso porrectis maiestati regia benignitate exauditis et clementer admissis, prescriptas literas domini Gabrielis archiepiscopi non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, presentibusque literis nostris privilegialibus, de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos, acceptamus, approbamus et ratificamus, easque nihilominus et omnia in eis contenta, pro prefatis civibus et hospitibus dicte civitatis nostre Zegediensis, eorumque heredibus et posteritatibus ac successoribus universis, innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti patrocinio mediante, salvis juribus dicte ecclesie beate Marie virginis Belefontis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus literas nostras privilegiales, pendentis autentici dupplicis sigilli nostri muni-

mine roboratas. Datum per manus prefati reverendissimi in Christo patris domini Gabrielis, dictarum ecclesiarum Colocensi et Bachiensis canonice unitarum archiepiscopi, locique eiusdem Colocensis comitis perpetui, aule nostre summi cancellarÿ, fidelis nostri dilecti, anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quarto nonas aprilis, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno vicesimo primo, Bohemie vero nono.

Kívül: Quod Petervardini abbati obligantur a vinis solve . . . . Szegedienses de ordine, quo Kamanzienses, sed non alio.

Hártyán, vörös selyem zsinórján a kettős viasz-pecsét egy kisebb töredéke. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 36. sz. a.

XLVIII.

1481. ján. 15. Buda. Guthi Országh Mihály nádor, Szeged város által a péterváradi apát ellen a kamanczi és pétervárádi szőlőik után szedett adók és vámok miatt az ország tanácsa és a király előtt indított per következtében Zsigmond kir. 1498. és Mátyás kir. 1471. évi okleveleit átírva, Péter apátot mindaddig, míg követelésének jogosságát nem igazolja, Szeged város polgárainak személyük és javaik után való vámolásától és adóztatásától ítéletileg eltiltja.

Nos Michael Orzag de Gwth, regni Hungarie palatinus et judex Comanorum, memorie commendamus tenore presencium, significantes quibus expedit universis: quod cum circumspectis Ladislao Zylagj judice ac Michaele Marazj et Matheo Kalmar juratis civibus civitatis regalis Zegediensis, in ipsorum ac ceterorum civium eiusdem civitatis Zegediensis ab una, ac venerabili et religioso fratre Petro, abbate de Waradinopetri, personaliter ab alia partibus, tredecimo die festi ascensionis domini proxime preteriti, in presenti videlicet convencione dominorum prelatorum, baronum et dicti regni Hungarie electorum nobilium hinc Bude celebrata, juxta continenciam literarum serenissimi principis domini Mathie regis, domini nostri graciosi preceptorie dicto domino Petro, abbati de Waradinopetri sonancium querelam ipsorum judicis, juratorum ac ceterorum civium dicte civitatis Zegediensis, contra et adversus eundem dominum abbatem, dicto domino nostro regi, racione exaccionis tributorum per ipsum dominum abbatem et homines eiusdem in terris seu locis tributorum prescripti sui monasterÿ, ab ipsis civibus tam de proprÿs eorum personis, quam de rebus eorum quibusvis contra libertatem et exempcionem eorundem civium ipsius civitatis Zegediensis, eis a divis regibus et eciam dicto domino nostro Mathia, moderno rege concessam, coacte et conpulsive exigi et extor-

queri solitorum porrectam et exhibitam in se denotancium, in presencia ipsius domini nostri regis comparentes ÿdem Ladislaus Zÿlagj judex, ac Michael Marazj et Matheus Kalmar, cives in ipsorum ac dictorum ceterorum civium dicte civitatis Zegediensis, personis sibi ipsis ac dictis alÿs civibus ipsius civitatis Zegediensis, ex parte prelibati domini abbatis per ipsum dominum nostrum regem in premissis juris vigorem impertiri postulassent; idem dominus noster rex huiusmodi cause deliberacionem inter partes sue majestatis in persona decidendam, nostram transmisisset in presenciam, tandem ÿdem Ladislaus judex ác Michael Marazj et Matheus Kalmar jurati cives, ut premittitur in eorum ac ceterorum civium prescripte civitatis Zegediensis personis, ex premissa transmissione regia nostram venientes in presenciam, presente modo simili et audiente prelibato domino abbate de Varadinopetri in huius documentum: ut ipsi ceteri eorum concives in locis tributorum dicti domini Petri abbatis et per consequens ecclesie eiusdem predicte tributum seu tributariam solucionem, prout idem abbas hactenus consuevit, minime solvere teneantur, quasdam duas litteras, unam scilicet condam domini Sigismundi regis, et aliam predicti domini nostri, domini Mathie regis, ambas patenter emanatas nostrorum produxerunt in conspectum, quarum prime, scilicet dicti domini Sigismundi regis ad relacionem condam Piponis de Ozora, comitis Themesiensis edicte, tenor talis est:

(Zsigmond király 1408. évi, Temesvárott kelt oklevele; lásd V. sz. a.)

Alterius vero videlicet ipsius domini nostri Mathie regis ad propriam commissionem eiusdem emanate tenor verbalis sequitur esse talis:

(Mátyás király 1471. évi, Budán kelt oklevele; lásd XLI. sz. a.)

Quibus exhibitis racionem premisse indebite exaccionis dictorum tributorum in predictis tributis seu locis tributorum dicti sui monasterÿ contra premissam libertatem et exempcionem prerogativam eorumdem a dictis divis regibus ac eciam moderno domino nostro rege ipsis concessam, antea et eciam ad presens ab ipsis civibus inconsueto modo exigi solitorum, per eundem dominum abbatem assignari postularunt coram nobis. Quo audito idem dominus Petrus abbas, ut premittitur personaliter in nostram exurgens presenciam, respondit tali modo: quod ipse in dicta sua abbacia ex voluntate regia adhuc tempore brevi stetisset, et a tam brevi tempore jura dicti sui monastery per dissipacionem et perticionem improvisam racione gubernacionis diversarum personarum ipsius abbacie, tam videlicet clericalium, quam et secularium, commodius ab ipso suo monasterio alienata adhuc requirere et comperire requirisset, et ex eo idem ad presens, hic coram nobis nulla literalia instrumenta super dictis tributis ipsius monasterÿ ac

tributaria solucione eorumdem, quibus mediantibus racionem huiusmodi exaccionis suorum tributorum declarare et comprobare posset, exhibere et producere valeret, sed in ulteriori termino per nos sibi dando eadem requirendo et comperiendo, coram nobis exhibere promptus esset et paratus. Quibus sic habitis prenominatisque judice et juratis civibus dicte civitatis Zegediensis, eis in premissis ex parte jam fati domini Petri abbatis per nos judicium et justiciam preberi postulantibus, quia premissa querimonia per antelatos judicem, juratos ac ceteros cives civitatis Zegediensis racione premisse minus juste et indebite exaccionis tributorum in preallegatis tributis et locis tributorum dicti domini Petri abbatis de Waradinopetri usque huc exigi et extorqueri solitorum, contra et adversus ipsum dominum abbatem dicto domino nostro regi, modo premisso porrecta exstitisse. Idem eciam dominus noster rex ipsi domino abbati superinde mediantibus dictis suis literis preceptoriis termino in prescripto, cum suis juribus et literalibus jnstrumentis, coram sua majestate comparere debere mandasse, ipseque dominus Petrus abbas in premissis deliberacionem recepturus, juxta precepta dicti domini nostri regis modo premisso in presencia eiusdem comparuisse, ac tandem deliberacione cause eiusdem ex premissa transmissione regia nostram in presenciam deveniendo idem dominus abbas premissa per prefatum dominum nostrum regem sibi producere commissa literalia instrumenta in declaracionem et comprobacionem premisse exaccionis suorum tributorum, super ipsos judicem ac ceteros cives ipsius civitatis Zegediensis usque huc extorqueri et exigi solitorum, nec coram ipso domino nostro rege, neque coram nobis, prout de premisso regio mandato facere debebat exhiberi curasse, sed se et dictum suum monasterium in premissis duntaxat, premissa facili et simplici sua responsione et allegacione contra preexhabita jura ipsorum judicis et civium dicte civitatis Zegediensis deffendere velle sperasse, ex premissis sane videbatur. Ob hoc nos accepto superinde consilio nonnullorum regni nobilium, nobiscum in examine ipsius cause existencium, prememoratos judicem, juratos ac ceteros cives annotate civitatis Zegediensis in illis omnibus et singulis eorum libertatibus et exempcionibus, prerogativis, quas preexhibite bine littere dictorum dominorum condam Sigismundi et Mathie regum continent et exponunt, medio tempore uti, frui et remanere, prelibatum autem dominum Petrum abbatem de Varadinopetri prescripta dicti sui monastery modo premisso alienata litteraria instrumenta per ipsum reaquirere velle allegata, eidem reaquirere et comperire, reaquisitaque et comperta, in futuris octavis festi beati Jacobi apostoli in defensionem juris sui ac monastery eiusdem predicti contra antelatos judicem, juratos ac ceteros cives dicte civitatis Zegediensis, coram nobis producere et exhibere, ac cause in premissa finale judicium recipere et assumpmere, interim-

quoque eundem dominum abbatem ab huiusmodi minus justa et indebita exaccione dictorum tributorum in preallegatis tributis ac locis tributorum suorum antea per ipsum, ac homines eiusdem inconsueto modo exigi et extorqueri solitorum, cessare et supersedere debere decrevimus et commisissimus, immo decernimus et committimus, auctoritate nostre judiciaria et justicia mediante. In cuius rei testimonium, presentes literas nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas, duximus concendendas. Datum Bude predicta decimo sexto die festi ascensionis domini, predicti anno eiusdem millesimo quadringentesimo octuagesimo primo.

Hártyán, vörös-fehér-kék selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 37. sz. a.

XLIX.

1483. júl. 13. Temesvár. Báthori István országbíró és erdélyi vajda, úgy Kinizsi Pál temesi gróf és Délmagyarország főkapitánya a Csongrád vármegyéhez tartozó szegedi vár fő- és alispánját, várnagyát és ennek helyettesét intik, hogy a keresztúri jobbágyoktól a szegedi vár részére természetbeli adományokat követelni ne merészeljenek.

Comes Stephanus de Bathor, judex curiae regiae, necnon vajvoda Transÿlvanus, ac Paulus de Kÿnis, comes Temesiensis, generalisque et summus capitaneus partium regni Hungariae inferiorum, universis et singulis comitibus vel vicecomitibus comitatus Csongradiensis, item castellanis et vicecastellanis castri Szegediensis nunc constitutis et in futurum constituendis salutem cum incremento honoris. Allatae fuerunt nobis litterae efficaces et privilegia per praedecessores dominos reges, putemque serenissimum dominum Mathiam regem nostrum gratiosissimum, consensionales et confirmationales collegiatae aecclesiae sancti Salvatoris in Csanadino fundatae et super non solutione akonum, avenarum et aliorum munerum datae et concessae, quae alias eadem aecclesia de possessione Keresztur vocata, ad castrum Szegediense praescriptum castellanis in eodem constitutis singulis annis solvere debeat et tenebatur, nec autem ut a possessore praefatae aecclesiae accepimus, vos moderni comites et vicecomites non curatis huiusmodi literis et privilegiis praedecessorum dominorum regum, ac dicti domini Mathiae moderni regis consensualibus et confirmationalibus ipsam aecclesiam ad solutionem dictorum akonum et avenarum, ac aliorum quorumque munerum adstringere et eo arctare velletis. Et quia nos volumus ut quilibet sub jurisdictione nostra post praefatum dominum nostrum regem constitutus tum literas praedecessorum regum, tum

moderni domini nostri regis, domini scilicet nostri gratiosissimi inviolabiliter et irrefragibiliter observare debeatur et teneatur: quocirca vos universos comites vel vicecomites dicti comitatus Csongradiensis et castellanos vel vice castellanos praescripti castri Szegediensis nunc constitutos et in futurum constituendos harum serie hortamur et monemus diligenter, nihilominus quae vobis committimus, quatenus nullus omnino vestrum dictam aecclesiam collegiatam ad praefatam solutionem akonum, avenarum et aliorum munerum quorumlibet compellere, coarctare et adstringere velit, debeatque et teneatur, quoniam si secus feceritis literas tum jam fatorum praedecessorum divorum regum, tumque moderni domini nostri regis consensuales et confirmationales, prout mediantibus aliis literis dicti domini nostri regis in mandatis accepimus, per vos et quemlibet vestrum observari faciemus, praesentes post earum lecturam reddi iubemus praesentanti. Datum in Themeswar in festo beatae Margarethae virginis, Anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo tertio.

Eredetije a kalocsai káptalannak 1779. évi átiratában a csanádi káptalan levéltárában Temesvárott. Az átirat szerint az eredeti papiroson volt kiállítva s két viasz-pecséttel ellátva.

L.

1483. szept. 3. Buda. Mátyás király atyjának, Hunyadi János kormányzónak, Szegeden hetivásárok tartását engedélyező 1456. évi kiváltságlevelét átírja és megerősíti.

Mathias, dei gracia rex Hungarie, Bohemie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis, quod in personis fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis et juratorum ceterorumque civium, hospitum et incolarum civitatis nostre Zegediensis, exhibite sunt nobis et presentate quedam littere illustrissimi condam domini Johannis de Hwnyad, comitis perpetui Bistriciensis etc. genitoris nostri carissimi felicis recordÿ, quibus mediantibus idem pretacte civitati Zegediensi consequenterque prefatis judici et civibus ac inhabitatoribus eiusdem, hoc et id, ut universi et singuli mercatores exteri, cunctique negociatores, singulis diebus dominicis et ferÿs secundis, ad forum eiusdem civitatis ebdomadale, ferÿs scilicet secundis celebrare solitum, causa emendi aut vendendi, ad eandem civitatem venire et intrare volentes, libere, secure et pacifice, cum universis eorum rebus et bonis venalibus, mercimoniisque quibusvis veniendi, forizandi et negociandi, cunctosque contractus ipsorum faciendi et exercendi, peractoque et determinato ipsorum foro et negocio, ad eorum propria vel alio, quo voluerint, transeundi, absque omni tribu-

taria et theloniaria solucione et exaccione liberam, securam et pacificam habeant facultatem; neque hÿ vel alter eorum, cum suis rebus et bonis, per quemcumque valeat arestari aut detineri, quoquomodo annuisse et concessisse dinoscebatur. Supplicatum itaque est maiestati nostre pro parte et in personis prefati judicis et civium ac hospitum et jnhabitatorum dicte civitatis nostre pretactorum, quatenus prescriptas litteras memorati condam genitoris nostri, ac omnia et singula in eis contenta, ratas, gratas et accepta habentes, literisque nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri et inscribi facientes, pro prefatis civitate et civibus nostris innovantes, perpetuo valituras, confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor talis est:

(Hunyady János kormányzó 1456. évi Szegeden kelt levele; lásd XXVIII. sz. a.)

Nos igitur supplicacionibus pro parte dictorum civitatis et civium nostrorum Zegediensium maiestati nostre modo premisso porrectis regia benignitate exauditis, clementer et admissis, prescriptas literas annotati condam domini Johannis de Hwnyad, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, presentibusque literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminucione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continencias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus, easque nihilominus et omnia in eis contenta, pro pretactis civitate et civibus nostris innovantes, perpetuo valituras confirmamus, harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur est appensum, vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, feria quarta proxima ante festum nativitatis beate Marie virginis, anno domini millesimo, quadringentesimo octuagesimo tercio, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno vigesimo sexto, Bohemie vero quintodecimo.

Ad comissionem Thomas de Erdewd prepositus Titulensis.

Hártyán, piros-fehér-kék selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában, 38. sz. a.

LI.

1484. márcz. 27. Buda. Mátyás király megvizsgálván azon vitás kérdést, mely egyrészről Kassa és Bártfa városok, úgy a felvidéki érdekeltség, másrészről pedig Pest és Szeged városok s az alvidéki érdekeltség közt a szerémségi boroknak a felvidékre való szállítása miatt felmerült, — rendeli: hogy a pesti és szegedi polgárok szerémi boraikat Kassára s más felvidéki városokba, hol régi királyi kiváltságnál fogva a vidéki borokat bevinni tiltva lenne, szabadon szállíthatják s átvihetik, a városon

kívül a mezökön még mérethetik is; a városokban s különösen Kassán hordókban el is adhatják azon időszak kivételével, amely idö alatt oda idegen borokat eladásra bevinni tiltva lenne.

Commissio propria domini regis.

Mathias dei gracia rex Hungarie, Bohemie etc. fidelibus nostris universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus, ipsorumque officialibus, item civitatibus, oppidis et villis, earumdemque rectoribus, judicibus scilicet et villicis ac alterius cuiuscunque status et condicionis hominibus, omnibus denique subditis et officialibus nostris, ac aliorum quorumque parcium regni nostri superiorum, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, salutem et graciam. Quia nos differencias et lites illas, que diebus superioribus coram nostra maiestate, inter civitates nostras Cassoviensem et Barthuensem et ceteras civitates montanarum, alios denique nobiles et incolas parcium regni nostri superiorum ab una, necnon judices et ceteros cives civitatum similiter nostrarum Pesthiensis et Zegediensis et consimiliter universos regnicolas parcium inferiorum eiusdem regni nostri, ab alia partibus, racione et pretextu adduccionis et vendicionis vinorum sirmiensium et aliarum parcium inferiorum, versus partes superiores mote fuerant et suscitate, una cum prelatis et baronibus regni nostri, auditis predictarum utrarumque parcium propositis et responsis, visis denique et intellectis ipsarum juribus, racionibusque et consuetudinibus, justo judicio mediante, vigore aliarum literarum nostrarum adiudicatoriarum exinde confectarum sedavimus et determinavimus tali modo: Quod prenominati Pesthienses et Zegedienses ac ceteri parcium inferiorum cives et incole Sirmiensia et alia earumdem parcium vina ad predictas partes superiores, et si opus fuerit, eciam extra metas regni nostri libere et sine omni impedimento parcium superiorum adducere et apportare, atque vendere et vendicioni exponere possint et valeant, ita tamen: quod usque tempus illud, quo ex indulto a divis regibus privilegio civitas nostra Cassoviensis et si que alia tali privilegio uti solita esset, quod vina externa admittere non consuevisset in ipsa civitate vina Sirmiensia non deponantur, vasa tamen integra, sine educillacione pertransire et pernoctare, per civitatem Cassoviensem prefatam, et per omnes alias civitates nostras liberas permittantur, et ut extra civitates nostras in campis et locis patentibus, a civitatibus remotis eciam educillaciones pro necessitate competenti fieri valeant. Elapso vero tempore inhibito, hoc est, infra quod vina externa et forensia admitti in civitates nostras liberas non esset consuetum, eciam in liberis civitatibus nostris, vina ipsa cum vase vendi permittantur, prout hec prescripte littere nostre adiudicatorie lucius declarant et exprimunt. Quocirca volumus et fidelitati vestre ac cuilibet vestrum

harum serie firmissime precipimus et mandamus, quatenus habitis presentibus a modo deinceps semper et omni tempore, prenominatis civibus et populis Zegediensis et Pesthiensis civitatum nostrarum ceterisque parcium inferiorum incolis, huiusmodi vina Sirmiensia et aliarum inferiorum parcium ad predictas partes et civitates regni nostri superiores modo et ordine superius expresse declarato, adduci et vendicioni exponere permittere, et permitti facere modis omnibus debeatis. Quoniam alioquin commisimus et presentibus strictissime mandamus fidelibus nostris comiti vel vicecomiti et judicibus nobilium illorum comitatuum, in quibus forsitan huiusmodi mandati nostri per quempiam tentaretur, ut ipsi contra et adversus omnes et singulos tales prenominatos cives, populos et incolas locorum et parcium predictarum, ipsorumque quemlibet in omnibus premissis tueri, protegere et conservare debeant et teneantur, auctoritate nostra presentibus ipsis in hac parte attributa et justicia mediante. Secus ergo non facturi, presentes autem, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungarie utimur, impendenti communire fecimus, post earum lecturam, semper et ubique reddi volumus et mandamus presentanti. Datum Bude, sabbatho proximo ante dominicam letare, anno domini millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. vigesimo septimo, Bohemie vero quintodecimo.

Hártyán, piros-fehér-zöld selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 39. sz. a.

LII.

1485. márcz. 8. Pozsony. Beatrix királyné Kállai Jánost utasítja, hogy a szegediek borainak Diósgyőrre való bevitele és eladása iránt fennforgó ügyében, diósgyőri várnagya Papiai Albert jogait védelmezze.

Regina hungarie.

Boemieque etc.

Magnifice vir, fidelis regie ac nostre dilecte. Quum debeat fieri quoddam iudicium inter egregium virum dominum Alberthum de Papia, comitem castri nostra Diusgiur ex parte nostra . . . . cives de Seghedino ex altera, utrum eorum regionis vina comportari possint, nec ne in comitatu nostro designere et vendi; et dicti iudicii iam ipsius constitutum adventet et prope sit, hortamur nos nihilominusque vobis percipimus et mandamus, ut ad dictum iudicium accedere velitis ac eidem interesse, partique nostre iusticia mediante favere, ne alieni plus in nostro possint, quod nos et proprii nostri comitatus incole et iobbagiones. Speramus enim vos, qui mores et vetustam consuetudinem regni nostra huius calletis, non defuturos testimonio veritatis ac

rerum nostrarum, quas illi de Seghedino hortatu quorumdam hominum minus bonorum infingere ac debilitare conati sunt quos et si repellere nostris opibus et vi potuerimus; attamen non quid contra nos actium sit alcisci volentes, publice iusticie nostra iura subiecimus, quod nullo modo pretermittatis, si gratiam nostram carem habetis et nostris mandatis morem gerere cupitis. Datum Posonÿ VIIIo Martÿ MoCCCCoLXXXVo Ra Beatrix mp.

Kívül: Magnifico viro Johanni de Callo fideli regio, ac nostro sincere dilecto: (P. H.)

Eredetije az orsz. levéltárban Budán, Dt. 19.029. sz. a.

LIII.

1486. márcz. 12. Buda. Mátyás király elrendeli, hogy miután Szegeden a bíróválasztások nem úgy történnek, mint más királyi városokban, az életfogytig való választás visszaélésének megszüntetésével a bíróválasztás évenként történjék.

Nos Mathias, dei gracia rex Hungarie, Bohemie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod quamvis fideles nostri circumspecti jurati, ceterique cives et incole civitatis nostre Zegediensis, prout ex eorundem querela atque supplicacione ad nos delata, colligimus pluribus retroactis temporibus et annis hanc privatam legem, vel pocius abusionem quamdam in eorum medio habuerint et tenuerint, quod judices ipsorum, quos solito more pari et communi consensu eligissent, non ad prefinitum, et annuum tempus, more aliarum liberarum civitatum nostrarum officium judicatus sui compleverint, sed per omnem vitam suam de cetero hujusmodi judicatus officio et honore perfuncti exstitissent, et per hoc prefati cives et civitas nostra multos sepe numero iniurias, preiudicia et incommoda plurima sustinuissent. Nam judices prefati, in quos summa rerum hoc modo concendisset paulatim aucta potencia, in medio eorundem civium nostrorum non tam judicatum aut officium administracionis juris et justicie, quam tÿranidem quamdam in medio eorundem civium nostrorum exercuissent, omniaque et judicia et leges pro ipsorum libidine fuissent moderati, et in unumquemque dictorum civium nostrorum, prout ipsis libuisset, judicia oneraque judiciorum pronunciassent, per que ipsi cives nostri, ut prefertur, non mediocre sustinuissent, habuissentque infra eosdem annos superiores detrimentum. Quam ob rem intellecta nos huiusmodi supplicacione prefatorum civium nostrorum, volentes ipsos deinceps ab huiusmodi abusione et judicum ipsorum diuturna insolencia liberare, eoque cives et civitatem nostram, quam inter alias

civitates nostras regias non in infimis ducimus, utpote quos eciam antiquis temporibus hoc judicatus libero, solitoque officio usos esse et gavisos intelligimus, pristino ipsorum honori, decorique, ut decet regiam civitatem restituentes, eisdem id graciose duximus annuendum et concedendum, ut ipsi cives, civitatesque nostra et eiusdem tota communitas, a modo deinceps futuris semper temporibus perpetuis more et instar aliarum civitatum nostrarum liberarum, in medio ipsorum temporibus ad hoc statutis, judices tales, qui ipsis civibus et communitati pari et communi sentencia placuerit eligere ac eundem electum ad prestandam unicuique justiciam, fidemque et fidelitatem nobis observandam, sacramento obligare et obstringere possint et valeant. Huiusmodique judicis electi officium in eorumdem medio per integram revolucionem annualem et non amplius valeat perdurare, quin pocius elapso ipso anno talis judex, suo judicatui et annuo muneri, in presencia dictorum civium et communitatis predicte civitatis nostre, palam et publice teneatur statim renunciare, hoc tamen declarato: quod ipsi cives et communitas talem judicem electum, continuo post elapsum unius mensis eleccionis sue, ac prestiti iuramenti, si eo tempore in hoc regno nostro fuerimus constituti, teneantur maiestati nostre, pro fidelitate et obediencia prestanda presentare; casu vero, quo forsitan tali tempore extra regnum nostrum ageremus, nichilominus in reditu nostro similiter infra spacium unius mensis, ad huiusmodi presentacionem ipsos cives nostros volumus esse obligatos, immo annuimus et concedimus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungarie utimur est appensum, vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Bude, in festo beati Gregorÿ pape, anno domini millesimo quadringentesimo octogesimo sexto, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno vigesimo nono, Bohemie vero decimo septimo.

Mathias rex, manu propria.

Kívül: Hog Sogedden minden estendobben az birrot valastani kel az kiralnak megmutatni.

Hártyán, vörös-fehér-zöld selyem zsinórjáról a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 40. sz. a.

LIV.

1498. jún. 4. Buda. II. Ulászló király a Budán egybesereglett rendek hozzájárulásával, Szeged városát még a Béla és Endre királyoktól nyert ősi szabadalmainál fogva, Buda és Székesfehérvár városok kiváltságaival egyenlő jogaiban megerősíti, egyúttal a város polgárait az egész országban rév- és vámmenteseknek nyilvánítja.

Commissio propria domini Regis.

Nos Wladislaus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod cum intelligamus fideles nostros prudentes et circumspectos judicem et juratos ceterosque cives civitatis nostre Zegediensis omnibus illis libertatibus et libertatum prerogativis, quibus ÿdem ex annuencia et concessione serenissimorum principum condam dominorum Bele et Andree regum, similiter Hungarie nostrorum scilicet predecessorum felicium recordacionum, in presenciarum utuntur, instar civitatum nostrarum Budensis et Albensis usos fuisse et gavisos, cupientes nos quoque predecessorum nostrorum in hac parte sequi vestigia, eosdem universos cives et incolas dicte civitatis nostre Zegediensis accedente ad hoc consilio et deliberacione dominorum prelatorum et baronum ac universorum regnicolarum nostrorum in hac presenti dieta, sive congregacione generali festi beati Georgÿ martiris nunc proxime preteriti constitutorum, in omnibus eisdem libertatibus ipsorum, instar aliarum liberarum civitatum nostrarum duximus reliquendos, immo reliquimus presencium per vigorem. Quocirca vobis fidelibus nostris universis et singulis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus ipsorumque officialibus, item civitatibus, oppidis et villis earumdemque rectoribus, judicibus et villicis ac alterius cuiusvis status et condicionis hominibus et quibusvis subditis nostris ubivis constitutis et existentibus, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus a modo deinceps prefatos cives nostros Zegedienses, aut ipsorum alterum in prescriptis omnibus eorum libertatibus impedire, turbare, seu alio quovismodo dampnificare, nullatenus presumatis. Preterea: quoniam inter alias libertates eorumdem eciam a solucione quorumlibet tributorum et theloniorum exempti et supportati esse dinoscuntur, idcirco vobis universis et singulis tributarÿs et theloniatoribus tam nostris, quam aliorum quorumcunque ac alÿs omnibus prefatis subditis nostris, modo simili firmiter mandamus, quatenus super prefatos cives nostros Zegedienses, aut eorum alterum, vel res et bona eorumdem in locis dictorum tributorum seu theloniorum, nullum penitus tributum exigere, aut exigi facere, vel ipsos propterea quoquo modo perturbare seu dampnificare presumatis, sed eosdem a solucione eiuscemodi tributorum exemptos et supportatos habere modis omnibus debeatis ac teneamini et aliud nulla racione facere audeatis, presentes vero, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungarie utimur, impendenti communiri faceremus, semper reddi volumus presentanti. Datum Bude, secundo die festi Pentecostes, anno domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno octavo, Bohemie vero vigesimo octavo.

Hártyán, vörös-kék s barna selyem zsinórján közép kir. viaszpecsét. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 41. sz. a.

LV.

1499. máj. 6. Buda. II. Ulászló király Szegeden, a latorján téren évenként Lucza napján országos, ezentúl hetenként csütörtökön heti vásárok tartását engedélyezi.

Nos Wladislaus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis: quod nos sicuti pro fidelitate et fidelibus servicÿs fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis, juratorum ceterorumque civium et tocius communitatis civitatis nostre Zegediensis, per ipsos sacre imprimis huius regni nostri Hungarie corone, deinde eciam maiestati nostre, pro locorum et temporum varietate cum omni fidelitatis perseverancia exhibitis, sic non minus pro commodo et utilitate eiusdem civitatis nostre civiumque et inhabitatorum eiusdem incremento, ad vicum seu plateam eiusdem civitatis nostre Lathran appellatam, nundinas liberas, sive forum annuale liberum, singulis festivitatibus beate Lucie virginis et alÿs diebus ipsas festivitates precedentibus et sequentibus, ad id scilicet necessario aptis et sufficientibus omni anno; item forum ebdomadale liberum, singulis ferÿs quintis, usque ad diem sabbati inclusive, a mane usque ad sero, in qualibet ebdomada, omnino sub ÿsdem libertatibus et libertatum prerogativis, quibus nundine seu fora annualia, sed et ebomadalia, libera aliarum civitatum nostrarum celebrantur, perpetuo celebrandum duximus annuendum et concedendum, immo annuimus et concedimus presencium per vigorem, absque tamen preiudicio nundinarum seu fororum annualium, sed et ebdomadalium, liberorum aliorum. Quocirca vos fideles nostros universos et singulos mercatores, institores aliosque forenses homines et viatores quoscunque presentibus affidamus, assecuramus et certificamus, quatenus ad prescriptas nundinas seu forum annuale sed et ebdomadale liberum, per nos in praedicta platea dicte civitatis nostre Zegediensis, Lathran appellata, modo premisso celebrari commissas et concessa, cum omnibus rebus et mercibus vestris secure veniatis, properetis et accedatis, peractisque ibi cunctis negociacionibus vestris, rursus ad propria vel alia, que malueritis loca, redeatis, personis et rebus vestris et vestrorum sub nostra proteccione et tutela speciali, semper salvis remanentibus. Et hec volumus per fora et alia loca publica palam facere, proclamari, presentesque, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungarie utimur, inpendenti communiri fecimus, post lecturam reddi semper presentanti. Datum Bude, feria secunda proxima ante festum ascensionis domini nostri Jesu Christi; anno eiusdem millesimo quadringentesimo nonagesimo nono, regnorum nostrorum Hungarie etc. anno nono, Bohemie verio vigesimo nono.

Ad relacionem venerabilis Sigismundi prepositi, thesaurarÿ regis.

Kívül egykorú följegyzés: Lattorÿan wzzayan sokadalmat nÿttak volt lenni. — Sokadallomról. Későbbi följegyzés: Az barom vasarrúl sz. Luca napján.

Hártyán, vörös, fehér, zöld selyem zsinórján a függő pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 42. sz. a.

LVI.

1501. máj. 29. Buda. Lukács zágrábi püspök szülő városában, Szegeden, szülői, rokonai és az ő lelki üdvére szent Demeter egyház mellett új kápolnát emelvén, azt a mindenkori plébános hatósága alá bocsájtja s a már létező öt káplányon túl még két káplány javadalmazására alapítványt tesz.

Nos Lucas dei et apostolice sedis gracia episcopus ecclesie Zagrabiensis, ad perpetuam rei memoriam. Inter alias curas et pastoralis officÿ nostri sollicitudines precipua et singularis cura, unicaque contemplacio animo nostro insidet, ut laudem tribuamus deo omnipotenti, cui omnes potestas celestium, terrestrium et infernorum subdita est; cum jtaque deus ipse maximus optimus nos ex sua ineffabili clemencia ultra omne meritum nostrum ex humili statu ad hoc dignitatis pontificie culmen promovere dignatus sit, cupiamusque pro virili nostra talis, tantique beneficÿ esse memores et simul ostendere, quantum illi debeamus, a quo tot bona accepimus: pro augmento igitur divini cultus, ac pro spe consecucionis patrie celestis, quam sibi quisque de terrenis bonis parare studet, ac pro salute nostra, parentumque progenitorum, consanguineorum et affinium nostrorum, ad latus ecclesie sanctj Demetrÿ martyris, in civitate Zegediensi constitute, in qua et nati et aliti sumus, ad laudem annunciacionis beatissime et gloriosissime virginis Marie, genitricis dei et domini nostri Jesu Christi, capellam unam de novo construi et edificari fecimus, in qua ut cultus divinus successivis futuris temporibus in perpetuum iugiter perseveret et in ea servientes officia divina eo devocius perficere et continuare valeant, res infrascriptas, memorate capelle beatissime virginis Marie consequenterque plebanis ecclesie prefati beati Demetrÿ martiris, rectoribus scilicet eiusdem capelle in perpetuum dedimus, donavimus et contulimus, immo damus et conferimus per presentes, sub modis tamen et conditionibus infra scriptis. In primis, quod capella ipsa sit perpetuo annexa plebanie ipsius parochialis ecclesie beati Demetrÿ martiris, in collacione cuius cives Zegedienses, ex antiqua eorum libertate et consuetudine veri patroni sunt, itaque statutum est per nos: ut ipsi

cives sint patroni in collacione ipsius capelle, et dum plebaniam temporum in successu vacare contigerit, simul cum ipsa plebania capellam eciam ipsam, cum onere infra scripto persone idonee et bene merite conferre possint et valeant. Item quod plebanus ipsius ecclesie sancti Demetrÿ martiris pro tempore constitutus, ut eo commodius onera et servicia ipsius capelle sufferre et supportari facere possit, ultra illos quinque capellanos, quos ex antiqua consuetudine solitus est, alios duos capellanos conducere sit obligatus. Itaque deinceps perpetuis semper successivis temporibus plebanus pro tempore constitutus septem capellanos tenere et conservare teneatur. Item quod cives ipsi singulis annis a plebano pro tempore constituto de bonis capelle, sive ad cultum divinum, sive ad usum ipsius plebani per nos datis donatis et concessis racionem capere teneantur, ne ex ipsorum civium aut plebani incuria et negligencia capella ipsa bonis suis destituatur. Item quod plebanus pro tempore constitutus singulis diebus unam missam in ipsa capella celebrare faciat, modo infra scripto: die dominico missam de sancta trinitate, feria secunda pro defunctis, feria tercia pro prepositis, feria quarta de omnibus sanctis, feria quinta de corpore Christi, feria sexta de passione domini, sabbato de assumpcione Marie. Item quod misse prefate peragantur legendo preter missam omnium sanctorum, que singulis quartis ferÿs peragatur cantando, et ut Christi fideles ad eandem missam magis confluant, plebanus ipse cum magna campana pulsare facere teneatur, et quod in qualibet missa post ipsam cuiuslibet misse oracionem subiungatur oracio: Deus, qui vivorum dominaris, simul et mortuorum etc. habendo specialem intencionem de nobis fundatore scilicet capelle. Item quod plebanus pro tempore constitutus liberam habeat facultatem concedendi sepulturam personis honestis, et maxime talibus, qui voluerint ad commodum et restauracionem capelle ipsius de bonis sibi a deo collatis, intuitu salutis animarum suarum aliquid contribuere. Ne autem propter multitudinem sepulture, capella ipsa deformitatem habeat, volumus, ut ultra tres sepulturas plebanus ipse concedere non possit; unam videlicet rectoribus altarium illius ecclesie, reliquas vero duas illis, quibus sibi visum fuerit. Item quod plebanus ipse pro tempore constitutus capellam ipsam cum ad vetustatem et ruinam devenerit, ex pensione, que pro sepulturis concedendis provenerit, teneatur pro suo posse reformare et restaurare, ne capella ipsa successu temporum ad extremam ruinam deveniat. Item quod tenor harum literarum ad librum civitatis Zegediensis de verbo ad verbum inseratur, ut si casu quo successu temporum litere iste ex incuria conservancium perderentur, nichilominus in ipso libro civitatis reperiri possint condiciones, sub quibus capella ipsa fundata est, ac modus, qui in divinis cultibus teneri debebit. Ut vero fundacio ipsa durabilis sit, et premissa omnia eo commodius

in perpetuum peragi possint, res infra scriptas, ipsi capelle in perpetuum donavimus, videlicet: molendinum unum, cum uno loco molendini in Erchee exsistenti; item unum gregem equorum equacialium sub signo in numero quinquaginta sex; item unam vineam Kwthÿas vocatam in promontorio oppidi Kamanz habitam; item unum macellum cum magisterio et cum quadraginta florenis pro questu in ipso macello peragendo annexis; item in parata pecunia florenos centum hac lege et condicione, ut plebanus pro tempore constitutus ipsos centum et quadraginta florenos a capella alienare non possit, sed utatur illis centum florenis ad aliquem honestum contractum et questum, reliquis vero quadraginta florenis ut predictum est, pro questu in macello peragendo. Et dum plebanum mori contigerit, de bonis eiusdem cives Zegedienses plebano succedenti de ipsis centum et quadraginta florenis ante omnia satisfaciant, ita videlicet, quod ipsa summa centum et quadraginta florenorum semper salva et integra, ipsi capelle remaneat. Item duos calices deauratos, cum omnibus attinenciis. Item duo missalia. Item quinque casulas, prima nigra de veluto, secunda rubra, similiter de veluto, tercia viridis de veluto aurato, quarta crocei coloris de damasco, quinta alba de damasco aurato. Item quatuor indumenta altarium; unum rubeum de veluto, secundum viride de damasco ad altare maius, tercium et quartum de damasco rasciano ad altare minus. Item tapeta septem. Item candelabra cuprea ad utrumque altare. In quorum omnium premissorum et singulorum fidem et testimonium presentes litteras nostras annulari sigillo nostro, ac manus nostre proprie subscripcione fecimus communiri. Datum Bude in vigilia penthecostes, anno dominice incarnacionis millesimo quingentesimo primo.

Lucas episcopus ecclesie
Zagrabiensis manu propria.

Hártyán, vörös-barna-fehér selyem zsinórján nagy sárga viaszba nyomott vörös gyűrűs pecsét, a következő czímerrel: vízszintesen ketté osztott paizs felső mezőjében emelkedő, kiterjesztett szárnyú s jobbra tekintő sas; az alsó mezőben vízszintesen elhelyezett három stilizált liliom. A paizs fölött mithra, ettől jobbra G, balra pedig E betű látható. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 43. sz. a.

LVII.

1502. jún. 17. A csanádi káptalan igazolja, hogy Benkovich Péter és János testvérek egyrészről, másrészről Molnos Márton és Kovács Péter szegedi polgárok előtte megjelenvén, előbbiek a Szeged városánál zálogban levő Szent-Mihály és Bánfalva csongrádmegyei birtokaik, úgy a Dorosmán és Gyékénytóban levő rész birtokaik visszaváltására a várost 150 arany forint felvételével megkínálták s az összeg átvételén, zálogbirtokuk fenntartás nélkül visszaadatott.

Nos capitulum ecclesie Chanadiensis, memorie commendamus per presentes: quod nobilis Petrus Benkowÿgh in sui, ac Johannes similiter Benkowÿgh, item prudentes et circumspecti Martinus Molnos et Petrus Kowach cives Zegedienses in eorum ac prudentum et circumspectorum judicis, juratorum ac ceterorum civium dicte civitatis Zegediensis in personis ad nostram personalem accedentes presenciam, per eundem Petrum Benkowÿgh protestatum exstitit in hunc modum. Quomodo ipse illos centum et quinquaginta florenos auri, pro quibus alias totales ipsorum possessiones Zentmihal et Banfalva vocate, in comitatu Chongradiensi adjacentes, necnon porciones possessionarie in possessionibus Dorosma et Gekentho appellatis, similiter in eodem comitatu Chongradiensi existentibus habite, que apud dictos prudentes et circumspectos judicem, juratos, ceterosque cives Zegedienses usque tempus redempcionis earumdem, titulo pignoris obligate dinoscerentur, eisdem persolvere, ac ipsas possessiones et porciones possessionarias pro se et dicto Johanne Benkowÿgh redimere promptus esset ac paratus, sicque idem Petrus Benkowÿgh eosdem centum et quinquaginta florenos auri deposuit coram nobis. Quo facto, mox jdem Martinus Molnos et Petrus Kowach suis ac dictorum judicis, juratorum et ceterorum civium dicte civitatis Zegediensis in personis, eosdem centum et quinquaginta florenos auri depositos levando, ipsos Petrum et Johannem Benkowÿgh super ipsis centum et quinquaginta florenis auri et eorumdem plenaria persolucione quietos fecerunt et securos, ac dictas eorum possessiones et porciones possessionarias simul cum cunctis earum utilitatibus et pertinenciis eisdem Petro et Johanni absque omni renitencia remiserunt et resignaverunt, similiter coram nobis testimonio presencium mediante. Datum feria sexta post Viti et Modesti martirum, anno dominĭ millesimo quingentesimo secundo.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 44. sz. a. szakadozott papiroson, hátlapon a káptalani viasz-pecsét töredékei.

LVIII.

1505. ján. 19. A csanádi káptalan Ulászló király azon rendeletére, hogy néhai . . . . Gergely özvegye Frusina és leánya Dorottya ügyében, plawnai Horváth János és Móriczi Péter, úgy plawnai Horváth Péter özvegye Borbála ellen szóló s a kézbesítéstől 32 nap alatt megjelenést parancsoló királyi levél kézbesíttessék, — jelenti: hogy a királyi idéző levél Horváth Péternek és Móriczi Péternek, Barnabás apostol ünnepe előtt Dorosma-Szentmihály birtokukon kézbesíttetett.

Serenissimo principi et domino, domino Wladislao, dei gracia regi Hungarie et Bohemie etc. domino ipsorum graciosissimo capitulum

ecclesie Chanadiensis oracionum suffragia devotarum perpetua cum fide. Vestra noverit serenitas, nos literas eiusdem exhibitorias nobis preceptorie loquentes et directas, summo cum honore accepisse in hec verba: Wladislaus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus nostris capitulo ecclesie Chanadiensis salutem et graciam. Mandamus fidelitatibus vestris harum serie literarum, quatenus alias literas nostras preceptorias, fidelibus nostris nobilibus Joanni Horwath de Plawna ac Petro Moryzi, nec non domine Barbare, relicte condam Petri Horwath, de dicta Plawna, pro parte nobilium dominarum Frusine, relicte nobilis quondam Gregorii de . . . . . et Dorothee, filie eiusdem emanatas, per vestrum testimonium fidedignum exhiberi et presentari faciatis. Qui si personaliter . . . . . et in termino per nos eisdem in dictis litteris nostris preceptoriis prescripto comparituri allegaverint, bene quidem; alioquin de domibus habitatorum ipsorum solite eorumdem residencie amoneat eosdem, dicatque et communicat eisdem verbo nostro regio, ut ipsi tricesimo secundo die, a die exhibicionis prescriptorum nostrorum preceptorum ipsis fiende computando, coram nostra majestate, ubicunque deo duce tunc constituemur, personaliter, vel per procuratorem absque ulteriori procrastinacione comparere debeant et teneantur, ad contenta querimoniarum prefatarum domine Frusine et Dorothe puelle exponentis, in dictis litteris nostris preceptoriis contentarum responsuri; alioquin a nobis finalem deliberacionem debiteque iusticie complementum accepturi, secus non facturi. Datum Bude, feria quarta proxima post festum beati Urbani pape, anno domini millesimo . . . . . Et iuxta earumdem continenciam nostrum hominem venerabilem dominum Johannem, archidiaconum Sebesiensem, socium et concanonicum nostrum, ad premissa fidedigne peragenda, nostro pro testimonio fidedignum duximus destinandum. Qui tandem exinde ad nos reversus, nobis retulit: quod ipse feria secunda proxima ante festum beati Barnabe apostoli proxime preteritum, ad possessionem Dorosma Zent-Mihál vocatam accessisset, ibique alias literas vestre serenitatis preceptorias, prefatis domine Barbare, relicte condam Petri Horváth de Plawna, ac Petro Moryzi, personaliter presentibus exhibuisset et presentasset, amonuisset eosdem verbo vestre serenitatis, ut ipsi tricesimo secundo die, a die exhibicionis prescriptarum literarum vestre serenitatis preceptoriarum ipsis facte computando, coram vestra majestate, ubicumque deo duce tunc constituetur, eodem personaliter, vel per procuratorem, absque ulteriori procrastinacione comparere debeant et teneantur, ad contenta querimoniarum prefatarum domine Frusine et Dorothee puelle filie eiusdem exponentis, in dictis aliis literis vestre serenitatis preceptoriis contentarum responsuri. Datum decimo die, diei exhibicionis et amonicionis predictarum, anno domini supra dicto.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 45. sz. a. igen rongált s pecsétfoltos papiroson. A hátlapon a káptalani viaszpecsét töredéke.

Jegyzet. A hátlap alsó sarkán előforduló 1505. évszám egykorú följegyzés, s így az oklevél keltének megállapítására elfogadható. Az oklevélben a királyi parancs kézbesítési napjául megjelölt „feria secunda proxima ante festum beati Barnabe apostoli" ideje június 9-ére esik. Ettől 10 napot számítva, az oklevél kelte június 19-ére helyezendő.

LIX.

1516. decz. 4. Buda. Lajos király a Tiszán és Maroson szálfákat szállító szegedi polgárok adóztatását tiltja.

Propria commissio regis.

Ludovicus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. fidelibus nostris universis et singulis tributariis et theloneatoribus, tam nostris quam aliorum quorumcunque ubivis in hoc regno nostro et partibus eidem subjectis, tam in terris, quam super aquis constitutis et existentibus, presentes visuris, salutem et graciam. Ex querimonÿs fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis et juratorum ceterorumque civium nostrorum Zegediensium intelleximus, quod quamvis ipsi ex graciosa annuencia et concessione divorum regum Hungarie nostrorum scilicet predecessorum a solucione quorumlibet tributorum et theloneorum ubivis in hoc regno nostro et partibus eidem subjectis exigi solitorum, exempti sint, et libertati habeantur; tamen plerique forent ex vobis, qui non curata huiusmodi libertate, ipsorum civium nostrorum, eosdem dum videlicet ÿdem strues lignorum super fluvios Ticie et Morusÿ pro reformacione domus eorum deducerent, ad solucionem tributariam arctarent et compellerent, in preiudicium eiuscemodi jurium et libertatum ipsorum manifestum. Supplicatum igitur exstitit maiestati nostre pro parte eorumdem exponencium, ut superinde ipsis opportune providere dignaremur. Quia antem nos, volentes ipsos cives nostros in ipsorum libertatibus tueri et conservare, propterea mandamus fidelitati vestre, et cuilibet vestrum harum serie firmiter: quatenus a modo deinceps prefatos exponentes, aut ipsorum alterum ad aliquam solucionem tributorum et teloneorum contra prescriptas ipsorum libertates arctare, seu compellere, aut propterea eosdem, vel homines et familiares ipsorum in personis rebusque et bonis suis impedire, turbare, seu quovis modo damnificare nullo modo presumatis, nec sitis ausi modo aliquali, presentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum Bude in festo beate Barbare virginis et martiris, anno domini millesimo quingentesimo decimo sexto.

Kívül egykorú följegyzés: Az Tiszán és Maroson valo vambeli szabadságh.

Papiroson, vörös viasz-pecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 46. sz. a.

LX.

1521. máj. 28. Buda. Lajos király Szeged város, úgy Kamancz és Pétervárad mezővárosok polgárai között a szőlőhegyek őrzése fejében fizetendő díjak iránt létrejött egyezséget megerősíti.

Commissio propria domini regis.

Nos Ludovicus, dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis, quod cum superioribus diebus inter prudentes et circumspectos judices et juratos civitatis nostre Zegediensis ac oppidorum archiepiscopatus Colocensis et Bachiensis ecclesiarum unitarum sede vacante, in manibus nostris habiti Camancz et Varadinum Petri vocatorum, racione quorumdam duorum denariorum, quos cives Camanczienses et de Varadino Petri, de custodia moncium eorumdem oppidorum, in quibus scilicet cives Zegedienses vineas habent sitas, eosdem Zegedienses preter alios duos denarios, instar civium Camancziensium et de Varadino Petri solvi solitos, debere dicebant, quedam mote fuissent differencie. Cumque nos eiusmodi differencias cognosci facere voluissemus, tunc ydem nostri, atque ipsium archiepiscopatus dicti cives, medio tempore una coram nobis constituti, retulerunt nobis pariter de differencÿs premissis inter eos motis, sese hoc modo concordasse: quod illi duo denarÿ, de quibus differencie supra scripte inter eos erant mote, per cives de Camancz et de Varadino Petri, secundum voluntatem civium Zegediensium exigantur ita, ut si Zegedienses voluerint, solvent, sic minus inviti cogi ne possint; si vero Camanczienses et de Varadino Petri ipsos Zegedienses, ad alias similes novitates solvendas successu temporis cogerent, in hoc casu littere fassionales conventus de Varadino Petri, in vigore permaneant. Item quod isti duo denarÿ, unde differencie premisse mote fuerant, neque ad proventus dicti archiepiscopatus annectantur. Item quod cives Camanczienses et de Varadino Petri una cum ipsis Zegediensibus, dictarum ecclesiarum futuro archiepiscopo suplicabunt, ut eciam ipse dominus archiepiscopus futurus, montes vinearum prescriptos custodiri faciat, et ne per se ipsos cives Camanczienses et de Varadino Petri ac Zegedienses custodiri faciant, quia tam ipsi jobbagiones archiepiscopatus, quam cives Zegedienses, pro custodia montis restituunt pecuniam, vulgo zÿrethelpenz vocatam, ipsi domino archiepiscopo. Suplicaverunt itaque nobis dicti cives Zegedienses,

Camanczienses et de Varadino Petri, ut premisse concordie et composicioni omnibusque et singulis eiusdem articulis supra expressis, nostrum regium consensum prebere, easque confirmare dignaremur. Nos igitur accepta eorum supplicacione, eidem concordie et composicioni nostrum regium consensum prebuimus et ratificavimus, immo prebemus benevolum pariter et assensum, atque ratificamus harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude, feria tercia proxima post festum sancte trinitatis, anno domini millesimo quingentesimo vigesimo primo.

Kívül egykorú följegyzés: Az bachÿ pispöknek valo ket kis penzröl.

Hártyán, vörös viasz-pecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 47. sz. a.

LXI.

1522. júl. A bácsi püspökség részére beszedett egyházi tized lajstroma, Szeged város utczáinak s lakosainak névjegyzékével.)*

1

Zegediensis.

Paulus Haÿgmas	den VI.
Ambrosius Chyeelleer habet oves	
Relicta ibidem	den VI.
Paulus Lisa	den VI.
Laurentius Thombolo	den VI.
Relicta Boonsÿka	den VI.
Benedictus Chÿomaÿ	den VI.
Paulus Zathÿ	den VI.
Ladislaus Chyethertheek	den VI.
Ambrosius Adam habet oves	
Andreas Was	den VI.
Mattheus Therek	den VI.
Georgius Haag	den VI.
Gallus Lysa	den VI.
Relicta Matthei ibidem	den VI.
Blasius Zekerchÿees	den VI.
Blasius Chÿonka	den VI.
Paulus Zwlwsÿ	den VI.
Anthonius Thyzÿa	den VI.
Franciscus Zwlwsÿ	den VI.
Martinus Thoth	den VI.
Valentinus (Bagÿlyas frum. falc. II$^1/_2$ solvit)	
summa christianitatis	fl. I. den XIIII.
	summa jugerum II$^1/_2$.

2

Relicta Andree ibidem	den VI.
Michael Lwkws	den VI.
Gregorius Dekan habet oves	
Jacobus Forro	den VI.
Thomas Sÿeregÿ	den VI.

*) Rövidítések: frum. fal. = frumentorum falcastri; frum. cc. = frumentorum crucis; frum. cap. = frumentorum capetio; m. = manipuli; or. fal. = ordei falcastri; or. av. = ordei, avenae; av. = avenae.

Mattheus Weraghathÿ den VI.
Mattheus Thot den VI.
Gregorius ibidem den VI.
Franciscus Regÿ den VI.
Johannes Chyerees den VI.
Paulus Samson den VI.
Paulus Mezaros habet oves
Urbanus Naÿg habet oves
Anthonius Naÿg habet oves
Benedictus Swl habet oves
Albertus Chyetherthek den VI.
Stephanus Kwn den VI.
Johannes Kwn habet oves
Christopherus Borothy den VI.
Thomas Rach den VI.
Albertus Hende den VI.
Paulus Marky den VI.
Stephanus Naÿg habet oves
summa christianitatis den LXXXXVI.

3

Laurentius Bodoog habet oves
Mattheus Sÿl habet oves
Petrus Lapicida den VI.
Johannes Thot den VI.
Andreas Zekerchÿes den VI.
Johannes Kowach habet oves
Magister Sylvester habet oves
Elias Kowach den VI.
Benedictus Wÿd habet oves
Benedictus Sÿpos den VI.
Petrus idem den VI.
Emericus Somogÿ den VI.
Franciscus Kochÿa habet oves
Benedictus Hwztha den VI.
Dominicus Kapwchy den VI.
Georgius Thot den VI.
Petrus Somogÿ den VI.
Thomas Sÿpos den VI.
Matthia Daÿka den VI.
Petrus (Borothÿ frum. cc. I. solvit)
Georgius Hende habet oves
Relicta Elena ibidem den VI.
Petrus Zÿwos den VI.
summa christianitatis den LXXXX.
summa frum. cc. j. I.

4

Falc. I. Johannes Waÿda (frum. cap. 1/2 M. VI. solvit)
Mattheus Chyordas den VI.
Andre (frum. crucis 1/2 solvit)
Franciscus Boros habet oves
Jacobus Thot den VI.
Johannes Borothy den VI.
Michael Keros den VI.
Nicolaus Fÿstees habet oves
Nicolaus Bodog den VI.
Paulus Serees habet oves
Franciscus Thot (habet oves) den VI.
Laurentius idem habet oves
Franciscus Thelek habet oves
Johannes Erch den VI.
Dionysius Kwn den VI.
Gregorius Naÿg den VI.
Lucas Bardos habet oves (den VI.)

Blasius Aranÿ den VI.
Blasius Zatha den VI.
Jacobus Kwn habet oves
Gregorius Tharhos den VI.
Johannes Judex capitaneus vice relaxavimus
summa christianitatis den LXXII.
summa frum. cap. 1/2 cc. 1/2 M. VI.

5

Gregorius Lwkws den VI.
Johannes Balÿntfÿ den VI.
Gregorius Thombolo den VI.
Ladislaus Zekerchyees (frum cap. 1/2 cc. 1/2 solvit)
Valentinus Diznowere den VI.
Franciscus Chyethertek habet oves
Paulus Akachÿ den VI.
Georgius Pellificis den VI.
Johannis Weres est deserta domus
Gregorius Chyelleer habet oves
Franciscus Bachyochy den VI.
Bartho ibidem den VI.
Baltheseer Celleer den VI.
Lucas Chÿomay den VI.
Petrus Kÿs den VI.
Ambrosius Was den VI.
Gregorius Compolaar den VI.
Relicta Petri Kowach habet vineas in Waradino Petri
Johannes Thot den VI.
Paulus Magÿar den VI.
Relicta Saradÿ relaxavimus propter hospicium
Relicta Francisci Kowach habet vineas Waradino Petri
summa christianitatis den LXXXX.
summa frum. cap. 1/2 cc. 1/2

6

Franciscus Nÿger habet vineas
Thomas Zwlch den VI.
Lucas Kÿs den VI.
Relicta Ladislai Rosa den VI.
Valentinus Mezaros den VI.
Thomas Lwkws den VI.
Gregorius Thathar den VI.
Johannes Hydeg den VI.
Johannes Chÿomaÿ den VI.
Emericus Kowach den VI.
Johannes Fechÿen den VI.
Jacobus Kowach den VI.
Michael Chÿelleer den VI.
Ladislaus Chÿordas habet vineas in Zerlwch
Gallus Mezaros den VI.
Valentinus Serees den VI.
Martinus Zabo den VI.
Johannes Naÿgh den VI.
Franciscus Weyn (frum. fal. VII1/2 solvit)
Thomas Thathar den VI.
Emericus Chÿonka den VI.
Mathius idem den VI.
Johannes Kethelwere den VI.
Georgius Thoth den VI.
Georgius Kowach den VI.
summa christianitatis fl. I. den XXXII.
summa jugerum VII1/2

7

Platea Kyslatran.

Albertus (Palfÿ frum. fal. II$^{1}/_{2}$ solvit)
Andreas Therek den VI.
Matheus Trenchÿelÿ habet vineas
Johannes Somogÿ den VI.
Valentinus Naÿg den IV.
Michael Katha den VI.
Johannes Kÿs den VI.
Gregorius Chÿbraÿ den VI.
Gregorius Naÿg den VI.
Augustinus Thot habet oves
Mattheus Somogÿ den VI.
Vincentius Baxa den VI.
Thomas Naÿg habet oves
Lucas Somogÿ den VI.
Nicolaus Fodor den VI.
Petrus Kwn den VI.
Gallus Akachÿ den VI.
Valentinus Chordas den VI.
Andreas Thot den VI.
Paulus Balog den VI.
Petrus Kÿs den VI.
Demetrius Kathos habet vineas
Mattheus Bechÿeÿ den VI.
Relicta Thaligas den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XIIII.
summa jugerum II$^{1}/_{2}$.

8

Gregorius Thanachÿhÿrdethe den VI.
Gregorius Baÿchÿ den VI.
Michael idem den VI.
Petrus Niger den VI.
Paulus Wyd den VI.
Fabianus Zenthy den VI.
Paulus Naÿg den VI.
Johannes Ambrosius den VI.
Blasius Fodor den VI.
Bene(dictus) Hanga den VI.
Paulus Zwbor den VI.
Georgius Chÿasna den VI.
Paulus Somogÿ den VI.
Laurentius Zeeph den VI.
Johannes Somogÿ den VI.
Paulus Pwsskas den VI.
Gregorius Zabo den VI.
Relicta Agatha den VI.
Petrus Somogÿ den VI.
Blasius Somogÿ deserta domus

Plathea Gwmbwch.

Petrus Zythas den IV.
Johannes Thathar den VI.
Johannes Chyonka den VI.
Martinus Mezaros den VI.
Stephanus Somogÿ den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXXXIIII.

9

Gallus (Zabo frum. cap. $^{1}/_{2}$ M. VII. solvit)
Petrus Bwza den VI.
Relicta Hazkethe den VI.
Petrus Zywos den VI.
Relicta Julÿa den IIII.
Paulus Naÿgh habet oves
Elias Regÿ den VI.
Andreas Crucis den VI.
Michael Beesnÿeÿ den VI.
Petrus Naugh den VI.
Ambrosius Kalomar den VI.
Clemens ibidem den VI.

Albertus Kazdag den VI.
Relicta Sophia Compolar den VI.
Gregorius Hazkethe den VI.
Thomas Mezaros den VI.
Gregorius Doma den VI.
Thomas Kozma den VI.
Benedictus Bÿro den VI.
Relicta Wincentii Borothÿ den VI.
Ambrosius Bÿro den VI.

Plathea Arokhath.

Paulus Besnÿeÿ den VI.
Jacobus Mayses den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXIIII. rectius den II.
summa frum. cap. 1/2 M. VII.

10

Anthonius Fereench den VI.
Elias Baglas den VI.
Gregorius Kathona den VI.
Gregorius ibidem den VI.
Ambrosius Weres rewezs den VI.
Lucas Kalomar den VI.
Georgius Wssonna den VI.
Johanñes Nagÿh habet
oves (den VI.)
Stephanus Tholwaÿ den VI.
Valentinus Chÿapo den VI.
Matthias Kolomar den VI.
Petrus Nagÿh den VI.
Martinus Begere den VI.
Ambrosius Fazekas den VI.
Albertus Nagÿh den VI.
Lucas Zechÿek den VI.
Michael Ylas den VI.
Nicolaus Bechÿeÿ den VI.
Philippus Palÿ den VI.
Stephanus Bw den VI.
Stephanus Rakos den VI.
Nicolaus Wchw den VI.
Thomas Ghyombos den VI.
Benedictus Boronÿ den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXXVIII.

11

Blasius Nagda den VI.
Ambrosius Weres den VI.
Blasius Arwa den VI.
Lucas Kalomar den VI.
Thomas Baglas den VI.
Franciscus Erdes den VI.
Ladislaus Bonsodÿ den VI.
Georgius Sary den VI.
Bartholomeus Nyger den VI.
Relicta Nyger den VI.
Thomas Sypos den VI.
Lucas Sarÿ den VI.
Mattheus Boronÿ den VI.
Gregorius Fazekas den VI.
Andreas Balogh den VI.
Lucas Erdees den VI.
Benedictus Michÿo den VI.
Jacobus Erdws den VI.
Emericus Fazekas den VI.
Lazarus Boronÿ den VI.
Ladislaus Solom den VI.
Anthonius Balog den VI.
Matthias Halaazs den VI.
Franciscus Kÿs den VI.
Andreas Balog den VI.
Johannes Boronÿ den VI.
summa christianitatis
fl. I1/2 den VI.

12

Sÿmon Kardos den VI.
Michael Kaka den VI.
Albertus Donat den VI.

Michael Baan den VI.
Nicolaus Dÿnnÿas den VI.
Stephanus Nÿger den VI.
Benedictus Mezaros den VI.
Relicta Fabiani den VI.
Fabianus Madarazs den VI.
Lucas Egwd den VI.
Valentinus Kwn den VI.
Barnabas Thancs den VI.
Franciscus Chÿha den VI.
Ladislaus Dÿcnws den VI.
Relicta Benedicti den VI.
Stephanus Rex den VI.
Dionysius Paph den VI.
Blasius Nÿger den VI.
Franciscus Dekan den VI.
Nicolaus Saar den VI.
Petrus Zenthmihalÿ den VI.
Blasius Saar den VI.
Petrus Thornÿos den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXXVIII.

13

Blasius Bako den VI.
Johannes Somogy den VI.
Sebastianus idem den VI.

Plathea Baaloogh.

Laurentius Zabo den VI.
Franciscus Ambo habet
vineas in Waradino
Petri (den VI.)
Cristopherus Kÿs den VI.
Martinus Zabo habet
vineas in Waradino
Petri
Mattheus ibidem den VI.
Ambrosius Warga den VI.
Michael Komloscÿ den VI.
Laurentius Warga den VI.
Relicta ibidem den VI.
Georgius Homo den VI.
Blasius Machÿa den VI.
Andreas Bÿro den VI.
Emericus Zwtch den VI.
Thomas Kathona den VI.
Vincentius Mezaros den VI.
Briccius Citarista den VI.
Michael Thornÿos den VI.
Jacobus Thoth den VI.
Demetrius Zÿz den VI.
Laurentius Zeph den VI.
summa christianitatis
fl. 1. den XXVI.

14

Blasius Bachÿ den VI.
Petrus Nagÿh den VI.
Emericus Thot den VI.
Anthonius Kÿs den VI.
Matthias Kazdag den VI.
Thomas Franch habet
oves
Relicta Wsonna den VI.
Franciscus Hwgÿce den VI.
Relicta Valentini Fekethe den VI.
Relicta ibidem den VI.
Georgius Fodor den VI.
Fabianus ibidem den VI.
Matthias Kalomar den VI.
Stephanus Wrwos den VI.
Benedictus Zabo den VI.
Barnabas Badÿch den VI.
Andreas Labady den VI.
Philippus Zwlch den VI.
Nicolaus Chÿbok den VI.
Johannes Werees den VI.
Nicolaus Thoth den VI.
Johannes Dobos den VI.
Johannes Fekethw habet
oves (den VI.)

Philippus Fwtho den VI.
Barnabas Dauid den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXXVII.

15

Demetrius Lapicida den VI.
Gerardus Bakos den VI.
Ambrosius Kazas den VI.
Andreas Thot den VI.
Johannes Nemwth den VI.
Clemens Thot den VI.
Paulus Thegÿ den VI.
Michael Thertheel frum. fal. I. solvit
Martinus Lengÿel den VI.
Martinus Kamsarÿ den VI.
Ladislaus Gÿengÿe den VI.
Lucas Yhaazs den VI.
Franciscus Werees den VI.
Demetrius Theky den VI.
Franciscus Pordanÿ frum. fal. I1/2 solvit
Stephanus Losonchÿ habet oves
Johannes Losonchy habet ovés
Johannes Pordanÿ den VI.
Gerardus Bÿro habet vineas
Bartholomeus Korlaat den VI.
Ladislaus Losonchÿ habet oves
Johannes Bwrh den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XII.
summa jugerum II1/2.

16

Valentinus Hwgÿes den VI.
Petrus Bwr den VI.
Symon Thapaÿ den VI.
Franciscus Ewr den VI.
Mathias Hamwere den VI.
Blasius Zythas den VI.
Gregorius Zantho den VI.
Blasius Thertheel den VI.
Stephanus Kÿs den VI.
Relicta Michaelis Zythas habet oves
Stephanus Nagÿh den VI.
Nicolaus Lwkws den VI.
Johannes Zantho den VI.
Gregorius Bolteseer den VI.
Gregorius Massa den VI.
Clemens Hwgyesÿ habet oves
Johannes idem den VI.
Johannes Kwn den VI.
Thomas Bezÿ habet oves
Martinus Thwrcy den VI.
Franciscus Fwra habet oves
Ambrosius Nagÿh den VI.
Stephanus Santha den VI.
Stephanus Masa den VI.
Martinus Mayxkos den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXVI.

17

Jacobus Kwn den VI.
Philippus (Mayxkas frum. fal. I1/2 solvit)
Mattheus Chynthos den VI.
Petrus Chÿaraÿ habet oves
Fabianus Fwra den VI.
Lucas Nobilis den VI.
Franciscus (Thekes habet oves frum. fal. II. solvit)
Ladislaus idem den VI.

Benedictus Kwn den VI.
Petrus Nagÿh habet oves
Michael Bochÿanÿ den VI.
Emericus Thÿzsa frum. fal. II. solvit
Georgius Thekes frum. fal. I. solvit
Johannes Maÿxkas den VI.
Franciscus Fwtho den VI.
Franciscus Nagÿh habet oves
Johannes Thekes
Johannes (Baloog frum. fal. II. solvit)
Fabianus Karachÿon den VI.
Paulus (Kazdag frum. fal. II. solvit)
Mättheus Macra frum. fal. II. solvit)
Christoferus (Thekes frum. fal. II$^1/_2$ solvit)
Benedictus Zakalos den VI.
Lucas Macra den VI.
Nicolaus (Wsonna frum. fal. II$^1/_2$ solvit)
summa christianitatis den LXXII. rectius I.
summa jugerum XVII$^1/_2$.

18

Clemens Kalomar habet oves (den VI.)
Relicta Dorothea den VI.
Philippus (Borsos frum. fal. II$^1/_2$ solvit
Christopherus Keddenhalo den VI.
Mattheus Zabo frum. fal. II. solvit
Gregorius Macra den VI.
Anthonius Kanisay den VI.
Lucas Thot den VI.
Paulus Kwn den VI.
Barnabas Gÿalaÿ den VI.
Petrus Micloscÿ den VI.
Benedictus Hamwere frum. fal. II$^1/_2$ solvit
Petrus idem den VI.
Michael Mehees den VI.
Barnabas Gaal den VI.
Dionysius Thoth den IIII.
Laurentius Bokor den VI.
Petrus Nagÿh den VI.
Anthonius Baloog den VI.
Blasius Kÿs den VI.
Emericus Wegÿ den VI.

Plathea Kwn.

Johannes Kÿnÿsÿ den VI.
Blasius Zathoch den VI.
summa christianitatis fl. I. den XII. rectius den II.
summa jugerum VII.

19

Gregorius Pologar den VI.
Thomas Kÿs den VI.
Albertus (Zomborÿ frum. fal. V. solvit)
Benedictus Bocrÿ den VI.
Mathias Solom den VI.
Emericus Zwlch den VI.
Laurentius (Baalog frum. fal. I solvit)
Franciscus (Mÿseer frum. fal I$^1/_2$ solvit)
Georgius Borsica den VI.
Paulus Gwlÿcÿn den VI.
Petrus Kerekes den VI.
Georgius Nagÿh den VI.
Andreas Santha den VI.
Ladislaus Zeph den VI.
Ladislaus Nagÿh den VI.

Benedictus Zathoch den VI.
Mattheus Olaÿos den VI.
Nicolaus Chÿko den VI.
Michael Massa den VI.
Bartholomeus Erasmos den VI.
Petrus Kozas den VI.
Clemens Fabian den VI.
Paulus idem den VI.
Mattheus Zotha den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXVI.
summa jugerum VII$^1/_2$

20

Ambrosius Hwgÿesÿ den VI.
Thomas idem den VI.
Nicolaus Thot den VI.
Thomas Hamvere den VI.
Philippus Hwgÿes den VI.

Plathea Sancte Trinitatis.

Johannes Thelek habet oves
Barnabas Kalomar den VI.
Johannes Horwat den VI.
Michael Zekerchÿes den VI.
Valentinus Deach den VI.
Elias Thelekes den VI.
Thomas Zalaÿ den VI.
Petrus Warga den VI.
Gregorius Chyapo den VI.
Ambrosius Warga den VI.
Thomas Borothÿ den VI.
Gregorius Yanno den VI.
Thomas Baÿcmegÿeÿ den VI.
Franciscus Hwgÿe den VI.
Petrus Zalach den VI.
Gerardus Nagÿh den VI.
Michael Kÿs den VI.
Philippus Zyb den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXXII.

21

Stephanus Scolasticus den VI.
Georgius Wekoÿn den VI.
Johannes Salak den VI.
Benedictus Deres den VI.
Petrus Pwza den VI.
Georgius Warga den VI.
Johannes Thot den VI.
Benedictus Wÿd den VI.
Ambrosius Kÿs den VI.
Bartholomeus idem den VI.
Gregorius Wrwos den VI.
Nicolaus Mezaros den VI.
Petrus Peyckendÿ den VI.
Franciscus Nÿger den VI.
Johannes (Bechÿeÿ frum fal. V$^1/_2$ solvit)
Johannes Kapolnas den VI.
Adorÿan Kÿs den VI.
Thomas Chÿomor den VI.
Johannes Zabo den VI.
Johannes Monar den VI.
Thomas Bolteser den VI.
Bartholomeus Nagÿg den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXVI.
summa jugerum V$^1/_2$.

22

Michael Tharka den VI.
Petrus Therek den VI.
Thomas Zenthaÿ den VI.
Vincentius Aranÿas den VI.
Blasius Somogÿ den VI.
Michael Hagÿo den VI.
Blasius Haÿas den VI.
Gregorius Deach den VI.
Andreas Zythas den VI.
Valentinus Thot den VI.
Augustinus Nobilis den VI.

Paulus Zakal den VI.
Petrus Dobos den VI.
Johannes Kadar (frum. fal. II$^{1}/_{2}$ solvit)
Stephanus Fÿntha habet oves
Michael Wegÿ den VI.
Vincentius Lapicida den VI.
Bartholomeus Olaÿos den VI.
Ladislaus Bÿro den IIII.
Nicolaus Baÿcmegÿcy den VI.
Johannes Neze den VI.
Gerardus Dekan habet oves
summa christianitatis fl. I. den. XII rectius den II.
summa jugerum II$^{1}/_{2}$

23

Platea Kwegyethw.

Franciscus Thot den VI.
Blasius Pyntheer habet vineas
Relicta Sandor ibidem habet oves
Michael Zabo habet oves (den VI.)
Mattheus Chÿeleÿ habet oves
Bartholomeus Zabo den VI.
Barnabas Monaar den VI.
Petrus Naÿg den VI.
Gregorius Fabian den VI.
Georgius Thot den VI.
Andreas Yspan habet oves
Benedictus Bwlch habet vineas in Varadino Petri
Demetrius Farki habet oves
Johannes Ewr den VI.
Franciscus Katha den VI.
Matthius Wechÿernÿeš den VI.
Paulus Losonchÿ den VI.
Franciscus Nagÿh den VI.
Johennes Cheleÿ den VI.
Blasius Weres den VI.
summa christianitatis den LXXVIII.

24

Bartholomeus Loda den VI.
Andreas Kalomar den VI.
Nicolaus Losonchÿ den VI.
Thomas Bechÿs habet oves
Jacobus Chÿontay den VI.
Martinus Baba den VI.
Gregorius Bathaÿn den VI.
Blasius Wechÿernÿes den VI.
Paulus Badÿk den VI.
Johannes Baba den VI.
Laurentius Thoth den VI.
Damanus Nÿger den VI.
Johannes Nagÿh den VI.
Johannes Kekeÿn den VI.
Fabianus Katho den VI.
Franciscus Kezthws den VI.
Gregorius Ewr den VI.
Franciscus Farkÿ den VI.
Franciscus Nÿger den VI.
Albertus Fazekas den VI.
Clemens Zantho den VI.
summa christianitatis fl. I. den XX.

25

Blasius Thot den VI.
Emericus Dobos den VI.
Emericus Foris den VI.
Paulus Zomborÿ den VI.
Ladislaus Demeter den VI.
Ladislaus Thoth den VI.

Laurentius Zonborÿ den VI.
Nicolaus Mÿkws den VI.
Ambrosius Maÿor den VI.
Benedictus Somogÿ den VI.
Michael Nagÿh den VI.
Georgius Chÿernÿes den VI.
Philippus Weres den VI.
Andreas Kezwrws den VI.
Franciscus Kenw den VI.
Stephanus Warga den VI.
Demetrius Nagÿh den VI.
Demetrius Micla den VI.
Lucas Bwdÿ den VI.
Ambrosius Monar den VI.
Lucas Micla den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXVI.

26

Michael Ewr den VI.
Dionysius Thaglo den VI.
Valentinus Micla den VI.
Matthias (Miser frum. fal. I1/2 solvit)
Emericus Emre den VI.
Michael Somogÿ den VI.
Paulus Micla den VI.
Ladislaus Chÿerepes den VI.
Bolteser Kazdag den VI.
Thomas Chÿenthe den VI.
Andreas Borsos den VI.
Lucas Fwros den VI.
Franciscus Kozoros den VI.
Clemens dd den VI.
Petrus Wechÿernÿes den VI.
Dominicus Kaza den VI.
Fabianus Kaza den VI.
Demetrius Thoth den VI.
Laurentius Demether den VI.
Johannes Zomborÿ den VI.
Andreas Chÿonthos den VI.
Johannes Fodor den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XXVI.
summa jugerum I1/2.

27

Johannes Kechÿen den VI.
Franciscus Bwlch habet vineas in Varadino Petri
Georgius Chÿarthan den VI.
Benedictus Kwn den VI.
Elias Aratho den VI.
Johannes Geleer den VI.
Franciscus Thot den VI.
Johannes Ylÿes den VI.

Plathea Predicator.

Nicolaus Baarbeel den VI.
Clemens Azthalgÿartho den VI.
Blasius Palfÿ habet oves den VI.
Paulus Kowach den VI.
Mathias idem den VI.
Thomas idem den VI.
Augustinus Zabo habet vineas in Karom.
Johannes Warga den VI.
Bartholomeus Zabo den VI.
Ambrosius Beschÿwÿ habet oves
Ladislaus Zwlch den VI.
Johannes Was den VI.
summa christianitatis VXXXXVI.

28

Lucas Pwztha habet oves
Johannes Kalomar den VI.
Dionysius Lanthos den VI.
Martinus Chÿorthan den VI.
Stephanus Zwlch den VI.
Thomas Zondÿ den VI.

Bartholomeus Zabo den VI.
Sÿmon Warga den VI.
Georgius Kalomar den VI.
Mattheus Bÿro den VI.
Nicolaus Warga den VI.
Caspar Hagÿoka den VI.
Matthius Alch den VI.
Valentinus Kowach den VI.
Blasius Zabo den VI.

Platea Feeÿlzer.

Johannes Nese den VI.
Relicta Thome Kÿs den VI.
Nicolaus Kalomar den VI.
Jacobus Scolasticus den VI.
Paulus Kÿs den VI.
summa christianitatis
fl. I. den XIII.

29

Blasius Feÿer den VI.
Daniel idem den VI.
Mathias Monar den VI.
Barnabas Sarkezÿ den VI.
Nicolaus Thot den VI.
Clemens Sÿwo den VI.
Gregorius Waas den VI.
Johannes Kowach den VI.
Petrus Kwtas den VI.
Fabianus Fodor den VI.
Andreas Tholnaÿ den VI.
Mathius Thot den VI.
Relicta Elena den VI.
Stephanus Arancha den VI.
Georgius Santha habet oves
Michael Bÿro den VI.
Ambrosius Fÿlleres den VI.
Emericus Marthon den VI.
Stephanus Kathona den VI.
summa christianitatis
fl. I. den VIII.

30

Ladislaus Zondy habet oves
Michael Thot den VI.
Blasius Zwlch den VI.
Blasius Thot den VI.
Emericus Benchÿe habet oves
Demetrius Checheelle den VI.
Anthonius Pinther den VI.
Bartholomeus Boÿthor den VI.
Paulus Krzssos (sic!) den VI.
Johannes (Widach frum. cap. I. fal. II. solvit)
Michael Kalomar den VI.
Nicolaus Kÿraal habet oves
Lazarus Nyger den VI.
Johannes (Alch frum. fal. I. solvit)
Blasius Soos den VI.
Relicta Petri Bodo den VI.
Relicta Thome den VI.
Georgius Citarista den VI.
Franciscus Marothÿ den VI.
summa christianitatis
den LXXXIIII.
summa frum cap. I.
summa jugerum III.

31

Barnabas Santha den VI.
Johannes Waas den VI.
Emericus (Alch frum. fal. II. solvit)
Gregorius Thertheel den VI.
Lucas (Chÿordas frum. cap. I. solvit)
Dionysius Kÿs den VI.

Bartholomeus Raach frum. fal. I1/2 solvit
Michael Serees den VI.
Nicolaus Somogÿ den VI.
Blasius Zÿlÿ den VI.
(Lucas Elias frum fal, I1/2 solvit)
Demetrius Kÿs den VI.
Petrus Somogÿ den VI.
Blasius Thar den VI.
Sebastianus Borsos den VI.
Petrus Somogÿ den VI.
Demetrius Pwskas den VI.
Gregorius Somogÿ den VI.
summa christianitatis den LXXXIIII.
summa frum. cap. I.
summa jugerum V.

32

Lucas Thertheel den VI.
Elias Thaligas den VI.
Georgius Baxa (frum. fal. II1/2 solvit
Georgius (Zekernÿees frum. cap. I1/2 fal. I. solvit)
Matthias idem den VI.
Petrus Pÿnthees den VI.
Benedictus Thot den VI.
Michael Faraho den VI.
Elias Swl den VI.
(Petrus Thwt frum. cap. 1/2 solvit)
Nicolaus Chÿordas den VI.
Jacobus Thot den VI.
Paulus Bwdaÿ den VI.
Matthias Thot den VI.
Nicolaus Zakal den VI.
Benedictus Kwn den VI.
Nicolaus Gwngÿer den VI.
Mattheus Chÿordas den VI.
summa christianitatis den LXXXX.
summa frum. cap. II.
summa jugerum II1/2.

33

Thomas Mezaros den VI.
Ladislaus Kwn den VI.
Michael (Solom frum. cap. II. solvit)
Matthias Chÿebÿ den VI.
Johannes Endes den VI.
Blasius Marthon (frum. fal. II. solvit)
Urbanus Chÿordas den VI.
Daniel Bÿro frum. cap. I1/2 fal. I. solvit
Gregorius Nagÿh den VI.
Georgius Zekeres frum. (cap. I1/2 fal. II. solvit)
Georgius Thorkos (frum. fal. IIII. solvit)
Benedictus Horogzegÿ den VI.
Martinus Barat den VI.

Plathea Chws.

Paulus Chÿkos den VI.
Stephanus Elekes Foris habet oves
Petrus Foris den VI.
Stephanus Weÿn den VI.
summa christianitatis den LXVI.
summa frum. cap. V.
summa jugerum VIIII.

34

Georgius Thot den VI.
Thomas Zabo den VI.
Gregorius (Chechÿelÿ frum. fal. II1/2 solvit)

Andreas Fazekas den VI.
Petrus Foris den VI.
(Bonaventura Niger frum. cap. 1/2 or. fal. I. solvit.)
Georgius Thot den VI.
Franciscus Foris habet oves
Christopherus Thar den VI.
Demetrius Lwkws habet oves
Nicolaus Lwkws habet oves
Albertus Foris den VI.
Mattheus Kazas den VI.
Georgius Santha den VI.
Ambrosius Nagÿh frum. fal. II. solvit.
Franciscus Elex den VI.
Albertus Bodonÿ den VI.
Johannes Fwch den VI.
Nicolaus Kÿs den VI.
summa christianitatis den LXXVIII.
summa frum. cap. 1/2.
summa jugerum V1/2.

35

Franciscus Gÿemws den VI.
Lucas (Hangÿa habet oves frum. fal. V. solvit)
Urbanus Nÿger den VI.
Crucis Santha (frum. fal. II1/2 solvit)
Dominicus Krsoos den VI.
Thomas Tewenÿ habet oves
Johannes Thopantho den VI.
Valentinus Nagÿ den VI.
Clemens Zÿwos den VI.
Anthonius Batanch den VI.
Johannes Kwthos habet oves
Emericus Nagÿh den VI.
Lucas Bÿro den VI.
Blasius Hanga den VI.
Petrus Olaÿos den VI.
Ambrosius (Ban frum. fal. II1/2 solvit)
Benedictus Soos den VI.
Petrus Thar den VI.
summa christianitatis den LXXVIII.
summa jugerum X.

36

Andreas Kÿs den VI.
Jacobus Dorongos den VI.
Ambrosius Thar den VI.
Georgius Balog den VI.
Ambrosius Kÿs den VI.
Paulus Balog den VI.
Michael Ban den VI.
Thomas Thofÿ den VI.

Plathea Thoth.

(Benedictus Yrmws frum. fal III. solvit)
Barnabas Thot den VI.
Gregorius (Faraho frum. fal. I1/2 solvit)
Blasius Bÿlos (frum. fal. II1/2 solvit)
Fabianus Thot (frum. cap. 1/2 fal II. solvit)
Vincentius (Thot frum. cap. I1/2 or. fal. I. solvit)
Egidius Thot (frum. cap. I. fal. I. solvit)
Valentinus (Fwswgÿartho frum. cap. 1/2 fal. I1/2 solvit)

(Dionysius Thot frum. cap. 1/2 solvit
summa christianitatis den LIIII.
summa frum. cap. IIII.
summa jugerum XII1/2.

37

Emericus Kanisaÿ den VI.
Laurentius Yvanko den VI.
Blasius Winchÿe habet oves
Johannes Bÿro den VI.
Georgius Baach den VI.
(Sÿmon Chÿkÿ frum. cap. 1/2 M. II. solvit)
Philippus Thot (frum. cap. 1/2 solvit)
Georgius (Lazar frum. cap. I1/2 or. av. cc. II. solvit)
Petrus Fergÿedÿ den VI.
Blasius Raach (frum. fal. II. solvit)
Nicolaus Nÿwno (frum. fal. II. solvit)
Johannes Chws den VI.
Georgius Yrmws habet oves
Jacobus Haÿas habet oves
Ladislaus Vino den VI.
Laurentius Lazar habet oves
Blasius Pÿnther den VI.
Georgius Rewez (frum. cap. I. solvit)
summa christianitatis den XXXXVIII.
summa frum. cap. III1/2 M. II.
summa or. av. cc. II.
summa jugerum IIII.

38

Ambrosius Yrnws habet oves
Georgius Thot den VI.
Gregorius Kazo den VI.
(Georgius Bÿlos frum. cap. 1/2 solvit)
Gregorius Winko den VI.
Johannes Raach habet oves
Gregorius Nagÿh habet oves
Albertus Kÿs den VI.
Michael Pÿnther den VI.
Albertus Kanthor den VI.
Emericus Gÿengÿs den VI.
Johannes Yrmws habet oves

Plathea Lÿsa.

Paulus Santha den VI.
Stephanus Warÿas den VI.
Mattheus Lapicida den VI.
Relicta Pauli Mochÿaÿ den VI.
Andreas Zabo den VI.
summa christianitatis den LXXII.
summa frum. cap. 1/2.

39

Briccius Warga den VI.
Mattheus Bokor den VI.
Georgius Thot den VI.
Petrus Lapicida den VI.
Paulus Rosos den VI.
Oswardus Therek den VI.
Ambrosius Haÿos den VI.
Matthias Foris den VI.
Johannes Kewer den VI.
Albertus Zondÿ den VI.

Petrus Chÿkaÿ den VI.
Ambrosius Chÿonka den VI.
Michael Michosÿ den VI.
Dionysius Zakal den VI.
Elias Kalomar den VI.
Johannes Thapaÿ den VI.
Blasius Thot den VI.
summa christianitatis
fl. I. den II.

40

Albertus Feÿer den VI.
Andreas Saslo den VI.
Johannes (Wÿdak frum. fal. III$^{1}/_{2}$ solvit)
Matheus (Feÿer frum. fal. II solvit)
Gregorius Zakal den VI.
Benedictus Thot den VI.
Benedictus Kathona den VI.
Georgius Kwn den VI.
Elias Thoth habet oves.
Casparus Kalomar den VI.
Martini Kereshet (frum. fal. II. solvit)
Gregorius Bornemÿzÿa habet vineas in Karom.
Johannes Chÿapo den VI.
Matheus Demechÿ habet oves
Ladislaus Nagÿh den VI.
Blasius Balog den VI.
Relicta Alberti Kerekes habet oves
Mathius Yhazs habet oves
summa christianitatis den. LX.
summa jugerum VII$^{1}/_{2}$

41

Jacobus Wrwos habet oves
Nicolaus Fÿlleres den VI.
Stephanus Tharhos habet oves
Johannes Franch den VI.
Benedictus Bende den VI.
Caspar Thot den VI.
Blasius Magÿar frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit
Michael Wkws habet oves
Stephanus Kwn habet oves
Ambrosius Kemeÿn den VI.
Stephanus Lysa habet vineas in Karom
Petrus Zondÿ habet oves
Mathius Zabo den VI.
Demetrius Nagÿh den VI.
Emericus Balog habet oves
Johannes Dorosma (frum. cap. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Emericus Zwlch den VI.
summa christianitatis
den XXXXVIII.
summa frum. cap. I$^{1}/_{2}$.
summa jugerum cap. I$^{1}/_{2}$.

42

Gregorius Franch habet oves
Franciscus Zabo den VI.
Martinus Nagÿh den VI.
Johannes Chÿorba habet oves
Benedictus Ehws den VI.
Johannes Zwlc den VI.
Blasius Kwthos den VI.
Barnabas Homokÿ den VI.

Plathea Warga.

Benedictus Zabo	den VI.
Nicolaus Zwlch	den VI.
Nicolaus Warga	den VI.
Paulus Zwlch	den VI.
Ambrosius Thaligas	den VI.
Johannes Rewezs	den VI.
Nicolaus Borwaj	den VI.
Petrus Lapicida	den VI.
Emericus Pÿnther	den VI.
Andreas Warga	den VI.
summa christianitatis	
	den LXXXXVI.

43

Valentinus Nagÿh	den VI.
Martinus Kalomar	den VI.
Elexius Pÿntheer	den VI.
Valentinus Thot	den VI.
Johannes Kalomar	den VI.
Emericus Kalomar habet vineas in Karom	
Johannes Zÿgÿartho	den VI.
Michael Warga	den VI.
Urbanus Baronÿaÿ	den VI.
Valentinus Dobos nobilis regie Majestatis	
Paulus Lwdwr habet oves	
Franciscus Kemeÿn habet oves	
Stephanus Kalomar	den VI.
Johannes Zabo	den VI.
Paulus Zwlch	den VI.
Matthius Kaza	den VI.
Nicolaus Zabo	den VI.
Valentinus Pwrswlt	den VI.
summa christianitatis	
	den LXXXIIII.

44

Oswardus Niger	den VI.
Damianus Feÿer	den VI.
Gabriel Sarkezÿ	den VI.
Michael Zwlch	den VI.
Johannes Zondÿ habet oves	
Ambrosius idem	den VI.
Ambrosius Nagÿh	den VI.
Demetrius Kowach habet vineas in Karom	
Franciscus Saarkezi	den VI.
Johannes Chÿomor	den VI.
Blasius Barbecl	den VI.
Paulus Alch	den VI.
Johannes Haÿas	den VI.
Matthÿas Alch	den VI.
Barnabas Bÿro	den VI.
Dionysius Kathona	den VI.
Elexius Agazo	den VI.
Paulus Zabo	den VI.
summa christianitatis	
	den LXXXXVI.

45

Petrus Kathona	den VI.
Bartholomeus Fokhagÿmas	den VI.
Gregorius Fanchÿal	den VI.

Platea Zantho.

Urbano Wÿckeÿ	den VI.
Matthius Somogÿ	den VI.
Valentinus Kalomar	den VI.
Augustinus Hazazs	den VI.
Petrus Thot	den VI.
Johannes Cikos	den VI.
Michael Warga	den VI.
Petrus Fÿses	den VI.
Gregorius Baagÿlÿas	den VI.
Demetrius Boronÿ	den VI.
Blasius idem	den VI.

Paulus Halaazs den VI.
Relicta Fokhagÿmasne den VI.
summa christianitatis
den LXXXXVI.

46

Oswardus Pethe habet vineas in Varadino Petri
Johannes idem habet vineas in Varadino Petri
Benedictus Bagÿlÿas habet vineas Waradino Petri
Thomas Halaas den VI.
Andreas Bwr den VI.
Petrus Warga den VI.
Petrus Pÿros den VI.
Blasius Pwrnÿes den VI.
Christopherus Fatha den VI.
Gregorius Werees den VI.
Franciscus Kalomar den VI.
Nicolaus Warga den VI.
Georgius Kalomar habet vineas in Karom
Lucas Kaka den VI.
Laurentius Bÿro den VI.
Demetrius Zwlch den VI.
summa christianitatis
den LXXII.

47

Valentinus Veres den VI.
Lucas Crucÿ den VI.
Fabianus Mezaros den VI.
Benedictus Mathe den VI.
Petrus Kalomar den VI.
Fabianus Tubicinator den VI.
Anthonius Garÿ den VI.
Michael Pÿnther den VI.
Michael Zodÿ den VI.
Georgius Rewezs den VI.
Johannes Lwkwş den VI.
Gregorius Barbeel den VI.
Martinus Zwrgw den VI.
Martinus nobilis den VI.
Magister Gracianus den VI.
Martinus Kowach den VI.
summa christianitatis
den LXXXXVI.

48

Bernardus Doma den VI.
Demetrius Zepenlephe den VI.
Stephanus Kalomar den VI.
Stephanus Yklodÿ den VI.
Benedictus Palfÿ den VI.
Petrus Ylÿes den VI.
Johannes Machos den VI.
Albertus Kowach den VI.
Johannes Egwzs den VI.
Valentinus Monos habet vineas in Varadino Petri
Blattheser (sic!) Vzÿe den VI.

Plathea Sancti Demetrii.

Relicta Emerici Warga den VI.
Johannes Mezees den VI.
Franciscus Lazlo den VI.
summa christianitatis
den LXXXVIII.

49

Bolteser Kalomar den VI.
Mattheus Horwat habet vineas in Kamonch
Johannes Thathar den VI.
Stephanus Mezaros habet vineas in Kamonch
Thomas Fodor den VI.
Vicentius Azthalgÿartho den VI.
Stephanus Babarchÿ den VI.

Benedictus Warga den VI.
Petrus Kalomar den VI.
Johannes Kowach den VI.
Paulus Palazthÿ habet vineas in Kamonc
Gregorius Kethelwere habet vineas in Waradino Petri
Thomas Aurifaber den VI.
Demetrius Somlÿajÿ habet vineas in Kamonch
Michael Hÿmwarro habet vineas in Kamovch
summa christianitatis den LVI.

50

Mattheus Thaar habet vineas in Varadino Petri
Ladislaus Mezaros den VI.
Paulus Thot den VI.
Nicolaus Katha habet vineas in Karom
Michael Thot den VI.
Gregorius Kalomar den VI.
Andreas Gemees den VI.
Anthonius Hegÿedws den VI.
Franciscus Aurifaber den VI.
Dionysius Zabo den VI.
Fabianus Aurifaber den VI.
Ambrosius Angalÿtha habet vineas in Kamonch
Franciscus Scolasticus habet vineas in Kamouch
Paulus Zakach den VI.
summa christianitatis den LX.

51

Stephanus Alch den VI.
Gregorius Aurifaber habet vineas in Karom
Franciscus Thoth habet vineas in Kamouch
Paulus Pÿchor den VI.
Nicolaus Kÿs habet vineas in Karom
Georgius Zwlch den VI.
Barnabas Kalomar den VI.
Dionysius Aurifaber den VI.
Andreas Kalomar den VI.
Blasius Mezaros den VI.
Stephanus Karachÿon den VI.
Johannes Barathÿn habet vineas in Kamouch
Franciscus Barbeÿel den VI.
Relicta domina condam Kwthasÿ nobilis
summa christianitatis den LVI.

52

Johannes Tholnaÿ habet vineas in Karom
Lucas Aurifaber den VI.
Dominicus Bwlch den VI.
Martinus Zabo den VI.
Philippus Nema den VI.
Martinus Nÿre den VI.
Paulus Kowach den VI.
Michael Warga den VI.
Albertus Pÿskator den VI.
Michael Pulitor den VI.

Plathea Magna.

Thomas Zwlch den VI.
Franciscus Kalomar den VI.
Albertus Nÿere den VI.
Gregorius Lanthos den VI.
summa christianitatis den LXXVIII.

53

Nicolaus Zolga habet vineas in Karom
Albertus Kowach habet vineas in Karom
Petrus Zabo
Ambrosius Kalomar habet vineas in Karom (den VI).
Petrus Yspan den VI.
Franciscus Mÿser den VI.
Johannes Kwthos den VI.
Stephanus Zakan habet vineas in Varadino Petri
Relicta Pauli Kwn den VI.
Paulus Hagÿoka den VI.
Petrus Paÿsgyartho den VI.
Benedictus Gorollay habet vineas in Karom
Relicta Francisci Deach habet vineas in Karom
Lucas Weres habet vineas in Varadino Petri
summa christianitatis XXXXII.

54

Johannes Mezaros den VI.
Franciscus Scolasticus den VI.
Stephanus Pÿctor den VI.
Urbanus Aszthalgÿartho den VI.
Michael Bwdaÿ den VI.
Thomas Kalomar den VI.
Johannes Zabo den VI.
Petrus Kalomar den VI.
Andreas Scolasticus den VI.
Stephanus Baarbeel den VI.
Gregorius Fÿgedÿ habet vineas in Kamouch den VI.
Nicolaus Zabo den VI.
Thomas Thwry den VI.
Ambrosius Kwthas habet vineas in Karom
Relicta Nicolai Kalomar den VI.
summa christianitatis den LXXXVIII.

55

Laurentius Garÿ habet vineas in Kamonch
Petrus Deach habet vineas in Karom
Franciscus Demechÿ den VI.
Andreas Pwlsator habet vineas in Komonc
Matthias Thamasÿ habet vineas in Kamouch
Nicolaus Bornemÿzÿa den VI.
Petrus Zabo den VI.
Thomas Kormanos den VI.
Relicta Pauli Deac den VI.
Valentinus Kwthos den VI.
Gregorius Warÿas den VI.

Plathea Warga.

Nicolaus Warga den VI.
Demetrius Sood den VI.
Paulus Kwrws den VI.
summa christianitatis den LX.

56

Nicolaus Niger den VI.
Gregorius Kwrws den VI.
Paulus Fÿrÿekes den VI.
Frenciscus Ezthergardus den VI.
Sebastianus Aalch den VI.
Gregorius Zwlch den VI.
Franciscus Thwrÿ habet oves
Demetrius Nagÿh den VI.
Johannes Almaros den VI.

Thomas Zathay den VI.
Valentinus Damÿan den VI.
Fabianus Fewenÿ den VI.
Valentinus Oraas den VI.
Andreas Nagÿh den VI.
Paulus idem den VI.
Thomas Oraas den VI.
summa christianitatis
den LXXXX.

57

Petrus Warga den VI.
Benedictus Demechÿ habet oves
Gerardus Alch den VI.
Johannes Nagÿh den VI.
Stephanus Zabo den VI.
Clemens Zwlch den VI.
Ambrosius Zÿwos den VI.
Mattheus Kazdag den VI.
Jacobus Deach
Franciscus Zwlch habet oves
Benedictus Mezaros habet oves
Petrus Bÿro den VI.
Relicta Michaelis Hercheÿg den VI.
Michael Warga den VI.
Thomas Bwlchezÿ den VI.
Georgius Varga den VI.
summa christianitatis
den LXXVIII.

58

Georgius Warga den VI.
Petrus Lapicida den VI.
Dominicus Santha habet oves
Benedictus Alch den VI.
Georgius Chÿerepes habet oves
Franciscus Zabo den VI.

Plathea Sohordo.

Dominicus Eres den VI.
Michael Zabo den VI.
Anthonius idem den VI.
Gerardus Orbanus den VI.
Paulus Kowach den VI.
Paulus Zabo den VI.
Anthonius idem den VI.
Relicta Nicolai Zantha den VI.
summa christianitatis
den LXVI.

59

(Benedictus Waach frum. cc. I$^1/_2$ M. I$^1/_2$ solvit)
Michael Baloog
Mattheus (Feyes frum. cc. II. M. I. solvit)
Benedictus Alch den VI.
Michael Balog den VI.
Demetrius Zwlch den VI.
Thomas Thalÿgas den VI.
Petrus (Nagÿh frum. fal. III$^1/_2$ solvit)
Dionysius Balog
Nicolaus Kwn frum. cap. $^1/_2$ solvit
Gregorius Thasalos den VI.
Demetrius Kalomar den VI.
Georgius (Zenthgwrgÿ frum. fal. I$^1/_2$ solvit)
Vincentius (Nagÿh frum. fal. III. solvit)
Johannes idem (frum. fal. I$^1/_2$ solvit)
Michael Thot den VI.
summa christianitatis den LIIII.
summa frum.
cap. I. cc. I$^1/_2$ M. II$^1/_2$.
summa jugerum VIIII$^1/_2$.

60

Anthonius Zekchÿe den VI.
Johannes Nÿllaas den VI.
Thomas Thaligas den VI.
Simon Hazkethe den VI.
Benedictus Kalomar den VI.
Stephanus Lwkos den VI.
Ladislaus Thot den VI.
Benedictus Erdees den VI.
Matthias Kathona den VI.

Plathea Bondÿ.

Mathias Thot den VI.
Georgius Banchÿ den VI.
Laurentius Thot den VI.
Ladislaus Kerepes den VI.
Laurentius Nÿllas den VI.
summa christianitatis
den LXXXIIII.

61

Valentinus Zantho den VI.
Paulus Zekeres den VI.
Nicolaus Angÿal den VI.
Gregorius Alch den VI.
Stephanus Nagÿh den VI.
Blasius Chÿaplar den VI.
Bartholomeus Ochÿaÿ den VI.
Ladislaus Anthal den VI.
Johannes Chÿako den VI.
Matthius Bodrÿga den VI.
Valentinus Mendegele den VI.
Petrus Nagÿh den VI.
Johannes Thot den VI.
Georgius Rex den VI.
Anthonius (Thot frum. fal. I1/2 solvit)
summa christianitatis
den LXXXIIII.

62

Blasius Vitalis den VI.
Georgius Thapochÿa den VI.
Johannes Kwthas den VI.
Johannes Granÿs den VI.
Paulus Fewenÿ den VI.
Urbanus Thot den VI.
Elias Chÿapo (frum. fal. I1/2 solvit)
Andreas Zothaÿ den VI.
Petrus Doka den VI.

Plathea Bwday.

Lucas Nagÿh habet oves
Valentinus Chwdÿ den VI.
Sebastianus Kathws habet oves
Urbanus idem den VI.
Gregorius Kwn den VI.
summa christianitatis
den LXVI.
summa jugerum I1/2.

63

Lucas Naÿosÿ den VI.
Lucas Fechÿen habet oves
Johannes Dombÿ den VI.
(Barnabas Kwn frum. cap. I1/2 solvit)
Johannes Swgo den VI.
Mattheus Thot den VI.
Barnabas Saar den VI.
Blasius Feÿes den VI.
Stephanus Thot den VI.
Ladislaus (Hwgÿe frum. cap. 1/2 solvit)
Johannes Labadÿ den VI.
Blasius Kÿs habet oves
Andreas ibidem habet oves

Franciscus (Zÿlÿ frum.
cap. 1/2 fal. I. solvit)
(Martinus Chÿoban frum.
cap. 1/2 solvit)
Matthius (Warro frum. cc.
I1/2 solvit)
summa christianitatis
den XXXXVIII.
summa frum. cap. III. cc. I1/2.
summa jugerum I.

64

Benedictus Fodor habet
oves (den VI).
Emericus Alch (frum. cap.
I1/2 solvit)
Petrus Zephe den VI.
Johannes (Niger frum.
cap. 1/2 cc. I. fal. 1/2
solvit)
(Lucas Keres frum. fal.
I1/2 solvit)
Fabianus Feÿes den VI.
Franciscus Swgo (frum.
fal. II. solvit)
Laurentius (Fechÿen frum.
fal II. solvit)
Laurentius Kwn den VI.
Gregorius Hanga den VI.
Petrus Zantho (frum. fal.
II1/2 solvit)
Laurentius (Barsoÿn frum.
cap. 1/2 solvit)
Ladislaus Kÿs den VI.
Gregorius Feÿes den VI.
Johannes Sÿma den VI.
summa christianitatis
den XXXXII.
summa frum. cap. II1/2 cc. I.
summa jugerum VIII1/2.

65

Urbanus (Halasÿ frum. fal.
I1/2 solvit)
Blasius Baboos den VI.
Michael Foris den VI.
Valentinus idem den VI.
(Laurentius Zarka frum.
cap. 1/2 cc. 1/2 or. cc.
I. solvit)
(Paulus idem frum. cap.
II1/2 aue. cc. I. fal. II.
solvit)

Plathea Kerek.

Paulus Gwzÿe den VI.
Georgius (Yrathos frum.
fal. I1/2 solvit)
Petrus (Feeylegÿhazÿ frum.
fal. III1/2 solvit)
Paulus Kÿs den VI.
Emericus idem den VI.
Petrus Thwry habet oves
(Ladislaus Chÿder frum.
fal. I1/2 solvit)
Sebastianus Temeswarÿ den VI.
summa christianitatis
den XXXXII.
summa frum. cap. III. cc. 1/2.
summa or. av. (cap. I.) cc. I.
summa jugerum VIII.

66

Sandor Prope den VI.
Blasius Dobchÿa den VI.
Stephanus Bodog den VI.
Paulus Farkas (frum. cap.
1/2 fal. I. solvit)
Franciscus Kwrws den VI.
Emericus Nagÿh habet
oves

Benedictus (Nÿger frum. cap. 1/2 fal. 1/2 solvit)
Gerardus Nagÿh den VI.
Caspar Cherepes den VI.
Andreas Theglÿas frum. (fal. I1/2 solvit)
Petrus Zantho (frum. fal. I1/2 solvit)
Lucas (Saÿtnÿomo frum. cap. 1/2 solvit)
Blasius Therek (frum. cap. 1/2 solvit)
Lucas Gÿwlaÿ (frum. cap. I. solvit)
summa christianitatis den XXXVI.
summa frum. cap. II1/2.
summa jugerum IIII1/2.

67

Gallus Nagÿh den VI.
Thomas Kerekes den VI.
Nicolaus Naÿgh den VI.
Nicolaus Zechÿeÿ den VI.
Nicolaus (Thoth frum. cap. 1/2 solvit)
Georgius (Sÿmon frum. cap. I. solvit)
Mattheus Zekeres (frum. fal. II. solvit)
Albertus Borsos den VI.
Blasius (Bosachÿ frum. fal. I1/2 solvit)
Johannes (Chÿkaÿ frum. cap. 1/2 solvit)
Andreas Thamasÿ den VI.
Benedictus Zondÿ den VI.
Petrus Boka den VI.
Ladislaus Ygasÿ den VI.
Johannes (Fodor frum. fal. II1/2 solvit)
Emericus idem den VI.
summa christianitatis den LX.
summa frum. cap. II.
summa jugerum VI.

68

Mattheus Bebÿ habet oves
Valentinus Waÿda (frum. cap 1/2 solvit)
Johannes Zepe den VI.
Johannes Petkÿ den VI.
Albertus Fechÿen habet oves
Michael Nagÿh habet oves
Matthias Saÿthy habet oves
Martinus Bwdaÿ habet oves
Paulus Nagÿh den VI.
Johannes (Zephe frum. cap. 1/2 m. V. solvit)
Michael Zephe habet oves
Michael Chÿrkedÿ habet oves
Albertus Chÿathak den VI.
Michael (Bebÿ frum. cap. 1/2 solvit)
Gaspar Baliÿnth den VI.
Gregorius Lwkachy habet oves
summa christianitatis den XXX.
summa frum. cap. I1/2 m. V.

69

Valentinus Kwn den VI.
Petrus (Therek frum. cc. I. solvit)
Andreas (Nagÿh frum. cap. I. solvit)
Johannes Zekeres den VI.

Petrus (idem frum. cap. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Anthonius Nÿger den VI.
Vincentius (Saÿthÿ frum. cap. $^{1}/_{2}$ solvit)
Philippus Nagÿh den VI.

Plathea Madaraazs.

Anthonius Bakochÿ den VI.
Fabianus Gwrfy den VI.
Johannes (Wasarhelÿ frum. cc. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Gregorius Kazas den VI.
Johannes Medÿ den VI.
Clemens Saÿthÿ den VI.
Elexius Thasnaÿ den VI.
summa jugenim (sic!) den LX.
summa frum. cap. III. cc. II$^{1}/_{2}$.

70

Michael Bako habet oves
Georgius Yhazs habet oves
Mattheus Feÿer habet oves
Andreas Nagÿh habet oves
Michael (Kÿral frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Benedictus Bebÿ habet oves
Benedictus Thamasÿ VI.
Blasius Bebÿ (frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Gregorius Bachochÿ den VI.
Georgius Bachÿochÿ den VI.
(Blasius Weÿgh frum. fal. V. solvit)
Ladislaus Fechÿen (frum. fal. IIII$^{1}/_{2}$ solvit)
Gregorius Feketlw (frum. cap. $^{1}/_{2}$ solvit)
Andreas Alch (frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Demetrius Yrathos (frum. fal. II solvit)
Michael Therek habet oves
summa christianitatis den XVIII.
summa frum. cap. $^{1}/_{2}$.
summa jugerum XVI.

71

Johannes Horwat den VI.
Lucas Bonÿs habet oves
Fabianus (Welnechÿ frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Demetrius idem (frum. cc. $^{1}/_{2}$ m. IIII$^{1}/_{2}$ solvit)
Georgius Bwza den VI.
Georgius (Pokol frum. cap. $^{1}/_{2}$ solvit)
(Benedictus Kerekes frum. cap. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Andreas Feÿer habet oves
Michael Thot den VI.
Benedictus Lapicida den VI.
Fabianus (Saÿthÿ habet oves fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Andreas Fechÿen
Petrus Rosos
Georgius (Arasÿ frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Johannes Chelleer frum. cap. $^{1}/_{2}$ fal. II. solvit)
Ladislaus Chÿebe den VI.
Michael (Thamasÿ frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
summa christianitatis den XXXVI.
summa frum. cap. II$^{1}/_{2}$ cc. $^{1}/_{2}$ M. IIII$^{1}/_{2}$
summa jugerum VIII.

72

Oswardus Prope den VI.
Jeronimus idem den VI.
Philippus Thót habet oves
Ambrosius Pologar den VI.

Plathea Haÿnal.

Michael Nemet den VI.
Stephanus Gombenthe den VI.
Stephanus Thot den VI.
Gregorius Kozÿas den VI.
Dionysius Kadar habet oves
Stephanus Fenees den VI.
Johannes Kwn den VI.
Paulus Makaÿ den VI.
Bartholomeus Thot den VI.
Matthius Jokezw habet oves
summa christianitatis
den LXVI.

73

Sebastianus Nagÿhrewÿ den VI.
Johannes Markos den VI.
Ladislaus Angalÿt den VI.
Johannes Chwt den VI.
Lucas Chÿorogÿ den VI.
Paulus Dese den VI.
Johannes Chÿelne den VI.
Ambrosius Ebees den VI.
Paulus Warga den VI.
Lucas Thot den VI.
Johannes Chÿapo den VI.
Petrus Nÿger den VI.
Blasius Barna den VI.
Gregorius Thako habet oves
Petrus Weres den VI.
Dominicus Thako den VI.
summa christianitatis
den LXXXX.

74

Stephanus Thot den VI.
Fabianus Pwzerchÿes den VI.
Georgius Warga den VI.
Blasius Aranÿ den VI.
Stephanus Haas den VI.
Mattheus Weÿg den VI.
Paulus Zakal den VI.
Paulus Tarchÿa den VI.
Johannes Kopazs den VI.

Plathea Mÿwes.

Mÿchael Nÿerges den VI.
Nicolaus Zÿgÿartho den VI.
Clemens Nÿerges den VI.
Johannes Pulitor den VI.
Andreas Corigiator den VI.
Andreas idem den VI.
summa christianitatis
den LXXXX.

75

Benedictus Aurifaber den VI.
Georgius Faber den VI.
Andreas Corrigiator den VI.
Stephanus Kowach den VI.
Johannes Zwlch den VI.
Stephanus Ziÿgÿartho den VI.
Caspar idem den VI.
Laurentius Chÿsar den VI.
Gerardus Pulitor den VI.
Stephanus Ziÿgÿartho den VI.
Johannes idem den VI.
Laurentius Chÿsar den VI.
Laurentius Kalomar habet vineas in Varadino Petri
Johannes Zekreÿn habet vineas in Karom

Plathea Sancti Georgii.

Franciscus Zabo den VI.

Andreas idem den VI.
summa christianitatis
den LXXVIII.

76

Paulus idem den VI.
Michael Zolch den VI.
Anthonius Warga habet
vineas in Varadino Petri
Anthonius Kÿs den VI.
Mattheus Zwlch den VI.
Petrus idem den VI.
Thomas Zÿgÿartho den VI.
Franciscus Nÿger den VI.
Michael Zÿgÿartho den VI.
Nicolaus Warga den VI.
Paulus Kalomar den VI.
Franciscus Zabo den VI.
Johannes Zwlch den VI.
Matthias Nagÿh den VI.
Johannes Zabo den VI.
Johannes idem habet
vineas in Kamoach
summa christianitatis
den LXXXIIII.

77

Relicta Laurentii Zabo
habet vineas in Ka-
monch
Thomas Sÿluester den VI.
Emericus Cantor den VI.
Johannes Zabo den VI.
Johannes Bodog habet vi-
neas in Varadino Petri
Petrus Nÿerw den VI.
Anthonius Zabo den VI.
Elias idem den VI.
Andreas Zabo habet vi-
neas in Varadino Petri
Blasius Lapicida den VI.
Benedictus Zabo habet
vineas in Kamonch
Mattheus idem den VI.
Gregorius Zabo habet vi-
neas in Kamouch
Michael Zarazs habet vi-
neas in Varadino Petri
Andreas Barbeel habet
vineas in Kamonch
Johannes Soos den VI.
summa christianitatis
den LIIII.

78

Benedictus Zabo den VI.
Valentinus Nÿree den VI.
Petrus Sako habet vineas
in Zalonkemeÿn
Franciscus Zÿgÿartho ha-
bet vineas in Zerlek
Johannes Zabo habet vi-
neas in Varadino Petri
Albertus Monar den VI.
Gregorius Kowach den VI.
Martinus Maak habet
vineas in Kamouch
Ladislaus Patkos habet
vineas in Zalonkemÿn
Johannes idem de Zalon-
kemeÿn habet vineas
Emericus Deak den VI.
Relicta Luce Thathar ha-
bet vineas in Karom
Lucas Zabo den VI.
Johannes alias judex den VI.
Sebastianus Bwza habet
oves
Blasius Bÿro habet vi-
neas in Karom
Anthonius Agor den VI.
summa christianitatis
den XXXXVIII.

79

Thomas Nagÿ den VI.
Petrus Thathar den VI.
Andreas Corrigiator habet vineas in Karom
Lucas Swgo den VI.
Gallus Zabo den VI.
Anthonius Nagÿh den VI.
Thomas Waro den VI.
Relicta Michaelis Bach habet vineas in Varadino Petri
Georgius Zabo den VI.
Thomas Kara (frum. cc. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Johannes Kwthas (frum. [kimaradt fal.] I$^{1}/_{2}$ solvit)
Martinus Bonÿs habet oves
Relicta Georgii Borsos den VI.
Andreas Somogÿ den VI.
Blasius Somogÿ habet oves
Caspar Niger den VI.
Laurentius (Warro frum. fal. II. solvit)
summa christianitatis den LX.
summa frum. cc. I$^{1}/_{2}$.
summa jugerum I$^{1}/_{2}$.

80

Andreas (Feÿes frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)

Plathea Sancti Nicolai.

Michael (Kowach frum. cc. I. solvit)
Urbanus Walkaÿ den VI.
Emericus Tho. (frum. fal. $^{1}/_{2}$ solvit)
Michael Vera habet oves
Petrus Berchÿ den VI.
Gregorius Pwskas den VI.
Petrus Thoth den VI.
Nicolaus Sodÿ habet oves
Michael Matko den VI.
Dominicus Mÿhalfÿ den VI.
Mattheus Sahol den VI.
Petrus Weer den VI.
Martinus Thot den VI.
Laurentius Somogÿ (frum. fal. I. solvit)
summa christianitatis den LIIII.
summa jugerum III.

81

Fabianus (Wera frum. cap. I. M. V. solvit)
Andreas (Zekel frum. fal. II solvit)
Michael (Waÿda frum. fal. I$^{1}/_{2}$ solvit)
Laurentius Zabo den VI.
Mattheus Wera den VI.
Fabianus Yambor den VI.
Gregorius Kÿs den VI.
Bartholomeus Thot den VI.
Mattheus Fwrka den VI.
Michael Sÿweÿg den VI.
Thomas Zakan den VI.
Gregorius Zabo den VI.
Ambrosius Mezaros den VI.
Gÿarfas Zabo den VI.
Johannes Fwrka den VI.
Emericus Thasna den VI.
Mattheus Chÿebe den VI.
summa christianitatis den LXXXIIII.
summa frum. cap. I. m. V.
summa jugenum III$^{1}/_{2}$.

82

Sebastianus Mezaros den VI.
Andreas de Zalon[1]) habet vineas in eodem loco
Georgius Paph den VI.
(Benedictus Chÿebe frum. cc. I 1/2 solvit)
Michael Zegÿes de Za[2]) habet vineas in eodem loco
Baltheser Chÿebe habet oves
Petrus Warga den VI.
Ladislaus Zÿlwa den VI.
Blasius (Sylwa) Bebÿ habet oves
Martinus Thot habet vineas in Varadino Petri.

Plathea Angÿaal.

Demetrius Nagÿh den VI.
Johannes Sÿthe den VI.
Paulus Kÿs den VI.
Sÿmon Kÿs den VI.
Paulus Zalaÿ den VI.
Petrus Zeph den VI.
summa christianitatis den LX.
summa frum. cc. I 1/2.

83

Johannes Monor den VI.
Blasius Sÿweÿg den VI.
Petrus Zakal den VI.
Valentinus Bothos den VI.
Laurentius Makai den VI.
Benedictus Kÿs den VI.
Andreas Tharchÿaÿ den VI.
Demetrius Lanthos den VI.
Ladislaus Pellificis den VI.
Sebastianus Chÿekne den VI.
Valentinus Feÿeer den VI.
Andreas Zakach den VI.
Emericus Matÿasÿ den VI.
Valentinus Lanthos den VI.
Christoferus Piscator den VI.
Andreas Sarkan den VI.
Benedictus Zabo den VI.
summa christianitatis fl. I. den II.

84

Paulus Pachÿrtha den VI.
Thomas Zalaÿ den VI.
Michael Baka den VI.

Plathea Spiritus Sancti.

Andreas Ystenes den VI.
Petrus Halazs den VI.
Augustinus Pÿscator den VI.
Bartholomeus Paxÿ den VI.
Stephanus Warga den VI.
Michael idem den VI.
Martinus idem den VI.
Thomas Thwros den VI.
Johannes Zalaÿ den VI.
Matthias Naÿg den VI.
Paulus Monos (frum. fal. III. solvit)
Thomas Naÿg habet vineas in Varadino Petri (den VI).
summa christianitatis den LXXVIII.

85

Paulus Monos relaxavimus propter Blasium magistrum
Barnabas idem den VI.

[1]) Kimaradt: [kemen].
[2]) Kimaradt: [lankemen].

Andreas Waÿda habet vineas in Varadino Petri
Relicta Simonis Zabo habet vineas in Varadino Petri
Martinus Bwza den VI.
Elexius Mezaros den VI.
Petrus Fechÿen den VI.
Gregorius idem den VI.
Albertus idem den VI.
Johannes Somogÿ den VI.
Blasius Thathar den VI.

Plathea Banfalwa.

Anthonius Thot den VI.
Elias Wzÿe den VI.
Benedictus Warsas den VI.
Elexius Monar den VI.
Petrus Warga den VI.
Stephanus Warsas den VI.
summa christianitatis den LXXXIIII.

86

Thomas Bodo den VI.
Johannes Kÿs den VI.
Elias idem den VI.
Valentinus Daka den VI.
Emericus Jako den VI.
Philippus Chÿkaÿ den VI.
Petrus Chwdor den VI.
Nicolaus Chochÿ den VI.
Sÿmon Kÿs den VI.
Dominicus Makkos den VI.
Johannes Zÿz den VI.
Ladislaus Feÿer den VI.
Gregorius Kÿs den VI.
Dominicus Fÿres den VI.
Thomas Chwkÿ den VI.
Paulus Kwn den VI.
Michael Warga den VI.
summa christianitatis fl. I. den II.

87

Thomas Somogÿ den VI.
Barnabas Fÿas den VI.
Blasius Kwn den VI.
Relicta Pauli Horogsegÿ den VI.
Petrus Zabo den VI.
Jacobus Warga den VI.
Vitus Chÿonka den VI.
Paulus Farkÿ den VI.
Gregorius Bodo den VI.
Gregorius Agÿas den VI.
Blasius Farkÿ den VI.
Blasius Nemet den VI.
Blasius Yako den VI.
Johannes Bÿro den VI.
Andreas idem den VI.
Franciscus Hazazs den VI.
Stephanus Rewezs den VI.
summa christianitatis fl. I. den II.

88

Taphe.

Michael Thot den VI.
Johannes idem den VI.
Gregorius Doka den VI.
Benedictus Erdelÿ den VI.
Ladislaus Waÿda den VI.
Relicta Benedicti Nobilis den VI.
Anthonius ibidem (frum. cap. I 1/2 solvit)
Anthonius (Nagÿh frum. cc. I. m. IIII. solvit)
Franciscus Rewezs (frum. cap 1/2 cc. 1/2 solvit)
Andreas (Konth frum. fal. I. solvit)
Benedictus Johos habet oves
Sebastianus Nagÿh frum. fal. I 1/2 solvit)
Andreas (Chÿaÿda frum. cap. 1/2 solvit)

Valentinus (Saradÿ frum. cap. 1/2 solvit)
Emericus Thokÿ (frum. cap. 1/2 solvit)
(Benedictus Therhes frum. cap. I. fal. II. solvit)
summa christianitatis den XXXVI.
summa frum. cap. IIII1/2 cc. II. m. IIII.
summa jugerum IIII1/2.

89

Albertus (Nagÿh frum. cap. I. solvit)
Relicta ibidem den V.
Michael (Hernwk frum. fal. II. solvit)
Thomas Dominicus den IIII.
Johannes (Gal frum. cap. 1/2 solvit)
Georgius Sÿpos habet oves
Lucas Therek den VI.
(Paulus Rewezs frum. cap. III. or. cc. II1/2 solvit)
(Benedictus Rewezs frum. cap. I1/2 solvit)
(Gregorius Nobilis frum. cap. I. solvit)
Valentinus Gaalfÿ frum. cap. I. m. II. fal. I1/2 solvit)
Relicta Martha nimis pauper
Anthonius Batanch (frum. cc. II. solvit)
Johannes (idem frum. cap. 1/2 solvit)
Michael Agoston frum. cc. I1/2 solvit)
Martinus (Hernwk frum. cc. II. solvit)
summa christianitatis den XVI. rectius II.
summa frum. cap. VIII1/2 cc. II. M. II.
summa or. av. cc. II1/2.
summa jugerum III1/2.

90

Michael Niger (frum. cc. II. solvit)
Sÿmon Thekes (frum. cap. 1/2 M. II. solvit)
Martinus idem (frum. cap. 1/2 m. I1/2 solvit)
Valentinus Pethw (frum. cap. I. solvit)
Thomas Kÿs (frum. cap. 1/2 M. II. solvit)
Relicta Elizabet den V.
Paulus Niger (frum. cap. I1/2 solvit)
Franciscus (Bwÿthos frum. cap. 1/2 m. II. solvit)
Relicta Luce den VI.
Demetrius Waÿas frum. cap. 1/2 solvit
Johannes Kerestwrÿ den V.

Zenthmÿhaÿl.

Philippus Palothas den VI.
Paulus Kalman den VI.
Franciscus Laskaÿ den VI.
Stephanus idem den VI.
summa christianitatis den XXXX. rectius den II.
summa frum. cap. V1/2 M. VII1/2.

91

Emericus Garaÿ den VI.
Johannes Chÿeleÿ habet oves

Andreas Kwn habet oves
Thomas Kanisaÿ den VI.
Michael Puha den VI.
Michael Caspar den VI.
Blasius Fanchÿal den VI.
Briccius Ladanÿ den VI.
Andreas Kÿs den VI.
Paulus Sÿlwasÿ den VI.
Paulus Nachÿa den VI.
Paulus Nÿakas den VI.
Franciscus Kÿs den V.
summa christianitatis den LXV. rectius I. verthe folium.

92

1522.

Ratio Blasii presbiteri Sancti Pauli ecclesie Bachiensis et Matthei Zabo de Beelwar de decimis frum. Zegedini provenientium.

Summa totalis introitus frum. facit cap. LXV$^1/_2$ cc. I$^1/_2$ M. $^1/_2$.

Summa totalis introitus, or. av. cap. I$^1/_2$ cruc. I$^1/_2$ equi comederunt.

Summa totalis introitus jugerum falcastrorum I$^C_{/2}$ XXXXV. f. X.

Exitus.

Iudici Zegediensi relaxavimus cap. II$^1/_2$ (Vendimus fl. XII. et den X.)

Introitus pecuniarum.

De pecuniis christianitatis percepimus fl. LXXV$^1/_2$ den XXII.

De frum. cap. LXV$^1/_2$ cc. I$^1/_2$ M$^1/_2$ percepimus fl. XII. den X.

De jugeribus I$^C_{/2}$ XXXXV. percepimus fl. VIIII. den LXXV.

singula jugera per den. V computando

summa flor. LXXXXVII den LVII.

93

Exitus.

Currifero dedimus fl. II den XXV.
Equitibus dedimus fl. IIII.
Coco den LXV.
Iuratis Zegediensibus in exactione decimarum servientibus dedimus den LXXXX.
Uni adolescenti qui servivit nobis dedimus den LXV.
Ad missam Sancti Pauli dedimus den XXXV.
Constructori acervi den XV.
Pauperibus super quos exigi non potuimus relaxavimus den LXXXXV.
Non fuit Vestre auctoritatis[1])
Blasius presbiter pro servitio excepit fl. III.
Mattheus Zabo pro servitio habuit fl. III.
Ad usum ipsorum diebus XVII. personis novem, insuper equos quinque exposuerunt fl. X$^1/_2$
Ad manus magistri Simoni in paratis assignavi fl. LXX. den XX.

Eredetije a m. orsz. levéltárban Budán, Dl. 37,004. sz. a.

A zárjel közé tett sorok az eredetiben át vannak húzva.

[1]) Lapszélen más kézzel.

LXII.

1523. máj. 27. Buda. II. Lajos király átírja és megerősíti II. Ulászló királynak Budán 1498-ik évben kelt azon levelét, melylyel Szeged város polgárait a Béla és Endre királyoktól nyert szabadalmaknál fogva ugyanazon kiváltságokkal ruházta fel, mint amilyeneket Buda és Székesfehérvár városok polgárai élveznek.

Commissio propria domini regis.

Nos Ludovicus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit universis: quod fideles nostri prudentes et circumspecti judex et jurati cives civitatis nostre Zegediensis suis ac tocius communitatis nominibus et personis, in nostre maiestatis venientes in presenciam, exhibuerunt et presentaverunt coram nobis quasdam litteras privilegiales serenissimi principis condam domini Wladislai, Hungarie et Bohemie regis etc., genitoris nostri charissimi pie memorie, sub autencio suo sigillo consignatas, de et super certis libertatibus et privilegiis, quibus alie civitates nostre Budensis et Albensis utuntur, ac super non solucione tributorum et theloniorum, in alÿs privilegÿs ipsorum clarius specificatis graciose donata, tenoris infrascripti; supplicantes maiestati nostre idem judex et ceteri jurati cives prefate civitatis nostre Zegediensis, ut easdem litteras dicte paterne maiestatis, ac omnia in eis contenta ratas, gratas et accepta habere, ac literis nostris similiter privilegialibus verbotenus inseri et inscribi facere pro ipsa civitate eiusdemque civibus, incolis innovantes, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

(II. Ulászló királynak Budán 1498. évben kelt levele; lásd LIV. sz. a.)

Nos igitur huiusmodi supplicacione, pro parte prefatorum civium, maiestati nostre modo quo supra porrecta, regia benignitate exaudita, clementer et admissa, prescriptas litteras dicte condam paterne maiestatis non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, presentibusque litteris nostris verbotenus insertas, quo ad omnes earumdem continencias, clausulas et articulos, catenus quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, viribusque earum veritas suffragatur, acceptamus, approbamus et ratificamus, easdemque et omnia in eis contenta, pro prefatis judice et ceteris juratis civibus ac toti communitate predicte civitatis nostre Zegediensis innovantes, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante, salvis juribus alienis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales, pendentis secreti sigilli nostri, quo ut rex Hungarie utimur, munimine roboratas, eisdem duximus concedendas. Datum Bude, feria quarta post festum Penthecostes, anno

domini millesimo quingentesimo vigesimo tercio, regnorum nostrorum Hungarie et Bohemie etc. anno octavo.

Hártyán, zöld-sárga-kék selyem zsinórján viaszba nyomott, vörös felzetű közép királyi függőpecsét. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 48. sz. a.

LXIII.

1523. ján. 9. A csanádi káptalan Lajos királynak 1523-ik évi kiadványát, mely Ulászló király 1498. évi oklevelét foglalja magában, melyben Szeged ősi kiváltságai alapján ugyanoly szabadságokkal ruháztatik fel, minőket Buda és Esztergom városok élveznek, átírja.

Nos capitulum ecclesie Chanadiensis memorie commendamus per presentes: quod prudentes et circumspecti Caspar Osuald et Georgius Thamassÿ cives civitatis Zegediensis, in ipsorum ac judicis, juratorum civium et tocius communitatis civitatis Zegediensis predicte nominibus et in personis, nostram venientes in presenciam, exhibuerunt et presentaverunt nobis quasdam literas serenissimi principis et domini domini Ludovici, dei gracia Hungarie, Bohemie etc. regis, domini nostri graciosissimi, confirmacionales videlicet libertatum suorum, sub regali sue maiestatis solito, sub inpendente in pergameno patenti confectas et emanatas, tenoris infrascripti, petentes nos, suo ac quorum supra nominibus debita cum instancia, ut earum tenorem in literis nostris certis racionalibus de causis transsumptum transcribi et exemplari dignaremur, juris ipsorum ad cautelam. Quarum quidem literarum tenor talis est:

[Lajos király 1523. évi kiadványa, magába foglalva II. Ulászló kir. 1498. évi oklevelét; lásd LXII. sz. a.]

Unde nos huiusmodi justis et racioni consonis peticionibus, nobis pro parte prefatorum judicis et juratorum civium ac tocius communitatis prescripte civitatis Zegediensis modo quo suprafactis, instancia merito moti, prescriptas literas dicte regie maiestatis confirmacionales, sanas siquidem et integras, ac omni suspicionis vicio carentes, presentibus literis nostris de verbo ad verbum, absque diminucione et augmento aliquali transsumpni et transscribi et exemplari fecimus, ac tandem in hanc transsumptam formam debite redactas, pro eisdem civibus et communitate postulantibus, (salvis juribus ecclesie nostre) duximus tradendas ad cautelam. In cuius rei fidem et testimonium easdem literas nostras transsumpcionales, sigilli nostri soliti impendenti munimine roboravimus. Originales nichilominus literas regales exhibentibus in specie restituimus. Datum feria tercia infra octavam sacratissimi corporis Christi, anno domini millesimo quingentesimo vigesimo tercio; presentibus ibidem venerabilibus ac honorabilibus dominis et magistris

Ladislao Cherbokor de Buda, preposito; Matheo de Zeech, cantore; Stephano Zarwadÿ, custode; Johanne de Koycha, Thorontaliensi; Michaele de Palocz Crassoviensi archidiaconis; Gregorio de Zegedino, et Stephano de Ege, ceterisque concanonicis et fratribus nostris in dei ecclesia regi jugiter famulantibus sempiterno. Per notarium Cibag.

Hártyán, vörös-kék-zöld selyemzsinórjáról a pecsét hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 49. sz. a.

LXIV.

1523. aug. 6. Kevi. Lajos király megtiltja, hogy Szeged város polgáraitól adó szedessék.

Commissio propria domini regis.

Ludovicus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc. Fidelibus nostris universis et singulis, dominis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, egregÿs nobilibus ac alterius cuiusvis condicionis hominibus in hoc regno nostro et partibus eidem subiectis tributa et thelonia ubilibet habentibus, tenentibus et exigentibus, presencium noticiam habituris, salutem et graciam. Expositum est maiestati nostre, pro parte civium nostrorum Zegediensium gravi cum querela: quod quamvis ipsi instar aliarum liberarum civitatum nostrarum, secundum antiqua eorum privilegia et libertates a quondam paterna maiestate confirmatas et per nos quoque observari firmiter commissas, ab omni solucione tributi et thelonei, de personis, rebusque ipsorum exigendis exempti haberentur in perpetuum, tamen essent plerique ex vobis, qui contra huiusmodi privilegia et contra litteras mandataque nostra eosdem cives nostros ad tributariam et thelonei solucionem compellerent et varÿs modis propter illam vexarent. Volentes igitur eosdem cives nostros in predictis eorum antiquis privilegÿs, instar aliarum liberarum civitatum nostrarum liberarum conservare et conservari facere, ac eorum quieti et indemnitati consulere, mandamus fidelitati vestre harum serie firmissime, quatenus deinceps cives nostros Zegedienses, aut eorum quempiam ad solucionem tributorum et theloniorum vestrorum sub amissione illorum, cogere non presumatis, committentes una vestris officialibus per litteras vestras, ne amplius eosdem cives nostros contra litteras et mandata nostra ac eorum antiquas libertates, solucione tributi aut thelonei impedire ac inquietare presummant, quoniam id pati nullo modo volumus, ut in suis libertatibus turbentur. Secus igitur facere nemo vestrum presumat; presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in oppido Kewÿ in festo transfiguracionis domini, anno eiusdem millesimo quingentesimo vigesimo tercio.

Papiroson, vörös viaszpecsétje lehullott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 50. sz. a.

LXV.

1528. aug. 22. Valpo. Kanizsai Dorottya jelenti, hogy egy török csapat az ország déli részébe betört, Szegedig hatolt, de itt a szegediekkel és Radich-csal egyezségre lépve, zsákmányukkal együtt szabadon visszavonultak.

Spectabilis ac magnifice domine nobis honorandissime. Post seruiciorum nostrorum commendationem. Notum est eidem ut cum vestra spectabilis magnifica dominatio inde a nobis discesserat, nos eadem plurimum rogauerat, ut dum ex parte Thurcorum aliquam famam habere possemus, eidem significare curaremus. Nos itaque in presenciarum certissime possumus vestre S. M. D. perscribere, ut thurci cum maximo lucro redierunt absque omni impedimento, ita vt captiuos et alias res quamplurimas attullere, libere in omni loco ambulauerunt; fuerunt thurci in nauibus existentibus ultra ciuitatem Zegediensem per quinque miliaria, equites autem multo remocius fuere; cum Zegediensibus et cum Radÿch pactum fecerunt, ita ut ipsos Zegedienses et neque ipsum Radÿch simul cum omnibus subditis suis impedierunt. Nunc castrametati sunt prope castrum Zendewrew feceruntque et quottidie faciunt proclamare, ut quilibet debeat equos suos usque quindecim dies bene tenere ac sese quilibet ad viam preparare; sed non potuit explorator noster, qui hodie erga nos e medio ipsorum venit, rescire et intelligere, ut ad quas partes ire vellent, sed nos omnino existimamus, ut vel ad Posgam, vel Sclauoniam, vel vero huc versus nos iam venire intendunt. Velit igitur de re ipsa eadem curam habere, nos enim eidem hoc certissime possumus perscribere, vestramque S. M. D. felicissime valere cupimus. Ex castro nostro Walpo, sabbato proximo ante festum beati Bartholomei apostoli 1528.

Dorothea de Kanÿsa alias palatina etc.

Eredetije a cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban Bécsben.

LXVI.

1529. febr. 22. Lippa. János király védlevele, hogy az útazó szegedi polgárok ne zaklattassanak, sőt minden oltalomban részesüljenek.

Commissio propria domini regis.

Joannes dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Fidelibus nostris universis et singulis magnificis, egregÿs, nobilibus, agilibus, capitaneis, belli ductoribus, magistris rotarum, solicitatoribusque et levatoribus gencium tam nostrarum, quam aliorum quorumcumque, cunctisque alÿs cuiusvis status et condicionis hominibus ubivis consti-

tutis et commorantibus, presencium noticiam habituris, salutem et graciam. Quia nos fideles nostros prudentes et circumspectos judicem, juratos ceterosque cives et inhabitatores civitatis nostre Zegediensis, simul cum universis bonis et rebus ipsorum sub proteccione nostra speciali tutos et securos esse volumus: quapropter fidelitati vestre, et cuilibet vestrum harum serie firmissime committimus et mandamus, quatenus nullus omnino vestrum prefatos cives et inhabitatores dicte civitatis nostre Zegediensis in personis, rebusque et bonis ipsorum impedire, turbare, molestare, aut inquietare, presertim propter excessus aliorum presumat, sed pocius unusquisque vestrum eosdem sub proteccione nostra ab omnibus vim ipsis inferre volentibus tueri, protegere et defendere, ac indempniter manutenere, ac eosdem ubique libere, pacifice et absque ullo impedimento incedere, resque et negocia ipsorum agere et perficere permittatis et permitti faciatis. Secus gracie nostre sub obtentu non presumatis; presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Lyppa, in festo cathedre beati Petri apostoli, anno domini millesimo quingentesimo vigesimo nono.

Papiroson, vörös viasz papir-fölzetes pecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 51. sz. a.

LXVII.

1529. ápr. 10. Buda. Báthori István nádor jelenti Ferdinánd királynak, hogy Szeged város bíráját, Zákány Istvánt a hütlen Szitáriak birtokainak adományozásával jutalmazta, kéri ez intézkedését megerősíttetni s elrendeltetni, hogy nevezett bíró hivatalát életfogytig viselhesse.

Serenissime rex, domine, domine clementissime.

Post humilimam seruiciorum meorum in gratiam maiestatis vestre commendacionem. Suplicationem meam intellexit M. V. ex literis meis ultimo ad eam datis et non sine causa profecto cogor tocies eandem iterare. Nam testis mihi deus, nihil esse apud me nec unquan fuit accepcius, neque iucundius, quam MVre et post eam huic misero regno seruire. Sed cum rebus meis omnibus, vt MVre plane constat potuitque et ab aliis audiuisse, sum penitus exutus, ut pene nihil sit mihi iam reliquum, quod non vel magnopere desolatum sit, vel ab hostibus interceptum, nec est vlla facultas, quibus mihi prospicere possem; ideo eciam minus possum omni in parte officio meo respondere, hic autem ex MVre prescripto et commissione multa et meas subinde postulationes varias, ne hiis quidem mihi prouident, qui vel ad victus necessaria suppeterent non v. aliis necessitatibus prouidere possem. Videt MV regni sui statum et conatus hostis quottidie pene ob oculos versatur,

scribit eadem mihi mandatque, vt arcis Wÿssegradiensis et sacre corone conseruationis curam haberem. Ego quantum in me fuit nequidem mee parcens inopie, que potui in arcem illam locaui. Verum vt multocies iam maiestati dixi, eidemque coram suplicaui, pulueribus castrum illud admodum indiget. MVra quamuis coram commiserat domino Thome Nadasdÿ pulueres necessarios, hic Bude dandos, qui pluries rogatus, nil tamen dedit; dicit, quos habet, paucos esse ad arcis necessitatem. Suplico igitur MtiV., domino meo clementissimo, iubeat pulueres, qui sufficiant ad conseruacionem arcis Wÿssegradiensis dari, quos autem datura est, hic quoniam dandi nulla prorsus spes est, dignetur MV Vienne dare, illinc enim per nauim facili opera integre deduci poterunt. Quod vt MV faciat, eidem eciam atque eciam vehementer suplico, eandem deus optimus felicem et incolumem conseruet. Datum Bude 10. Aprilis anno 1529.

Eiusdem MV fidelis et humilimus

Seruitor
Stephanus de Bathor
palatinus et locumtenens.

Serenissime rex. Videns ego fidelia seruicia nobilis Stephani Zakan judicis ciuitatis Zegediensis, que vel vite discrimini non parcens MVre exhibuit et nunc nedum per se ipsum, sed per eius etiam fratrem venerabilem magistrum Blasium exhibet, habet enim cum eo mutuam intelligentiam et qui cum sit penes Joannem Zapolÿaÿ continuus, eius acta et conatus huic suo fratri vere significabit. Donaueram illi authoritate MVre quasdam possessiunculas Joannis Yztharÿ, adhuc anno preterito per notam infidelitatis eiusdem, quarum nomina descripsit ipsemet in sua ad MVram supplicatione. Suplico igitur et ipse MVre, velit et pro meis seruiciis donacionem ipsam, per me dicto Stephano Zakan factam, ratam habere et illi, vt moris est, regium suum consensum graciose prebere; denique in ea domo, quam nunc Zegedini restaurat libertare in perpetuum et eundem nobilitare dignetur.

Preterea cum eciam antiquitus per diuos huius regni reges multocies concessum id esse dicitur, vt vni persone idonee et benemerite honor judicatus supremi ciuitatis Zegediensis datus extitit, pro fidelibus seruiciis dicti Stephani Zakan, que nunc potissimum MVre exhibet, dignetur eidem annuere et concedere, vt ipse honorem iudicatus eiusdem ciuitatis in perpetuum donatum possideat, illoque vita sua comite gaudere possit. Relacionem graciosam a MVra expectans.

Külczím:

Sacre Regie Maiestati
domino meo clementissimo.

Eredetije a cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban Bécsben.

LXVIII.

1536. ápr. 28. Nagyvárad. János király rendeli, hogy a Szegeden letelepülni óhajtó jobbágyok szabad költözködésükben ne akadályoztassanak.

Commissio propria domini regis.

Joannes dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Fidelibus nostris comitibus, vicecomitibus et judlium comitatuum Chongradiensis, Chanadiensis, Temesiensis, Orodiensis, Bekees, Zarand et Bŷhoriensis, salutem et graciam. Intelleximus plerosque inter vos esse, qui colonos de bonis ipsorum, juxta illam libertatem, rusticis super eorum de loco in locum libera commigracione per nos datam et concessam, ac continencias generalis decreti huius regni nostri, exinde inter cetera editi et stabiliti, ad bona aliorum moraturos migrare, seque conferre minime permitterent, sed pocius aliorum quoque colonos propria ipsorum auctoritate, contra ipsam libertatem et continencias decreti, ad bona eorum abducerent, quod tam contra divinam, quam eciam humanam legem palam fieri videtur. Cum autem nos hujusmodi libertatem ipsis rusticis super commigracione eorum, per nos semel, ut premissum est, datam, ab omnibus fidelibus subditis nostris inviolabiliter observari volumus: fidelitati igitur vestre et vestrum cuilibet harum serie, sub pena in decreto generali exinde constituta, firmissime committimus et mandamus, quatenus a modo deinceps universos colonos, qui de bonis vestris juxta prescriptam libertatem, eisdem per nos datam et concessam, deposito justo eorum terragio, debitisque persolutis, ad civitatem nostram Zegediensem se moraturos conferre voluerint, sine omni difficultate, impedimentoque aliquali dimittere vobisque comites et judlium licenciare et licenciari facere, per omnia consueta remedia et birsagia, modis omnibus debeatis et teneamini, ac quilibet vestrum debeat atque teneatur alioqui certo vobis persvadeatis, quod si contrarium facere attemptaveritis, ad nosque de cetero querimonie venerint, quod ex parte talium extra omnes terminos octavales judiciorum eam juris equitatem administrari faciemus, que in alŷs actibus potenciarum administrari consueta est. Secus igitur nullo modo facere presumatis, presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Varadini, feria sexta proxima post festum beati Marci evangeliste, anno domini millesimo quingentesimo tricesimo sexto.

Papiroson, papírfölzetes vörös viaszpecsétje kissé rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 52. sz. a.

LXIX.

1536. aug. 5. Nagyvárad. János király pilisi Szilassy Ferenczneк engedélyt ad, hogy az elpusztult és Csongrád megyében fekvö Szentmihály és Bánfalva helységeket hat éri adómentesség biztosítása mellett benépesíthesse.

Nos Joannes dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad supplicacionem nonnullorum fidelium nostrorum per eos pro parte fidelis nostri egregÿ Francisci Zÿlassÿ de Pilÿs nobis factam, tum vero considerantes fidem, fidelitatemque ac gratissima serviciorum merita, que idem nobis et huic regno nostro Hungarie diligenter exhibuit et impendit; volentes, ut predium ipsius Zenthmÿhal vocatum, ac porcio possessionaria in predio Banffalwa appellato, omnino in comitatu Chongradiensi existente, ex ea desolacionis ruina, in quam preteritis disturbiorum temporibus per turcos devenerunt, populorum multitudine et edificiorum frequencia, in pristinam integritatem restituantur. Omnes igitur et singulos colonos, qui illuc se conferunt moraturos, ac illic nova edificia fecerint, infra sex annorum integrorum spacia, a die datarum presencium computando, ab omni solucione taxarum et contribucionum nostrarum ordinarium scilicet, et extraordinarium ac lucri camere nostre nobis provenire debencium, duximus graciose libertandos et supportandos, immo eximimus, libertamus et supportamus presencium per vigorem. Quocirca vobis fidelibus nostris, moderno, futurisque thesaurariis nostris, necnon egregÿs et nobilibus, comitis vel vicecomiti et judicibus nobilium, item dicatoribus et exactoribus predictarum quarumcunque taxarum et contribucionum nostrarum dicti Comitatus Chongradiensis, presencium noticiam habituris, harum serie firmissime committimus et mandamus, ut acceptis presentibus, nullus omnino vestrum, tempus infra premissum, prescriptos colonos, qui in predictis predÿs de novo moraturi consederint, ibique nova edificia construxerint, ad aliquam solucionem premissorum nobis faciendam cogere et compellere, aut eosdem propterea in personis, rebusque et bonis ipsorum quibusvis impedire, turbare molestareque, seu quovismodo dampnificare presumat, nec sit ausus modo aliquali, gracie nostre sub obtentu, secus non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Waradini in festo beate Marie de nives, anno domini millesimo quingentesimo tricesimo sexto.

Joannes rex
manu propria.

Papiroson, papír-fölzetes vörös viaszpecsét e rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 53. sz. a.

LXX.

1536. okt. János király a jobbágyok szabad költözködésének megakadályozását tiltja.

Commissio propria domini regis.

Joannes, dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Fidelibus nostris universis et singulis dominis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, egregÿs nobilibus, ipsorumque officialibus, item civitatibus, oppidis et villis, ipsarumque rectoribus ac alterius cuiusvis status et condicionis hominibus ubivis et in quibuscunque comitatibus huius regni nostri Hungarie constitutis et commorantibus, presentes nostras visuris, salutem et graciam. Quamvis libera commigracio colonorum de uno loco ad alium locum, propter generalem expedicionem nostram, anno superiore in partibus regni nostri Transilvanis per nos instauratam, infra condescensum eiusmodi exercitus nostri quodammodo suspensa extiterit; intelligimus tamen esse multos ex vobis, qui eciam nunc colonos de bonis eorum, ad bona aliorum juxta contenta generalis decreti regni nostri et constitucionem quoque nostram, ac dominorum prelatorum et baronum aliorumque consiliariorum nostrorum exinde factam abire volentes, nullo pacto dimittere vellent, in preiudicium libertatis colonorum, constitucionisque nostre derogamen manifestum. Cum autem nos huiusmodi constitucionem et deliberacionem nostram, pro rato et firmo habere, atque ab omnibus subditis nostris cuiuscumque status, gradus et condicionis existunt, inviolabiliter observari volumus: fidelitate igitur vestre harum serie mandamus firmissime, quatenus habita presencium noticia, deinceps juxta constitucionem nostram premissam, colonos vestros, qui tam de vestris, quam eciam omnium vestrum ac dominorum prelatorum et baronum aliorumque regni nostri procerum atque nobilium bonis, ad aliorum bona se moraturos conferre voluerint, unacum omnibus bonis ac rebus ipsorum, iuxta contenta (ut prefertur) generalis decreti regni nostri, prius medio judlium et non aliter, licenciatos, justisque terragÿs eorum depositis, atque debitis omnibus persolutis, libere, pacifice et sine omni impedimento dimittere, dimittique facere modis omnibus debeatis et teneamini. Nam aliqui, si qui ex vobis contumacia ducti, huic mandato ac constitucioni nostre, ausu temerario contravenire attentaverint, colonosque suos de bonis eorum modo premisso abire volentes, dimittere noluerint, tales juxta contenta generalis decreti regni nostri modis omnibus puniri faciemus. Aliud itaque nulla racione facere presumatis.

Kívül egykorú feljegyzés: Az kik az varast el hadgjak mas joszagaban ne kaphasson, hanem az varroll.

Papiroson, papírfölzetes vörös viaszpecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 55. sz. a.

Jegyzet: Az oklevél kelte azért helyezendő az 1536. évi október havára, mert a jobbágyok szabad költözködésére vonatkozó rendelet s illetőleg a nagyváradi végzések IV. czikke az 1536. évi október hó 1-én kelt. (Lásd: Magyar országgyűlési emlékek. Budapest, 1874. I. 582. lap).

LXXI.

1538. aug. 6. Torda. János király a szegedi polgároknak megengedi, hogy a töröktől való veszély okából bármely kerített helyen letelepedhessenek.

Johannes dei gracia rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etć. Fidelibus nostris prudentibus et circumspectis judicibus et juratis civibus quarumcunque civitatum nostrarum ubivis in regno nostro Hungarie constitutarum et existencium, presencium noticiam habituris, salutem et graciam. Quoniam nos fidelibus nostris prudentibus et circumspectis judici et juratis, ceterisque civibus et inhabitatoribus civitatis nostre Zegediensis facultatem in eo dedimus, prout damus per presentes, vt si eisdem civibus nostris propter metum thurcarum alio, si illinc conferre necesse fuerit unacum familia ipsorum ad quamcumque civitatem nostram muratam, ubi tuti esse possint, libere intrare, ibique tuto morari possint: fidelitati igitur vestre ac vestrorum cuilibet harum serie firmiter committimus et mandamus, ut dum ipsi cives dicte civitatis nostre Zegediensis, pro tuicione ipsorum, ad aliquam civitatem nostram intrare voluerint, vosque, aut vestrum quemlibet de hac re cum presentibus requisitos habuerint, eosdem unacum rebus et familia ipsorum, libere intromittere et recipere, ipsosque quiete et pacifice illic in medio vestri agere permittere debeatis et teneamini, ac quilibet vestrum debeat atque teneatur; secus sub amissione capitum et bonorum vestrorum facere non presumatis, presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in oppido nostro Thordensi, in festo transfiguracionis domini; anno eiusdem millesimo quingentesimo tricesimo octavo.

Joannes rex
manu propria.

Papiroson, vörös viaszpecsétje lehullott. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 54. sz. a.

LXXII.

1542. aug. 27. Thurzó Elek tárnokmester jelentése Ferdinánd királyhoz a török csapatok délvidéki mozgalmairól, közölvén egyúttal Szeged városának erre vonatkozó két rendbeli kimerítő tudósítását.

Sacratissima maiestas regia domine clementissime.

Fidelium seruiciorum meorum humillimam commendacionem. Nuncius quidam meus ex Zeghedino redÿt, attulitque ad me literas ciuium, quarum copiam huc inclusi. Ait nuncius, peruenisse iam (nam ita intellexit) in Syrmium certas copias ex eorum numero, qui beglerbego per turcam essent ad hanc miliciam attributi et quia iam antea quoque audiueram per illas partes frequenter solere turcas turmatim redire domum ex Buda, videtur mihi vale verisimilis hec asseueracio, quod multo minor sit hostium numerus, quam fuerat, vel ante falso confectus, vel nunc sparsus. Habent ciues illi et in Belgrado et versus Andrinopolim homines certos, speciem negociacionis pre se ferentes, vt progressum turce cognoscant. Nulla tamen sunt vestigia, vel comportacionis victualium, vel aliarum rerum ad tantum motum necessariarum. Expecto et eos, quos meo ere expediui et si quid certissimi habuero confestim reddam maiestatem vestram certiorem, cui fidelia seruicia mea humillime commendo. Strigonÿ 27. augusti 1542.

Eiusdem maiestatis vestre sacratissime

fidelis seruitor

Alexius Thurzo.

Külczim:

Sacratissimae maiestati regiae Romanorum etc. domino meo clementissimo.

Cito.

Ad manus proprias Cito.

Citissime.

Ex literis hodie allatis 14 augustj.

Quod ciues Zeghedienses hucusque semper obstiterunt, ne Mihal Begovith ciuitatem intraret, nunc tamen ipse Begowith Budam ascendit, vt auxilia aliquot nazadarum et aliquot centenos janiceros obtineat, quibus fretus ad predictam ciuitatem intret.

Quod in ipsa ciuitate est maxima vis salis in multos aceruos congesta, hanc turce deuehere et abducere vellent.

Supplicat judex illius loci, vt saltem mille pedites pixidarÿ mitterentur in auxilium et presidium ciuitatis, adniteretur judex, vt ex ipsa ciuitate, item ex Kechkemeth et Kewrews duo millia hominum istis adderet, retineretque sales et ciuitatem defenderet.

Affirmat judex ex precio solummodo salium ali posse tantas copias, vt hostes, qui in Buda et Pesth existunt, profligentur.

Quod beglerbeg, Mehmet beg et aliquot sanchakj ex partibus Constantinopolis se mouerunt, nec longe a Belgrado absunt, persona tamen turce non monebit, vt plane ex omnibus hoc intelligitur.

Idem judex et jn porta turce et jn vadis, quibus opporteret cesarem transire habet homines suos et quicquid certi habebit, mox indicabit.

Item quod in Zeghed sunt sex janiceri, qui tributum de persona et capite singulorum hominum eciam jnfantium exigunt, de singulis personis tres asperos nummos.

Idem judex dixit se intellexisse, quod et vaywoda Moldauiensis, audita copiarum christianarum fama, vires contrahere et colligere cepisset.

Item quod in regione illa non longe a Zeghed certus numerus equitum hungarorum esset, qui turcas ex Buda ad Turciam per ea loca turmatim redeuntes trucidarunt et tum quoque presente nuncio jn Zeghed venisse fama sexaginta turcas fuisse trucidatos.

Item fama fuit equites fratris Georgÿ ex Transsiluania incepisse exire in Hungariam.

De personali motu turce scribere certi nihil possum nondum enim redierunt exploratores, quos mea pecunia ad dicionem turce expediui.

Ex literis judicis et juratorum ciuium Zeghediensium.

Nos vt veri christiani memores huius miserrime patrie nostre et laudabilis sanctissimique prepositi serenissimi principis aliorumque magnatum tocius christianitatis, ea que de illis intelligere potuimus, veraciter scribere curauimus et vt vestram maiestatem de illis quoque copÿs thurcarum, que penes istam ciuitatem a tempore veris per hanc totem estatem fuerunt cerciorem reddamus.

Primitus duo waywode Syrmienses cum peditibus plebee condicionis zarahora nuncupatum ascenderunt.

Deinde post aliquot dies agga janicerorum, qui castrum Budense tenet, cum trecentis janiceris ascendit.

Postea sanchakus Samandriensis Memheth beg, qui nunc jn Pesth jn locum Skgefferbek suffectus est, non senior Memheth, sed alter.

Preterea sanschakus quidam Mankwtsch dictus.

Preter hos sanschakos de Posega, Oslam beg, filius senioris Memheth beg, tandem sanschakus de Bozna, qui Vluma bassa appellatur, qui domini anno ab huic tercio a rege Persarum ad cesarem defecisse, js est qui nuper partes Jaurini depopulatus est.

Hodie autem, hoc est in vigilia assumpcionis Marie, ascendit penes

ciuitatem Zeghediensem quidam sansachus Njcopoliensis et is Memhet beg dictus, quasi cum quadringentis equitibus, quo nemo ex prescriptis omnibus jn apparatu equestri et vestimentis dicior est.

Hÿ omnes a tempore veris hucusque per regionem Zeghedino vicinam ascenderunt et prout coniectura assequi potuerunt homines isti omnes predicti vna cum gingario et jnvtili wlgo ad labores structure pocius, quam ad miliciam abducto, non sunt vltra 12 millia hominum, quorum tamen bona pars postea turmatim descendit ex Buda nunc 20, nunc 30 vel 40, jnterdum eciam 100 et redÿt ad patriam.

Miserunt ciues Zeghedienses vsque ad Varadinum Petri sciscitatum, an cesar jn persona et quando venturus esset, jdque eo pretextu, quod illi munera essent mittenda venientj, responsumque esset cesarem procul dubio venturum, diem tamen et ipse jgnorarj.

Alÿ tamen, qui ex Turchia veniunt, affirmant turcam non venturum, quidam vero dicunt venturum.

Multorum hec vox est, quod si intelligat turca germanus ad obsidendam Budam venire, mouebit confestim copias omnes cum beglerbego jn auxilium et defensionem Bude, ipse vero jn persona nullo modo venturus esset.

Cerciora hÿs nondum jn lucem venerunt, si quid erit jnposterum fideliter describentur.

Et non intelligimus, quod nunc alique maiores copie essent jn Belgrado aut in Syrmio preter istas vires que Bude et jn Pesth habentur.

Conatus est semper Mihhal Begovith ad occupanda vada Tibisci jn Zeghedinum descendere, quod illi ciues non admiserunt nunc nazadas ordinauit ad fluuium Tiscie, vt oppidum jnvadat et simul a terra quoque ciues jmpetat; non sunt autem ciues ad resistendum huic sufficientes, optarent magnopere et consilium et defensionem.

Eredetije a cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban Bécsben.

LXXIII.

1542. szept. 5. Amhát pasa Szeged város bírájának és esküdt polgárainak fejvesztés terhe alatt meghagyja, hogy Pétervárádra mindennemü élelmiszert szállítsanak.

Nos Ahmath passa beglerbeek, judici ac iuratis civitatis Zegediensis favorem. Nos sub nomine cesaris potentissimi ex Syrmio vobis hoc scribimus, ut nos sumus nunc hic in Syrmio ex voluntate invictissimi cesaris et post nos statim et cesarea maiestas veniet. Itaque mandamus vobis ut gentibus nostris ad Petri Varadinum victualia omnis generis ducere debeatis, quia et ibi pontem facere volumus et

istic Danubium traiicere. Si vero aliud feceritis. credatis quod cum capitibus vestris liberi in hac terra non eritis. Ex Syrmio etc.

Fráter György nagyváradi püspöknek 1542. é. szept. 5-én I. Ferdinánd királyhoz intézett levelének melléklete.

Eredetije a cs. és k. házi, udvari s állami levéltárban Bécsben. Közölve Dr. Károlyi Árpád: Fráter György levelezése. Budapesten, 1881. 350. l.

LXXIV.

1542. okt. 16. Szeged város bírája értesíti Fráter György nagyváradi püspököt, hogy a török haderő Pétervárадról elindult és Pest felé törekedve Bajához ért. A városnak meghagyta a beglerbég, hogy a moldvai vajda seregeinek a Tiszán leendő átszállítása czéljából az összes vízi járművek Kanizsára rendeltessenek. A város elhagyatott állapotában alkalmazkodását illetőleg tanácsot kér.

Post fidelium serviciorum nostrorum commendacionem. Reverendissime domine nobis graciose. Eas novitates, quas habuimus hucusque eciam vestre reverendissime dominacioni fideliter rescripsimus. Nunc vero talibus novitatibus utimur, ut feria quinta proxime preterita ipse bassa beglerbek cum omnibus gentibus suis super pontem ante Waradinum Petri, ad istam partem Danubii venit et nunc simulcum Memhetbek sunt prope Baya penes Danubium et nunciavit nobis ut ad Pesth ire conatur et nunc misimus victualia super aliquot currus.

Scimus autem vestre reverendissimam dominacionem intellexisse, ut germani de obsidione civitatis Pesthiensis versus Strigonium ascenderunt, nescimus autem causam discessus illorum et nos iam eo magis astuciam turcarum formidamus.

Dixit autem idem beglerbek homini nostro, ut vaivoda eciam Moldaviensis hic prope nos in Kanisa vult Tisciam traiicere et nunciavit nobis, ut eo tunc naves istius civitatis ad Kanisam demittemus.

Itaque eidem vestre reverendissime dominacioni presentibus supplicamus quatenus det nobis vestre reverendissime dominacio informacionem, quid nobis iam faciendum sit. Quia post deum omnipotentem in vestra reverendissima dominacione specialem habemus confidenciam. Ex Zegedino, feria secunda proxima ante festum beati Luce evangeliste anno 1542.

Eiusdem vestre reverendissime dominacionis clientuli
Judex et iurati cives civitatis
Zegediensis.

Külczim: Reverendissimo domino domino Fratri Georgio episcopo ecclesie Varadiensi, domini nobis gracioso.

Záradékán: Szeged város 1489. évi kisebb pecsétjének vörös viaszlenyomata. Eredetije a cs. és k. házi, udvari s állami levéltárban Bécsben. Közölve Dr. Károlyi Árpád: Fráter György levelezése. Budapest, 1881. 74—75. l.

LXXV.

1542. okt. 16. Zákán István szegedi bíró levele Fráter György nagyváradi püspökhöz, melyben Tóth Mihály azelőtti szegedi bíró tulajdonát képezte ló vételára ügyében értesíti, s a veszélyben levő város megmentésére tanácsadását kérve, egyúttal tudatja, hogy Mehemet beglerbég őt és több polgártársát maga elé rendelte, s nem tudja mi sorsa lesz. Családját ennélfogva pártfogásába ajánlja.

Reverendissime domine domine mihi graciose. Post fidelium serviciorum meorum perpetuam commendacionem. Imperaverat mihi reverendissima dominacio vestra, ut ego equum ipsius Michaelis Toth, quondam iudicis nostri, ad racionem eiusdem reverendissime dominacionis vestre emerem, quem ipsum equum ego quantum quidem mihi visum est et ut ego eius precium estimare potui, emi salibus mille reverendissimeque dominacioni vestre misi, sed adhuc ipse amplius pro eo sibi dari postulat. Igitur edoceat me eadem reverendissima dominacio vestra, quantum illi daturus sim.

Ceterum ergo et antea in omnibus rebus, que ad conservacionem huius miserrime civitatis spectaverunt, consilio atque doctrina reverendissime dominacionis vestre semper usus sum et imposterum idem facturus sum, quia preter deum optimum maximum neminem habeo, ad quem confugere possem, nisi reverendissimam dominacionem vestram. Nos enim hic sumus in extremo periculo et tanquam prede expositi, omnique ope et auxilio humano destituti, quorum collo et cervicibus truculentissimus hostis pene imminet. Ipse enim beglerbek et Memheth bek una cum ipso Mihal bek castra metati sunt in Sarkecz prope Bayam, quorum copie, quantum homo noster captu sui ingenii assequi potuit, sunt triginta duo millia, qui tamen dicuntur recta Budam ascendere. Germani autem audiuntur castra sua Strigonium versus movisse. Sed quo consilio hoc fecerint, nondum intelleximus. Nos tamen credimus eos hoc ad nostrum commodum fecisse, de quorum consilio siquid reverendissima dominacio vestra intellexit, eandem quam diligentissime rogo, ut me de omnibus edoceat, quo possim hanc miserrimam plebem salvam conservare. Reverendissimam dominacionem vestram feliciter

valere cupio. Zegedini feria secunda ante festum Luce evangeliste 1542.

Eiusdem rev. dominacionis vestre

servitor

Stephanus Zakan, Zegedinus ect.

Cum has ad rev. dominacionem vestram curarem mittere litteras, unus vaivoda ipsius Mihal bek interim supervenit cum triginta duobus equitibus, quo mediante ipse biglerbeg una cum ipso Memheth bek iusserunt me ad se venire cum aliquot civibus; nunc igitur cogor eciam invitus ad eos proficisci, sed quid illic de nobis statuant, incertum est. Quare si quid adversi ibi mihi contigerit reverendissime dominacioni vestri meos liberos et totam familiam unice commendo et sub patrocinium eiusdem trado, quam iterum felicissime valere cupio.

Külczím: Reverendissimo domino domino fratri Georgio, episcopo ecclesie Waradiensis, ac thesaurario et locumtenenti etc.

Záradékán zöld viaszba nyomott kis gyűrűs pecsét. Eredetije a cs. és k. házi, udvari s állami levéltárban Bécsben. Részben közölve Dr. Károlyi Árpád: Frater György levelezése. Budapest, 1881. 73—74. l.

LXXVI.

1544. nov. 1. Kutasi Ambrus szegedi esküdt polgár Eperjes város tanácsával tudatja, hogy Szikszói György deák szolgálatában álló Szegedi Imre ifjúnál lefoglalt tárgyak az ő tulajdonait képezik s azok kiadását elrendeltetni kéri.

Egregii viri senatoresque honestissimi, salutem ac incipiens commendationem. Quod hÿs transactis diebus apud vos accidit senatores ornatissimi, id omne exacte intellexi; res autem, quas humanitates vestrae nomine adolescentis Emerici Zeghedi detinerunt, non sunt res illius, sed sunt mei proprie, quas ego remiseram ad manus honesti Georgii Literati de Szikszó et etiam ab eodem mihi persolvi expecto, nihil iuris in illas adolescens ille habet, modo ut sit servus Georgii Literati. Itaque rogo humanitates vestras respectu ne quid temeré de rebus consulant et me inanes fatigias et expensas facere cogant, sed liberent et manumittant, quod ego intra manente ex tempore sufragante in maioribus reservire studebo humanitatibus vestris. Quod Deus optimus maximus suo honestissimo regimine diutissime conservet incolumes. Ex Zegedino, prima die novembris, anno domini 1544.

Ambrosius Kuthassÿ
civis iuratus civitatis
Zeghediensis.

Kívül: Honestissimis ac praestantissimis viris, iudici ac iuratis civitatis Eperies, etc. dominis et amicis mihi honorandissimis.

Eredetije kis félív papiroson, sz. kir. Eperjes város levéltárában.

LXXVII.

1552. jan. 18. Heder bég felszólítása a Szeged körül fekvő helységekhez, tartozásaik pontos teljesítése iránt, mit ha elmulasztanának, a gyálaiak sorsára jutnak.

Nos Heder begh zanczakus et prefectus ciuitatis Zegediensis etc. vobis omnibus ad quos hee nostre pervenerint litere, gratiam et fauorem. Scitis bene terram illam que est trans Tiziam, esse potentis nostri cesaris et vos qui eam habitatis pariter et istam igitur hac re hoc significabitis vere, si ex omnibus pagis et villis censum sue maiestatis nempe florenum unum huc introducetis et preterea munera, que nobis a vobis debentur, ordeum, gallinas et alia id genus, quod si feceritis, tuti et securi vt sue maiestatis coloni in domubus vestris permanere poteritis, sin hoc neglexeritis, videte, ne ita et vobis contingat Gÿalaienses, quos ad hanc fidelitatem admonuimus, sed noluerunt. Presentes de vno loco ad alium sine omni mora perferre faciatis, in hoc aliud nullo modo faciatis facturi. Datum Zegedinj dominica ante prisce virginis anno domini 1552.

Varia epistole Heder begh zanchakÿ Zeghedinj.

Kívülről:

Mandatum sangiachi Zeghediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari és állami levéltárban, Bécsben.

LXXVIII.

1552. jan. 22. Heder bég inti a makóiakat, hogy a vele kötött egyezség értelmében hozzá hívek maradjanak és mit se féljenek.

Nos Heder begh zanchakus et prefectus ciuitatis Zegediensis, vobis judicibus et vniuerse conmunitati de Mako salutem etc. Ex literis vestris jntelleximus, quod vos perterruissent litere ille nostre, quas ad pagos vicinos huc misimus, quos nos ad fidelitatem potentissimi cesaris domini nostri clementissimi illis hortamur, vobis autem et Naglakienses antea fidem dedimus, vos similiter nobis, liberumque iter vtriusque partis hominibus fecimus. Igitur non est, quod timeatis, nos enim a vobis plane nihil exigimus, nec exigere volumus et fidem atque pactum, quod reposuimus vobiscum, quoad in fidelitate vestra

permanseritis, sanctum et jnuiolatum esse volumus, nec vel jn minima parte rescindere conamur. Quod autem Gÿalaienses jn predam reuersi sunt, non sine causa hoc factum sciatis. Igitur nos et presentibus literis nostris vos assecuramus, quod nihil timeatis, sed cum omni libertate vt hucusque et istic sitis et huc veniatis ad fidem nostram, quam iam non semel vobis obstrinximus. Benevalete. Datum Zegedini die Vincencÿ anno domini 1552.

Kívülről:

Preceptorialis sangiachi Zeghediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari és állami levéltárban Bécsben.

LXXIX.

1552. febr. 1. Kászon becskereki basa Makó város és a környékbeli helységeket felszólítja, hogy nála sürgősen megjelenve, magukról hitlevelet állítsanak ki, mely esetben nem lesz zaklatásuk, kijelentvén egyúttal, hogy a szegedi pasának a Tiszán túl fekvő részekre hatalma ki nem terjed.

Kazzum passa in Bechÿe et Bechkorekÿ serenissimi principis thurcarum imperatoris locumtenens, ac rerum bellicarum maiestatis sue suppremus capitaneus etc. et belliductor, vniuersis et singulis prudentibus et prouidis virÿs, iudicibus juratisque ciuibus, ac tote vniuersitati colonorum ciuitatis Maako et pertinentiarum totarum eiusdem etc., gratiam et favorem; ex quo dominus et princeps noster excellentissimus hanc totam terram et regnum Transiluanie ex sua clementia nobis dedit et donauit, propterea hortamus vos et rogamus, vtj, statim visis nostris literis ad nos venire debetis et vosmet in regesto nostro scribere faciatis, literasque nostras fideiussorias jn manibus accipiatis vestris, quibus visis, si ectiam cesar potentissimus noster advenerit, nullus vos molestabit nec depopulabit, promittimus vobis sub bona fide nostra, si literas habebitis nostras secus cauete, pro certo credatis insuper ipsi Zegedÿensi a parte hac thurcj Thÿze nullum negocium habent nec ab illis eomodo vobis erit cauendum vel timendum. Si literas habebitis nostras nobis ad dies decem relationem dare debetis, secus nullo facere presumatis. Ex Bechkorekÿ primo die februarÿ anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo.

Ad mandatum Kazzum passe.

Kívülről: Ad pertinentias Maako eodem modo ad pertinentias Nagh Lak, Peel, Chÿalÿa etc.

Eredetije a cs. és kir. állami és udvari levéltárban Bécsben.

LXXX.

1552. febr. 22. Bakics Péter jelenti Aldana tábornagynak, hogy Szegedre megérkezett, hol elegendő hajdú van, de zsoldos katona nincs. A szegedi vár nagy ugyan, de őrsége 300-nál nem több. Sürgeti, hogy a zsoldosokkal haladéktalanul jöjjön s Pathochyt a nemesség felültetésére szólítsa fel, nemkülönben a szolnoki gyalog- és lovas-csapat is Szegedre rendeltessék.

Generose et magnifice domine et amice nobis obseruandissime. Post salutem et seruiciorum commendacionem. Auxilio dei omnipotentis, sicut cum eadem vestra magnificencia transegeramus et se statim venturam obtulerat, nos die hesterno in portum et hodie in ciuitatem hanc Zegediensem sumus jngressi et videmus hic solum jncolas et haÿdones satis, tamen gens stipendiaria nulla est preter nos; jntuiti sumus eciam castrum et formam eius, que est ut decet castrum, sed est magnum et spaciosum, ut congruerent in eo tria milia hominum, ut dicunt, tamen non multo plus quam trecenti homines in eo sunt, qui tantum valent si essent triginta. Dum autem vestra magnificencia aduenerit poterit omnem formam castri prospicere; quapropter vestram magnificenciam petimus cum gentibus stipendiarÿs huc festinare velit, insuper domino Pathochÿ ac alÿs comittibus scribat, ut statim tam nobiles, quam jgnobiles quam jgnobiles viritim armati huc veniant et victualia quo possent plura jnduci faciant, scribat eciam domino Horwathÿnoÿth ad Zolnak cui et nos scripsimus, tamen ignoramus an obtemperet, ut illos Hispanos et Hungaros pedites centum ac equites ducentos, qui illic sunt, statim huc mittat. Vestra autem magnificencia nullam moram faciat, sed festinet, si qui cum eadem venire non possent, potest committere, ut sequantur ac jnuicem colloquamur, alias enim timenda est diuisio huius gentis peditis secundum morem eorum, nam eciam nunc diffidebant, si nos huc non venissemus desperassent. Eandem altissimus felicissimum conseruare dignetur. Datum Zegedini 22 februarj 1552.

Petrus Bakÿth de Lak,
equitum leuium regie maiestatis capitaneus.

Kívül: Generoso et magnifico domino Bernardo de Aldana, militum Hispanorum suppremo capitaneo, consiliari et exercitus marschalco regie maiestatis etc., domino et amico nobis obseruandissimo.

Eredetije a cs. és kir. állami és udvari levéltárban Bécsben.

LXXXI.

1552. febr. 23. Aldana Bernát, Pázmán Péter nagyváradi kapitánynyal közli Szeged megvételét. Minthogy a várban most még kevés ellenség van, a nemességet rögtön ültesse fel s élelmi szerekkel, úgy löporral, golyókkal és ágyúkkal ellátva siessen Szeged alá.

Egregie domine et amice nobis obseruandissime salutem et nostram commendationem. Iam scimus Dominationem Vestram excellentissimam intellexisse, ciuitatem Zegediensem per veros christianos accepisse, adhuc pauci in castrum ex hostibus occlusisse. Nos cum clientibus Regie Maiestatis hic existentibus ad auxilium nosmet conferimus, rogamus igitur DVE, vt statim visis presentibus tam nobiles quam ignobiles secundum vestri consuetum insurgere viritim et capitatim facere debeant et cum victualibus administrant, ne gentes hic existentes deficere debeant. Ceterum rogamus tanquam amicum velit statim bombardas cum omnibus instrumentis, pulueribus, globulis et aliis instrumentis ordinare debeatur et mittere ad expugnandum castrum Zegediense. Ceterum literas Regie Maiestati sonandas per postam statim DVra mittere dignetur rogamus. Eandem feliciter valere exoptamus. Datum ex Mako feria quarta post Petri 1552.

Bernardus de Aldana, militum hispanorum suppremus capitaneus, consiliarius Regie Maiestatis, suique exercitis marschalcus.

Külczim: Egregio domino Petro Pazman, prefecto arcis Waradiensis domino et amico nobis obseruandissimo.

Eredetije a cs. kir. állami és udvari levéltárban Bécsben.

LXXXII.

1552. febr. 28. Ferdinánd király rendelete Castaldohoz, hogy Szeged a vár kivételével miután elfoglaltatott, az összes kéznél levő csapatok Aldana, Bakits és Pátóchy segélyére Szeged alá vezettessenek. Tudatja egyúttal, hogy Teufel Erasmust utasította, hogy a Szeged felmentésére netán útra kelendő budai pasát szemmel tartsa.

Ferdinandus etc.

Spectabilis et magnifice fidelis nobis dilecte. Non dubitamus ad te, prius quam has accepisti, perlatum esse, quo modo oppidum Segedini excepta arce, seu fortalicio a nostris diuino auxilio mediante occupatum fuerit. Cum itaque iam pridem perspectum habeas, non pauci momenti esse huiusmodi oppidum expugnando etiam arcem retinere,

tibi proinde benigne et firmiter committimus ac mandamus, ut ea auxilia, que eo per te mitti poterunt, mittas, omnemque possibilem diligentiam et provisionem facias, ut etiam fortalicium seu arcem eiusdem oppidi cum dei adiutorio expugnetur et denique contra hostes defendatur et conseruetur. Scias autem nos etiam magistro campi Aldane et Petro Bakit et necnon Francisco Patochÿ mandasse, ut et ipsi quantum possibile fuerit, hanc rem feliciter gerendam innuent. Non pretermisimus etiam ad Erasmum Teufel dare litteras, committendo ei, ut etiam ex istis partibus auxilia eo mittat, que sine denudatione horum confiniorum mittere poterit, presertim si Bassa Budensis cum turcis in confinibus his existentibus in arce Segedini obsessis auxilium ferre vellet. Nostram in hiis expressam executurus voluntatem. Datum Posonii die 28. februarii 1552.

Eredeti fogalmazvány a cs. és k. házi udvari és állami levéltárban Bécsben. Kivonata közölve a Tört. Tár 1891. évf. 650. lapján.

LXXXIII.

1552. febr. 28. Castaldo jelenti Ferdinánd királynak Szeged bevételét. Bakits és Aldana már útban vannak Szeged felé, Báthori pedig Nagyváradról segélycsapatot és ágyúkat szállít Szegedre.

Sacratissima caes. regia maiestas, domine domine clementissime.

Hoc momento reddite sunt mihi littere maiestatis vestre ad decimam nonam diem presentis datae, quibus nondum perlectis, ex literis secretary Knaysel ex Varadino certiori factus sum arcem Zeghedini per nostros quoque feliciter expugnatam esse, prout ex adiuncto exemplo illius articuli maiestas vestra videre poterit; attamen cum a partibus inferioribus de hoc nihil audiverim id facile credere non possum, licet ex bona spe quam Michael Thot de expugnanda et obtinenda arce conceperat et ex particularibus bombardarum per ipsum Knaysel expressis id etiam credi posset.

Post civitatis recuperacionem maiesti vestre nuntia tam ex partibus inferioribus hoc accepi, quod Petrus Bachith cum suis equitibus Zeghedinum appulerat et magister de campo Aldana in itinere erat, ut illic se reciperet. Dominus Bathori nudius (?) tercius hinc recessit ut Waradinum se conferat et copias auxiliares ac bombardas Zeghedinum festinanter transmittat. Credo, quod de certitudine expugnacionis predicte arcis, iam maiestas vestra, si verum est, acceperit literas a magistro de campo de Aldana per illam viam expeditas, volui nichilominus id quod intellexi ad scitum maiestatis vestre non dare, quantum

ad transmissionem bombardarum et municionum mittat maiestas vestra eum numerum, quem sibi transmittere placuerit, nam Zibinienses sub pretextu, quod ingenia et pulveres ad suficienciam non habeant, illa a me petunt, prout maiestas vestra ex inclusis literis Petri Haller clementer perspicere poterit, idem etiam alie civitates petunt De Joanne glesa, scripsi maiestati vestre peticionem suam magnam esse, petit enim quamdam villam apud Meges, que talis est qualitatis, quod nulli concedi debet, de officio quod petit maiestati vestre me remitto.

Johannem Epeistorff in Waradino comorare feci, ut arcis illius possessionem capiat Petrum Bachith intentinui pro negotio Zeghedini, et maiestatem vestram cum ser: mis liberis felicissimam valere cupio.

Coloswar die XXVIII. february 1552. D: maiestatis vestre
fidelis servitor Joanes bap. Castalda.

Külczím: Sacratissime caes. regiae Romanorum, Hungariae Bohemiaeque maiestati, domino d. meo clementissimo.

Eredetije a cs. és k. házi, udvari s állami levéltárban Bécsben. Kivonata közölve a Tört. Tár 1891. évf. 650. lapján.

LXXXIV.

1552. febr. végén. Szeged megvételénél jelen volt összes haderő kimutatása.

Nomina dominorum capitaneorum et militum, quorum gentes fuerunt Zegedinj.

Dominus Pathochÿ	equites 160,	pedites 700,
Franciscus Horwath solus,		
Nicolaus Doczÿ	equites 27,	
Andreas Bÿka	equites 22,	
Ladislaus Barbewÿ solus,		
Joannes Warÿassÿ	equites 13,	
Dionisius Porkolab	equites 50,	
Petrus Peÿkes	equites 14,	
Chanadienses	equites 17,	
Gasparis Magoczÿ.	equites 13,	
Michael Thoth cum Besseuenensibus .	equites 240,	pedites 600,
Ambrosius Nagh	equites 110,	pedites 560,

gentes populares jnermes fuerunt quasi sexingenti vel septingenti,

equites soluti sacratissime regie maiestatis vnacum cathafractis, secundum numerum computatj fuerunt quasi mille, sed eos nondum perlustrauimus, quorum nonnulli tam de jstis, quam de suprascriptis non fuerunt jn conflictu,

haÿdones jn conflictu fuerunt quasi mille, ceteri remanserunt jn ciuitate, nonnulli vero ad predam lucri juerunt,

jn obsidione arcis fuerunt:

Hispani	180.
Germani	60.
drabanthÿ soluti	90.

Eredetije a cs. és kir. udvari és állami levéltárban Bécsben.

LXXXV.

1552. márcz. 2. Castaldo tüzetes jelentése Szeged bevételéről, ágyúk küldése, a vár vívása és a város megtartása érdekében tett intézkedéseiről, mely úton nagyobb győzelmeket remél. Utasítást kér, hogy lemenjen-e Szegedre vagy sem. Szegedre sok nép s még több ágyú kell. Különben már Balassa Menyhértet is 100 lovassal oda rendelte.

Sacratissima catholica regia maiestas domine, domine mihi clementissime.

Hodie a magistro de campo Aldana et a Petro Bachith ex Zeghedino literas accepi, in quibus dicunt, quod in arce circiter tercentum quinquaginta turci sint inclusi, qui numerus multum illum excellit, quem antea scripserant, et hic ab aliquibus intelexi, quod non minus sint quam quadringenti. De fortificacione autem ipsius arcis, ab his qui eam viderunt ita comperio, quod muri circumquaque sint in crassitudine pedum decem et octo, ad quos construendos superioribus annis frater Georgius ex Waradino fabros murarios transmisisset. Magister de campo, ut maiestas vestra ex eiusdem inclusis literis cognoscet, designauit ipsam arcem ab ea parte expugnare, ubi nulla est fossa et bombardas maxime cum instancia, gentesque pro expugnacione petit, ad quas ordinandas dominus Bathori Waradinum est profectus, nam ab istis partibus non plures, quam duas magnas bombardas transmittere possum, quia ex illis quatuor, quas maiestas vestra superiore anno huc duci fecerat, una dum Lippa expugnaretur fracta est, aliam in Temesvario transmisi, ita quod iste due tantum supersunt, ad quarum usum centum globulos aut paulo plures habemus, adeo quod etiam si mitterentur nullius usus essent et quamuis bonos apparatus haberent, non sine longo temporis interuallo eo uehi possent; nam Marusius in aliquibus adhuc locis est congelatus et per terram eas ducere dificilimum foret et nimium temporis consumeretur. Propterea dominum Bathori in dies solicitari non desisto, ut bombardas ipsas ex Waradino, pluresque gentes quam poterit equestres et pedestres Zeghedinum descendere faciat, ex Transiluania autem omnem possibilem auxilium

nostris transmisi, nam preteritis diebus Joannem de Villey cum quinquaginta equitibus, postea Dombay cum centum ad ipsum Aldanam transmisi, nunc autem choortes duas, unam scilicet Hispanorum et aliam Germanorum eo quoque properare faciam, ita quod mecum Germani tantum et paulo plures quam tercentum Hispani remanebunt et Germanos etiam si uellem nescio quomodo transmittere possem, nam eis stipendium quattuor fere mensium debemus et ex pecunÿs, que a maiestate vestra proxime uenerunt, cum multa expensa pro Zeghediensi expedicione sint facienda, ne gentes ille stipendy defectum paciantur. Nescio si ipsis Germanis stipendium duorum mensium numerare potero, ita quod si illos ante integram emeriti stipendÿ solucionem a suis stacionibus remouere uellem, uerendum esset, quod aliquem pocius tumultum excitarent, quam quod seruire contentarentur et Zibinÿ hactenus, ob defectum cussorum et probatoris pecunie fieri non potuerunt, quod si facte essent, ipsos Germanos melius contentare possem. Restaret, ut ego cum exiguis istis Hispanis ad partes inferiores descenderem, sed id hoc tempore neque consultum, neque pro seruicio maiestatis vestre tutum arbitrarer, nichilominus Deuam uersus me conferam et ibi ordinem in eo quod mihi faciendum erit expectabo. Bellum iam inceptum est et credo, quod antequam res Zeghediensis definiatur cum hostibus manus conserere oportebit, curet maiestas vestra, ut gentes ex illa parte citissime ueniant, quia qui Zeghedinum et arcem obtinuerit multum nominis et reputacionis, que in bello multum prodest, adeptus erit et ad maiores uictorias uiam parabit.

Castellani Wyuarienses me inscio ad maiestatem vestram proficiscuntur liberacionem forte pro administracione arcis petituri et quia in dies inteligo, quod contra eorum iuramentum ex arce antequam illam redderent, res non minime importancie extraxerint, uolui de eo maiestatem vestram cerciorem reddere, ut melius sciat, quomodo cum illis sit agendum, si huc reuersi fuerint, nisi a maiestate vestra mihi contrarium mandatus erit, ipsos ambo in eadem arce, donec omnia restituant, incarcerare faciam.

Petrum literatum et iudicem Riuuliensem incarcerare feci, propterea quod pertenaciter insistunt nolle ecclesiam redificare, nec plebanum, quem expulerunt, introducere.

Versus Zibinium in oppido (itt hézag van a szövegben) inter Hungaros et Saxones ex causa religionis discensio orta est, quam tamen sedandam curabo.

Cras Eniedinum me recipiam et comissarÿ maiestatis vestre hic morabuntur, donec cameras salium reuideant et omnia secundum eorum commissionem bene disponant. Deus optimus maximus regiam maiestatem vestram ad plures annos felicissimam conseruet. Ex Torda die secundo marcy 1552.

Eiusdem maiestatis vestre

fidelis seruus Joannes
Baptista Castaldus.

Sacratissime catholice regiae Romanorum Hungaricae, Bohemiaeque maiestati etc. domino domino meo clementissimo.

Postdata. Coloswarienses quoque ad maiestatem vestram proficiscuntur petituri, ne arx in Monostor conficiatur; dicunt enim uereri, ne in eorum oppresionem fiat, cum locus ille episcopatui Transiluanie pertineat; ego eis respondi maiestatem vestram in suis regnis fortificaciones ubi melius eidem placuerit facere posse et quod non in eorum opressionem sed defensionem arx ipsa fiat, licet hoc querere sua non intersit, cognosco tamen ipsos de hoc non multum curare, sed in negocio religionis ualde perterritos esse, in quo maiestas vestra ita ipsos increpare aut punire poterit, quod cognoscant non impune huiusmodi motus in futurum facturos esse.

In negocio Zeghedini scio dominum Bathori omnia possibilia facturum esse, sed iudicio meo multe bombarde et multe gentes opus erant, nam ut dixi manus erunt conserende; maiestas vestra dignabitur mihi mandare, an Zeghedinum relicto regno ire debeam nec ne, nam in hoc casu sine ordine maiestatis vestre me resoluere nolo, sed eandem certifico, quod magis quiescerem si Zeghedini essem, tantum cuperem, ut res secundum maiestatis vestre seruicium dirrigerentur.

Centum alios equites Melchioris Balasse Zeghedinum transmittam et hic illos tantum centum quinquaginta, ad quos Andreas Bathori de Somlyo stipendium transmittendum petit, habebo, ex quibus centum venient et ceteri quinquaginta ad custodiam arcis Fogaras remanebunt multis enim respectibus, intertencio istorum equorum denegari non potest. Datum ut in literis.

Eredetije a cs. és kir. állami és udvari levéltárban, Bécsben. Kivonatkép közölve a Tört. Tár 1891. évf. 650. lapján.

LXXXVI.

1552. márcz. 8. Castaldo jelentése Ferdinánd királyhoz, melyben a szegedi veszteségről tett előbbi jelentésében ennek nagyságát mérsékli.

Sacratissima catholica regia maiestas domine,
domine clementissime.

Hac nocte don Filippus de Castelui a magistro de campo Aldana missus ad me venit, ab eo intellexi id, quod ex literis ipsius Aldane maiestas vestra iam intellexisse potest, quod scilicet nostri satis minorem cladem acceperint, quam antea dictum foret et quod pauci admo-

dum ex militibus ordinarÿs desiderati sint, sed omnes fere incolumes Zolnokium se receperint ac taliter se gesserint, quod etiam si turci aliquem numerum aydonum occiderint, non minorem cladem acceperint, quam intullerint, que noua maxima quidem leticia me affecerunt et deo omnipotenti gracias ago, quod res in minori discrimine sunt deducti, quam sperabatur, nam populi isti iam timere inceperant et eorum rebus difidere.

Magnificum Ioannem ab Opperstorff strenuum capitaneum semper düudicaui in hac pugna Zegediensi iudicium meum comprobauit, nam cum ab hostibus nostri premerentur et manu et consilio ita se gessit, quod opera sua nostri omnes salui in tutum se receperunt, sua itaque seruicia maiestas vestra clementer cognoscere debet.

De tractacione oppidi Giule nihil amplius intelexi, vereor, ne dominus Patocchi sentenciam mutauerit, qui Patocchi promptitudinem seruiciorum suorum erga maiestatem vestram nunc etiam declarauit, nam Zeghedinum ducentos equites, trecentos pedites et aliquas bombardas misit, que deperdite sunt. Videat maiestas vestra, que fides illis sit adhibenda, qui de eo suspicionem inferre uolunt. Post successum autem predictum ipse Patocchi, quem inhabilem dicunt ex Giula non recessit, sed gentes ibi congregare festinauit, vt per loca maiestatis vestre presidium mitteret.

Oratorem Moldauiensem hodie expediui ac bene contentum remisi. Deus omnipotens regiam maiestatem vestram felicissimam ad vota conseruet. Ex Zibinio die octaua marcy 1552.

Eiusdem maiestatis vestre

fidelis seruus Joannes Baptista Castaldus.

Kívül: Sacratissime catholice regiae Romanorum Hungariae, Bohemiaeque maiestati etc. domino, domino meo clementissimo.

Eredetije a cs. és kir. állami és udvari levéltárban Bécsben.

LXXXVII.

1553. decz. 6. A szegedi szandsák fejadó deftere, szerkesztetett 961. évre (1553. decz. 6. — 1554. nov. 24.) Mahmud miri-mirán parancsára.

a) Szeged város.

Városrész neve	Előljáró (szermahalle) neve	Fizető házak	Nem fizető házak száma	Házak összege
Felsor	Pethő István	2	76	78
Szent-György . . .	Szobotán Ferencz . .	18	39	57
Szent-Miklós 1. . .	Tót Ferencz	33	36	69
Szent-Miklós 2. . .	Török János	8	63	71
Varga	Szarka Miklós . . .	11	66	77
Szilont	Szondi Pétör	8	89	97
Ár(okh)át		15	3	18

Feszer	Sók Ozvárd	6	94	100
Szondi	Törte Sebestyén . . .	9	39	48
. . . . .	Bodrogi Ferencz . .	12	2	14
Szt.-Háromság . .	Babaresi Tomás . .	19	55	74
Balog	Pap István	6	33	39
. . . . .	Nagy János	14	2	16
Balog	(Szán)tó Benedek . .	5	40	45
. . . . .	Losonczi Károly . .	8	—	8
Kún	Halász Gál	9	29	38
Kobna	Demeter Gergely . .	20	39	59
Halász	Szücsi András . . .	5	32	37
. . . . .	Fekete Péter	26	—	26
Szent-Demeter . .	Baka Mátyás	3	28	31
. . . . .	Balog András	7	—	7
Nagy	(Mészá)ros Lukács . .	2	42	44
	Összesen . .	246	807	1053

b) Szegedi náhie. Stb. (Farka, Szántó, Szer, Sz. Péter, Hegyös, Serge, Sövénház, Kovász, Dóczi, Keresztös, Salgó, Bodiszló, Meneg nevü falvak soroltatnak fel, melyeknek lakosságáról az van feljegyezve, hogy „elfutottak").

Török eredetije Bécsben a cs. és kir. udvari könyvtárban. Közölve a Magyarországi török kincstári defterek, Budapest, 1890. II. k. 144. lapján.

LXXXVIII.

1558. ápr. 6. Miksa királyi herczeg Szeged városát hat évi időre Pelényi Bálint kezelésére bízza s öt a szegedi felügyelőségre kinevezi oly kikötéssel, hogy a város részéről az egri vár fentartására fizetendő 300 frtból 100 frtot a saját szükségére megtarthat.

Nos Maximilianus Dei gratia rex Bohemiae, archidux Austriae, dux Burgundiae etc. Recognoscimus per praesentes, significantes quibus expedit universis, quod Nos consideratis fidelitate et fidelium servitiorum meritis egregÿ Valentini Pelÿnÿ, quae idem sacrae imprimis regni Hungariae coronae, et deinde sacratissimae caesareae et regiae maiestati, domino et genitori nostro observando, viriliter et constanter exhibuit et impendit, exhibetque et impendit etiam modo, totalem civitatem Zeghediensem, eidem intra spatium sex annorum a data praesentium computandum, authoritate eiusdem sacratissimae caesareae et regiae Maiestatis in officiolatum dandam duximus et concedendam, ita et ea conditione, ut quum hactenus usque eadem civitas praefectis et castellanis arcis Agriensis, trecentos florenos singulis annis soluisse

dicatur, idem Valentinus Pelÿnÿ eandem summam singulis annis exigere ac ex ea ducentos florenos, pro dicta sacratissima caesarea et regia maiestate ad manus egregÿ Joannis Swkan contrascribae episcopatus Agriensis administrare debeat; reliquos vero centum, unacum alÿs proventibus, si quos inde habere poterit, pro se tenere, et in usum suum convertere possit, imo damus et concedimus praesentium per vigorem. Quocirca nos reverendissimum Anthonium Verantium, electum episcopum Agriensem, comitem perpetuum Hewessiensem et consiliarium praefatae sacrae caesareae et regiae maiestatis, necnon provisorem et castellanos arcis, ac Joannem Swkan contrascribam dicti episcopatus Agriensis hortamur ac nihilominus authoritate, saepedictae caesarcae et regiae maiestatis, nobis harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus eundem Valentinum Pelÿnÿ in praedicto officiolatu, ipsi modo praedeclarato, per Nos collato, tempus intra praemissum conservare et manutenere debeatis, neque eundem in eo turbare et impedire, vel per alios turbari permittere praesumatis. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Viennae, die sexta Aprilis. Anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo.

Maximilianus, Nicolaus Olahus strigoniensis aep. Joannes Listhius. (P. H.)

Eredetije papiroson, a gróf Hadik-Barkóczy hitbizományi uradalom pálóczi levéltárában (Ung. vm.) 99. sz. a.

LXXXIX.

1561. márcz. 2. I. Ferdinánd király Pelényi Bálint hívének, a szegedi felügyelőség tisztjének, azon időre, amíg e hivatalt viseli, Szeged városának Tápé és Százegyház birtokait használatra átengedi azon kikötéssel, hogy a nevezett helységek lakosságát szokatlan tartozásokkal és szolgálatokkal nem terhelheti.

Nos Ferdinandus divina favente clementia electus Romanorum imperator, semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. rex, infans Hispaniarum, archidux Austriae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humilem supplicationem maiestati nostrae propterea factam, tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servicÿs, fidelis nostri egregÿ Valentini Pelÿnÿ, officialis oppidi Zeged, que idem sacrae primum regni nostri Hungariae coronae, et deinde maiestati nostrae fideliter exhibuit et impendit; cum igitur ex eo, tum vero ex gratia et clementia nostra regia, id eidem

Valentino Pelÿnÿ duximus annuendum et concedendum, ut ipse totales possessiones Thape in Chongradiensi et Zaazegÿhaz vocatas in Chanadiensi comitatibus habitas, ad oppidum Zeged de iure et ab antiquo spectantes, et a se ut dicit e manibus certorum militum nostrorum pecunia redemptas, simil cum omnibus earundem fructibus, utilitatibus et emolumentis, tam diu, quam diusque dictum oppidum nostrum Zeged quod eidem ad certum tempus, sub certis condicionibus in officiolatum iam antea contulimus, tenebit, tenere et possidere valeat atque possit. Ita tamen, ut incolas earundem possessionum extraordinarÿs et inconsuetis exactionibus aut servicÿs gravare non praesumat, sed solitis et ab antiquo consuetis eorundem proventibus et servicÿs contentus esse, ac dum et quando nos expleto officiolatus sui tempore eas ab illo rehabere voluerimus, ÿsdem de facto cedere debeat et teneatur. Imo annuimus et concedimus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum. Datum Viennae die secunda Marcy, anno domini Millesimo quingentesimo sexagesimo primo.

Ferdinandus. Nicolaus Olahus Strigoniensis archiep. Joannes Listhius. (P. H.)

Eredetije papiroson, a gróf Hadik-Barkóczy hitbizományi uradalom pálóczi levéltárában (Ung. vm.) 105. sz. a.

XC.

1562. jan. elején. A szegedi ferenczrendi barátok az 1545. évi hitvita alkalmából igazolványt nyernek arról, hogy a havi boldogasszony temploma tulajdonukat képezi.

A mi itt írva van, megerősítem. Én a szegény Ali ben Abderrahman, szegedi kázabeli molla.

A bennfoglalt ítélet a páratlan jelességű ser törvénynyel megegyezvén, megerősíttetik. Írta a szegény Muhammed ben Kjemál, szegedi kázabeli molla. Megerősíttetik.

Írta a szolgák legerőtlenebbike, Ahmed ben Mürád, szegedi kázabeli molla.

Ezen írott sorok keltének oka im itt következik:

Rózsa Ferencz, Balok András, Pijáncs Márton és Horvát Marczi bizonyságot tévén afelől, hogy az új boldogasszony háza néven ismert egyház 53 év óta a barátoknak nevezett szerzetesek keze közt van: ezek annak birtokában megerősíttetnek, hogy benne hiába való szertartásaikat s üres szabályaikat gyakorolhassák. Jelen írott vaszika azért adatott az említett szerzeteseknek, hogy szükség esetén vele előállhassanak.

Kelt Dsemmáziülevvel hó elején 969. január 7. s köv. napjain 1562.

Jelen voltak: Szalih vajda, Hadsi Musza, Bejrán ben Juszuf, Mahmud ben Abdallah, a jegyző, Mehmed ben Musztafa tolmács és egyebek.

Más kézirat: Literae a tempore disputationis de ecclesia originale. Haec autem disputatio erat coram Kadi Abdran, coram Ahmet, coram Mehemet. Testes autem Szegedienses erant sequentes: Koucsi Rosa, Balog András, Horváth Márton. Haec autem fuerunt facta anno 1545.

Török eredetije Szegeden, a sz. ferenczrendi alsóvárosi barátok levéltárában. Közölve: Okmánytár a hódoltság történetéhez. Pest, 1863. II. k. 285. l.

XCI.

1562. aug. 13. Miksa királyi herczeg atyjának azon intézkedését, hogy Szeged város hat évre Pelényi Bálint kezelése alá bocsájtatott, megerősíti azon kikötéssel, hogy a város polgárai részéről Eger vár fentartására fizetendő 300 frtból 100 forintot saját szükségletére megtarthat.

Nos Maximilianus Dei gratia rex Bohemiae, archidux Austriae, dux Burgundiae etc. recognoscimus per praesentes, quod nos cum ad humilem suplicationem egregÿ Valentini Peleny, provisoris Agriensis nobis factam, tum vero consideratis fidelitate et fidelibus servitÿs eiusdem, quae inprimis sacrae regni hungarici coronae, et deinde sacrae maiestati regiae, domino et genitori nostro obsequissimo exhibuit et impendit, exhibetque et impendit etiam modo, eidem ex gratia nostra speciali et authoritate qua fungimur, id generose annuendum duximus et concedendum, ut quum alias dicta S. maiestas caesarea, oppidum seu civitatem Zeghediensem, ipsi per spatium sex annorum, a prima die mensis decembris anni millesimi quingentesimi quinquagesimi noni praeteriti computandum, tali sub conditione in officiolatum contulerit, ut trecentos illos florenos, quos cives illius oppidi ad arcem Agriensem quotannis solvere consuesse dicuntur, ipse singulis annis exigat, et ducentos ad manus contrascribae eiusdem arcis pro tempore constituti semper assignet; reliquos vero centum, unacum alÿs proventibus accidentatibus illius oppidi, si qui sunt, pro se reservet et percipiat, eundem officiolatum sex illis annis expletis, per alios adhuc quatuor annos, a die completionis dictorum sex annorum computandos, conditione sub praemissa, tenere et administrare valeat atque possit, immo annuimus et concedimus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum. Datum Lynczÿ decima tercia Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo.

Maximilianus. Joannes Listhius. (P. H.)

Eredetije papiroson, a gróf Hadik-Barkóczy hitbizományi uradalom pálóczi (Ung. vm.) levéltárában 106. sz. a.

XCII.

1564. decz. 24. Miksa király útasítja a m. kir. udvari kamarát, hogy Szeged városának kezelése miután Mágocsi egri kapitánynak engedtetett át, de a kezelőséget Pelényi a maga részére visszaadatni óhajtja, ennélfogva ez ügyből folyólag minő kiegyenlítés volna elrendelendő.

Maximilianus secundus, divina favente clementia electus romanorum imperator, ac Hungariae Bohemiaque rex.

Reverende et egregii fideles nobis dilecti. Quibus ex causis Valentinus Peleny, qui provisorem Agriensem egerat, nos iam supplex oraverit, ut sibi oppidum Zegediensem, quod Agriae nuper, ut nostris applicatum capitaneus ibidem Magochy occupavit, restituere ac se iuxta tenorem literarum donationalium (quarum vigore oppido illo adhuc fere quinquennium frui possit, prout earundem exempla per capitulum agriense transumpte nobis hic exhibuit) in eodem per illud usque tempus conservare dignaremur, ex scripturis adpositis fusius accipietis. Etsi aut praefatum oppidum eo quod ad placitum saltem huic inscriptum esse tunc relatum esse fuerit, Agriae applicatum, ac dicto Magochio in conventione secum inita concessum fuisse sciamus, ita quod eo avulso alia recompensatio hoc nomine ipsi refundi necessum foret, tamen cum nobis testatum redditum sit, donationem illo praemisso modo a cancellaria Hungarica fuisse editam, non videmus causam, cur ille aut infringi, aut quo modo contra illas quid admitti debeat aut possit. Quare nos quoque de hoc negotio prius consulendo ducimus, mandando, ut hac re in diligentem consultationem suscepta deliberetis, an et quam recompensationem pro inscripto hoc residuo tempore conferendam, seu quid ex usu nostro instituendum censueritis, consilio, notoque nostro diserte addito, nobis significetis. Executuri benignam nostram voluntatem. Datae in civitate nostra Vienna, die vigesima quarta Decembris. Anno Millesimo quingentesimo sexagesimo quarto. Regnorum nostrorum romani tertio, hungarici secundo et bohemici decimo sexto.

Maximilianus mp. Ad mandatum domini electi imperatoris proprii Erasmus von Terra mp. Hieronymus Beck a Leopoldstorf mp. Rexius mp.

Kívül: Reverendo ac egregiis et praefecto caeterisque camerae nostrae Hungarice consiliariis, fidelibus nobis dilectis. (P. H.)

Eredetije a m. orsz. levéltárban, benignae reseriptiones regiae osztályában.

XCIII.

1564. Szeged városára az egri vár fentartása érdekéből kirótt járandóság jegyzéke.

Consignatio certorum bonorum et decimarum suae majestatis caes. ac regiae per Transylvanos interceptarum.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Tentabantur praeterea oppida quandam certum censum ad Agriam solvere, sed iam ad Transylvaniam contra veterem morem exigi dare, utpote.

Oppidum Zeged, tenebatur Agriam solvere flor 900 dr —
Czegled — — — — — flor 759 dr —
Vyvaros — — — — — flor 150 dr —
Kechkemeth — — — — — flor 262 dr —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Kívül évszám 1612. De az oklevél kelte minden bizonnyal Eger vár elvesztése előtti időre, hihetőleg az 1564. évre teendő.

Eredetije az orsz. levéltárban Budán, Neo. Reg. fasc. 68. nr. 8. alatt.

XCIV.

1572. aug. 6. Miksa király Szeged város kérelmére a kun puszták használata és a város polgárainak kiváltságai tárgyában Mátyás királynak, II. Ulászló és II. Lajos királynak 1469., 1473., 1498. és 1523. években kiadott szabadalmi leveleit átírja és megerősíti.

Nos Maximilianus secundus, dei gratia electus Romanorum imperator, semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex; archidux Austriae; dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae; marchio Moraviae; dux Luxemburgae, superiorisque et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae; princeps Sveviae; comes Habspurgi, Tirolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae; landtgravius Alsatiae; marchio sacri Romani imperii supra Anasum Burgoviae, ac superioris et inferioris Lusatiae; dominus marchiae Sclavonicae, portus Naonis et Salinarum, etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod prudens ac circumspectus Balthasar Chetertek, civis civitatis nostrae Zeghediensis, suo et coeterorum civium et incolarum eiusdem civitatis nostrae nominibus et in personis, exhibuit et praesentans nobis

binas quasdam literas serenissimi principis et domini regis Mathiae, Ungariae etc. felicis memoriae, unas in pergameno privilegialiter confectas, duplicisque authentici sigilli sui, quo ut rex Hungariae utebatur, impendentis munimine roboratas, continentes in se confirmative alias literas eiusdem domini Matthiae regis etc. quibus mediantibus idem dominus Mathias rex praedium quoddam Azzonzalasa vocatum, in descensu Cumanicali habitum, eisdem civibus dictae civitatis Szegediensis dedisse et contulisse, alias quoque certas libertates eisdem donasse dinoscebatur. Alteras vero in duplici papyro parenter confectas et sigillo eiusdem annulari in medio margine communitas, quibus mediantibus idem dominus rex praefatis civibus de Zegedino liberum usum terrarum Cumanicalium generaliter dedisse et contulisse dinoscebatur. Tertias vero literas serenissimi principis olim domini Ludovici, similiter in pergameno patenter confectas, ac secreto eius sigillo, quo ut rex Hungariae utebatur, impendenti, communitas, continentes in se privilegiales literas serenissimi olim Wladislai regis, avi nostri materni piae memoriae, quibus mediantibus universos cives dictae civitatis nostrae de Zeghedino a solutione tributi seu telonei ubique per regnum nostrum Hungariae exemisse et libertasse dinoscebantur, tenorum infrascriptorum. Supplicatum propterea nobis humiliter, ut easdem literas dictorum Matthiae et Ludovici regum, praedecessorum nostrorum felicis memoriae, non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio ac suspicione carentes, praesentibusque nostris litteris privilegialibus de verbo ad verbum insertas et inscriptas, quo ad earum continentias, clausulas et articulos ratas, gratas et acceptas habentes, approbare, ratificare ac pro praefatis civibus dictae civitatis nostrae Zeghediensis eorumque successoribus universis, perpetuo valituras confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum primarum tenor talis est:

[Átírva Mátyás királynak 1469. évi, az asszonyszállási és a többi kun puszták legeltetésére vonatkozó oklevele; lásd XL. sz. a.]

Alterarum vero tenor sequitur in haec verba:

[Átírva Mátyás királynak 1473. évi Diósgyőrben kiadott s a dunatiszaközi homokokon a kunokkal egyenlő használatot biztosító oklevele; lásd XLII. sz. a.]

Tertiarum autem dicti Ludovici quondam regis literarum tenor verbalis sequitur hoc modo:

[Átírva II. Ulászló királynak 1498. évi szabadalmi levele II. Lajos király 1523. évi átiratában; lásd LXII. sz. a.

Nos itaque praemissa suplicatione praefati Balthasari Chetertek suo et ceterorum civium et incolarum dictae civitatis nostrae Zeghediensis nostrae modo, quo supra porrecta maiestati regia benignitate exaudita clementer et admissa praeinsertas binas literas serenissimi

olim principis et domini Mathiae, item tertias serenissimi olim Ludovici regis felicium recordationum, praedecessorum nostrorum, ac omnia in eisdem contenta, non abrasas non cancellatas neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio ac suspicione carentas, praesentibusque literis nostris de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos, eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque eorum veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habentes, si et in quantum praefati cives et incolae dictae civitatis nostrae Zeghediensis in pacifico et quieto usu libertatum illorum in praescriptis literis contentarum fuerunt et nunc esse dinoscuntur, acceptavimus, approbavimus, ratificavimus et confirmavimus: imo acceptamus, approbamus, ratificamus et confirmamus, salvo iure alieno, harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut rex Hungariae utimur est appensum, vigore et testimonio literarum. Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti, reverendi Joannis Listhÿ, electi episcopi Jauriensis, ac consiliarÿ nostri aulae nostrae vicecancellarÿ, in civitate nostra Vienna Austriae, sexta diei mensis Augusti, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, regnorum nostrorum romani decimo, Ungarium ac aliorum nono, Bohemiae vero anno vigesimo quarto; venerabilibus in Christo patribus dominis Antonio Verantio, archiepiscopo Strigoniensi, Stephano Radetio, electo Agriensi, Georgio Draskowÿth Zagrabiensi, Paulo Bornemÿzza Transilvaniensi, praefato Joanne Listhio electo Jauriensi, Joanne Monozloÿ electo Quinqueecclesiensi, eodem Paulo Bornemizza gubernatore Nitriensi, Joanne ab Wÿlak Vaciensi, Gregorio Bornemizza Chanadiensi, Stephano Feÿrkevÿ electo Tinniniensi ac Gregorio Sÿwkovith Segniensi et administratore Modrusiensi, ecclesiarum episcopiis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus, Colocensi et Bachiensi archiepiscopalibus canonice unitis, item Varadiensi, Vesprimiensi, Boznensi et Sirmiensi episcopalibus sedibus vacantibus; item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao de Bathor, iudice curiae nostrae, praefato Georgio Draskowÿth et Francisco Zlwnÿ de Frangepan Segniae, Vegliae Modrusiaeque comite, regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae banis, comite Georgio Zrinÿo tavernicorum, Francisco de Tah agazonum, Balthasare Batthÿanÿ dapiferorum, Joanne Pethew de Gherse cubiculariorum, Ladislao Bánffÿ de Alsó-Lindwa janitorum, Francisco Thurzo de Bethlenfalwa curiae nostrae, Michaele de Kÿs-Warda pincernarum nostrorum regalium magistris, comite Ecchio a Salmis et Newburgh, comite Posoniensi, ceterisque quamplurimis regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Maximilianus mp. — Joannes Listhius, episcopus Jauriensis etc. — Nicolaus Isthuanffy. mp.

Hártyán, négy oldalon; vörös ezüst, arany és kékszínű selyemzsinóron a függő pecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 56. sz. a., díszkötésű könyvben.

XCV.

1574. decz. 8. Bécs. Miksa király védlevele az országban útazó szegedi polgárok részére, kiknek a zaklatásoktól való megóvását sonneghi báró Unghnád Kristóf egri várkapitányra bízza.

Maximilianus secundus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, marchio Moraviae, comes Tyrolis etc. Fidelibus nostris universis et singulis, dominis praelatis, baronibus, comitibus, vicecomitibus, capitaneis, praefectis, castellanis, provisoribus, officialibus, nobilibus, ipsorumque vicegerentibus, item tributorum et theloniorum quorumcunque ubivis tam in terris, quam in aquis existentium exactoribus, nec non magistris civium, judicibus et rectoribus quarumcunque civitatum, oppidorum et villarum, cunctis etiam alÿs subditis nostris, quocunque officio ac praefectura ubivis in regno nostro Hungariae et partibus ei subÿectis fungentibus et commorantibus, praesentes nostras visuris, salutem et gratiam. Cum iusti pro iniustis et innoxÿ pro reorum excessibus non debeant quoquo modo impediri, ideo fidelitati vestrae et vestrum singulis harum serie firmissime committimus et mandamus, ut dum et quando, ac quotiescunque fideles nostri, prudentes et circumspecti cives ac inhabitatores civitatis nostrae Zegediensis, aut alter eorum, vel homines seu familiares ipsorum, praesentium videlicet ostensores, pro victuum suorum necessaria acquisitione diversas partes regni nostri Hungariae et partium ei subÿectarum perlustrantes, cum rebus et mercibus suis quibusvis ad vestras terras, tenuta, dominia, honores possessiones et officiolatus, aut vestri in medium pervenirent, extunc eosdem, vel aliquem eorum, hominesque et familiares ipsorum praefatos, ad quorumvis instantiam in personis iudicare, vel vestro astare iudicatui compellere, resque et quaelibet bona eorundem mercimonialia arestare, seu prohiberi facere, nusquam et nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, signanter vero pro debitis, delictis et excessibus aliorum. Siqui autem quicquam actionis vel questionis contra praefatos cives et inhabitatores dictae civitatis nostrae Zegediensis, vel aliquem ex illis habent vel habuerint, id coram fidele nostro magnifico Christophoro Wnghnad, libero barone in Sonnegh, comite comitatus Warasdiensis ac praefecto et capitaneo arcis nostrae Agriensis moderno et futuris, suis modis, jure mediante prosequantur; ex parte quorum ÿdem omnibus contra ipsos querulantibus meri juris et justitiae ac debitae satisfactionis complementum administrare tenebuntur, prout dictaverit ordo juris. Praeterea quia ÿdem universi cives et inhabitatores dictae civitatis nostrae Zegediensis antiqua libertatis

eorum praerogativa, per divos olim reges Hungariae, nostros scilicet praedecessores felicis memoriae, eisdem concessa, et per nostram maiestatem clementer confirmata, requirente, a solutione cuiuslibet tributi, thelonÿque et vectigalis per universum regnum nostrum Hungariae praedictum penitus et per omnia exempti et supportati esse perhibentur: ideo vobis et vestrum singulis harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus rebus sic ut praefertur stantibus, a praenominatis universis civibus et inhabitatoribus dictae civitatis nostrae Zegediensis, aut quibuspiam ex ipsis, necnon hominibus et familiaribus eorumdem rebusque et mercibus quibuslibet, nullibi locorum in terris vel in aquis, aliquod tributum vel thelonium petere et exigere, petique et exigi facere praesumatis. Ubi autem quispiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverit, extunc committimus serie praesentium fidelibus nostris comitibus, vicecomitibus et judicibus nobilium comitatuum illorum, in quibus forsitan huiusmodi mandata nostra non observarentur, ut ipsi rescita prius praemissorum mera veritate, vos et quemlibet vestrum ad praemissa facienda et observanda, non sine vestris damnis et gravaminibus in talibus fieri solitis et consuetis arctius cogant et compellant, authoritate nostra praesentibus ipsis in hac parte attributa, jureque et justitia mediante. Secus igitur non facturi; praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, octava die mensis decembris. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto.

Maximilianus mp. Joannes Listhius, episcopus Jauriensis mp.

Hártyán, rongált vörös viaszpecsétjéről a felzet hiányzik. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 57. sz. a. Közölve: Okmánytár a hódoltság történetéhez. Pest, 1863. II. k. 344. l.

XCVI.

1575. febr. 1. Bécs. Miksa király a szegedieknek bizonyos jövőbeli jogaik megóvása iránt az egri káptalant tanúvallomások kivételére felhívja.

Maximilianus secundus, dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae Bohemiae etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, comes Tyrolis etc. Fidelibus nostris honorabilibus capitulo ecclesiae Agriensis salutem et gratiam. Expositum est Maiestati nostrae in personis fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis et juratorum civium civitatis nostrae Zegediensis, qualiter ÿdem exponentes ratione certorum quorumdam negotiorum coram clarius declarandorum per nostrum et vestrum homines quamdam fassionem et attestationem pro futura iurium suorum cautela celebrari facere vellent. Et quia veritatis confessio nemini debet denegari: fide-

litati vestrae harum serie firmiter committimus et mandamus: quatenus acceptis praesentibus, vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo praesente nobilis Alexander Wathÿaÿ, aut alter Alexander Istenmezeÿ, sive Thomas Doroghffÿ, vel Joannes Harthÿany, aut Andreas Bekes, sive Gaspar Welez, vel Georgius Rechkÿ, aut Stephanus Zenassÿ, alÿs absentibus, homo noster regius, ad universos et singulos honestiores conditiones homines tam nobiles, quam ignobiles, quos videlicet dicti exponentes duxerint nominandos, accedens, sub onere sedecim marcarum gravis ponderis, si se a fatenda rei veritate abstraherent, iuxta contenta generalis decreti regni nostri Ungariae per eos, quorum interest, irremissibiliter exigendarum, ad fidem eorum Deo debitam, fidelitatemque nobis et sacro nostro regio diademati observandam, qualis ipsis super interrogatis et inquisitis ipsorum exponentium constiterit certitudo veritatis. Idem homo noster regius praesente testimonio vestro resciat, inquirat et experiatur, cognoscatque meram, veram et omnimodam certitudinis veritatem. Super quibus quidem fassionibus et attestationibus eorumdem literas tandem vestras memoratis exponentibus, pro tuitione iurium suorum necessarias, ad relationem nostri, vel vestri hominum, sub sigillo vestro dari volumus et iubemus, communi svadente iustitia. Secus non facturi. Datum Viennae prima die mensis februarii. Anno Domini millesimo, quingentesimo, septuagesimo quinto.

Kívül: Fidelibus nostris honorabilibus capitulo ecclesiae Agriensis, pro parte fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum judicis et juratorum ceterorumque civium civitatis nostre Zegediensis. — —

Attestatoria.

Papiroson, papirfölzetes vörös viaszpecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 58. sz. a.

XCVII.

1578. aug. A török postai szolgálatot teljesítő szegedi mészárosoknak a török kincstári és a községi tartozások alól való mentességéről rendelet.

Jelen irat tárgya a következő: A szegedi mészárosok régtől fogva mai napig hordozói valának a padisah parancsainak s más kormányzást illető leveleknek majd Budára, majd más keresztény városba s tartományokba. Ebbeli szolgálataik jutalmául sem karakulluk, sem teklifek teljesítése nem követelteték tőlük. Arra nézve pedig, hogy akár az eminek, akár ezek emberei, vagy a városi bírák ilynemű követelései ellen biztosítva legyenek, miután már előbb pecsétes tezkerét s a budai vezir pasa ő nagyságától levelet kértek s az ezelőtti vezirektől s kadiktól hasonló leveleket s hüdseteket mutattak elő, hozzánk

ugyanez értelemben kiadott temesszükért folyamodának. Ez okból adtuk tehát e sorokat nekik, hogy míg szolgálataikat eddigi szokásuk szerint pontosan teljesítik: karakullukra s teklifekre se kocsit se embert ne adjanak, se az eminek, se azok emberei, se a városi bírák, se mások ezekre őket ne kényszerítsék s ha talán ezt tenni próbálnák, abban a livabeli eminek s kádik által meggátoltassanak, úgy hogy ezen mészárosokra szokott szolgálataikon kívül semmi más teher ne rovassék.

Kelt 986. dsemmáziülakhir havában = 1578. Augusztus.

. . . . . táborban.

Török eredetije a szegedi ferenczrendi ház levéltárában. Közölve: Okmánytár a hódoltság történetéhez. Pest, 1863. II. k. 287. lap.

XCVIII.

1600. febr. 3. A szepesi kamara Szeged várost a magyar korona iránt köteles hívségre intve, adótartozásának lerovását sürgeti, jelezvén egyúttal, ha a város valóban oly nagy pusztulást szenvedett, számíthatnak a felség kegyelmére, csak hüségükben meg ne tántorodjanak.

Köszönetünk és magunk ajánlásának utánna. Megértette az ő fölsége kamarája leveleteket, melyben törekedtek, hogy mint lenne békességtek. Tudjátok azt, hogy eleitől fogván az ti örökös fejedelmetek az római császár és magyarországi király volt s az Magyarországnak koronájához tartoztatok, de tik meg nem gondolván hívségteket és kötelességteket, máshova adtátok magatokat, másunnét akartok függeni, melyet semmiképen nem cselekedhettek volna hívségtek ellen. Azért ő felsége nevével hagyjuk és parancsoljuk, külömbet ne merjetek cselekedni, hanem a bírótokat küldjétek ide fel, az ő felsége kamarájára; ha oly nyilvánvaló pusztaság vagyon városstokban, oly kegyelmes fejedelmetek vagyon, hogy ahoz képest adófizetéstekben leszállíthat; de azután az ő felsége kamarájához halgassatok, tűle várjatok és adófizetésteket igazán felszolgáltassátok, — mert ha különben cselekesztek, oly történik rajtatok, akit ingyen sem remélnétek, módunk is leszen abban, ha ő felségének hívek nem lesztek, miképen felhozattassunk benneteket. Isten veletek. Cassoviae 3. februar. Ao 1600.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Camerae Scepusiensis praefectus et consiliarii. Alúl: Ad oppidum Zeged.

Eredetije Bécsben a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban.

XCIX.

1604. Jusszuf cseribasa (a hűbéres szipahik tisztje, mintegy kapitánya) engedélyt ád egy hajó fa és egy hajó vessző vágatására.

Ezen irat tartalma a következő:

Hogy padisáhi berátnál fogva birt helyünkön egy hajó fa s egy hajó vessző vágathassék, ezennel megengedjük.

1(0)13. = 1604. Jusszuf cseribasa.

Az eredeti török oklevél Szeged v. tit. levéltárában 90. sz. a. Repiczky megfejtésével együtt. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. köt. CXVII. sz.

C.

1609. decz. 16. Pozsony. II. Mátyás király a mező-szegedi polgároknak azon panaszára, hogy Eger vára elfoglalása előtt az ottani kapitány volt védnökük, de most részint az erdélyiektől, részint Lippa, Tokaj és Jenő várakból károsan zaklattatnak, ennélfogva oltalmukra Dóczi István váczi kapitányt utasítja.

Mathias secundus dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. rex, designatus in regem Bohemiae, archidux Austriae, dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae et Wierttembergae, marchio Moraviae, comes Habspurgi, Tyrolis. Fideli nostro magnifico Stephano Doczy de Nagluche, supremo praesidÿ nostri Vacziensis capitaneo, salutem et gratiam. Exposuerunt maiestati nostrae humiliter fideles nostri prudentes ac circumspecti N. judex, caeterique jurati cives liberae civitatis nostrae Mezeő Zeged, qualiter ipsi superioribus temporibus ante expugnationem arcis Agriensis pro defensoribus suis supremos semper eiusdem praesidÿ capitaneos habuissent, nunc vero post excidium dicti praesidÿ defensore destituti, partim ad Transÿlvaniam, partim ad praesidia Lippa, Jeneő et Thokay, varys incommodis et damnis aggravatis pertraherentur et a sacra regni nostri corona avellerentur. Supplicantes maiestati nostrae humillimi, ut sui omnium curam et defensionem tibi benigne demandare et committere dignaremur. Quoniam autem praefatos cives dicta civitatis Mezeő Zeghed tam in personis proprÿs, quam universis bonis et juribus possessionarÿs, necnon rebus et bonis eorumdem quibuslibet, ubivis et in quibuscunque locis et comitatibus regni istius nostri Hungariae existentibus habitis, iustis utputa et legitimis in nostram regiam et benignam recepimus protectionem tutelamque specialem,

ac vice et in persona nostra tuae duximus committendos tuitioni et protectioni. Quocirca fidelitati tue harum serie clementer ac firmiter committimus et mandamus, quatenus a modo imposterum memoratos cives et populos dictae civitatis nostrae Mezeő Zeghed, tam in personis proprÿs, quam dictis universis bonis et juribus possessionarÿs, rebusque quibuslibet ubivis et in quibuscunque regni nostri comitatibus existentibus habitis, dum et quando, aut quotiescunque per eosdem cives ac homines eorundem praesentibus nostris literis requisitus fueris, contra quoslibet illegitimos et violentos impetitores, turbatores et damnificatores, signanter autem contra praefatos Transylvanos et praeannotatorum arcium praesidiarios omni modi tueri, defendere ac protegere debeas et tenearis. Authoritate nostra regia praesentibus tibi hac in parte per nos concessa et attributa. Secus non feceris. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in arce nostra regia Posoniensi, decima sexta die mensis Decembris, anno Domini millesimo sexcentesimo nono. Matthias mp. Valentinus Leepes, episcopus Nittriensis. mp. Fr. Nag'mihalÿ mp.

Papiroson, papirfölzetes vörös viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 59. sz. a.

CI.

1614. ápr. 9. Pozsony. A pozsonyi kamara tanácsa kijelenti, hogy az egykor szabad királyi város, Mezö-Szeged lakosságát a király védelmébe fogadta s más királyi városok módjára a kamara igazgatása alá bocsájtotta; ennélfogva a szegedieket útazásaikban és kereskedésükben senki zaklatni ne merészelje.

Nos praefectus et consiliarÿ sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis camerae Hungaricae etc. significamus tenore praesentium quibus expedit universis, signanter vero spectabilibus, magnificis, generosis, nobilibus et egregÿs dominis generalibus partium regni Hungariae et privatarum finitimarum arcium capitaneis, necnon supremis et eorum vicecomitibus quorumcunque comitatuum ac alÿs cuiuscunque status et ordinis existentibus: quod modofata sua maiestas caesarea et regia clementem habens intuitum privilegiorum, judicis, iuratorumque civium, ac totius communitatis olim liberae civitatis Mezeő-Zeged, antea per ipsam tempore feliciter suscepti praefati huius regni Hungariae regiminis benigne confirmatorum, quam et variarum ac innumerabilium quasi miseriarum ab ÿsdem, sicuti referunt, in memorato loco ob pervium militum imperatoris turcarum, in ascensu et descensu transitum

tolerandarum, illos in peculiarem suam protectionem receperit, et imposterum instar aliarum civitatum ab hoc sua camera dependere et contra quosvis turbatores et damnificatores defendere, protegare et manutenere velit. Cuiusquidem clementis memoratae suae maiestatis protectionis et benignae voluntatis nobis peculiari mandato intimatae, nos sicuti tenemur demissum respectum habere volentes, universos et singulos suprafatos, spectabiles, magnificos, generosos, nobiles et egregios dominos generales scilicet partium antelati regni Hungariae, item privatarum arcium finitimarum capitaneos, necnon comitatuum quorumcunque supremos ac eorundem vicecomites, et alios etiam cuiuscunque praeeminentiae dignitatis ac conditionis intra ambitum illius extinentis nominatae praefatae suae maiestatis hisce requirendos, nostro autem rogandos duximus, ut supradictos judicem, juratos cives ac totam communitatem memoratae regiae ac liberae civitatis Mezeo-Zeged a clementi suprafatae suae maiesiatis protectione dependere agnoscant, illisque ubi opus fuerit, omni defensione, benevolentia et auxilio adsint. Caeterum cum praememorati judex et jurati cives, necnon tota communitatis Mezeo-Zegediensis vigore antedictorum privilegiorum ab omni solutione tributi sive telonei intra regnum exempti fuisse et in ista praerogativa continuo usu medianter perstitisse dignoscantur. Ideo praemissos universos et singulos supradictos spectabiles, magnificos, generosos nobiles et egregios domines generales scilicet partium antelatae regni Hungariae, item privatarum arcium finitimarum capitaneos, necnon comitatuum quorumcunque supremos, eorundem vicecomites et alios etiam cuiuscunque praeeminentiae dignitatis ac conditionis intra ambitum illius existentes ac alios etiam quorum interest et praecipue teloniatores pontium vadorumque custodes, hisce nominae suae maiestatis diligenter hortamur, ut ista exemptione intellecta, crebrius fatos Mezeo-Zegedienses in territoryis et tenutis suis, cum rebus mercibus ac iumentis suis, non modo citra ullam exactionem libere ire et redire, sed etiam quocunque migrare ac proficisci proposuerint, permittere velint atque debeant. Qua in re gratam et omnimodam suae maiestatis voluntatem exequentur. Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis. Datum Posonÿ 9. Aprilis. Anno Domini 1614.

(Viaszba nyomott papirfölzetes négy gyűrűs pecsét).

Ladislaus Pethe de Gerse, Faranc Loranth, F. Nag Mihály, Joannes Kerekes.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 61. sz. a. Közölve a Török-magyar-kori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. k. CXXX. sz. a., hol a kelet tévesen 1684. évre van helyezve.

CII.

1617. febr. 28. Császár János, Szeged város főbírája a pozsonyi kamarának a város szorongatott helyzetét, fogyatkozását s a kamarát illető halaknak Erős Bálint váczi tiszttartóhoz lett felküldését jelenti, panaszolván egyúttal, hogy nevezett tiszttartó a várostól 50 frtot követel.

Mi szegény helyben lakozó mező-nagy-szögediek, király ő fölsége nömös városában és nagyságtok oltalma alatt ez ideiglen az mi kevesen mögmaradtunk, az nagy inségben és az nagy nyomorult állapotban nagyságtoknak alázatos szolgálatunkat hiségössen ajánljuk mint kegyelmes urainknak és kívánunk nagyságtoknak az úr Jézus Krisztusért az atya istentül lölki és testi jókat, idvösségös békösségöt ő fölsége kamorájáu mögadatni mint kegyelmes urainknak ez kedves új esztendőben. Nagyságtoknak alázatosan könyörgünk, hogy nagyságtoknak valami haragja mi reánk ne legyön, holott ennyi idő alatt nagyságtokat mög nem találtuk sem bizonyos embörink által, se penig levelünk által, mört bizonyára igön mög fogyatkoztunk és elkevesödtünk sok külömb külömb röndbéli háborgatóink miatt, möllyek miatt látjuk szömönkkel, hogy el kölletik pusztulnunk, hogy ha az jó istenség nem könyörül rajtunk, midőn naponként fölül és alul rajtunk vagyon az mi rajtunk regnáló kemény népeknek az ő súlyos és kemény igájuk, mölyeknek az ő rajtunk való regnalásukat nyelvünkkel nagyságtoknak mög nem tudjuk mondani. Továbbá kegyelmes uraink ez felől az dolog felől bizonyossá tesszük nagyságtokat, hogy az miképpen nagyságtok jó engödelméből ki adta minekünk az halakról való menedék levelünket, hogy minemű halakat és mennyi számú halat szolgáltassunk föl ő fölsége kamorájára, Mátyás deák ő kögyelme után, mindön esztendőnként fölszolgáltattuk Váczra egészlen Erős Bálint tiszttartó urunknak gondviselése alá, mindön költségével egyetömben, ennek utánna is mindön esztendőnként hűségösen fölszolgáltatjuk tiszttartó urunk gondviselésére Váczba, nagyságtok parancsolatja szörént. Néminemő dolgot is nagyságtoknak akarunk tudtára adnunk, bizonytalanok vagyunk felőle, hogy ha vagyon e nagyságtoknak hírével, hogy mi rajtunk Erős Bálint ő kegyelme fl. 50. akar vönni, mölynek bizonyára mi szegyén népek soha elégségösök nem löhetünk; erre nagyságtoktúl kögyelmes választ várunk, hogy mögmaradhassunk nagyságtok szárnya alatt. Istennek kegyös oltalma és gondviselése alá ajánljuk nagyságtok. Datum ex oppido Szöghed, ultimo die Februarii, anno Domini 1617. Mező-nagy-szögediek nagyságtoknak alázatosan szolgálnak, szegyén mögnyomorodott helyben levő városunknak főbírája Chászár János és több esküdt bíráival hivséggel szolgálunk nagyságtoknak.

Kívül: Adassék ez levél az nemzetös és nagyságos posoni kamorás uraknak, minekünk nagyságos kögyelmes urainknak hűséggel.

Más kézzel: 2. Martii 1617. Zeögedienses informari cupiunt, nun officiali ipsorum Valentino Ereös annuos quinquaginta flor. solvere debeant, nec ne.

Eredetije a m. országos levéltár lymbusában, Budán.

CIII.

1617. nov. 22. A szegediek a pozsonyi kamarának jelentik, hogy a tartozott halakat Váczra, Erős Bálint tiszttartóhoz felküldötték. Tudatják veszélyeztetett helyzetüket, a környékükön előforduló dúlásokat, Martonyos helységnek négy ízben történt feldúlását s új gondviselő kirendelését kérik.

Mi mező-nagy-Szögediek, király ő felsége szabad nömös városán lakozók, Istennek kögyelmes jó gondviseléséből ami kevesen vagyunk, nagyságtoknak alázatos hívségös szolgálatunkat ajánljuk. Mint kögyelmes urainknak az hatalmas Istentül nagyságtoknak testi lölki jókat és egésséggel békösségös csöndes mögmaradást hosszú ideiglen kívánunk jó állapotban nagyságtoknak boldogul mögáldatni. Mi nagy inségben élö embörök, kik az tengörnek veszödelmes örvényös helyén vagyunk, kicsinytől mind nagyiglan nagyságtoknak életünkig mindön jót mondunk, hogy nagyságtok minket kögyelmes oltalmazó szárnya alá fogott és nagyságtok gondviselőt választott minekünk, hogy nagyságtoknak mögjelentsük gondviselőnk által, hogy ha valami háborgatásunk, avagy kárvallásunk következnék, légyön hála az mönybéli Istennek, ez óráiglan az mi feleinktül tűrhető állapotban voltunk nagyságtok szárnya alatt; továbbá nagyságtok mi rajtunk könyörülvén, az minémű ajándék halakat röndölt nagyságtok, hogy esztendőnként fölszolgáltassunk Váczra tiszttartó urunk kezéhöz nagyságtok számára, Istennek segítségéből és engedelméből ez ideiglen minden esztendőnként bizonyos embörink által fölszolgáltatjuk Váczra, éppen tiszttartó urunknak gondviselése alá, ebben is ez esztendőben bizonyos embörinktül éppen fölszolgáltattuk Váczra az elröndölt halakat. De mivel hogy Erős Bálint tiszttartó urunk bizonyos szállásán nem találtatott, költségünk köllött gharabantot fogadnunk utánna, hogy gondviselésében számon adhatjuk volna kezéhoz az elröndölt halakat; nagyságtok minekünk mögbocsássék, mivel hogy nem találtatott tiszttartó urunk, más embör gondviselése alatt kölletött hadnunk az halakat, úgy mint Váczot lakozó Szabó Máténál, városunkbéli közönségös körösztyénökkel együtt. Alázatos kérésünkkel kérjük nagyságtokat, mint kögyelmes urainkat, hogy nagyságtoknak legyön gondviselése reánk kögyelmesön. Mert bizonyra igen félünk és röttögünk némely háborgató feleinktül, möllyek háborgatják

és dúlják szomszéd falubeli körösztyén atyánkfiait, kiknek pusztulásra következik állapotjuk.

Istennek kegyös oltalma és gondviselése alá ajánljuk nagyságtokat. Továbbá nagyságtoknak ezt is akarjuk értésére adnunk, mivel hogy az mi szomszédságunkbeli mező-martonosi atyánkfiainak ez esztendőbeli nagy kárvallásukat és fogyatkozásukat; hogy möly nagy kárvallott embörök löhetnek szegényök, mind marhájukból s mind pénzükből, mind penig testi ruházatjukból, úgy higye nagyságtok, hogy ebben ez esztendő forgásában, úgymint pinkösd estétül fogván négyször volt dúlása az jámbor atyánkfiain az mi feleinktűl, úgyannyira nagyságos uraink, hogy semmi idegöny nemzetségi tatár nem tött volna hasonlóbb dúlást rajtuk. Somma szörént nagyságtoknak bizonyosan mögírjuk ez jámbor atyánkfiain esött kárvallásukat, úgy hogy az mint az jámborok mögsommáltak, rövid summával hatszázharminczegy forint ára kárt vallottanak ruházatjukból és pénzükből. Ezön kívül 40 ökröket hajtottak el. Ezöket penig az kárvallásukat tiszttartó urunknak ő kegyelmének mind hirré adták szegényök, hogy ezöket a tolvajokat velük egyetömben fölkeresi. De mivel hogy ők is, az jámbor atyánkfiai Bálint urunkat bizonyos szállásán nem találták, nagy keserves óhajtással hazájukban vissza kölletött mönniök. Möly óhajtó kárvallásukat nagyságtoknak szömélyük szörént nyilvábban mögjelöntnek. Mi is nagyságtokat közönségösképpen velük egyetömben alázatos könyörgésünk által kérjük, mint kögyelmes urainkat, hogy nagyságtok röndöljön oly gondviselőt, ki gondunkat viseli nagyságtok után, ezökkel az jámbor körösztyén atyánkfiaival együtt, hogy ők is ne pusztuljanak el az szegény telekről, kiért az élő Isten tartsa mög nagyságtokat és éltesse jó egészségben hosszú ideiglen. Datum ex oppido Szöged, 22. die Novembris, Anno Domini 1617.

Kívül: Magnificis ac egregiis dominis N. N. incl. Camerae Posoniensis Caesareae Regiaeque majestatis consiliariis, nobis semper patronis, dominis ac protectoribus semper confidentissimis.

Más kézzel: Praesentatae 4. die Decembris Anno 1617.

A levél záró pecsétje: Szeged város 1489. évi kisebb pecsétjének lenyomata.

Eredetije a m. országos levéltár lymbusában, Budán.

CIV.

1618. máj. 28. Szeged város bizonyítja, hogy Martonyos helység a felvidéki lovas hajdúk részéről két ízben is feldúlatott és kiraboltatott.

Mi mező nagyszöghedi bírák és esküdt polgárok egész városúl köszönetünknek utánna midőn hozzánk illendő hivségös szolgálatunkat

ajánljuk, nagyságtoknak és uraságtoknak az mönybéli istentül kívánunk n. s n. z. uraságtoknak lölki és testi jóknak mögadását, jó egészségben hosszú ideig mögadatni, mindazoknak az kiknek illik.

Nagyságtokat és uraságtokat az mi levelünkvel kölletik mögtalálnunk, mivel hogy az elmult 1617. esztendő táján úgymint pinköst estin, elsőben lött nagy dúlás és kárvallás az mi szomszéd falubeli martonosi körösztyen atyánkfiain az fölföldi lovas hajdúk miatt, kik szögényöknek ló féle jószágaikat hatalmasul elvitték.

Annak utánna viszontak másodszor reájuk mönvén, szent Mihály nap táján, az kiknél mi kicsin pénzt és ezüst marhát, ház közbeli ruházatot találtanak, mindönöket elvittenek. Harmadszor reájuk való mönésükben 40 ökröket elhajtottak, ezök penig kik lögyenek, az kik ennyi kárt és dúlást töttenek, az önnön tulajdon pöcsétös levelükből mögérheti nagyságtok és uraságtok, az ő lölki ismerettyük szörént rövid sommával fölvetöttek ökör marhánkrúl hatszáz harminczegy forint kárt vallottanak szegyén körösztyen atyánkfiai az egy esztendőben, möly kárvallásukra egész városul bizonyságok vagyunk.

Annak okáért kérjük nagyságtokat és uraságtokat, hogy ez mögnevezött mező martonosi körösztyen atyánkfiai valaminemű helyben járnak és kelnek az ő nyilvánvaló kárvallásuk felül, nagyságtok és uraságtok mindönütt igaz törvént láttasson nékiök. Sőt hogyha valami háborgatásuk lönne is, nagyságtok és uraságtok az mi hűségös szolgálatunkért minden kögyelmes alkalommal lögyön nekik. Möly nyilvánvaló igazságuk mellett adtuk az mi szabad nömös város pöcsétivel mög pöcsétöltetött levelünket tulajdon kezükbe. Ezöknek utánna istennek oltalma és kegyös . . . . . köd viselése alá ajánljuk n. s. n. z. uraságtokat.

Datum ex oppido Nagy Szöged 28. die may. Mező nagy szögediek, nagyságtoknak hüvségesen mindönben forrón szolgálnak.

Zöld viaszba nyomott pecsét helye.

Kívül: .

Eredetije a m. orsz. levéltárban a lymbusban, Budán.

CV.

1628. aug. 14. II. Ferdinánd király a szent ferenczrendi szerzetesek gyöngyösi és szegedi kolostora részére a nógrádi harminczadnál 300 frt segély utalványozását elrendeli.

Resolutio suae maiestatis super flor. 300 fratribus franciscanis Galgocziensibus et Zegediensibus collatis.

Ferdinandus. Magnif. et egregii. Cum fratribus ordinis minorum sancti Francisci de observantia in Gienges et Zeged existentibus, ad

humilimam ipsorum instantiam, maxime vero ut a dispositione lytri, at quod propter suppositionem innocenter in ipsos conceptam, quasi illi auctores fuissent quod anno adhuc praestito per haidones itali quidam alias Budae residentes mercatores mercibus eorum tunc in claustrum maioris securitatis causa importatis spoliati essent, vezerio Budensi obligantur, tanto facilius et citius quidem se eliberare possint, pro subsidii trecentos flor. hungar. et praesentibus nostris tricesimae Neogradiensis, curae et fidei vestri commissis numerandos, clementer decrevimus et donaverimus. Vobis benigne mandamus in eo esse et curare velitis, ut nominatis fratribus de dictis trecentis flor. hungaricalibus ad eorundem quietantiam infallibiliter et quantocius satis fiat. Extraheri in eo benignam ac omnimodam voluentes nostram.

Dabantur in civitate nostra Vienna die 14. Augusti Anni 1628. Regnor. nostrorum Romani nono, Hungariae undecimo etc. Bohemici duodecimo.

Ferdinandus. Anthonius abbas Cremnifacensis. Ad mandatum . . . domini imperatoris proprium: Jacobus Brusold. J. B. Schollhnet (?)

Eredetije az orsz. levéltár Benignae Resolutiones Regiae jkvek 57. köt. 46. ívén.

CVI.

1631. nov. 25. Bécs. II. Ferdinánd király Miksa királynak 1572. évi szabadalmi levelét az abban foglalt átiratokkal, továbbá Mátyás királynak 1464-iki szabadalmi levelét, Zsigmond király 1430. és 1436-ik évi kiváltságainak átirataival Szeged város kérelmére átírja és megerősíti.

Nos Ferdinandus secundus, Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Gallitiae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Stiriae, Carinthiae, Carniolae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae, superiorisque et inferioris Silesiae, Wirthembergae et Thekae, princeps Sveviae, comes Habspurgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi et Goritiae, Landtgravius Alsatiae, marchio sacri Romani imperÿ supra Anasum Burgoviae ac utriusque Lusatiae, dominus marchiae Sclavonicae, portus Naonis et Salinarum etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod fideles nostri prudentes ac circumspecti Georgius Literatus, aliter Szeőch, ac Petrus Szabo, iurati cives civitatis Szegediensis, suo et ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem civitatis Zegediensis nominibus et in personis, exhibuerunt et praesentarunt nobis quasdam binas literas; unas quidem sacratissimi quondam principis ac domini domini Maxi-

miliani secundi, Dei gratia Romanorum imperatoris semper augusti ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. regis, praedecessoris nostri observandi felicis memoriae, privilegiales in pargameno, in forma libelli confectas sigilloque eiusdem secreto, quo ut rex Hungariae utebatur, impendenti communitas, quibus mediantibus alias tres literas serenissimorum quondam principium Mathiae et Ludovici regum Hungariae, praedecessorum similiter nostrorum, optimae memoriae, privilegiales, de et super certis praerogativarum et immunitatum libertatibus eorumdem civium et inhabitatorum praefatae civitatis Zegediensis confirmasse. Alteras autem eiusdem quondam Mathiae regis, pariformiter privilegiales in pargameno patenter confectas, continentes in se confirmative literas sacratissimi olim Romanorum imperatoris, ac Hungariae et Bohemiae etc. regis et domini Sigismundi, praedecessoris itidem nostri laudate memoriae, quibus mediantibus idem olim Sigismundus imperator et rex eosdem incolas et cives praenotatae civitatis Zegediensis ab omni tributaria seu teloniaria solutione perpetuo exemisse et supportasse dignoscebatur, tenorum infrascriptorum. Supplicatum propterea nominibus et in personis, quorum supra exstitit maiestati nostrae humillime, quatenus praefatas binas litteras privilegiales, omniaque et singula in eisdem contenta, ratas, gratas et acceptas habentes, literisque nostris similiter privilegialibus inseri et inscribi facientes, acceptare, approbare, ratificareque, ac pro memoratis civibus et incolis dictae civitatis Zegediensis, ipsorumque posteris et successoribus universis, innovantes, perpetuo valituras gratiose confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum primarum tenor talis est:

[Átírva Miksa királynak 1572. aug. 6-án kelt szabadalmi levele az abban foglalt átiratokkal; lásd XCIV. sz. a.]

Alterarum vero literarum series sic se habet.

[Átírva Mátyás királynak 1464. évi s az ebben átírva levő Zsigmond király 1436. és 1430. évi kiváltságlevelei; lásd XXXV. sz. a.]

Nos itaque huiusmodi humillima supplicatione praenotatorum Georgii Literati, aliter Zeöch, ac Petri Zabo, suis, ceterorumque, quorum supra nominibus et in personis nostrae modo declarato porrecta maiestati, regia benignitate exaudita, clementer et admissa, praeinsertas literas binas privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio ac suspicione carentes, praesentibus literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earum continentias clausulas et articulos, eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque earumdem veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habentes, approbavimus, roboravimus et ratificavimus, ac pro praefatis universis civibus, incolis et inhabitatoribus, totaque communitate dictae civitatis nostrae Zege-

diensis, ipsorumque posteris et successoribus universis innovantes, perpetuo valituras, gratiose confirmavimus, imo acceptamus, approbamus, roboramus, ratificamusque et confirmamus, salvo iure alieno, harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communitarum vigore et testimonio literarum. Datum per manus fidelis nostri nobis dilecti, reverendi Stephani Sennieÿ de Kis Sennie, episcopi Jauriensis, locique eiusdem comitis perpetui, consiliarÿ nostri et aulae nostrae per Hungariam cancellarÿ, in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quinta mensis Novembris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo; regnorum nostrorum Romani decimo tertio, Hungariae et reliquorum decimo quarto, Bohemiae vero anno decimo quinto; reverendissimis ac venerabilibus in Christo patribus, dominis Petro, sanctae Romanae ecclesiae presbytero cardinale Pazmani, Strigoniensi et Joanne Telegdi Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis; Joanne Pyber electo Agriensi, Cornelio Zagrabiensi, Emerico Losy Varadiensi, dicto Stephano Senniey de Kis Sennie Jauriensi, Georgio Draskovith Vaciensi, Paulo David electo Vesprimiensi, Benedicto Vinkovith electo Quinqueecclesiensi, antelato Joanne Telegdi, administratore Nitriensi, Joanne Jvancy electo Tinniniensi, Georgio Nagifalvi electo Sirmiensi, Georgio Duboczki electo Chanadiensi, comite Vincentio Zucconi Rosonensi, fratre Joanne Baptista Agatich electo Segniensi et Modrusiensi, Ladislao Hoszutoty electo Tramniensi, Joanne Tomco electo Boznensi ecclesiarum episcopis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Ezterhasÿ de Galanta, regni nostri Hungariae palatino, comite Paulo Rakoczi de Felseo Wadasz iudice curiae nostrae regiae, comite Sigismundo Erdeodÿ de Moniokerek, dictorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae bano, comite Christophore Banfi de Alsólindua, tavernicorum, comite Nicolao a Zrinio agazonum, comite Paulo de Nadasd cubiculariorum, Thoma Bosniak dapiferorum, Paulo Palffi de Erdöd pincernarum, Stephano Niari de Bedegh ianitorum, Emerico Czobor de Czobor Zent Mihalÿ curiae nostrorum regalium magistris ac Stephano Palffi de memorata Erdeöd, comite Posoniensi, ceterisque quamplurimis regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores.

Ferdinandus m. p. Stephanus Sennyey episcopus Jauriensis mp. Laurentius Ferenczffÿ mp.

Vörös-fehér-kék-sárga selyem zsinórján függő viaszpecsétje rongált. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 62. sz. a., díszes, könyvalakra kötött hártyán, 17 oldalon.

CVII.

1631. decz. 7. Az esztergomi főkáptalan átírja II. Ferdinánd királynak 1631. évi nov. 6-án kiadott azon levelét, melyben Szeged város a Buda és Székesfehérvár szabad királyi városokkal egyenlő szabadságaiban és adómentességében megerősíttetik.

Nos capitulum ecclesiae metropolitanae Strigoniensis memoriae commendamus per praesentes: quod prudentes Georgius Literatus, aliter Szeőcz, ac Petrus Zabo cives et inhabitatores civitatis Szegediensis nostram personaliter venientes in praesentiam, suis proprÿs ac prudentum judicis et juratorum civium, caeterorumque civium et inhabitatorum eiusdem civitatis Zegediensis etc. nominibus et in personis exhibuerunt nobis et praesentarunt quasdam literas sacratissimi principis et domini domini Ferdinandi secundi, Dei gratia electi Romanorum imperatoris semper augusti ac regis Hungariae, super antiquis libertatibus eorundem Zegediensium de non solutione telonei confirmationales in pergameno patenter, sub secreto sigillo emanatas ac subscriptionibus roboratas, tenoris infrascripti; petente nos debita cum instantia, quatenus nos literas easdem alÿs literis nostris patentibus inseri et transumi facere, eisdemque jurium suorum futuram ad cautelam sub sigillo nostro capitulari autentico extradari vellemus. Quarum quidem literarum tenor sic se habet: Ferdinandus secundus, Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, marchio Moraviae, comes Tyrolis et Goritiae, fidelibus nostris universis et singulis dominis praelatis, baronibus, magnatibus, comitatuum comitibus, vicecomitibus, capitaneis, praefectis, castellanis, officialibus nobilibus et eorum vices gerentibus, item civitatum, oppidorum et villarum magistris civium, judicibus et rectoribus, necnon tributorum, teloniorum et vectigalium quorumcumque exactoribus, cunctis etiam alÿs cujusvis status et conditionis hominibus, quocumque officio et praefectura ubivis in regno nostro Hungariae partibusque ei subjectis fungentibus et commorantibus, praesentes nostras visuris, salutem et gratiam. Expositum est maiestati nostrae in personis fidelium nostrorum providorum judicis et juratorum caeterorumque universorum civium et inhabitatorum civitatis nostrae Zegediensis, quod quamvis ipsi antiqua libertatis eorum praerogativa eisdem a divis quondam Hungariae regibus, nostris scilicet praedecessoribus felicis reminiscentiae concessa et per maiestatem quoque nostram noviter gratiose confirmata, ita requirente omnibus illis privilegÿs et immunitatibus, quibus Buda et Alba Regalis gaudet, uterentur et fruuntur, sicut et ab omni solucione tributi seu

telonei tam de personis, quam rebus etiam et mercibus ipsorum quibuslibet, sive in terris sive in aquis perpetuo exempti et supportati esse dignoscerentur, sed nec pro debitis et excessibus aliorum arestari possent, inque huiusmodi libertatis praerogativa continuo usu hucusque semper perstitissent, persisterentque etiam de praesenti. Essent tamen nonnulli aliquando, qui non curatis huiusmodi ipsorum libertatibus eosdem resque et merces ipsorum in locis teloniorum suorum indebite vexarent et impeterent, atque ad telonei solutionem cogerent et compellerent, ac insuper ÿdem nonnunquam pro debitis quoque et excessibus aliorum arestarentur, maximo damno et praeiudicio ipsorum manifesto. Supplicatum itaque exstiterit maiestati nostrae pro parte et in personis eorundem exponentium debita cum instantia, digneremur eosdem in huiusmodi antiquis libertatibus et praerogativis suis gratiose facere observari. Cum autem nos pro suscepti regiminis nostri officio universos et singulos fideles subditos nostros in antiquis et longo usu continuatis ipsorum privilegÿs conservare et manutenere semper intendamus; hinc supplicatione praefatarum exponentium, tamquam iusta, aequitatique consona clementer exaudita et admissa, fidelitati vestrae et vestrum singulis harum serie firmissime committimus et mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos universos cives nostros et inhabitatores Zegedienses, vel eorum aliquem, resque et merces eorumdem qualescunque, aut homines et familiares ipsorum ad alicuius telonei solutionem tam in aquis, quam in terris arrestare et compellere, aut ipsos propterea in personis, rebusque et bonis suis qualitercunque contra antiquas illorum libertates, praerogativas et exemptiones molestare, turbare et damnificare, vel per homines et officiales vestros turbari et damnificari permittere, aut pro debitis et excessibus aliorum detinere, vel arestare nusquam et nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, sed eosdem tam in praemissis suis libertatibus, quam etiam alÿs immunitatibus, quibus Buda et Alba Regalis gaudet, tam vos ipsi firmiter et inviolabiliter observare, quam per vestros observari facere, modis omnibus debeatis et teneamini. Secus non facturi. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima sexta mensis novembris. Anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo, regnorum nostrorum Romani decimo tertio, Hungariae et reliquorum decimo quarto, Bohemiae vero anno decimo quinto. Subscriptiones: Ferdinandus. Stephanus Senniej, episcopus Jauriensis. Laurentius Ferenczffy. Nos itaque praemissa petitione annotati Georgÿ Literati, aliter Szeöcz et Petri Zabo, suo et quorum supra nominibus facta, tamquam justa et legitima, jurique consona admissa, praetactas literas suae maiestatis confirmationales non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte vitiatas aut suspectas, sed omni prorsus vitio carentes et a suspicione immunes, de verbo ad verbum, sine dimi-

nutione et augmento aliquali, praesentibus litteris nostris patentibus transcribi et transumi facientes, annotatis civibus Zegediensibus jurium eorum pro cautela, sub sigillo nostro capitulari authentico dandas duximus et concedendas, communi svadente iustitia. Datum dominica secunda adventus, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo primo.

Lecta in dicto capitulo.

Hártyán, papírfölzetes sárga viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 63. sz. a.

CVIII.

1641. júl. 31. Tóth Lukács Szeged város főbírája Gombkötő János füleki lovas hadnagyot kéri, hogy Fazékszőr lakosainak pusztításától s házaik felgyújtásától tartózkodjék s a vidéknek nem romlására, hanem inkább oltalmára legyen.

Mi meszö nagy szegedi feö bírája Toth Lukács, mindezen esküdt bíráimmal és polgártársaimmal köszönetünket és minden tisztességes szolgálatunkat ajánljuk kegyelmednek, kívánunk istentül kegyelmednek mindön kivánsága szörint való jókat, mind az kegyelmed kedves háza népivel egyetemben nagy boldogul megadatni etc.

Ez levelünkel kölletik megtalálnunk kegyelmedet, kérjük kegyelmedet mint bizodalmas jóakaró urunkat, hogy Faszékszöriek erővel való megégetésének kegyelmed békét hadjon, mert onnan kegyelmednek kicsin haszon kínálkozik, mert kik ott lakosok, avagy nem jobbágyoskodnak, azok az basát is megkeresték, hogy ha megengedné, hát az ő házuknak megmaradásáért esztendőnként bizonyos ajándékot adtanak vona kegyelmednek; de semmi okon meg nem engedtök nekik. Hogy penig meg nem engedték nekik, azuta mindönféle partékájukat az Palángba tartják és maguk is többire mind a Palángba hálni járnak. Az mi jobbágyok dolga illeti, azok szegények azt mondják, hogy ők az városra nem mennek, vagy égeti kegyelmed, vagy nem, mert ők Faszékszöriek az mennyi búvát látják töröknek, rácznak, csak azért is Faszékszört elhadnák, ha az városon el élhetnének. De ők marhátlanok és szegény lévén, az Tisza előttük van. és hajónyicska fájukat, nádjukat házuk előibe hordják és onnan hátukon házukhoz hordják; az kik mesterek, az ő mesterségükhez való hasonlóképen földjeket hordják és így nagy kétkézi munkával tengetik életüket. Városunknak is ebből nagy kára következnék, úgyannyira, hogyha városunkat égetné kegyelmed, ami búnkra nem lönne, mert így csak magunk kárán bánkódnunk köllene; de ha azt égeti meg kegyelmed, az császár vára is megégne, melybül felette nagy veszedelmük következnék, úgyannyira, hogy nehezen és nagy fizetéssel, ha megoltalmazhatnák is

magunkat is embör halál által, az sok árultatás miatt ez így lévén, annak okáért kérjük kegyelmedet, nem romlásunkra, hanem inkább oltalmunkra igyekezzék kegyelmed, melyért megszolgálhassuk kegyelmednek. Im Siha János is él mégis kegyelmedhez; errül is kérjük kegyelmedet, hogy mindön embörök széltében vádolására ne fáraszon kegyelmed bennünket; mert elhidje kegyelmed, hogy mi a nélkül is elfáradtunk teljességgel, ennek az idegen nemzetségnek sanyarú és szokatlan sok adója és fizetése alatt. Mert ha azt látná kegyelmed, csudálná, ha .... így is maradhat bennünk, ez mi köztünk uralkodik, se büntetést, se törvény más kézben nem bocsájtja, és mivel értjük Siha Jánost vádolják legyen, azt az mi városunkat meg nem bizonyítják, és ha elkezdik, meg nem bizonyítják, bizon gondunk leszen reá, hogy ha reánk gondviselő urainkat találjuk az országban, miért fárasztjanak és gyalázának ok nélkül bennünket. Főbb dolgainkról oratenus beszélgetünk kegyelmeddel. Isten tartsa meg kegyelmedet jó egészségben.

Datum in regia Civitate Mező-Szeged die 31. julii anno 1641.

Idem qui supra iudex primarius caeterique iurati servitores paratissimi.

Kívül: Generoso domino domino Joannis Gombkötő, sacrae caesariae regiaeque maiestatis arcis et praesidii Filekiensi equitum duci, etc dno et patrono nobis plurimum honorando, etc. Zárlatán a város 1489. évi (kisebb) pecsétjének vörös viaszlenyomata.

Eredetije a m. kir. országos levéltárban a lymbusban, Budán.

CIX.

1642. decz. 20. Sempte. Gróf Eszterházi Miklós nádor és a kunok bírája a szegediek által felmutatott régi levelek alapján kijelenti, hogy ámbár a kun pusztákra nézve nem birtokadományt, hanem csak haszonélvezeti és legeltetési jogot nyertek, mégis Dorosma és Szent-Mihálytelek pusztáknak — kivévén ezekből az öt megillető részt — Szegedhez való csatolását megengedi; Csöngöle, Szent-László, Moriczgát, Szank és Bene puszták pedig már testvére, Eszterházi Pál által a kecskemétieknek bérbe adva lévén, e pusztákon egy pár perzsa oszlopos szőnyegért a kecskemétiekkel közös legeltetést gyakorolhatnak.

Comes Nicolaus Ezterhasi de Galantha, regni Hungariae palatinus et iudex cumanorum, aurei velleris eques, perpetuus de Frakno ac comitatuum Soproniensis, Zoliensis et de Beregh supremus comes, necnon sacratissimi principis ac domini domini Ferdinandi tertÿ, Dei

gratia electi Romanorum imperatoris semper augusti ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. regis, archiducis Austriae, ducis Burgundiae etc. intimus consiliarius, camerarius etc. per Hungariam locumtenens. Adjuk tudtokra mindeneknek az kiknek illik, hogy mi megtaláltatván az nemes Szeged várostól bizonyos követjek, úgymint Fodor István és Nagyiván Miklós által, az körülök való kun föld pascuatioja és élése felől, noha azt praetendálták, hogy minekutánna az annak előtte ott lakott kunok decedáltak, s régi, kiváltképpen első Mátyás királytól adott privilegiomok mellett egyenesen az Szegedi város succedált és az ő dispositiojok alatt volna; mindaz által ruminálván az ő privilegiomokat, mellyet in paribus producáltanak, nyilván constál, hogy nem dominiomot, hanem csak usust és pascuatiot enged a privilegiom nekik, és azt is egyaránt valót az kunokkal, s az ő privilegiomok a palatinus jussát az kun földeken nem praetendálják: hanem nem lehetvén az a fizetése az palatinusnak, az ki az előtt régen volt, méltán in supplementum tale quale huius defectus, az Szegedi városon kívül más körülvalóknak is elárendálhatnánk egészen azokat a pusztákat (megmaradván az szegedieknek is az ő pascuatiojokban valo ususok) mindazáltal vévén eszünkben, hogy akadályokra és jövendő pusztulásokra lenne az szegedieknek, föképen az török igája is lenne rajtok, ha más körül valókat is bocsátanánk közökben, jó akaratunkból, melylyel az jótéteményre és oltalomra inclinálunk inkább, mintsem károkra valakinek, Dorosma és Szentmihály telek nevű pusztákat éppen, kivévén jussunkat belőle, az Szegedi városhoz applicáljuk; Cheöngeölét penig s Szent Lászlot, Moriczgátját, Szankot, Majsát és Benét, melyet öcsénk Ezterhasi Pál uram mi nevünkkel az Kecskeméti városnak arendalt volt extra hoc privilegiomok szerént szabad pascuatiojok hogy vagyon rajta, úgy adtuk és engedtük az meghnevezett Szegedi városnak, hogy mi nékünk in recognitionem dominii palatinalis esztendőnként egy pár persiai, avagy schallat oszlopos szőnyeget adván, árendálhassák valakinek akarják s magok is élhessék, s az kik pascualni akarnának azokon a pusztákon, nem mi tőlünk, avagy ispányunktól, hanem az megnevezett Szegedi várostól kövessék fel. Ezeken kívül akarmi névvel nevezendő puszták vannak is, az melyek nélkül magok vallások szerint ellehetnek az szegediek, magunk dispositionkra reserváljuk, mindazáltal ha annyira el ér marhájuk, azok se procludáltatnak nékik. Kiről adtuk ez kezünk irásával és pecsétünkkel megerősittetett levelünköt. Datum Sempthaviae, die vigesima decembris, anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo.

Eredetije az esztergomi főkáptalan 1642. évi átíratában, Szeged v. tit. levéltárában 64. sz. a.

CX.

1642. decz. 21. Az esztergomi főkáptalan II. Ferdinánd királynak Szeged város részére 1631. évi november 25-én kiadott szabadalmi levelét átírja.

Nos capitulum ecclesiae metropolitanae Strigoniensis memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis; quod prudentes et circumspecti Stephanus Fodor et Nicolaus Nagy, aliter Istvan, cives et inhabitatores civitatis Szegediensis coram nobis personaliter constituti, exhibuerunt et praesentaverunt nobis quasdam literas sacratissimi olim principis et domini domini Ferdinandi secundi, Dei gratia electi Romanorum imperatoris semper augusti ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. regis felicis reminiscentiae, confirmationales continentes in se alias quasdam literas, unas siquidem sacratissimi quondam principis ac domini domini Maximiliani secundi, Dei gratia itidem Romanorum imperatoris et regis Hungariae, alias autem ternas literas serenissimorum quondam principum Matthiae et Ludovici regum Hungariae; necnon alias adhuc literas eiusdem quondam domini Mathiae regis continentes in se literas sacratissimi olim Romanorum imperatoris et Hungariae ac Bohemiae regis domini Sigismundi, super praerogativa libertatis praedictae civitatis Szegediensis patenter in pergameno inque modum libelli, sub impendenti eiusdem domini Ferdinandi secundi, Romanorum imperatoris et regis Hungariae secreto sigillo confectas et emanatas, ac manus suae subscriptione roboratas; petentes nos praefati Stephanus Fodor et Nicolaus Nagy aliter Istvan suo ac ceterorum universorum civium et incolarum eiusdem civitatis Szegediensis nominibus et in personis, quatenus nos praenarratas universas literas primum in prothocollum nostrum inseri ac transcribi curaremus, ac eandem in transumpto literarum nostrarum sine diminutione ac augmento aliquali, iurium eorum futuram ad cautelam sub sigillo nostro capitulari et authentico extradare vellemus ac concedere. Quarum literarum series et ordo sequitur verbotenus in hunc modum.

[Átírva II. Ferdinánd király 1631. évi nov. 25-én Bécsben kelt kiadványa; lásd CVI. sz. a.]

Nos itaque praemissis petitionibus praefatorum Stephani Fodor et Nicolai Nagy aliter Istvan, nominibus etiam quorum supra factis, veluti iustis ac iuri consonis inclinati, praeinsertas omnes literas sine diminutione et augmento aliquali primum prothocollari facientes, tandem in transumpto etiam literarum nostrarum praenarratae civitati Szegediensi iurium suorum futuram ad cautelam sub sigillo nostro capitulari et

authentico (originalibus autem in specie redditis) extradandas duximus et concedendas. Datum in festo sancti Thomae apostoli, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo. — Lecta.

Nagy hártyán, papírfölzetes sárga viaszpecsétje leszakadva. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 65. sz. a.

CXI.

1642. decz. 22. Az esztergomi főkáptalan Szeged város kérelmére átírja gr. Eszterházi Miklós nádornak 1642. évi decz. 20-án Semphtén kelt levelét, Dorosma és Szent-Mihályteleknek Szeged városához történt csatolása és a többi kun puszták szabad legeltetése tárgyában.

Nos capitulum ecclesiae metropolitanae Strigoniensis memoriae commendamus per praesentes: quod circumspecti Stephanus Fodor et Nicolaus Nagy, aliter Iván cives et inhabitatores civitatis Szegediensis, coram nobis personaliter constituti, exhibuerunt et praesentarunt nobis quasdam illustrissimi ac excellentissimi domini comiti Nicolai Ezterhazi de Galantha, palatini regni Hungarie et patroni nobis observandissimi, super recognitione dominii palatinalis hungarico idiomate emanatas, ac sigillo eiusdem domini comitis palatini minori et manus subscriptione roboratas, petentes nos iidem exhibentes, quatenus nos praemissas litteras palatinales jurium dictae civitatis Szegediensis futuram ad cautelam prothocolari facientes, eandem in transumpto literarum nostrarum sine diminutione et augmento aliquali extradare vellemus et concedere. Cuius tenor per omnia sequitur in hunc modum:

(Eszterházi Miklós nádor 1642. évi decz. 20-án kelt levele; lásd CIX. sz. a.)

Nos itaque petitionibus supra fatorum exhibentium veluti justis ac juri consonis inclinati, praeinsertas literas palatinales sine omni diminutione et augmento sed genuino sermone prothocolari facientes, transumptum eorumdem sub sigillo nostro capitulari et autenthico una cum subscriptione palatinali et secretarii ejusdem, quae erat: Comes Nicolaus Ezterhazi, Gregorius Szentgiörgi, extradandas duximus et concedendas communi svadente iustitia. Datum feria secunda proxima post festum sancti Thomae apostoli, anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo.

Papiroson, papírfölzetes sárga viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 64. sz. a.

CXII.

1644. aug. 12. Érsekújvár. Eszterházi Pál érsekújvári kapitány rendeli, hogy a lejáró katonák a szegedieket ne háborgassák, mert az ez ellen vétőket a szegediek elfoghatják, a legközelebbi végházba beszállíthatják, szükség esetén fölöttük törvényt szabhatnak.

Én galántai Ezterhási Pál, császár és koronás király urunk ő felsége komornyikja, tanácsa és Érsekújvárnak az Dunán innét levő végházának vice generalis kapitánya etc. Minden rendben részben hivatalban lévő uraimnak és barátaimnak, kiváltképen penig mezőköt és utakat járó vitézeknek adom emlékezetöl, hogy az ő felsége Mező-Szegedi városa nemcsak az nemes komrának és palatinus uramnak, hanem énnekem is keservesen panaszolkodott, hogy az alá járó katonák közül sokan, sőt gyakorta az magok szolgáitól is nemcsak mezeiken, marháikban és egyéb jószágaikban károsíttatnak és fosztatnak meg, hanem néha még házokban is bátorságosan nem maradhatnak meg. Minek okáért értvén méltó panaszukat én is oltalmam alá akarván vennem őket, tisztem szerint hagyom és parancsolom minden rendbéli alá járó vitézlő rendeknek, hogy az megírt szegedieket senki személyekben vagy marhájukban vagy akarmi javaikban meg ne merészelje háborítani, akárminemű szín és név alatt is; hanem az kinek mi keresete volna rajtok, tegyen panaszt én előttem s tessék késznek hozzám fel jönni s eleget is tenni. Ha ki penigh levelemet meg nem becsöllené, hanem hatalmaskodnék rajtuk, én is hatalmat adtam ezen szegedieknek, hogy ez ilyen dúló, fosztó és hatalmaskodók ellen feltámadhassanak és megfoghassák őket, az mely közeléb való magyar vég-ház lészen, annak kapitányának vigyék és ott érdemek szerint megbüntessék. Az maguk szolgái penigh, ha mi oly latorságban találtatnak, hatalmat adtam nékik. Kiről adtam nékik ez pecsét és kezem írása alatt való levelemet, melyet az kik megolvasnak, megint vissza adják. Datum in Újvár die 12. augusti, anno Domini 1644. Ezterhási Pál mp. (P. H.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 66. sz. a.

CXIII.

1645. ápr. végén. A szegedi kadi megengedi, hogy a barátok kolostoránál múlhatatlanúl szükséges javítások, minden nagyobbítás nélkül az előbbi módra eszközöltessenek.

A parancsolat alább következik.
Musztafa, a szegedi káza kadija.

Jelen hiteles kiadvány tartalma ez: A szegedi alsóvárosban lakó s ezen iratot előmutató Guardia és Paula nevű barát, továbbá Siha János, Vas István, Szántó Fábián, Látin Tomó s mások a törvényülés előtt megjelenvén, mindannyian azt állitották, hogy a pokolbeli sátánok gyülhelyéül s kárhozatos ördögük fészkéül szolgáló fertelmes templomuk melletti barátlakok az idő folytán annyira megromladoztak, hogy kijavításuk több helyen szükségessé vált. Esedeznek ennélfogva, hogy a már kezeik közt lévő fényes rendelethez képest a törvény (ser) részéről is engedtessék meg nekik ama szükséges javitások munkába vétele. Miután a törvényülés által azon barátlakok megvizsgálására kiküldött Szejdi Ali effendi visszaérkezvén, meggyőződése szerint arról tőn jelentést, hogy a sürgetett javitás múlhatatlanúl szükséges, a fennevezetteknél lévő magas rendelet értelmében határoztatott, hogy az említett templom melletti barátlakok meghagyatván eddigi alakjokban, nagyobbitás vagy feljebb emelés nélkül jelen törvényszerű engedély mellett kijavíthatók. Miről is az illetők kértére ezen irat szerkeztetett s hogy szükség esetén előmutathassák, nekik át is adatott.

Kelt 1055. rebbjülevvel 1—10 = 1645. apr. 27. — május 6.

Jelen voltak: Ali cselebi imám, Abdi cselebi khadimi ser, Ibrahim basi, Abdi terdsümán, Siha János, Vas István, Szántó Fábián, Gellért János és egyebek.

Török eredetije a szegedi ferenczrendi kolostor levéltárában. Közölve: Okmánytár a hódoltság történetéhez. Pest, 1863. II. k. 325. l.

CXIV.

1647. Csongrád vármegye portáinak dicalis összeírása.

Regestum Comitatuum Hevesiensi exterioris Szolnok et Csongradiensi

iuxta novam connumerationem portarum anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo septimo institutum.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Comitatus Csongradiensis, processus suprafati Johan. Pákay judlium annexans

Possessio Szentes habet portas . . .	no	1
Possessio Mezző Wásá por.		2
Possessio Beöd habet por	no	1/4
Possio Csongrád por.		1
Possio Serkéd por.	no	1/4
Possio Alső Győv hab. por.	no	1/2
Possio Fark hab. por.	no	1/4
Possio Ányás hab. por.	no	1/2
Possio Gyolla hab. por.	no	1/2

Szeged totaliter ad cameram suae mattis ungaricam pertinet, cuius taxa . . . . . f. 8.
Martonos totaliter ad cameram suae mattis pertinet, cuius taxa f. 8.
Tápé ad cameram suae mattis ungaricam pertinens, taxa f. 8.
Possio Mintszent hab. port. . . . . no 1/4.

Eredetije a m. orsz. levéltárban Budán, Dicalis conscriptiok XVI. kötet, 261—262. l.

CXV.

1649. jún. 23. Pozsony. Gróf Pálffy Pál nádor kijelenti, hogy a nyavalás szegediek, miután mind a magyar, mind a török részre adójukat esztendőnként beadják, de ennek daczára semmi oltalomban sem részesülnek s a tolvajok, nyúzók és csavargók nemcsak marháikat hajtják el, de házaikban is megtámadják, ennélfogva a szegedieket feljogosítja, hogy azokat elfoghassák s a legközelebbi végházba kötözve bevihessék.

Comes Paulus Pálffy ab Erdeöd regni Hungariae palatinus et judex Cumanorum, perpetuus a Detrekeö ac comitatus Posoniensis supremus comes, arcibusque eiusdem capitaneus, liber baro in Stomffa et Vereskeö, dominus in Marchek et Baymocz, necnon sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis intimus consiliarius, camerarius et per Hungariam locumtenens. Adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, kiváltképen penigh eő fölsége az mi kegyelmes urunk magyar országi végházában levő fő és vice kapitányoknak, hadnagyoknak, vajdáknak és egyéb tiszteknek, az szerint az török párton lévő kapitányoknak, agáknak és egyéb tisztviselőknek, főképen kik az végházakban laknak, hogy noha az levelünk mutató nyavalás Szeged városában lakozó emberek mind az magyar és török részre való adójukat és summájukat esztendőnként beadván és szolgáltatván, se az magyar se az török uraktul ne háborgattatnának sőt oltalmaztatnának, mindazonáltal az sok alattomban járó lopók, tolvajok, nyúzók, isten tudja micsoda gonoszság tövők miatt (hol lopva, hol hatalommal marhájokat elhajtva, magukat fosztogatva, kínozva) majd csak házukbul is alig jöhetnének ki bátorságosan. Annak okáért látva azon megnevezett Szeged városbeli nyavalás embereknek hozzánk küldött, maguk atyafiak által tött ezaránt való méltó és keserves panaszukat, mivel magunk távol léte miatt nem is vadásztathatunk mindenkoron efféle gonoszság tövőkre, kivánván mindazáltal, hogy az bűnösök megbüntetődjenek, hatalmat adtunk reá megnevezett Szeged városbelieknek, hogy valahol e féle lopó, tolvajló, fosztó és gonoszság tövő csavargókat maguk határukba, vagy másunnan, mikor űzőben vagyon, találnak, kik őket vagy marhájukban, vagy személyükben megbántanák, ottan maguk hatalmukból megfoghassák,

ha megadják magukat, hol nem, legényivel is rajta levén, ott igyekezzenek verni és az mely végház közelebb leszen, oda tartozzanak kötözni vinni s átszállitani, vagy aki akkor fő tisztviselő leszen az végházakban, kezébe adni s azok is tartozzanak érdemek szerént büntetés alá venni, minden kedvezés és kegyelem nélkül. Hol penig efféle gonoszság tevő ugyan erősen oltalmazná magát, hogy semmi képen meg nem foghatnák, hanem nagy ember kárral, ha megölik is az szegediek, az oly aránt elvégzésére is, arra is hatalmat adtunk, noha azért abban cautioval éljenek az mennyire lehet, azon legyenek hogy elevenen fogják és vigyék az közeljebb való végházba. Senki azért ezen parancsolatunkban és engedelmünkben megnevezett szegedieket meg ne merészelje bántani, sőt assistentiával tartozzanak nekik lenni az végbeli kapitányok és tisztek meg is büntessék, az kiket oda visznek. Praesentes perlectis, exhibenti restitutis. Datum in curia nostra Posoniensi, die vigesima tertia mensis junii, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Comes Paulus Pálffy mp. (P. H.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 68. sz. a.

CXVI.

1649. ján. 23. Pozsony. Gróf Pálffy Pál nádor átírja s megerősíti gr. Eszterházi Miklós nádornak 1642. évi decz. 20-án kelt oklevelét, melyben Dorosma és Szent-Mihálytelek pusztáknak Szeged városához való csatolását, a többi kun pusztákon pedig a kecskemétiekkel való közös legeltetést megengedi.

Mi gróf erdeődi Pálffy Pál Magyarországi palatinus és kunoknak birája, Posony várának főkapitánya s azon Pozsony tartománynak s Detrekeő, Stomffa, Marhek, Vereskeő és Bajmócz váraknak örökös ura, szentelt vitéz, az mi kegyelmes urunk fölséges harmadik Ferdinánd római császár és Magyarországi koronás királyunknak belső titok tanácsa és Magyarországban helytartója, adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy az nemes Szeged városától hozzánk expediált bizonyos személyek producálván előttünk az néhai galanthai gróf Esterházy Miklós uram, Magyarországi palatinus praedecessorunk némely ide alább megírt pascuatiorúl emanalt szabad levelét, instálának alázatosan, hogy azon szabad leveleket, nostra quoque palatinali authoritate megerősíteni méltóztatván, azon szabadságban megnevezett nemes Szeged városát s lakosit meg is tartani méltóztatnánk, mely levelet szegény, Istenben elnyugodott néhai gróf trakostyáni Draskovich János uram, hasonlóképen Magyarországi palatinus praedecessorunk is, maga

saját pecsétje és keze írásával megerősítvén, helyesnek hagyta lenni és méltónak. Mely levélnek continentiája ez szerint következik:

[Átírva Eszterházy Miklós nádornak 1642. évi decz. 20-án kelt levele; lásd CIX. sz. a.]

Mi azért tekintvén az megírt szegediek könyörgését, az megnevezett praedecessorunk levelét minden punctumiban és részében megerősítjük, szabadságot adván nekik, hogy az feljebb megírt pusztákat szabadosan árendálhassák, valakinek akarják s maguk is élhessék, de úgy, hogy ők is esztendőnként egy pár persiai avagy skarlát szőnyeget in recognitionem dominii palatinalis, az mint az több praedecessorinknak, úgy nekünk is tartozzanak adni. Kiről adtuk ez megírt szegedieknek ez kezünk írásával és pecsétünkkel megerősíttetett levelünket. Költ Pozsony udvarházunknál, szent Iván havának huszonharmadik napján, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Comes Paulus Pálffy, mp. (P. H.)

Papiroson, papírfölzetes vörös viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 67. sz. a.

CXVII.

1649. júl. 17. Vas István Szeged város főbírája Borsód vármegyével tudatja, hogy Szeged még a régi magyar királyoktól oly szabadságokkal ruháztatott fel, minőkkel Buda és Székesfehérvár polgárai birtak, átírván Zsigmond, Mátyás és II. Ferdinánd királyok némely kiadványait, azokat nevezett vármegyével oltalomnyújtás tekintetéből közli.

Mÿ az szabad és királÿ Mezeő Szöged városának feőbírája Vas István és esküttek, köszönetünk után adjuk értésére mind az kiknek illik ez levelünknek rendiben: hogy noha minket az Istenben elnyugodott magyar országi szent királyok és utánnok való kegyelmes fejedelmek és koronás királyok azon szabadságokkal méltóztattak kegyelmesen megajándékozni, kikben régen Buda és Székesfehérvár gyönyörködtenek, hogy tudnia illik akárminemű marháknak keresködésében, szárazon és vizen, minden harminczadok és vámok fizetésétül szabadok és mentek legyünk; mások vétkükért is vagy adósságukért meg ne arestáltassunk, vagy háborgattassunk; melyekben eleitül fogva ez ideig békességesen és háborgatás nélkül megtartattunk: most mindazon által némelyektül, nevezet szerént pedig nemes Borsod vármegyében levőktül, nagy praeiudiciumunkra arestálásokkal és harminczadok fizetésére való kénszerítésekkel háborgattatunk, az ide alá megírandó privilegiomink ellen; kiknek igaz rendi ez.

[Mátyás kir. 1464. ápr. 3-ikán kelt, Zsigmond kir. 1436. és 1430. évi kiadványait megerősítő oklevele; lásd: XXXV. sz.]

Viszont másik következik ilyen szókkal:

[II. Ferdinánd királynak 1631. évi nov. 26-án kelt oklevele; lásd: CVII. sz.]

Mely privilegiominkat in paribus (féltvén originalisunkat szerencséltetni) szórul szóra, igazán és tökéletesen minden fogyatkozás és akárminemü szaporítás nélkül, ez pöcsétünkkel megerősíttetött levelünkbe be íratván, akaránk nemes Borsod vármegyének és mind az kiknek illik, bizonyságul eleikben terjeszteni, jövendőbeli oltalmunkra. Datum in praefata libera regia civitate Mezeő Szögediensi, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, die decima septima mensis Julii.

Papirfelzetes, a város vörös viaszba nyomott 1489. évi pecsétjével. Eredetije a m. orsz. levéltárban 12244. sz. a.

CXVIII.

1650. máj. 25. Kocsis János Szeged város főbírája a pozsonyi kamara előtt a városnak Tápé helységhez való jogát igazolva, Bene és Tázlár puszták elfoglalása ellenében védelmet kér, jelentvén egyúttal a Sövényházáról történt betelepüléseket, mivel a helység lakossága Ebeczkről és Fülekről minduntalan zaklattatott.

Köszönetünk után alázatos szolgálatunkat ajánljuk Nagyságtoknak és Istentül lelki testi jókat kívánunk megadatni.

Szokott halbeli ajándékunkat mint bizonyos számú pár csizmákkal együtt illendőül kegyelmeteknek alázatossan felküldettük, melyet hogy kegyelmetek jó néven vegyen tűlünk, alázatosan kérjük. Tápé falu felől való igazságunkat fölküldettük kegyelmetek parancsolatja szerint; de az mint informáltak volt nagyságtokat azon tápaiak, hogy nekik is valami privilegiom levelük tartatik nálunk: abban semmi sincs, hitünk után is felelhetünk. Az minemű levélbeli igazságunk hozzájuk vagyon, császár és koronás urunk ő felsége jóakaratjából és kegyességéből, megakarjuk újítani azon igazságunkat több privilegiominkal egyetemben, várván Nagyságtoktul is ez aránt egyenlő kegyes jóakaratot. Bene nevü pusztánk felől is könyörgünk alázatossan, hogy Onadon lakozó Tahy Gergely és Édes Miklós úr másunnan való lévén elfoglalták hatalmasúl, törvénytelenül tűlünk privilegiumunk ellen és az kecskemétieknek oltalom levelet is adtanak felőle. Budai Pál urunk is Szécsenben tázlári pusztánkról hasonlóúl fenekedik reánk. Kérjük annak okáért alázatosan nagyságtokat, mint kegyelmes urainkat, méltóztassék ellenzeni és felszabaditani azon pusztáinkat, parancsolatokat adván reájuk. Mi is nagyságtoknak alázatosan készek lévén híven

szolgálattal. Tartsa meg Isten nagyságtokat sok jó esztendeig egészségben. Actum in libera regia civitate Mező Szeged, die 25 mai anno 1650.

Nagyságtoknak alázatossan készek szolgálni szegedi fő bíró Koczis István és esküdtek mind fejenkint.

Kívül: Császár és koronás király urunk ő felsége pozsonyi magyar comorán ülő praefectusának és tanácsinak, nekünk kegyelmes urainknak adassék ez levelünk alázatosan.

A város vörös viaszba nyomott, papirfölzetes, 1489. évi kisebb pecsétje.

Melléklet:

Memoriale:

Sövényház falurol jüttenek be közinkben lakni, kik azon faluban annak előtte szolgálván házasottanak volt ugyanott meg, úgymint Lábady György, Tiszta János, Katona András, Sövényház falunak földes urainak mondatván. Ebeczken lakozó Pucz Albert, Miháli István és László, Füleken lakozó Porkoláb Szép Gergelylyel egyetemben közülünk kiakarnak adófizető jobbágyságra kényszeríteni azon megírt embereket. Kérjük nagyságtokat találjon módot ebben, hogy az ő felsége városa ne pusztuljon, sőt nevekedjék az minthogy nagy inség alatt lévén, elfogytunk.

Kegyes választ kérünk nagyságtoktul.

Eredetije a m. orsz. levéltárban Budán, Neo regest. fasc. 999. 8. sz. a.

CXIX.

1652. okt. 1. Szarvas Ferencz, Szeged város bírája és Vas János a város jegyzője bizonyítják, hogy a törököktől kipusztított alvidéken papok hiányában a katholikus hitvallás oly veszélybe jutott, hogy már emlékezete sem volna, hacsak az Üdvözítőről nevezett ferenczrendi barátok a szentségek szakadatlan kiszolgálásával nem tartják azt fel. A barátoknak érdemeit még a törökök is elismerték, mert amidőn a tatároktól elpusztított várost újjáalkották s a környékbeli falvakban szétszórt lakosokat egybegyüjtötték, felpörzsölt zárdájukat a török kijavíttatta s az atyákat abba bevezette.

Nos iudex primarius Franciscus Szarvas, iurati cives, incolae et habitatores, totaque communitas liberae regiaque civitatis Mező-Szegediensis, fidem facimus tenore praesentium, significantes quibus expedit universis: quod devastatis turcarum feritate hisce regni Hungariae partibus, populo christiano subiugato, ob virorum ecclesiasticorum

inopiam, in id catholica religio inter nos devenerat periculum, ut vix memoria eius tempore hoc nostro superfuisset, nisi reverendi in Christo patres, fratres ordinis minorum sancti Francisci strictioris observantiae, provinciae SS. Salvatoris labentem eam sustentassent, labaret etiam de facto, nisi gregem Christi exantlatis tot laboribus, periculis superatis, contemptis barbarorum haereticorumque vexationibus omnia sacro sancta fidei sacramenta sine defectu aliquali administrando conservarent. Summa hoc cum gratiarum actione confitetur universus populus, sed et iuratus christiani nominis hostis turca, vel invitus facto ipso antiquitus manifeste approbavit: non enim aliter depopulatam tartarica imanitate, desolatamque regiam civitatem refici et dispersos circumiacentium pagorum populos revocari posse existimavit, quam si exustum in hac civitate monasterium resarciret, et in illud patrem aliquem memorati ordinis, provinciaeque eiusdem induceret. Fecit, et perfecit; quidquid igitur vigoris, virorisque inter nos vera et apostolica fides habet, totum id industria, virtutibus et doctrina praefatorum patrum reverendorum fratrum ordinis minorum S. Francisci strictioris observantiae provintiae ss^{mi} Salvatoris iure merito, non nostra solum voce, sed et barbarorum calculo attribuimus. In quorum fidem et testimonium praesentes litteras sigillo nostro usuali communitas dedimus, in toties fata libera, regiaque civitate Mező-Szeged. Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo, die 1-a mensis octobris. Joannes Vas, iuratus notarius praefatae civitatis. m. p. (P. H.)

Eredetije a szegedi sz. ferenczrendi zárda (alsóváros) levéltárában. Közölve: Történelmi adattár Csanád egyházmegye hajdana s jelenéhez. Temesvár, 1871. I. k. 129. lap.

CXX.

1653. jún. 22. Pozsony. A pozsonyi kamara igazolja, hogy az ügyeik intézése végett Pozsonyból útazó szegediek igaz járatbeli emberek, azért is minden adófizetés nélkül szabadon bocsájtandók.

Nos sacratissimae caesareae regiaque maiestatis domini domini nostri clementissimi camerae Hungaricae consiliarÿ. Adjuk tudtára az kiknek illik, mind úri, mind vitézlő rendeknek, item harminczadosoknak és vámosoknak: hogy ez levelünk mutató Mező-Szegediek, az eő fölsége szabadossi, bizonyos dolgok végett ide az pozsonyi nemes camarára jüttenek volt föl és elvégezvén dolgokot, most ismég házokhoz visszatérnek és igaz járatbeli emberek lévén, kérjük és a kiket illik intjük is, hogy mindenött békével és minden adófizetés nélkül, minden passusokon által bocsássák, akarván mi is az kiknek illik minden barátsággal és szolgálattal lenni. Kiknek nagyobb bizonyságára adtuk ez

levelünket. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Posonÿ die 22. junii; anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio.

Pecséten: Franciscus Reviczky
„ Lucas Vatai
„ Stephanus Aszalai de sancta cruce.

Mathias Senkviczky mp.

Papiroson, vörös viaszba nyomott papírfölzetes 3 gyűrűs pecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 70. sz. a. Közölve a Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. k. CXXII. sz. a.

CXXI.

1654. máj. 21. Az esztergomi főkáptalan Gillen János és Vas János szegedi polgárok kérelmére átírja Mátyás kir. 1465. évi levelét, melyben IV. Béla király 1247. évi, Tápé helység és Vártó halastóra vonatkozó adományozása foglaltatik.

Nos capitulum ecclesiae metropolitanae Strigoniensis memoriae commendamus, per praesentes significantes, quibus expedit universis: quod circumspecti Joannes Gillen et alter Joannes Was cives civitatis Szegediensis, nostram personaliter venientes in praesentiam, exhibuerunt et praesentaverunt nobis certas quasdam literas transumptionales et confirmatorias serenissimi quondam domini Mathiae Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. regis in pergameno patenter confectas, pro parte circumspectorum civium dictae civitatis Szegediensis in anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quinto, sexto idus iunii emanatas, sigilloque eiusdem serenissimi regis dupplici et authentico pendenti roboratas et communitas, super quibusdam aliis literis serenissimi quondam domini Belae regis, regni Hungariae in anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo septimo expeditas, tenoris infrascripti; instando coram nobis, quatenus nos easdem literas transumptionales transumi faciendo, sub sigillo nostro capitulari usitato et authentico extradare vellemus. Quarum quidem literarum tenor talis est:

(Mátyás kir. 1465. évi kiadványa, lásd XXXVIII. sz. a.)

Nos itaque petitione et instantia praefatorum civium Szegediensium uti iustas et regni legibus consona admissa, praemissas literas praesentibus nostris, de verbo ad verbum sine diminutione et augmento, variationeque absque omni, inseri facientes, sub sigillo nostro capitulari usitato et authentico, memoratis civibus Szegediensibus, iurium eiusdem civitatis Szegediensis futura pro cautela (originalibus etiam in specie restitutis) extradandas duximus et concedendas, communi

svadente iustitia. Datum feria quinta proxima post dominicam Exaudi. Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo quarto. (P. H.)

Lecta.

Papíron, 4 oldalon; papírfölzetes sárga viaszpecsétje ép. Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 69. sz. a.

CXXII.

1655. febr. 25. Kolozsvár. Rákóczi György erdélyi fejedelem Szeged város bíráját és esküdt polgárait inti, hogy Csanád megyében Százegyház helységben váradi Tóth János hívének birtokát ne háborgassák.

Georgius Rakoczi, Dei gratia princeps Transilvaniae, partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes etc. Circumspecti nobis grati, salutem cum favore. Vitézlő váradi Tóth János hívünk, egyik mezei hadnagyunk alázatos könyörgése által jelenti: ez előtt mintegy négy esztendővel vett volt örökben Csanád vármegyében egy Százegyház nevü falucskát, Hajdu-Ujfaluban lakó Deli Balázs nevű nemes embertől, s aprehendálván, usu roborálta is; mindazáltal ti, nem tudjuk micsoda gondolattúl viseltetvén, valami simplex csanádi káptalanban költ fassionak páriáját küldvén kezébe[1]), kiben csak portiorúl van emlékezet, annak erejivel az egész falut hatalmasúl akarjátok birni, embereit fel nem bocsájtjátok, nem kevés kárával, s az nemesi szabadságnak is megbántódásával. Így levén azért az dolog, tinéktek igen serio parancsoljuk, vévén ez levelünk, meg írt hívünk jószágán ne kapdossatok, s az hatalmaskodásnak hagyjatok békét, hanem ha mi közötök van benne, bírjátok azt, az másét ne háborgassátok, mert meg nem engedjük, nyilván higyjétek. Secus non facturi. Datum in civitate nostra Colosvár, die 25. februarii, anno 1655. Rákóczy m. p.

Kívül: Circumspectis iudicis, caeterisque iuratis civibus oppidi Zegediensis, Nobis gratis. (P. H.)

Eredetije sz. kir. Szeged v. tit. levéltárában 71. sz. a.

CXXIII.

1657. jan. 30. Pozsony. Ordódy Imre pozsonyi kamarai pénztáros nyugtatja, hogy a szegediek hal- és karmazsin-csizma adójukat beszolgáltatták.

Anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo septimo, die trigesimo Januarii. Mező-Szegediek az tavali esztendőbeli hal-adójukat administrálták ekképen:

[1]) Ezen káptalani fassio 1453-ban kelt, lásd XXVII. sz. a.

Igen apro fogás halat az minemőt ez előtt sohasem szolgáltattanak volt, nro százat.

Az ötven öreg pozsár helyett negyvenöt harcsafiát, az négy derék öreg hal helyett négy harcsát praesentáltanak és az mellett öt pár karmazsin csizmát. Melyről quietálom őket. Actum Posonii die et anno at supra.

Emericus Ordody
proventuum suae maiestatis camerae
Hungaricae generalis perceptor.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 72. sz. a. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. k. CXXIV. sz. a.

CXXIV.

1659. ján. 17-én. Pozsony. Partinger Mihály a pozsonyi kamara pénztárnoka a szegediek részéről beszolgált hal- és csizma-adót nyugtatja.

Hoztanak az Mező Szegediek az ő fölsége nemes pozsonyi kamarájára szokott adójuk szerint száz fogás kösz[1]) halat, negyven pozsárt és öt pár csizmát, melyről quietáltatnak.

Actum Posonii, die 17. junii, Ao. 1659.

(P. H.) Partinger Mihály,
a nemes pozsonyi kamara perceptora.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 73. sz. a. Papiroson. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. k. CXXV. sz.

CXXV.

1662. ján. 5. Pozsony. Wesselényi Ferencz nádor a kun puszták használatáért hozott szőnyegekről a szegedieket nyugtatja.

Mi gróf hadadi Wesselényi Ferencz, Magyarországnak palatinusa, recognoscáljuk ez irásunk által, hogy az kun pusztáktól Mező Szegedi bírák három esztendőre hozának kezünkhöz hat szőnyeget, kiről quietáljuk őket.

Datum Posonii 5. mensis junii. Anno 1662.

(P. H.) G. H. Wesselényi.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 74. sz. a. Papiroson. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. köt. CXXVI. sz.

---

[1]) Közönséges.

CXXVI.

1665. nov. 25. Kassa. Wesselényi Ferencz nádor nyugtája a kun puszták használatáért a szegediek részéről hozott perzsa szőnyegekről.

Mi gróf hadadi Wesselényi Ferencz Murány várának örökös ura, Magyarország palatinusa etc., recognoscáljuk ez írásunk által, hogy az Mező-Szegedi bírák három esztendőre való hat szőnyeget kezünkhez hozának. Kiről quietáljuk is őket.

Datum in libera ac regia civitate Cassoviensi, die 25 novembris. Anno 1665.

(P. H.) G. H. Wesselenyi.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 75. sz. a. Papiroson. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. köt. CXXVII. sz.

CXXVII.

1672. ápr. Konstantinápoly. A szegediek panaszára IV. Muhammed császár rendeli, hogy a tizedszedők a beszedést idején eszközöljék s a lakosoktól pénzt zsarolni ne merjenek.

IV. Muhammed tugrája (névjegy).

Kadik[1]) s hakimok[2]) példánya stb. Mevlana[3]) szegedi kadi! Jelen császári magas névjegy hozzád érkezvén, tudd meg, hogy Szeged nevű császári városnak ezen fermánt[4]) előmutató rájái[5]) fényes udvaromhoz jövén, elpanaszolták, hogy az eminek[6]) nem a takarás idején, hanem később mennek ki hozzájuk s a tizedet el nem fogadván, nagyobb mennyiségű pénzt követelnek tőlük. Ezt elpanaszolván, oly rendeletem kibocsájtását kérték, mely ezen visszaélésnek véget vessen. Mely kérelmet méltányosnak ítélvén, ezennel meghagyom, hogy jelen fényes parancsom hozzád érkeztével azonnal megvizsgáld, vajjon úgy áll-e a dolog, mint fel van jelentve? S ha igen — minthogy szerencsés napjaimban a szegény ráják nyomorgatását semmi módon el nem tűröm — az illető eminek lelkére kösd, hogy a takarás idején vagy maguk, vagy vekil[7])-jeik kimenjenek s ha a ráják ser, kanun és defter értelmében tartozott illetékeiket beszolgáltatták, se tized el nem fogadása s pénzül követelése által, se más módon rajtuk méltatlanság ne essék. Te pedig ilyesmit megtörténni ne engedj, a megtörtént dolgot azonban följelentsd és ser' kanun s császári parancsom elleni vétségben

[1]) kadi = bíró. — [2]) hakim = bölcs. — [3]) mevlana vagy molla = úr, vagy ítélő bíró. — [4]) fermán = uralkodói parancsolat. — [5]) rája = nyáj, alattvaló. — [6]) emin = felügyelő. — [7]) vekil = élelmezési biztos.

mindenkit gátolván, ez ügyben újabb parancsom kibocsájtását ne tedd szükségessé. Így értsd meg s fényes jegyemnek hitelt adj.

Kelt Konstantinápolyban 1083. Muharrem 1—10 = 1672. apr. 29. — máj. 8.

Az eredeti török oklevél Szeged v. tit. levéltárában 77. sz. a. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. sor. II. köt. CXXIX. sz.

CXXVIII.

1672. ápr. Drinápoly. IV. Muhammed császár a szegediek panaszára rendeli, hogy az átútazó tisztviselők a vendégfogadókba szálljanak s a lakosság a beszállásolástól, ingyen ellátástól s ezért való zaklatásoktól megkímélve legyen.

IV. Muhammed tugrája (névjegye.)

Kadik s hakimok példánya stb. Mevlane, szegedi kadi! Jelen császári magas névjegy hozzád érkezvén, tudd meg, hogy ezen fermánt előmutató szegedi ráják fényes udvaromhoz jövén jelenték, hogy jóllehet városukban találtatik vendégfogadó épület, mégis némely keresztül útazók s különösen a tisztviselők ha jönnek, családostúl, cselédestül a lakosoknál szállanak; ezektől ételt, takarmányt s élelmi szereket ingyen követelvén, erőszakoskodnak. Esedezének egyszersmind, hogy az efféle zsarolások megszüntetése végett fényes parancsot bocsássak ki, mely kérelmük folytán ezennel meghagyom, hogy mihelyt ez hozzád érkezik, az egész dolgot igaz ítélettel vizsgáld meg, ha úgy van-e, mint bejelentetett, mivel szerencsés napjaimban a szegények nyomorgattatását semmi szín alatt sem tűröm. És ez esetben gondod legyen rá, hogy az ily útasok ne az egyes lakosokhoz, hanem a vendégfogadóba szálljanak, a szükséges élelmi szereket a rendes folyó árakon szerezzék meg; ingyen semmit el ne vegyenek; te pedig mindezek elkövetését meggátold, az ellenszegülőket írásba téve följelentsd. A fényes ser[1]) törvény és császári rendeletem ellen véteni senkinek se engedj, nehogy ez ügyben újabb rendeletet kelljen kibocsátanom. Így tudd meg s e fényes névjegynek hitelt adj.

Kelt Drinápolyban, 1082. Dzülhidse 20—30 = 1672. april 18—28.

Az eredeti török oklevél Szeged v. tit. levéltárában 76. sz. a. Közölve: a Török-magyarkori emlékek. Pest, 1863. I. sor. II. köt. CXXVIII. sz. a.

---

[1]) Ser = isteni eredetű szent törvény, melyeken önkényűleg a szultán sem változtathat.

CXXIX.

1673. jan. 2. Szeged városa kérelmére Bolzoki Pál füleki várkapitány és Pest-Pilis-Solt vármegyei alispán rendeletére Bugacz, Fejérföld és Szank puszták birtokjogára vonatkozólag a kecskemétiektől kivett tanúvallomások.

Anno 1673. die 2 january attestationes Keczkemetini, colligatae ad instantiam incolarum liberae regiaeque civitatis Mező Szegediensis ex commissione nobilis ac generosi domini domini Pauli Bolzoki, praesidii Fülekiensis vicecapitanei, et vice comitis Pest-Pilis et Solt articulariter unitorum.

Deutrum. (De eo utrum).

1. Mit tud és mit látott s hallott ebben a tanú, hogy Szeged városától eleitől fogva némely atyánkfiai Bugacz nevű praediumot árendálták, contradictio nélkül? s hány esztendeje?

2. Az előtt mástól árendálták-e Bugaczot a keczkemétiek Szeged városa ellen valakitől?

3. Miólta nemzetes Szolemi János uramtul kezdették árendálni, ő kegyelme micsoda praetensioval vette fel az árendát azon Bugacz nevű pusztától és immár hány esztendeje?

4. Tudja-e a tanú s hallotta-e, vallja meg híven, hogy az Fehérföld nevű darab földet az Szanki földtül külön, avagy együtt árendálták; s ha árendálták, fideliter kit ismerhetni földes urának?

Testis 1 us, Garibant Mihály, annor. circ. 54. Ad primum: megesküdt hite után az interrog. nézve vallotta: Bugaczot birtam, jól tudom; attól árendáltam szegedi uraimnak minden contradictio nélkül; magyar részrül más magyar ura nem volt, — birta pedig 6 esztendeig, melynek vagyon húsz esztendeje. — Ad secundum: Nem tudom, nem is hallottam, hogy az régi időben is mástól árendálták volna mások is, hogy más magyar urát ismerték volna. Ad 3-um nihil.

2. Testis. Nagy Péter, cir. annor 61. Juramento praemisso fatetur: Hogy ennek előtte huszonhárom esztendőkkel birtam Bugacz nevű praediumot és most is birom; akkor minden contradictio nélkül árendáltunk tőle — szegedi bíró uramnak. Ad 2-dum. Az időtül fogva nem hallottam, hogy más urát kellett volna keresni felőle szegedi bíró uramon kívül. Ad 3-um. Nihil. Ad 4-um. Nem régen hallottam, hogy a Fejérföldre senki ne bocsássa marháját, mert elakarják szakasztani a Szank nevű pusztától.

3. Testis. Borbély Gergely, annor. circ. 36. Juramento praemisso fatetur: Ad 1-um. Bugaczot még az atyámmal együtt birtam 30 esztendeig minden contradictio nélkül, a szegedi bíró uramnak árendálván

tőle. 2-do. Nem tudom, az atyámtól sem hallottam, hogy más ura volt volna. Ad 3-tium. Nihil.

4. Testis. Katona István, annor. cir. 60. Juramento praemisso fatetur: ad primum et secundum. Ez előtt 26 esztendőkkel bírtam Bugaczot, szegedi uraimtul árendálván. Egykoron Eszterházi Pál uramnak ő nagyságának vittünk azon pusztától ő nagyságának tal. 10. A puszta függőben levén, ezt megtudva szegedi uramék, felmentenek pusztájuk mellett. Azonban mi is három esztendők alatt nem tudván kinek árendálni, három esztendőre való árendát kiszedvén, nálam volt egykoron városunk akkori notariusa, László deák, reám akadván mondá: Miért nem keressük Bugacznak az urát, talán meg akartok károsodni. A 30 tallért alávittem szegedi bíró uramnak Kovács Ferenczneк, ő kegyelme mondá: még a mi dolgunk nem ment végbe Eszterházi urunkkal ő nagyságával, a pénzt lepeczételve megtartotta, az után alá menvén ő kegyelméhez, a pénzt peczét alól felvette mondván: ennek utánna más urát ne keressétek Bugacznak. Eszterházi Pál u. végbe ment dolgunk, kezünkben a levél róla. Ad 3-um, 4-um nihil.

5. Testis. Nagy János cir. Annor 61. juramento praemisso fatetur: Jól tudom, hogy ez előtt Bugacz nevű pusztát mindenkor szegedi uraméktól árendáltuk minden contradictio nélkül. Ad 2-um. Mi jussa legyen n. Szolemi uramnak hozzá, nem tudom, nem hallottam. Ad 3-um. Vagyon tíz esztendeje, hogy Szank nevű pusztát birom, különben a Fejérföldtül nem árendáltuk; Szankhoz való volt mindenkor, más ura nem is volt a szegedi uramékon kívül.

6. Testis. Bánó Márton, cir. annor. 43. Juramento praemisso fatetur: Ad 1-um, 2-um fatet: Jól tudom, hogy Bugacz nevű pusztát ennek előtte csak szegedi uraiméktól bérlették, más ura nem is volt magyar részről. Hallottam Oláh Pétertől, aki sok esztendeig bírta azon pusztát, hogy csak Bán Gergely kereste volna annak más urát. Ad 4-um. Hogy Fejérföld külön volna Szanktól, soha sem hallottam, sem nem tudom.

7. Testis. Bodor Miklós. Annor. cir. 91. Juramento praemisso fatetur: Ad primum, 2-dum, 3-um et 4-um. Két esztendeig szolgáltam Szankon, mely pusztát szegedi uraiméktól bérlették; de Fejérföld soha sem volt külön tőle. Item: Hallottam halasi uraiméktól, hogy egykoron nemz. Bán Gergely Pest vármegyének juratus assessora, azon ki ment halasi esküdt uraimmal Fejérföldnek határát keresni, esküdtetett is az emberekkel, de semmiképen nem találta másképen, hanem csak Szankhoz való volt.

8. Testis. Szeles György. Annor. 62. Juramento praemisso fatetur: Ad 1—2-et 3. nihil. Ad 4-um. Vagyon 25. esztendeje, miota Szankot birom, szegedi uraimnak árendáltam tőle, de Fejérföldnek soha más urát s határát soha sem hallottam, mindenkor Szankhoz való volt.

9. Testis. Csele András. Annor. circ. 72. Juramento praemisso fatetur. Ad 1-um. Azt tartom, hogy keczkemétiek ennek előtte birták Bugaczot szabadosson, sem magyarnak, sem töröknek nem adóztak tőle. Annakutánna árendálták az szegedieknek. Annak vagyon 42 esztendeje.

10. Testis. Fazekas Mátyás. Annor circ. 50 Juramento praemisso fatetur. Bucsajon (!) laktam 30. esztendők alatt, melyet kecskemétiek bérlettek szegedi uraiméktól. Egykoron Füleken voltam nemes Bán Gergelylyel — — — — — Miklós deáknak árendálta azon pusztát, hogy — — — kiért Miklós deák uram megfeddötte ő kigyelmét ilyformán .... ha rosz ember, miért árulod te az járást, ha hogy bírhatja, avagy csak egy garason kibérelheti valaki, az ő jó szerencséje, mi gondod reá? Ad 4-um. Szankon is szolgáltam 9 esztendeig; soha sem hallottam, hogy Fejérföldtül külön fizettek volna. Mindenkor Szankhoz való volt, amelytül szegedi uraimnak fizettek.

Coram me Paulo Izsák, iurato assessore Pest Pilis et Solt. Coram me — — — iur. assess. Pest Pilis et Solt.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 78. sz. a.

CXXX.

1676. Szeged. Szeged város tanácsa a szeged-alsóvárosi szt.-ferencz-rendi szerzeteseknek a Szatymazon lévő tápai állás nevü kaszálót a felső- és alsóvárosi török urak hozzájárulásával átengedi.

Mi nemes Mező Szeged városának főbírája és tanácsa adjuk tudtára mindeneknek akinek illik, hogy noha itt városunkban sok számos esztendőktül tisztelendő seraphin szent Ferencz szerzetin lévő páter franciscánusok, az ő kigyelmek istenes és hálaadásra méltó szolgálatjukért egyéb szükségekre nézendő dolgok között kaszáló rét nélkül sem hagyattak. De minthogy egynehány esztendőtül fogvást némely jobbágyi emberek merő vakmerőségtül viseltetvén, a megnevezett tisztelendő pátereket sokféle módon és úttal háborgatni, akadályoztatni és törvénytelenül bántani merészlették: annak okáért mi ezen törvénytelen bántódásokat ő kigyelmektül elakarván távoztatni, engedjük és rendelünk az ő kigyelmek részére darab földet, úgymint Szatymaz alatt lévő tápai állást telekkel együtt, az melynek határi ezek, úgymint: Farkitelek, Szatymaz, Fejértó; város felől: Nagyszék és kecskeméti derék út. Az mely darab földet, tudni illik tápai állást senki (nevezet szerint pedig felső és alsó nemes városunkban lévők, tápaiakkal együtt) meg ne merészelje szántani, vetni, marháját reá bocsájtani és birnia. Ezen dologrúl lévén eő kegyelmeknek mind az fölső, mind az alsó nagyságos török uraktúl engedelmek és pecsétes

levelek. Valaki pedig megmerészlené próbálni, hogy azon megnevezett és határozott földön kapna, bizonyos légyen, hogy búját látja és kárát vallja. És ha római catholica anyaszentegyház tagja lészen, az istennek templomától eltiltatik és átok alatt lészen, mivel istennek dicsőséges templomához ezen leveleinkkel engedtetik és foglaltatik.

Datum Szegedini, anno domini 1676. Mi Mező Szeged városa főbírája, nemes Móra Balás és esküdtek: Szánto István, Danyi Tamás, Baka Albert és Csókási István mind közönségesen. Per me Franciscum Mora, pro tempore notarium.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 79. sz. a.

CXXXI.

1676. máj. 7. Szeged. Szeged városa Patay András kecskeméti lakosnak Majsa pusztán legeltetést engedélyez.

Mi az szabad és királyi N. Mezeő Szeged városának főbírája Szántó István és esküdtek köszönetünk után ajánljuk mindeneknek szolgálatunkat és adjuk tudtára mindeneknek, az kiknek illik, hogy mi tőlünk kikövetvén Maisa nevű pusztánkat tall: 11 és 2 pár késben Kecskemét városában lakozó Patay András urunk, úgy hogy kegyelme szabadon éltethesse jószágával, minden bizonyos határjaig. Melyről adjuk ezen czédulánkat városunk pecsétjével megerősitvén. Datum in praefata libera regia civitate Mezeő Szegediensi. A. D. 1676. die 7a May.

(P. H.) Idem qui supra.

Az egykorú másolat Szeged v. tit. levéltárában 80. sz. a.

CXXXII.

1677. ápr. 27. Szeged. Szeged városa Patay András és társai kecskeméti lakosoknak, a majsai pusztán való legeltetést haszonbér fizetés mellett megengedi.

Mi a szabad és királyi nemes Mező Szeged városának főbírája Dani Ferencz és esküdtek, köszönetünk után adjuk tudtára mindeneknek akiknek illik: hogy mi tőlünk kikövetvén Kecskeméten lakozó Patay András uram Maysa nevű pusztánkat esztendeig Tal: 11 és két pár késben. Melyről adjuk ezen levelünket, pecsétünkkel megerősítvén. Datum Mező Szegedini, die 27 aprilis, anno Domini 1677. (P. H.)

Egykorú hiteles másolata Szeged v. levéltárában a kun puszták iránti perben 30. sz. a.

CXXXIII.

1678. ápr. 26. Szeged. Patay András és társai kecskeméti lakosok Szeged városától Majsa puszta egy részét legeltetésre haszonbérbe veszik.

Mi az szabad és királyi nemes Mezeő Szeged városának főbírája Hódi Ferencz és az esküdtek, köszönetünk után adjuk mindeneknek tudtára, hogy Kecskemét városában lakozó nemes Patai András uram több társaival egyetemben Maisa nevű praediumunkat, bizonyos határos és megtiltott telekinken és semlyékinken kívül, esztendeig arendálván, úgy hogy ü kögyelmüknek szabadon lehessen rajta való pascuálása. Datum in praefata libera regia civitate Mezeő Szegediensi. Anno Domini 1678. die 26. aprilis.

Summa in Tall: 11 pár kés, 2 sajt. Rajta a város 1489. évi pecsétje.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 81. sz. a.

CXXXIV.

1679. júl. 12. Muhammed pasa megengedi, hogy a barátok kolostorukat és a fából készült körüljárót az előbbeni módra kijavíthassák.

Törvénytudó jeles szegedi kadi! Értésedre adatik, hogy a szegedi ráják folyamodást nyújtának be, melyben arra kérnek engedélyt, hogy egyházuk bejáratát a paplak falával összekötő, mintegy 30 öl hosszú s 5 öl széles, mint szintén a paplak kapuja feletti, körülbelül 15 öl hosszú s 5 öl széles deszka ereszt kijavíthassák s ezenkívül, hogy a kapuval szemközt lévő kerített hely korlátját megújíthassák. Ebbeli kérelmökre jelen bujuruldu íratott s küldetett el, megadatván benne a kért engedély arra, hogy a javítást és újítást az ezelőtti kiterjedésben s előbbi módon eszközölhessék. Azért őket ennek végrehajtásában senki se akadályozza, sőt akiket illet, magukat ezen bujurulduhoz alkalmazzák.

Kelt 1090. dsemáziülakhir 3 = 1679. júl. 12-én.

Felül: Muhammed basa nagy pecsétje.

Kívül: Hogy az kerülőt megzsindölyözzék a paterek, pasa levele. Dohar Mihály idejében. Anno 1679. d. 21. July.

Török eredetije a szegedi ferenczrendi kolostor levéltárában. Közölve: Okmánytár a hódoltság történetéhez. Pest, 1863. II. k. 337. l.

CXXXV.

1680. júl. 13. Pozsony. Fronek János pozsonyi kamarai adószedő a szegediek hal- és csizma-adóját nyugtatja.

Én Fronek János császár és koronás király urunk ő felsége nemes magyar pozsonyi camarának főperceptora, recognoscálom ez

levelem által, hogy az eő fölsége Mező Szegedi szabados jobbágyi az jelen való esztendőre, 1680. száz fogás halat, negyven pozsárt és öt pár csizmát praesentáltak. Melyrül az följül megnevezett Mező Szögedieket quietalom. Actum Posonÿ in officio perceptoratus praefatae camerae Hungariae. Die 13. julii. Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo.

(P. H.) Fronek János m. p.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 83. sz. a. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. k. CXXXI. sz.

CXXXVI.

1681. okt. 28-án. Sopron. Gróf Eszterházi Pál nádor, édes atyja gróf Eszterházi Miklós nádor által 1642. évben Dorosma és Szent-Mihálytelek pusztáknak Szeged városához csatolása s a többi pusztáknák közös legeltetése iránt kiadott s néhai Wesselényi Ferencz, Draskovics János és Pálfy Pál nádorok által is megerősített oklevelet átírja.

Mi galanthai gróf Eszterhas Pál, Fraknó várának örökös ura, Magyarország palatinusa, Kunságnak főbírája, szentséges romai birodalomnak szentelt vitéze, nemes Soprony, Pest-Pilis és Solt vármegyéknek főispánja, császár és koronás király urunk ő fölsége titkos tanácsa, komornyikja, Csobáncz végvárának örökös kapitánya s Magyarországban fő helytartója, — adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levelünknek rendiben: hogy nemes Szeged városától hozzánk expediált bizonyos személyek producálván előttünk az néhai gróf hadadi Veseleny Ferencz Magyarországi palatinus és praedecessorunk, némely pascuatióról, király szabad Poson városában, die trigesima nona mensis junÿ, anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto emanaltatott pecsétes és subscribalt confirmationalis levelét, melyben néhai tekintetes és nagyságos gróf galantai Eszterhas Miklós édes atyánk urunk, hasonlóképen Magyarországi palatinus, azon pascuatiórúl kiadott szabad levelet, in omnibus punctis, clausulis et articulis helyben hagyta, amint hogy azon levelet legelsőben is szegény istenben elnyugodt gróf trakostyani Draskovich János, annak utánna erdődi Pálffÿ Pál, magyarországi palatinusok is confirmálták. Instáltanak alázatosan, hogy azon szabad leveleket mi is palatinusi authoritásunkkal megerősítvén, azon szabadságban megnevezett Szeged városát s lakosait megtartani is méltóztatnánk. Melynek continentiája ez szerint következik:

[Átírva gróf Eszterházi Miklós nádornak 1642. decz. 20-án kelt levele; lásd CIX. sz. a.]

Mi is azért ugyanazon fölül megírt nemes Szeged városának alázatos suplicatióját és igazságos kérését meghallgatván, az felül megírt néhai gróf hadadi Veselény Ferencz praedecessorunk confirmationalis levelét, authoritate nostra palatinali et locumtenentiali ..... fungimur, in omnibus punctis, clausulis et articulis, in omni sui parte roboraljuk, ratificaljuk s helyben hagyjuk és az iránt való igazságukban és ususukban, mind mi megoltalmazzuk, mind peniglen másokkal megoltalmaztatjuk, de úgy, hogy ők is esztendőnként egy pár persiai, avagy skarlát szőnyegeket, in recognitionem dominÿ palatinalis, az mint az több praedecessorunknak, úgy nekünk is tartozzanak adni. Melynek nagyobb bizonyságára adtuk ez kezünk írásával és pecsétünkkel megerősített levelünket. Datum in libera ac regia civitate Soproniensi, die vigesima octava octobris, anno millesimo sexcentesimo octuagesimo primo. Comes Paulus Esterhas mp. Mathias Benyovszky mp. (P. H.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 84. sz. a.

CXXXVII.

1685. márcz. 23. Pozsony. A pozsonyi m. kir. kamara intő levele Szeged város hatóságához a hal- és csizma-adó beszolgálása iránt.

Köszönetünk után Mező-Szegedi bírák és esküdtek. Egynehány rendbéli erős parancsolatunkat úgy látjuk csak süketségre bocsájtjátok és az halbeli, úgy más egyéb szokott adótokat s ajándéktokat ugyan föl nem küldtétek, holott eddig azoknak fölszolgáltatásában elég módotok lehetett volna. Hagyjuk azért tovább is és parancsoljuk erősen, hogy vévén ezen utolsó parancsolatunkat, minden halogatás s mentségen kívül, azon halbeli (akinek most ideje vagyon) más szokott. adótokkal és ajándéktokkal első alkalmatossággal mentől hamarébb felszolgáltatni el ne mulassátok, ha reménytelen büntetésteket elkerülni akarjátok, több parancsolatunkat ez iránt ne is merészöljetök. Isten veletök, Pozsonyba, 23. martii. 1685.

Mi császár és koronás király urunk ő felsége magyar kamara praefectusa és tanácsi.

Kívül: Mező-Szegedi bíráknak és esküdteknek adassék. (Nagy záró pecsét.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 86. sz. a. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1860. I. oszt. II. köt. CXXXII. sz. a.

CXXXVIII.

1685. okt. 31. Pozsony. Fronek János a pozsonyi királyi kamara főadószedője a szegediek hal-adóját nyugtatja.

Én Fronek János, császár és koronás király urunk nemes magyar kamara tanácsa és minden gyüvedelminek fő perceptora, adom tudtára az kiknek illik, hogy az Mező-Szögediek ő fölsége szabados jobbágyi, szokott esztendőbeli adójukban száznegyven fogás halat és százhúsz szivatos pósárt, megnevezett nemes kamarára fölhoztanak. Mely halakról per praesentes őket quietalom. Költ Posonban, 31. octobris. Anno 1685.

(P. H.) Fronek János mp.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 87. sz. a. Közölve: Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. köt. CXXXIII. sz.

CXXXIX.

1685. nov. 5. Keresztúr. Gróf Eszterházi Pál nádor a kun puszták használatáért járó két szőnyeg átvételét Szeged városának nyugtatja.

Mi galantai Eszterhas Pál, Frakno várának örökös gróf ura, Magyarország palatinusa, kunok bírája, aranygyapjas vitéz, nemes Sopron, Pest, Pilis és Solt vármegyék főispányja, császár és koronás király urunk ő fölsége titok tanácsa, komornyikja és Magyarország főhelytartója (titulus) Recognoscáljuk per praesentes, hogy az minemű két skarlat szőnyeggel tartoznak esztendőnként nemes Szeged városa lakosi bizonyos kun határhoz tartozandó telkek usuatiojától, mostanság Csöpörke Máté nevű követtyek által küldöttek két skárlát szőnyeget, úgy mint egy esztendőre való censust. Kiről per praesentes quietáljuk őköt. Actum in arce nostra Keresztur, die 5. Novembris. Anno 1685.

(P. H.) Esterhás Pál.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 88. sz. a.

CXL.

1685. decz. 21. Szolnok. Veber Dániel szolnoki hadi biztos Szeged városát hódolatra hívja fel.

Ti hitetlen hamis kutyák, ebek, szegediek! Mi annak oka, hogy már sokszor írtam az holdolás felől, de sem egyszer, sem másszor még eddig fel nem jöttetek hozzám; mit gondoltok hitetlenek? talám nem tudjátok, kicsoda az uratok és ki jár az országban nagy hatalommal, meg fogjátok érzeni ma holnap ízit cselekedeteknek. Meg-

látjuk, ha az törökben való bizodalom és tilalom mit fog használni. Nem hogy ti nektek, de magoknak is elégtelenek használni azok az hitván törikök, kiknek sem eszek, sem emberiségek nincsen. Micsoda Buda, Eger, Várad, méghis sehol sem tilalmazzák az jobbágyokat hozzánk behódolni. Talám nem hallottátok, mint járt csak mostan Arad, annak előtte Szolnok, Szarvas, Érsekújvár és más török véghelyek. Az egriek is e minap tilalmazni kezdették volt a jobbágyokat hódolni, leveleket jártatván szélyel az falukra; mely postáját török levéllel együtt felakasztattuk. Ez volt jutalma az török bizodalomnak. Hitemre, lelkemre elhigyjétek, maholnap hasonlókíppen fogtok járni az szófogadatlanságért. Eddig is ha keresztyénségemet nem níztem volna, régen azt megcselekedtem volna veletek, az mit elszántam felőletek.

Datum Szolnok, 21. deczembris 1685.

Hatalmas római császár és koronás királyunk ő fölséghe hadi commissariusa: Veber Dániel. (P. H.)

Eredetije a magyar országos levéltárban Budapesten, hivatalos másolata a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban Bécsben.

CXLI.

1686. ápr. 26. Szolnok. A szegedi török tábornak és Thököly kuruczainak ápr. 24-iki nagy vereségéről szóló jelentés.

Copia di . . . . . in lettera del Signore Gral Heisler

Zolnok alli 26 Aprile 1686.

Il signore Gen. Mercy per mancanza de viveri si ha posto di la del Tibisco in Kechkemet dove che si poteva trovar abondanza de viveri, doppo haver havuto una sicura spia che il Seraschier con $\frac{m}{4}$ turchi, et il Thecli con 1000 rebelli, e tartari fori di Seghedin si trovassero. Il sign. General Mercy ha cominciato prender la marchia tanto con la Tedesca, quanto con Hungara Cavalleria, 500 Moschcteri a Cavallo, con 9. piccioli Cannoni, senza che l'inimico s'havesse accorto et avanti il giorno l'attacco animotamente nel suo campo avanti Seghedin; dove io con 2 (3 ?) regimenti ho attaccato l'inimico alla sinistra et insequito sino alla Porta. Ma il Gral Mercy con l'ala destra con sue altri regimenti ha passato la Porta, e sforzato l'inimico a precipitarsi nel Tibisco. Il numero de quali sono . . . restati sul campo saranno mille, tra quali si trovava molti capi di considerazione; d'alla nostra parte sono restati 23 morti et 25 feriti, et il Thecli come anche Petrazzi per avantaggio d'un forsa s'hanno salvato di là del Tibisco, altrimente sarebbero tutti futti priggioni e taliati a pezzi.

Eredetije, mint Cornaro Frigyes velenczei követ 1686. évi május 5-én kelt jelentésének melléklete, Bécsben, a cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban.

CXLII.

1686. máj. 14. Buda. Bizalmas jelentés a török kormányhoz a törököknek április 24-én Szegednél történt nagy vereségéről, a török hadsereg hangulatáról, a török kézben levő várak őrségéről stb. Töredék egy terjedelmesb közleményből.

Buda, 14. Maggio 1686.

Sia lodato dio eccelso, re glorioso, consolatore delli affliti et dispensatore di tutte le gratie. — — —

sopra le barche, abbandonando tutto sul dubio, che li thodeschi potessero arrivar colà; che al cane infame fossero state rinforzate le guardie, acciola rabbio del popolo Muhamedico non attentasse qualche cosa contro la sua vita; che le confusione era grande proveniente in gran parte dall' essere le militie tutte nuove et in gran parte forzate; che il serasquier voleva andar à Temesvar per unire le truppe che di mano in mano vanno arrivando et che finalmente voleva condure seco il cane infame, havendo prima spedito alla Porta il suo imraor (?) per informarla di quanto è successo. Amico nostro, questa disgratia e molto considerabile perche quando sarà saputa dalle truppe essistente nella marchia causerà una fuga molto grande tra le medeme et tutti li nostri prudenti dicono con una bocca: Humel Muhamet Allahun gaveri basch ustunez, sazilon ghidur baschire (ò popolo Muhamedico, l'ira de Dio è sopra le nostre teste et però quello che e scritto in cielo arriva sopra le medeme) dicono ancora: il principio è cattino, che fine potiamo sperare. Si fauno orationi in campagne apperte con l'assistenza delli venerandi mufti, si fauno elemosine ricchissime, si diggiuna, s'implora con humiltà l'assistenza dal cielo, ma tutto cio non giova, onde si verifica quello che troviamo scritto nelli nostri libri cive: bin seien doxan tarischinde thalesumuz donner (cioè nell' anno 1683 la nostra fortuna si cangierà) habbiamo visto li nostri vecchi cosi consternati, che non potiamo dire à sufficienza, mentre da questo preludio si argumentano altre miserie, onde si teme che si verifichera ciò che dice l'orando divino, cioe: il pianto delli vecchi precede alle miserie scritte in cielo et altrone si trova scritto: il padre ammazerà il figlio et il fratello sarà vittima dell' altro et arrivando questo dirà il popolo: Ecco l'ira de dio sopra le nostre teste, multiplicaremo le miserie delli credenti, perche non osservano la strada della giustitia, confonderemo la mente loro et puniremo l'ingiustitie, perche dio è giusto. Ecco amico nostro, che noi ossequiendo con humiltà et sincerità di cuore li nostri felicissimi commandi vi raccontamo li sensi delli seniori del popolo eletto. Nel resto, amico nostro, per il passato et cerca la festa del soldato felicissimo Georgio con pontualità dicevimo: ecco l'essercito del popolo eletto, numeroso di tanti mille combattanti sta dando l'herba à cavalli et in tanti giorni marchierà. Sono dieci giorni che la festa di questo santo è passata et noi non sappiamo ove sii l'armata, onde uno de nostri vecchi Murat Aga disse: ecco si fauno porti sopra tutti li fiumi et non habbiamo gente che li passi. Anima nostra, noi non habbiamo essercito unito. Ecco in Ossek 6000 soldati, in Baia sono doi Bassa con 1000 soldati, nelle vicinanze di Temesvar 5000, in Seged 2000, vicino à Belgrado 3000 et ogni uno separatamente da l'herba à canalli, come noi habbiamo ricevuto ordine rigoroso del potentissimo Sultano di tener ben presidiate tutte le for-

tezze et di stare sù la diffesa; cosi la gente e stata collocata nelli presidii, ne sara levata da quelli, sino cho non si vedda one sii dirreta l'intentione delli thodeschi et allora mediante li ponti, che nell' ultima nostra avisassimo, sara congregato il popolo eletto in un corpo, ma non soppiamo se arriverà al numero avisato di $\frac{m}{40}$ per le raggioni, che non purità d'animo diremo poi, confermandovi pero quello, che scrivessimo con l'ultima nostra, cioe che per hora non habbiamo veruna intentione d'attacar alcuna piazza delli thodeschi, cosi ni diremo all' incontro, che procuremo di diffendere le nostre con tutto vigore. Habbiamo ricevuto da Belgrado 24 barconi de viveri, parte si sono mandati in Hatvan, parte in Alba Reale et il resto si è posto in questi magazini. Tutte le barche delli particolari essistenti in Belgrado et sopra il Danubio sono state comprate dal serasquier nostro per fabricar ponti qua e la, quello di Peter Varad, ove sbocca il Tibisco è gia finito, all'imboccatura della Drava gia sono pronte le barche, cosi in Baiia à meza giornata di Tolna si conprano ad ogni prezzo li viveri per arrivare alla raccolta, si paga l'oka di farina trenta carantani et sopra ogni haratsch (famiglie contribuenti) si sono imposte quatro pecore da condursi in certo tempo ogni uno nel suo cadilik (distretto). La maggior difficolta che troviamo consiste nelli carri et se bene habbiamo dinaro à suffitienza, non sappiamo però ritronar remedio à questo diffetto, poiche dicendossi da pertutto che vienne un esercito intiero di velocissimi cacciatori, la misera plebe abbandonando le case loro fugge chi qua, chi la à segno, che l'huomini venienti dalla splendida Porta raccontano che sù la strada ordinaria d'Adrianopoli à Belgrado tal volta in una giornata non veddono una sola anima et questa e stata una delle ragioni che han mosso il felicissimo gran vezire à commandare la fabrica del ponte di Ruschie et mentre poi si è construto auco l'ordinario di Baba, che conduce in Polonia cosi crediamo fermamente, che la militia essistente al capo del primo sii destinata per invigilare alle cosse di Transilvania, massime che havendo il cane infame havuto diverse lettere da certi suoi huomini habitanti in quel paese assicura, che presto si potrà vedere una gran mutatione, onde per quanto racconta il sopradetto Mahmet Aga al nostro vezire haveva il felicissimo serasquier Ackmet Bassa mandato ordine à Hussein Bassa d'instradarsi quanto prima verso quella provintia per sostenere quelli popoli, che permanendo constanti, non vorrano partirsi dall ubbi dienza del potentissimo Sultano. Haveva il serasquier mandato un Aga suo in quelli paesi, ma conne alla partenza di Muhamet Aga non era peranco ristornato, cosi non sappiamo dirui d'anantaggio in questo proposito. Amico nostro non senza fondamento dicessimo nell' ultima nostra lettera, che non prendendo li thodeschi Muncatsch, il cane infame potrebbe crescere in reputatione. Ecco che gia doi ò trecento sono di

nuovo venuti da lui, ecco che giornalmente riceva lettere da diversi, onde non fidandovi noi di gente che non han fede, state con l'occhi apperti et non credete alle parole delli traditori. Muhamet Aga dice che erano venuti da lui alcuni ben vestiti et con belli cavalli, ma non è stato curioso di sapere chi siino, il che à noi è riuscito di grandissimo ramarico, perche sappiamo che sarrebbe stato di gusto grande alla sua nobiltà, quando fossimo stati fortunati di potere annotare con nome tutti quelli cani senza fede. Amico nostro, da queste parti non sappiamo dirui d'avantaggio. Vi paccontaremo ben una cossa che ricchiede sommo silentio et voi non ne parlerete, perche scudo qui pochissimi che la sano, la nostra testa sarebbe in evidentissimo pericolo, et in Vienna vi sono huomini molto cattivi, li quali havendo qualche sentore potrebbero scrivere qui à qualcheduno et cadendo per disgratia il sospeto sopra di noi, siamo persi senza misericordia.

2.° — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Eredetije — hihetőleg valamely titkos ügynök terjedelmes jelentésének dechiffrált egykorú másolata — a cs. és kir. házi, udvari s állami levéltár „turcica" osztályában Bécsben.

CXLIII.

1686. jún. 14. A szegedi lakosok folyamodása az iránt, hogy az egri kormányzó, Oszmán Pasa és seregei tartásdíja czímén reájuk jogtalanúl kirótt összeg fizetésének kötelezettsége alól felmentessenek.

Szerencsés uram! Alúlirt szegény szegedi szolgái, midőn az egri vali, Oszmán pasa, seregeivel Szeged alá szállott, három napi ottmulatása alatt magát és seregét mindennel ellátták. Most alig hogy elvonult, a szegedi várbeli törökök azt állítják, hogy Oszmán pasát ők tartották s e tartás fejében alúlírtaktól 47,600 pénzt (akcse) követelnek. Ezen jogtalan zsarolást nagyságod tudomására óhajtván juttatni, végrehajtását meggátló magas parancsolata kiadásáért esedeznek.

Szolgái, a szegény
szegedi ráják.

Fölül: Törvénytudó szegedi kadi, a'jánok s egyéb tisztviselők! Tudtotokra adatik, hogy ezen szegény alattvalókat ekként sanyargatni s tőlök csak egy pénzt elvenni tilalmas dolog.

Kelt 1097, Redseb 22 = 1686. június 14-én.

A török eredeti Repiczky Jánosnak 1848-ik évben készített magyar kivonatával együtt Szeged v. tit. levéltárában 89. sz. a.

Az oklevél egyúttal közöltetett a Török-magyarkori történelmi emlékek. Pest, 1863. I. oszt. II. köt. 357. lapján.

CXLIV.

1686. okt. 15. Szeged. Báró Wallis György tábornok jelentése Lajos bádeni herczeghez Szeged ostromának megkezdéséről, a vár heves ágyúzásáról, aknák készítéséről s a felmentő török-tatár csapatoknak Zomborba történt megérkezéséről.

Durchlauchtiger Herzog. Gnädigster Fürst und Herr. Auf Ewer Durchlaucht beide, untern 12 huius an mich abgelassene gnad. schreiben, berichte hiemit gehors. wie das nach verfertigter batterie vorgestert, als den 13. dieses, mit beschiesung dieses Orths der angefang gemacht worden sein und wiewollen schon würkhlich 200 Kugl darzu verbraucht und angewendet worden, so kann doch noch dato von keinem sonderbahren Effect geredet werden, auch habe von Zollnok noch andere 200 Kugl anhero zubringen befohlen, wormit eine genungsambe Breche zu legen eÿseristens bemiehet sein werde. Heut abends werden die minir zu arbeithen anfangen, und versprechen minier 2 bis 3 tagen längst die Mine zur völligen perfection zu bringen, was nun solche vor eine Effect thuen werde, Underlasse nit Ewr Durchlaucht alsogleich gehors. zu hinterbringen, mit Unterthaniger versicherung, das in diesen operation alles das jenige, was zu Ihro Kays. Maÿt. diensten gereichet, zu beobachten, und vorzukheren eÿffrigsten beflissen sein werde; in den übrigen wird denen Untherthanen von Hallasch, so bald nur das anhero geführte brodt von denen Wägen abgelärt ist, Ihr viech alsogleich abgefolgt und restituirt werden, wormit zu beharrlichen hohen hulden und gnaden mich gehors. Empfehle

Ewer Durchleucht unterthäniger Knecht
Geog Freyherr von Wallis, m. p.

Veltlager bei Segethin den 15. October 1686.

P. S. Gleich jetzt erhalte nachricht, das die Tartarn bei Sambour stehen, benebenst sollen auch andere türckische trouppen von Peter-Wardein gegen uns in Anzug begriffen sein.

Eredetije Karlsruheban, a badeni nagyherczegségi házi levéltárban, újabb hiteles másolata a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban Bécsben.

CXLV.

1686. okt. 22. Szeged. Magnus Frigyes castelli gróf jelentése a bádeni herczeghez gróf Veterani Frigyes diadaláról és Szeged várának a törökök részéről történt feladásáról.

Durchleuchtigster gnedigster Fürst und Herr!

Dieweillen sich noch vor Ende dieser belägerung und beziehung der Winderquartier eine remarcabelle occasion eraignet, als habe vor

meine schuldigkeit erachtet, Ewer Durchlaucht, so viel mir wissendt undt ich selbsten gesehen, gehorsambsten Bericht davon zu erstadten. So belieben sie diesemnach zu wissen, wie das der Generalwachtmeister Wallisch, als welcher uns nach abbleiben des Marquis de Lavergne bis zu Ankunf des graff Karaff commendiert, verwichenen Sonnabenth gewisse Guntschafft bekhommen, theils von bauern, theils von gefangenen Soldaten unserer arme, so sich von Ihnen losgerissen, ob solden Türckhen und Tartaren, sie 12 bis $\frac{m.}{14.}$ starckh, vier ungarische Meihlen von hier, ohn einen orth Schindau[1]) genanth, sich aufhalten, undt einen stärkhern Succurs von 14 bis $\frac{m.}{15.}$ starckh, der schon Ihm ahnzug wehre, erwarthen heten, worauff der General Wallisch, was in der sachen zu Thun wehre, mit dem graff Vetterany sich underrethet, haben auch also Baldt einhellige geschlossen, das böser sache zu vor zu khommen, undt Suchen diese Erste zu schlagen, als erwartten, das sie mit gesambter handt uns in der Lager affertiren theten. Derowegen lies mann uns 4 Uhr nach mitag die Cavalleria auser Zweyen Regimentern Drunckhsehs und Detwin, So zuer sicherheit des Lagers neben der Infanterie den ybelberittenen und denen zur Fues zurueckgelassen worden, aufsitzen, mit den ybrigen Regimentern 10 afn der Zahl den Barchozischen hussarn Satmarischen undt Annotischen (?) in 1000 starkh Marschirten wir gegen abenth und die ganze nacht hindurch in Gottes nahmen forth, das wir also ohne ahn Stoss eine Stundt vor tag bies gegen der feinthlager ankhommen, als wir noch eine halbe stundt von Lager wahren, sezete sich der graff Vetterany, als welcher diesen ahnschlag commandirte in meinung nach seiner gemachten Disposition den ahn brechenten dag zu erwarden, bekhommen die Tartern, welche von den Türckhen separirt stunden, wovon mir auch schon von den Gundschafft nachricht hatten, unversehens Lermen, das also der graff Vetterany umb ihnen nit zeit zu geben Sich zu erkhennen oder in postur zu setzen den ahnbrechenden tag nit erwarden wohllte, sondern gung Strackh auf das geschrei los, dann Niemanth khundt mann sehen; den graff Böy schickte er mit 2 Regimentern Heussler undt Magni auf die linkhe handt, die Türckhen welche in $\frac{m.}{2.}$ starckh waren in ihrem lager ahn zu greifen, welches er auch glükhlich verrichtet, das ihrer gegen 300 auf den Blaz geblieben, mit 4 Regimentern die Er under mein Commando gab, Güng Er auf die Tartaren los, welch wir auch aus ihren lager schlugen. Nach aussage der Gundtschaffter undt gefangenen solten sie über $\frac{m.}{12.}$ starkh sein, wir Befanten sie aber nicht mahl $\frac{m.}{10.}$ starkh, aber wohl so viell pferdt, diese nun verfolgten wir über 2. Stundt weges weith, ohne sie zu standt zu bringen. Darauff lies der graff Veterany die retraitte Blassen, die weill

[1]) Zenta.

er sah, das nichts zu gewühnen war und das unsere herrn Soldaten sich unerhört verlaufen, des Lager zu plündern undt die Ledigen pferdt aufzufangen; wie wir uns nun Bemüheten die leith wieder zusammen zu bringen und uns zu formiren, khomen die Türkhen, so von den graff Götz ahnfang sontirt worden, hinder uns hör, undt vor uns auf alle seidten fingen die Tartern ahn Sich wiederumb Starkh zu versamlen, wir güngen mit den Jenigen was formirt wahr undt der reserf, die der Baron de St. Croix commandirt, umb die Türckhen abzuschneidten, unsern pferdt aber wahren der gestalt von den Ersten Röhnen der Tartarn noch aus den Athem, das wir ihnen nicht vor khommen khundten, undt sie also musten vorbey gehen Lassen, die sich dann Endtlich wieder zu den Tarteren schlugen, wir kundten unsere leith noch nicht zusammen kriechen, das auch etliche über den pferdt anffangen Niedergehaut worden. Dieses nun zu verhindern, zog sich der graff Vetterany zuruckh undt wohlte gegen den lager Marchiren, undt lies zuer arrieregarde unter meinen commando des Saxenlauburgischen undt mein Regimenth; als wir nun wirkhlich in March wahren, khommen die Tarthern aufs neu hinder uns hör, undt confoirten uns auf beiden seithen, wie sie aber gahr zu familiar werden wohlten, sez ich mich mit diesen beyden Regimentern, worauf sie ein wenig stuzten, undt sich auf eine höh ahn unserer rechten seithen zogen, undt ihr neuer succurs, welchen die neugefangenen gar $\frac{m.}{20}$ starckh machen wollten, khommen auf der linkhen handt in schöner Ordnung ahn, damit wenthete der graff Vetterany alle die Truppen umb, und marchirte auf sie los, die ersten Regimenter aber khundten nicht so geschwindt wieder da sein, das nicht schon diese beyde letztere auf allen Seidten ahngegrüffen wahren, sie hatten aber ihrer schuldigkheit nach als wie die mauhren, und gaben den andern Zeit zu uns zu kommen, womit wir sie zurückh schlugen, undt verfolgten bies zu ihren stueckhen undt Janitzaren, da setzten sie sich wiederumben, ihn meinung wir wirdten dieses doppelte feyr respectiren, als sie aber sehen, das unsere brudalitet zu gros wahr, liesen sie ihre Stückh und Janitzaren in stüch, wovon auch nit einer darvon khommen, undt neben ihren Khundtstabelnn undt handt Langern nitergemacht worden. In dieser Action hat der graf Vetterany ein solchen Vallos undt ungemeine Conduite neben einer solchen Bestandthafftigkheit verspühren lassen, wie Jedermann hat dominiren müssen, dann wir in der grösten Gefahren wahren, dodaliter geschlagen zu werden, die weillen das drittenmahl, als die Türckhen und Tarthern mit ihren neuen Succurs über $\frac{m.}{20}$ starckh khommen, mehr als zwey drittel von unsern leith den Pferden nach sich verloffen hatten, das wir nicht 1500 Pferd starkh wahren, es hat aber sowohl der Officier als gemeine desperat gefochten, das wir endtlich dardurch meister

worden. Alle ihre Bagage, Stuckh undt Munition sambt viellen Profiandt so sie hieher führen wohllen haben wir bekhommen, über 200 Püffel, noch mehr Camehl, vielen Mauhl Eseln, Schaff und Oxen und in $\frac{m.}{3}$ pferdt, haben wir mit zuruckh gebracht, 20 stuckh geschüz, 24 Fahn, 5 grose Janitzaren Trumpeln, 2 par kleine Bauckhen, undt ettliche 20 gefangene Türckhen, worunter zwey vornehme officiere sein solten. Von Todten will man Sagen, das gegen 2000 geblieben sein, so viel ich aber sehen khönnen, mochten mit den Götzischen 300 gegen 900 von ihnen auf den Blaz geblieben sein, üeber 600 geschedigte aber wehrn sie auf das wenigst gehabt haben. Auf unserer seidten wahr fast Niemanth geblieben, wann sie sich nit so verloffen hetten, worüber viell niedergehauet worden. Diese victori hat die Übergab dieses Orths nach sich gezogen, dann als wir nach unserer zuruckkhunft das Te Deum celebrirt und darauff mit unserer velligen Arme Sallfah gegeben, haben sie herausgeschickht undt zu Capituliren verlangt, welchen mann auf gar gern den acord verwilliget mit Gewehr undt Bagagi abzuziehen, jedoch mit hinderlassung der Stuckh, Munition und Profianth, worauf also baldt die Geisel ausgevexelt und diesen Abent noch uns ein Thor eingeräumeth undt ein Wacht auff ihre Brückh verwilliget worden, welches Thor so uns eingeräumt ist, der General Wallisch mit 500 Mann besezen lassen. Morgen früh geliebts Gott solle die vellige übergab und der auszug geschehen, worauff wir suchen werden mit Gott undt Ehren weider zu khommen undt unser quartier zu beziehen, welchs auf dieses noch besser sein dörffte, als man gehofft. Nun ist mir nichts mehr übrig zu erzehlen, als die Versicherung meiner underthenigsten respect undt das ich ohn auf hören neben empfehlung in der hohen gnadte undt protection bis in Todt sein werde.

Ewer Durchleucht

Veldtlager vor Zegedin den 22. 8-bris 1686.

Unterthanigst gehorsamster trewer Knecht:

Friedrich Magnus, graf zu Castell. m. p.

Eredetije a badeni nagyherczegi levéltárban Karlsruheban, hivatalos másolata a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban Bécsben, fasc. 10. nr. 12. alatt.

CXLVI.

1686. okt. 7—28. Károly lotharingiai herczeg táborozási naplójának (máj. 30. — okt. 28.) töredéke; illetőleg a Szeged visszavételére, a Barkóczy és Petneházy, valamint a Veterani által kivívott győzelmekre vonatkozó részletek.

Le 9. nous avancâmes à Kal[1]), une lieue proche du Danube dans un endroit commode pour les fourages. Nous y séjournames le 10, le

[1]) Kalocsa.

11 et le 12. Nous y eusmes avis de Szegedin qu'à l'approche de nostre cavallerie, les Turcs en ayant abandonnez le Palanque s'estoient retirez dans le château. Que le 7, le marquis de la Vergne, s'estant avancé pour le reconnoître, fut tué du second coup de canon que les ennemis tirèrent.

Le 12. nous y apprîmes que le grand Vizir ayant assemblé autant de bateauz qu'il avoit pu au dessous d'Essek, avoit fait passer un corps de Tartares qui ayant donnez sur les fourageurs du detachement de Szegedin, avoient fait quelques vingt prisonniers du regiment de Croy et tuez autant d'hommes. Nous n'avons eu aucune particularité du detachement sur la Drave, et nous ne sçavons pas, si les pluyes continelles que nous souffrons dans ce pays marécageuz donneront lieu de continuer le dessein de l'entreprise de Szegedin et de Cinq Eglises.

Nous partismes de Kal le 13 pour nous avancer vers Pest d'une lieue, ou nous apprîmes que le comte Veterani commandant la cavallerie à Szegedin, ayant en avis qu'un Bacha s'estoit avancé avec quelques trouppes sur la Marotz, avoit détaché le houssards de Barkoczy et de Petneházy, pour en aller prendre langue, que ces hongrois estant arrivez prés de là, avoient trouvez le Bacha sorti de ce lieu, et que sans luy donnez le temps de se reconnoître, ils l'avoient chargez avec tant de vigueur, qu'ils en tuèrent plus de 200, firent divers prisonniers, prirent trois estendarts et mirent tout ce corps en fuite, ayant abandonné aux nostres tout leurs bagages. — Les nouvelles que l'on eut du siège furent, que le Baron de Wallis qui depuis la mort du marquis de la Vergne continue l'entrepise, avoit fait travailler à deux batteries et devoit ce jour là attacher le mineur.

Nous vinsmes le 14. camper à une heure de Betchj[1]), ou le comte de Caraffa et le général Heissler arrivèrent, l'on y eut avis que le comte Strozzi, major du régiment de Gondola, avoit battu un corps de Tartares qui vouloit donner sur les fourageurs du camp.

Le 15. nous vinsmes à Denchett[2]) où l'on séjourna le 16, et d'où le Duc fit partir le comte Caraffa avec le général Heissler pour Szegedin à qui il donna 300 chevaux d'escorte commandés par le Comte de Hofkirchen.

Le 17. nous vinsmes à Kas et de là en deux jours à Pest. Le Duc y séjourna le 20 pour visiter Bude où il laissa toute l'infanterie qui luy restoit pour en fortifier la garnison.

Le 21. nous vinsmes à Waitzen avec les sept régiments de cavallerie qui restaient avec le Duc. Demain l'on marchera vers l'Hypol, d'où le Duc prendera l'avance pour se rendre à Vienne, après avoir donné ses ordres aux places frontières.

---

[1]) Duna-Vecse.

[2]) Dömsöd.

Le 22 nous vinsmes camper à Marotz[1]) et le 23 a Fod[2]), le 24 a Grane ; nous y apprismes des hongrois la prise du Cinq Eglises et de Szegedin, et le 28 estant venu icy (Komorn), nous en eusmes le détail le général Wallis, escrivant qu' un corps de Tatares et de Turcs de 5 ou 6000 s'estant avancé à Zenta, d'ou ils inquiétaient fort le camp de Szegedin, faisant tous les jours des prisonniers, il avoit jugé à propos avec le comte Veterani de les attaquer. Le comte Veterani ayant esté chargé de l'éxécution de ce dessein, il estoit parti le 19 soir, avec sept regiments de cavallerie, deux Dragons, une de Croate et le houssards de Barkoczy faisant un corps de cinq à six mil chevaux au plus. Quelque soins qu'il ayt pris de dérober la connoissance de sa marche aux ennemis, ils l'avoient cependant connus au bruit. Que les ayant trouvez à la pointe du jour en bataille, il les avoit chargez et bientost dissipé abandonnant leur camp, leurs tentes, leur bagages et quantité des chevaux qu'ils n'avoient pu retirer de la pasture pendant la nuit. Que les Turcs fort de 2500 au 2000 hommes foisant un camp separé des Tartares avoient esté chargez dans le mesme temps par le comte de Götz suivant l'ordre que le comte de Veterani luy en avoit donné, et qu'il les avoit mis pareillement en fuitte après avoir tué quelques deux cent janissaires qui estoient dans la palanque de Zenta. Qu'après cet avantage et les avoir pousser une demie heure dans le temps que le comte Veterani retournoit au camp chargé de butin, il se vit bientost costoyé de mesmes Tartares, qu'il venoit de mettre en fuitte, suivis d'un autre corps, dont il ne put juger de la force à cause de la poussière. Qu'a peine avoit-il fait faire halte à l'arrière-garde et commencé à la mettre en bataille, mettant quelques escadrons sur ses flancs contre le tartares, la poussière estant tombé il appercut un corps qu' il jugea de plus de 10,000 hommes, dont une partie venoit à luy au grand trot. — Il envoya ordre incontinent à la teste de ses trouppes de tourner, mais comme elles ne marchoient pas en bataille, elles ne purent estre a luy avant que les 1eres trouppes de ce grand corps n'y fussent arrivez. — Que les Turcs sans balancer vinrent le charger, mais que nos gens accoutumez à les voir ne s'estoient ebranlez, n'y du nombre n'y de leur crys et soutenant avec beaucoup de fermeté touttes les tentatives que les ennemis faisoient pour les rompre, ils donnèrent temps au reste de la cavallerie de se former et de venir les soutenir. Que pour lors le comte Veterani s'estant crû en estat d'avancer à son tour contre les Turcs et de les attaquer, tous les chefs de corps de ces regiment animèrent par leur exemple le soldat à vaincre ou

[1]) Nagy-Maros.

[2]) Szobb.

à mourir. Il commença à les charger avec tant de vigueur qu'après un combat assez opiniâtre ces 1ercs trouppes turques prirent le parti de se retirer vers leur gros qui estoit en bataille pas loing de là. — Que les ayant ainsi poussé jusqu'au leur gros par le feu continuel des carabines de la cavallerie et des mousquets des Dragons, les ennemis firent pour lors nouvel effort soutenus du feu de 20 pièces de canons et de 600 janissaires qui estoient prés de leur artillerie, mais que nos plus ayant soutenu tout ce feu sans se rompre, ne donnèrent pas aux turcs loisir de recharger leurs armes et que les ayant attaqués avec le vigueur ordinaire à nos allemands, ils s'étoient rendus maistres du canon, avoient taillez en pièces cette infanterie et obligé la cavallerie à lâcher le pied, nous abandonnant une partie de leur bagage. On les suivit encor un quart d'heure jusqu'à un fossé au delà duquel ils se retirèrent. Pour lors le comte Veterani jugea à propos de retourner au camp avec 20 pièces de canon, quantité d'estendarts, leur timbales, tambours et beaucoup de bagages, sans que les ennemis ayent plus paru, quoy qu'au rapport des prisonnieres le grand vizir y fut en personne. Que dans cette action nos gens n'ont pas perdus tuez que blessez plus de 200 hommes. Qu'estant arrivez au camp de Szegedin on chanta le Te Deum avec trois salves, aprez les quelles les assiégéz demandèrent à capituler, ce qui leur fut accordé, et la garnison fut conduite à Temesvár au nombre de 600, nous laissant maistres de cet important passage du Tibisque sans qui il y ayt eu breche dans la place.

Eredetije a cs. és kir. házi, udvari és állami levéltárban Bécsben, hivatalos másolata a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban ugyanott, fasc. 13. nro 40.

CXLVII.

1688. nov. 6. Buda. Werlein János István kamarai biztos jelentésének töredéke a cs. udvari kamarához a szolnoki, szegedi, lippai, titeli, bajai, eszéki, mohácsi, és belgrádi harminczadok és kamarai hivatalok működéséről, jövedelmeiről és Szegeden a só-szállítások berendezéséről.

Szegedin. Zu Szegedin ist bis dato noch nit viel zu thun gewesen, weil Lippa, Gyula und Temesvar in des Feinds handen gestanden, wiewol anjetzo nach eroberten Lippa es sich etwas besser anlasset; — desselben Dreysigers provente dieses Jahr sich nur auf 3000 fl. ersträken, dann der aldorthen gewesene und anjetzo zu Lippa sich befindende Commendant H: Obers: leut: Nemb die Cameralia gänzlich gehindert hat. Und weiles aldorten sich die Bürgerschafft in etwas vermehret, ist das accis auch würklich eingeführt, dem

dreysiger aber das Schenken neben der bürgerschafft gegen 500 fl. bestandgelt angetragen worden, welcher sich aber nur auf 400 fl. einlassen wil, dahero eine hochgrf: Exl. und gnd: resolution erwarte, ob für das erstemal selbiger umb dieses bestand zu überlassen freÿe mächte; daselbst ist man der meinung gewesen, das Steinsalz von Siebenbürgen auf Maros heraus zu führen, welcher aber die vielfältige Mühlen, so unter wegs sich befinden, verhindern werden. H. Obrist commissarius baron von Falckenheimb rathet ein, selbiges auf der Temes nacher Belgrad zubringen, zu welcher flusz aber es eben auch weith zu land gefürt werden müste. So sich alles mit der Zeit da die jenseits der Theÿs gelegenen türk: örther sich ergeben werden, am besten Zeig wird; Indesse man so viel als möglich gedachtes Salzwesen einrichten thut, gestalte über ein Jahr hir kein verlag bekommen, und vermittels dieses proventus alles bauwesens und anderes bestritten habe. Zugemölte Szegedin ist ebenfalls wie zu Szolnok die reparirung der Soldaten quartir und eindeckhung der Kirchen gewelber hinderlassen, wie auch von hieraus die materialien überschickt worden. Sonst ist Szegedin ein schöner ort mit doppelten Rundellen und eine schöne mauer und graben umbgeben gewesen, alwo sich nun gewislich wieder viel Leüth sezen werden.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CXLVIII.

1689. febr. 16. Báró Eichpichl Károly Gottlob udvari kamarai tanácsos jelentésének töredéke a budai kamarához tartozó harminczadok vizsgálatáról, ezek között a szegedi harminczad jövedelméről, a mérési jog értékesítéséről és az erdélyi só szállításának megkezdéséről.

Hl: Carl Gottlieb baron von Eichpichl sonst Cammer Rath Relation über des Cameral Inspectorats zu Ofen vorgenohmene Visitation der Neüen hung: acquisten, und wie alda die Würtschaften einzurichten wahren.

Pr: 5 Febr. 1689.

1. Zollnok.
2. Szegedin.
3. Lippa.
4. Titul.
5. Baya.
6. Essekh.
7. Mohács.
8. Belgrad.

2-do Zu Szegedin habe das 30igist Ambt dises Jahr bey 3000 fl. ertragen, und seÿe der Accis, weyler sich die Bürgerschaft alldorth schon zimblich vermehret, allerseits eingeführet, mit welchem unseres Erachtens auch zu continuiren seÿn würdt, und weylan der H. C. von Werlein das Weinschenken alldorth dem dasselbstigen 30igern gegen Jährlichen 500 fl. (jedoch das auch die Bürgerschaft dieses Gewerb treiben möge) angetragen, der 30iger aber nur 400 fl. anerbothen, Als vermainten wür das aus schon oben erlehnten ursachen, das Fiscalische Weinschankhen wann sich der 30iger auf ein anderes nicht einlassen wolte, auch gegen Jährlichen 400 fl. Ihnen zu über lassen wehre, auf welcher fahl Man gleichwohl ein gewisses geföll pro camera zuhaben häth. Nun hat zwahr gedachter Herr v. Werlein auch nicht Erindert, das das Salz commercium von Siebenbürgen auf der Maros nacher Szegedin einzuführen, die vihlfältige Mühlen so sich auf besagten fluss befindten, verhindern werden, und hälte der Herr Obriste Kriegs Commissarius baron von Falkenhaimb eingerathen das Siebenbürger Stainsaltz auf der Temes nacher Belgrad zubringen, allein müsste es zu lande bis an Flusz weith geführet werden. Wür seÿndt des darführhaltens, das dieses Salzcommercium auf ein beständiges einzurichten sich die gelegenheit mit der Zeith eraignen würdt, insbisher aber würdt die ablösung sothanen Salzes anbefohlener Massen zu prosequieren, und deren Beambten das seÿ die geföhlen dahin applicieren umb Ihre monath extract richtig einschicken sollen anzubefehlen seÿn. Übrigens erachten wür umb dis Ortes wohl beschprechen zu seÿn, das der Inspector die Wohnungen der Soldaten zuzurichten und die Kirchen Gewölber einzudeckhen die anstalt gemacht.

Kívül: praes. 16 febr. 1689.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CXLIX.

1690. szept. 5. Bécs. Lipót király Szeged város kérésére szt. György mártir és szt. Mihály arkangyal ünnepeit követő 8 egymás után való napokon ös időktől fogva tartatni szokott országos vásároknak — amiről szóló régi szabadalmi levelek a török háborúkban elvesztek — megtartását és kihirdetését újra adományozza.

Nos Leopoldus, Dei gratia Romanorum imperator semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniaeque etc. rex; archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae; marchio Moraviae, dux Lucemburgae, ac superioris et inferioris Silesiae, Wierthembergae et Thekae; princeps

Sueviae, comes Habspurgi Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit universis: quod nos cum ad nonnullorum fidelium nostrorum humillimam suplicationem pro parte fidelium aeque nostrorum prudentum ac circumspectorum iudicis iuratorum civium ac totius communitatis civitatis nostrae Szegediensis in partibus noviter aquisitis, cottuque Csongradiensi existente et situatae, propterea apud maiestatem nostram factam; tum vero pro decore et ornamento, commodoque praefati regni nostri Hungariae, adeoque eorundem quoque civium utilitate, deque caesareoregiae potestatis nostrae plenitudine, certas binas nundinas, pro festis divi Georgii militis et martyris, nec non Michaelis archangeli, octoque continuis diebus, eadem festa immediate subsequentibus, ab antiquo semper celebrari consuetas, verum his proximis turcici belli motibus ac revolutionibus dispersis et dilapsis circum adiacentium locorum incolis, itineribusque minus securis, imo et periculosis existentibus celebrari intermissas; sed et privilegia superinde habita, ÿsdem bellicis tumultibus amissa ac deperdita, versus ac denuo innovantes et confirmantes, omnino sub iisdem libertatibus, praerogativis et immunitatibus, quibus libera fora, seu nundinae, caeterarum liberarum civitatum nostrarum, oppidorumque et villarum celebrantur, in praescripta civitate nostra Szegediensi noviter acquisita perpetuo ac denuo celebrandas, gratioseque superinde annuendum et concedendum duximus; imo innovamus et confirmamus, gratioseque annuimus et concedimus praesentium per vigorem, absque tamen praeiudicio nundinarum, seu liberorum fororum annualium aliorum quorumlibet circumvicinorum locorum. Quocirca vos omnes et singulos mercatores, institores ac forenses homines aliosque quoslibet viatores, harum serie assecuramus affidamus et certificamus, quatenus ad praedictas nundinas seu fora annualia libera pro praecitatis festis sanctorum Georgÿ militis et martyris ac Michaelis archangeli octoque continuis diebus integris, post ea festa immediate sequentibus in praedicta civitate nostra Szegediensi, modo praemisso, cum innovatione et confirmatione, denuo perpetuo celebrari commissa et concessa, cum omnibus mercaturÿs, rebusque et bonis vestris, libere, secure et absque omni pavore, aut formidine personarum, rerumque et mercantiarum vestrarum veniatis, properetis et accedatis, peractisque negotiationibus vestris omnibus, ad propria, vel alia quae malueritis loca redeatis, salvis semper personis atque rebus vestris, nostra sub tutela et protectione speciali permanentibus, et haec volumus per fora et loca publica ubique palam facere et proclamari. Praesentem autem, quas secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur, impendenti communiri fecimus, post earum lecturam iterum reddi volumus et iubemus praesentanti. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, die quinta mensis septembris, anno Domini millesimo sexcentesimo nona-

gesimo; regnorum nostrorum Romani trigesimo tertio, Hungariae et reliquorum trigesimo sexto, Bohemiae vero anno trigesimo quinto. Leopoldus mp. Blasius Jaklin mp. episcopus Tininiensis. Stephanus Tenturits mp.

Vörös-sárga és kék-fehér selyem zsinóron függő pecsétje ép. Eredetije hártyán, Szeged v. tit. levéltárában 94. sz. a.

CL.

1690. ápr. 16. Szeged város tanácsa az udvari hadi tanácsot Zsigmond király 1436. kiváltságlevelének megküldése mellett arra kéri, hogy a katonai hatóságok a város polgárai és lakói letartóztatásától, ügyeikben való ítélkezésektől eltiltassanak s a polgárok ellen fennforgó követeléseik ügyében az illetékes városi tanács hatósági jogait ne sértsék.

Excellentissimi, illustrissimi, spectabiles ac magnifici domini, domini et patroni nobis gratiosissimi.

Praeexistente benignissimo et speciali caesareo regio indulto a divo quondam Sigismundo imperatore, olimque rege Hungariae praedecessoribus quondam civitatis nostrae in puncto indebitae civium et incolarum nostrorum arestationis adhuc in anno 1436. clementissime impertito, excelsoque consilio aulico bellico in vidimatis paribus pro uberiori notitia hisce adiuncto; dum nobis in tempore prospiciendum veniret, ne fors vel ob vetustatem eiusdem indulti nostri per quoscunque tandem maioris et minoris ordinis status et conditionis ac cuiuscunque etiam nationis dominos officiales bellicos similes indemnitates, indulta et privilegia flocci pendere nihilque curare solitos ex insolenti non nunquam sibimet vendicata licentia militari, eidem indulto ad importunas quorumcunque querulationes et instantias, uti alias fieri soleret, ac effective etiam alÿs evenisset, contraveniatur, civesque et incolae nostri per eosdem dominos officiales bellicos ob quaelibet debita et excessus aliorum, qua innocentes et innocui, vel in persona, vel rebus, ac etiam quibuscunque ipsorum bonis quocunque nominis vocabulo vocitatis arestentur, damnificentur et aggraventur.

Eapropter ad excelsum consilium aulicum bellicum in omni humilitatis subiectione recurrendum duximus demisse exorantes, dignetur nos ad mentem praeattacti indulti in antiquis immunitatibus nostris gratiose manutenere, propensissimas similis ad universos iurisdictioni suae subiectos dominos officiales bellicos specialiter sonantis indulti concessione et elargitione, ysdem gravi sub animadversione serio iniungere et mandare; quatenus ab omni penitus ingessione vel minimi erga praememoratos cives et incolas nostros, quocunque tandem sub

praetextu et colore, vel in persona, vel rebus ac bonis eorundem intentandi aresti simpliciter abstineant neque ullam eatenus authoritatem sibimet vendicare praesumant, quin omnes et singulos, hoc in passu eosdem qualitercunque requirentes ac quascunque praetensiones et actiones contra quoscunque cives et incolas nostros habentes, ad competens forum suum legitime videlicet magistrum nostrum ordinaria iuris via ibidem sua querendi et prosequendi debitumque iuris et iustitiae, uti par est, complementum ac satisfactionem suam assequendi omnino relegare modis omnibus noverint, debeant ac teneantur. Quam excelsi consilÿ aulici bellici gratiam humillimis obsequiosissimisque servitÿs nostris promereri contendemus; gratiosam praestolantes resolutionem.

Eiusdem excelsi consilii aulici bellici servi humillimi. N: iudex, senatus, totaque communitas civium et incolarum liberae ac regiae civitatis Szegediensis.

Kívül: 16. aprilis 690.

Eredetije a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban Bécsben.

CLI.

1692. (?) Szeged város közönsége a folytonos és súlyos katonai munkálatok, valamint a terhes beszállásolások okából az udvari kamaránál a mérési jövedéknek és tized megadásának több évre leendő elengedését kéri.

Excelsa Camera Aulica, Dni Dni et Patroni nobis gratiosissimi.

Non dubitamus eam esse benignam suae Maiestatis sacratissimae intentionem, ut inter alia neoacquistica loca misera quoque haec civitas nostra ad ulteriora eiusdem suae Maiestatis sacratissimae servitia non saltem conservari, sed et populari queat.

Cum autem palam sit et excelsae huic Camerae Aulicae apprime constet, eandem sub hybernalium portionum gratuitorum laborum commissarialium aeque ac cameralium continuarumque quasi militarium, quin frequentiorum totius armadae condescensionum sed et indesinentis militiae praesidiariae quarterÿ oneribus vix subsistere.

Pro eo ex his, alÿsque iam iteratis vicibus eidem excelsae Camerae Aulicae fusius repraesentatis praequantibus ex motivis et rationibus ulterius quoque supplicamus humillime, dignetur ad instar aliorum neo-aquisitorum locorum, accissarum, decimarum, gratuitorum laborum aliorumque impositionum Cameralium gravaminibus nos per aliquot annos, ne singulis annis excelsam Cameram Aulicam eatenus molestare cogamur, gratiose sublevare. Quam excelsae Camerae Aulicae gratiam humillimis perpetuoque fidelibus servitÿs nostris promereri adnitemur gratiosam praestolaturi resolutionem.

Eiusdem Excelsae Camerae Aulicae humillimi servi: N: Judex, iurati cives, totaque communitas lib. reg. Civitatis Szegediensis.

Kívül: Auf 2. Jahr, von ordinarÿ gnaden.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

XLII.

1692. decz. 30. Bécs. Az udvari kamara értesítése a budai kamarai igazgatósághoz a szegedieknek a jövedék-mentesség ügyében kelt kérelmére vonatkozólag.

An Herrn Administratorn zu Ofen. Unseren Grusz.

Wür finden gleichfalls mit Ihne Herr Administratorn gar wohl, das die umb die Accisbefreyung supplicirende Stadt Szegedin in villen passibus besonderer emolumenta vor andere gewünschet, in ansehung derer Sie, Ihre ob sich habende onera leichtlich übertragen kan; und derwillen auch sonste, auf die praestation der Accissen, sonderbahre fleiszige obacht zuhalten, in Erwegung selbst erst introducirt und bis Sie mit recht festgestellt, auf keine weis pro exemplo reliquorum nachzusehen seÿn werden.

Als wirklich Herr Administrator besagte Statt Szegedin dahin zu verbescheiden habe, das man Ihro die angesuchte Accis-befreyung umb der schädlichen consequenz willen nicht verwilligen könne, jedoch habe man in ansehung Ihrer absonderlich grossen quartiren, und beschwehrlichen Schanz arbeit, die sonst von Ihrem Statt-Macello und Educillo fallende acciss zu etwalicher verleichterung Ihre ausgabe per modum anticipacionis, . . . dergestalt in handen lassen wollen, das Sie gleichwohlen widerzeit von der Administracion fleisig vorgemerkt und derselben nach jezig hiebeygelegten schweren Kriegszeiten, unwaigerlich und paar gunst gemacht werden sollen, Gestalten hiran vollzogen wirdt.

Wien den 30ten Xber Anno 1692.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLIII.

1695. márcz. 22. Szeged város kéri az udvari kamarát, hogy a súlyos adózási viszonyok, a katonai lakhelyiségek jó karba helyezése és a katonai téglaégetőknél teljesített rendkívüli szolgálatok, végül a terhes beszállásolások viselése okából ez évre a tized és a többi kamarai járandóság megadása alól felmentessék.

Excelsa Camera Aulica, Domini, Domini et Patroni Gratiosissimi.

Quod excelsa Camera Aulica anno praeterito ad demissam instantiam nostram nos ab omni praetensione decimarum, accissarum et gratuitorum laborum Cameralium gratiose eximere dignata fuerit, pro eo eidem excelsae Camerae Aulicae humillimas, easque immortales referimus gratias. Quia vero anno quoque praesenti magno portionum oneri subiecti essemus, ac insuper praeterita tota ferme aestate pro reparatione quarteriorum militiae praesidiariae terram et lapides comportare et convehere ac ultra 200 currus et homines pro gratuitis laboribus praeter commissariales suppeditare debuissemus, praeterea pro foco quoque et igne militiae germanicae nunc in hyeme cuncta necessaria, uti et ad vigilias germanicas quotidie 18 candelas, quae alias in alÿs praesidÿs per tricesimas praestari solerent, subministrare deberemus,. praetereundo silentio gravissimas afflictiones, insolentias et excessus, quos miseri cives toto anno a militia germanica in domibus eorundem tribus et quatuor militibus inquarterizatis cum maximo sui detrimento et molestia sufferre coguntur.

Proinde excelsae Camerae aulicae iterato humillime suplicamus, dignetur praerecensitis ex rationibus et motivis hoc anno quoque ab omni praetensione decimarum, accisarum et gratuitorum laborum cameralium nos gratiose eximere, id ipsumque mediante gratioso decreto suo inclytae administrationi Budensi intimari facere. Quam excelsae Camerae aulicae gratiam humillimis perpetuoque fidelibus servitÿs nostris promereri non intermissuri manemus.

Eiusdem Excelsae Camerae Aulicae, humillimi servi: N: Iudex et iurati cives, totaque communitas lib: reg: civitatis Szegediensis.

Kívül: Praes: Pr: 22. Marty. 695.

Dors: Ihro Maÿt: Konigl: Hung: Cammerrath undt Cameral Administratorn zo Ofen, Herr Johann Ignatio Kurtz, ums Bericht und Gutacht zur bestellen.

Ex Cons: Cam: Aulicae, Viennae, den 19ten Martÿ, An. 1695.

Jac: Throb: Mayrern m. p.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban, Bécsben.

CLIV.

1695. jún. 13. Lambion mérnök-kari tiszt jelentése a szegedi várról, a Szeged körül fekvő helységekről, a Tiszán túl fekvő útakról és az erődök állapotáról.

Relation undt Überrädt.

Über die Landtgart und Pass von Szenta an biss auf Segedin, von Segedin auf Iullan, Lippa, undt von Lippa auf Temesbar auf

Fenläh, Arrath, Schanat undt Segedin, wo ich nach möglichkeit die Sittuation fluss Marassz, undt Pass und Vestung vermerket habe, undt auch wegen ein und anderen Orth, welich ich vermain, die zu fortificiren von nöthen wehren, in augenschein eingenohmen.

No. 1. Szegedin ist eine Kleine Stadt; dass man die Vöstung nennet, ist gantz schlecht fortificiert, undt wan man an den nicht baldt etwas bawet, landts der Teuss, so wird der Fluss unfehlbarlich die Vestung völlig hinweg nemen. Neben diesen ist ein grosse Pallanka, bewondt mit Hussarn, Heuducken, Rätzen undt Ungarn, weill dass diss obgemehlte Orth, gleich an der Teuss, wo die Maÿrasch einrindt, undt nach meiner Mainung kein gelegners Orth an der Taiss Munition undt Proviant an die Taiss zu haben, absonderlich durch die Mayrasch in Siben Pirgen zuführen. Aber es ist solche schlechte Vestung kein grosse Magazin zu vertrauen, oder vorher etwas an der Vestung oder Pulver-Magazin zu bawen, welche in winterszeit in Gefahr alleweil sein wirdt, wan die Maräst gefroren sein, aber im Somer darf man sich vor dem Feindt nicht förchten, weilen das Feldt über der Thaiss hier lauter Marast ist, undt hier alleweil überschwemdt, undt der Feindt darint nit anrucken kan, oder Er muss mit Schiff an der Mayrisch herunder fahren, oder nach der Theuss hinauff, also wan dass Orth mit geringen verkosten soviel gebauet khün werden, dass Munition und Proviant versichert khönt sein.

No. 2. Tappa ist ein Dorf mit Ungarn besetzt.

No. 3. Gehe[1]) ist ebenfahls ein Orth undt Dorff mit Ungarn besetzt.

No. 4. Sentuzh[2]) ist ein Dorff mit Ungarn besetzt.

No. 5. Szungrad ist mit Hussaren, Heuducken, Ungarn und Rätzen besetzt.

No. 6. Washarel ist ein grosses Dorff, wo die Heuser noch sindt, aber nicht bewohnt.

No. 7. Mako ist ein grosses dorf, aber nicht bewohnt undt alle Heusser ruinirt.

No. 8. Jullan. — — — — — — — — — — — — — — —

No. 9. Lippa. — — — — — — — — — — — — — — —

No. 10. Temesbar. — — — — — — — — — — — — — —

No. 11. Szanat[3]) — — — — — — — — — — — — — —

No. 12. Arrath. — — — — — — — — — — — — — — —

No. 13. Fenlah. — — — — — — — — — — — — — — —

No. 14. Martinasch. Ligt im flachem feldt an der Teÿss, dorten ist ein altes Schloss undt herumb eine Ballanka undt ein klainer graben ohne Wasser, ist besetzt mit ratzischer Militz und Bauern.

[1]) Győ, Algyő.

[2]) Szentes.

[3]) Csanád.

No. 15. Sÿrregg[1]) ist unbewohnt und völlig ruiniert.
No. 16. Szenta. — — — — — — — — — — — — — — — —
— —
— —

Szegedin den 13. Junÿ 1695.

Gehorsambster diener
Lambion.

Eredetije a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban Bécsben, H. K. R. Proth. Exped. 1695. aug. 83. sz. a. térkép-melléklettel.

CLV.

1697. aug. 9. Szeged város folyamodása az udvari kamarához az iránt, hogy a török rabló-becsapás és az óriási tüzvész következtében mindenféle adó- és közszolgálat viselésétől hosszabb időszakra mentessé tétessék.

Excelsa Camera Aulica, Domini Domini et Patroni Nobis Gratiosissimi.

Quandoquidem pro hyberno proxime praeterito adeo aggravati fuerimus, ut ubi antea ad summum mille imperiales portionales solvebamus, anno praesenti ad quatuor millia et ducentos florenos taxati fuerimus, ac insuper non ita pridem subortum etiam horrendum incendium majorem per hostilem quoque pecorum nostrorum hyeme praeterita factam abactionem sat superque afflictis nobis superaddiderit afflictionem ac ruinam.

Proinde excelsae Camerae Aulicae humillime supplicamus, quatenus octo ad minus annos libertatis, quibus a decimis, accisis, gratuitis laboribus, alysque ordinarÿs et extraordinarÿs oneribus exemptionis beneficio frui valeamus, nobis gratiose indulgere dignetur. Quam excelsae camerae aulicae gratiam humillimis servitÿs nostris aeternum promereri non intermissuri manemus

Eiusdem excelsae Camerae Aulicae humillimi servi: N: iudex et iurati cives, totaque communitas liberae regiaeque civitatis Szegediensis.

Kívül: Pr. 9ten augusti 1697.

Eredetije a cs. és k. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

---

[1]) Szőregh.

CLVI.

1697. aug. 9. Bécs. Az udvari kamara tudatja, hogy a rendkívüli tűzveszély és a törökök rablásai által károsult Szeged városa a Felséghez benyújtott folyamodásra mindenféle adózástól, tizedtől, közszolgálatoktól, előfogatozástól három évi időtartamra felmentetett, s lakosai épületeik helyreállítására épületfákat nyertek.

Sacratissimae suae caesareae regiaeque maicstatis Dni, Dni nostri clementissimi . . . Universis et singulis hasce litteras patentes visuris, lecturis aut legi audituris, gratiosissime significandum, eandem sacratissimam maiestatem suam ad humillimam iudicis et iuratorum civium, totiusque communitatis liberae regiaeque civitatis Szegediensis instantiam demissamque repraesentationem, quod pro hyberno proxime praeterito praeter spem omnem et ultra modum ad quatuor mille ducentosque florenos portionales sint aggravati et insuper ÿsdem afflictis non ita pridem subortum horrendum incendium, hostilisque pecorum suorum hyeme praeterita per turcas abactio majorem superaddiderit afflictionem atque ruinam, ad tres annos libertatem, quibus a portionibus, decimis, accisis, gratuitis laboribus, vorspahn, alysque ordinarÿs et extra ordinarys oneribus, exemptionibus beneficio frui valeant ac ut tuguria sua reparari possint, mille circiter ad aedificia necessarÿs trabibus sive lignis ÿsdem succuratur, clementer indultisse.

Quocirca tam cameraticis, quam bellici commissariatus officialibus hisce serio committitur et demandatur, ut praedictam civitatem Szegediensium ad mentionatum triennium impensae praedeclarata, sacratissimae suae maiestatis gratia caesareo regia libere gaudere sinant: in coque satis fiet summe dicta suae Maiestatisc lementissimae voluntati.

Viennae, die 9na mensis augusti A. 1697.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban, Bécsben.

CLVII.

1698. jan. 31. A szegedi kamarai felügyelőség Szeged városának székházúl egy telket kijelöl.

Von der Röm: kais: undt königl. May: Praefecturat Ambt zu Szegedin wirdt dem alldieszszigen Richter undt Beschwornen hiemit zu einem Statt Hausz auf den ihnen gegebenen Platz neben deren beiden Räzen Ádám et Sziván (welcher neinzechen Clafter lang undt zwölf ainhalb breit sich erstreket) dieser gegenwärtiger Hausz brief erthaillet, dass sie obbesagte Richter und Beschwornen solchen erst benanten

Platz ohne mäniglichen Irren oder Einreden nach wohlgefahlen nuzen genüssen und besizen mögen, so sie aber sambentlich solchen oftged. Platz zu verkauffen, tauschen oder verhandtlen willens seyn werden ist man Schuldig unsern ambt vorhero dieses anzudeuten. Woryber dann zu mehrerer Sicherheit ihnen dieser Haussbrief unter dem Ambts Sigil hinausgegeben wird. Actum Szegedin, den letzten Januarii in Jahr nach Christi geburt aintausent sechshundert acht und neunzig.

P. H. Iro Kais. Praefecturat ambt allda.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 102. sz. a.

CLVIII.

1702. ápr. 7. Bécs. A szegedi szíjgyártó, nyerges és csiszár czéh szabadalmi levele.

Nos Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae Sclavoniaeque rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Stÿriae, Carintiae, Carnioliae, marchio Moraviae, dux Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Virtenberge et Thekae, princeps Serviae, comes Habspurgÿ, Tÿrolis Ferreti, Kÿburgi, Goritiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod fideles nostri prudentes ac circumspecti Joannes Szirom, Georgius Eötvös, Joannes Molnar et Georgius Farkas, artium coriariae, ephipiariae et politoriae magistri, in regiae et libera civitate nostra Szegediensi, comitatui Csongradiensi existente degentes et comorantes, suo et reliquorum sociorum suorum attactarum artium magistrorum ibidem habitantium nominibus et in personis exhibuerunt ac praesentarunt nobis certos quosdam articulos hungarico idiomate confectos ac ad erigendum originalem cehe seu contubernÿ bonumque inter illos servandum ordinem concinnatos, tenoris infrascripti supplicando Majestati Nostrae isdem magistri debita cum instantia humillime, quatenus Nos praeattactos ipsorum articulos, omniaqae et singuli in ÿsdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, literisque nostris privilegialibus inseri et inscribi facientes authoritate nostra caesario regia acceptare, approbare, roborare, ratificare ac pro ÿdem magistris coriarÿs, ephipiarÿs et politoribus, ipsorumqe posteris et successoribus universis, perpetuo valituros confirmare et extradare dignaremus. Quorum quidem articulorum tenor sequitur hunc in modum.

Első articulus. Minthogy minden dolgok jó és szerencsés follyása Isten félelmétől és tiszteletétül fügh, és az által szokott elő menni: azokáért, hogy ezen böcsületes czének is szerencsés előmenetele

az Istentül áldása lehessen, mindenek előtt az isteni tisztelet ugy tartassék, hogy minden vasárnap és a catholica anyaszentegyháztul rendeltetett innepeken szent misére és praedikatiokra cselédgyekkel edgyütt el ne mulassanak járni, és az urnapi procession is jelen lenni zászlóikkal, mellyet ha valami mesterek közül el mulatna igaz ok és mentsége nélkül, a sz. mise elmulasztásáért egy font viasz gyertyával vagy viasszal tartozzék a szent egyházra, az processio elmulasztásáért pedigh négy font viasz gyertyával avagy viasszal tartozzék az szent egyházra.

Második articulus. A jó rendtartás kedvéért pedigh az megnevezett mester emberek ugy mint sziártók, nyeregiártók és csiszárok egy nemi némő társaságban, vagyis czéhbe amint egyebütt is úgy itt és mind mostaniak mind következendők egymás kezött legyenek és minden esztendőként egyenlő akaratbol és értelemből az eő gyülekezetekben czéh mestert válasszanak, efféle választásnak napja pedigh, a réghi bevett szokás szerint légyen szent háromság nap után való első vasárnap; az illen képpen elválasztott czéh mester pedigh az eő közönséges dolgoknak el végzéséért és egyenesétéséért tartozzék minden holnapban egyszer az eő maga házához összve hivatattni a mestereket és ezen czehális articulosokat megtartásáért elolvastatni, mivel hogy az eő réghi szokások is azt tartgya; és ha valaki találtatnék elnem jönni és bizonyos illendő okokkal magát nem mentheti, két font viasszal, megbirságoltassék, ha pedigh megh keményedett szivbüll és ugyan el tökellellet akaratbúl nem jönne el, tehát két forintal birságoltassék megh. Ugyan azon czehmester minden holnapon egyszer mindenik mesternek műhellyit meg látogassa és szorgalmatossan megh visgálja, és ha vallamellyik közzülek olly müvel, melly a czehnek szokása szerint nem volna illendő képpen, nem mívelné, tehát aféle mester a czéhben tartozando több mestereknek tetszések és iteletek szerént megbüntetessék, hogy ha pedigh a megnevezett mesterek közül az czéhnek rendtartási és articulusi ellen támadna valamellyik és engedetlen lenne, tehát efféle négy magyari forinttal büntettessék megh, hogy ha pedigh mind végig ugyan az vakmerőségben meg marad és engedelmességet nem akar mutatni, méltó hogy az czehbül kivetettessék.

Harmadik articulus. Hogy ha valamelly külső mester ember a megnevezett mesterségek közzül volna, ugy mint szigyártó, nyeregyártó és csiszár mester ember ebben a városban jövend és az itt való mester emberek hirek nélkül mesterségét akarni üzni, tehát az czéh mester tartozik azt először az város birájának megh jelenteni és osztán eő tőle erre szabadságot nem nyervén, eféle külső mester embereknek az mesterséghez tartozandó mindennémü eszközét és szerszámát elveheti, és az eő közönséges szükségére és hasznokra fordithattya.

Negyedik articulus. Az szíártó mesterek az inasoknak meg fogadásokban, és be szegődtetésében ezt az módot és rendet tartsák, hogy midőn vallamelly mester inast akar szegődtetni, tehát az valodi három, vagy négy azon czéhbül való mester ember előtt légyen, efféle inasnak pedigh három esztendeig köll a mesterséget tanulni, ha pedigh kissebb iffiabb volna, tehát negyedféligh tartozzék szolgálni. Az eő inassi esztendeét kitőltvén, az eő mestere tartozzék néki akkor illendő öltözettel, avagy az öltözet helyett hét magyari forinttal, eő is a szegődségh határán felül tartozzék ugyan az eő mesterénél fél esztendeig szolgálni, kinek minden hétre nyolcz pénz adassék és az ital pénznek fele, ha abban az műhelyben más legény nem lenne, holott pedigh ott más legény volna, tehát csak harmadrésze háromlik reája. Kiszolgálván azért azon féleszţendőt, azután ha mégh is a mesternél akar maradni, tehát minden hétre tizenhat pénz lészen fizetése és az ital pénz mindenestül, ha pedigh ketten volnának a mester legények, tehát egyaránt oszszák el maguk között az ital pénzt. Az ital pénz pedigh az mü csak egy arazni bőrbül lenne készitetve, mert ha egy arasztnál hoszszabb bőrbül lenne a munka, afféle mesternek jár. Hogy ha pedigh iffiu mester legény egy kántorra akarna megh szegődni, tehát minden kántorra két forint adassék néki és egy szép ágyra való bőr, az ital pénz is ollyan formán járjon néki, az mint felyül föl vagyon téve. Ha pedigh illyen mester legény mesterré akarna lenni, tehát eő néki az ő fölszabaditásától fogva három esztendő előtt, nem szabad hogy mesterré lehessen, seőtt a több mesterektül se vétessék be. Annak fölötte senkinek a szíártó mesterek közül nem szabad tizenhat forint, avagy a mi több, csak négy lóra való szerszám fölött munkát fölvenni, ha pedigh valaki négy lóra való munkánál föllyebbet akarna csináltattni, tehát az a mester vegye föl a négy lóra való szerszámnak és a többit az eő réghi szokások szerént tartozzék más mesterhez igazitani.

Eötödik articulus. Az nyeregiártó böcsületes mesterséghez pedigh illik, hogy mindenek ellőtte nyereg igaz jó féle bőrrel, mesterségnek rendi szerént boritva és csinálva légyen, hasonlóképpen puskatokok, hintók, mindenféle kocsik, turbák, levéltartó táskák, tarisznyák, széles székek, mindazon igaz jóféle bőrrel, az mind ehhez az mesterséghez illik és rendi tartya, boritva és csinálva legyenek vétek nélkül és büntetésre adandó ok nélkül. A nyeregÿártók az másoknak és legényeknek szegődségben az következendő módot tarcsák, hogy tudniillik minden inas önön magától öszve hivattatott bizonyos mesterek előtt az eő mesterével megh szegődvési három esztendeigh tartozzék szolgálni, és a mesterséget tanulni, az eő mesterek pedighlen ez három esztendő alatt néki étellel és ruházatal tartozzék és az három esztendőt kitöltvén tartozzék mester eőtet megh szabaditani és annak

felette két forintot és két nyerget adni neki és azután ha ugyan azon mesternél a több mester legények szerént kántor számra meg akar maradni és eő nálla munkálkodni, tehát minden kántorra két forintja és egy nyerge légyen, ha pedigh hét számra, tehát minden hétre tizennyolcz pénz adassék néki és az mindenestül valamint ha nem a mester hanem maga ennyvivel enyvez, az réghi bévett szokás szerint ital pénze járjon, az eő mesterének pedigh illendő és böcsületes tisztességgel tartozzék szolgálni és ha valami mühellybül elvész, ha az mesternek több mester legénye nem volna, tehát mindent maga tartozzék azt megh fizetni és minden mester jól és böcsületessen művellye művét és minden nyerget két felé boricson megh, egyikkel a fa ennyvesztessék össze és másikkal az nyeregh boritassék bé felyül, különben az illyen formán nem csinált nyeregh elvétessék és azon felül az czeh mestertül mégh más büntetéssel büntettessék.

Hatodik articulus. A csiszár mesterek pedigh az legények és mások megh fogadásában és szegődésekben illyen módot és rendet tarcsanak, hogy minden új mások mesterségre akarván adni magokat, szabad légyen nékek két hetigh az szegődés előtt maradni a mestereknél próbául és osztán ha ugyan azon inasnak teczik, tehát a végre öszve hivatandó mesterek előtt szegődgyék megh, a czéh ládájában 25 magyar pénzt le tévén, mellyet a mester három esztendőre és nem alább vegye bé és az első két esztendő alatt ugyan azont étellel és ruházattal táplállya, harmadik esztendőre osztán tizenkét szablyat az eő tulajdon vasábul és kersztiével a mesternek ahoz tartozandó minden némü szerszámábul, de a mesternek minden némő munkájának el halogatása és fogyatkozása nélkül csinálhat magának. Kitöltvén pedigh az három esztendőt az eő mesterének a több mesterek előtt néki szabadságot köl adni, a mester legénnek pedigh fizetése és munkájátul való jutalma minden hétre húsz pénz légyen, de ugy ha megérdemli, ha nem, tehát az eő érdeme szerént fizettessék néki az eő jutalma. És annak fölötte maga vasábul de a mesternek ahosz tartozandó szerszámábul, minden ötödik hétre szabad légyen egy szablyát maga számára csinálni és készíteni.

Hetedik articulus. Annak fölötte minden a megnevezett mesterségeknek tanuló inasi közül midőn valamely fölszabadult, tehát ötven pénzt tartozik a czéh ládában tenni és az legényeknek, mellyeknek társaságában vétetik, tisztességes társ poharat tartozzék adni és ha az eő mesterétül elakarna menni, tehát két héttel az eő elmenetele előtt azt az eő mesterének megh jelencse és az eő mestere tartozzék az czéh pecséttye alatt néki levelet szerezni és abban bizonyságot tenni és az eő inas esztendeinek kitöltésérül a mesterségnek szorgalmatos tanúságárol és tisztességes fölszabadulásárol, de úgy hogy a pecsételésért a czéh ládájában efféle fölszabadult inasnak egy forintot

kell fizetni. Az mester legínyek pedigh az eő réghi szokások szerént szent Mihálly napjától fogvást hús hagyatig minden nap a munkálódásra reggel három órakor föl kelni tartozzanak és ismégh estve nyolcz óráigh gyertyánál ülni és munkálkodni. Ha pedigh reggel valamelly legény az három órát el mulatná és az munkára föl nem kélne, annak azon napon a mester nem tartozzék fölöstekemet adni. Hogy ha pedigh a mester legények valamely közzülök nem munkálkodnék, tehát azon héten, melly hétben hétfőn és kedden nem munkálkodnának, vagy valamelyik nem munkálkodnék, semmi fizetését föl nem vehesse, de hogy máshunnét való idegen jön, tehát ha csak szerdán kezdene is a munkához, egész hetedszaki bérét vegye föl, de úgy ám, ha efféle szarándok legény czében tanulta a mesterségit, mert különben két hétnél tovább közöttök nem lészen szabad munkálkodni.

Nyolczadik articulus. Ellenben pedigh a mester legényhez a mester is illendő tisztességgel és becsülettel legyen mind más országokban és hellyeken, főképpen ha igaz czéhben tanult és tanuló levele vagyon, a melly mester pedigh tisztességet megh nem adna a mester legénynek, seőt ha magok a mesterek valamellyiket köztök illetlen szókkal illetnék, tehát ollyan két forintot tartozék birságul a czéh ládában fizetni. Ha pedigh a mester legények az eő mestereket avagy azoknak feleségeket illetlen és becstelen szóval illetnék, avagy az eők hivatallyok szerint úgy nem viselnék, amint köllene, tehát afféle a mesterségtül meghfosztassék és valahova mégyen, az hol a czéhnek valami rendtartása vagyon, utána írjanak és mindenütt levelekkel kergettessék.

Kilenczedik articulus. Hogyha valamely mester legény köziben kiván vétetni, mindenek előtt a nemes tanácsnak köl neki magát megjelenteni és instálni azért, hogy az polgárság köziben számláltassék és az város hivségére kötvén, a városbéli közönséges szokásokat véghez köll vinni, mellyeket cselekszenek, avagy véghez visznek a városbéli több polgárok is. Azután a czéh mester és a több czéhbül való mesterek előtt az eő mestersége levelit, mellyet néki az eő mestere adott, tudniillik arról, hogy az eő inas esztendejét jól kitöltötte és az mesterségét jól és illendőképpen kitanulta elő mutattya, melyet a mesterek bevévén és hellyen hagyván, tehát tartozik mester remeket, mellyet mindenütt régtül fogvást szokás volt mindenkor megh készíteni és bemutatni, amint az czéh mestertül néki elébe adatik és ha azt jó és fogyatkozás nélkül véghez tudgya vinni és megcsinálni, méltán aztán bévétethetik a mesterek közibe, annak fölötte a czéh ládájában két forintot fizessen és egy tisztességes ebédet készitsen az eő értéke szerint a köszönő pohárral edgyütt, a czéhnek közönséges ládájában tizenhat forintot tégyen. Ha pedigh valamely mesterinek özvegyét avagy leányát venné magának feleségül,

tehát a megnevezett summa péznek felét, az az nyolcz forintot fizessen; a mesternek fia pedigh a mester remeket bé mutatván, egy tiszteséges ebéddel tartozzék, úgy tellyességgel a töb fizetístől ment légyen, hanem ebben az eő attya szabadságával éljen, hogy ha pedigh máshonnét való külső mester ember érkeznék jövendőben a városban, és ezt pénzzel akarná kifizetni, tehát a köszönő pohár helyett nyocz forintot adgyon, és a szokás szerént való ebédért huszonnégy forintot.

Tizedik articulus. Minden mester legény penig minekelőtte a mesterek közibe és a czéhben bé vétessék, tehát előbb az inas esztendőnek kitöltésse és szabadulása után három egész esztendeigh vándorollyan, ha pedig valamely mester legény magának való mestere lészen, felesége néki nem lévén, tehát néki, az eő réghi törvények és szokások szerént egy esztendő engedtessék megházasulására és a mester asztalnak megadására, hogy ha pedig egy esztendőnek forgása alatt megh nem házasodnék és a mester asztalt megh nem adná, tehát addig mesterségét üzni, legényeket és inasokat tartani nékie ne legyen szabad, hanem ezek tüle megh tiltassanak.

Tizenegyedik articulus. Senki külső mester embernek ne légyen szabad a szabad sokadalmakon kívül az eő mesterségének müvét a városban eladás fejben bé hozni és sokadalmakkor is légyen szabad ezen céhbéli mestereknek a külső mester emberek müvit megtekinteni és vizsgálni, minden külső mester emberek pedig sokadalomnak idein művit árulván, tizenhat pénzt olvasson a czéh ládában.

Tizenkettődik articulus. Az mesterséghez kivántató és illendő eszközöket, szerszámokat, és materiákat, mellyeket eladni ide az városban hoznak, egy mester megh ne vegye, azt magának akarván tartani, hanem az czéh mester házához köll vinni és harmadnap alatt többinek megh köll jelenteni és azokkal, akik e félékben szükölködnének köll közleni. Ha valaki különben cselekednék, két forintal büntettessék megh.

Tizenharmadik articulus. Hogy ha valamely mester legény a felül megnevezet mesterségek közül ebben az városban jönne s itt akarna munkálkodni, tehát efféle ne szállyon az eő mesterségének valamely mesteréhez, hanem máshova és osztán odahivassa a megnevezett mester legényeket és jelentse megh magát nekik, kik kötelesség szerént keressenek mestert néki, mindenkor az eöregh mestertül elkezdvén, mind az iffiabikig és osztán mellynek közülök szolgájok nem volna, tehát annál két hétigh annak a leginynek szabad légyen maradni és probálni, ha osztán néki teczik szabadon az eő mesterivel megh szegődhetik.

Tizennegyedik articulus. Ha valamely mester más mesternek legényit valami képpen és akarminémü ki gondolt szín alatt magához hitegetné és hajtaná, efféle illendő bizonyságul meghgyőződtetvén,

minden kegyelem nélkül két forint birságot adgyon a czéh ládájában. Ha pedig valaki a mester legények avagy az inasok közül a mestereket öszvekiványá hívatni, tehát minden gyülekezetért huszonöt pénzt tartozik olvasni a czéh ládájában.

Tizenötödik articulus. Hogy ha valamely mester ember találkoznék ebben az városban bejönni és szÿártó, csiszár és nyeregjártó magyar, avagy német, mindegyaránt, ne légyen szabad semmi utal magánosan czéhet tartani, hanem úgyan az mi czéhünknek, mind egyiránt letévén czéhnek az eő igazát, velünk tartani és együtt érteni, mint hogy csak nem az Magyar Országban együtt tartanak, seőt más országokban is illen rendes szokást, avagy czéhet egyaránt szoktanak tartani.

Tizenhatodik articulus. Ha valamely a mester legények és inasok között beteg volna, az czéh mester kettőt eő közölük, kinek kinek állapottya szerint éjjeli vigyázásra rendellyen a beteg melé, a szükölködőknek pedig a szükségnek kivánsága szerént pénzt is tartozzék ideigh kölcsön rendelni és adni az czéh ládájából és ha ollyan, vagy mesterek avagy cselédgyek közül valaki megh halna, tehát tisztességessen tartozzanak testit eltemetni és az egész czéhel kisérni, két font viasz büntetése alatt.

Tizenhetedik articulus. Szabad légyen az czéhbéli mestereknek mindenüve Magyar országban lévő sokadalmakra bejárni és az eő munkájokkal kirakodni, seőt a vásárnak estvén is, ahol nincs ellenkező privilégium, szabadsága lehessen árulni.

Nos itaque humillima praememoratorum magistrorum suplicatione, modo quo supra nostrae porrecta majestati clementer exaudita et admissa praementionata authoritate nostra regia, praeinsertos articulos cehales praesentibus literis nostris privilegialibus de verbo ad verbum inseri facientes, non solum clementer approbavimus, roboravimus, acceptavimus, verum etiam pro iisdem magistris ac ipsorum posteris et successoribus universis deservientes perpetuoque valituros gratiose extradedimus, prouti approbamus, roboramus, acceptamus et extradamus, salvo tamen jure alieno, harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur inpedenti communitarum vigore et testimonio literarum. Datum per manus fidelis nostri ńobis dilecti reverendi Ladislai Mattyassovszkÿ Eppi Nitriensis, locique ac comitatus ejusdem supremi ac perpetui comitis, consiliari nostri et aulae nostrae cancellari Hungarici, in civitate nostra Vienna Austriae, die septima mensis aprilis, anno milesimo septingentesimo secundo regnorum nostrorum Romani XLIV. Hungariae et reliquorum quadragesimo septimo, Bohemiae vero anno XLV. Leopoldus. Ladislaus Matÿassovszki Eppus Nittriensis. Ladislaus Hunyadi.

Quod praesens copia, una cum vero suo originali in omnibus

punctis, clausulis et articulis, de verbo ad verbum rite concordet, attestamur. Datum in libera ac regia civitate Szegediensi, die 31 martii, anno 1727. L. S. Nos iudex et senatus liberae ac regiae civitatis Szegediensis. Lect. correct. et extradatus, per me Josephum Danÿ, juratum praelibatae civitatis v. notarium.

Suprascriptos articulos caehales per gloriosissimae reminiscentiae imperatorem et regem Leopoldum et in libera regiaque civitate Szegediensi degentibus artium coriariae, ephipiariae et politoriae magistris sub dato die septimae aprilis anno millesimo septingentesimo secundo Viennae Austriae clementer elargitos, expost vero per magistratum attactae civitatis sub authentico, artium suprafatarum magistris in civitate Aradiensi degentibus sub dato Szegedini die 31 marti anno millesimo septingentesimo vigesimo septimo, in vidimatis pro eorundem directione extradatos, ad requisitionem prudentum ac circumspectorum Joannis Katatics, Volffgangi Hausmaninger aliorumque in attacta civitate Szegediensi acta degentium, artis coriariae ephipiariae et politoriae magistrorum, ex quo originales articuli exorto in civitate hacce recentius incendio, conflagrataque temporis ejusdem caetus magistri Pauli Katatics domo in qua cista caetus conservabatur, cum fumo abiverint in altum: eum talismodi vidimata copia confrontatos, conbinatos, eodemqe immutatione eliminiatione et augmento absque omni ejdem per omnia infra scriptas conformes esse testor. Szegedini die 20. Febr. 1758. Non nullorum inclytorum comitatum tabulae judiciariae assesor et liberae-regieque civitatis Szegediensis senator et juratus notarius. L. S. Nicolaus Kárász. N. N. Che mester és atya mester és több czéhbeli szÿartó és nyereyartó mester ember Uraimék.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CLIX.

1703. ápr. 14. Bécs. Az udvari kamara értesíti a m. kir. kanczelláriát, hogy 1695. évben a császári hadsereg nagy szükségében Szeged város részéről szállított 2305 köböl zab ára elengedésének és még 500 köböl gabona megadásának feltétele mellett ő felsége Szeged város régi kiváltságainak megerősítését elhatározván, minthogy a város kötelezettségének eleget tett, a másolatban közölt szabadalmi levél Szeged város részére kiállítható.

Sacratissimae caesareae regiaeque majestatis inclytae regiae cancellariae hungarico aulicae hisce officiose significandum; praelibatam suam majestatem sacratissimam ad demissas civitatis Szege-

diensis instantias privilegia eorundem a divis gloriosae condam reminiscentiae Romanorum imperatoribus et Hungariae regibus, iam dudum benignissime confirmata, erga praestationem certae quantitatis frumenti quingentorum utpote cubulorum mensurae Martonosiensis et cassationem bis mille triginta quinque cubulorum avenae, mensurae eiusdem, in anno adhuc Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto armadae caesareae eotum maxima penuria pabuli laboranti subministratorum, de novo confirmanda benignissime resolvisse. Quandoquidem autem omnia iam ratificata haberentur, noviterque conventum frumentum ad domum annonariam Szegediensem effective administratum existeret, aliaque iura cameralia persoluta essent, et aliud nihil praeter expeditionem confirmationis dictorum privilegiorum pro nunc restaret.

Idcirco mentionata inclyta regia cancellaria hungarica aulica hisce officiose requiritur, quatenus cum instituere haud gravatim velit ordinem, ut attacta privilegia hic copialiter inclusa et coram inclyta ista cancellaria hungarico aulica in originalibus producenda et confrontanda etiam nomine altaefatae modo regnantis suae maiestatis sacratissimae per expeditionem inclytae istius cancellariae hungarico-aulicae more consueto confirmentur; cui in reliquo camera haecce aulica ad exhibenda quaevis grati officÿ studia parata et prompta permanet.

Viennae die 14ta Aprilis 1703.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben. Másolata Szeged v. tanácsának 1717. évi jegyzőkönyve 32. lapján s a tit. levéltárban 119. sz. a.

CLX.

1703. aug. 11. Az esztergomi érsek az udvari kamarát felkéri, hogy a Szeged palánki kincstári élelmezési ház 1000 frton eladandó lévén, minthogy Szegeden és a körülötte levő hét vármegyében iskola nincsen, ez épület a gymnasium berendezésére, valamint a romokban fekvő templom és anyagai az általa bevezetendő jezsuiták használatára 1000 forinton átengedtessék.

Excelsa camera aulica, amici colendissimi.

Est Szegedini praeter aliam in praesidio existentem domus magazinalis in Palanka, usibus camerae non necessaria, sed pro mille florenorum pretio venalis.

Cum autem per septem comitatibus integros Szegedino vicinos nullae scholae existunt, sed etiam, ut a bellico consilio informor, cura animarum maiori ibidem sollicitudine indigeat, a me requisiti R. R. P. P. societatis Jesu eo se conferre, ac ibidem gymnasium usque ad

rhetoricam inclusive erigere parati essent, modo scholis et habitationi eorum congruum spatium assignaretur. Ideo

Excelsae camerae aulicae desideratos pro domo illa magazinali Szegediensi, una cum area seu spatio, uti et templo vetusto cum suis ruderibus vicino et materialibus ibidem existentibus mille florenos ex debitis mihi Altenburgo censibus remittere sum paratus, modo P. P. societatis ad dictam domum magazinalem, spatium vicinum et templum adjacens, cum materialibus ibidem existentibus introducat, idemque celerius utpote tegendis templi muris adhuc ante hyemem provisio aliqua fieri possit.

Excelsae camerae aulicae

Ad officia paratissimus
Archiepiscopus Strigoniensis.

Dors: Dem kays: Proviant verwaltern zu Szegedin Herrn Benkhardt um seine Mainung undt Eigentliche beschaffenheit dieses angesuchten Proviant-hauses ob es erachtet werden khöne — —,— — — — auch wass sonsten selbter bey zurückher haben mächte zu Communicirn. Wien den 11. Aug. 1703. Ihr. Kays. Obrist Proviant ambt.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXI.

1703. decz. 3. Szeged város az adóknak és az adóhátralékoknak országszerte történt elengedésére, Kiba rácz katonaságának terhes élelmezésére, a várerődítés körüli éjjel-nappal ingyen teljesített szolgálmányokra való tekintettel az udvari cancelláriа útján a 2500 frt évi adójából hátralékos részlet elengedését kérelmezi.

Excelsa caesareo regia aulica hungarica cancellaria. Toto corde supplices, coram praetitulata excelsa cancellaria provolvimur demississima cum animorum nostrorum submissione detegentes, qualiter pro praeterito militaris anni portionum hybernalium quanto dominus provisor cameralis Comet vocatus, cum consensu domini baronis a Globicz, liberae regiaeque civitatis Szegediensis commendantis, nobis bis mille quingentos florenos Rhenenses praestandos imposuit, ex eademque inposita nobis summa sexigentos septuaginta septem florenos actualiter iam praestitissemus et deposuerimus, et ulterius ad deponendam residuitatem nos in dies adstringeret et adurgeret. Quia vero militia rasciana sub commando recenter occisi domini colonelli Kiba per multum temporis spatium hic commorans, in solo vina quadringentos et duas urnas, sedecim boves, trecentos maiales, in rebus vero domesticis et aliis sublatis supellectilibus plusquam mille talleros, in maximam nostri ruinam et extremam exinanitionem consumpsit, et

in dies pro fortificatione et reparatione fortalitii Szegediensis die noctuque ad praestandas eorum gratuitos labores, innumeros homines, vecturas et transeantibus militibus praeiuncturas dare necessitemur; et cum aliunde iam magna cum consolatione inaudiverimus, suam Maiestatem Caesaream Regiamque afflictissimo huic suo regno Hungariae ex benigna compassione non solum totum contributionale quantum, verum et restantias quacunque nomine apellatas gratiose ac paterne relaxavisse. Ut igitur hac universali toto regno Hungariae clementer impertita consolatione nos quoque inter caeteros fidéles caesareos vasallos participes reddamur, eandemque gaudere valeamus: eapropter ad alte titulatam hancce aulico Hungaricam cancellariam humillime recurrentes, deflexo genu eidem supplicandum esse duximus et perdemisse oramus, dignetur excelsa cancellaria intuitu etiam tot fidelium servitiorum nostrorum, ac sincerae fidelitatis erga sacram regni coronam, augustissimamque domum Austriacam hactenus constanter servatae, ac non minus consideratione numerosae illius quantitatis frumenti et pabuli, quam in anno adhuc 1698, dum serenissimus princeps Eugenius hisce partibus belligerasset, armadae caesareae gratis pendere et praestare debueramus, per intimationem suam excelsae camerae aulicae et excelso consilio bellico efficacissime nos recommendante, ut praeattacto domino dicasteria bellicum quidem supranominato domino commendanti, camera vero praedicto provisori eos gratiose dare velint ordines, qua uterque a practacta restantiarum exactione poenitus abstinere velint ac debeant; sed nec quidpiam tributi nulla sub titulo a nobis praetendere ausint et praesummant, cum aliunde praestatio sit impossibilis vel ex eo, quod plurimi ex nobis exhausti, vix bucellam panis adsumendum habeant. Qua in passu dum gratiosam resolutionem demisse praestolamur, permanemus excelsae cancellariae humillimi servitores: iudex et iurati cives liberae regiaeque civitatis Szegediensis.

Kívül: Praesentatum 3. decembris 1703. Ad excelsam caesareo-regiam cancellariam Hungarico-aulicam demissum memoriale iudicis et iuratorum civium liberae regiaque civitatis Szegediensis.

Eredetije a magyar országos levéltárban Budapesten.

CLXII.

1703. decz. 31. Bécs. Az udvari cancellária Szeged város adóelengedési kérelmét az udvari hadi tanácsesal pártoló nyilatkozata kíséretében közli.

Sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis excelso consilio aulae bellico hisce perquam officiose intimandum. Et quidem ex prae-

sentibus inclusa iudicis et iuratorum civium liberae regiaeque civitatis in eo, quod videlicet eadem pro praeterita militaris anni portionum hybernalium quanto, media provisoris cameralis ex annuentia domini commendantis Szegediensis baronis a Globicz ad depositionem bis mille quadringentorum florenorum Rhenensium (quod iam partem actu deposuit) adigeretur querulatur, quibusve ex motivis et rationibus, pro sui eatenus immunitatione impense supplicet, recommendationemque eatenus ab hacce cancellaria regia Hungarica aulica enixe efflagitet. Quia vero sua serenissima caesarea regiaque maiestas, dominus dominus noster clementissimus, virtute benignissimae resolutionis suae, per solita caesarea regia rescripta intimatae, non solum tantum contributionale quantum, verum etiam universas restantias afflicto regno suo Hungariae condonasset atque relaxasset: cum itaque ex ea, tum etiam ex motivis et rationibus in praesenti memoriali, fusius appositio admodum rationalibus instantiam praefatae supplicantis civitatis Szegediensis supra titulato excelso aulae bellico, in eo perquam officiose recommendari, quatenus memoratum dominum commendantem Szegediensem iurisdictioni suae subiectum, mediante gratioso decreto suo ab omnibus uterioribus hac in parte praetensionibus serio dehortari haud gravatim velit, idem excelsum consilium aulae bellicum, cui in reliquo cancellaria haec regio-Hungarica aeque aulica ad exhibenda quaevis grati officii studia prompta permanet atque parata.

Ex consilio cancellariae regia-hungaricae aulicae. Viennae, die 31-a decembris 1703.

Kívül: Nr. 19. ex januario 1704.

Civitatis Szegediensis instantia contra commendantem loci habita consilio bellico recommendata. Prebonatz mp.

In simili camerae aulicae.

In simili camerae aulicae, respectu provisoris Szegediensis, mutatis mutandis.

Eredetije a magyar országos levéltárban Budapesten.

CLXIII.

1704. aug. 16. Csongrád. II. Rákóczy Ferencz rendelete a menekülő szegedieknek befogadása és védelmezése iránt.

Prudentes ac circumspecti fideles nobis grati, salutem et gratiam nostram. Minthogy szegedi lakos híveinknek bizonyos ideig máshova kell magukat recipiálni; hűségteknek azért serio parancsoljuk, hogy akik azon szegedi lakos híveink közül ezen parancsolatunk mellett hűségteket requirálván, magokat s cselédjeket oda akarnák recipiálni és bizonyos ideig lakásukat hűségtek között continuálni, mindazokat

minden renitentia nélkül maga közé befogadja és mások ellen is befogadásuk iránt mindenekben azon híveinknek assistáljon, azt hozván a közönséges igazság és keresztényi indulat is magával. Secus non facturos bene valere desideramus. Ex castris nostris ad Csongrád positis, die 16-a augusti, A-o 1704. F. P. Rákóczy, mpr. Joannes Pápai mpr.

Kívül: Prudentibus ac circumspectis judici primario N. N. caeterisque senatoribus, juratis assessoribus, et incolis oppidi Kecskeméth fidelibus nobis gratis.

Eredetije Kecskemét város levéltárában. Közölve: Hornyik J.: Kecskemét város története. Kecskemét, 1866. IV. k. 310. lapján.

CLXIV.

1704. okt. 7. Szeged. Báró Globicz Frigyes szegedi várparancsnok Kecskemét város elöljáróságát inti, hogy az oda menekült szegedi lakosokat a visszatelepülésben ne akadályozzák.

Kecskeméti bírák és esküdtek, nem egyébért kelletett kegyelmeteket ezzel megkeresnem, hanem most az armistitium alatt, aki 15. octoberig az egész országban publicáltatott, kiki szabadon, császár és király urunk ő felsége kiadatott szabadsága mellett, minden kereskedésit, mezőbéli dolgát végben vihesse és űzhesse, úgy hogy senkitül bántása ne lehessen. Én is azonképpen kegyelmeteket assecurálom, mindenekben szabadon eljárjon, kereskedjen, jöjjön s menjen, valamint akarja, senkitül ne tartson és ne féljen, mert minden rácz helyeknek, kötél, kerék és karó büntetése alatt erősen megtilalmaztam az kijárást. Azomban mivel nem tudom kicsoda kegyelmeteknél a kuruczok hada részéről az commendo, az szegedi elszökött rosszakkal pedig nem akarnék értekezni vagy correspondeálni, hanem csak ezzel kegyelmetektül bizonyosan akarom tudni és érteni, mert most is az armistitium alatt az szegény szegedi erőszakkal elhajtott jobbágyokat tartóztatják és haza nem bocsájtják, most már szegények mégis vermekben vagyis mezőkben, kevés maradott jószágokhoz, valami szántáshoz, szőllő betakaráshoz láthatnának, akinek házacskája megmaradott, béfödné, avagy épitené. Én megvallom igazán, az ollyakat, akik őket hatalmasúl avagy álnokságbul tartóztatják, nem egyébnek, hanem az armistitium és kötésnek felbontójának tartom, ha világosan tudnám ki az oka, nem külömben, hanem mint ellenségét ő fölségének s fejedelmének tractálnám, kegyelmetek ezen levelemet és akaratomat elhíresítse, és magokat, ha ebben vétkesek volnának, kártul oltalmazza, mert csak tudjam ki légyen az oka, eleit veszem, megtalálom

érette. Várok azért kegyelmetektül ez iránt világos és bizonyos választot, és kérem, hogy jövendőben meg ne bánjátok, aki a mi embereink közül hazájában haza akarna jönni, az kereskedő embereket is szabadon bocsássa és bocsáttassa, én tűlem avagy alattam valóktúl senkinek semmi bántása nem lészen. Ajánlom kegyelmeteket Istennek oltalmában és maradok Szegeden die 7. 8bris Anno 1704. Császár és koronás király urunk ő fölsége mezei generalissa, oberstere, Szeged és ahoz tartozandó vég helyeknek örökös commendánsa. Joh. Frid. B. a Globiz.

Titulus: Kecskeméthi főbíráknak és esküdteknek ő kk. adassék Kecskeméten.

Egykorú másolata Kecskemét város 1702—1708. évi jegyzőkönyvében. Közölve: Hornyik J.: Kecskemét város története. Kecskemét, 1866. IV. k. 326—327. l.

CLXV.

1704. okt. 7. Szeged. Báró Globicz szegedi várparancsnok a menekült szegedieket visszatérésre felszólítja s őket védelméről biztosítja.

Én Fridericus János báró a Globiz, római császár és koronás király urunk ő fölsége mezei generalissa, gyalogok oberstere, Mező-Szeged és ahoz tartozandó véghelyeknek örökös commendánsa.

Adom ezen patens levelemmel tudtára mindeneknek, legföképpen a szegedieknek, akiket a kuruczok innent erővel elhajtottanak és elvittenek, azoknak szabad legyen mindennemű jószágokkal és cselédekkel hazajönni, az előbbeni házakat és házhelyeket megszállani, szöllőket takarítani és minden dolgaikhoz látni, senkitül semminemű bántások ne legyen, hanem oltalmam alá veszem és tehetségem szerint megtartani és oltalmazni fogom, ha másunnan pediglen, föképpen az felállandó armistitium alatt, ide kereskedéssel, egyetmással el akarna jönni, hasonlóképpen szabad passusa lehessen, senkitül ne féljen és tartson, az melyet ti nektek szegediek s mindeneknek ezen publicis patens levelemmel akarván hirével s tudtára adni, kiki magát még az jó idővel és az armistitium alatt alkalmaztassa. Signatum Szegedini, die 7. 8-bris 1704. Joh. Frid. B. a Globiz.

Egykorú másolata Kecskemét város 1702—1708. évi jegyzőkönyvében Közölve: Hornyik J.: Kecskemét város története. Kecskemét, 1866. IV k. 325—326. lapján.

CLXVI.

1709. decz. 6. Kecskemét. Gr. Esterházy Antal, II. Rákóczi Ferencz fejedelem vezénylő tábornoka, a szegedi alsó- és felsővárosi lakosokat védelméről biztosítja s különösen a kecskeméti helyőrségnek meghagyja, hogy őket, miután a fejedelemnek adóznak, sem útjukban, sem otthon ne háborgassák és ne károsítsák.

Comes Antonius Esterházÿ de Galantha, perpetuus in Fraknó arcis et praesidii Papensis dominus et haereditarius capitaneus suae serenitatis, ducalis et principalis, confoederatorumque inclyti regni Hungariae statuum et ordinum exercituum generalis campi marschallus eorundemque ex primaris senator, partium idem praefati regni Hungariae Trans-Danubianorum supremus generalis commendans, inclyti cottus Comaromiensis supremus comes; duorum denique, unius quidem dragonerianae, alterius vero campestris militiae equestris ordinis regiminum actualis colonellus, etc. Universis et singulis hasce visuris, ecturis, vel legi audituris, aut quoquo modo notitiam habituris alte fatae suae serenitatis ducalis et principalis fidelibus, salutem, quibus vero competit, etiam servitiorum meorum convenientem promptitudinem.

Jóllehet fent titulált kegyelmes urunk eő Felsége az szegedi alsó s felső városi lakosoknak kegyelmesen kiadott protectionalisa mellett nemcsak helységükben szabad megmaradásokat és lakásukat, de fel s alá való járásra, kereskedésre levő alkalmatosságokban is szabadságot méltóztatott kegyelmesen indulgeálni; mindazonáltal némely gyönge commandók, úgy azoknak alatta való comandósok híre s engedelme nélkül is azon felleb említett felséges fejedelem urunk kegyelmes protectionalisát nem respectálván, mind maguk helységekben, mind alá s fel járásokban s kereskedésekben személyekben és javaikban háborgatni praesummálják, sőt olykor-olykor meg is károsítani igyekeznek. Látván annak okáért az illetén naponként rajtok történő helytelen excessusoknak elkövetkezését, holott valamint eleitül fogvást, úgy mostantás is minden tőlök kitelhető állapotokban felséges urunk hadai számára készek contribuálni, amint hogy actualiter contribuálnak, sokszor fenttitulált felséges urunktul nekem kegyelmesen attribuáltatott generalis campi marschallus authoritásomból kegyelmes urunk eő felsége fő, közép, alacsony rendű hadi tiszteinek, de főképen az kecskeméti comendóknak s azok alatt valóknak serie intimáltatik, hogy akármely kigondolható szín és praetextusok alatt az megnevezett lakosokat sem helységekben, sem fel s alá való járásokban, avagy kereskedésekben magok megháborgattatni, avagy alattak valói által nyilván vagy titkon háborgattatni ne merészeljék, sőt ha commandók híre s parancsolatja nélkül compescáltatni fognak, olyanok tartozzanak a

főtisztek becsületek elvesztése alatt az megkárosított félnek teljes satisfactiot impendáltatni. Secus neque facturi. Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis. Datum Aegopoli, die sexta mensis decembris, anno Dni millesimo septingentesimo nono. Comes Antonius Esterházy m. p. (P. H.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 125. sz. a.

CLXVII.

1709. decz. 28. Szeged. Ausfeldt Kristóf János a szegedi helyőrség orvosa a pestis kitöréséről, lefolyásáról, a betegség tüneteiről és a követett sikeres gyógykezelésről az udvari hadi tanácsnak jelentést tesz.

Ihre Hoch-Fürstl. Durchl.
Hochlöbl. Kais. Hofkriegsrath
Ihro Excellenz und Gnaden.

In allerunterthänigster nachricht komme hiermit Einen Hochlöbl. Kaiserl. Hofkriegsrath unterthänigst zu berichten, wie das eine Hochlöbl. Kaiserl. Hofkammer von mir die umbständliche und gründliche relation (wie mann so wohl in gehabter Contagions-Ordnung sich verhalten, als was sonderlich vor Medicin wohl angeschlagen) verlanget und solche einzuschicken befehliget; woran auch nicht ermangelt unterthänigst und treulich weitläuftig mit allen Umbständen dem bono publico zum besten solche zu berichten, wie denn diesen meinen unterthänigsten Bericht gleichfals hiermit Einen Hochlöbl. Kaiserl. Hofkriegsrath unterthänigst überreiche, nicht läugnend, dass man nobiliora medicamenta auch hätte finden können, so man an einen orthe da wohlbestellte officinen, ich meines theils aber habe mich nach dieser conditione loci richten, und nur in denen einen selectum anstellen müssen, was von einen Hochlöbl. Kaiserl. Hofkriegs-Rath u. General-Kriegs-Commissariat uns gnädigst zugeschickt worden, so uns eine grosse Hülfe gethan. Mit welchen ob schon wenigen u. geringen ich es durch göttliche Hülfe doch so weit bracht, dass wir von aller Contagion befreit leben, auch mehr aufkommen als gestorben. Mich hiermit zu fernern hohen Gnaden

Eines Hochlöbl. Kaiserl. Hofkriegs-Raths

allerunterthänigst empfehlend

Segedin, den 28. Decembris 1709.

Johann Christophorus Ausfeldt
Doctor, der Kaiserl. Garnison zu
Arrath u. Segedin bestalter Medicus.

Ausführliche Relation

Des in Segedin und Arrath sich ereigneten und nunmehro durch göttliche gnadt sopirten Pestilenzischen Fiebers, wie man sich in der ordnung verhalten was vor präservativ Mittl gebraucht, auf was weis die Kranke curirt werden, und wan sich solche geendet.

Ob das bis hero hier und in Arrath grassirte Pestilenzische Fieber ein echte Pest zu nennen, oder nur ein febris maligna, so einige Symptomata Pestis mit sich führe, lasse undisputirt; der jenige wird nit fehlen, so es eine Pestem, jedoch leviorem nennen wird, die augenscheinlich aus göttlicher Straf in Länder hin und wieder gehet und durchlauft. Die Uhrsach, die mir Anlass gibt es eine Pestem leviorem zu nennen, ist die fleissige observanz dadurch befunden, dass sie nicht gleich anderen Pesten die Menschlichen cörpör so gar plötzlich und vehement anfället und interimirt, sondern von anfang öfters 3, 4, 5, 6, auch 7 Täg und längern zeit lasst, ehe es lampadem vitae auslöscht; zu dem findt sich, dass mehr convalescirn als sterben, so contra naturam pestis ist, so fern der infectus nur gleich bei ersten Anfall das contagium durch wiederholten Schweiss austreibet, nach welcher sich dan der inficirte gleich leuchter befindet, und alle darauf folgende Symptomata (wie solche sub signis ausführlich gemeldet werden sollen) sich lindern.

Der anfang hier in Segedin ereignete sich (welches hiesiger (tit) herr general Feld Wachtmeister undt Commandant allhier neben mir in gutte observanz genommen) mit einen ungefähr den 10-ten Juni vormittags umb 10 Uhr sich zeugenden starken wind, welcher eine grosse, starkhe wolkhen (so schwarz ware, undt mit einem grossen gestankh die Luft erfühlete, auch den Strich, da es hingienge, ganz finster machte, das man keinen himmel sahe) mit sich führte, nit anders als wan eine grosse Mine aufginge oder Russ in Mänge in die Luft gestreuet wurde; dergleichen war in Arrath von Herrn Dreyssiger daselbst gleichfalls observirt worden, nach welcher etlich tag hernach man gleich befunden, dass einige Rätzen sich beklaget, welches man nit sobald gewahr worden, weilen solche sich keiner hilfe bedienet; zu dem kommet, dass ein liederlicher vor den thor wohnendter Mensch ein Weissbäckh, seines nutzens halber an einen nächstgelegenen inficirten Ort bei nachts getraÿdt zu kaufen heimlich reisete, er solche infection mit hieher gebracht, wie den gleich anderen tags, nach seiner ankunft nicht allein Er, sondern sein mit Ihn gewester bube und Knecht nebst seinen Weib mit solchen Pestilenzischen fieber und darauf folgende bubonibus überfallen, und weil sein nachbar Ihn besuchet, gleichfals angesteckht worden, weil er arbe solches verschwiegen gleich sambt benannten 2 Personen den 3-ten tag daran gestorben; so erst nach seinem todt offenbar worden, deswegen von

(tit) hiesigen herrn general Feld Wachtmeister und Commandanten, das nach übrig geblübene inficirte Weib, und alle so verdächtig gefunden worden, gleich separirt, und folgende rühmlichste anstalt durch abgedachten (tit) herrn general Feld Wachtmeistern und Commandanten, nebst den herrn Cammeral Inspector allhier gemacht werden.

Gehabte Ordnung.

1º ist bei Leib und Lebensstraf publizirt werden, in den thoren niemand passirn zu lassen von einigen verdächtigen orten sowohl diess als türkischer Seiths.

2º Kaufleuth, so etwan das inficirte territorium durchgangen, hat man beaÿdiget, dass sie sich an solchen orth nit aufgehalten, noch einige waahre bei sich, so an solchen orth gelegen, oder erkauft, welche dan ihre 40 tägige Quarantaine halten mussten, alsdan durch mich visitirt und gleich auf die Schiff zur Ueberfuhr auf die türckh. Seite durch die Wacht gebracht wurden.

3º Unsern Kaufleuten ist hingegen nit erlaubt worden an einige orte zu gehen, oder Waahren einzubringen.

4º Nach diesen hat man gleich einen von der bürgerschaft beaÿdigten hausgesessenen Mann gegen bezahlung aufgenommen, so alle tag durchgehends die häuser 2-mal als morgens und abends visitirt, ob einigher Krankher darinnen, der sich klagt, zu finden und sobald sich einiger hervorgethan, hat der gleichfalls von hiesigen Cammeral Inspector aufgenommene bürgerliche Chirurgus, sub nomine des Beschauers solche angemeldete Krankhe visitiren, und so dan auch die signa, da er (indem man ihm erstens in allen signis informirt) solches mir als Medico constituto melden müssen, worinnen, wäre er etwan angestanden, ich selbst auch solche Patienten visitirt, und als dann durch eine geräucherte schedam solches hiesigen herrn general und Commandanten wie auch dem plaz Major angezeuget, auch so gleich nit allein solche inficirte leuth, sondern alle, die dabei in häusern, öfters so man es nöthig befunden in ein gewisse Insül, in locum infectorum gestellet, mit dieser distinction, dass der Krankhe allein, die aber noch gesund, an einen orth separatim gestellet worden, da man ihnen dan (damit sie in allen versehen und nit noth leiden dürften, und zwar bei denen inficirten) gewisse leuth verordnet, so vor Geld aufgenommen, zum Krankhenwarthen, die Sie gewarthet, nebst einen chirurgo, so ihnen die bubones und Karbunkel verbunden, und die von mir gut befundene Artzneien applizirt.

5º dabei hat man auch 2 oder 3 todtengräber vor geld gehalten, so die inficirten begraben, denen gesunden aber ist gleichfalls ein weib ihnen zu kochen und eine zu tragen verordnet werden, so die nothwendigkeiten an einen gewissen Ort niedergesetzt, und davon

gegangen, welches alsdann die Krankenwarther abgeholet und denen Krankhen zugetragen, die gesunden aber hatten gleichfalls ihre eigene leuth, so ihnen zugetragen, gehabt, welchen doch aus den laager zu gehen nit erlaubt worden, bis sie nach 40 tägiger Quarantaine, nachdem sie erst von mir visitirt waren, losgesprochen worden.

6.º bei der Miliz ist solche Ordnung gleichfalls fleissig gehalten worden, da dan in der Vöstung täglich durch gewisse von Löbl. general Löffelholz denomirte Feldscherer die Cassarm täglich 2-mal visitirt worden, und hat man gar kheinen Krankhen in der Vöstung gehalten, sondern sobald sich einer quom. genere morbi beklagt, gleich in das Krankenhaus in die Palanque geschaffet, und so man etwas von einer Infection ominirt in ein in der Insül dazu erbauthes Haus, welches als ein Lazareth aufgerichtet, bringen lassen, allwo er mit Medicin, chirurgo und nöthigen Lebensmitteln, auch gutter warthung versehen, und fast täglich von mir visitirt worden, die gesunde Miliz aber hat man alle aus ihren Cassarmen herausgezogen, und in den zwingern der Vöstung campiren lassen, mit öfterer Veränderung der Pläze um frischen boden zu haben.

7.º die briefe und Postilions, welche durch das inficirte türkh. territorium gegangen, sein vorher in einen Sieb geräuchert worden, die schulen und andere Convent, auch gäste in schenkhäuser zu sizen eingestellt, die Kirchen geräuchet, und die leuth in freier Luft die Messen zu hören befehliget worden.

8.º die Häuser, darinn einer inficirt worden, sein versperrt, nach langer Zeit aber nach vorhergehendter auslüfterung und öfterer Ausräuchung wider bezogen worden.

9.º So ein inficirter reconvalescirt, ist solcher erstlich in locum der Contumaz gebracht worden, alwo er noch 40 täg bleiben müssen, welcher darnach visitirt, seine deckhen und alles zuvor gleich verbrandt, und alsdan eingelassen worden.

Und durch continuirliche fleissige visitirung und separirung, auch gutte warthung und applicirung nöthiger Medicin haben wir es so weit bracht, das wür durch göttliche Hilf bald durchkommen und nunmehro (dem Höchsten sei dankh) von aller Contagion befreit leben, wie wür dan in allen, sowohl von der Miliz als andern Inwohnern von anfang bis Ende nit mehr dan 182 persohn verlohren, dahingegen die Arrather (welchen Chirurgo das genus morbi nicht bekandt, auch die fleissige separation nicht gleich gethan, darneben an allen Hülfsmitteln Mangl gelitten) bis 3000 persohnen verlohren.

Signa Pestis.

Nun widerum zu dem genere contagionis zu kommen, hat sich solche mit folgendten signis ereignet:

1º Hat ein solche persohn, die die Pest angegriffen, alle Zeit über schäuerung und fröstlen der Haut, als in fiebern zu geschehen pflegt, mit gleich darauf folgenden Kopfweh und herzensangst geklaget, so bei allen indifferenter der anfang gewesen, und so tempore Pestis einer vorkommet, der sich also klaget, ist nicht lang auf weitere signa zu warthen, sondern gleich zu semovirn, und zum Schweiss zu bringen; darauf folgt:

2º Schweres Seufzen, klein Müthigkeit und Mattigkeit in allen glüdern.

3º Kurzer athem.

4º Verlohrner Appetit.

5º Übergrosser durst, und trückhen der Zunge.

6º Wild aussehen, welchen ein delirium folgt.

7º Unruhiges ligen, und Rumbwerfen in bett, so ein böses signum, dan solche gemeiniglich nicht schwizen können.

8º Worauf dan gemeiniglich die schwartze Petetschen folgen.

9º Continuirlicher Schlaf, so allen ausschlag verhindert.

10º Starkes Nasenblüthen, mit ohnmachten und mattmachendten durchfall.

11º Brennen umb das herz und herzklopfen.

12º Blaue, Gelbe, Rothe und Schwarze Fleckh, so theils gross wie ein ungarischer, theils wie pfefferkörner, schwarz und erhöhet rundt.

13º Und dan welches das gewisseste zeichen bubones und Karbunkel, deren erste sich meist unter der achsl und 3 quer finger unter den glandulis in inguine langlich und tief in anfang wie ein ligament angreifen, und mit schmerzen und brennen sich zeugen, solche bubones sein von den tumore glandularum in inguine darin zu unterscheiden, weil sie nit in loco, wo die glandulae liegen, hervorkommen, sondern 2 oder 3 quer finger darunter, sizen auch anfänglich in der Hauth, und sein langlicht in angrüf wie ein ligament, aber gleich in ersten angrüf schmerzhaft, die glandulae hingegen sein rundt, und lassen sich hin und herbewegen, theils bubones kommen gleich mit den rigore; theils auch den 2, 3, oder 4-ten tag, je eher sie sich aber anmelden, je leichter der Patient aufkommt. Die Karbunkel belangend sein solche erst als ein finne, oder weissbläderlein anzusehen, welche dan wie ein feuer brennen, und sich innerhalb wenig Stunden erhöhen, und entzünden, öffnet man dieses blätterlein, so in anfang hart ist, findet sich gleich ein schwarzes fleisch oder Eschara darunter, so starkh umb sich frisst, und ein mehrere Escharam machet und herausfallet, dass ein tiefes loch wird, öfters als ein Reinthaler gross, theils als ein 17-er oder 7-er, nachdem man ihme Zeit lasset. Sie sezen sich meistens an den partibus osseis, und habe ich die meisten an den Peinen von Knie an bis zur füs Sollen, oder armb, auch über den augen und nasen sehr gefährlich gefunden.

So zeigen sich solche Karbunkel auch zuweilen (derer nur 3 observationes gehabt) mit einen 2 finger oder daumbsbreiten schwarzrothen zwei Spann langen Schwanz, oder Strich, welche so sie einen ramum venosum maiorem erreichen, und auf derselben ader in 12 stunden fortlaufen, wie ein Cometschwanz aussehen, und solches venenum per circulationem sanguinis cordi communicirn, daran selten einer davon kommt.

Bei solchen Patienten haben sich oft de communi genere 5, 6, bis 7 neben 2, 3 bubonibus befunden pro differentia puri ac cacochymici corporis, id est: nachdem es einen reinen oder unreinen cörpör angetroffen.

Die Prognosin Betreffend.

1º Kommen alle die Leuth auf, so ohne grosse Unruhe und werfen in beth sich wohl zum Schweiss disponiren, und solchen alle 12 stund widerholen.

2º Bei welchen die bubones oder Karbunkel bald in anfang ausbrechen, evadiren leicht.

3º So habe auch die gutte Hoffnung, so in anfang ohne bluth blüthen, oder grosse delirirung mit bubonibus angegrüffen werden.

4º Die so rothe, blaue oder gelbe fleckh bekommen, gleich in anfang mit bubonibus, kommen meist davon.

5º So sein auch ausser Gefahr die jenigen, bei denen die bubones sich zeitigen, und noch mehr so sie gar fliessen, hingegen kommen schwer, meistens aber gar nicht auf.

6º So in anfang gleich plözlich mit heftiger Herzensangst hin- und wider werfen, augenblicklich Hiz, Kopfweh und delirio angefallen werden, darauf schwarze Petetschen und in 6 Stunden der Todt folgt.

7º Wie nicht weniger alle die darauf gehen, so mit heftigen Nasenblüthen gleich in anfang angefallen werden, darauf grosse schwarze Petetschen, wie Ungarisch gross, folgen.

8º Alle, so den 2-ten oder 3-ten tag mit erbrechen und ohnmacht, auch mattmachendten durchbruch bei anwesenden rothen fleckhen und bubonibus überfallen werden, kommen kaum davon.

9º Die jene, so schwarze, erhöhte, runde flekh, wie pfefferkörner bekommen, gehen den 2-ten tag oder Nacht darauf.

10º Welche von anfang bis End mit heftigen und continuirlichen schlaf überfallen werden, kommen selten davon.

11º Welche Karbunkel mit einen fortlaufendten und von sich gebendten schwarz rothen ein quer daumbs breiten Strich begabt sein, kommen nit davon, es sei dan, dass ein bubon auffahre, darin sich dieser Strich ende, und das venenum intercipire, durch baldige Reifung und Sezung eines vesicatorÿ zwei quer finger hinter den bubon, davon 2 observationes hoc tempore gehabt.

Differentia.

Durch fleissige observation habe in acht genommen, dass dies contagium malignum mit grossen unterschiedt den Menschlichen cörpör anfallt. Dann.

1º Sein die jenigen, so etwas ihren Lieb zuvor den übrigen feuchtigkeiten und gall gereiniget, leichter durchkommen, und mit mitioribus symptomatis angefallen worden, als die ein corpus cacochymicum, und allerlei unreinigkeiten und gallichte feuchtigkeiten in primis viis gehabt. Habe auch gefunden, dass die Melancholici, bei denen ins gemein ein copioses acidum sich findet, nicht so proni sein das venenum Pestilentiale (so ich salvo aliorum judicio de natura ⊖is volatilis ☌☌si zu sein ex omnibus signis, wie auch iuvantibus und nocentibus finde) an sich zu ziehen, weil das acidum austerum, so bei ihnen die exhalationes venenatus dempfet, dominirt, wie allen chymicis bekannt, welche die ärgsten güfte vermäge eines acidi so zu enervirn wissen, dass ihre vires venenatae in volatilitate Alkalina stehen, dass dan eine vim diaphoreticam und summa exorbitantes spiritus in motu sopientem ac inhibentem erhält, welches zu mehreren nachdenkhen der Doctorum obiter melde.

So fallen auch bei diesen morbo Pestilenti nicht alle obgedachte symptomata bei einen Patienten zusammen an, sondern mancher bekommt neben den schauer und kopfweh, auch daruffolgendter hiz nur rothe fleckh mit ein oder andern bubon.

Mancher hingegen hat neben solchen grosse herzensangst mit hin und her werfung, vorauf schwarze Petetschen und Karbunkel folgen.

Mancher bekommet nebst unbeschreiblichen Kopfwehe und Säuern grauen ansehen das delirium mit darauf folgenden schwarzen Petetschen.

Mancher blüth durch die Nasen ganzer 24 Stund, ohne dass es sich stille, das schönste, rothe, arteriose geblüth, mit darauffolgenden schwarzen Petetschen.

Mancher schlaft tag und nacht, ohne dass man ihn kann kaum erweckhen, worauf dan nach den todt schwarze Petetschen ausschlagen.

Mancher hat bubones neben den rothen fleckhen ohne Karbunkel, mancher 2, 3 bubones, mit 1, 2, 3, 4 auf 5 Karbunkel.

Mancher gehet nach ersten Ausschlag der rothen fleckhe und bubonen herumb, wogegen ein anderer nicht aufstehen kann, vor Mattigkeit und brennen der bubonen.

Curatio.

Die Chur und Methodum medendi, so ich hierinn gehalten, und durch bisheriger Experienz in dieser Contagion confirmirt, habe folgendter massen angestellt, weil nicht pro velle, sondern nach dem hier in loco, und von einen hochlöbl. Hofkriegs-Rath und general

Kriegs-Commissariat-Ambt überschickten Medicamenten (so uns grosse Hilf gethan) richten müssen.

Sobald sich einer mit frostlen, und darauf folgender Hiz, und Kopfwehetag geklaget, habe selben gleich in locum infectorum ausserhalb der Sadt, und zu einen schweiss bringen lassen, welchen zu treiben ich das Electuar: discord: ℥ 1 geben, und wohl schwizen lassen, welcher schweiss dan in 24 Stunden 3-mahl (nach befindung der Kräfften) wiederhollt, nach und unter den schweiss habe pro refectione confect: Alkermes, oder de Hyacintho, bei den ditioribus aber Essentiam Ambrae mit Alkermes vermischt gegeben, und den Patienten in steter transpiration und warm gehalten, welches dan 2, 3 täg continuirt, bis die fleckh, bubones, Karbunkel (welche erstern nicht gleich nach den ersten schweiss ausschlagen) sich sehen lassen. Sobald sich nun solche sehen lassen, bin fortgefahren mit diaphoreticis, vorinn nur das Elect dioscord: und ☽ Camphor: bis weilen ♃ alenisharm: D. Sorbaith gleichsam universalia gewesen, und sonderlich die erste zweimahl wohl angeschlagen, bisweilen wan die efervescenz gar zu gross, habe die ♄ra fixiora als ♁ in diaphoret: und Bezoar: ♂le unter das Roob Juniperi gemischt, und sofern der Patient nur gleich in anfang ohne Versäumbung sich gemeldt, und mit schwizen angehalten, ist allzeit ein gewünschter effect erfolget.

Die Volatilia so wohl ⊡-sa als acida, worunter die R^{a} Bezoardica habe unterschiedlich adhibirt, aber einmal kein gewünschten Effect verspührt, sondern sie haben die vorhin in Geblüth efervescirende ☉ia nach in heftigern motum gebracht, wogegen die ♄ă fixa allzeit erwünschten effect erzeuget, so es nur gleich anfangs geschehen, dass das venenum Pestilentiale sich zu einen bubonen gibt.

Welche bubones so tractirt werden, dass gleich so bald sich solcher gezeiget, 1, 2 od. 3 quer finger unter dem bubone ein vesicatorium gesetzt, umb nit allein dem veneno Pestilentiali luft zu machen, sondern auch solches zu minuiren; welche bläsen dan eröfnet, und wohl flüssen lassen, mit überlegung eines Kelchblätts über den bubonen aber habe erst zu besserer ausziehung das schwarz oder gelbe tractio, oder wo die entzündung nit so gross und hizig, das onicroceum gelegt und dan mit den Empl. diachylon. cum gumm. vollends zur maturation gebracht, und nit ehender eröffnet, bis die materia wohl zeitig, dan ich zwar derer opinion, so solche bubones, da sie noch hart sein, zu eröffnen rathen, auch auf die Prob gesetzt, aber mit höchsten schmerzen des Patienten und Verhärtung des bubonis (so hernach gar nicht oder gar schwer zur maturation zu bringen), dass also dern Meinung in der experienz nit gutt finde, hingegen eine grosse hilf durch die Vesicatoria, nicht auf den bubon, sondern 1 oder 2 querfinger gesetzt, sobald solche bubones eröffnet, hat sich der Patient in allen leichter befunden,

so dass er widerumb umgangen und alle sonst gehabte Symptomata leichter worden, da dan vor allen verboten worden, in Zuheilung sich nicht zu übereilen, sondern so lang sich eine materia oder Feuchtigkeit befunden, offen zu halten, und mit ein Meussl mit digestio bestrichen zu verbinden, bisweilen hat die Materia inwändige Höhlen gemacht, welche dan mit einen Spritzwässerlein ex ♈ plantaginis, oder Aristoloch. Otdox, ⊖ rosarum und Ung. Felix Wurzÿ vel aegyviaco vermischt vereinigen lassen.

Die Zeit der maturation hat sich bei etlichen bald in 5 als 8 Tagen, bei etlich in 14 täg bis 3 wochen verzogen, mit grossen brennen und schmerzen, welche zu imminuirn das defensivum viride, oder das ung. album Camphoratum auf den Seiten übergelegt, und so lange der bubon gewehret, allzeit über den 4-ten 5-ten tage ein sudoriferum exhibirt, umb das venenum Pestilentiale besser auszutreiben, welches sich merklich mit einen blaulichten rand an bubone nach den schweiss merkhen lassen, dabei allzeit cordialia darunter gebraucht, So mir bei handen gewest, als das Elect„ Confortativ: Confect: Alkerm. Essent. Ambr: ℞„ Corallor: Lact„ Perlar: Syrup„ de Cinamon: vel acetosit„ Citri, pro differentia Patientis. Die überlegung der Krotten in + gebeuzt, habe zwar unterschiedlich probirt, aber schlechten effect daran gefunden, das Empla.„ Magnetic„ Arsenical: hat mir gleichfalls grosse hilfe gethan.

Die Cur der Karbunkel betreffendt, ist unnöthig zu widerholen, woran sie zuerkennen, massen dero erkandtniss droben sub signis schon genügsam gemeldet worden, solche haben sich nur bei manchen, und zugleich mit den bubonen, und öfters noch ehender erzeigt, in unterschiedener Zahl und grösse, bei manchen 1, 2, 3, 4 vor die höchste Zahl habe von eines Haubtmanns Söhnlein in 7 observirt nebst 3 bubonen, so auch aus Mangl, das es nicht schwizen können, gestorben. Diese Karbunkel habe nun folgender massen tractirt: Sobald sich das weisse bläderlein, so erst wie ein finne oder Hirschkörn mit starken brennen sich merken lassen, habe solches, ungeacht es noch etwas hart, lind mit den Instrument oben wegschneiden lassen, da dan ein wenig blaues Wasser ausgelassen, und unter denen blätterlein hat es sich wie ein schwarz blau Eschara merken lassen, so sich dan ein geschwör erhöhet, umb welches ich das butyrum ♁ij gestrichen, da das weitere umb sich fressen gehindert worden, welche dan öfters als Rheinthaler gross, manchmal als ein 17-er oder 7-er; so man nit vorkommen, und das gangraenirte fleisch hat schwarz und stinkendt ausgesehen; auf den Karbunkel habe das ung.„ aegyptiacum gestrichen, und das Empl.„ Magnet: oder gelbe tractio überleget bis die Eschara daraus gefallen, ist die entzündung sehr gross gewesen, habe noch über das Empla„ diachyl„ oder gelbe tractio das grüne defensivum

geleget; nach ledigung aber und separirung der Eschara habe ung: aegyptiacum mit etwas ♁ rosar: vermischt, und mit dem ung„ digestivo (darunter das ♁ rosar: zu maturirung und voräiterung gebraucht worden) wie auch mit dem Empla„ de lapide calamin zu heilen lassen; hat es höllungen geben, so selten bei Karbunkel gewesen, bin, wie oben in der Cur der bubones gedacht, verfahren.

Die Cur der Symptomatum betreffend. Und zwar erstlich die schwarze Petetschen, dadurch das venenum pestilentiale öfters ausschlagt, an welchen wenig und fast keiner (so mit diesen behaftet) davon kommet, sein sonderlich die schweisstreibenden Mittl, neben gutten labnissen und erquickungen die vornehmsten, weilen nun aber selten einer davon kommet, als habe davon nit will zu melden, sondern sage ex experientia, dass wan solche sich sehen lassen, schon mors in foribus sei. Das festige Nasenblüthen, so auch 24 Stunden dauert und noch mehr ohne aufhören, habe öfters gestillet mit einen umbschlag von gebrennten ofenleim, mit + zu einen taigl gemacht, und über die stirn und schläf übergeleget, wobei dan die Extremitäten der finger und füsse mit Seiden gebunden; Innerlich habe Electuar„ ex Conserva rosarum, Confect„ Alkerm: Corall„ rub" und lapide haematitidis in ▽ tormentillae gegeben oder die ℞ae Corall: ℞ae lapid„ haematit: oder ℞a Antiphtysic: D. M. ex Ol, ♂ & saccharo ♄ bestehend, aber meist mit schlechten effect, massen gemeiniglich selbe oder folgende Nacht die schwarzen Petetschen dazukommen, und also in anfang gleich geblüth, und darauf gangen.

In den heftigen erbrechen mit ohnmachten, dabei man alle Medicin, Speise und trank ausgebrochen, habe grosse linderung mit folgenden 3 Experimenten, so auch ausser infection in febribus malignis glücklich adhibirt, den Patienten gemacht, als:

℞: Conserv. rosar. ℥iβ
dioscord: Fracast. ℥iii
▽ theriacal. ℥io
Succ. limon. recent.
▽ Cinamom. ă ℥ιβ. Solches alles gemischt, 1 oder 2 stundt stehen lassen, und dan durch ein tuch geseuget, und in solchen die Confect„ de Hyacinth: ℥j aufgelöset, von welchen täglich oft ein löffl voll zu nehmen, das andere war folgendes liniment:

℞ ♋ Nuc. Mosch. express.
scorpion.
Theriac. Androm ♉ ℥j
♋ Juniper ℥β
Succin ♈
Caryophil
Cinamom ă gt iij

M. F. Linimentum, von welchen mach etwas in einen löffl warm, und schmier die gegendt des Magens eine handbreit damit, und folgendes Cataplasma warm übergelegt:

℞ rad. colam. aromat.
Nuc. Moschat ā ℥j
Caryophill
Benzoi ā ℥β
Fol. Menth. ℥ij

alles klein gepulvert, dan thue dazu:

Mic. pani secalin. ℥io
⊖ rosar. gs. M. F. Pasta.

Welche 3 Stück dan in herzensangst und erbrechen grosse linderung gethan, und solches gestillet, nichts destowenig, sein wenig, so gleich anfangs damit befallen worden, davon kommen, da sie nach ausgeschlagenen schwarzen Petetschen bald darauf gangen.

Wider den Durchbruch.

Der sich gemeiniglich als eine cholera mit den erbrechen gemeldet habe unter die aleni sharmac. auf andern anhaltende Medicin vermischt, als ein ♃ ex ℞ ♃ pumon. 2
bol. armen pp
Corall. rub.
Succin. alb. ā pt. aq ℥βvel ℥j

in ▽ tormentillae gegeben, Item das Elect„ discordii: ℞ā ▽ Catechu: und ℞ā antiphtysica ex Ol. ♂is und saccharo ♄ bestehendt, item ℞ā lap, haematit: welche 2 letzteren das ihre wohlgethan, aber die meisten in anfang damit befallene sein mit schwarzen Petetschen nachfolglich angegrüffen worden, und darauf gegangen, wie in der prognosi oben gemeldet worden. Die Praeservation belangendt habe sonderlich folgende 4 stuck nit allein jezo, sondern auch in der vor etlich 20 Jahren grassirenden Pest in Lüneburg'schen territor, allwo gleich damal Medicus Pestillentialis gewesen, bewerth gefunden.

1º habe ein amuletum, entweder ex ☿rio coagulato, wie bekannt, in ein lindes weisses Tüchl gebunden, an hals getragen, bei welchen zu observiren, wan das Tüchl blau wird, dass es verneuert, und der ☿ins abgewischt werden, statt dessen kan auch von den ⅄ arsenicali in einen Tüchl angehengt werden.

Innerlich aber will von nethen sein, da man sich wohl praeserviren will, dass der Leib mit linder ausführung der gallichten und schleimigen Feuchtigkeiten reinige, damit das contagium nicht so leicht ein ferment finde sich zu entzünden.

So ist auch das vornehmste praeservativ, dessen standt und Condition es leidet, sich von solchen Orten frühzeitig davon zu machen,

oder doch wenigst zu solchen zeiten sich nicht viel finden lassen in grossen zusammenkünften, und allzeit ein fröhliches Gemüth haben.

Übrigens habe viel 100 wie auch mich selbst mit den Elect: discord: und ♀ Camphorae sambt meinen ganzen haus nun in 2 Pesten conservirt, und von allen anfall erhalten, welche jeder Mann recommendirt, sonderlich das ♀ Camphorae, von welchen auch her Doctor Ethmüller rühmt, dass her Doctor Henisius in Peste Veronensi solche Wunder tam in praeservando quam curando gethan, dass ihm eine columna triumphalis deswegen aufgerichtet werden sei, welches ich mir allzeit pro arcano reservirt, und nicht gemein gemacht hab, aber anjezo wegen des boni publici hiemit candide eröfne, und wird folgendter Massen praeparirt:

℞ ♀ Sucus dr.
Citri ă pt iij.
Camphor pt 1.

Digree in loco tepido per 6. dies, dein ex σ vitreata bene critata per ℔ ℥ & sic prodit ♀ hoc laudatissimum, licet reducibile, magni tamen faciendum; Und weilen mir ofters die gefässe abgangen, habe es per simplicem mixtionem und digestionem praeparirt, und doch gutten effect gefunden, davon pro praeservatione gutt: v. pro curatione 6. vel. 7 gegeben, und in curatione darauf schwizen lassen. Wer sich nun damit praeservirn will, braucht es morgens zu 4, 5 tropfen sine sudore, und hat der Camphora vorwahr ein vortreffliche Kraft den ganzen menschlichen cörpör zu durchgehen, und die aufwallende efervescirende und allzuflüchtige geister zu sopiren, und in ihren motu elastico zu inhibirn, er dan in allen deliriis und mania ein verum curativum ist, da die spiritus meist afficirt werden.

Denen, die gerne in der Früh trinken, recommendire einen geschwefften Wein, welcher so zu machen: Man nehme ein gläserne Flasche mit einen engen hals, und lasse den rauch von floribus ♆ is darin gehen, bis sie mit rauchangefüllet, und darin gleich einen Wein gegossen, und die flasche verstopft, davon frühe Morgens einen trunk, ehe man ausgehet, gethan; welches auch Paracelsus schon zu seiner zeit recommandirt, das fundamentum bestehet in ~ acido ♆ is, so die fermenta biliosa dempfet.

Die Rauchen anbelangendt, damit die Häuser und Zimmer auszurauchen, habe mich meist eines compositi ex ♆ e communi, baccis Juniperi und succino bedienet, und weil derer descriptiones genügsam bekannt, als erachte unnöthig davon zu melden.

Wan dan auch die Diaet pro praeservatione Jedwedern selbst bekannt; welche wenige obgedachte doch wohl angeschlagene Mittl ich dem bono publico neben allen Umständen, wie man sich verhalten, hiemit treulichst eröfne, frei bekennendt, dass man zwar auch bessern

und bewehrtere Mittl hätte anwenden können, ich aber habe mich denjenigen, so bei handt gehabt, accomodirn müssen, jedoch damit nebst göttl. Hilf so viel effectuirt, dass mehr aufkommen als gestorben. Recommendire also unter allen, tam pro praeservatione quam curatione das Elect„ discord: ♃ alexisharm„ D. Sorbaith, und ☌ Camphorae, welches letztere, wie schon gedacht, mich schon in 2 Pesten, nebst anderen vielen und meinen ganzen Haus erhalten, wie dan nit mehr als ein einiger Todtengräber, so nachlässig in gebrauch gewesen, diese ganze Zeit uns gestorben, die Krankenwarter aber, die doch alle tag mit ihnen umbgangen, und der Chirurgus, so sie verbunden, zu dato noch ohne infection geblieben.

Dem höchsten Ort, der diesen orth so gnädig mit seiner strafruthe angesehen, mich auch diesmal in dieser contagion erhalten, sei einiges lob gesagt, der wolle auch die Kaiserliche Land, und absonderlich die Kaiserliche Residenz Wien in gnaden vor solcher Seuch beschützen.

Joannes Christophorus Ausfeldt
Doctor und Kaiserlicher Garnison Medicus
in Segedin und Arrath.

Eredetije Bécsben a cs. és kir. közös hadügyi levéltárban, 1709. évi 256. sz. a.

CLXVIII.

1711. jan. Szeged. Szeged város tanácsa az udvari kamaránál Cometh József szegedi kamarai igazgató ellen a város jogai és kiváltságai megsértése és a polgárok zaklatása miatt panaszt emel s a város kiváltságait Buda és Székesfehérvár szabadalmi levele módjára megerősíttetni és kiadatni kéri.

Exelsa Camera Aulica. Domini Domini et Patroni nobis gratiosissimi, colendissimi!

Posteaquam sua Sacra Maiestas gloriosissimae recordationis imperator et rex noster desideratissimus, Leopoldus primus, nos per benignissimam antiquissimorum a praedecessoribus suis, Divis condam Hungariae regibus laudabiliter concessorum et elargitorum, ac ad Budensis et Albae-Regalis liberarum aeque ac regiarum civitatum normam et modum specialiter reductorum et redactorum privilegiorum nostrorum confirmationem postliminio reerigere et in pristinum liberum statum reponere, proque peculio suo regio futuris et perpetuis semper temporibus haberi et teneri, ac proinde per excelsae huiuscae Camerae Aulicae expeditionem ut A. de nostri protectione et manutentione terraeque Tappe et piscinae

Wartho vulgo Holt Tisza nuncupatae de iure utpote et ab antiquo ad civitatem hanc nostram spectantium pertinereque debentium restitutione adhuc in anno 1702. serio atque perbenigne committere et mandare dignata fuisset, iam nos nihil amplius superesse considerimus, crederemusque: quam ut praeprimis pro liberi postliminio repositi status nostri notitia, hinc ad inclytam Cameram Hungaricam et tandem abinde ad omnes tricesimatores, caeterasque liberas et regias civitates necessariae emanarent intimatoriae, et dominus harum partium quoque praefectus cameralis, dominus quippe Josephus a Cometh, suas a nobis retracteret manus et a in nos hactenus titulo et sub iuris armorum seu turcici jam per publicas resolutiones porsus sublati et relaxati specie exercito dominio se imposterum abstineret, et in praeadducti gratiosi decreti ac expost quoque identidem emanatarum benignarum caesareo-regiarum resolutionum obsequium et supplementum praedictam terram Tappe, piscinam Wartho, traiectumque Tibiscanum, et telonium nec non universas domos et fundos in territorio nostro existentes, educilandique et macelandi, gladÿque ius, nobis resignaret.

Quia tamen nonnulli tricesimatores et teloniatores, nominanter quidem Budenses, contra expressissimum privilegiorum nostrorum sensum civitatisque antelatae Budensis hic sub B. copialiter annexarum nobiscum utpote communium privilegialium punctum 33-tium vectigal, tributum, teloniumque et tricesimam exigere attentassent, attentarentque etiam imposterum si eatenus inhibiti non fuerint, sed et supra nominatus quoque cameralis praefectus, dominus Josephus Cometh, nos non absimiliter, quam antehac, veluti rusticos et mancipia tractaret, diversis laboribus et praestationibus gratuitis praeiuncturis, nec non militaribus executionibus et praetectuosis collectis in dies divexaret et mortificaret, iamque a nobis accisam quoque lege alias regni summe vetitam a nobis praetenderet, educilandi et macelandi potestatem nobis solis civibus competentem, liberam et communem cuivis tribueret, rascianos et questores in territorio et fundis nostris degentes ab accivilacione arceret, pretegeretque; domosque turcico seu armorum uti praemissum est iure, nobis clementissime condonato, et per publicas quoque resolutiones abolito, antehac fiscales, nobisque postliminio quippe restitutis competentes, prout et traiectum quoque Tibiscanum cum antenominatis terra Tappe et piscina Wartho etiamnum teneret et possideret, uno verbo nos in privilegiorum et iurium libertatumque nostrorum usu et dominio molestaret, turbaret et impediret. Et siquidem omnes illae libertates privilegia et immunitates, quibus nempe relique liberae regiaeque civitates, nominanter autem Budensis et Albaeregalensis utuntur, fruuntur et gaudent, per expressum nobis privilegialiter concessae et impertitae sunt.

Eapropter excelsae hinc Camerae Aulicae humillime supplicamus,

dignetur postliminio restitutum liberum atque cum praementionatis Budensi et Albaeregalensi civitatibus praeannexisque punctatis privilegiis indifferentem statum nostrum, inclytae Camerae Hungaricae, et sub ulteriores eatenus inde ad dominos tricesimatores teloniatoresque regios expediantur ordines, per speciale decretum notificare: saepius repetito autem domino Cometh, praefecto camerali Szegediensi, ex superabundanti adhuc serio et severe committere: quatenus idem in praeadducti gratiosi decreti supplementum, praeprimis et ante omnia crebrofatam terram Tappe et piscinam Wartho, traiectum Tibiscanum, domosque hactenus uti dictum est, praetensive fiscales nobis veluti legitimi possessoribus restituere et resignare, ad collectarum et accisarum praetensionem aut perceptionem qua civilia, se non amplius immiscere aut ingerere. Et tam ipse a privata educilatione et macelatione se abstinere, quam et reliquos per eundem eatenus in nostri praeiudicium licenciatos serio arcere, nec rascianos et alterius cuiusvis nationis homines in fundis et territorio nostro degentes, sub suam protectionem trahere et defendere, verum eosdem ad accivilationem competere et relegare, ac demum nos in privilegiorum, libertatum et iurium nostrorum usu et dominio minime turbare, molestare et impedire, et quod adhuc maius esset, nos ad quorumvis rusticanorum sic dictorum gratuitorum laborum, vecturarum et praeiuncturarum praestationem haud compellere, quin imo contra similia attentantes et praetendentes ex officio nos potius manutenere et protegere debeat et teneatur. Quam iuri et iustitiae resolutionibusque caesareo-regÿs et camerali quoque praeattacto decreto consonam et innixam eiusdem gratiam humillimis servitÿs nostris promerituri manemus

Excelsae huius Camerae

servi et clientes obsequentissimi humillimi:

N. iudex primarius, senatores, iuratique cives liberae regiaeque civitatis Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

A mellékelt A. alatti másolat az udvari kamara 1703. évi ápr. 14-én kelt levele az udvari cancelláriához, Szeged város szabadalmi levelének kiállíthatása tárgyában.

CLXIX.

1711. febr. 4. Bécs. A magyar kir. udvari kanczellária értesíti az udvari kamarát, hogy Szeged városának még az 1703. évi legfelsőbb elhatározás alapján az 1710. évben kiadott szabadalmi levele kiegészítendő a város némely régibb jogainak felsorolásával.

Sacratissimae caesareae regiaeque majestatis excelsae camerae aulicae hisce perquam officiose significandum. Iuxta clementissimam summe nominatae suae sacratissimae maiestatis ad istius excelsae camerae aulicae eidem suae maiestati sacratissimae ratione supplicatae per liberam ac regiam civitatem Szegediensem privilegiorum suorum confirmationis factam relationem benignee largitam per istamque excelsam cameram aulicam cancellariae huic regiae Hungaricae aeque aulicae (ut Lit: C. exhibet) adhuc in Ao. Dni 1703. intimatam resolutionem praefatam civitatem Szegediensem, non nisi die 30. Mensis julÿ anni praeteriti 1710. (cum ob ingruentes eotum et hucusque continnatos intestinos in regno Hungariae tumultus expeditionem eatenus suam apud cancellariam hanc urgendi et levandi modum non habuisset) solitam superinde expeditionem ex hacce cancellaria regia extraxisse, atque ideo cancellariam hanc (prout Lit: B. monstrat) non tantum in eo, quo eadem factam praevio modo privilegiorum eiusdem civitatis confirmationem aeque expeditionem excelsae isti camerae aulicae notificare, verum etiam ut domus eiusdem civica per dominum partium illorum cameralem praefectum, sub his disturbÿs ab eadem civitate avulsa, ac alia etiam in praescitis privilegÿs ipsius civitatis contenta iura et antiquae appertinentiae ipsis supplicantibus restituantur mediante interpositione sua apud excelsam istam cameram aulicam efficere non gravetur, emisce interpellasse.

Quod ipsum, dum iuxta eorundem supplicantium petita, cancellaria haec regio Hungarico aulica excelsae isti camerae itidem aulicae, officiose notificat ac simul pro instituendis ulterioribus ad memoratum dominum cameralem praefectum ratione eorundem privilegiorum observationis restituendorumque restitutionis ordinibus recommendare, eotum ad exhibenda eidem quaevis grati officÿ studia prompta et parata permanet.

Ex consilio cancellariae regio Hungarico aulicae, Viennae 4. februar. Ao. 1711. Franciscus Somogyi. m. p.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXX.

1711. ápr. 9. Bécs. I. József király rendelete a tisztújítások módja s a város közigazgatási és gazdasági ügyeinek intézése tárgyában.

Josephus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiaeque etc. rex.

Prudentes ac circumspecti fideles nobis dilecti. Quoniam Nos civitati isti Szegediensi, velut antiquitus sacrae praefati regni nostri Hungariae peculio sed a multis retroactis annis sub iugo turcico

gementi, non nisi praeterito novissimo bello turcico e potestate eorundem gloriose vindicato et paulo post subsecutis intestinis patriae tumultibus nefarie suscitatis, per tumultuantes noviter convulso et summe damnificato, benigne prospectum iri cupientes, eandem civitatem nostram et per consequens vos, eiusdem utpote incolas et hospites per antiquorum ipsius civitatis privilegiorum benignam confirmationem et in forma novae collationis gratiam nostram, iure etiam postliminÿ, in numerum reliquorum liberarum et regiarum civitatum nostrarum clementer reposuissemus et cooptassemus, ac ad instar earundem civitatum, quae speciem, seu partem bonorum proventuum et iurium possessionariorum nostrorum regalium constituunt, specialiter considerandam, adeogne pro incremento eiusdem, in magistratialibus officÿs et oeconomia, aeque ac politica administratione instruendam et gubernandam benigne cupiamus et prout ad annuas magistratus renovationes in alÿs civitatibus nostris celebrari solitas, dum et quando necessitate exigente, nos clementer disposuerimus, regius commissarius noster, penes speciale benignum mandatum nostrum expediri solet, ita imminente civilis magistratus vestri restaurationis in festum divi Georgÿ militis et martÿris privilegialiter denominato termino, tametsi pro moderno actu certus commissarius noster regius ad vos deputari et exmitti debuisset, negotium restaurationis magistratus vestri et oeconomicam simul ac politicam administrationem ordinaturus, certis nihilominus ex rationibus neminem pro nunc expedire benigne statuimus, verum totum eiusmodi magistratualis restaurationis vestrae et inter vos accommodandorum recommodationis negotium, vobis pro hac vice ad benignam tamen ratificationem, vel modificationem nostram concredendum esse duximus. Quo vero benigne eatenus menti et intentioni nostrae exactius satisfacere, et in conformitate reliquarum liberarum ac regiarum civitatum nostrarum actum hunc magistratualis restaurationis perficere valeatis: vobis tenore praesentium clementer intimandum ac simul serio committendum esse duximus, ut praeprimis quidem sepositis universis et quibuslibet simultatibus, dissensionibus et discordÿs interioris et exterioris senatus, tribunorum plebis, aliorumque necessariorum officialium, ac electae communitatis restaurationem unice tranquillitati vestrae publicae, et huius peculÿ nostri incremento intenti, quiete et pacifice per vota et suffragia eligentium peragere; ac demum cultus divini augendi et sanctae romanae ecclesiae propagationis praecipuam curam habere, et observare, ecclesiae eiusdem beneficiorum ac fundationum, si quae essent, statum investigare, abalienata vel distracta recuperare, nosocomia seu hospitalia, sarta tecta conservare, in eorundem proventus inquirere, orphanis et pupillis civilibus de idoneis tutoribus et curatoribus magistratuali authoritate providere, dandisque rationibus obnoxios constituere et

ab hactenus constitutis, vel alÿs etiam semet in administrationem bonorum pupillarium ingerentibus, rationes exigere, restantias si quae forent, complanari et in usum ac emolumentum eiusmodi pupillorum conservari et applicari facere et an similium pupillorum bona, ordine consignata, et in specialem pro pupillis destinatum vel destinandum librum inscripta sint, diligenter inquirere. Tandem quis ordo et oeconomia in rebus communitatis apud vos teneatur et exerceatur, quis item modus et quae proportio in collectandis civibus et aedibus civicis observetur? quot domus civiles integra? quot ruinescae, quotve cives et ínhabitatores numerentur, quantae et quales apud vos haereant taxarum, vel aliorum publicorum onerum restantiae? et quae illarum restantiarum solvendarum media? universa haec et singula solerter indagare, morum honestatem et vitae probitatem, ac omnigenam civitatis munditiem curare et colere, iustitiam ponderum et mensurarum in omni vendibili et emptibili accuratissime servare, civitatem populationem, adeoque ruinatarum et desolatarum domorum instaurationem et reaedificationem, reparationemque omni conatu intendere, ac denique in alÿs quibusvis publicum huius civitatis nostrae bonum, desideratamque tranquillitatem et incrementum concernentibus rebus et negotÿs sedulam operam adhibere, vosque praedeclaratis benignis dispositionibus nostris obsequiose accommodare; super praemissis vero universis fidelem et humillimam vestram, prout nimirum magistratualis restaurationis actum peregeretis, cum specifica omnium officialium et civium vestrorum denominatione, relationem vestram nobis medio regiae cancellariae nostrae Hungaricae aulicae transmittere debeatis et teneamini. Executuri in eo benignam voluntatem nostram, debitaeque erga nos fidelitati vestrae pacto hoc obsequenter satisfacturi. Gratia in reliquo nostra caesareo-regia vobis benigne propensi manentes. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, die nona mensis Aprilis, anno Domini millesimo septingentesimo undecimo.

Josephus m. p. — Comes Nicolaus Illésházy m. p. Ladislaus Hunyady m. p.

Alul: Civitati Szegediensi committitur et datur instructio, qualiter actum suae magistratualis restaurationis peragere debeat.

Kívül: Prudentibus ac circumspectis N. N. iudici primario, caeterisque iuratis civibus et senatoribus, toti denique communitati regiae ac liberae civitatis nostrae Szegediensis etc. fidelibus nobis dilectis.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában, a régi lajstromozatlan iratok közt.

CLXXI.

1711. szept. 21. Szeged. Comet József szegedi kamarai felügyelő jelentése az udvari kamarához, a jezsuiták által rendháznak és iskolának átengedtetni kért épületek, valamint a püspök részére kijelölt székház tárgyában.

Copia ·/.

Ewer Hochgräffl: Excell: und gnaden mir untern 3 hujus Umb Bericht, und guettachten zu Decretirt und hiermit in Originals zurukh volgende Acta der PP: Soc: Jesu Ihr ansuchen wegen der in hiesiger Pallanckhen ligenden Öeden Kirchen, und Logirung Betrf: habe ich mit Unterthenig Respect erhalten; und solle in schuldig gehorsambster antwortt nicht verhalten, wasmassen diese Kirchen besonders beÿ dermahliger so wohl Hungl: beÿ gelegten Rebellion als auch mit die Erbfeindt habenden euch zu dem Magazin oder aufbehalt einiger requisiten im geringsten nöttig seÿe, und khann sélbe mit geringen Costen geraumbt, auch das darin ligende geräffelwerkh leichtlich anderwerths unterbracht werden. Ob es aber denen Patribus Soc: Jesu alleinig eingegeben werden soll, weillen es vermög der graffl: Volkhraischen Commission 1702. Ihro Bischoffl: gnaden zu Csonad abgetreten und ÿbergeben worden. Item hiessig Königl: freÿe Statt dass Jus Patronatj auf die Pfahr vermög ihrer Privilegien hat, und ebendieses die Pfar Kirchen beÿ Sanctj Demetrÿ gewesen seÿe, dass habe zwar ich nicht zu Critisiren, sondern nur gehors: beÿ rukhen wollen. Weillen die geistlichkheit sich diesfahls gleich anderen Orthen in Hungarn, und zwaren zu Prespurg schon wirdt zu vereinigen wissen. Die abtrett- und einraumbung der in dem sub Litt. F: vorgezaichneten wohnung (worin anjezo ein Leuthl: fehnrich, und biss 60 gemaine ligen) khann rati modo gar leicht geschehen, wann mann diese Leuth in der Pallankhen nur verlegen und wie es ehe dessen in Usu war im Quartieren lassen will. Es hat das Löbl: graff Marsigl: Regiment von Anno 1692. bis An. 1702. ganzer 11 Jahr in der Garnison gelegen, wo biss in dass 9-te Jahr mit dem Erbfeindt der Krieg war, und seint doch 2. Compagl: in der Pallankhen, eine in der Untern: eine in der Oberen Varosch, eine zu Tapp, und eine gar zu Gyeö gelegen, ob es sich aber auch jezo also thuen lasset, unterstehe mich nicht dem Militarj etwas vor zu schreiben, ich glaubte aber zur Beförderung der Ehre gottes, und der wohlerziehender Jugendt wurde sich die aus Löhrung dieses Stockh, und einquartierung in der Pallankhen gar woll practiciren lassen, besonders da anstatt diesem Seiner Bischoffl: gnaden graffen Nadasdj zu einer Residenz ein andere Fiscalischer Orth zur wohnung ist assignirt worden. Dass alte Bach

Bacherey Stuben bachofen, und bacher Wohnung.

Des Proviant Verwalter garte, pro künftig zu mehrer Bachöfen zu appliciren wehre.

Mell Väsßer.

Dieses Spatium mit braune farbe bleibe von eine extra Magasin reservirt.

A.

B.

Neu gebaute Proviant Officire Wohnung so Herrn Bischof von Czanad eingeraumbt werde.

Schupfen zu den Mell vässern.

Die grosse Kirche ohne Tach.

Capella worinnen anitzo Mess gelesen wird.

Die alte Bachofen so vorhin reserwirt werde, anitzo aber auch dem P. P. Societatis Jesu kundten pro Scholis eingeraumbt werden.

Schupfen.

Haus aber, so zue die Schuelen vermaint war, khan inzwischen annoch reservirt werden, weillen die umb die Kirchen angezaichnete Mechl Schupfen ohne deme Völlig eingefahlen, und auf einer seithen wie in dem zurukh volgenden Riss zu sehen, in der Rebellion zu einer Bereitschafft ein schlechtes Haus nur vom Saaz erbawet und jezo zum Kranckhen Haus gemacht worden, da man statt diesem (so beÿ dem Gotts hauss ohnedem unbequem) ein anders aufrichtet, khann es interim gar fieglich zu denen Schuellen gebrauchet werden, beruhet also nur in Ewer Hochgräfft: Excell. ferneren gnadigen befelch, und deren weitheren Verfüegung an seithen des Militarj als von welchen die Dislogirung der darin ligenden Mannschafft dependirt. Ich habe benebens Ewer Hochgröfft: Excell: und gnaden auch Unterths: gehors: beÿ ruchen sollen, dass Seine Bischoffl. gnaden herr graff Nádasdj, von die anhewrige gethrd: und Hartt fvetter zehend in dass Kaÿl: Magazin absolute nichts geben will, wie wollen der Contract von abtrettung, und einraumbung vill thail gemacht ware die Ursach aber ist diese weillen Ihro Bischoffl: gnaden nichts anderst als Segedin (wo dass Militarl. weith mehr als die Cives, und Inwohner haben) und Macko quo ad Decimas zu geniessen und von solchen wo sonderbahr hewer ein misswachs und schlechte fexung mit seinen Bedienten nicht nach seinem Standt leben khann, da selbte hingegen auf mehr dan 40 Orth in seinem Bisthomb versicherth worden, weill aber die Räzen Sÿe seint auch Militares oder Bauern an der ganzen Marosh, und zu Segedin absolute nicht geben, so habe mich gehorsambst anfragen wollen, wie ich hoc in passu weithers vor zu verhalten haben werde.

Joseph Comet m. p.

Segedin, den 21. 7ber 711.

CLXXII.

1711. nov. 5. Szeged város tanácsa Eleonóra özvegy királynő előtt gróf Herberstein Erneszt szegedi várparancsnok és Comet József kamarai igazgató ellen a város jogainak megsértése miatt panaszt emel.

Sacratissima Caesareo Regiaque Maiestas Domine Domine naturaliter clementissime.

Ex subinsertis punctis benigne intelligere dignabitur Maiestas vestra sacratissima, quibus videlicet incommodis premamur, et quidem:

Primo: In summam nostri ruinam est, quod militia maiestatis vestra sacratissimae pro libitu educilla et macella teneat.

Secundo: Item dominus commendans vult, ut omnes in Ungariam, non vero partes turcias exeuntes, ab eodem passum accipiant, pro quo ipsos taxat. Insuper

Tertio: Titulares milites rascianos, ibidem in gremio civitatis domos habentes, opificium exercentes, seminaturas, prata, vineas in territorio tenentes, integros animalium greges alentes, ducentas circiter domos constituentes, idem dominus commendans exemptos tenet, nullaque eos civilia onera portare permitteret, imo nec ad contributiones publicas vel uno crucifero concurrunt, sed per omnia in summam civium ruinam conservaret. Praeterea

Quarto: Dominus Comet, praefectus cameraticus ius armorum, quod iam dudum persolvimus, nec prius nobis benigna privilegia extradata sunt, etiamnum in nobis habere sibi vendicat, et cives nostros contra libertatem et privilegia nostra ad omnes gratuitos labores, tanquam rusticos adigit, hac quoque hyeme $\frac{m.}{12.}$ manipulos arundinis componi et ligna per Marusium devehi, ut curemus, imposuit, que siquidem cuncta in vilipendium privilegiorum et libertatum nostrarum extremumque excidium vergant.

Ideo maiestati vestrae sacratissimae domino domino nostro clementissimo humillime supplicamus, quatenus in omnibus prouti caeterae liberae regiaque civitates, tam videlicet contributionibus, quam vero iudiciis et politicis rebus observemur, inque inhabitantes civitatem nostram et si iidem titulares milites sint, in res et fundos ac domos et quaesturas eorum, quibus in fundo civili perirentur plenariam nobis authoritatem indulgere, iurisdictionique nostrae subÿciendos declarare et suo loco clementissime committere dignetur. Quum gratiam perpetuo demereri adnitemur, benignam prestolaturi resolutionem

Maiestatis vestrae sacratissimae

humillimi et perpetuo fideles
subditi
Iudex et communitas liberae regiaeque
civitatis Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXIII.

1711. nov. 5. Szeged város tanácsa gróf Herberstein Erneszt szegedi várparancsnok ellen az udvari kamara előtt panaszt emel a város korcsma- és mészárszék-jogának megsértése és a város területén felállított sörház miatt.

Excelsa Camera Aulica, Domini Domini et Patroni nobis gratiosissimi.

Gravi cum querela excelsae huic camerae aulicae humillime representar enecessitamur, qualiter iam afflicta civitas ista Szegediensis alioquin sat desolata et ruinata vixque aliquibus facultatibus pollens, respectu aliarum liberarum regiarumque civitatum ab excellentissimo domino Ernesto Comite de Herberstein, commendante Szegediensi quam vero subordinatis suis militibus rascianis contra expressum regulamenti sensum et iteratis vicibus excelsi bellici consilÿ gratiosorum decretorum obsequium et supplementum in iuribus et libertatibus civilibus praeiudiciose turbatur et impeditur: praesertim autem in civico educillandi et macellandi beneficio praememoratus dominus commendans propria duntaxat authoritate in fundo nostro civili domum braxatoriam erigens et in summum nostri praeiudicium et seria excelsi bellici consilÿ decreta et non minus contra recentis quoque benigni regulamenti sensum a cerevisiae et vini educillationibus nobis civibus de iure pertinentibus in praesens usque nec ipse se abstineret, sed neque subordinatos rascianos milites et marquetanteros a similibus educillationibus pariter et macellationibus arcere vellet: et propter educillorum et macellorum pluralitatem, proventus civitatis non tantum deficit, sed et plurimi civium ob civiles exiguos proventus ad exolvendum impositum quantum concurrere minime valerent; quin imo ab hinc migrare domicilia sua et hocce peculium regium deserere necessitantur: cum autem benignissimae porro suae sacratissimae etiam maiestatis mentis et voluntatis esset, ne ullus regnicolarum, pro ut etiam civitatum, qua aliunde vel ut paulia sua regia amplificari, restaurari, adaugerique deberent citra iustitiae laesionem praegravetur. Non aliter plurimos milites rascianos, aliosque diversae nationis homines fundos civiles, paremque nobiscum exinde utilitatem habentes, ac quaestum, artesque mechanicas exercentes, adeoque tenore etiam praeallegati benigni regulamenti communia regni onera, communiter nobiscum ferre et eatenus in medium nostri contribuere debentes, in grave nostri damnum et praeiudicium protegeret et manuteneret, protegerequc et manutenere imposterum quoque vellet.

Eapropter excelsae huic camerae aulicae humillime supplicamus, dignetur ulterioris subsistentiae nostrae intuitu excelso consilio aulae bellico praedeclaratos excessus efficaliter ex officio representare et gratioso patrocinio suo efficere, quatenus ad ulteriores serios eiusdem ordines, dictus quidem dominus comes, nisi eatenus nobiscum convenire et censum competentem solvere voluerit, a braxatione et exercitio cuiusvis oeconomiae in fundis et territorÿs nostris, nec non cerevisiae vinique educillatione et macellationibus solis utpote civibus de iure privilegialiter competentibus iam tandem aliquando supersedere, quam et sibi subordinatas quasvis personas militare sin itidem memorati benigni regulamenti iteratorumque excelsi consilÿ aulae

bellici decretorum obsequium et supplementum eatenus severe arcere et cohibere, ac alios quosvis directioni suae concreditos et subjectos fundos utpote civiles habentes fructumque et emolumentum intra civitatis huius territorium percipientes, adeoque beneficio civico gaudentes, nec non in nostri gremio quaestum et artes mechanicas exercentes ad ferenda communia nobiscum a proportione onera si necessum fuerit, etiam militariter compellere debeat ac teneatur. Pro qua eiusdem gratia et bonitate manemus

Excelsae huius Camerae Aulicae

humillimi obligatissimi clientes
N: iudex primarius et senatores totaque
communitas liberae regiaeque civitatis
Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXIV.

1711. nov. 20. Szeged. Szeged város tanácsa az udvari kamara előtt tiltakozik gróf Nádasdy László csanádi püspök azon kérése ellen, hogy egy kincstári ház a dézma-borok kiméretésére neki átengedtessék s régi kétségtelen egyházkegyúri jogaira hivatkozással ellenzi, hogy a város tulajdonát képező plébánia templom és egyéb épületek a jezsuiták részére átengedtessenek.

Excellentessimi, illustrissimi, spectabiles ac magnifici domini et patroni gratiosissimi, colendissimi!

Posteaquam nobis relatum fuisset, qualiter illustrissimus et reverendissimus dominus Ladislaus e comitibus de Nádasd episcopus Csanadiensis, dum vix se hic notum fecisset, jam nobis praescribere: et ab excelsa hac camera aulica decimalia vina sua educillandi et ne fors successive etiam macellandi libertatem subreptitiae emendicare ac praeterea civicam quoque domum illam, in qua hactenus usque nimirum interventam nostrum e postliminio restitutionem, vina ante hac fiscalia educilari consueverunt, in summum nostri damnum et praeiudicium libertatumque et privilegiorum nostrorum derogamen donative pro se impetrare: nec minus alteram quoque pro praedecessoris suis residentia in fundo pariter civili proximitateque parochialis templi nostri exstructam, et pro nunc per infirmos gregarios nonnullosque officiales praesidiarios inhabitatam, loco cuius minirum eidem infundo aeque et adminiculo nostro per hujatem praefectoratum alibi alia aedificata esset formato sibi specioso, sub patrum S. Jesu nomine praetextu, nulla omnino eatenus habita activitate aut procurandi man-

dato dictis patribus conferri et praeterea totum adhuc tractatum parochiali templo nostro circum quoque vicinum et proximum ÿsdem assignari, sique nos a necessario proximiori domus parochialis erectione quin imo a libero quoque eo ingressu manifeste, in iuris patronatus nostri praeiudicium et derogamen arcere niteretur. Cum autem juribus et libertatibus istius civitatis ad modum et normam aliorum peculiorum regiorum iuxta gratiosa hic copialiter acclusa cameralis determinationis suae sensum e postliminio restitutis de dictamine articuli 87. anni 1647. extra notae infidelitatis casum fiscus nihil amplius, quod vel praetensae caducitatis aut vacantiae titulo vel retractus iure de regni lege et consuetudine solis nobismet competentibus circa similes domus et fundos civiles disponat, disponereque possit, haberet, ius namque quesitum nemini regulariterne quidem a summo principe extra urgentem causam et tunc etiam non nisi refuso prius eiusdem pretio iuste auferii potest, id namque, quod nostrum est, sine facto et voluntate nostra ad alium transferri non debet: nec proinde eidem supranominato domino episcopo, praetensa vinorum suorum esto decimalium educilatio concedi aut per nos inpraeiudiciose admitti possit, siquidem nec ipsi domino archiepiscopo Strigoniensi, respective diaecesano vina sua similiter ibidem e decimis etiam collecta Posonÿ educilare liceret ad mentem porro articuli 35. anni 1598. facultas et libertas, eatenus non nisi curiis peculialiter privilegiatis competeret, hic vero nulla talis esset sed et residentiae eiusdem salvo peculii huiusque regÿ iure eidem concessa, jurisdictioni nostrae civicae semel pro semper absolute substrata et subiecta, ac omnino nullatenus privilegiata esset.

Et ideo cum suae sacra caesarea et regia majestas e postliminio nos benignissime reerigere et in integrum restituere: universaque et singula pervetusta et antiqua civitatis huiusce Szegediensis iura, libertates et privilegia clementissime conformare: renovando ratihabere, ac taliter in numerum et ordinem aliarum liberarum regiarumque civitatum suarum asserere proque peculio suo regio habere: et praeterea non solum de nostrum manutentione, verum etiam de universarum et quarumlibet praeiudiciosarum alienarum specialiter autem militarium educillationum et macellationum cassatione et sublatione per B. et C. serio et serie mandare dignata est; nulli confidimus excelsam hanc cameram aulicam, cui alia peculiorum regiorum cura esse debet, adversus praejudiciosa et illegalia talismodi molimina nos potius protectum quam labefactatum iri.

Atque etiam hinc iuribus privilegÿs et immunitatibus nostris ulterius etiam prospectum iri et nec latum unquem eatenus recedere volentes, et ne per taciturnitatem nostram praetensionibus saepius nominati domini episcopi, et ne fors subsequendae etiam desuper

excelsae huius camerae aulicae resolutioni aut collationi quodam modo consentire videamur, praesentibus solemnissimae protestamur et protestando eandem excelsam cameram aulicam suppliciter obsecramus et obtestamur, dignetur in supplementum toties iteratarum benignarum resolutionum vigore privilegiorum nostrorum ac ad mentem praeannexae gratiosae resolutionis suae nos in iuribus et immunitatibus nostris benigne et paterne conservare taliterque universos fundos in territorio civitatis huius existentes, ac hactenus usque magistratus quippe huiusce nostri restaurationem nostrumque postliminio factam restitutionem, titulo iureque armorum seu turcico per praefecturam hanc Szegediensem possessos, cum universis datÿs collectis et censibus nobis indilatae restitui et resignari facere, superius repetitum autem dominum episcopum Csanadiensem prout et supra nominatos patres S: Jesu a se simpliciter rejicere et ad nos relegare, quibus dum per eosdem debito modo requisiti fuerimus pro solutione necessarios fundos excindere et iuxta facultatem nostrarum tenuitatem proque viribus nostris gratificari non deerimus. Caeterum ulterius etiam de quibusvis protestandis solemnissime protestando et reservanda reservando nos solitis eiusdem gratÿs et favoribus impense recommendamus gratiamque et protectionem humillime implorantes nos per praesentes declaramus, quod si eadem praeter omnem exspectacionem in praeiudiciosas saepius fati domini episcopi instantias consenserit, nos cum moderamine inculpatae tutelae penes iura et privilegia nostra defendere et tueri volumus, manentes

Excelsae huius camerae aulicae

Szegedini 20. 9bris 1711

humillimi servi:

N. N. iudex primarius et senatores caeterisque cives liberae regiaeque civitatis Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXV.

1711. decz. 11. Gróf Nádasdy László csanádi püspök kérése Eleonóra özvegy királynéhoz, hogy Szegeden a palánkban levő és a kamarai igazgatóság részéről ideiglenes használatra átadott élelmezési ház neki véglegesen átengedtessék s még egy másik kincstári épület, valamint a romokban fekvő két templom közül a palánki (a másik a várban) kiüríttessék és neki átengedtessék.

Augustissima Imperatrix et Rectrix Domina, Domina Clementissima.

Piae memoriae augustissimus imperator Josephus postquam mihi episcopatum Csanadiensem clementissime contulisset, loco domus anno-

nariae, quem pro publico servitio reservavit, mihi pro gratia aliam domum Szegedini petendam indulsit, prouti mihi cameralis inspector ibidem aliquam desertam domum fiscalem assignavit eamque cum mille circiter florenis reparavit, quam actu inhabito, supplico humillime, ut eadem domus pro mea habitatione cum facta reparatione per cameram aulicam penes decretum sacratissimae Majestatis Vestrae resignetur.

Est et alia domus fiscalis ubi prius vina decimalia episcopatus mei per cameram educilabantur, modo camera Szegedini nulla amplius vina habet, sed domus vacua manet; inconveniens autem esset in domo episcopali vina educilare, supplico pariter, ut eadem domus per cameram mihi resignaretur.

Sunt mihi per cameram quadraginta loca pro decimis assignata, ubi tamen nonnisi ex solo Szegedino et Mako decimas percipio, ne unum subditum, taceo pagum habeo, ita quod hoc hyeme mihi impossibile sit subsistere, licet ultra viginti millia animarum sub mea cura habeam. Oppidum Mako indubitate ad meum episcopatum pertinet, camerae dietim non nisi tres operarios praestat, prouti attestatur loci cameralis inspector. Supplico demississime, ut vel iste locus Mako unicus inter tot mihi pro hyemali sustentatione, pro interim consignetur, donec augustissimus imperator Carolus per comissionem reliqua loca episcopatui resignabit.

Cum summo dolore repraesentare cogor episcopus existens ne quidem ecclesiam habeo, adsunt Szegedini duae desertae ecclesiae, una in arce, altera in Palanka, sive suburbio, in quibus pauca vasa fannae sunt collocata, quae sub quodcunque tectum collocari possunt, iam consilium bellicum evacationem admisit et mihi ecclesiam resignandam ordinavit, hinc supplico demississime, ut pariter camerae aulicae evacuatu utriusque ecclesiae committatur, ne propter tam vilia ecclesia Dei inter scismaticos et turcas constituta prostituatur. Quam gratiam sacratissimae maiestatis vestrae perpetuis precibus unacum populo mihi concredito promereri studebo.

Sacratissimae Maiestatis Vestrae

humillimus servus et capellamus
Ladislaus ex comitibus de Nádasd
Episcopus Csanadiensis.

Kívül: Praes. 11. Xbris 1711.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXVI.

1711. Szeged város Eleonóra özvegy királynőhöz benyújtott kérelmében hivatkozván kétségtelen egyházkegyúri jogaira, tiltakozik a jezsuiták azon kérésének teljesítése ellen, hogy a katonai s kamarai kincstár által elfoglalva tartott templom és kápolna nekik átengedtessék, kijelentvén, hogy a jezsuiták kérését más úton teljesítendi.

Sacratissima caesarea reginalis maiestas: domina, domina clementissima.

Ex copialibus sub A. huic annexis, ac dum et quando opus fuerit, in specie producendis literibus instrumentis maiestas vestra benigne percipere dignabitur, qualiter praeter alias in hacce civitate nostra Szegediensi olim fundatas ecclesias, ad parochiales quotque SS: Demetrÿ et Georgÿ Martyrorum templum beatissimae v. Mariae capellam ad latus eiusdem erectam, eidemque incorporatam, verum et indubitatum petronatus ius magistratui huic nostro rite et legitime ac immediate competat.

Cum autem patres SS: Jesu se hic quoque penes certam quampiam nobis ignotam fundationem irradicare volentes, nominatam parochialem eclesiam et capellam nostram, de praesenti quid sub militari simul et camerali potestate existentes, pro se evacuari et sibi conferri, praetendere sique (praeter omnem expertationem) praeadicto iure nostro nos privare velle inaudeamus.

Hinc matti vestrae sacratissimae humillime supplicamus, dignetur viris iuribus nostris excelso consilio aulae bellico nec non excelsae camerae aulicae superinde clementissime committere, quatenus supra nominatam parochialem ecclesiam et capellam nobis, veluti indubitatum patronatus ius eatenus habentibus (et non praefatis patribus) evacuari et restitui curavere velint; nos enim per eosdem patres debite requisiti, de competenti accomodatione ÿsdem alibi providere volumus. Quam gratiam Mattis Vrae Scrmae humillimis servitys demereri adnitemur.

Mattis Vrae Scrmae — humillimi perpetuique fideles subditi: N: iudex primarius, senatores et tota communitas lib. reg. cittis Szegediensis.

Az A. alatt csatolt melléklet Mátyás király 1458-ik évi, Szeged város részére az egyházkegyúri jogot biztosító kiváltságlevelének s Lukács zágrábi püspök 1501. évi alapító-levelének másolata.

Eredetije a cs.. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXVII.

1712. jan. 7. Bécs. A magyar királyi udvari kancellária Szeged város panaszára közli az udvari kamarával, hogy a város kétségtelen egyházkegyúri jogánál fogva a plébániai templomot a jezsuitáknak átengedni annál kevésbé lehet, mivel az utóbbi országgyülésen különben is sérelemkép említtetett, hogy a lelkészkedést szerzetes rendek gyakorolják.

Sacrae olim caes. regiae majestatis excelsae camera aulica hisce perquam officiose insinuandum. Liberam et regiam civitatem Szegediensem, medio dimissi supplici sui, hisce in genuina copia annexi querulose representare, quod religiosi patres societatis Jesu parochialem dictae civitatis ecclesiam, eidemque adjunctam capellam, quocunque ex motivo, vel titulo sibi conferri et consequenter ex ordinatione istius excelsae camerae aulicae et consilÿ aulae bellici evacuandas assignari instarent. Cum tamen, tenore antiquorum privilegiorum et fundationis aeque in copia annexorum ius patronatus eidem civitati legitime competeret: adeoque instantissime supplicare, quatenus memorata parochialis ecclesia, cum capella eo annexa, ex fundamento iuris patronatus, ipsi civitati, pro manutentione etiam benignorum eiusdem privilegiorum remittatur, quae alias memoratis patribus societatis, ubi per eosdem requisita fuerit, de competenti accomodatione providere vellet.

Et quia ex reproducto privilegio luculenter constaret, non solum ad eandem parochialem ecclesiam, verum coeteras etiam ibidem ab olim exstructas, dictam civitatem jure patronatus gaudere, ac eandem vigore benignorum per praedefunctam caes. regiam majestatem confirmatorum privilegiorum, in antiquas suas praerogativas ac immunitates iure postliminÿ restitutam esse, neque parochiali ecclesia ad normam reliquarum omnium civitatum imo etiam oppidorum et pagorum destitui debere, et antiquas fundationes tolli aut immutari posse, sed et religiosis parochiarum administrationem neutiquam competere, per venerabilem clerum ac status et ordines Hungariae sub praeterita diacta publico gravamine disputatam fuisse.

Hinc ad evitandas ulteriores eiusmodi publicas querelas, ad manutendas regias benignas concessiones ac peculiorum regiorum privilegia, praedeclaratam civitatis Szegediensis justam instantiam praesertim dum eadem civitas memoratis patribus societatis, competentem in alio loco accomodationem offert, praelibatae camerae aulicae perquam officiose recommendari. Cui regia haec cancellaria hungarica aulica ad quaevis grati officÿ studia permanet paratissima.

Ex consilio regio Hungaricae aulicae cancellariae. Viennae die 7ma january 1712. Ladislaus Hunyady m. p.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben; másolata Szeged v. közigazgatási levéltárában, 1712. évi lajstromozatlan iratok közt.

CLXXVIII.

1712. febr. 2. Bécs. III. Károly király Szeged város közönségével tudatja trónralépését, egyúttal a pozsonyi koronázó országgyülésre két alkalmas követ küldését a városnak meghagyja.

Carolus VI. Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hispaniarum, necnon Hungariae, Bohemiae, Croatiae, Sclavoniaeque rex etc.

Prudentes ac circumspecti, fideles nobis dilecti. Posteaquam ex inscrutabili Divini numinis judicio, sacram olim Romanorum imperatoriam ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. regiam maiestatem, dominum Josephum, fratrem nostrum germanum gloriosae reminiscentiae desideratissimum, anni proxime praeteriti mense aprili, de hanc mortali vita et temporaneo regimine ad sempiternam immortalitatem et aeternae gloriae coronam evocari et transferri contigisset, et ex eo, quod nullam prolem masculum post se superstitem reliquisset, nos qua aliunde et mediatus successor in ista regno Hungariae et partibus eidem annexis legitime sucessissemus: eo actu tum benignae mentis nostrae cogitationes sollicitique animi curas intendimus, quo regiam proprimis inaugurationem nostram, ad mentem articuli secundi, dietalium constitutionum anni millesimi sexcentesimi octuagesimi septimi instaurandam accelerare ac etiam eidem regno Hungariae nobis cum primis charo, tot acerbissimis rectroactorum temporum cladibus et calamitatibus diversisque tum internis, tum externis motibus et vicissitudinibus multipliciter afflicto et concusso clementer subvenire. Non secus post novissimos intestinos motus (quos divina providentia ac caesareo regia benignitate per initiae conventionis potius, quam armorum media sopitos et cum summa complacentia ac desiderii nostri secundo eventu sublatos esse intelleximus, postlimino redactam regno quietem firmare et stabilire ac publicis etiam eiusdem necessitatibus proprio ac paterno affectu nostro prospicere valeamus. Verum quemadmodum gravissima eaque ardua in praefato regno nostro Hispaniarum suscepta et propria nostra in persona pro secuta negotia Nos distinuissent, ac nimirum remota etiam locorum distantia inconstantisque maris (quod transfretare nos oportuit) pericula benignae intentionis nostrae effectum prolongassent: ita superatis etiam Deo favente procellosi maris discriminibus emen-

sisque longis itineribus alia iterum in sacro Romano imperio (ad cuius interea supremum culmen et augustae imperatoriae dignitatis sublime fastigium Deo auspice communique et unanimi reverendissimorum et serenissimorum sacri Romani imperii principum electorum voto et consensu evicti sumus) Nos praeoccupassent negotia et faustissimae inaugurationis nostrae solennitas novam adjecisset moram. Quibus omnibus tandem per Dei gratiam feliciter ac prospere confectis, oportunaque iam occasione affulgente ea, quae proprius benigno concesseramus animo, nunc effectuare etiam clementer decrevimus. Ac ob id pro declarata regia coronatione nostra solenni ritu, Deo ter optimo maximo auxiliante peragenda et ex post caeteris etiam quae ad reductae almae tranquilitatis et quietis stabilimentum et conservationem ac bonum et salutarem ipsius regni statum pertinent, curandis et tractandis generalem universis statibus et ordinibus dicti regni nostri Hungariae et partium eidem annexarum conventum seu dietam ad dominicam in albis, seu diem tertiam affuturi mensis aprilis anni currentis in liberam ac regiam civitatem nostram Posoniensem iudicendum et promulgandum, eidemque faventibus superis personaliter praeesse statuimus. Quocirca vobis harum serie firmiter praecipientes committimus et mandamus, quatenus ad praespecificatum diem et locum, certos duos, uti moris est, e medio vestri dilectos et deputatos nuncios, viros quippe idoneos, ac pacis et publici boni zelantes, citra omnem moram et excusationem mittere ac expedire debeatis, qui praedictae generali dietae in praenotatum finem interesse ac ibidem una cum reliquis dominis praelatis, baronibus et nobilibus praefatisque dicti regni nostri Hungariae et partium eidem annexarum, statibus et ordinibus benignos intentiones nostras regias ad salutem et conservationem ac emolumentum ipsius regni directas uberius intelligere, ac de iis in medium consulere et tractare noverint; curandum autem erit vobis diligenter, ut praerepetiti nuncii vestri ad praescriptum terminum ibidem certo et infallibiliter compareant, neque ulterius se absentare, aut ultra diem praefixum emanere praesumant. Secus sub poena in generali regni decreto expressa non facturi. Gratia in reliquo nostra caesareo regia vobis benigne propensi manentes. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die secunda mensis februarii, anno Domini millesimo septingentesimo duodecimo. Carolus mp. Comes Nicolaus Illésházy mp. Ladislaus Hunyady mp.

Egykorú másolata Szeged v. 1717. évi tanácsi jegyzőkönyve 28. lapján.

CLXXIX.

1712. ápr. 8. Bécs. Az udvari kamara véleménye az udvari hadi tanácshoz már a jezsuiták által is, most pedig gróf Nádasdy László csanádi püspök részéről átengedtetni kért kinestári élésház és plébániai templom, úgy a határőrséghez nem tartozó rácz lakosoknak elkülönítése s dézmaadási kötelezettsége tárgyában.

P: P: Illustrissimus ac reverendissimus dominus episcopus Csanadiensis comes Ladislaus de Nádasd, inter alia, coram hac caesareo-aulica camera formata petita etiam desideraret sequentia.

Primo: Ut due desertae ecclesiae Szegedienses, quarum una in arce, altera vero in Palanka, seu suburbio existeret, resignentur.

Secundo: Cum rasciani illius districtus sub praetextu militarium personarum praestationem decimarum recusarent, idem autem dominus episcopus contractui cum camera hac in facto decimarum inito, ob id adesse nequiret: sic rascianos militares a colonis aeque rascianis separandos, adque praestandas restantias, militari etiam manu, si opus fuerit, compellendos, idem dominus episcopus adurgeret.

Quoad rationem unius templi etiam reverendus in Christo pater societatis Jesu provincialis Gabriel Hevenyessi concurrit, supplicando, ut societati idem templum una cum domo annonaria Szegediensi juxta datam a se delineationem, ipsis patribus adhuc ante motus Rakoczianos pro stabilienda residentia et gymnasio taliter resoluta, ob interventos praevios motus hucusque non tradita assignetur. Circa haec praemissa, ex parte istius camerae caesareae aulicae certo commissio instituta celebrataque fuit, illa una cum pleno eiusdem camerae aulicae consilio huius est opinionis, ut templum evacuetur; inquantum autem de eo tam civitas quam episcopus et societas instarent, suis vÿs illud quaerant. Quoad autem domum annonariam praevie liquidatis et liquidantis, haec societati, ad finem praemissum, ut ex parte fisci regÿ tamdiu assignetur, donec memorata civitas sufficientem et commodum locum eidem societati assignaverit, ad quod se civitas antelata obtulit.

Rasciani autem militares a colonis ut separentur, hoc publico camerali et militari statui deservit. Proinde, ut illa fiat concurrente inclyto aulae bellico consilio commissariatu et hac aulica camera id adinventum. Antelata autem comiti Nádasdi iam pro residentia assignata domus (citra consequentiam et praeiudicium fisci et tertÿ) tamdiu ipsi indulgeatur, donec residentiam alibi habuerit, habita ea, teneatur ab illa recedere, cum residentia adhoc deberet. Circa quae praemissa, esto et quidem respectu episcopi et societatis, nulla haberetur ex parte huius aulicae camerae consideratio; donec tamen quid determinare et concludere in praemissis passibus posset, praemissa cum inclyto

aulae bellico consilio, haec aulica camera fine eo communicanda duxit: se huius esse quidem opinionis, quo praemissa supplicantibus concedi possint; si tamen in uno vel altero praemissorum puncto ob rationem et statum bellicum haberet, habereque posset nefors eatenus considerationem illam nobis communicare ne gravetur, ut habita illa tandem rei praemissae finis addi possit.

In reliquo etc. Viennae 8. aprilis 1712. Jacobus Mesko.

Inclyto aulae bellico consilio.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXX.

1712. ápr. Temesvári János Szeged városi főjegyző és meghatalmazott az udvari kamara részéről kirendelt bizottság előtt a sérelmek kapcsán a várost és polgárait megillető, Buda és Székesfehérvár városok szabadalmaival egyenlő kiváltságok iránt nyilatkozik.

Excelsa in negotio infra notato gratiose deputata cameralis commissio! Domini domini et patroni gratiosissimi, colendissimi!

Posteaquam in ultima excelsa huius commissionis sessione mihi insinuatum fuisset, ut quae ex parte dominorum principalium meorum desiderari adhuc possent, ea pro consequenda desuper explicatiori resolutione punctatim particulatimque exponerem et representarem. Quocirca eiusdem commissioni et muneri alioquin etiam meo satisfacere volui debuique. Et licet quidem ex in.authenticis paribus communicatis antiquissimis privilegÿs nostris satis abunde clarum manifestumque evaderet, eadem in universis et singulis illis immunitatibus, indultis et privilegÿs, quibus caeterae liberae aeque ac regiae, nominanter autem Budensis et Albaregalensis civitates de iure vel consuetudine et ab antiquo uterentur gauderent et fruerentur, fundata et radicata esse, adeoque prolixiori eorundem earundemque deductione opus non esset. Quia tamen dominus fiscalium bonorum harum partium Szegediensium praefectus cameralis Josephus Cometh ex non notia credi par est, et defectu cognitionis similium privilegiorum et immunitatum, non ut eorum, quae peculialiter nobis competerent, verum nec eorum quae aliis cum reliquis omnibus civitatibus communia esse deberent usum et dominium admitteret; quin imo quae abhinc eidem de nobis et circa nos explicatissimo calamo et claro sensu exarata hactenus fuissent eorum quoque explicationem adhuc desiderare et praestolari saepius consuevisset. Ut igitur tot et tantis inter nos et dictam inclytam praefecturam, nec non loci quoque commendam hucusque identidem emersis, et actu quoque vigentibus dissensionibus et alterca-

tionibus, ut plurimum particularibus per excelsae huius commissionis gratiosum patrocinium et adminiculum finis tandem imponatur, bonaque cointelligentia harmonÿa procuretur et stabiliatur; dignetur excelsa haec cameralis commissio praepollenti authoritate sua opitulari et mediantibus eatenus necessarÿs cameralibus intimatorys apud excelsum consilium aulae bellicum efficere et quod partium suarum fuerit, praementionato subordinato camerali praefecto notificare, quatenus

Primo: Universos et singulos praesentes et futuros civitatis huius Szegediensis cives et incolas ad modum et normam aliarumque aeque liberarum ac regiarum civitatum in antiquis, cum ÿsdem omnino in omnibus et per omnia communibus iuribus, libertatibus et immunitatibus suis imperturbate conservare, ac ÿsdem omnibus et singulis liberi usi, frui et gaudere permittere et nullatenus contravenire velint et teneantur.

Secundo: Ut omnes et singuli cuiuscunque tandem nationis homines sive militares, sive extra militares, fundos utpote civiles in territorio nostro possidentes, fructumque et emolumentum eatenus habentes, ad mentem etiam benigni regulamenti, articulo quoque septimo anni 1655, necnon 30. 1647 ita exigente ad ferenda communia nobiscum onera iurisdictioni dicationi quoque nostrae civicae subiciantur.

3tio: Authoritas quoque venalia victualia limitandi et taxandi, prout et aridorum liquidorumque pondera et mensuras revidendi et perlustrandi, ac ÿs false et injuste utentes puniendi penes solum magistratum permaneat et idem nec per dominum commendantem, nec per dominum praefectum eatenus impediatur. Et cum

4arto: Ius braxandi iuxta antiquam et approbatam liberarum regiarumque civitatum libertatem soli communitati competeret, saepiusfatus dominus commendans authoritatem sibi eatenus in nostri praeiudicium vendicans et in territorio nostro braxatoria emergens, suadente et mandante volenteque ipso benigno regulamento, ab ulteriori imposterum braxatione inhibeatur et coërceatur et non minus, ut

Quinto: In supplementum eiusdem benigni regulamenti ac toties iteratorum excelsi consilÿ aulae bellici mandatorum, macellatio et omnis generis educillatio, tam ipsi domino commendanti, quam et alÿs eiusdem subalternis officialibus, gregarÿsque, velit excelsa haec commissio officio suum efficaciter interponere. Nemini namque tale, prouti nec clero, comitatui nobili, cameratico aut militi in educillando et macellando, aut alio quocunque nomine appellato beneficio, commercium civile aperte vel occulte exercere, aut vina externa, sine praevio magistratus consensu in civitatem invehere liceret, nisi quis civitatis solitum morem consecutus fuerit. Et siquidem

Sexto: In territorio civitatis huius ius pascuationis pariter et in Tibisco maiorum et minorum piscium piscationis solis civibus: commu-

nitati vero, iure riparum, portus sive traiectus Tibiscalis, vectigalis tam a navium statione, quam etiam transmigrantium rebus et personis eiusdem utpote solutioni obnoxÿs, collectio seu usitate collecte beneficium compereret, velit excelsa haec commissio curare, ne cives per dominum commendantem aut saepius repetitum dominum cameralem praefectum, qui nimirum eiusmodi collectas hactenus percepisset, impediantur, quin imo

Septimo: Ut ab omni hactenus usitata rusticanae servitutis mole liberemur neque quarumvis gratuitarum praestationum aut praetensarum accisarum locus amplius et occasio supersit, per excelsam cameram aulicam gratiose injungatur et serio protocollendis ulterioribus quaerimonÿs caveatur. Tandem vero

Octavo: Ius gladÿ illaesum et imperturbatum in puniendis, coercendis et castigendis quibuslibet occurrentibus malefactoribus penes magistratum permaneat. Et ne imposterum

Nono: Ad praestandas domino diaecesano minores decimas, veluti eatenus ad modum et formam Budensium immunes, compellamur, excelsae camera aulica peculÿ huius regÿ dignabitur habere curam et rationem, et de condigno remedio gratiose prospicere. Demum

Decimo: Dignetur ius quoque territoriale in territorÿs et praedio nostris signanter terra Tappe, necnon piscina Wartho ac aliorum quorumvis de iure et ab antiquo civitatem hanc nostram concernentibus appertinentÿs salvum firmum atque illaesum nobis permittere, nec in iurisdictionis dominalis exercitio fructuumque et utilitatum exinde obvenientium perceptione nos turbari et molestari facere. Quin imo

Undecimo: Putativam praetensi illius fundi patrum societatis Jesu emptionem seu venditionem, veluti nullum superinde iustum aut legitimum titulum in se complectentem adeoque tam iuxta communium iurium sensum clandestinam et iniustam, sed neque dedictamine positivarum patriae legum, signanter quidem partis 2dae tituli 77 et Matt: 2. art: 20. Ulad: 1. ar: 78 et tandem part: 1. tit: 37. subsistere valentem revocare, cassare et annihilare. Ac taliter eundem, prout et alterum quoque per dominum Hueber apprehensum et actu inhabitatum fundum, cum alÿs omnibus adhuc vacantibus ad publicas quippe necessitates non applicatis minusque necessarÿs, nobis veluti antiquiorem eatenus possessionem habentibus, eamque civiliter et naturaliter in praesens usque retinentibus, titulo quoque 87. anni 1647. id ipsum expostulante reddi, resignari et restitui curare. Et tandem

Duodecimo: Praementionatos reverendos patres societatis Jesu, tam quo ad desideratum pro erectione residentiae fundum, quam etiam necessarium ad exstruendum templum locum ad nos, veluti respective dominos terrestres religare. Ultimo vero ac

Decimo tercio: Universos et quoslibet hoc per cameraticos sive per annonarios commissariales aut bellicos officiales tentos et possessos ad ferenda a proportione communia onera potestati et directioni nostrae subjicere: et superinde prout et in praemissis explicatissimis et praetensa ne fors imposterum explicatione indigentibus verbis saepius nominato domino camerali praefecto suo serio mandare et committere, et quo notificanda communicandaque fuerint, ea in praemissis pro necessaria eiusdem assistentia et tantis ulterioribus ordinibus cum excelso consilio aulae bellico, excelsa haec camera aulica haud gravatim communicare velit. Quae dum humillime praeponerem et supplicando me meosque principales solitis eiusdem gratÿs et favoribus humillime recommendarem, maneo

Excelsae huius commissionis

humillimus obsequentissimus:
Joannes Temesvárÿ, iuratus notarius
et ablegatus liberae regiaeque cittis
Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXXI.

1712. ápr. Szeged város tanácstagjainak névsora, azok míveltségi fokozata, nyelvismerete s a közigazgatásban való jártassága.

Ad g. Civitas Szegediensis, ut iure postliminy ad statum liberae ac regiae civitatis, quo ex vi legum et privilegiorum gavisa dignoscitur, iterato redeat, sua maiestas sacratissima clementer assentibus; novitates autem, hoc puncto attactae, cum nullae in specie declarentur, ad suas competentes instantias remittant. Dominum demum episcopum ius suum, siquidem probaverit, habebit ibidem salvum, interim autem nullum exerceat, nisi probatum.

Nomina senatorum literatorum liberae ac regiae civitatis Szegediensis.

1. Iudex primarius. Joannes Puska, iudex literatus et iuris hungarici expertus.

2. Joannes Tudovicz, germanus, ius imperiale callens, cum in militia extitisset, aut literarum in regimine practicavit. Camerarius.

3. Gregorius Lantos, literatus, Gyöngyösini scholas absolvens, iuris pariter hungarici expers.

4. Joannes Kremeny, absolutus philosophus et apud procuratores experientiae in iuridicis studens, insimul fiscus civitatis et domini commendantis Szegediensis in hungaricis et latinis expeditionibus secretarius.

5. Jacobus Czinkizer, germanus, literatus in germanicis, hungaricae linguae gnarus.

6. Franciscus Losoncz, literatus aeque et in hungaricis peritus.

7. Joannes Szigyártó et Andreas Siskovity, latinam quidem linguam parum callentes, germanicam, hungaricam, rascianam cum scriptura optime.

9. Joannes Temesváry notarius et senator, habens bonum judicium adjunctum.

10. 11. 12. Daniel Rósa, Joannes Pálfi, Georgius Tod, inliterati, habentes nihilominus ex incessantibus in civilibus exercitÿs bonam praxim et bene possessionati, cum aliis literatis senatoribus.

Inferior senatus, in numero 24 existens, habet etiam aliquot literatos hungaricae scripturae peritos, ex potiori quaestores, ad macella pariter educilla vigilantes, dependentes tamen a superiori magistratu et strictissime rationi obnoxÿ.

Fori magister germanus; hungaricae, rascianae et germanicae linguae expers, qui ad omnia vendibilia, liquida et arida mensuras, cum suo adiuto curam habiturum est.

Non aliter iudicem universorum piscatorum, qui solerte cum sibi minoribus adjunctis iudicibus quomodo et qualiter vendantur, attendit.

Erodetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben. A kézirat Temesvári János főjegyző kezére vall.

CLXXXII.

1712. ápr. Szeged város tanácsa a város sérelmeinek vizsgálata ügyében eljáró küldöttség előtt a kamarai igazgatóság és a várparancsnokság részéről elkövetett sérelmeket, zaklatásokat, jobbágy módra való bánást és üldöztetéseket elősorolja.

Excelsa cameralis commissio

Domini domini gratiosissimi colendissimi.

Debitam hanc instantiam excelsae commissioni praeter illa tredecim puncta (pro tutiori postliminio status nostri notitia) subinserta occurrentia humillime representare necessitamur. Et quidem.

Licet inter alias libertates [vi privilegiorum et legum] habitas eo solutione tricesimarum et telonÿ in regni ambitu articulariter essemus exempti, non attentis patriae legibus, dominus cameralis praefectus in praerogativae et legum contemptum insolita telonia et tricesimas de rebus et proximis regni comitatibus et locis, specifice autem Kecskemetino, Buda vel Petervaradino, vino vel alÿs necessarÿs pro sui, vel communitatis necessitate emptis et in civitatem allatis prae-

judiciose exigeret, teloniumque vi privilegiorum et legum atque etiam juris territorialis ratione ad civitatem spectans, usurparet et teneret, ordinaria etiam juris via cujus esset territorium, illius etiam in eodem jurisdictio. Quare ut similia libertatum et patriae legum praejudiciosa molimina evitentur, dominum cameralem praefectum serio inhibere, quatenus consuetum civitatis telonium immediate restituere et ab inusitata tricesimae et telonÿ exactione singulariter a rebus, vino et alÿs mercybus in civitatem e Buda et praememoratis locis allatis, rebus et mercibus ex civitate etiam eductis, et intra regnum vendi solitis se abstinere, de eductis et inductis ad instar reliquarum liberarum ac regiarum civitatum se conformare debeat ac teneatur. Non absimiliter.

2.° Occasione praeteritorum per Dei gratiam consopitorum tumultuum ob continuam tumultuantium in civitatem interiorem sive Palankam excursionem, nonnullorum civium trucidatis, parentibus, uxoribus et prolibus, uno verbo omnibus bonis privatorum, pro tutiori vitarum suarum conservatione ad claustrum franciscanorum in civitate inferiori existens se recipientium, tractu temporis per advenientem armadam Rakoczianam et per 4-tuor hebdomadarum spatium ibidem commorantem, civitatibus ambabus exspoliatis et in cinerem redactis, ultimatim ex claustro velut mancipia usque Gyöngyösinum et ultra abductorum (quod in primo domini Comet informatione luculanter staret) idem dominus Comet miserorum civium in interiori sive Palanka habitantium universos fundos et domos rascianos divendidisset et afflictos catolicos cives exturbasset. Proinde vigore suae majestatis sacratissimae amnÿstialium universa bona, mobilia et immobilia collata distracta et divendita, suis antiquis possessoribus emptores sive donatarÿ restituere strictissime obligarentur, in benignae eatenus amnÿstiae supplementum domino Comet demandaretur, siquidem (dato non tamen concesso) si notae infidelitatis casus vel vero crimen laesae majestatis macula intercessisset, ob quod divendendi et a civibus abalienandi genuinum habuisse fundamentum dignosceretur, sed nulla alia habita ratione solum duntaxat propter violentam civium ex claustro abductionem et emanationem ex istis eatenus rationibus universos fundos, domos et vineas rascianis distractas et divenditas (vigore etiam benignae amnÿstiae) restitui facere debeat ac teneatur: aliam ingreditur rationem, si qui rascianorum aedificium quoddam in similibus fundis fecissent, talem (aestimatione mediante) ex justitiae aequitate exsolvetur. Non aliter.

Ut terram Tappe et piscinam Vártho in comitatu Csongradiensi habitam et aliam non tantum in comitato, verum in toto regno simili vocabulo vocitare reperibilem, jure et ab antiquo ad civitatem nostram spectantem et jam in anno 1702 ab inclyta camerali administratione

Budensi per speciale decretum civitati restituendam gratiose demandatam, idem dominus cameralis officialis in summum privilegiorum et antiquorum concessionum derogamen omnibus cum fructibus, utilitatibus et appertinentÿs in praesens usque usuaret civitatenses velut rusticos et mancipia cum diversis laboribus gratuitis et praejuncturis de die in diem, uti colonos et jobbagiones ad praestandos tres 4-tuor currus et homines ad struanda in praefecturatu ligna et alios per Iberraiterones assignandos extraordinarios labores contra omnem praerogativam compelleret, praeterea absque ulla refusione vix non singulis septimanis pro devehendis ex turcica parte per Marusinum lignis 12 subinde et 18 homines absque ulla refusione dare teneamur, necnon pro igne et foco ad vigilias et in praesidio existentibus militaribus jam 15 jam 20 millia manipulos arundinum im hyeme suppeditare cogamur. Quare excelsam commissionem humillime rogamus, dignetur has miserias et calamitates nostras paterne cordi sumere et domino camerali praefecto serio demandare, quatenus praeprimis et ante omnia terram Tape et piscinam Várthó indilate restituere neque ad quorumvis rusticanorum sic dictorum gratuitorum laborum vecturarum et praeiuncturarum praestationem quam imo contra similia etiam attentantes et praetendantes ex officio nos potius manutenere et protegere debeat ac teneatur. Sed neque

4to Ad accisarum lege regni prorsus sublatorum et vetitarum praestationem peramplius nos compellere audeat.

5to Quandoquidem numerosissimi currus ex diversis comitatibus (siquidem locus sit depositionis) annuatim pro apportandis salibus confluant, eorumque boves et animalia in territorio nostro pascua habere soleant, idcirco certam collectam colligere ab ipsis quiete possimus, excelsae commissioni humillime instamus. Pari ratione.

6to Graeci et iudaei annuatim in militarium rascianorum civiumque officinis cum diversis mercibus residentes, artesque mechanicas in maximum questorum, mechanicorumque civium praeiudicium exercentes et omnem utilitatem ad instar civium percipientes ab omni pensione in omnibus regÿs civitatibus et terrestrium dominorum fundis dari solita praeiudiciose per eundem dominum cameralem praefectum protegerentur. Idcirco excelsae commissioni humillime supplicamus, quatenus demandaretur serio, qui extranei cuiuscunque nationis iudaei et graeci sive rasciani in domibus aut officiis militarium et civium suas finxerunt annuatim residentias et ad instar civium merces suas venderent, artesque mechanicas exercerent, in medium nostri ad solitum pendendum annualem censum compellere debeat ac teneatur.

Eapropter excelsae commissioni humillime supplicamus in praememoratis gravaminibus nostris certam adinvenire medelam et in consolationem afflictissimae communitatis nostrae optatam consequi valeamus

resolutionem. Quam gratam excelsae commissionis gratiam indignis nostris servitÿs aeternum remereri non desinemus manemus

Excelsae hujas commissionis

humillimi et obsequissimi
N: N: judex et senatus totaque communitas
liberae ac regiae civitatis Szegediensis.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXXIII.

1712. ápr. 30. Comet József szegedi kamarai felügyelő Szeged város tanácsának 1712. évi ápr. 8-án kelt, az udvari kamarához benyújtott 13 pontból álló vádlevelére nyilatkozik.

Quod videlicet civitas credat, me eiusdem alte stylisata per vetusta privilegia, vel minimum me intelligere non velle, est quidem verum, nam haec cupit civitati Budensi, Pestiensi, Albae-Regalensi, et alÿs regÿs civitatibus similis haberi et tractari; inter quas tamen hodiedum adhuc magna differentia, et est quaestio: an se in hoc extranco ita practicari permittat? hoc excelsae gratiosae instantiae alto iudicio relinquo; interea deberet magistratus ex alÿs subjectis, et non ex meris haud morigeratis rusticis constare, inter quos vix duo vel tres reperiuntur, qui aliquid legere minus scribere sciant, et tamen a nullo alio dependere volunt, sed ab omni subordinatione liberi vivere, paenes vero, si ipsis a militaribus hinc inde proficiscentibus damnum aliquod inferatur, protegi ac manuteneri volunt. Ideoque etiam saepius inter commendantem, camerale et militare cum ipsis magnae discordiae exortae sunt: nam si pro servitio domini ab iisdem aliquid expetatur, se in omnibus opponunt, et bono modo nec Vorspon, nec alia servitia praestare volunt, ipsorum privilegia itaque perbene intelligo, sed quia absque praevia mihi optime expeditae excelsae camerae aulicae ratificatione omnibus eorundem petitis et praetensionibus consentire non volo, nec possum, ita hisce de puncto ad punctum meum demissum responsum et humilem intentionem superinde suppeditare volui, et quidem

Ad 1um Si haec libera ac regia civitas, omnes suos modernos incolas, cives et senatores (qui hucusque uti praemissum est, in meris rusticis consistunt) in meliori ordine servaverit, et eadem ad exemplum aliarum liberarum regiarum civitatum, bonum ordinem ac politiam introducendo qualificatos homines in magistratum acceperit, etiam ydem paenes sua privilegia, quantum in hocce ultimo turcarum confinio admitti potest, protegentur et manutenebuntur, econtra vero se iam ÿsdem conformare, et non nimium extendere debent, per quod

hucusque in vicinitate tam bene, ac inter nosmet ipsos habita bona cointelligentia interrumpitur, nam quia

Secundo: Tam bene Hungarica, quam Rascianica militia in Palanka et Varosch mixtim reperitur, quae tam bene inter cives huius civitatis et incolas, domos suas, vineas, agros, prata, et alios fundos habet, etiam plurimi eorundem suas quaesturas, opificia et civica munia exercent; etiam in futura reformatione in hoc maxime reflectendum est, an non etiam tales militares cum civibus, quoad eorum contingens proportionaliter concurrere obligabuntur.

Tertio: e questio: an in confinio, ubi militares Jus Gladÿ et supremam inspectionem habent in omnibus, civitatis petito deferri possit? ut absque praesentia unius officialis cameraticis, et ad id a commendati deputati militans Profosis advenientes fraetus, et victualia ab ipsis solis taxari possint? pariter etiam ulnae, et pondera, sicut et vini, et frumenti mensurae non per ipsos solas, sed etiam per alios praementionatos visitari debent, culpabiles vero et rei cuilibet eorundem instantiae exmittantur, et non prout civitas petit, ab ipsis solis mulctentur.

Quarto: an hoc aequum sit, ut jus praxandi cerevisiam soli civitati competat? vel ipsi soli alteri cerevisiam praxandi licentiam impertiri possint eo pensitandum relinquo, cum mihi optime constet, quod Budae et Pestinÿ (quo se haec civitas in multis punctis allegat) unus, et alter civis praxatoria exstruxerint; camerae ex inde dacias et accisas solverint, et paenes etiam eiusdem manutentione gavisi sint. Civitas vero adhuc nullam apperentiam faciat, pro bono publico, et suo privato interesse simile praxatorium erigendi, aut exstruendi, ideoque etiam hoc punctum tam accurate observari non potest.

Quinto: In hoc punctum ratione macelli et educillÿ libenter annuimus, et omnibus militaribus officialibusque aliisque lanionibusque macellatio inhibita est; verum statim talis penuria carnis fuerat (licet quidem tam a leviori, quam chariori pecude ipsis libram duobus crucigeris dandi, licitum fuerit) ut vix pro Guarnisona suffecerint, et plerique officiales, et civitatis incolae saepe etiam duabus vel tribus diebus nec bobum carnis habere potuerint, ita ut civitas ipsamet gavisa, quod alii laniones denuo macillare incepissent, et ipsorum necessitati suffragati sunt; aeque sic nobis cum vini educillio continget, cum ÿdem defacto nullam cassam aut media habeant, talem quantitatem vini, uti requiritur, huc procurandi, etiam saepius vile ac leve vinum introducerent, quo nec officialis, nec alius honestus homo frui posset, vel ad minus se una, vel altera vice magnus defectus ostenderet: itaque petitum.

Sexti puncti: ratione pascuationis et piscationis in ipso capitali fluvio Tybisco (quod regale est) non minus trajectus; et vectigalis

expetitio, ferme res non admittenda, easdem paludes et piscarias aquas, quae se ex Tybisco ad civitatis fundum effundunt, et excurrunt, ipsis piscandi nunquam vetitum, ac etiam in Tybisco et Marusio tam procul piscandi, prout ipsis libet, quod vero fiscale et in alieno territorio et fundo erat, non potuit admitti. Trajectus et in specie ad turcicum territorium commando immediate non attinet, quia exinde caesareo aerario multae praejudiciosae consequentiae exoriri possent. Portae et aquae compatibile telonium, una cum consueto officinarum penso ea ratione admissa sunt.

Ad septimum. In ipsa civitas Szegediensis magistratum et cives ita ordinaverit, et in bona exemplari disciplina conservaverit, ut a civibus et colonis differentia sit, sic condignum est, ut etiam ad exemplar aliarum liberarum civitatum tanquam cives tractentur, sed timendum est, ne per hoc eadem pars magistratus et selectorum civium in dominos sese extollere, ab omni praejunctura seu Vorspan, robothis et accisis eximere, econtra adhuc multos pauperes et simplices rusticos ad multos suos privatos labores adstringere, ad servitium vero domini, uti jam praevie factum, nec minimum contribuere aut praestare velint. Sequens punctum

Octavo: ratione juris gladÿ critisandum non habeo, cum id in omnibus locis confiniarÿs semper generalibus et commendantibus competat, ita ignorarem, quomodo duplicia gladÿ iura praesertim in confiniis subsistere valeant? quod excelsis dicasterÿs decidendum relinquo.

Nono: Decimae minores competant clero, et credo, si se ad exemplar aliorum regalium civitatum cum diaecesano mediante contractu complanaverint, idem se etiam conformabit, et cum ÿsdam compatibiliter aget.

Decimo: Ipsorum fundos, praedia et aquas piscarias specialiter vero locum Tappe (qui non solum fundus, sed etiam inhabitatus, et adhuc tempore turcico a camera hungarica fiscalis pagus erat) ipsis assignare, adhuc usque ad ulteriorem ordinationem supersedendum est; loco piscaturae Wartho vero praetendunt ÿdem paenes Tappe excursum, seu Holt-Tisza, Mortuum Tybiscum nuncupatum, ubi tamen alii hujates senes homines locum Wartho alibi magis sursum ad Tybiscum esse asserunt, et hunc ipsis nemo disputabit.

Undecimo: Fundum concernendo, quem PP^{res} Societatis Jesu pro Gymnasio, et suo habitaculo praetendunt, illud jam A.^{o} 702 in eotum habita commissione confiniaria prout et excelsa camera aulica conclusa et decisa res erat, sicuti etiam interea magistratus cum PP^{bus} Jesuvitis ordinate complanavit, ut jam praevie designatum fundum ipsis cederent, et admitterent; et pro civitatis plebano seu parocho adhuc sufficiens spatium reperitur, ubi ipsi congrua parochia vel residentia exstrui posset. Illa fiscalis domus quam D^{nus} salis inspector Hueber

interim possidet, ipsi cum praescitu excelsae camerae aulicae assignata est, et civitas eandem nunquam in possessione habuit. Si omne id praetendere velint, quod in ipsorum fundo jacet, sic etiam habitaculum praefecti, domus tricesimalis et habitatio contrascribae ad eosdem spectat, nos non aedificavimus, sed ex hoc etiam agnosci potest, quod ipsi non sciant, quid petant, itaque

Ad duodecimum: Civitas Szegediensis erravit, quod civitas pro residentia et etiam ecclesia monstrare velit, in tota Palanka jam nihil superest, ubi tantum domus 6 vel 8 orgiarum exstrui posset, sileo, spatium pro ecclesia, excepto eo paenes maggazinum. Ultimo

Decimo tertio: Nec unicum cameralistam, annonarium et officialem militarem scio, qui oeconomiam habet, vel fundos possidet, quam unicus D^{nus} Gralis et commendans, domini salis officiales habent quivis eorundem hortum pro sua necessitate, et fallendo tempore, an vero propterea civitas iurisdictioni subjecti esse debeamus, et simul onera portare teneamur, alto iudicio excelsae meae instantiae discutiendum relinquo.

Ob quod eorundem puncta et petita aliquantum passionata, et non bene ruminata fuisse videntur — — — “

Király Ádám bécsi ügyvivő részéről eszközölt egykorú másolata Szeged v. közig. levéltárában, 1712. évi lajstromozatlan iratok közt.

CLXXXIV.

1713. jún. 24. Keresztély Ágoston esztergomi herczegprímás élte tartamára megengedi, hogy gróf Nádasdy László csanádi püspök szegedi székhelyén, mely ugyan a prímásnak van alárendelve, a nép előtt levendő nagyobb tisztelete okából a lelki joghatóságot gyakorolhassa.

Nos Dei gratia Christianus Augustus, sacrae Romanae ecclesiae presbiter cardinalis, nationis Germanicae protector, archiepiscopus Strigoniensis, s. sedis apostolicae legatus natus, primas regni Hungariae eiusdemque summus cancellarius et secretarius, comitatus Strigoniensis supremus et perpetuus comes, episcopatus Jauriensis administrator, dux Saxoniae, landgravius Thuringiae, marchio Misniae, superioris inferiorisque Lusatiae comes, princeps Hennebergensis, metropolitanae et electoralis ecclesiae Coloniensis praepositus et thesaurarius, comes Marchiae et Ravenspergae, dominus Ravensteinÿ, Ballaviae, Thuringiensis locum tenens, sacrae caesareae regiaeque majestatis consiliarius actualis intimus etc. etc.

Quandoquidem nihil magis in votis habemus, quam decori ecclesiae eiusque ministris in quantum possumus ex parte nostra providere,

hinc considerantes statum moderni illustrissimi et reverendissimi domini comitis Ladislai de Nádasd episcopi Csanadiensis, qui a sua sede episcopali Csanadini iniuria temporum per immanem turcarum potentiam cum antecessoribus suis propulsus a piis Hungariae regibus Szegedini residentiam obtinuit, ubi parochia per privilegia et bullas pontificias exempta et archiepiscopo Strigoniensi immediate subjecta est, prouti hoc idem modernus pro maiori decore et condignitate suae personae, ut ab incolis maiorem reverentiam habeat, in libera regiaque civitate Szegediensi, ubi nunc praedictus dominus episcopus actualem residentiam habet, donec ibidem residerit, vita nostra durante, saepedicto domino episcopo, vigore praesentium, in dominio concedimus, ut in dicta civitatis Szegediensis exempta parochia omnimodam iurisdictionem nobis alioquin in spiritualibus competentem ipsemet exercere possit ac valeat. Quod totum hiscae civitatis Szegediensis magistratui notificare voluimus. Datum Sopronÿ, die 24 junii, Ao 1713. Cardinalis de Saxonia, archiepiscopus Strigoniensis.

Egykorú másolata Szeged v. 1717. évi tanácsi jegyzőkönyvének 16. lapján.

CLXXXV.

1715. okt. 28. Bécs. Udvari kamarai előadmány Szeged város sérelmei következtében régi szabadalmi leveleinek megújítása s a vegyes bizottsági tárgyalás és a hadi tanács meghallgatásával megállapított újabb kiváltságainak megerősítése tárgyában.

Referada camerae aulicae nonnullorum civitatis Szegediensis postulatorum effectum tangens.

Sacratissima Caesarea Regiaque Maiestas, Domine Domine clementissime! Iudex et senatus totaque communitas regiae ac liberae civitatis majestatis vestrae Szegediensis, antiqua sua, a divis condam haereditarÿ regni majestatis vestrae Hungariae regibus eidem civitati concessa privilegia et immunitates, et quidem de recenti posteaquam clementer confirmata, et sese cum alÿs civitatibus reunitam praetendisset; debitor huius regiae confirmationis effectus implorando, eatenus coram hac caesareo-aulica camera supplere institit. Cuius regiae civitatis petitum, ut debitum sortiatur effectum, illud sicut consilio aulae bellico, et per idem commendanti Szegediensi comiti ab Herberstein, inquantum militare tetigisset; ita et inspectori Szegediensi, quoad camerale, communicatum erat; interveniente tali, per hanc cameram aulicam instituta communicatione, et subsecuta eiusdem inspectoris informatione, illud mixto consilÿ aulae bellici, et huius maiestatis vestrae camerae aulicae instituto congresu, ruminabatur et examinabatur; et sic examinato et camerae huic aulicae relato

inque subtus contenta puncta distributo, haec caesarea majestatis vestrae aulica camera praemissum negotium maiestati vestrae sacratissimae (prout punctatim insequitur) pro clementissima determinatione et resolutione proponendum adinvenit.

Primo: Ex quo occassione proxime praeteritae generalis regni Hungariae diaetae, dictam civitatem Szegediensem jure postliminÿ ad statum liberae ac regiae civitatis restituendam statutum sit; sic eadem civitas Szegediensis regÿs ac liberis civitatibus ut par habeatur, et penes priora a divinis condam imperatoribus et regibus Hungariae confirmata privilegia in omnibus manuteneatur.

Secundo: Tam militares, quam camerales, non minus graeci, alÿque, qui fundos civiles possident, aut quaestum et artes moechanicas exercent, de lege regni et iuxta dietalem resolutionem, ipsiusque antelati consilÿ aulae bellici interventam approbationem, onera realia et communia proportionate cum civitate portare teneantur, eatenusque dicta civitas ne turbetur.

Tertio: Victualia in certo pretio taxare, mensuras et pondera observare, non minus transgressores in fundo civitatis ad instar aliarum liberarum civitatum eidem soli civitati punire competat; de quibus victualibus condignam instaurationem et taxam constituat; secus ex parte camerae majestatis vestrae debita inspectio fiat, salvis tamen regni maiestatis vestrae Hungaricae in simili editis legibus.

Quarto: Macelli, vinique et cerevisiae educilli liber usus eidem civitati tam intra moenia, quam etiam in Palanka (qua aeque in territorio civitatis existente) unice competat, in eoque eadem civitas quiete manuteneatur; sicque juxta priores regni Hungariae leges; non minus et ultimae diaetae conclusa, militares, maxime autem eorundem laniones, caupones, inspectores, nec minus et armamentarÿ, in praeiudicium magistratus civitatensis, ipsorumque civium et dominorum terrestrium ab exercendo quocunque macello, vel educillo inhibeantur; ipsa autem civitas justum semper carnis pretium statuere et manutenere obligata sit et teneatur.

Quinto: Postulatum ius braxandi et exstruendi braxatorÿ memoratae civitati Szegediensi, ad instar aliarum regiarum ac liberarum civitatum et dominorum terrestrium, eum in finem privative conceditur, ut eadem civitas (medio eiusmodi civitatis proventuum) incumbentes sibi erogationes facilius superare, successiveque in perfectiorem statum pervenire queat: eiusmodi enim civitatum tanquam peculiorum regiorum conservationem singulariter respiciendam esse, consideratum est.

Sexto: Non modo ius piscationis et pascuationis eiusdemque ulterior dispositio, ad instar aliorum dominorum terrestrium, ipsi civitati Szegediensi in suo territorio admittitur, illique, qui in dictae civitatis fundo nonnullis pascuis fruuntur, ab his obvenientes praestationes

ferre civitatique contribuere teneatur; sed et trajectus super Tybisco eidem civitati, in suo territorio ita admittitur, ut ipsa civitas mentionatum trajectum Tybiscanum proprÿs sumptibus interteneat, eique conservando necessaria semper requisita administret, neque transportandas personas contra consvetum ab ante vectigal aggravet; constitutus vero ibidem commendans respectu eiusdem trajectus Tybiscalis directionem (ob vicinitatem turcicam, praesertim vero ob belli et securitatis publicae rationem) habeat; exindeque idem trajectus sub mentionati domini commendantis praesidii vigilÿs permaneat; ita tamen, ut idem se se reciproce percipiendis proventibus nullatenus immiscere intentet.

Septimo: Ex quo dicta civitas Szegediensis tanquam libera ac regia civitas respicienda esset; proinde eadem tam a cameralibus quam militaribus officialibus excessivis praeiuncturis robottis, et solutione accissarum ad instar rusticorum non gravetur; verum eatenus poenitus, hoc tamen cum annexo eximenda erit; ut si in publicum majestatis vestrae et regni usum necessariae vecturae, aut praeiuncturae alÿque summa necessarÿ labores praestandi occurrerent, tales a magistratu civitatis postulentur et ab eodem ad morem aliarum civitatum distribuantur et proportionatim unicuique assignentur.

Octavo: Quo ad iuris gladÿ postulatum una cum petita exemptione a decimis minoribus diaecesano praestandis memorata civitas ad regiam majestatis vestrae cancellariam hungarico aulicam, tanquam forum competens relegatur.

Nono: Quod terram Tape, cum piscina Wárthó, Holt-Tisza nuncupata, et alias ab antiquo eo spectantes appertinentias tangit: cum eatenus per camerale ad Budensem attunc existentem administrationem, in anno 1702. die 4. mensis augusti emanatum mandatum, eidem commissum extiterit, ut eadem loca (in rationem complanandae liquide cuiusdam civitatis illius praetensionis, ab administratione certae quantitatis granorum, in summa necessitate armadae caesareae subministratorum habitae) assignentur; exinde eidem camerali emanatae et intimatae resolutioni standum omnino, ipsique civitati Szegediensi dicta terra Tape, cum piscina Wartho, hac conditione realiter resignanda erit. Ex quo autem memoratus locus Tape (juxta inspectoris Szegediensis informationem) ab antea inhabitatus, et temporibus adhuc turcicis a regia camera hungarica dependens fiscalis fuisset; proinde casu, quo fisci majestatis vestrae regÿ ex hac, vel alia fundamentali ratione aliquod legitimum ius eatenus subversaretur, aut sperandum haberetur; talem in eventum eidem fisco regio iura quaecunque reservantur, eademque manutenendi libera facultas, occasione ordinatae, respectu bonorum neo-acquisticorum diaetalis commissionis integra permaneat.

Decimo: Quoad petitam a patribus societatis Jesu habitationem pro erectione gymnasÿ et templi, iuxta factam cardinalis condam a Kollonich testamentariam dispositionem, cum eatenus inter memoratos patres societatis Jesu et dictam civitatem Szegediensem iam conventum esset; ex eo haec conventio in statu quo permanere poterit.

Undecimo: Respectu illius domus et appertinentiarum, quae ab inspectore salinano Hueber possidetur, abante vero ad ipsam civitatem a multis annis spectasse praetendebatur, eadem domus casu quo ad ipsam civitatem ex defectu seminis derivata esset, iuxta articulos regni antelata domus ipsi civitati non adimatur; si vero ex nota infidelitatis dicta domus cum suis appertinentÿs fiscum maiestatis vestrae regium tangeret; eatenus inspector Szegediensis circumstantialem informationem huic caesareae aulicae camerae submittere tenebitur.

Ultimo: Non modo omnes camerales officiales, qui civiles fundos possident, ad ferenda onera communia proportionatim adigantur, civitatique contribuere teneantur, sed et de publicis aedificÿs modalitas illa, quae in alÿs liberis ac regÿs civitatibus consueta esset, observetur.

Quae praemissa puncta dum inspectori Szegediensi notificanda erunt, insimul etiam serio benigne haec caesarea maiestatis vestrae aulica camera eidem committendum ac mandandum existimaret, quatenus se praemissis in omnibus demisse accommodare et praerecensita singula puncta effectuare, hisque nullatenus contravenire, eandemque civitatem majestatis vestrae Szegediensem protegere: praeter quae inspectori huic Szegediensi iniungendum quoque erit, authenticam ut comprobationem iam praestitae (prout allegaretur) per eandem civitatem, debitae pro iure armorum satisfactionis sibi exhiberi facere; in casu vero non praestitae, consuetam et iustam desuper cum eadem civitate tractacionem instituere, eandemque (cum opinione sua) camerae huic aulicae, pro confirmatione vel reprobatione submittere non intermittat.

Quae praemissa dum majestati vestrae pro benigna sui approbatione et resolutione, sub sperati, per hanc caesareo-aulicam cameram exhiberentur, submittuntur clementi dispositioni, quid eatenus benigne decernere dignabitur?

In reliquo etc. Viennae 28, 7bris (kijavítva 8bris-ra) 1715.

Sacratissimae Maiestatis Vestrae

Placet F. E. Comes a Mollart

Carolus m. p. m. p.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben, — másolata Szeged v. tanácsának 1717. évi jegyzőkönyve 34. lapján.

CLXXXVI.

1715. nov. 13. Bécs. III. Károly király Szeged város sérelmei következtében a vegyes bizottsági tárgyalás alapján eléje terjesztett udvari kamarai előadmányt, illetőleg az abban Szeged város javára megállapított kiváltságok pontozatait megerősíti s azokat alkalmazkodásra és foganatosításra Cometh József szegedi kamarai felügyelővel közli.

Carolus etc. Praesentibus tibi benigne significatur, iudex et senatus, totaque communitas regiae ac liberae civitatis nostrae Szegediensis, antiqua sua a divis condam haereditarÿ regni nostri Ungariae regibus, eidem civitati concessa privilegia et immunitates et quidem de recenti posteaquam clementer confirmata et se se cum alÿs civitatibus reunitam praetendisset; debitos huius regiae confirmationis effectus implorando, eatenus coram nostra caesareo aulica camera supplex institit. Cuius regiae civitatis petitum, ut debitum sortiatur effectum, illud sicut consilio nostro aulae bellico et per idem commendanti nostro Szegediensi (Tit.) comite ab Herberstein in quantum militare tetigisset; ita et tibi, quoad camerale communicatum erat; interveniente tali per cameram nostram aulicam instituta communicatione et subsecuta tui informatione, illud mixto consilÿ nostri aulae bellici et camerae nostrae aulicae instituto congressu ruminabatur et examinabatur; et sic examinato et camerae nostrae aulicae relato inque sub his contenta puncta distributo erga eiusdem camerae nostrae aulicae maiestati nostrae factam referadam praemissum negotium (prout punctatim insequitur) clementer resolvimus, et quidem:

(Az 1715. évi október 28-án kelt Mollart-féle referada pontozatai.)

Quae praemissa puncta dum tibi notificantur, insimul etiam serio benigne committimus ac mandamus, quatenus te praemissis in omnibus demisse accommodes et praerecensita singula puncta effectues, suis que nullatenus contravenias, eandemque civitatem nostram Szegediensem protegas; praeterquae tibi injungimus quoque authenticam ut comprobationem jam praestitae (prout allegaretur) per eandem civitatem debite, pro jure armorum satisfactionis tibi exhiberi facias; in casu vero non praestitae consuetam et justam desuper cum eadem civitate tractationem instituas eandemque (cum opinione tui) camerae nostrae aulicae pro confirmatione vel reprobatione submittere non intermittas. In reliquo etc. Viennae 13. 9bris 1715. Jacobus Mesko m. p.

Josepho Cometh, inspectori Szegediensi.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben, — másolata Szeged v. tanácsának 1717. évi jegyzőkönyve 34. lapján.

CLXXXVII.

1715. nov. 13. Szeged város tanácsa az udvari kamarát kéri, hogy fáradalmas utánjárásaira a város kiváltságait tartalmazó előadmány miután a felség tetszését megnyerte, az ügynek gyors befejezéseül, nagy kárvallásaik megelőzése és a polgárság megnyugtatása végett a szükséges kiadmány végtére mielőbb eszközöltessék.

Excelsa Camera Aulica, Domini Domini gratiosissimi. Nos infrascripti super nonnullorum privilegialium tredecim punctorum nostrorum effectibus abstinendis, quot iam annos sollicitando consumpserimus, quales sumptus causaverimus, fatigiaque subiverimus, ac eidem excelsae camerae aulicae quot millenas incommoditates intulerimus, eidem excelsae camerae aulicae recentis adhuc erit memoriae.

Haec tamen non vane; nam ex gratia eiusdem excelsae camerae aulicae, post varias factas propositiones jam notabili abhinc tempore (uti nobis rescire licuerat) in referadam eadem puncta devenere; pro quo patrocinio dum humillimas ageremus gratias, eandem referadam Suae Maiestati Sacratissimae pro benigna sui applacidatione etiam exhibitam esse haud ambigimus: cum nihilominus eiusdem referadae tam longam emansionem experiamur, non aliud hinc, quam eandem inter diversa acta deviasse credimus. Quam ut reiterare suae majestatique de novo porrigi facere eadem excelsa camera aulica gratiose dignetur, eundem hisce eatenus humillime imploramus: ut si tandem aliquando non solum tantarum sumptuosarum sollicitationum nostrarum optatus finis sequi possit; verum etiam inter nos hactenus ob non habitam super praevÿs punctis novam clementissimam regiam resolutionem lamentabiliter cum manifesto nostri damno et praeiudicio toleratus discordo, pro quietandis civium animis in rectum mediantibus eiusmodi resolvendis punctis redigatur statum: quod ipsum unanimi voto dum suspiramus incessanter et imploramus, manemus

Eiusdem excelsae camerae aulicae

humillimi servi:

N: N: Iudex, magister civium, iurati cives, tota denique communitas liberae ac regiae civitatis Szegediensis.

Kívül praes: 13. novemb. 1715.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CLXXXVIII.

1717. júl. 1. Szeged. Szeged város tanácsa tiltakozik Comet József kamarai igazgatónak a hatósági jogokba való beavatkozása ellen, intvén őt, hogy a közterhek kirovási aránya miatt nyughatatlankodó egyes lakosokat ne pártfogolja.

Perillustris domine, nobis obsequissime colendissime!

Salutem servitiorum nostrorum comendationem paratissimam. Még eddig az úr tisztiben magunkat nem avattuk; nem akarjuk, nem is kívánjuk magunkat magistratualis tisztünkben, hivatalunkban, hogy más által dirigáltassunk; vagyon törvényünk, privilegiumunk, amely szerint más nemes városok módjára hitünk szerint dolgainkban eljárunk. Ami a serházakat illeti, jól tudja az úr azt, hogy beneficium communitatis, non privatorum civium; magát az úr minapában praesentált ő Fölsége parancsolatjábul informálltathatja, mindazonáltal pro hoc anno, mivel a szaladot megcsináltatta, folytathatják, de nem az 30 forintért, hanem száz tallérért; más városban, ha kinek-kinek megengedtetnék sörfőzésnek beneficiuma, az 500 tallérokat is jó szívvel megadnának az városnak, de privilegiumok értelme ellen meg nem engedhetik, gondolnánk amidőn két-háromezer forintot esztendő által maguknak (tulajdon város beneficiumjából) hasznot fordíthatnak, abbul száz tallért könnyen megadhatnak a szegény városnak. A korcsmárosokkal is amennyiben megalkudhatunk, kit taxáért, kit pedig árendáért, nemes város nyomorúságos terheinek sublevatiójára, nem más oeconomiára fordíttatik. Azért magistratualis tisztünk hozván magával, ki micsoda beneficiummal él városban, attul a beneficiumtul, kitül többet, kitül kevesebbet, ex aequo praetendáljunk. Bár szánakodna a szegény purgerségeken az úr, de nincsen szánakodás, mivel a maguk tulajdon jussát, melyet ő Fölsége kegyelmes urunk az felséges Camarával vissza adott, nagy kárunkkal és praejudiciumunkkal, félre tévén és contemnálván ő Fölségének kegyelmes parancsolatját, az úr tartóztatja, azzal szegény városunknak nem kicsiny költséget készakarva szerezvén, az mindenható Isten előtt számot adjon az úr, ki bennünket igaz jussunknak, privilegiumunk szerint járandó jövedelmünknek megtartóztatásával ennyi időtül fogva vexálni nem szánakozik; azzal a mi városunk, benne levő communitás nem szokott meghalni, mindenkor ő Fölsége és az ország szolgálatjára megmarad és él.

Azért is mindaddig meg nem nyugszik, miglen törvényes és privilegialis igazságában plenarie magát be nem helyezteti, — de az emberek mind elmúlnak. Ha mi magistratualis functiónkban el nem járunk debito tempore, vizsgáltassa meg ő Fölsége, mint földesúr maga koronai jószágában comissariusa által; és ha az úrnak azt a hatalmat adja,

hogy comissariusunk legyen, akkor méltóztasson elkövetni és rendelésünket perturbálni. De most csak protectióját kívánnánk; az ilyen dolgokbul esnek és következnek az confusiók és maga ad az úr okot, amidőn a város magát rendben kívánná, akarná venni. Némely nyughatatlan és refractarius civisek maguk hasznát inkább, hogysem a közönséges jót kívánván, confugiálnak az úrhoz; alkalmatlan vádolásokat (inaudito magistratu) jobban meghallgatja az ő nyughatatlan hamisságukat, hogysem városi rendelésünket ex officio manuteneálná és azzal nekiek jó szót, szarvat adván, magistratualis dispositionktul keveset akarván hallgatni, independensek és inobediensek efficáltatnak, amint ennek előtte 3 esztendővel némely nyughatatlan seditiosus civisek iránt eleven példánk. Mi amit magistratualiter el szoktunk követni városunk dolgainkban, magistratualiter kívánunk is dolgaink folytatásában megfelelni; örömest informáltatnánk, micsoda város leginkább is, ahol sedes camerae vagyon, Pozsonyban, Budán és Kassán, cameraticus urak városi dolgaik directiójában (cum manifesto magistratu despectu) kívánnak magukat ingerálni? amint itten szemlátomást igyekszik az úr elkövetni. Hiszen vagyon mi nekünk lelkiismeretünk, hogy bizony senkit ultra proportionem meg nem terhelünk, sőt mindenkor azon vagyon igyekezetünk, hogy a szegény városbelieket minden nyomorúságaiban, terheiben könnyebbítsük. Bár az olyan szegény városbelieken szánakodás lenne, kik szénájokban, szőlejükben, gabonájukban, forspontozásukban és egyéb jószágukban károsíttatnak, hogysem olyanokon, az kik ilyen városi jövedelmeket bővebben vesznek. Annak okáért megkövetvén az urat, legkissebben magistratualis authoritásunk által teendő rendeléseinktől nem recedálhatunk, sőt inkább is cum protestatione interposita, ő Felsége contemnált parancsolatjának cum restituendorum iurium plenaria effectuatióját tovább is az úrtul kívánjuk (az nem interveniálván) scripto akaratját iránta alázatosan elvárjuk. A ház iránt adott cessionalis levele nálunk vagyon, már az úrral meg is alkudtunk az kívánt 300 forintokért, melyeket letenni mindenkor készek vagyunk, ámbár valaki más megvette volna is, jure proemptionis városunk megtartóztathatja városunk mostani szükségére; azonban nem esnék dícséretesen egyszer odaadni, máskor visszavenni, mindazonáltal nem tudjuk micsoda gyönyörűségére ezen divexationk is eshetik az úrnak, sed his quoque Deus dabit bonum finem, bizony soha nem engedtetik mint ő Fölsége maga peculiumja ily törvénytelenül prolibata rongáltatni; mert ámbár szűrben, kankóban járunk is, azzal nem vagyunk parasztok, hanem mint privilegiatus városi polgároknak és lakosoknak, valakik ezen városi territoriumunkat magistratualis iurisdictionk mellett lakják, ismerjük magunkat és mindenekben úgy kívánunk városi authoritásunkban élni, mint más nemes városok hasonló privilegiumunk, szabadságunk hozván úgy magával. Caeterum peril-

lustrem dominationem vestram diu feliciter valere cupientes perseverantes. Datum ex senatu Szegediensi, die 1. julii 1717.

Eiusdem perillustris dominationis vestrae servitores obligatissimi N. judex et senatus liberae ac regiae civitatis Szegediensis.

Kívül: Perillustri domino Josepho Cometh, sacratissimae caesareae regiaeque maiestatis camerali praefecto et tricesimatori Szegediensi, domino nobis gratioso collendissimo Szegedini.

Eredetije Szeged v. levéltárában, 1717. évi lajstromozatlan iratok közt.

CLXXXIX.

1717. decz. 9. Bécs. Károly király a kunoktól háborgatott szegedieknek a kun puszták békességes használatában leendő védelmezését elrendeli.

Carolus VI. Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. rex; archidux Austriae; dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae; marchio Moraviae; comes Habspurgi, Tyrolis et Göritiae etc. Fidelibus nostris universis et singulis, signanter vero spectabilibus ac magnificis comitibus: Nicolao Pálffy ab Erdőd, praedicti regni nostri Hungariae palatino, iudici Cumanorum, aurei velleris equiti et locumtenenti nostro regio; Stephano item Kohárÿ de Csábrágh, iudici curiae nostrae regiae; ac Joanni Pálffÿ a praedicta Erdőd, antelatorum regnorum nostrorum Dalmaitae, Croatiae et Sclavonaie bano; Sigismundo Csáky de Keresztszegh, perpetuo terrae Scepusiensis, tavernicorum nostrorum regalium magistro, intimisque consiliariis nostris; magnifico praeterea Joanni Horváth Simonchich, personalis praesentiae nostrae regiae in iudicis locumtenenti, ac similiter consiliario nostro; eorundemque vicos gerentibus magistris protonotarÿs et tabulae nostrae regiae iudiciariae assessoribus; non secus comitatuum quorumcunque supremis et vicecomitibus, judlium et jurassoribus, ipsisque universitatibus; sed et liberarum ac regiarum civitatum nostrarum, aliorumque privilegiatorum oppidorum ac locorum magistratibus; cunctis denique alÿs quibuscunque iudicibus et iustitiariis praedicti regni nostri Hungariae ecclesiasticis videlicet et saecularibus, ubivis constitutis et existentibus praesentes nostras visuris, salutem et gratiam. Demisse repraesentatum extitit maiestati nostrae, nominibus et in personis fidelium aeque nostrorum prudentum ac circumspectorum iudicis, senatorum, ac iuratorum civium totiusque communitatis liberae ac regiae civitatis nostrae Szegediensis, qualiter vigore benignarum regiarum concessionum ac privilegiorum, quemadmodum praedecessores ipsorum cives, utpote Szegedienses a tribus et ultra saeculis, adeoque exponentes, in nonnullorum desertorum praediorum cumanicalium

praefatae civitati advicinantium, continuo et cum ipsis cumanis communi usu inperturbate hactenus praefuissent, pacificamque conpossessionem habuissent et libere exercuissent, nescitur nihilominus quibus ex motivis et respectibus, recenter duntaxat per nonnullos cumanos, praesertim vero eorundem officiales contra sensum et tenorem dictorum regiorum privilegiorum et immemorabilem pacificumque et imperturbatum usum, extra omnem iuris processum, adeoque via solummodo facti, ab eiusmodi desertorum praediorum cousu et compossessione inhiberentur, et sub comminatione abvagiandorum pecorum ibidem reperibilium, inferendorumque etiam aliorum damnorum potentiore arcerentur. Unde merito verentur, ne quo casu vi et potentia mediante, non solum praemissas comminationes cum irreparabili damno experiri, verum in antiquis et continuo usu roboratis regiis etiam concessionibus ac privilegiis, praeter omne ius et aequum periclitari, peculiumque nostrum regium per hoc subsistendi medÿs destitui debeant. Cum tamen nemo nobilium extra legalem iuris viam, nedum de longi temporis pacifica possessione, sed nec violenta post unius anni evolutionem simpliciter excludi possit: supplicatum itaque extitit maiestati nostrae nominibus et in personis mentionatorum exponentium debita cum instantia humillime, quatenus iisdem in praemissis de oportuno et condigno protectionis remedio clementer providere, ac penes benignas regias eatenus concessiones et privilegia ipsos manutenere, tuitionemque et defensionem is praedeclaratorum desertorum praediorum cumanicalium privilegialiter eidem civitati concesso, communi cum ipsis civitatis usu et compossessione, contra universos violentos, et iuris viam praeter omnem eorundem impetitores et turbatores, vice et in persona nostra regia vobis committere et mandare dignaremur. Quorum nos humillima iustaque et aequitati consona petitione ac instantia regia benignitate clementer exaudita et admissa, cum et alias ex regalis dignitatis et supremae authoritatis nostrae munere, ad mentem etiam regni legum, universos fideles nostros status et ordines, et inter eosdem liberas ac regias civitates, velut peculia regia, in eorundem quibusvis libertatibus, praerogativis et privilegiis iustisque et legitimis possessionibus conservare et manutenere cupiamus; sed et nemo nobilium extra legalem iuris viam de quorumvis bonorum pacifica possessione, imo nec violenta post annualem revolutionem via facti excludi possit; sed nec ulli nulla postulat iustitia semet vindicandi facultas admittetur: magistratus etiam civiles velut peculiorum duntaxat regiorum administratores et moderatores, prout in damnum et praeiudicium ipsorum peculiorum a regiis indultis, concessionibus et privilegiis simpliciter recedere nequirent, ita regiam nostram velut domini ipsorum terrestris manutentionem implorare vi obligationis suae tenentur: memoratos querulantes et exponentes in regiam nostram recepimus protectionem et

tutelam specialem, viceque et in persona nostra, vestrae, quorum supra duximus committendos esse tuitioni. Quocirca vobis et vestrum singulis harum serie firmiter praecipientes committimus et mandamus, quatenus acceptis praesentibus et rebus sicut praefertur stantibus dum et quandocunque et quotiescunque per praenotatos exponentes, aut nomine eorundem requisiti fueritis, aut alter vestrum requisitus fuerit, eosdem tum in personis, tum etiam rebus et bonis ipsorum quibuslibet mobilibus et immobilibus, contra violentos et illegitimos, ac iuris viam praeter omnem ratione et praetextu praedeclaratorum praediorum cumanicalium cousus et compossessionis iisdem privilegialiter competentis impetitores, turbatores et damnificatores, signanter vero ipsos cumanos, aut eorum officiales tueri, protegere et defendere modis omnibus debeatis et teneamini authoritate nostra regia hoc in passu vobis plenarie concessa et attributa, iureque et iustitia mediante. Secus non facturi. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, die nona mensi decembris, anno Domini millesimo septingentesimo decimo septimo; regnorum nostrorum Romani septimo; Hispaniarum decimo quinto; Hungariae vero Bohemiae et reliquorum anno similiter septimo. Carolus mp. Comes Nicolaus Illésházy mp. Ladislaus Hunyady mp. (P. H.)

Kívül bemutatási és kihirdetési záradékok: 1717. decz. 16-án gr. Pálffy Miklós. 1718. jan. 10-én gr. Koháry István. 1718. nov. 9-én Heves vm. közönsége.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában, egykorú másolata az 1718. évi tanácsi jegyzőkönyv 47. lapján.

CXC.

1718. aug. 29. A tiszai rácz határőrség kötelékéből elbocsájtott szegedi hajdúk és huszárok névjegyzéke.

Bey der Hussarn Erste Compágnion.

Corporall: Andreas Horvat. Hussarn: Sava Vitlof. Velli Gabriel Jukim. Becsacs Pall. Illia Egretz. Jurka Hegedisch. Martin Serowitz. Peter Pranko. Osztoja Schivaillia. Nicola Vutschika. Jovan Bugerin. Szavo Calaischin.

Hussarn 2-te Compagn.

Wachtmeister: Bokor Misko. Hussarn: Jurko Kassabin. Orvat Göetze. Nagi Georg. Nagi István. Kartosch Janosch. Katey Misko. Erdelly Görge. Messaros Imbre. Komm Joseph. Danie Lerencz. Barkani Istvan. Varka Janosch. Puskas Imre. Almasi Lucas. Rosa Ferencz. Harux Salasy. (Árokszállási). Bakatzh Janos. Sas Marton. Strapko

Andras. Scharadi Joska. Sambur Istvan. Jussim Sentiamin. Stanko Mejarab. Jurko Turtschia.

Husarn 3-te Compagn.

Wachmeister: Michal Diak. Corporall: Gelier Mihal. Schya Palint. Husarn: Pabarczi Görgel. Csoka Janos. Tapey Gábor. Pap Janosch. Tekán Ferencz. Deák Mathias. Deak István. Peretz János. Lippey Mihály. Borbula Janosch. Szegedi Andrasch. Huszta Mihal. Gondus Dani. Hallaschi Görgel. Konia Janosch. Dava Matthias. Petri Peter. Szabo Janosch Veida Miháll. Petschy Istok. Fagos Pall. Ver Michall. Seitsch Peter. Korum Janosch. Kisch Andrasch. Kellemen Martzi. Nemet Philip. Orvat Görg. Nagi Thomas, Pallok Görg. Szaki Andras. Orban Misko. Juri Istok. Goska Istvan.

Heyduken Erste Compagn.

Heyduk: Stephan Turritz. Nicol. Kovachich. Matti Szismathia. Marian Szerbezia. Raz Padomir. Glaja Janko. Marko Todoroff. Racz Schivan. Ivan Schurzia. Pavo Toturlith. Gruja Gallimar. Simon Lovoshaz.

Heyduken Zweyte Compagn.

Corporall: Jovan Turtschia. Heyduk: Myllin Szanadacz. Nicola Sekeresch. Millos Szemedimecz. Jovan Pokman. Stojan Pusassia. Stanko Makovatz. Stanko Szungradatz. Osztoja Martonoschanin. Rodovich Petrich. Juro Tchlaschanin. Marco Philippovicz. Veida Istok. Juro Pugarin. Demitter Kanischanin. Stanko Ketzkemetasch.

Summa der Hussarn und Heyduken 102. Köpfe.

Eredetije Szeged v. levéltárában 1718. évi lajstromozatlan iratok közt.

CXCI.

1718. aug. 30. A tiszai rácz határőrség Szegeden állomásozó huszár és hajdú századainak névjegyzéke.

Conscription — — in Szegedin — — in Dienste verbleibende stehende National Militz sub dato 29. et 30. aug. 1718.

Husaren. Erste Compagnie.

Oberstwachmeister: Waso Welki. Dient 25 Jahre. Hat seinen Bruder zu hülfe. Sein Haus in der Ballanka.

Hadnack: Szubo Bellecsa. Dient 30 Jahre. Hat Felder und eine Sohn. Sein Haus vor Ballanka.

Vice Hadnack:	Szoatim Szalma. Dient 30 Jahre. Ohne Felder und ohne Haus.
Föndrich:	Szubo Platzschovitz. Dient 27 Jahre. Hat seine Bruder und Haus in der Ballanka.
Wachtmeister:	Schifko Martonoschi. Dient 30 Jahre. Hat 2 Söhne und sein Haus in der Ballanka.
Fourier:	Thomas Szabo. Dient 5 Jahre. Hat sein Feld. Ohne Haus ein Handelst, in Ballanka.
Pfeifer:	Schibas Tomas. Dient 5 Jahre. Ohne Haus und Felder.
Corporal:	Andrea Patzkanin. Dient 27 Jahre. 2 Söhne. Sein Haus in der Ballanka.
„	Misko Tarkaryn. Dient 22 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der neue Vestung.
Husaren:	Ratz Peter. Dient 6 Jahre. Sein Haus in der Ballanka, ohne Felder.
„	Waso Lasancz. Dient 30 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Beoicsa Racz. Dient 30 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Janko Jakoblik. Dient 23 Jahre. 1 Sohn. Sein Haus in der Ballanka.
„	Toth Jurko. Dient 20 Jahre. Ohne Felder ohne Haus.
„	Matti Waso. Dient 23 Jahre. Ohne Felder Sein Haus in der Ballanka.
„	Racz Mazeka. Dient 17 Jahre. 1 Sohn. 1 Haus in der Ballanka.
„	Weiszo Szelma. Dient 18 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Abraham Peckar. Dient 30 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Janko Ellschnekh. Dient 30 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Jako Marinkovity. Dient 26 Jahre. 1 Sohn. Sein Haus in der Ballanka.
„	Micho Philippovity. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Micho Zizonoff. Dient 8 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Nicolai Moschovinatz. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.
„	Szelesch Matthias. Dient 18 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus gegen Unterwarosch.

Husaren: Ratz Miklos. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Oberwarosch.

„ Schifko Pakaschanin. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.

„ Misko Ploneck. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus gegen Oberwarosch.

„ Nicolai Werwerrin. Dient 10 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Radosaf Szorato. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in der Ballanka.

„ Alexo Martinkowity. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus gegen unterwarosch.

„ Jerko Migutschin. Dient 10 Jahre. Sein Vater. Ohne Felder. Ein Haus in der Ballanka.

„ Radivoi Bgatsch. Dient 15 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Radiwoi Perick. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.

„ Schiwan Holatovit. Dient 15 Jahre. Sein Bruders Haus in Ballanka.

„ Boyo Kattana. Dient 14 Jahre. Ohne Felder, das Haus in der Ballanka.

„ Juka Zweck. Dient 15 Jahre. Ohne Felder, das Haus in der Ballanka.

„ Schivan Jansovick. Dient 20 Jahre. Sein Bruder, ohne Felder, das Haus in der Ballanka

„ Mergen Cassabin. Dient 15 Jahre. 1 Sohn, ohne Haus.

„ Bamian Casmannit. Dient 15 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Jurko Purham. Dient 15 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Stephan Bom. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in der Ballanka, noch ein alt Vater.

„ Pelli Petko. Dient 10 Jahre. Ohne Felder, sein Haus in der Ballanka.

„ Mittar Szavarlomo. Dient 20 Jahre. Ohne Felder, sein Haus in der Ballanka.

„ Juro Witorik. Dient 18 Jahre. Hat 1 Bruder ohne Haus.

„ Nicolai Cassabin. Dient 5 Jahre. Ohne Felder. Sein Haus in der Ballanka.

„ Jochim Tugatschky. Dient 20 Jahre. Sein Sohn. Ein Haus in der Ballanka.

Husaren: Jovicza Colianzky. Dient 17 Jahre. Ein Bruder. Ein Haus in der Ballanka.

„ Laka Alexit. Dient 18 Jahre. Ohne Felder, ein Haus in der Ballanka.

„ Pelli Schiwan. Dient 30 Jahre. Hat 2 Söhne, ein Haus in der Ballanka.

„ Peho Cartophzan. Dient 25 Jahre. Ohne Felder, ein Haus in der Ballanka und 1 Wittib.

„ Nedo Popovity. Dient 32 Jahre. Ohne Felder, Haus in der Ballanka.

„ Osztoja Oroszlanoschin. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. Haus in der Ballanka.

„ Mali Pattokoph. Dient 25 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Sztanko Mali. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Pudia Poppof. Dient 23 Jahre. Ohne Felder. Haus in Ballanka.

„ Misko Fabian. Dient 15. Jahre, Ohne Felder, ohne Haus.

„ Milosch Woinovitz. Dient 8 Jahre. Bruder, ein Haus in Ballanka.

„ Cian Gurotzschin. Dient 18 Jahre. Hat ein alt Vater, das Haus in der Ballanka.

„ Mattisz Poliaczovik. Dient 23 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus,

„ Szubo Possilowatsch. Dient 30 Jahre. Ohne Felder. Ein Haus in der Oberwarosch.

„ Saba Nedick. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Szavo Gertschitz. Dient 15 Jahre. Ein Sohn, ein Feld, ein Haus in der Ballanka.

„ Arso Stoisin. Dient 10 Jahre. 1 Bruder, 1 Haus in der Ballanka.

„ Radick Matti. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in der Ballanka.

„ Petko Radoitschin. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Saba Pamoklit. Dient 18 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Szrama Szelleschan. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Ballanka.

„ Jouwan Donin. Dient 18 Jahre. Ohne Felder, 1 Haus in Ballanka.

Husaren:	Radoiko Oroszlamoschain. Dient 15 Jahre. Ohne Felder ohne Haus.
„	Mischo Zambar. Dient 18 Jahre. 1 Sohn. Ein Haus in der Ballanka.
„	Janka Medenbawin. Dient 26 Jahre. 1 Bruder. Ein Haus in der Ballanka.
„	Szerni Schiwan. Dient 18 Jahre. Ohne Felder. Haus in der Ballanka.
„	Szivan Kollunitz. Dient 15 Jahre. Ohne Felder. Haus in der Ballanka.
„	Kriszta Bazarick. Dient 15 Jahre. Ohne felder, ohne Haus.
„	Pelli Jocka. Dient 23 Jahre. Hat 2 Bruder, das Haus in Ballanka.
„	Martin Subo. Dient 32 Jahre. Hat 1 Bruder, das Haus in Ballanka.
„	Stephan Lisso. Dient 26 Jahre. Ohne Felder, das Haus in Ballanka.
„	Maxim Denuswatitz. Dient 8 Jahre. 1 Bruder, ohne Haus ein Sratzman.
„	Maxim Schismathi. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, das Haus in der neue Vestung.
„	Gajo Stojaczko. Dient 15 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Schivan Damijanovick. Dient 10 Jahre Hat 2 Bruder ohne Haus.
„	Jovan Raschkovit. Dient 8 Jahre. Haus in Ballanka. 1 Bruder.
„	Johas Mirko. Dient 18 Jahre. Ohne Felder. 1 Bruder, 1 Haus in Ballanka.
„	Jagas Cothigas. Dient 15 Jahre. 1 Sohn, 1 Haus in der Oberwarosch.

Sa: 85 Köpfe, 36 Felder, 61 Hauser.

2-te Compagnie.

Husaren Capitain:	Kolup. Dient 30 Jahre. 1 Sohn. Ohne Haus.
Hadnack:	Janko Bellalia. Dient 20 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Ballanka.
Vice Hadnack:	Szegedi István. Dient 9 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Oberwarosch.
Föndrich:	Vokuma Schismedia. Dient 14 Jahre. Hat 1 Feld. 1 Haus in Ballanka.

Wachtmeister:	Messarus Miska. Dient 7 Jahre. Ohne Felder. Haus in Oberwarosch.
Corporal:	Michael Peppik. Dient 10 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Oberwarosch.
„	Paka Immery. Dient 6 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Oberwarosch.
„	Sabo Gergel. Dient 4 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
Pfeifer:	Szippo Szmithell. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
Husaren:	Nestor Kataiska. Dient 8 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Ballanka.
„	Schifko Szenziani. Dient 18 Jahre. Ohne Felder, Ohne Haus.
„	Szako Szenlitskanin. Dient 14 Jahre. Ohne Felder. Das Haus in Oberwarosch.
„	Nicolai Horbatoich. Dient 3 Jahre. Hat ein Vater mit 2 Sohn. Haus in Oberwarosch.
„	Szivan Julinatz. Dient — — Hat ein Bruder. Haus in Ballanka.
„	Aranith Pellestia. Dient 20 Jahre. Hat ein Bruder. Haus in Oberwarosch.
„	Szeto Etwesch. Dient 25 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Radowan Szanadatz. Dient 18 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Radoitza Bujarin. Dient 8 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Milosch Kanischanin. Dient 20 Jahre. Haus mit ein Bruder in Ballanka.
„	Janko Aradoinin. Dient 7 Jahre. Haus in der Oberwarosch.
„	Nicolas Petscheetz. Dient 20 Jahre. Haus in der Oberwarosch.
„	Janko Iwanoff. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Rátz Mihály. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Jowa Gerowitz. Dient 20 Jahre. Hat ein Bruder. Haus in Ballanka.
„	Radivoi Szentianin. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Subo Lippovatz. Dient 8 Jahre. Hat ein Sohn. Haus in Ballanka.
„	Jurko Kresztiszitsch. Dient 10 Jahre. Hat ein Bruder. Haus in Ballanka.
„	Jurko Petschkanin. Dient 12 Jahre. Haus in Ballanka.

Husaren: Nestio Bekaschanin. Dient 12 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Andreas Sztabobaschits. Dient 7 Jahre. Ein Haus in der Ballanka.

„ Petar Merovitz. Dient 8 Jahre. Ein Bruder. Haus in der Ballanka.

„ Marko Krawin. Dient 8 Jahre. Haus in der Ballanka mit sein Bruder und ein Bürger.

„ Schiwan Szanadatz. Dient 7 Jahre. Ein Vater, 1 Bruder, 1 Haus in Ballanka.

„ Gertics Gerik. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Raz Janus. Dient 10 Jahre. Hat Felder, ein Haus in der Oberwarosch.

„ Karthus Janus. Dient 15 Jahre. Ein bürgerlicher Inwohner. Ein Haus in Oberwarosch.

„ Kun Andrasch. Dient 7 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.

„ Piatsch István. Dient 7 Jahre. Ein bürgerlicher Inwohner. Ein Haus in der Oberwarosch.

„ Almassi Mihal. Dient 5 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Patacki Andrasch. Dient 5 Jahre. Ohne Felder. 1 Haus in Oberwarosch.

„ Schowago Mihel. Dient 6 Jahre. 1 Sohn, 1 Haus in der Ballanka.

„ Tappaj Istok. Dient 5 Jahre. 1 Felder, 1 Haus in der Oberwarosch.

„ Kisch Kerger. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Angel Berta. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Makaj Mischko. Dient 2 Jahre. 1 Bruder, 1 Haus in Oberwarosch.

„ Absi Istvan. Dient 8 Jahre. Das Haus in Unterwarosch.

„ San Mikloschi Andrasch. Dient 8 Jahre. Das Haus in Oberwarosch.

„ Roscha Jetzi, Dient 8 Jahre. Das Haus in Unterwarosch.

„ Orvat Mischko. Dient 8 Jahre. Ein Bruder, 1 Haus in Oberwarosch.

„ Ballotasch Jakob. Dient 8 Jahre. 1 Felder, Haus in Oberwarosch.

Husaren: Barbier Ferentz. Dient 8 Jahre. 1 Inwohner, ein Haus in Oberwarosch.

„ Mazanokaj. Dient 8 Jahre. Ein Vater. Haus in Oberwarosch.

„ Horum Mistok. Dient 8 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Buschka Verens. Dient 8 Jahre. Ein bürgerlicher Inwohner, Haus in Oberwarosch.

„ Backa Deme. Dient 4 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Coram Miha. Dient 4 Jahre. Ein Felder, Haus in Oberwarosch.

„ Jarasch Schahadin. Dient 20 Jahre. 1 Haus in Ballanka.

„ Vaso Atellowich. Dient 16 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Kanissan Petzschkatz. Dient 15 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Stoiock Mochodain. Dient 7 Jahre. Haus in Oberwarosch.

Sá effective 63 Köpfe 27 Felder, 51 Haus.

Husaren 3-te Compag.

Hadnock: Rosa Istwan. Dient 8 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.

Vice Hadnock: Imbre Matthias. Dient 8 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.

Phöndrich: Sollnaj Sollney Thomas. Dient 7 Jahre. Ein Felder, ein Haus in Oberwarosch.

Corporal: Marok Istvan. Dient 9 Jahre. Ein Haus.

„ Baranj Istvan. Dient 9 Jahre. Ein Haus.

Husaren: Kellemen Mihal. Dient 8 Jahre. 2 Söhne. 1 Haus in Ballanka.

„ Rokitsch Ferentz. Dient 8 Jahre. Haus in Ballanka,

„ Monosch Pahl. Dient 10 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Ardetzky Andrasch. Dient 10 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Bap Isthock. Dient 11 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Sent Mihal Matthias. Dient 8 Jahre. Haus mit einer Wittib in Oberwarosch.

„ Kishandrasch. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Aoldi Andraso. Dient 8 Jahre. Haus in Oberwarosch.

Husaren: Baracki Peter. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Badnocki Janosch. Dient 8 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Szakkany Ferentz. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Buschkaj Gergely. Dient 10 Jahre. 1 Sohn. Haus in Oberwarosch.

" Loschantz Janus. Dient 9 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus

" Gnari Ganar. Dient 9 Jahre. Sein Haus in Unterwarosch.

" Posta Ferenc. Dient 10 Jahre. Sein Haus in Unterwarosch.

" Pusch Andraso. Dient 10 Jahre. 2 Söhne. Sein Haus in Oberwarosch.

" Monar Istok. Dient 10 Jahre. Ein schwager in Oberwarosch.

" Sallacky Andrasch. Dient. 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

" Faranock Janosch. Dient 9 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Szippack Janosch. Dient 6 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

" Vasch Ferentz. Dient 7 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Karassj Gerth. Dient 6 Jahre. Ein schwiger Sohn, Haus in Oberwarosch.

" Toth Ferencz. Dient 9 Jahre Haus in Oberwarosch.

" Szalmaj Janosch. Dient 8 Jahre. Ein Bauer Inwohner. Haus in Oberwarosch.

" Szegj Temnij. Dient 4 Jahre. Ein Bruder. Haus in Unterwarosch.

" Szontas Mathias. Dient 8 Jahre. Ein Vater. Haus in Unterwarosch.

" Vatgertj Janosch. Dient 7 Jahre. Ein Vater. Haus in Oberwarosch.

" Varkasch Matthias. Dient 8 Jahre. Haus in Unterwarosch.

" Biro Micklos. Dient 7 Jahre. Haus in Oberwarosch.

" Heydeck Pall. Dient 8 Jahre. Haus in Ballanka.

" Szytzloch Marton. Dient 8 Jahre. Inwohner ein Bauer. Haus in Oberwarosch.

Husaren:	Wittzock Andrasch. Dient 7 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Tot Istook. Dient 8 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Kenderische Görg. Dient 8 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Martonoschi Janosch. Dient 9 Jahre. Haus in Unterwarosch.
„	Mackaj Götzi. Dient 6 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.
„	Patzschka Temi. Dient 6 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.
„	Bodrogj Istvan. Dient 4 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.
„	Benack Ferencz. Dient 8 Jahre. Ein Haus in Unterwarosch.
„	Sze Myhall. Dient 3 Jahre. Ein Haus in Oberwarosch.

Summa 46 Köpfe 16 Felder, 43 Hauser.

Heyducken Erste Compagnie.

Hadnack:	Lodosch Janosch. Dient 33 Jahre. Haus in Ballanka.
Vice Hadnack:	Luca Tugatzschky. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
Fändrich:	Nicola Poppowitz. Dient 21 Jahre. Haus in Ballanka. 1 Bruder.
Feldwäbl:	Stojan Lipowatz. Dient 22 Jahre. Haus in Ballanka.
Corporal:	Jovan Kitsch. Dient 22. Jahre. Ein Haus in der neuen Vöstung.
„	Simeon Szenthiani. Dient 25 Jahre. Haus in der Ballanka.
Tambour:	Andre Parath. Dient 20 Jahre. Haus in Oberwarosch.
Heyducken:	Pejo Schlawowaschitz. Dient 12 Jahre. Haus in Oberwarosch
„	Stefan Szarassÿ. Dient 24 Jahre. 1 Sohn, Haus in Ballanka.
„	Horwad Istook. Dient 15 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Mihalitza Malj. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Mihall Wettro. Dient 20 Jahre. Ohne Feldern, ohne Haus.
„	Ratz Novack. Dient 25 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Grabo Pusasio. Dient 15 Jahre. Haus in Oberwarosch.

Heyducken: Anthony Reteiszarj. Dient 5 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Myhaly Solga. Dient 25 Jahre. Ein Felder, Haus in Ballanka.

„ Sztojko Szÿsmatthia. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Mattho Torock. Dient 7 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Nicolai Plach. Dient 20 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Illia Szerwetzschÿ. Dient 16 Jahre. 1 Bruder, Haus in Ballanka.

„ Gabriel Szervinyi. Dient 20 Jahre. 1 Sohn, Haus in Ballanka.

„ Peter Schismathia. Dient 26 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Philip Oppanczar. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Ostaj Parjanatz. Dient 15 Jahre. Inwohner, Haus in Oberwarosch.

„ Stanissa Pusazia. Dient 25 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Nicol. Szegedinetz Dient 20 Jahre. Ein Bürger. Inwohner, Haus in Oberwarosch.

„ Peter Summaditz. Dient 15 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Marci Hallas. Dient 25 Jahre. 1 Sohn, 1 Haus in Ballanka.

„ Szypko Pusazio. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Horvath Schander. Dient 34 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.

„ Schiwan Kattowitz. Dient 18 Jahre. Ein altes Vater, Haus in Oberwarosch.

„ Mylia Rockeaschany. Dient 22 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Misko Mali. Dient 20 Jahre. Haus in Oberwarosch.

„ Szernÿ Milottin. Dient 30 Jahre. 1 Vater, 1 Bruder, Haus in Ballanka.

„ Ivan Budowalatz. Dient 30 Jahre. 1 Sohn, Haus in Ballanka.

„ Gerko Geÿtz. Dient 21 Jahre. 1 Bruder. Haus in Ballanka.

„ Sztojan Lippovatz. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Matthock Aradiany. Dient 30 Jahre. Ein Sohn, Haus in Ballanka.

„ Lucas Szervetzschia. Dient 10 Jahre. Haus in Ballanka.

„ Mattha Hallas. Dient 15 Jahre. Haus in Oberwarosch.

Heyducken:	Sztipan Vetrovitz. Dient 3 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Kupatsch Ferencz. Dient 15 Jahre. Haus in Unterwarosch.
„	Parkan Istwan. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Schuajo Misko. Dient 20 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Kovatsch Janos. Dient 28 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„	Mylosch Szegedinatz. Dient 16 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Nÿnko Tuferia. Dient 20 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Sabo Istook. Dient 3 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Görg Alabore. Dient 6 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Martho Mynoscheff. Dient 2 Jahre. Haus in Ballanka.

Sá 51 Köpfe. 13 Felder. 46 Hauser.

Heyducken 2-te Compag.

Hadnack:	Janschika Radoszavlivicz. Dient 32 Jahre. 1 Sohn, Haus in Ballanka.
Fändrich:	Ratz Dodor. Dient 30 Jahre. Haus in Ballanka.
Feldwäbl:	Schiwan Szungradatz. Dient 35 Jahre. Ein Sohn, Haus in Ballanka.
Corporal:	Radusov Aradrianj. Dient 28 Jahre. Ein Sohn, Haus in Ballanka.
Heyducken:	Jovane Szungradatz. Dient 28 Jahre. Ein Bruder. Haus in Ballanka.
„	Marian Temeschwaratz. Dient 23 Jahre. Ein Bruder, Haus in Ballanka.
„	Vleiko Szegedinetz. Dient 21 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Mattho Aradranin. Dient 25 Jahre. Haus in Unterwarosch.
„	Thoma Martonoschanin. Dient 25 Jahre. Sein alt Vater Haus in Ballanka.
„	Stanischa Beschenovatz. Dient 25 Jahre. 1 Sohn, Haus in Ballanka.
„	Masi Mycho. Dient 35 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Szerny Boguscha. Dient 27 Jahre. Haus in Ballanka.

Heyducken: Ratz Damian. Dient 28 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„ Nedelko Halvaschian. Dient 28 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Vukovay Szegedinatz. Dient 36 Jahre. Sein Vater, Haus in Ballanka.
„ Jovan Jenovatz. Dient 10 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Iszo Szanadatz. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Miohat Aloga. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Stephan Szammadatz. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Mylodin Ratz. Dient 26 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„ Misko Dornajo. Dient 23 Jahre. Ein Sohn, Haus in Ballanka.
„ Görgo Temiswaratz. Dient — Jahre. Sein Vater gestorben, sein Sohn Stephan, Hauš in Oberwarosch.
„ Schifko Bayjatz. Dient 30 Jahre. Schwiger Sohn, ohne Haus.
„ Schiwan Ratz. Dient 15 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Novack Ignatov. Dient 20 Jahre. 1 Bruder, Haus in Ballanka.
„ Jurko Sekeresch. Dient 20 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Jovan Schuldikovich. Dient 7 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Jurko Martonoschanin. Dient 27 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Ilia Schamboracz. Dient 25 Jahre. Einen Bruder, Haus in Ballanka.
„ Pranko Fenlaschanin. Dient 5 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„ Grube Szanadatz. Dient 21 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Mattha Vrandszarith. Dient 25 Jahre. Haus in Ballanka, sein Bruder Huszar.
„ Juro Lipowatz. Dient 20 Jahre. Sein Bruder, Haus in Ballanka.
„ Schiwan Szungradatz. Dient 6 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„ Stojan Kaleajrian. Dient 10 Jahre. Haus in Oberwarosch.
„ Pano Kassabie. Dient 10 Jahre. Haus in Ballanka.
„ Stoisa Kladrotriga. Dient 10 Jahre. 1 Bruder, Haus in Ballanka.

Heyducken:	Schiwan Gallinatz. Dient 12 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Ivan Borovia. Dient 18 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Schiwan Vukoschanin. Dient 5 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Toscho Kappa Maschia. Dient 5 Jahre. Haus in Ballanka.
„	Petar Karoffschanin. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Nedel Zowaschiot. Dient 8 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Mischko Perperia. Dient 10 Jahre. Ohne Felder, ohne Haus.
„	Subo Sandatsch. Dient 30 Jahre. Ein Haus in der Oberwarosch.
„	Jutschko Samburatz. Dient 40 Jahre. 6 Söhne, Haus in der Oberwarosch.
„	Kowatsch Peter. Dient 4 Jahre. Ein Haus in der Oberwarosch.

Summa 49 Köpfe, 16 Felder, 39 Hauser.
Summar: Köpfe 294, Felder 108, Hauser 240.

Eredetije Szeged v. levéltárában, 1718. évi lajstromozatlan iratok közt.

CXCII.

1719. máj. 21. Laxenburg. III. Károly király Szeged város régi kiváltságleveleit átírja, megerősíti és az azokból folyó, úgy a város közönségét, mint az egyes polgárokat megillető jogokat és szabadságokat elősorolja.

Nos Carolus sextus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Luxenburgi, Virthenbergae etc. superioris et inferioris Silesiae, princeps Svaeviae, marchio Moraviae, comes Habspurgi, Tyrolis, Ferretti, Kyburgi et Goritie etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod pro parte ac in personis fidelium nostrorum prudentum ac circumspectorum judicis ac juratorum civium, totiusque communitatis regiae ac liberae civitatis nostrae Szegediensis in comitatu Csongradiensi existentis, exhibitae sint nobis et praesentatae certae quaedam benignae literae serenissimi condam principis ac domini, Josephi Romanorum imperatoris et regis Hungariae, fratris nempe et immediati praedecessoris nostri gloriosae reminiscentiae

desideratissimi privilegiales in forma libelli confectae, in hacce archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die trigesima mensis julii anno millesimo septingentesimo decimo iam praeterito sub sigillo eiusdem imperatoris et regis secreto, quo ut rex Hungariae utebatur, impendenti, manusque propriae subscriptione elargitae, certas binas aeque privilegiales literas, primas quidem serenissimi olim Mathiae regis Hungariae praedecessoris nostri gloriosae memoriae, sub dato quinto idus junii anni Domini millesimi quadringentesimi sexagesimi quinti iam dudum praeteriti patenter confectas et emanatas, secundas vero serenissimi olim imperatoris Romanorum ac similiter Hungariae regis Ferdinandi secundi, praedecessoris et proavi nostri desideratissimi gloriosae recordationis, similiter privilegiales in hac civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quinta mensis novembris anni millesimi sexcentesimi trigesimi primi elargitas confirmative in se continentes, quibus mediantibus idem imperator et rex Josephus pro parte praefatorum judicis ac iuratorum civium, totiusque communitatis praerepetitae civitatis nostrae Szegediensis, praefatas dictorum Mathiae et Ferdinandi secundi respective Romanorum imperatoris et regum Hungariae privilegiales complectentes in se alias quaspiam divorum condam Hungariae regum de et super certis mentionatae civitatis nostrae Szegediensis praerogativarum et immunitatum libertatibus ibidem fusius declaratis emanatas literas, modalitate inibi expressata, erga etiam praestationem certae quantitatis frumenti ibidem specificatae armadae caesareae subministratae, vigore benignae resolutionis divi olim Leopoldi primi Romanorum imperatoris et Hungariae regis domini genitoris et praedecessoris nostri gloriosae memoriae per cameram nostram aulicam, cancellariaeque nostrae regiae Hungariae itidem aulicae in anno adhuc millesimo septingentesimo tertio, die decima quarta aprilis dudum praeterito, decretaliter intimatae, confirmasse dignoscebatur, tenoris infrascripti. Supplicatum itaque exstitit maiestati nostrae pro parte et in personis memoratorum judicis et juratorum civium, totiusque communitatis suprafatae civitatis nostrae Szegediensis humillime, quatenus nos non solum suprafatas Josephi, Romanorum imperatoris et regis Hungariae privilegiales literas confirmationales, omniaque et singula in iisdem contenta, ratas, gratas et accepta habentes, literisque nostris pariter privilegialibus inseri et inscribi facientes, authoritate nostra regia acceptare, approbare, roborare et ratificare, ac pro praefatis civibus et inhabitatoribus antelatae civitatis nostrae Szegediensis, posterisque et successoribus eorundem universis innovando, perpetuo valituras gratiose confirmare, verum etiam ad mentem literarum privilegialium Uladislai condam Hungariae regis, praedecessoris nostri gloriosae recordationis in libera ac regia civitate nostra Budensi, die secunda festi pentecostes anni millessimi

quadringentesimi nonagesimi octavi emanatarum, ac per divos olim Hungariae reges confirmatarum, quibus mediantibus hoc et id, quatenus nimirum iidem cives et hospites Szegedienses, omnibus iis libertatibus, praerogativis et indultis, quibus civitates Buda et Alba-Regalis fruebantur et utebantur, ac ad instar earundem, dicti quoque cives et hospites Szegedienses usi et gavisi fuisse dignoscebantur, iisdem libertatibus ipsorum ulterius etiam ad instar aliarum liberarum et regiarum civitatum omnino frui et gaudere debere benigne annuisset, hae vero libertates et praerogativae nec in iisdem primaevis privilegialibus, sed nec aliis subsecutis confirmationalibus explanatae et per extensum specifice declaratae, sed duntaxat relative comprehensae haberentur, easdem de privilegialibus literis dictae civitatis nostrae Budensis, in quantum cum reliquis liberis ac regiis civitatibus nostris communes esse dignoscerentur, excerpi, praesentibusque literis nostris cum specifica declaratione et benigna concessione nostra inseri et inscribi, ac pro iisdem successoribusque eorundem perpetuo valituras clementer declarare et concedere dignaremur. Quarum quidem privilegialium et confirmationalium literarum tenor sequitur in hunc modum: [Átírva I. József királynak Bécsben, 1710. évi júl. 30-án kelt kiadványa, mely a CVI., XCIV., XXXVIII. és XXXV. sz. a. közölt okiratokat foglalja magában.]

Nos itaque huiusmodi supplicatione pro parte praefatorum iudicis ac iuratorum civium totiusque communitatis praepetitae civitatis nostrae Szegediensis, nostrae, modo quo supra, porrecta majestati, regia benignitate exaudita, clementer et admissa, non solum praeinsertas literas benememorati condam imperatoris et regis Hungariae Josephi privilegiales confirmationales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio et suspicione carentes, praesentibusque literis nostris itidem privilegialibus de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earundem continentias, clausulas et articulos, eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, viribusque eorundem veritas suffragatur, ratas, gratas et accepta habentes, in quantum iidem cives in usu eorundem privilegiorum fuissent et existerent de praesenti, authoritate nostra acceptavimus, approbavimus, roboravimus et ratificamus; verum etiam et insuper tum ex benignitate et clementia nostra caesareo regia, tum vero attentis et consideratis antelatorum civium et incolarum civitatis nostrae Szegediensis, fidelitate, fideliumque et utilium servitiorum meritis, quae iidem sacrae cum primis regni nostri Hungariae coronae ac divis condam benememoratis Leopoldo, domino genitori et Josepho fratri, ambobus autem Romanorum imperatoribus et Hungariae regibus praedecessoribus nostris gloriosae memoriae desideratissimis, augustaeque domui, ac jam majestati quoque

nostrae pro locorum et temporum varietate atque occasionum exigentia, ut primum eadem civitas e jugo turcico per gloriosa caesareo regia armada eliberata, et iure postliminii ipsi regno reincorporata, ac inter status articulariter connumerata fuisset, tam pacis, quam difficillimis belli, ac intestinorum novissimorum Rakoczíano-Bercsenianorum motuum et disturbiorum temporibus, pro posse suo, zelose, constanter et alacriter hactenus exhibuerunt et impenderunt, ac imposterum quoque pari fidelitatis et constantiae fervore (uti nobis de iisdem benigne persuasum habemus) exhibituri et impensuri essent, pro meliori et uberiori dictae civitatis nostrae Szegediensis subsistentia et conservatione, nonnulla puncta iura, immunitates et emolumenta modofatae civitatis nostrae Szegediensis concernentia, vigore benignae resolutionis nostrae caesareo regiae eatenus subsecutae, per expeditionem camerae nostrae aulicae sub dato in urbe hacce nostra Viennensi, die decima tertia novembris anno domini millesimo septingentesimo decimo quinto eius temporis camerali praefecto nostro Szegediensi Josepho Cometh decretaliter intimata, clementer impertivissimus, ac praeterea praeinsertas Uladislai regis literas privilegiales respectu libertatum et praerogativarum saepefatae civitatis Szegediensis, ad alias literas praeassertarum civitatum nostrarum Budensis et Albensis semet relative provocantes explanandas, et de literis privilegialibus dictae civitatis nostrae Budensis, in quantum cum aliis liberis ac regiis civitatibus nostris communes esse dignoscerentur, excerpendas, et per extensum specifice declarandas, ac id ipsum saepefatis civibus et incolis praelibatae civitatis nostrae Szegediensis benigne annuendum et concedendum esse duximus: ut universis et singulis juribus, praerogativis, immunitatibus et privilegiis, tum regni articulis, tum etiam generali reliquarum liberarum regiarumque civitatum nostrarum consuetudine eidem competentibus, libere uti, frui et gaudere valeant, et quarto regni statui, rursus cum sessione et voto, prout antiquitus fuissent et iam vigore novellaris regni constitutionis, jure postliminii ad statum liberae et regiae civitatis, articulariter reassumpti exstitissent, uniantur, ac ad generales regni diaetas per regales evocentur, pro peculio sacrae coronae habeantur, nec ab ea unquam separari, alienari vel oppignorari ullo pacto possint et valeant; magistratus et cives collectivo nomine sumpti pro vero et indubitato regni nobile censeantur, publicas contributiones non secus, quam cum regno et taxas diaetales ad instar reliquarum civitatum nostrarum liberarum et regiarum praestare sint obligati; jus territoriale in suis territoriis et praediis hactenus etiam quiete possessis, signanter vero possessione Tape, cum piscina Vartho, alias Holt-Tisza nuncupata, eiusdemque appertinentiis, quae in anno millesimo septingentesimo decimo quinto eisdem civibus Szegediensibus cameraliter assignata fuissent, ad instar

aliorum dominorum terrestrium cum iurisdictione, dominio, fructu et utilitatibus appertinentibus habeant. Ad decimas vero minores, utpote agnellorum et apum, ipsi cives Szegedienses, sed nec ad nonam, vel in vicem huius aliam quampiam praestationem contra antiquam civitatum libertatem per neminem ullo modo cogi possint. — Et quia commercium civile in educillando praecipue et macellando, aut alio quocunque nomine apellatum, soli civitati et nemini alteri, tam intra moenia, quam etiam in Palanka (qua aeque in territorio civitatis existente) competit: hinc nullis pariter, prouti nec clero, praeterquam ab antiquo privilegiato, nec comitatui, nobili, cameratico, aut militi, nisi qui ius concivilitatis solito more consecutus fuerit, tale commercium, aperte, vel occulte, ac directe vel indirecte exercere, nec vina externa ad educillandum sine praevia apud magistratum insinuatione introducere liberum erit; attendendum vero per quemcunque hocce educillandi beneficium plenam ipse magistratus civilis id impediendi et turbandi habeat facultatem. Hinc iuxta priores praefati regni nostri Hungariae leges, non minus et ultimae diaetae Posoniensis anni millesimi septingentesimi decimi quinti constitutiones, militares, maxime autem eorundem laniones, caupones, inspectores, nec minus et armamentarii, in praeiudicium magistratus civitatensis, ipsorumque civium et dominorum terrestrium ab exercendo quocunque macello, vel educillo inhibiti sunto. Postulatum ius braxandi et exstruendi braxatorii memoratae civitati Szegediensi ad instar aliarum liberarum ac regiarum civitatum et dominorum terrestrium eum in finem privative conceditur, ut eadem civitas (medio eiusmodi civitatis proventum) incumbentes sibi erogationes facilius superare, successiveque in perfectiorem statum pervenire queat. — Pro bono porro et publico commodo civitatis, singulis angariis, intra annum per quatuordecem dies, sola civitas hactenus etiam usitati iure educilli fruetur, interea vero, nulli civium, nisi in diversoriis, pro solis divertentibus educillare liberum erit. Omnes tam militares, quam camerales officiales, et alii, non minus graeci, aliique, qui fundos civiles possident, aut quaestum et artes mechanicas exercent, de lege regni et juxta diaetalem resolutionem ipsius antelati consilii nostri aulae bellici interventam approbationem, onera realia et communia, proportionale cum civitate portare teneantur, eatenusque dicta civitas ne turbetur. In suis porro propriis territoriis jus pascuationis, et ab aliis, qui in dictae civitatis fundo pascuis fruuntur, obvenientes praestationes exigendi, venationis item, maiorum pariter et minorum piscium piscationis, cum reditibus similium piscationum, ac ibidem comprehensis molendinis, aliunde ad civitatem, vel privatos cives pertinentibus, nec non iure ripparum, portus sive trajectus Tibiscalis, vectigalisque tam a navium statione, tum etiam transmigrantium rebus et personis vectigalium solutioni obnoxiis colli-

gendi; praeterea diversoriis, tabernis, pharmacopolis, uti ex physico, seu medico ordinario pro communitate suscipiendo, ac etiam officina pistrina, domibus, seu aedificiis ad cocturam et exustionem laterum, seu tegularum exstructis et exstruendis, cum fructu inde emergente, uti et omnibus proventibus, aliisque locis publicis, pro communi civitatis bono applicandis, theatri videlicet domibus jaculatoriis, aliisque locis publicis prospiciendi; jus item, ut praetactum est, braxandi cum facultate ad extraneam et alienigenam cerevisiam invehendam, erga tamen iam practicatam nonnulorum grossorum pro xenodochii duntaxat conservatione, colligendorum concedenda, pro memoratis civibus salvum et illaesum permaneat. Incumbet etiam magistratui pondera et mensuram aridorum et liquidorum observare, ac hunc in finem libram etiam publicam et mensuram legalem erigere et statuere, et his iniuste utentes et defraudentes quoque punire; nec non in ordinariis nundinis, forisque publicis, ad actus tumultuarios et violentos curam habere, ad opera quoque et manufacturas, ut sine dolo, fuco et fraude, sed et iuxta cuiuslibet artis leges solidae sint, attendere et providere; cives etiam et incolas in medium sui recipere, iudeos et zingaros admittere vel non admittere, super orphanos et bona eorum curam habere, tutores et curatores rationibus dandis obnoxios constituere. De pergulis stationibus venditisque pecoribus moderatam, ac alibi etiam consvetam collectam ac telonium penes speciale superinde obtentum benignum privilegium nostrum exigere. Parochum seu plebanum cum beneficiis et oneribus canonice legalibus denominare, et cui competit praesentare, cives ipsos pro communi civitatis necessitate et ad iurisdictionis tuitionem ad praestandas operas adigere, collectas iisdem legibus regni conformes ac in reliquis etiam liberis regiisque civitatibus receptas imponere et municipalia inter se statuta, constitutionibus tamen patriis minus contraria, concedere. — Denique iure caducitatis et retractus, iurisdictioneque privative in civitate, eiusque territoriis, magistratualique iudicatu, tam in politicis civilibus et criminalibus, virtute iuris gladii eidem plene competentis cum potestate, super quibuscunque delictis cognoscendi, incaptivandi et exequendi, signaque iurisdictionalia erigendi, in criminalibus quidem sine appellatione, iuxta leges regni ac iura municipalia et communia, salva ad sedem tavernicalem, iuxta veterum usum et consuetudinem provocatione, uti, frui et gaudere. Iudicatui porro magistratuali omnes et singuli cives et incolae cuiuscunque nationis, et signanter quidem rasciani et iudaei (qui non alterius, quam ipsius civitatis protectionem, seu iurisdictionem amplius assumi possint) ac alii universi, seu ex opificio, artificio, seu quaestura viventes, quoad cunctas causarum species in proprio territorio exortas, civiles et criminales, reales et personales, prout et nobiles respectu fundorum civilium subiacere et

communia onera communiter ferre et tolerare debebunt, hoc per expressum declarato, ut nemo a vera orthodoxa romano catholica religione alienus in concivem, ullo sub praetextu admittatur aut toleretur. Praedeclarati demum cives, hospites et incolae memoratae civitatis nostrae Szegediensis liberam, etiam iudicis, praesente nihilominus regio commissario nostro ad restaurationem magistratualem de more in aliis liberis ac regiis civitatibus nostris observato exmittendo, electionem in die consueto singulo biennio habituri sint, ita, ut selectus civium rite a iudice convocatus, in domo civica, officiis prius resignatis, iuxta votorum pluralitatem in praesentia, ut praemissum est, commissarii nostri regii, civium oratoris et iurati notarii singillatim a civibus colligendorum, vel priorem confirmare, vel alium ex senatu electum, medio etiam iuramenti ordinarii, in parochiali ecclesia ante altare desumendi, in festo divi Georgii militis et martiris denominare valeat, similiter magistratus ex numero duodecim senatorum, uno vel alio demortuo (quem locum usque ad praecitatum electionis terminum vacare oportebit) alterum idoneum, habita virtutis et prudentiae ratione, in locum eius eligendi, ac cetera munera civilia distribuendi, curam super proventibus civitatis habendi et ab officialibus debitas rationes exigendi et exiquendi habeat facultatem; hoc tamen per expressum declarato, quod si quipiam senatorum contra iura senatus, vel etiam officium suum, quodpiam delictum commiserit, propter quod vel a functione sua suspensionem, vel plane amotionem mereretur, semper praeviae desuper cancellaria nostra regia hungarica genuine et circumstantialiter informanda et ab ulteriori benigna ordinatione nostra eidem magistratui praestolandum erit. Per expressum volumus etiam et declaramus, ne ullus alius, sive militares, sive camerales officiales nostri, nec etiam comitatus, cum praeiudicio legum et dictae civitatis nostrae Szegediensis quampiam iurisdictionem exercere, iudicium contra cives ferre, vel aliis actibus iurisdictionalibus, praeter lege definitos, et comitatibus etiam attributos, in eos procedere et semet immiscere, vel solutione accisarum, ad instar rusticorum aggravare, ac in exequendo actu criminali, in portis, seu alibi iudicium civile impedire praesummant; cumque iusti pro iniustis, ac innoxii pro reorum excessibus non debeant quoquo modo impediri: hinc prout sepefatos incolas, hospites et cives praefatae civitatis nostrae Szegediensis, ubique locorum, propter aliorum debita in persona vel rebus suis arestari, et detineri facere, imo et debitorem civem absque postulata praevie et denegata iustitia turbari, et arestari cautum omnino et vetitum esse volumus, ita a quibuslibet vectigalibus, tributis, teloniis et tricesimis, intra ambitum praefati regni nostri Hungariae, prout et violenta in domos ipsorum invitis hospitibus (praeter magistratualem assignationem) cuiuscunque conditionis hominum condescensione, quarteriis,

et hospitalitate, antiqua eorum et reliquarum liberarum ac regiarum civitatum nostrarum libertate id exigente, exemptos et supportatos esse declaramus, ita tamen et ea conditione, ut praerepetiti cives, incolae et hospites in omnibus aliis civitatibus nostris regiis se conformare et ab agratitudinis ac infidelitatis nota et macula, sub poena amissionis et ablationis horum ac aliorum omnium privilegiorum et libertatum suarum perpetuo sibi cavere, hocque insigne beneficium et non vulgarem gratiam et clementiam nostram in ipsos collatam de majestate nostra, haeredibusque et successoribus nostris legitimis videlicet Hungariae regibus, omni fide, constantia et fidelitate jugiter demereri studeant et debeant, imo acceptamus, approbamus, roboramus, ratificamus, confirmamus, explanamus et indulgemus; salvo tamen jure alieno, potissimum vero ecclesiarum Dei. — Quo vero perpetuum, et celebrius huius nostrae benignitatis et clementiae erga praefatam civitatem nostram declaratum exstet documentum, eodemque pleniore beneficio decorata, clarius in oculos incurrat hominum, antiqua armorum eiusdem, quibus ante hac dudum a divis olim Hungariae regibus condecorata et nobilitata ac iisdem ab anno adhuc millesimo ducentesimo usa fuit, insignia quae quidem iniuria et vicissitudinibus superiorum temporum, ab iisdem fatali quocunque modo deperdita, recenter tamen in anno millesimo septingentesimo quarto per piscatores ex fluvio Tycio seu Tibisco, casu omnino fortuito et insperato retibus extracta, ad manus modernorum civium et hospitum nostrorum reddita, ac coram nobis in specie reproducta, attrita quamvis, verum effigiem cum una circumferentia seu inscriptione: „Sigillum Regiae Civitatis Szegediensis“ et praenotatum annum clare repraesentantia clementer approbavimus, ac in vicem eiusdem, velut vetustate temporis attriti, in conformitate eiusdem novum sigillum effigendi, et in hanc uti sequitur formam imposterum etiam futuris, ac perpetuis semper temporibus, ac usum cerae rubrae in quavis sigilli eorundem impressione benigne concesserimus: scutum videlicet militare erectum bipartito divisum, in cuius dextra duo fluvii, Tibiscum et Marusium designantes, in ceruleo campo decurrere et defluere, in sinistra vero scuti partibus dimidiata aquila, cum ala expansa, et pede deauratum sceptrum unguinetenus tenente, in albo campo naturaliter depicta esse cernuntur, ac in circumferentia, seu circulo rotundo ex viridi laura constante, totam scuti peripheriam ambiente, sequentia verba auro depicta: „Sigillum Regiae Civitatis Szegediensis 1200“ leguntur. Scuto demum incumbentem galeam militarem clatratam seu adapertam regio diademate, unum candidum agnum supra coronam stantem proferente ornatum. A summitate vero, seu cono galeae laciniis seu lemniscis, hinc candidis et rubris, illinc vero flavis et caerulaeis ad scuti extremitates se se placide diffundentibus, illudque ipsum decenter, ac

venuste exornantibus, quemadmodum haec omnia in principio seu capite praesentis benigni diplomatis nostri pictoris edocta manu et artificio propriis et genuinis suis coloribus clarius depicta et ad oculos intuentium lucidis posita esse conspiciuntur. Decernentes et ex certa nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut memoratae civitatis nostrae Szegediensis cives, hospites et incolae ac eorum posteri ac successores universi, sigillo eiusdem civitatis praevio modo armorum insigniis notato et exculpto universas et quaslibet litteras quacunque de causa in medio eorumdem emanandas, cera rubra sigillare, huius modïque sigillo in cera coloris praenominati quibuscunque literis, ipsorum appensa seu appressa perinde, sicut literis, seu sigillo aliarum liberarum ac regiarum civitatum nostrarum cera similis coloris in sigillo utentium vigor et fides adhibeantur adhiberique debeant, effective et indubitanter. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras secreti maioris sigilli nostri impendentis, quo ut rex Hungariae utimur, munimine roboratas, iisdemque civibus et incolis annotatae civitatis nostrae Szegediensis pro ipsis eorumque posteris et successoribus in aevum valituras dandas duximus et concedendas. — Datum per manus fidelis nostri nobis sincere dilecti spectabilis ac magnifici comitis Nicolai Illésházy de eadem, haereditarii in Trencsin eiusdemque et Liptoviensis comitatuum perpetui supremi comitis, actualis intimi consiliarii nostri et per dictum regnum nostrum Hungariae aulae nostrae cancellarii, in castro nostro Laxenburg, die vigesima prima mensis maii, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono, regnorum nostrorum Romani octavo; reverendissimis serenissimo ac venerabilibus in Christo patribus, dominis, Christiano Augusto, duce Saxonicae, principe, metropolitane Strigoniensis, ac Emerico e comitibus Csáky, Colocensis et Bachiensis ecclesiarum canonice unitarum archiepiscopis et sanctae Romanae ecclesiae presbiteris cardinalibus, comite Gabriele Antonio Erdődy Agriensis, praelibatis Christiano Augusto Jauriensis et Emerico Csáky Varadiensis administratoribus, comite Ladislao Adamo Erdődy Nitriensis, fratre Emerico e comitibus Esterházy Zagrabiensis, comite Ottone Joanne Baptista a Wolkra Veszprimiensis, fratre Ladislao e comitibus Nádasdy Csanadiensis, comite Francisco Wilhelmo a Nesselrod Quinque-Ecclesiensis, Georgio Ghillányi Thininiensis, altero Georgio libero barone Mártonffy Transylvaniensis, Petro Bakics Bosnensis, Francisco Josepho Vernich Sirmiensis, Nicolao Podmajevich Segniensis et Modrusiensis seu Corbaviensis, comite Michaele Friderico ab Althan Vaciensis, Emerico libero barone Pongrácz electo Pharensis, Stephano Kazó electo Belgradiensis, Andrea Kürtösy electo Traguriensis, comite Paulo Forgách electo Rosonensis, Stephano Kontor electo Tribunicensis et Paulo Spátzay electo Arbensis ecclesiarum episcopis ecclesias Dei

feliciter gubernantibus; item spectabilibus ac magnificis comite Nicolao Pálffy ab Erdőd, praefati regni nostri Hungariae palatino, iudice Cumanorum, aurci velleris equite et locumtenente nostro regio, comite Stephano Koháry de Csabrágh, iudice curiae nostrae regiae, comite Joanne Pálffy a praedicta Erdőd, antelatorum regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bano, comite Sigismundo Csáky de Keresztszegh tavernicorum, comite Marco Czobor de Czobor Sz. Mihály, janitorum, illustri sacri Romani imperii principe Michaele Esterházy de Galantha curiae, comite Francisco de Batthyány, perpetuo in Német-Ujvár pincernarum, comite Joanne Kéry de Ipolykér agazonum, comite Joanne Draskovich de Trakostyán cubiculariorum, comite Petro Zichi de Vasonkeő dapiferorum nostrorum regalium per Hungariam magistris, ac praelibato comite Nicolao Pálffy a repetita Erdőd, comite Posoniensi, caeterisque quamplurimis totiesfati regni nostri Hungariae comitatus tenentibus et honores. Carolus. mp. Comes Nicolaus Illésházy mp. Josephus Sigray mp.

Praesentes liberae ac regiae civitatis Szegediensis avitae privilegiales et confirmationales litterae per modernem sacratissimum principem Carolum sextum Romanorum imperatorem et regem Hungariae etc. dominum dominum nostrum clementissimum cum aliarum ac plurimarum libertatum auctione et explanatione apostolica caesareo regia authoritate clementissime confirmatae, in generali congregatione comitatus Bachiensis die decima mensis may, anno millesimo septingentesimo vigesimo, in oppido Baja frequenti numero celebrata praesentatae, eademque homagiali cum obligatissima acceptatae ac solemniter nemine contradicente publicatae sunt. Anno, die, loco ut supra. Signatum et extradatum per Joannem Kelemen, praelibati incl. cottus Bacsiensis fiscum et surrogatum notarium mp.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában 138. sz. a.

CXCIII.

1719. aug. 5. Szerződés Szeged város és a kegyes tanító-rend között a városi plébániának átvétele és a hat osztályú iskola megnyitása ügyében.

Nos Joannes Temesváry iudex primarius, senatores: Dániel Rósa, Joannes Pálffy, Joannes Tuttovicz, Joannes Szigyártó civitatis capitaneus, Gregorius Lantos, Petrus Dékány, Stephanus Vastag, Joannes Petricz, Georgius Tóth, Franciscus Fazekas, Paulus Nagy adiunctus notarius, Petrus Szabó, item Joannes Hajdú tribunus plebis, Andreas Fazekas, Stephanus Makra, Ulricus Strausz, Joannes Miller camerarius, Michael Faragó, Andreas Kell, Adamus Svajbelmár, Joannes Vékes,

Michael Gazdag, Stephanus Csaldÿ, Albertus Szűcs, Andreas Temesváry, Michael Losoncz, Michael Szántó, Mathias Domonkos, Andreas Puskás et Andreas Rósa, Franciscus Losoncz, Adamus Fazekas, Andreas Balogh, Joannes Tóth, Mihael Eördög, Casparus Tót, aeque iurati cives liberae ac regiae civitatis Szegediensis, memoriae commendamus, tenore praesentium significantes, quibus expedit universis. Posteaquam sacratissima caesarea regiaque maiestas, dominus dominus noster clementissimus, civitatem hanc, velut peculium suum regium (iure postliminÿ) in avitas libertates suas et privilegia reponere, inqua integrum restituere dignata fuisset, eam semper in animis nostris peculiarem adhibuimus curam et operam, ut gloria Dei omnipotentis et propagatio sanctae matris ecclesiae in hacce civitate, respectiva finitima augeretur, ampliareturque ac etiam literalis scientia, que iuventutem tum in timore Domini, tum etiam in bonis moribus, pietate et virtutibus perficere consuevit, hactenus ex proximitate turcicorum confiniorum, modo feliciter et gloriose profligato naturali Christiani nominis hoste turca remotorum, totaliter neglecta, pie introducatur: hinc nos, pro nostra in Deum pietate, propagatione sanctae matris ecclesiae, tum ex eo etiam, quatenus hoc peculium regium et hac partes finitimae, modo victoriosis suae maiestatis sacratissimae armis recuperatae et ampliatae, introducta litterali scientia in litteratis subiectis, per quae (urbes et provintiae regi, gubernari ac etiam conservari consvevissent) magis perficere possit, maturo tandem consilio, sanaque superinde deliberatione communibus votis et suffragiis modo praevio in hunc finem in curia nostra congregati, sacram religiosam clericorum regularium pauperum matris Dei scholarum piarum, nobis pro erudienda iuventute et augendo cultu divino summe commendatam in hanc civitatem Szegediensem modo sequenti introducendam et fundandam pie deliberavimus.

Primo: Ut memorata sacra religio sex religiosas personas, medium collegium constituentes tenere, quae praeprimis hungarico, germanico ac etiam illirico, sive sclavonico idiomatibus doctrinam christianam fructuose proponere ac evangelisare possit; scholas vero ad rhetoricam cum arithmetica, musica, iuxta sacrae religionis institutum inclusive aperire, in easdemque iuventutem nostram et extraneam recipere debeat et teneatur.

Secundo: Pro sex personarum eiusdem religionis subsistentia assignamus octingentos florenos rhenenses, in perpetuum per nos nostrisque successores universos irrevocabiliter per quatuor anni angarias ex communibus civitatis proventibus annuatim rite exsolvendos et pro maiori piae huius fundationis securitate ex fundo publicum civitatis huius braxatorium et inferioris civitatis macellum eidem sacrae religioni inscribimus cum plenaria, memoratam summam ex praespeci-

ficatis fundis exigendi et desumendi facultate, eo tamen cum intellecto, quod si inscriptus pro securitate fundus dictam summam fundationalem cum reditu suo non adaequaret, tunc pro suplemento ex communibus communitatis proventibus rite satisfiet.

Tertio: Quandoquidem ex defectu mediorum nostrorum, tam sacram praefatam religionem pro docendis scholis utilem fundare, quam etiam parochum a parte intertenere pro nunc nos insufficientes esse existimassemus, hinc vigore iuris patronatus parochiae nostrae, modo legitime vacantis administrationem praelibatae sacrae religioni ad tempus et eo usque donec videlicet capitulum Csanadiense definito certo numero a sua maiestate sacratissima, domino domino nostro clementissimo restauratum et si eidem suae maiestati sacratissimae clementer ita videbitur, Szegedinum introductum fuerit, contulimus. Et siquidem fructus parochiales, qui duntaxat in taxatis stolaribus proventibus consisterent, futuris temporibus in parochum modo praevio introducendum redundare deberent, ex tunc ubi videlicet alter parochus Szegedini constitutus fuerit, loco dicti stolaris proventus, modo in subsidium fundationis concessi, praespecificata octingentorum florenorum summae, centum adhuc florenos (si aliunde semet iuvare non possent ad beneplacitum quidem nostrum) superaddendos per nos et successores nostros resolvimus.

Quarto: Eo usque ligna focalia et arundines sufficientes ad calefaciendum subministrabuntur, donec parochiae administratio modo praevio penes sacram religionem permanebit.

Quinto: Locus pro residentia, seu futuro collegio ad latus ecclesiae nostra parochialis divo Demetrio sacratoriumque proportionatum, culina, cellarium et conservatorium cum bono fundamento pro patres erigentur, interea vero de commodo habitationis loco et scholis usque ad rhetoricam necessarÿs providebitur, hortus autem si fieri poterit contiguus, sin minus extra civitatem commodus ab omnibus communibus oneribus exemptus, modo pro tunc excinditur et assignabitur. Si qua vero in erigendis successive residentiae aedificÿs ac etiam scholis suo tempore palpabilis apparebit ruina aut defectus, per civitatem, qua fundatorem, nisi si domestica prodiderit causa, ad debitas religiosorum remonstrationes, quantum fieri poterit, auxilio etiam civitatis restaurabuntur.

Sexto: Omne studium et operam cum occasione temporum ad augmentandam pro possibilitate fundationem promittimus et successores nostri affulgentibus occasionibus, pro exaltatione sanctae matris ecclesiae et huiusce civitatis ulteriori adhuc (introductis litteris) sperando incremento mediis, quibus fieri poterit, ad requisitionem sacrae religionis deesse non dignabuntur; nihilominus sacra religio quoque conatum suum eo sedulo reflectat, ut captatis benefactorum aliorum etiam animis,

propria sua industria ulteriori augmentationi et commoditati collegiali prospicere possit et studeat. E converso vero se sacra religio iuxta professionis institutum ad scholas ad rhetoricam usque quantocius aperiendas ac per suos religiosos idoneos secundum suum institutum diligenter tradendas, iuventutemque tam Szegediensem, quam adventitiam et extraneam recipiendam, inque litteris, timore domini et bonis moribus instruendam obligat, ac devotum christianum populum praedicatione verbi divini dominicis festisque diebus, linguis supradictis ad perfectionem christianam exemplariter erudiendum et sustentandum. Praeterea fundationali summa, ac pro tempore praedictae parochiae administrationis sibi modo praevio collatae, stolaribus taxatis proventibus contentam futuram declarat. Tandem

Ultimo: Hanc fundationem nostram ad maiorem Dei ter optimi maximi gloriam pie institutam, per sacratissimam caesareo regiam majestatem, qua regem apostolicum, dominum dominum nostrum clementissimum ex suprema authoritatis suae plenitudine, proxime confirmari adlaborabimus, firmiter eidem sacrae religioni promittentes, modernis, pariter et futuris temporibus, omnem assistentiam, nostros vero successores obsecramus et quantum possumus obligamus, quatenus hanc fundationem per se suosque firmam, stabilem ac in perpetuum duraturam observent, promoveant, manuteneant, defendant ac tueantur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentem contractum ab utriusque tam ex parte toties dictae huius liberae regiaeque civitatis Szegediensis, quam et ex parte praefatae sacrae religionis patrum piarum scholarum pauperum matris Dei chirographis et sigillis communitum extradedimus, in libera regiaque civitate Szegediensi, die quinta augusti, ipso festo beatae Mariae virginis ad nives, anno Domini millesimo septingentesimo decimo nono. Extradatum per me Joannem Csőke, praefatae civitatis Szegediensis iuratum notarium. (P. H.)

Nos hic subscripti de consensu nostri patris Gregorio a Sta Teresia, scholarum piarum Roma ad Stum Pantaleonem praepositi generalis, hanc fundationem, quoad omnia intus contenta, acceptamus et consueto provincialatus sigillo roboramus. Viennae die 15 martii, anno 1720.

Joachimus a Sto Adalberto, scholarum piarum provincialis. Joannes a So Christophoro, assessor provincialis I. V. Nr. Nicolspurgensis. Hermannus a So Francisco, secretarius provincialis (L. S.)

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárában, a gymnasium alapítására és a piaristák javadalmazására vonatkozó külön kezelt csomagban. Ezen szerződést gr. Nádasdy László püspök részéről történt hozzájárulás után III. Károly király 1720. évi febr. 27-én Bécsben kelt ünnepélyes bevezetéssel és záradékkal ellátott kiadványában megerősítette. (Lásd Szeged v. tit. levéltárában 140. sz. a.)

CXCIV.

1719. aug. 18. Szeged. Szeged város közönségének köszönete az udvari kamarához azon intézkedéseiért, hogy a harminczadosok eltiltattak az ország határain belől a vámok szedésétől, — kérvén egyúttal, hogy a slavoniai harminczadosok is ugyan e végre útasíttassanak.

Excelsa camera aulica, domini domini gratiosissimi.

Ad pluries factas liberarum regiarumque regni Hungariae civitatum instantias, ne videlicet eaedem in puncto tricesimae et telonii intra ambitum regni Hungariae per dominos tricesimatores, teloniatores aut alios exactores, uti hactenus a brevi tempore factum, imposterum vexentur; inclytae regiae camerae hungaricae per hanc excelsam cameram aulican id commissum exstitisse nobis innotuit; pro qua in lege et justitia, fundata benigna resolutione, quantum eadem hanc regiam civitatem Szegediensem tangeret, dum humillimas ageremus gratias, demisse in eo ulterius instamus, quo dictam resolutionem sicut Szegediensi ita et Sclavonicae inspectioni, tanquam a regia camera hungarica non dependentibus (a quibus et eisdem subjectis officialibus cives nostri in praevio tricesimae telonÿque illegalis exactionis puncto, qua intra regnum seu in meditullio hactenus pluries vexati et molestati exstitere) pro serie observandorum observatione communicare et effectuationem iniungere eadem excelsa camera aulica gratiose dignetur. Quam gratiam demisse implorantes manemus.

Excelsae camerae aulicae

humillimi servi

N. Judex et senatus totaque liberae ac regiae civitatis Szegediensis communitas.

Kívül: praes. 18. Augusti 1719.

Eredetije a cs. és. kir. udvari kamarai levéltárban, Bécsben.

CXCV.

1719. Szeged város régi határainak leírása a hagyomány és emlékezet szerint.

Pro memoria posterorum, ratione metalium terreni civitatensis, prout a senibus, a memoria videlicet hominum imo et per traditionem maiorum constaret, sequenti methodo annotatum est.

1mo Rósa halma.

2do Kecze korhánnya.

3tio Nagy állás.

4to Szeg határ.

5to Bika semlyéke homokja.
6to Dobos széke homokja.
7o Eötőczeki halom, ubi Szegediense, Doczense et Pusztaszeriense territoria insimul concurrunt. NB. Fossae vulpium ibidem habentur multae.
8o Penes ipsum Eötőczéki halom existens colliculus, quasi e diametro Kis Telek habitus.
9o Rekettyés hoszszú semlyék.
10o Saáregyháza halma.
11o Gellen homokja vel halma.

Ex parte vero praediorum cumanicalium, e regione inferioris Csengelye.

1o Gellén homokja.
2o Bogárzó homokja.
3o Balassa fája.
4o Király széke.
5o Forro Sombója.
6o Átol árok.
7o Meleg szoba.

Tiszátul fogvást Sz. Mihálytelkének határja.

1o Tisza fejér partnak alsó vége.
2o Doroskuttyai halom.
3o Tere halom.
4o Fő ere.
5o Átol árok.

Reszkei határtúl való határja.

1o Mattyon kívül Átol ároknak alsó vége.
2o Bődon halma és azontúl igyenessen Tiszáig.

Nemes város határának kun földektül való különbözése.

1o Szu Basa halma, noha Eörhalomig lehetne praetendálni.
2o Zombori dombja.
3o Puskás homokja.
4o Zabos górć.
5o Tekéntő.
6o Zákány homokja.
7o Kara homokja.
8o Kara nyaralója.
9o Garga homokja
10o Engi homokja.
11o Puskás halma, csorvai rét mellett.
12o Csikós semlyékje.
13o Kántor semlyékje. Szabatkai út mellett.
14o Madarász tó.

15. Buzgán halma.
16. Pap halma.

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárban 1719. évi lajstromozatlan iratok közt s az 1719. évi jegyzőkönyv 87. lapján. Közölve: A régi Szeged II., 92.

CXCVI.

1720. jún. 28. A tiszai rácz határőrség Szegeden állomásozó három huszár és két hajdú századának szemle-jegyzéke.

Lustra militiae nationalis tam equestris, quam pedestris secundum capita, quae pro exequendo suo munio habilia reperiuntur facta. Szegedini, die 28a mens. junii Ao. 1720.

Equestris compania prima.

Suprem. Vigiliar. Praef: Gyulay Waszo.
Hadnagy: Szubo Beleszlia.
Vice hadnagy: Szubo Placskovity.
Vexilifer: Arszo Sztojsin.
Quartir Mgr.: Mihály Deák.
Adjutant: Bihacsi István.
Vigiliar. Praef: Avram Wuksity.
Tibicen: Sipos Tomas.
Corporal: Radivoi Perity.
„ Sztrajna Szekusacz.
Gregarÿ: Vaszo Karanov.
„ Perisa Racz.
„ Stepan Boin.
„ Gyurka Jakovlyev.
„ Mali Vaszo.
„ Vlajko Selmin.
„ Gyurko Marinkovity.
„ Miho Philipovity.
„ Miho Cziczanov.
„ Misko Tunity.
„ Mijat Soralov.
„ Nicola Csongradia.
„ Alexa Etinacz.
„ Grgo Gyurity.
„ Radivoj Bajacz.
„ Sivan Kolarovity.
Gregarÿ: Bojo Katana.
„ Sivan Jancsity.
„ Damian Kuzmanovity.
„ Gyurka Porhám.
„ Beli Petko.
„ Dimitar Csavrlyev.
„ Jovo Vilyovlyev.
„ Josim Dugacsky.
„ Gajo Kocsias.
„ Beli Sivan.
„ Nedo Popovity.
„ Tsadia Popov.
„ Mirko Johász.
„ Mality Poliakovity.
„ Bajkos Istok.
„ Radity Mali.
„ Szava Pamuklity.
„ Jovan Donin.
„ Radujko Oroszlamosanin.
„ Sivan Csaubasz.
„ Janko Medenbabin.
„ Czrni Sivan.
„ Sivan Gyalinacz.
„ Krszta Vracsarity.
„ Jovan Bugarin.
„ Mali Szubo.

Gregarÿ: Gajo Sztojancsar.
„ Sivan Damnyanovity.
„ Sztanko Mali.
„ Nikola Berberin.
Gregarÿ: Andor Marczikin.
„ Joczko Zomborácz.
„ Ilia Gyuricsin.

Extract: 59. Capit.

Secunda compania equestris.

Capitaneus: Golub Lipaÿ.
Hadnagy: Janko Delalia.
Viczehadnagy: Szegedy István.
Vexilifer: Vukoman Csizmegyia.
Vigiliar: praef: Mészáros Miska.
Corporal: Sivan Gyulinacz.
„ Bokor Mihály.
Gregarÿ: Baka Imre.
„ Sipos Mihály.
„ Nestor Kalajcsia.
„ Jaksa Csanadacz.
„ Zako Szemlecsanin.
„ Aranyity Beleszlia.
„ Radovan Czifra.
„ Milos Kanisanin.
„ Nicola Becsejacz.
„ Janko Ivanov.
„ Joko Czrni.
„ Rácz Misko.
„ Jovan Jerkov.
„ Gyurka Krszticsin.
„ Gyura Szabopasity.
„ Petar Majnvarity.
„ Marko Grubin.
„ Sivan Csanadacz.
„ Kertész György.
„ Jovan Satyin.
„ Nicola Horvatov.
Gregarÿ: Pero Gluhakov.
„ Sztejo Pakasanin.
„ Rácz János.
„ Kardos János.
„ Kun András.
„ Almási Mihály.
„ Patakÿ András.
„ Sóvágó Mihály.
„ Korom József.
„ Tápay Istók.
„ Dany Lőrincz.
„ Angyal Berta.
„ Bárkány István.
„ Puska Imre.
„ Abczi István.
„ Szentmiklósi András.
„ Rósa Geczÿ.
„ Palotás Jakab.
„ Borbély Ferencz.
„ Buday Mihály.
„ Rósa Deme.
„ Árokszállási György.
„ Korom Istók.
„ Puska Ferencz.
„ Zombory Mihály.
„ Horváth Mihály,
„ Magyar András.
„ Szarapka András.

Extract: 56. Capita.

Tertia Compania equestris.

Hadnagy: Rosa István.
Viczehadnagy: Imre Mátyás.
Vexilifer: Zolnay Tamás.
Vigiliar praef: Gellért Mihály.
Corporal: Vadkerti János.
Corporal: Horváth György.
Gregarÿ: Siha Bálint.
„ Baranyai István.
„ Kelemen Mihály.
„ Baka János.

Gregarÿ: Kocsis Ferencz.
„ Monos Pál.
„ Ardeczky András.
„ Talpay Gábor.
„ Nagy Mihály Mátyás.
„ Kis András.
„ Hódi András.
„ Paragi Péter.
„ Putnoky János.
„ Dékány Ferencz.
„ Deák István.
„ Lippay Mihály.
„ Zákány Ferencz.
„ Szegedi András.
„ Losoncz János.
„ Nyáry János.
„ Márky István.
„ Molnár István.
„ Gondos Danÿ.
„ Farang János.
„ Vajda Mihály.

Gregarÿ: Csipak János.
„ Vas Ferencz.
„ Karaszi György.
„ Tóth Ferencz.
„ Szalma János.
„ Szögi Deme.
„ Vér Mihály.
„ Farkas Mátyás.
„ Korom János.
„ Hideg Pál.
„ Szücs Márton.
„ Biczók András.
„ Kelemen Marczi.
„ Tót István.
„ Nagy Tamás.
„ Pacsa Deme.
„ Orbán Mihály.
„ Szenczi Istók.
„ Posta Ferencz.
„ Szücs Péter.

Extract: 52. Capit.

Pedestrium compania prima.

Hadnagy: Lotos János.
Viczehadnagy: Sztojan Lipovácz.
Vexilifer: Nicola Popovity.
Vigiliar praef: Szimo Szentyanin.
Tambur: Andor Dobos.
Corporal: Jovan Jovankity.
„ Grgo Kaity.
Gregarÿ: Pejo Szlabopasity.
„ Stepan Csarugesia.
„ Horvath Istok.
„ Mihalicza Maly.
„ Racz Novak.
„ Graba Buzacsia.
„ Mato Dority.
„ Ilia Serbecsia.
„ Petar Csismegyia.
„ Philip Opancsar.
„ Osztoja Porganacz.

Gregary: Sztanissa Buzacsia.
„ Racz Sivan.
„ Petar Csanadacz.
„ Miatt Garsovity.
„ Sifko Buzacsia.
„ Horvát Sándor.
„ Jerko Halaburity.
„ Miho Rekasanin.
„ Czrni Milutin.
„ Ivan Budovalecz.
„ Mali Mato.
„ Luka Szerbecsia.
„ Mato Halász.
„ Sztepan Vetrovlyevity.
„ Szabó Istók.
„ Milos Szegedinacz.
„ Tóth Mátyás.

Extract: 36.

Altera Compania pedestris.

Hadnagy: Jancsika Radoszav.	Gregarÿ: Joszo Csanadacz.
Viczehadnagy: Rácz Todor.	„ Jovan Dokman.
Vexilifer: Grubo Csanadacz.	„ Stepan Boszin.
Vigiliar praef: Radoszav Aragyanin.	„ Milutin Rácz.
	„ Misko Turnaia.
Corporal: Nedelko Halvacsia.	„ Grgo Temesvaracz.
„ Boso Kapamacsia.	„ Sifko Bajacz.
Gregary: Sivan Suldikov.	„ Novak Inatovity.
„ Jovan Csongradacz.	„ Gyurka Szekerus.
„ Marian Temesvaracz.	„ Janko Martonosanin.
„ Mato Aragyanin.	„ Mato Vracsarity.
„ Vlajko Szegedinacz.	„ Jovan Bulity.
„ Neso Tomity.	„ Maxim Csongradacz.
„ Maly Mihicza.	„ Dimitar Kanisanin.
„ Czrni Bogoszav.	„ Stoja Gladnoigra.
„ Vukovoy Szegedinacz.	„ Gyura Bugarin.
„ Szava Miloszevlyin.	„ Ivan Lipovacz.

Extract: 33. Köpfe.

Extractus:

Prima compania equestris universim habet capita	59.
Secunda compania equestris	56.
Tertia equestrorum	52.
Prima compania pedestris	36.
Secunda pedestrium	33.
Sa:	236.

Eredetije Szeged v. levéltárában 1720. évi lajstromozatlan iratok közt.

CXCVII.

1720. decz. 1. Szeged. Szeged városának a szegedi várparancsnoksággal egyetértőleg kihirdetett szabályrendelete, a vasár- és ünnepnapok megszentelése, a káromkodások és pipázások büntetése, úgy a munkások napi béreinek szabályozása tárgyában.

Minekutána Isten kegyelméből ezen véghelyekrül az keresztény névnek ellensége a pogány török elhajtatván és régtül fogva óhajtott békességet megértük, szükséges azért: hogy valamiképpen a kivánt békességnek gyümölcsei között testnek az ő nyugodalmát szeretjük, úgy az jó rendtartások által az közönséges jó rendek más nemes városoknak istenes szokása szerént további boldogulásunkra, hogy behozzuk, kivántatik. Kihez képest akármely renden lévő embereknek,

katonáknak, úgy ezen nemes szabad király város lakosainak, az alább megírt punctumok idejekorán publicáltatnak és mindeneknek az alább megírandó büntetések alatt megtartatni parancsoltatnak.

Elsőben: Isten ő szent felsége dicsőségére és sz. nevének felmagasztalására ülő ünnepeket, vasárnapokat, akármely karban és rendben levő emberek megülleni és megtartani Istennek és az anyaszentegyháznak parancsolatja szerint köteleztetnek; azért akik által hágják, a szokott törvényes helyen elsőben három forintra, másodszor négyre és harmadszor minden kegyelem nélkül öt forintra büntettetnek.

Másodszor: A külső helyekrül való szekerek minden eladandó jószágaival (hacsak kegyelmes császár és koronás király urunk ő felsége közönséges szolgálatjában nem lesznek) az felül nevezett ünnepeken és vasárnapokon, míglen az isteni szolgálat el nem végződik, tudnia illik tizenkét órának előtte be ne bocsáttassanak.

Harmadszor: Az úr Isten ellen való nagy káromkodások, magyar nyelven: adta, teremtette, — nemkülömben rácz nyelven maguk szokásuk szerint, és ezek által az úr Istent haragra gerjeszteni, keményen tiltatnak; akik pedig effélékben tapasztaltatnak, elsőbben az templom előtt 50 pálczával, másodszor százzal megverettetnek, harmadszor pediglen minden személyválogatás nélkül tizenkét forintra megbüntettetnek.

Negyedszer: Mivel pediglen a pípások nád között és falak alatt mintegy gondatlanul dohányoznak és az illyetén rosz szokásokbul tűzbéli veszedelem és városunknak elfelejthetetlen kára félő hogy következhetnék: azért mindenek, valakik piaczon, utczákon, úgy falak alatt, mindannyiszor, valamennyiszer dohányozni láttatnak s tapasztaltatnak, hat forintra büntettetnek, nem külömben

Ötödször: Valamint más nemes szabad városoknak bé vett szokása szerint munkásoknak vagy napszámosoknak fizetésük, miért dolgozzanak, kiadatik; úgy itt ennek is e mai naptól fogva minden gazdáknak, akármely renden levők legyenek is, munkásokat fogadván, kisasszony naptól fogvást pünkösd havának első napjáig, úgymint sz. Fülöp és sz. Jakab napjáig, három garasnál egy munkásnak; sz. Fülöp és sz. Jakab naptúl fogvást pediglen, ahol a napok hosszabbak, ugyan kisasszony napig nyolcz polturánál többet adni ne merészeljenek; a megnevezett fizetés mellett pediglen mindenkor az ételt mint eddig, be vett szokás szerint megadják. Valakik pediglen az fentnevezett parancsolatok ellen akárminemű szín alatt egy vagy két polturával többet adnak és az közönséges jóra czélzó végzést felbontják, az ilyetén végzéseket által hágók, mindannyiszor valamennyiszer, mindannyi forintokban, valamennyi az elvégezett fizetésen kívül többet fizetett, kétség nélkül megbüntettetnek.

Költ Szegeden, karácsony havának 1-dik napján, ezerhétszáz huszadik esztendőben.

Császár és koronás király urunk ő felsége hadi generálisa, Szeged végházának és ahoz tartozandó véghelyeknek örökös commendánsa: Gróf Ernestus Herberstein, gralis.

Szeged város főbírája és teként. nemes magistratus parancsolatja.

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárában, 1720. évi lajstromozatlan iratok közt.

CXCVIII.

1721. szept. 10—20. Zahorák István királyi táblai esküdt jegyző által Dorosmának Szegedhez, aragy a kun pusztákhoz tartozandósága ügyében több szegedi, tápai, gyöi, dorosmai, halasi, kecskeméti és körösi lakostól kivett tanúvallomások jegyzőkönyve.

Primo: Az minemű helyen most dorosmaiak laknak, az micsoda föld, minek híják, vagy nevezik? Mennyire lehet Szeged városától, s különb való-e Szegedtül és meddig gondolná az határa tartana?

Secundo: Tavaly esztendőben, nem külömben harmadéve ki kaszálta és szántotta és ki takarította fel mind szénát, mind pedig életet rólok?

Tertio: Tudja-e, vagy hallotta-e valamikor a tanú, hogy Dorosma valahol Szeged körül volna, és hogy a kunsághoz puszta volna; és nem emlékezik-e a tanú, hogy azon Dorosma nevű pusztát valamikor a szegediek árendálták volna valakitől, és kitől árendálták?

Quarto: Nem tudja-e tanú, hogy valaki megtiltotta volna azon földet, hol most dorosmaiak laknak, hogy Dorosmának ne nevezzék?

Quinto: Az régi Palatinusok idejében, de kivált azután is, midőn már ezen ország a török birodalma alól felszabadult, hogy kitől szokták árendálni a kun pusztákat és ha egészben való, pusztákat árendáltak-e?

Sexto: Ezen esztendőben mostani dorosmai lakosok szénáját hordották-e el a szegediek, s honnan, s kik hányan voltak, mennyire való lehetett mind széna, mind búza és ki parancsolatjából cselekedték?

Septimo: Tudja-e a tanú, hogy harmadéve, midőn a város felküldötte bíró urat Szűgyártó János urammal együtt Átokháza, Alsó és Felső Csengelye, Kömpöcz, Maysa, Ágasegyháza, Ülés, Mérges, Dorosma és Szent-Mihály-Telke nevű kun pusztákat Orczy uramtól megárendálni, ezen pusztákon kaszált és szántott vetett-e a szegedi nép? nemkülönben a város, ha ezen már megárendált pusztákból valamelyet más közönséges embereknek subarendált-e, melyik puszta lehetett a dézmára vagy fizetésért?

Octavo: Emlékezik-e és tudja-e tanú, hogy minek előtte még az egész jászságot s kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak

eladták, valamely kamarás urak, káptalanbeli úrral együtt mind megjárták e helységeket és pusztákat, azokat felírták-e?

Nono: Mióltától fogvást Dorosmaiak itt laknak és az eránt való villongás kezdődött, a hatalmaskodásokra, verekedésekre és halálos üldözésekre ki parancsolattyábul mentek ki azon városbeliek, ki kezdette ezeket, a dorosmaiaknak is ki adott okot erre, nemkülömben kik voltak ezek, akik elkövették a verekedést, nevezet szerint vallja meg a tanú.

Decimo: Tempore statutionis excelsi ordinis teutonici voltak-e jelen a szegediek Halason.

Undecimo: Kit tudna jó tanúnak mindezekben lenni?

Primus testis strenuus Joannes Baka, annorum circiter 60, superioris liberae regiaeque civitatis Szegediensis inhabitator, praevio deposito juramento fassus est ad primum deutri punctum. Mióltától fogva reá emlékezhetik ezen fatens, sőt még az öreg atyjától is hallotta, hogy azon öreg atyja is reá emlékezhetett, ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, és kunokhoz tartozandó volt, mert a minemű domb is szegedi szőlők között vagyon, azt is mindenkor Kun dombjának hívták, ahoz a szegedi vár bástyájában mostanság levő kőből faragott bárányt is mindenkor hallotta, hogy dorosmai templomból hozták Szegedre, fél mértföldnyiig vagyon circiter Dorosma Szegedtől, külön volt-e Szegedtől, avagy meddig extendáltatik a határa, nem tudja ezen fatens. Ad 2-um. Mind tavalyi s harmadévi szénát s életet is az alsóvárosbeli szegedi emberek hordták el róla bíró parancsolatjából. Ad 3-um. Hallotta mindenkor Szeged körül Dorosmát lenni és hogy kunsághoz való, quo vero ad reliquia huius puncti nihil. Ad 4-um Nihil. Ad 5-um hallotta, hogy egynéhány szegedi embernek Orczy uram némely pusztákat, úgymint Maysát, alsó és felső Csengelyét exarendálta volna. De caetero nihil. Ad 6-um jól tudja, hogy hatvan circiter szekér szénát az idén vittek erővel szegediek dorosmaiaktól, melyet az egész alsóváros bíró parancsolatjából hordta. Ad 7-um. Hallotta, hogy azon in deutri puncto specificalt pusztákat Orczy István uramtól harmadéve megárendálta a város is; jól tudja, hogy szántott s vetett és kaszált is a szegedi nép azokon a pusztákon, de reliquo nihil. Ad 8-um. Hallotta sokszor ezen tanú, hogy minek előtte még az egész jászságot, kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, kamarás úr káptalanbeli úrral együtt mind megjárták az egész helységeket és pusztákat is, fel is írták azokat. Ad 9-um. Jóll tudja, hogy deutri puncto specificalt dolgok mind szegedi bíró parancsolatjából estek és egyedűl a szegedi bíró annak az oka; de nevezet szerint kik voltak azon verekedésben és egyéb villongásokban, nem tudja. Ad 10-um. Nihil. Ad 11-um. Legjobb tanúnak Gellérth Mihályt és Rósa Demetert gondolná lenni.

Secundus testis strenuus Michael Gellérth, annorum circiter 60,

eiusdem supra attactae civitatis aeque inhabitator, praemisso pariter juramento, retulit ad 1-mum. Hallotta mindenkor, hogy ahol most dorosmaiak laknak, Dorosmának hívták és hogy falu is volt régenten ott, ahol most Dorosma vagyon, amint a szegedi bástyában levő kőből faragott bárányból is kitetszik, melyet hallotta, hogy Dorosmából hoztak volna szegediek. Másfél mértföldnyire vagyon Szeged városától, határa pedig meddig extendáltatik, nem constal nekie. Ad 2-um. Mind tavaly, mind pedig harmadéve is kaszált, szántott és fel is takaritotta mind szénát, mind pedig életét is róla a Szegedi várossa népe. Ad 3-um. Hallotta sokszor Dorosmát lenni Szeged körül, mert annak is hívták mindenkor azon helyt, ahol most dorosmaiak laknak. De caetero nihil. Ad 4-tum. Nihil. Ad 5-tum. Régi palatinusok idejében tudja, hogy Szeged városa birta a pusztákat egész Kecskemétig, de mi módon, nekie nem constál. Hallotta ahoz, hogy bizonyos kun levelek akkorbeli tanácsnál voltak volna még Szegeden, melyeket Füleki János deák nevű, akkorbeli notarius titkon kiadta halasiaknak, midőn pedig az ország többiről a török birodalma alól felszabadúlt, azután akinek tettszett (bizonyos ura nem lévén azon pusztáknak) az birta, úgy mint a szegediek, kecskemétiek és kőrösiek, egynéhány esztendeig. Ad 6-um Nihil. Ad 7-um. Bíró uramat és Szijjártó János uramat nem tudja, ha felküldötte-e a város Orczy István uramhoz harmadéve, de hogy az esztendőben azon in deutri puncto specificált pusztákon kaszált, szántott és vetett is a szegedi nép, jól constal nekie, de caetero nihil. Ad 8-um Nihil. Ad 9-um nihil pariter, eo solum modo declarato: hogy azon villongásokat és verekedéseket a városbeliek cselekedték; de ki volt az oka, vagy ki parancsolatjából, nem tudja. Ad 10-um Nihil. Ad 11-um. Szűcs Farkas uramat tudja jó tanúnak lenni.

Tertius testis. Egregius Andreas Siskovics, annorum circiter 47. in praefatâ civitate commorans, praemisso pariter juramento retulit ad 1-um. Mióta reá emlékezhetik ezen fatens, ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták; circiter fél mértföldnyire lehet Szeged városától, de reliquo nihil. Ad 2-um. Hallotta, hogy mind harmadéve, mind pedig tavaly is villongás lévén Dorosma és Szeged városa között, városiak is és dorosmaiak is kaszálták és takarították is fel a szénát, és élték is volna. Ad 3-um. Hallotta, hogy Szeged körül vagyon Dorosma nevű puszta is, hogy a kunsághoz tartozandó, de reliquo ad hoc deutri punctum nihil. Ad 4-um Nihil. Ad 5-um. Régi Palatinusok idejében kitől szokták árendálni a kun pusztákat, nem tudja, de arról jól emlékezik, hogy a kurucz háborúság után mindjárt a szegedi praefectus Cometh József uramtól szoktak némely kun pusztákat árendába kérni, mert Orczy István uramtól bizattatott volt azon pusztáknak exarendatiója említett praefectus uramra és tudja azt is, hogy aki árendát nem fizetett említett pusztáktól, semmiféle marhát nem volt nekie szabad

pascualni rajtok. Ad 6-um. Nihil. Ad 7-um. Jól tudja, hogy harmadéve bíró Tömösvári János és Szijjártó János uraimék fel menvén Orczy István uramhoz, a deutri punctumban specificalt pusztákat árendába vették ő kegyelmektől, de kaszált, szántott és vetett-e az esztendőben a szegedi nép azon pusztákon nem tudja, jóllehet, hogy subarendatiora is kérték ő kegyelmektől némely pusztákat Abczy István és Csaldi Ferencz, de minthogy drágán tartották, ő kegyelmek megalkuttak-e azután vagy sem, nem tudja. Ad 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta, hogy valami nemű villongások, verekedések és egyéb dolgok is történtek dorosmaiakkal ; mind magistratus parancsolatjából estek, minthogy azt parancsolták, hogy az egész város fegyveresen menjen ki dorosmaiakra, de nevezet szerint kik voltak, nem tudja. Ad 10-um Nihil. Ad 11-um. Gondolja Abczy Istvánt és Csaldi Ferenczet jó tanúnak lenni.

Qartus testis. Egregius Daniel Rosa, annorum circiter 77. eiusdem civitatis inhabitator, praevio iuramento fassus est ad 1-um. Mióta reá emlékezik, ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, különben van-e Szegedtől, nem constal nekie, fél mértföldnyire circiter constal Szeged városától, de határa mennyiig extendáltatik, nem tudja. Ad 2-um. Jól tudja, hogy városbeliek mind taval, mind harmadéve kaszálták, szántották és takarították is, sok szénát is elvittek róla. Ad 3-um. Hallotta kicsinységétől fogvást ezen fatens, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy a kunsághoz tartozandó puszta volna, sőt azt is tudja, hogy circiter 40 esztendőnek előtte fél just mindenkor megadtak akkorbeli palatinusoknak szegediek, a felét pedig magának tartották, Dorosma nevű pusztán is, amint ezen fatens is akkor Martonos nevű helységben lakván, árendát azon pusztáról, dézmát juhokból Szegedi városnak adott. Szegediek pediglen pénzül contentálták akkorbeli Palatinust fél jussért. Ad 4-um Nihil, ad 5-um pariter. Ad 6-um. Tudja, hogy némely szegedi szegény emberek, minthogy ők vetették, be is hordták a maguk búzáját, jóllehet, hogy senki sem parancsolta azt nékiek cselekedni. Ad 7-um. Jól tudja, hogy harmadéve, midőn a város felküldötte Orczy uramhoz bíró uramat, Szijjártó János urammal együtt, in deutri puncto specificált pusztáknak megárendatiójára, azon esztendőben a szegedi nép kaszált, szántott s vetett is, de reliquo nihil. Ad 8-um Nihil. Ad 9-um. Minthogy legelőször a dorosmaiak verték meg a szegedi szántókat, arra való nézve a tanács parancsolta, hogy menjen ki a város fegyveresen, és onnan voltak azon deutri puncto specificált villongások, de nevezet szerint senkit nem tud nevezni. Ad 10-um Nihil. Ad 11-um Fazekas Ferenczet, Tóth Mihályt tudja jó tanunak lenni.

Quintus testis. Egregius Joannes Lótos, annorum circiter 60, ejusdem civitatis inhabitator, die 10 mensis infrascripti in praesentiam mei citatus, praemisso iuramento retulit. Ad 1-um. Mióta reá emlé-

kezhetik ezen fatens, ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, sőt hallotta a szegedi régi emberektől, hogy régenten derék falu is volt, melyet Dorosmának akkor is hívtak, kiből negyven halász is kiment Tiszára halászni, melynek temploma is volt, amint most is bástyában levő kőből faragott bárányból is kitetszik, akit mindenkor hallotta az öreg emberektől, hogy török dorosmai templomból bé hozatta, és kőfalba tette. Egy mértföldnyire circiter lehet Szeged városától, de reliquo nihil. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Mindenkor hallotta ezen fatens, hogy Szeged körül vagyon Dorosma, és az oltától fogvást, hogy a keresztes uraknak eladták a jászságot és kunságot, hallotta, hogy kunsághoz tartozandó. De reliquo nihil. Ad 4-um nihil. Ad 5-um, 6-um, 7-um, 8-um, 9-um prouti ad 10-um nihil.

Sextus testis. Providus Michael Kószó, annorum circiter 50, subditus fiscalis possessionis Tape incola, deposito praevie juramento fassus est. Ad 1-um. Miólta reá emlékezhetik, mindenkor Dorosmának hívták azon pusztát, ahol most dorosmaiak laknak, fél mértföldnyire circiter vagyon Szeged városától, és hallotta ezen fatens mindenkor, hogy külön vagyon Szegedtől, de a határa meddig lehet, nem tudja. Ad 2-um. Hallotta, hogy mind taval, mind harmadéve szegedi uraimék kaszálták, szántották és takarították is, sőt mind szénát, mind pedig életet is róla. Ad 3-um. Hallotta mindenkor, hogy Szeged körül Dorosma volt volna oly falu, akiben sok halász lakott, és temploma is volt, melynek fundamentumát maga is a fatens látta, az faluban pedig hallotta mindenkor, hogy kunok lakták, mert kunsághoz tartozandó volt, de caetero ad hoc deutri punctum nihil. Ad 4-um nihil et 5-um nihil. Ad 6-um. Hallotta ezen fatens, hogy igen is az idén, mostani dorosmai lakosok szénájokat és búzájokat is hordták el a szegediek a szegedi bíró parancsolatjából, de mennyire való lehetett? és kik voltak vagy hányan lehettek, akik elhordták, nekie nem constal. Ad 7-um. Felküldötte-e a város bíró urammal Szíjjártó Jánost harmadéve vagy sem a kun pusztákat megárendálni Orczy uramtól, azt fatens nem tudja, de hogy az esztendőben a szegedi nép az némely kun pusztákon kaszált, szántott és vetett is, jól constal nekie, quo ad subarendationem nihil. Ad 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta ezen tanú, sőt az egész Tápé nevű falu is, hogy valami nemű in deutri puncto specificalt dolgok történtenek dorosmaiakkal, annak mind szegedi bíró volt az oka, és ő küldötte ki hol hatvan, hol hetven embert, de kik voltak azok, nevezet szerént, semmit sem tud felőle. Ad 10-um nihil.

Septimus testis. Providus Gasparus Domokos, annorum circiter 45, subditus eiusdem ac possessionis eiusdem incola praemisso pariter juramento, fassus est. Ad 1-um. Hallotta ezen fatens is, mióta reá emlékezik, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, fél mértföldnyiig vagyon Szeged városától, de külön vagyon-e

Szegedtől, vagy meddig volna a határa, nem tudja, nem is hallotta soha is. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta sokszor, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, temploma is volt régenten, amint más öreg emberektől hallotta a fatens, de hova tartozandó volt, és arendálták-e valaha valakitől szegedi uraimék azon pusztát, nem tudja. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Hallotta ezen fatens, hogy a keresztes uraktól kun pusztákat, akik itt Szeged körül vagynak, árendálták volna a szegediek az elmult esztendőkben. Ad 6-um. Nihil. Ad 7-um. Uti testis immediate praecedens in ordine sextus. Ad 8-um. Nihil. Ad 9-um. Uti testis pariter immediate praecedens. Ad 10-um. Nihil.

Octavus testis. Providus Fabianus Domokos, annorum circiter 60, subditus eiusdem ac possessionis eiusdem incola, juratus examinatus fassus est ad 1-um deutri punctum uti testes immediate priore in ordine sextus, et septimus, eo declarato: hogy mennyire lehet Szegedtől, nem tudja; de hogy különben vagyon, hallotta sokszor az atyjától, és az öreg atyjától is; határa meddig lehet, nem constal nekie. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta sokszor még az öreg atyjától is, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, sőt hogy nagy, roppant helység is volt volna ennek előtte, de caetero adhoc deutri punctum nihil. Ad 4-um et 5-um. Nihil. Ad 6-um. Uti testis praecedens in ordine sextus. Ad 7-um. Nihil. Ad 8-um. Hallotta sokszor, hogy minekelőtte még az egész Jászságot és Kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, az kamarás urak mind megjárták az helységeket és pusztákat, és fel is írták, de volt-e köztök káptalanbéli úr, nem tudja. Ad 9-um uti testes praecedentes in ordine sextus et septimus per omnia. Ad 10-um. Nihil.

Nonus testis. Providus Benedictus Labdás, annorum circiter 40, incola possessionis eiusdem, ac eiusdem dominii terrestris subditus, praevio pariter iuramento retulit. Ad 1-um deutri punctum: Hallotta ezen tanú, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, egy kis mértföldnyire circiter distál Szeged városától, külön vagyon-e Szegedtől avagy meddig volna a határ, semmit sem tud felőle. Ad 2-um. Tudja, hogy a tavali esztendőben, nemkülönben harmadéve is szántották és fel is takarították a szegediek a búzákat róla, de szénát kaszáltak-e, nem tudja. Ad 3-um. Hallotta sokszor az öreg emberektől, hogy Dorosma Szeged körül volna, és hogy valaha falu volt; de hova tartozandó, vagy árendálták-e valaha a szegediek Dorosma nevű pusztát, soha nem hallotta. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Nem tudja régenten kitől szokták árendálni a kun pusztákat, de azt hallotta: hogy az elmúlt esztendőkben egészlen a kun pusztákat keresztes uraktól szokták árendálni. Ad 6-um hallotta a szegedi emberektől, hogy dorosmai lakosok szénáját és búzáját hordták el a szegediek, bíró uram és az egész tanács parancsolatjából. Kik voltak

nevezet szerint, vagy hányan, nem tudja. Ad 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta, hogy in deutri puncto, specificalt állapotok, szegedi bíró és tanács parancsolatjából estek, de ki adott okot reá, vagy hányan lehettek az emberek, avagy kik nevezet szerint, nem tudja. Ad 10-um. Nihil.

Decimus testis. Providus Stephanus Kajár, annorum circiter 50, incola eiusdem possessionis ac eiusdem domini terrestris subditus juramento praevio fassus est ad 1-um. Hallotta sokszor az atyjától és más öreg emberektől is, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták. Fél mértföldnyire circiter distál Szegedtől. Külön való-e, vagy meddig lehet határa, nem tudja. Ad 2-um Nihil. Ad 3-um. Hallotta a régi emberektől, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy valaha város volt volna, melynek templomából a kőből faragott bárányt is (aki most a szegedi várnak bástyájában látszik) Szegedre hozták, de caetero hová tartozandó, prouti et ad reliqua huius puncta nihil. Ad 4-um Nihil. Ad 5-um uti testis immediate praecedens, in ordine nonus. Ad 6-um. Hallotta szegedi emberektől, hogy a bírájok az idén dorosmaiaknak mind szénáját, mind életét elhordotta, kiküldvén az egész várost, aki pediglen nem akart elmenni a városbeliek közzül, tömlöczbe hányatott némelyeket közülök, hányan voltanak mindössze, kik, vagy mennyi lehetett a búza vagy széna, nem hallotta. Ad 7-um. Hallotta, hogy szegedi bíró Szijjártó Jánossal fel jártak valahova, de mi végre, avagy hova, nem tudja; de hogy az esztendőben azon in deutri puncto specificalt pusztákon kaszált, szántott és vetett is a szegedi nép, jól tudja. Ad 8-um Nihil. Ad 9-um in deutri puncto specificalt állapotokra, hogy ki adott okot, nem constal nekie, de hallotta azt, hogy vagy szegedi bíró, vagy a tanács kiküldötte az egész várost fegyveresen dorosmaiakra, mindazonáltal hányan lehettenek mindöszve, avagy nevezet szerint kik voltanak, nem tudja. Ad 10-um Nihil.

Die pariter undecima mensis septembris iterato in praespecificata libera ac regia civitate Szegediensi.

Undecimus testis. Circumspectus Joannes Szíjjártó, annorum 46, ibidem commorans. Praemisso juramento fassus est. Ad 1-um. Hallotta ezen fatens, hogy azon dombot, ahol most dorosmai harang láb vagyon, Dorosma dombjának hívták volna, de a földeket kinek hívták, nem hallotta soha is, fél mértföldnyire vagyon circiter Szeged városától. De caetero nihil. Ad 2-um. Tudja jól, hogy tavali esztendőben, nem különben harmadéve is kaszálta, szántotta, és fel is takarította a szegedi nép mind szénát, mind pedig életet róla. Ad 3-um. Praeter colliculum in primo deutri puncto attactum, ad reliqua in hoc puncto specificata nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Hallotta, hogy régenten a régi palatinusok idejében discretiot szoktanak adni ugyan azon régi Magyarországi Palatinusoknak a kun pusztáktól, de egészlen való pusztáktól-e,

nem hallotta. Ad 6-um. Tudja jól, hogy ezen esztendőben Szegedi város parancsolatjából circiter 30 szekér szénát és egynehány kereszt búzát hordtak el a szegediek Dorosmáról arra nézve, hogy ennek előtte is azon réteket kaszálni és földeket szántani szabad volt nekik. Kik voltanak mindazonáltal azok, avagy hányan, nem reflectálhatja magát. Ad 7-um. Jól emlékezik róla, ezen fatens, minthogy ő küldetett volt főbíró urammal Orczy uramtól in deutri puncto specificalt kun pusztákon levő fél usust exarendálni, hogy azon esztendőben azon pusztákon kaszált a szegedi nép, de reliquo nihil. Ad 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta, hogy minemű villongások estek eddig dorosmaiakkal, ők maguk voltanak annak az okai, de caetero nihil. Ad 10-um. Nihil. Ad 11-um. Makai Istvánt tudja ebben jó tanúnak lenni.

Duodecimus testis. Circumspectus Franciscus Fazekas, annorum circiter 46, eiusdem civitatis inhabitator, iuratus examinatus, retulit ad 1-um. Hallotta ezen fatens mindenkor, hogy ahol most dorosmaiak laknak, azon dombot Dorosmának hívták, félmértföldnyiig circiter vagyon Szeged városától. Külön van-e Szegedtől avagy határa meddig lehetne, nem tudja. Ad 2-um. Tudja, hogy tavali esztendőben szegediek és dorosmaiak is takarították fel hol az életjeket és szénát is róla. Ad 3-um. Tudja ezen fatens, hogy Szeged körül vagyon azon domb, akit Dorosmának hívtak és hogy kunsághoz tartozandó, hallotta régi emberektől, de reliquo nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Hallotta, hogy régenten az egész kun pusztákat másoknak szokták exarendálni a szegediek, ők pediglen úgy mint a szegediek a Palatinusoknak azért, hogy exarendatiója azon pusztáknak nekiek adatott szabadság, discretiot szoktak adni. Ad 6-um. Tudja, hogy a város parancsolatjából egynehány szekér szénát és hasonlóképen búzát hordtak el a szegediek Dorosmáról ex illa ratione, hogy ők azt kun földnek, se rétnek nem tartják, hanem tulajdon magáénak. Ad 7-um. Jól tudja ezen fatens, hogy harmadéve, midőn a város felküldötte volt bíró uramat Szíjjártó János urammal in deutro specificalt kun pusztákat Orczy uramtól megarendálni, az esztendőben kaszált, szántott és vetett is a szegedi nép azon pusztákon. De reliquo quo ad hoc deutri punctum nihil. Ad 8-um emlékezik róla, hogy minekelőtte a keresztes uraknak eladták volna a jászságot és kunságot, voltak Szeged városában is valami urak, akik a várost inhibeálták ad usu desertorum Cumanicalium, de kik lehettenek, avagy micsoda urak, káptalanbeliek-e, avagy kamarások, és mit csináltak egyebet, nem tudja. Ad 9-um. Uti testis immediate praecedens in ordine undecimus, eo tamen addito: hogy az szegedi fertály mesterek azok, akik voltanak azon verekedésekben, quo ad reliquum nihil. Ad 11-um. Derecske Istvánt és Hódi Andrást gondolja tanúnak lenni.

Decimus tertius testis. Circumspectus Gabriel Szegedy, annorum 40, in eadem civitate commorans, juratus examinatus fassus est, ad

1-um. Miólta reá emlékezhetik, hallotta ezen fatens, hogy ahol most dorosmaiak laknak, azon dombot dorosmai dombnak hívták, de caetero quo ad hoc deutri punctum, uti testis immediate praecedens, in ordine duodecimus. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta, hogy Dorosma Szeged körül volna, és hogy régenten nagy roppant helység volt, de hova tartozandó, avagy árendálták-e valaha a szegediek azon Dorosma nevű pusztát valakitől, soha sem hallotta. Ad 4-um. Nihil. 5-um. Hallotta, hogy már most Orczy István uramtól szokták némely kun pusztákat megárendálni, de régenten kitől árendálták, avagy egészlen való kun puszták-e? nem constál nekie. Ad 6-um. Hallotta, hogy a dorosmai lakosok szénáját és búzáját hordták a szegediek; de ki parancsolatjából, avagy kik, nemkülömben minemű lehetett azon széna, avagy az búza, nem tudja. Ad 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta a fatens, hogy in deutri puncto specificalt állapotok történtenek szegediek és dorosmaiak között, de ki adott okot reá, avagy ki parancsolattyából mentek ki a városiak, nem külömben nevezet szerént kik voltanak, nem tud felőle semmit. Ad 10-um. Nihil.

Decimus quartus testis. Circumspectus Franciscus Babarczy, annorum circiter 27, civitatis eiusdem inhabitator, deposito praevie iuramento retulit. Ad 1-um et 2-um deutri punctum, uti testis in ordine duodecimus, eo in super addito, hogy harmadéve is hasonlóképen mind a két részről kaszálták, szántották és fel is takarították szénát és egyéb életet róla. Ad 3-um. Uti testis in ordine undecimus. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Hallotta ezen fatens, hogy már most némely kun pusztákat kecskeméti lakosok szokták a keresztes uraktól megárendálni, de caetero nihil. Ad 6-um. Uti testis immediate praecedens ordine decimus tertius. Ad 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta ezen fatens, hogy a minemű in puncto deutri fel tett villongások szegedi és dorosmai lakosok között történtenek, onnan kezdettenek: hogy legelőször a dorosmaiak verték meg a szegedi embereket és igy aztán a szegediek viszszaadták, de caetero quoad residuitatem huius puncti, prout ad decimum, nihil.

Die aeque eadem undecima mensis eiusdem, ac anni infrascripti in possessione Győv.

Decimus quintus testis. Providus Joannes Sodo, annorum circiter 70, subditus domini a Tau ac possessionis suppra attactae Győv incola, juratus examinatus fassus est. Ad 1-um. Hallotta mindenkor ezen fatens, még az atyjától is, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, fél mértföldnyire lehetett Szeged városától, külön van-e Szegedtől, vagy határa meddig lehet, soha nem hallotta. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um hallotta mindenkor az atyjától, hogy Szeged körül vagyon Dorosma, és hogy falu is volt ennek előtte ott, ahol most dorosmaiak laknak, mint hogy ez tanúnak az atyja oly asszonyt is esmért, akit Dorosmából Szent Mihály Telekre vittek férhez, és azon

asszonyt pedig Dorosmai Ersiknek hívták, quoad reliqua nihil. Ad 4-um, 5-um, 6-um, 7-um, 8-um, 9-um prout et decimum nihil.

Decimus sextus testis. Providus Benedictus Molnár, annorum circiter 93, subditus eiusdem ac possessionis quoque eiusdem incola, juratus examinatus fassus est, ad 1-um. Hallotta mindenkor ezen fatens, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták és külön vagyon Szegedtől, de mennyire lehet, avagy a határa meddig extendáltatik, nekie nem constal. Ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta mindenkor, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy kunsághoz tartozandó puszta, de árendálták-e valaha a szegediek azon pusztát valakitől, nem hallott felőle semmit is. Ad 4-um, 5-um, 6-um, 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um. Hallotta ezen fatens szegedi emberektől, hogy verekedések voltak szegediek és dorosmaiak között, és hogy dorosmaiknak az árokjokat is bevonták a szegedi lakosok, de reliquo ad hoc deutri punctum prout et ad 10-um. Nihil.

Decimus septimus testis. Providus Demetrius Bodrogyi, annorum 74, possessionis eiusdem incola, ac subditus domini pariter praedeclarati itidem, sub iuramento retulit ad primum et 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta azóltától fogvást, hogy az Ő Felsége militiája itt Szegeden lakik, hogy itt Szeged körül volna valahol Dorosma, de reliquo quoad hoc deutri punctum, prout etiam quartum et quintum nihil. Ad 6-um. Hallotta, hogy a szegediek hordták el a dorosmaiak szénáját és búzáját, de kik voltanak, hányan, avagy ki parancsolattyából cselekedték, nem hallotta. Ad 7-um, 8-um, 9-um et 10-um. Nihil.

Decimus octavus testis. Providus Stephanus Lázár, annorum 63, eiusdem possessionis incola, ac domini terrestris subditus, uti praecedens praevio strictissimo iuramento retulit ad 1-um. Ut testis in ordine decimus quintus, ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta ennek előtte is, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy kun pusztákat szegediek árendálták keresztes uraktól, de melyik pusztákat, avagy Dorosma is hová tartozandó, prouti et quoad reliqua huius puncti nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um excepto eo, quod in puncto tertio retulit, de reliquo nihil. Ad 6-um. Hallotta, hogy szegedi bíró parancsolatjából dorosmaiak szénáját hordták el a szegediek, et de reliquo nihil. Ad 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um. Tudja jól, hogy a szegedi biró parancsolatjából in deutri puncto specificalt verekedések és villongások estek, de ki adott okot arra, avagy hányan lehettenek, és kik nevezet szerént a városiak közül, nem tudja. Ad 10-um. Nihil.

Die vero duodecimo mensis eiusdem possessione Dorosma.

Decimus nonus testis. Providus Michael Buk, annorum circiter 40, cumanus, ac in eadem possessione commorans, praevio strictissimo iuramento retulit ad 1-um. Hallotta sokszor az öreg emberektől, hogy ahol most laknak, ennek előtte is mindenkor Dorosmának hívták, fél

mértföldnyire lehet Szeged városától, de reliquo quoad hoc punctum nihil. Ad 2-um. Tavali esztendőben, nemkülömben harmadéve is a szegediek kaszálták, szántották és fel is takarították, mind szénát, mind pedig életet is róla, nemkülömben ők is úgy mint dorosmaiak, ahol lehetett cselekedték. Ad 3-um. Hallotta ezen fatens mindenkor ennek előtte, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy kunsághoz tartozandó puszta, nemkülömben Hegyesy Gergely nevű szegedi embertől is hallotta régenten, midőn még azon szegedi embernek az attya szegedi bíró volt, Dorosma nevű kun pusztát árendálván, az szegedi város árendáját felszokta küldeni Posonba, de kinek nem reflectálja magát. Ad 4-um et 5-um. Nihil. Ad 6-um. Ezen esztendőben a dorosmai lakosok szénáját és búzájukat is a szegedi bíró parancsolatjából, hogy elhordta a szegedi nép, jól tudja, minthogy ezen fatensnek is legalább 40 kereszt búzáját vitték el; kik, vagy hányan lehettenek, nem tudja. Hallotta mindazonáltal maguktól a szegediektől, hogy circiter ötödfélszázon lehettenek. Hogy harmadéve is kaszált, szántott és vetett a szegedi nép in deutro specificalt kun pusztákon, jól constal nékie, sed quo ad reliquum, nihil. Ad 8-um. Nihil. Ad 9-um. Jól tudja, mi oltától fogvást a dorosmaiak itt laknak, és az eránt való valaminemű villongás kezdődött, a hatalmaskodásokra, verekedésekre és halálos üldözésekre onnand esett: hogy a szegedi fertálymesterek ki jövén a mezőre, és találván dorosmai embereket mezei munkában, legelőször is rút mocskokkal, szitkokkal illetvén őket, a marhájokat kidöfölték flintákkal barázdákból, és nem hagyták dolgozni, ha pediglen nem engedelmeskedtek nekiek, rútul megverték az embereket is, amint ezen fatens is aratásnak alkalmatosságával Felmars nevű szegedi strázsa mester aratva találván mezőben, nagyon megkínozta, kinek reménykedvén ezen fatens, hogy ne bántsa, felelt a strázsa mester e szóval: átkozott lelkű ilyen s amolyan teremtette, ha mindjárt megöllek is, itt vesz el a véred, mert a város azt parancsolja, mért gyüsz ide aratni. De caetero a többi verekedésekben kik voltanak nevezet szerint, avagy ki parancsolatjából cselekedték, nem hallotta. Ad 10-um. Nihil.

Die vero decima tertia mensis eiusdem in oppido Halas.

Vigesimus testis. Circumspectus Blasius Nagy, alias Deák, annorum 64, in eodem oppido commorans, cumanus; iuratus, examinatus, fassus est. Ad 1-um. Hallotta mindenkor ezen fatens, hogy ahol most dorosmaiak laknak, Dorosmának nevezték azon helyt, fél mértföldnyire vagyon Szeged városától, és jól tudja, hogy külömben vagyon Szegedtől, mert a többi között ezen fatens jelenlétében, midőn még méltóságos gróf Eszterházy Sigmond uram ő nagysága volt volna jászok és kunok főkapitánya, akkor kijárván ő nagyságához Szegedről Cseperke Máté, és Szegedi István deák, akkori Szeged városának notáriusa, Kürtösi nevű káptalanbeli úr előtt e szókat mondotta nekiek: Édes Cseperke és

Szegedi István deák uraimék, tudja-e kegyelmetek, hogy azon föld is, ahol lakik kigyelmetek kun pusztákhoz, úgymint Dorosmához és Szent-Mihály faluhoz tartozandó, amint most tanált levelekből világosan kitetszik; azért jobb volna kegyelmeteknek is, hogy a kunokhoz adná magát. Határa mindazonáltal Dorosmának meddig lehet, nem tudja, jóllehet hallotta némely szegedi emberektől, hogy a szegedi barátoknak klastroma is dorosmai földön vagyon. Ad 2-um. Tudja jól, hogy mind taval, mind harmadéve kaszálták, szántották és fel is takarították mind szénát, mind pedig életet dorosmai földről a szegediek. Ad 3-um. Hallotta mindenkor, hogy Dorosma Szegeden kívül vagyon, és hogy kunsághoz tartozandó puszta, nemkülönben amint in primo deutri puncto fatealja, gróf Eszterházy Sigmond uram idejében, azért is kijöttek ibidem nevezet szerént fel tett szegedi emberek, hogy a Dorosma eránt állhassanak meg arenda eránt ő nagyságával, mint hogy eltiltották volt a kun pusztától egészen, de mennyiben alkuttak meg, nem tudja. Ad 4-um. Nihil. 5-um. Jól tudja, minek előtte még Halas nevű városnak levelei szegedieknél voltak volna, az időben szegediektől szokták megárendálni az egész kun pusztákat, de kikeresvén azután, és kézhez vévén azon leveleket, néhai boldog emlékezetű Eszterházy Pál magyarországi palatinus ő herczegsége ideiben a szegediek mindjárt eltiltották attól, és magától azután a palatinustól, avagy vice kapitánytól szokták megárendálni az egész kun pusztákat és az árendát mindenkor palatinus után hordták. Ad 6-um. Hallotta ezen fatens, hogy ez jelen levő esztendőben mostani dorosmai lakosok szénáját és búzáját hordták el a szegediek, de ki parancsolatjából, honnan vagy hol voltanak, nem hallotta. Ad 7-um. Látván maga is a fatens szegedi bíró uram arendatoriáját Orczy István uramnál, jól tudja, hogy harmadéve kaszált, szántott, vetett is a szegedi nép azon in deutri puncto nevezet szerint fel tett pusztákon, de reliquo, quo ad hoc deutri punctum nihil. Ad 8-um. Jól tudja, ezen fatens, hogy minek előtte még az egész jászságot és kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, akkorbeli Lajsnet nevű tisztartó más valami úrral szomszéd helységből is, úgymint Kecskemétről, Szent-Mártonból, Patáról és a több itt körül s belül való helységekről kivévén magával embereket, az egész kun pusztákat megjárván, felirták mind egészlen azokat. Ad 9-um. Nihil. 10-um. Maga szemeivel látta ezen fatens, hogy tempore statutionis excelsi ordinis teutonici jelen voltak a szegediek, úgymint Cseperke Máté és Szegedi István deák uram. Ad 11-um. Váczy Istvánt és Farkas Gergelyt tudja jó tanúknak lenni.

Vigesimus primus testis. Circumspectus Josephus Váczy, annorum circiter 52, cumanus ac praefati oppidi Halas notarius, praemisso iuramento retulit ad 1-um. Mindenkor hallotta ezen fatens, hogy ahol most dorosmaiak laknak, ennek előtte is Dorosmának hívták azon földet,

egy mértföldnyire circiter vagyon Szeged városától, hallotta azt is, hogy külön vagyon Szegedtől, és hogy alsó szegedi városnak némely része is dorosmai földön volna, de határa meddig lehet, nem tudja. Ad 2-um. Hallotta, hogy mind taval, mind harmadéve szénát s búzát is, aki hozzá férhetett szegediek és dorosmaiak közzül, az hordta el róla. Ad 3-um. Hallotta mindenkor, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy kunsághoz tartozandó puszta; sőt hallotta azt is, hogy szegediek tyúkja sem mehet ki, hogy ha csak dorosmai földre ki nem mégyen. De caetero quoad reliqua huius puncti nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Míg a halasi privilegiumok szegediek kezénél voltak, akkor azon nevezett privilegiumokban nevek szerint fel tett pusztákat, szegediektől szokták megárendálni, de kezekhez vévén privilegiumokat halasiak, mingyárást elestek tőle a szegediek, és akkorbeli magyarországi palatinusnak fizették tőlük az árendát, de Kecskeméth és Kőrös körül való kun pusztáktól kinek fizették az árendát, nem constal nekie. Ad 6-um. Hallotta ezen fatens, hogy szegedi bíró parancsolatjából hordottak el mostani dorosmai lakosoknak circiter másfél száz szekér szénáját Ülés nevű kun pusztáról a szegediek. Ad 7-um. Uti testis immediate praecedens in ordine vigesimus. Ad 8-um. Jól tudja és maga szemével is látta ezen fatens, hogy minekelőtte az egész jászságot, kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, egy Püspök János nevű egri tiszttartóval együtt mind megjárták a helységeket és pusztákat, és fel is írták. Ad 9-um hallotta ezen fatens, hogy szegedi bíró megparancsolta birság alatt, hogy menjenek ki a szegediek és szántanák Dorosmát, ahonnan is azután estenek azon in deutri puncto specificalt állapotok, de caetero quoad hoc punctum nihil. Ad 10-um. Nem esmérte ugyan ezen fatens azon szegedi embereket, akik tempore statutionis Halason voltanak, de hallotta halasi emberektől e szókat: Itt vagynak kecskeméthiek, kőrösiek és szegediek is. Ad 11-um. Farkas Gergelyt gondolná jó tanúnak lenni.

Vigesimus secundus testis. Circumspectus Mathias Nagy, annorum sexaginta cumanus, ac praeattacti inhabitator, iuratus examinatus, fassus est ad 1-um. Mióta reá emlékezhetik a fatens, hol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának hívták, fél mértföldnyire vagyon Szeged városától, hallotta azt is, hogy külön vagyon Szeged városától, és hogy még szegedi barátok temploma is kunok földjén volna, de a határa meddig lehet, nem tudja. Ad 2-um. Uti testis precedens in ordine vigesimus primus. Ad 3-um. Hallotta mindenkor ezen fatens, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, és hogy kunsághoz tartozandó puszta, de arendálták-e a szegediek valaha valakitől Dorosma nevű pusztát, nem tudja. Ad 4-um. Nihil, ad 5-um tudja jól, hogy kun pusztákat midőn Sőtér Ferencz palatinus gondviselője volt volna, ezen a földön ő tőle szokták megárendálni az kun pusztákat, ő pediglen palatinusnak adta azon

árendabeli pénzt, de egészben való pusztákért-e, nem constal a fatensnek. Ad 6-um. Uti testis immediate praecedens in ordine vigesimus primus, attamen eo ommisso, hány szekér széna lehetett az, kit szegediek el hordtak ea praetercea variato, hogy dorosmai mezőről. Ad 7-um. Hallotta ezen fatens, hogy harmadéve megárendáltak némely pusztákat Orczy uramtól a szegediek, és hogy az esztendőben kaszált, szántott és vetett is a szegedi nép azokon a pusztákon, de subarendálta-e azután város másnak valakinek valamely pusztát, nem tudja. Ad 8-um. Hallotta ezen fatens, hogy minekelőtte az egész jászságot, kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak el adták volna, káptalanbeli urak mind megjárták és fel is irták az egész helységeket és pusztákat is. Ad 9-um. Nihil aliud praeter hoc: hallotta, hogy tizenkét forint büntetés alatt megparancsolván szegedi biró a városiaknak, hogy menjenek ki szántani a dorosmai földre, és onnan estek azon in deutri puncto fel tett villongások. Ad 10-um. Hallotta, hogy tempore statutionis excelsi ordinis teutonici két szegedi ember is jelen volt Halason Ad 11-um. Nihil.

Vigesimus tertius testis. Circumspectus Gregorius Farkas, annorum 66, praemisso iuramento retulit ad 1-um. Hallotta sokszor ezen fatens, hogy ahol most dorosmaiak laknak, mindenkor Dorosmának nevezték, sőt egyszer ezen fatens gyermek állapottal lévén, menvén az édes atyjával és több öreg emberekkel Szegedi városra, délre kieresztették a marhákat, ott ahol most Dorosma nevű falu vagyon, hallotta azon alkalmatossággal maga édes atyjától és azon több öreg emberektől is, hogy ott régenten rettenetes nagy roppant helység volt, és hogy először Szegedet is odavaló emberek szállották meg. Egy posta mértföldnyire lehet Szeged városától, jól tudja és hallotta mindenkor, hogy külön vagyon Szeged városától, de a határa meddig lehet, nem tudja. Ad 2-um. Jól tudja, hogy mind tavaly, mind pedig harmadéve is mind szénát, mindpediglen életet is a szegediek hordták el róla. Ad 3-um. Hallotta sokszor és azon alkalmatossággal is, amint in primo deutri puncto declarálja, hogy Dorosma Szeged körül vagyon és régenten nagy roppant helység volt, kunsághoz tartozandó, amint is mihelyest halasi privilegiumokat kézhez vették a halasiak, mindjárt akkorbeli magyarországi palatinusnak fizettek árendát szegediek Dorosma nevű kun pusztától. Ad 4-um. Nihil. 5-um. Uti testis praecedens vigesimus secundus. Ad 6-um. Jól tudja, hogy elhordták a szegediek mostani dorosmai lakosok szénáját, de ki parancsolatjából, honnan, avagy kik voltanak, nem hallotta. Ad 7-um. Hallotta ezen fatens, hogy in deutri puncto specificalt pusztákat megárendálták volt Orczy uramtól a szegediek, és jól is tudja, hogy azon szegedi város az esztendőben kaszált, szántott és vetett is azon a pusztákon, de reliquo nihil. Ad 8-um. Tudja jól, hogy minek előtte az egész jászságot, kunságot és az egész pusztákat a

keresztes uraknak el adták volna, káptalanbéli urak járták és conscribálták a helységeket és pusztákat, de egészlen-e, nem reflectálja magát. Ad 9-um. Hallotta ezen fatens, hogy szegedi bíró parancsolatjából mentek ki a városiak fegyveresen, és onnan estek azon in deutri puncto declarált villongások, de reliquo nihil. Ad 10-um. Jól tudja, hogy tempore statutionis excelsi ordinis teutonici a szegediek is jelen voltanak, úgymint Cseperke Máté és város notárius, akik is ezen fatens házánál voltanak szállva. Ad 11-um. Nihil.

Vigesimus quartus testis. Circumspectus Isac Egyed, annorum 70, cumanus in praeattactoque oppido commorans, praevio pariter iuramento retulit ad 1-um. Kicsinységétől fogvást mindenkor hallotta, hogy ahol most dorosmaiak laktak, Dorosmának nevezték ennek előtte is, egy kis mértföldnyire vagyon Szeged városától és különvalónak is hallotta sokszor lenni, sőt jól emlékszik róla, hogy azt mondták az öreg emberek, hogy szegedieknek csak tyúkjok sem mehet ki, aki kun pusztára nem menne, de határa meddig lehet, neki nem constál. Ad 2-um. Ut testis praecedentes vigesimus primus et vigesimus 2-us. Ad 3-um hallotta mindenkor, hogy Dorosma Szeged körül vagyon és hogy kunsághoz tartozandó puszta, de reliquo nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Uti testis vigesimus. Ad 6-um. Jól tudja, hogy szegedi bíró parancsolatjából elhordták a szegediek mostani dorosmai lakosok szénáját és búzáját a dorosmai mezőről, de mennyire való lehetett, avagy kik voltanak akik hordták, nem constal nekie. Ad 7-um. Tudja jól, hogy harmadéve némely kun pusztákat megárendálták Orczy uramtól a szegediek, és hallotta, hogy szántott, vetett, kaszált is a szegedi nép a kun pusztákon, de melyik puszták lehettek azok, prout et ad reliqua huius puncti nihil. Ad 8-um. Jól emlékezik róla, hogy minek előtte még eladták volna a jászságot és kunságot, úgy az egész pusztákat a keresztes uraknak, valami püspökök conscribálták a helységeket és pusztákat, de egészben valókat-e, nem tudja. Ad 9-um. Hallotta sokszor, hogy valami nemű villongások történtenek a dorosmaiakkal, annak mind szegedi bírák voltanak az okai, de reliquo nihil. Ad 10-um. Jól tudja ezen fatens, hogy tempore statutionis excelsi ordinis teutonici Cseperke Máté szegedi ember másod magával jelen volt Halason. Ad 11-um. Nihil.

Die vero decima quinta eiusdem in privilegiato oppido Kecskeméth.

Vigesimus quintus testis. Egregius Georgius Kovács, annorum 54, in eodem oppido commorans, dominus terrestris, juratus examinatus retulit ad 1-um deutri punctum prouti et ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta ezen fatens már azótától fogva, hogy szegediek és dorosmaiak között a sok czivódás kezdett lenni, hogy Dorosma nevű puszta kunsághoz tartozandó, de reliquo nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Anno millesimo septingentesimo tertio, ezen fatens maga Szentkirály Pál és

Szivós Jánossal megárendálta a felséges teutonicus ordotol hat praediumot, úgymint Csólyost, Alsó Ágasegyházát, Kömpöczt, Pálost, seu Kígyóst, Üllést és Átokházát, és volt is azon praediumoknak azon esztendőben valóságos ususában; tudja azt is, hogy annak előtte Sőtér nevű jászok és kunok kapitányától itt Kecskemét körül levő kun praediumokat szokták árendálni, de Szeged körül levőket kitől árendálták, avagy egész kun pusztákat-e, neki nem constal. Ad 6-um, ad 7-um et 8-um. Nihil. Ad 9-um aeque nihil. Ad 10-um pariter nihil. Ad 11-um. Csorba Istvánt és Nagy Ferenczet gondolná jó tanúnak lenni.

Vigesimus septimus testis. Circumspectus Petrus Boldik, annorum circiter 80, oppidum supra nominati Kecskeméthiensis incola, deposito praevie juramento fassus est ad 1-um et 2-um Nihil. Ad 3-um. Hallotta ezen fatens Dorosmát Szeged körül lenni, verum de caetero, quoad hoc punctum, prouti et reliqua omnia nihil.

Vigesimus octavus testis. Circumspectus Joannes Szentkirály, annorum circiter 66, in praeattacto oppido commorans, juratus examinatus, retulit ad primum et 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta ezen fatens régenten, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, de reliquo, quoad hoc deutri punctum prouti et ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Tudja jól ezen fatens, hogy régi időben, midőn még Sőtér Ferencz uram akkorbeli magyarországi palatinus engedelméből a kun pusztákkal disponált, említett Sőtér Ferencz uramtól szokták árendálni az egész kun pusztákat, ő kegyelme pediglen palatinusnak mindenkor felküldötte az árendát. Ad 6-um, 7-um, 8-um et 9-um. Nihil. Ad 10-um, 11-um. Aeque nihil.

Vigesimus nonus testis. Circumspectus senior Stephanus Kalocsay, annorum circiter quinquaginta duorum, in praeattacto oppido commorans, deposito iuramento fassus est ad 1-um, 2-um, 3-um et 4-um. Nihil. Ad 5-um uti testis immediate praecedens vigesimus octavus, eo tamen addito: hogy csak itt Kecskeméth körül levő kun pusztákat. Ad 6-um. Hallotta, hogy szegediek hordták el a mostani dorosmai lakosok szénáját, verum de reliquo ad hoc punctum, prouti et reliqua omnia nihil.

Trigesimus testis. Circumspectus Michael Bede, annorum 57, praeattactae civitatis senator, sub eo, quo adstrictus est civitatis praeattactae magistratus, juramento fassus est ad primum: hallotta ezen fatens ennek előtte mindenkor, hogy ahol most dorosmaiak laknak, Dorosmának nevezték; mennyire lehet Szeged városától, és külön való-e, avagy határa meddig lehet, nem tudja; ad 2-um. Nihil. Ad 3-um. Hallotta ezen fatens ennek előtte is, hogy Dorosma Szeged körül vagyon, sőt hallotta azt is, Dékány István nevű kecskeméti embertől, hogy ő, úgymint Dékány István hallotta szegedi Puskás Gergely nevű embertől, hogy azon szegedi ember anyjának vagyon még oly vászna, akit még

midőn Dorosmán régenten laktak volna, az ő anyja szőtt, nemkülönben maga bátyától is (aki legalább 90 esztendős volt) hallotta sokszor ezen fatens, hogy az minemű kőből faragott bárány vagyon szegedi bástyában, aztat Dorosmáról vitték oda, de caetero nihil. Ad 4-um. Nihil. Ad 5-um. Uti testis praecedens in ordine vigesimus nonus. Ad 6-um. Nihil. Ad 7-um. Tudja jól ezen fatens, hogy midőn harmadéve a Szegedi város felküldötte bíró uramat Szíjjártó János urammal, in deutri puncto specificalt pusztákat Orczy uramtól megárendálni, az esztendőben kaszált, szántott, vetett is azon pusztában a szegedi nép, de caetero nihil. Ad 8-um. Jól emlékszik róla, hogy minek előtte még az egész jászságot és kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, kamarás urak káptalanbéli úrral conscribálták az helységeket és pusztákat, de egészben-e, nekie nem constál, jóllehet ezen fatensnek bátyja is kecskeméti főbíró lévén, akkor járt azon conscriptorokkal. Ad 9-um et 10-um prouti et 11-um. Nihil.

Die tandem decima sexta in priviligiato oppido Körösiensi.

Trigesimus primus testis. Egregius Georgius Csete, annorum 60, in praeattacto oppido commorans, praemisso juramento retulit ad 1-um, 2-um, 3-um. 4-um. Nihil. Ad 5-um. Jól tudja, hogy régi palatinusok idejében, midőn még az ország török birodalma alatt volt volna, itt körös-körül levő öt pusztát először Andrássy Miklós úr jászok kapitánya lévén, ő nagyságától árendálták, azután pedig ezen ország a török birodalma alól felszabadulván, említett Andrássy Miklós uram tisztében Révai Elek uram ő nagysága succedálván, ő nagyságától szokták megárendálni, ő nagyságok pediglen azon árendát akkorbeli magyarországi palatinusnak fizették. Ad 6-um et 7-um. Nihil. Ad 8-um. Tudja jól ezen fatens, hogy midőn már az egész jászságot és kunságot a keresztes uraknak eladták volna, azután Laiszner nevű keresztes urak praefektusa conscribálta az egész kun pusztákat, de káptalanbeliek, vagy camarás urak conscribálták-e annak előtte, nem hallotta. Ad 9-um et 10-um. Nihil. Ad 11-um. Erdős Mihály uramat gondolja jó tanúnak lenni.

Trigesimus secundus testis. Egregius Joannes Dús, annorum 70, in praefato oppido commorans, juratus examinatus fassus est ad 1-um, 2-um, 3-um et 4-um. Nihil. Ad 5-um. Hallotta ezen fatens, hogy régi időben magyarországi palatinusoktól szokták árendálni az egész kun pusztákat, ad 6-um et 7-um. Nihil. Ad 8-um. Jól emlékezik róla ezen fatens, hogy az egész helységeket és pusztákat valamely urak megjárták és fel is írták, de micsoda urak lehettenek, avagy akkor esett-e azon conscriptio, minek előtte még a jászságot és kunságot a keresztes uraknak eladták volna, nem reflectálhatja magát. Ad 9-um et 10-um. Nihil. Ad 11-um. Tóth Pál uramat gondolná jó tanúnak lenni.

Trigesimus tertius testis. Egregius Paulus Tóth, annorum 64,

in eodem oppido commorans, praevie deposito juramento fassus est ad 1-um, 2-um, 3-um et 4-um Nihil. Ad 5-um. Jól tudja, hogy az egész kun pusztákat régenten magyarországi palatinustól árendálták, amint Sőtér uram idejében is, jóllehet, hogy ő kegyelme jászok kapitánya lévén, exarendálta a kun pusztákat, de azon árendát a palatinusnak mindenkor felküldötte. Ad 6-um et 7-um. Nihil. Ad 8-um. Tudja jól, hogy keresztes urak parancsolatjából conscribálták az egész, itt Kőrös táján lévő pusztákat, és meg is járták azokat, de akkor már a keresztes urak birták az egész jászságot. Ad 9-um, 10-um et 11-um. Nihil.

Trigesimus quartus testis. Egregius Michael Erdős, annorum 50, in praefato oppido commorans, inclytique comitatus Pestiensis jurassor, sub eo, quo adstrictus est inclyto comitatui, juramento fassus est ad 1-um, 2-um, 3-um et 4-um. Nihil. Ad 5-um. Jól tudja, hogy az egész kun pusztákat régi időben magyarországi palatinustól szokták árendálni és maga is ezen fatens fizetett árendát némely kun pusztáktól. Ad 6-um et 7-um. Nihil. Ad 8-um. Jól tudja, hogy minek előtte még az egész jászságot és kunságot és az egész pusztákat a keresztes uraknak eladták volna, valami urak mind megjárták a helységet és pusztákat, és fel is írták. De micsoda urak lehettek, nem constál nekie. Ad 9-um, 10-um prouti undecimum nihil.

Super qua modo praevio per me peracta testium inquisitione fidelem titulato domino magistro prothonotario sub juramento meo in generali decreto superinde expresso, fatio relationem. Datum Töltszék, die vigesima mensis septembris anno domini millesimo septingentesimo vigesimo primo. Stephanus Zahorák, inclytae tabulae regiae juratus notarius.

Egykorú hivatalos másolata Szeged v. levéltárában, a kun puszták iránt folytatott per csomagjában. Közölve: A régi Szeged II., 179—193. l.

CXCIX.

1721. nov. 25-én. Kubránszky László kegyesrendi atya és szegedi plébános által Szegedi Mátyás csongrádi plébános, Stader György Ádám várparancsnoki titkár és Halászi József Antal szegedi kamarai tiszt (praefect. vice gerens) közbejöttével Dorosma hovatartozandósága és a dorosmai, máskép kunhalomnak nevezett dombon lévő kápolna-romok tárgyában kihallgatott tanúk vallomásai Tápén és Gyön.

Primo: Vallja meg a tanú hite után, ha tudja-e bizonyosan, látta-e avagy hallotta-e attyától vagy más öregektől dorosmai dombhoz való földeket lenni, és kunhalomnak mondották-e vagy másnak nevezték?

Secundo: Vallja meg azt is, ha határát Szeged városától szakajtva lenni tudja-e, avagy hallotta-e?

Tertio: Fenn álló kápolnát avagy templomot, annak valami kőfalát dorosmai dombon lenni tudja-e nyilván, látta-e? avagy hallotta-e?

Quarto: Földeket és kaszáló réteket mint maguk határához tartozandókat élték és tartották-e a szegediek; és nem valami kun pusztákhoz tartozandókat, tudja-e, avagy hallotta-e valakitől?

Quinto: Tudja-e azt is, hogy a többi közel lévő kun pusztákat is minden háborgatás nélkül békességesen és szabadon élték a szegediek és birták?

Primus testis. Benedictus Tóth, incola possessionis Tápé, annorum circiter 70, juratus, examinatus fatetur ad 1-um. Hogy Dorosmához valami földek lettek volna, soha senkitől sem hallotta, annál inkább nem is tudja, hanem hallotta és tudja is, hogy dorosmai halom körül lévő földeket, mindenkor szabadon és békességesen birták, szántották és kaszálták a szegediek, és azon dombot dorosmai halomnak hallotta; hat s hét esztendeje, mióta kunhalomnak hallotta nevezni. Ad 2-um. Semminemű határát pediglen szakajtva lenni Szeged városától nem tudja, sem a régi emberektől nem hallotta, hanem mindenkor szegediek, mint sajátjukat úgy élték és birták. Ad 3-um. Nem látta soha, nem is hallotta, sem atyjától, aki 80 esztendős volt, sem másoktól, hogy dorosmai halmon valami fennálló kápolna vagy templom, avagy legkissebb kőfalat is. Ad 4-um. Az ott lévő földeket és kaszáló réteket, mint maguk határához tartozandókat úgy élték és tartották a szegediek, és soha sem hallotta, hogy azon földek kun földeknek határihoz tartozandók lettek volna, azt is hallotta és tudja: hogy a szegediek a többi közel levő kun pusztákat is minden háborgatás nélkül békességesen és szabadon birták és élték.

Secundus testis. Balthasarus Tóth, incola eiusdem possessionis, annorum circiter 85, ad omnia puncta similiter fatetur, uti praecedens testis, hozzá adván azt is, hogy bizonyosan tudja, szegedi lakosok Babarczy néven nevezték, dorosmai halom tetején juhoknak való istállókat a víznek kiöntése ellen csináltak, hogy akkor száraz hajlékban tarthassák, és maga is ezen fatens ifjuságától fogva juhőrző pásztor volt, és dorosmai halom körül legeltete, sokszor ott is hált, de ő mint feljebb vallotta, semmit sem hallott, annál inkább nem látott, nem is emlékezik.

Tertius testis. David Zombori ex praefata possessione Tape, annorum circiter 90, fatetur per omnia similiter uti primus testis.

Quartus testis. Georgius Sövényházi, incola Tapensis, annorum circiter 60, fatetur, minden punctumokban megegyez az első bizonysággal, csakhogy a harmadik punctumra azt vallja: hogy Dorosma halmon 12 esztendős korában játszódván, valami apró kövecskéket látott

volna, és több gyermek társaitól, úgy másoktól is hallotta, hogy valami épület vagy templom lett volna.

Quintus testis. Joannes Nagy, incola similiter Tapensis, annorum circiter 80, fatetur uti primus et tertius testis.

Sextus testis. Stephanus Kajári, incola Tapensis, annorum circiter 55, fatetur conformiter, uti praecedens testis.

Septimus testis. Franciscus Tóth, incola Tapensis, annorum 66, fatetur; gulyás lévén és Dorosma körül barmát legeltetvén, a második tanú bizonysága szerént mindeneket vall.

Octavus. Stephanus Sövényházy, praefatae possessionis incola, annorum circiter 60, fatetur uti primus et tertius testis.

Nonus. Petrus Török, saepius fatae possessionis incola, annorum circiter 75, fatetur uti praecedens testis.

Decimus. Antonius Nagy, incola Tapensis, annorum 67, fatetur per omnia puncta uti praecedens testis.

Undecimus. Casparus Bodó. Incola Győviensis, annorum 70, juratus fatetur; Szegeden lett e világra és ott is nevelődött fel, sokszor és száma nélkül járt dorosmai halom tetején, mivel szántóföldök és szállások alatta lévén, az atyja is 80 esztendős volt, soha legkisebbet nem hallott, hogy kun pusztához, vagy máshoz tartozandók lettek volna, hanem mint saját földöket és kaszáló réteket, úgy élték és birták.

Duodecimus. Michael Szabó, incola Győviensis. Annorum 60, fatetur nihil scire.

Decimus tertius. Petrus Kaszap, incola praefatae possessionis, annorum circiter 55, fatetur per omnia, uti 11-us testis.

Decimus quartus. Demetrius Bodrogi, incola Győviensis, annorum 78, azt vallja: hogy ő nem tudja, az attyja is 80 esztendős lévén, soha sem hallotta, hogy valaki Dorosma és alatta lévő földek eránt háborgatta volna a szegedieket, hanem úgy élték és birták mint sajátjokat.

Decimus quintus. Benedictus Molnár, incola praefatae possessionis, annorum 98, vallja, jóllehet az atyja 80, az bátyja 103 esztendősök voltak, de sem azoktól, sem másoktól nem hallotta, hogy valamikor az fölül írt, de eo utrum punctumokban fen tett dolgok eránt háborgattattanak a szegedick.

Decimus sextus. Joannes Sózó, Győviensis, annorum 70, fatetur uti decimus quartus testis; hanem ad tertium azt vallja: hallotta gyermekkorában gyermektársaitól és másoktól is, hogy dorosmai halmon valami templom lett volna, de maga nem tudja.

Decimus septimus. Georgius Várady, Győviensis, annorum 75, fatetur uti decimus quartus et decimus quintus testes.

Decimus octavus. Franciscus Kökény, Győviensis, annorum 60, fatetur uti praecedens.

Decimus nonus. Michael Tápai Győviensis, annorum 60, fatetur uti praecedens.

Vigesimus. Michael Bánfy, judex eiusdem possessionis, annorum 56, uti praecedens.

Egykorú hivatalos másolata Szeged v. levéltárában, a kun puszták iránt folytatott per csomagjában. Közölve: A régi Szeged II. k. 193—195. l.

CC.

1722. jún. 19. Szeged város kérelmére s Koháry István rendeletére a váczi káptalan részéről, csongrádi, szentesi, vásárhelyi és makói lakosoktól kivett tanúvallomások Szeged város régi kiterjedéséről, Dorosmának és Szt.-Mihályteleknek Szegedhez való tartozóságáról.

1-mo. Tudja-e? látta-e? avagy hallotta-e a tanú, hogy nemes Szeged várossa a régi királyok ideiben oly nagy volt, és annyira extendáltatott, hogy Dorosmát és Szent Mihály Telkét is magában foglalta volna, úgy: hogy egyik útczája Dorosma, a másik útczája pedig Szent Mihály néven neveztetett volna?

2-o. Tudja-e? látta-e? vagy hallotta-e? hogy Dorosmát és Szent Mihály Teleket nemes Csongrád vármegyében lévőket, nemes Szeged várossa nemcsak magyarországi régi királyoknak idejében, hanem még a pogány török birodalmakor is birta mindenkor, most is birja régi birt ususa szerint, mint maga elő-földjét.

3-o. Vallja meg azt is a tanú, hogy nemes Szeged várossa ezen elő-földeket, úgymint Dorosmát és Szent Mihályt senkitől semmi időben nem árendálta, és azokért sem magyarországi palatinusoknak, sem másnak akárkinek soha semminemű árendát és fizetést nem adott, se pedig más kedveskedést nem tett; hanem csak a kun pusztáknak fele részért (melyeknek is mivel a más fele részekben, a privilegiumok szerént mindenkor szabad ususában és birodalmában volt), adott a palatinusnak bizonyos discretiot és ajándékot jó akarattyából in recognitionem dominii.

4-o. Tudja-e ezt is bizonyosan a tanú, avagy hallotta-e, hogy nemes Szeged várossa, mint régi török világban is, úgy ez napig is, Szék Halma, Kis Telek, Soos Pál halma, Ősze széke, Balása fája, Tekintő, Gyálai Domb, Zákán, Forro Zsombója, Doma homokja, Bojár és Hosszúhát halmokat mindenkor szabadon, békességesen, minden villongás, veszekedés és ellenkezés nélkül birta és minden némű marhái által élte, usuálta, kaszálta, mind Szeged városához régi ususa szerént tartozandó régi örökös földeket és réteket.

5-o. Tudja-e, látta, avagy halotta-e azt is a tanú, hogy nemes

Szeged városa mind török világban, mind pedig miólta Isten a török birodalmából kiszabadította, minden ellenkezés, villongás és verekedés nélkül régi privilegiumi mellett szabadon mindenkor a kun pusztákat, Duna és Tisza között békével élte, minden nemű marháival azonban szántotta, vetette, kaszálta és mindenféle jószágait szabadon bétakarította, minden pörpatvar nélkül.

6-o. Emlékezik-e reá, avagy tudja-e azt is bizonyossan a tanú? hogy noha amidőn Orczy István uram ő kegyelme mostani időben kunságnak és jászságnak kapitánya és praefectusa, némely kun pusztákat, tudniillik Maysát, Alsó és Fölső Csöngölét és másokat is szegedi magyar vagy rácz militiának a Szeged várossa híre nélkül exarendálta volna, de mindazáltal Szeged várossa régi privilegiumai szerint csakugyan mindenkor szabadon és békességesen azon pusztákat élte, kaszálta a régi privilegialis cousus mellett.

Fassionum vero continentiae sic sonabant.

(1722. jún. 7-én Csongrádon.)

Primus testis Revndus dominus Matthias Szegedi, oppidi Csongradiensis actualis plebanus, ex dioecesi Vacziensi, annorum 29, interrogatus ad conscientiae puritatem fatetur ad 1-mum: hallotta az régi emberektől, és az édes attyától is, hogy Szeged várossa olly híres és nagy város volt, hogy Dorosmát és Szent Mihályt is magában foglalta, mind Dorosmában s mind Szent Mihályban útczája volt e városnak, és egy bírája volt, akitől az egész város függött, s tizenhét szép nagy roppant templomokat hallott lenni a városban. Ad 2-dum: Annyival is inkább tudgya s emlékezik most is reája, hogy Dorosmát és Szent Mihály Teleket nemes Szeged várossa mindenkor szabadon és örökössen birta, s az attyja földjeit is most is megtudgya mutatni (ha szükséges) melyeket szabadon élt, szántott, vetett, aratott s nyomtatott; hanem hogy most esztendeje Dorosmát megszállották, mivel Orczy uram megszállította hatalommal, mintha kun puszta lett volna. Ad 3-um dicit, hogy igen is a megnevezett Dorosmát és Szent Mihályt senkitől sem árendálták, mivel örökje volt Szeged várossának, a kun pusztáknak pedig fele részére adott palatinusnak valami discretiot vagy sem? nem tudgya, nem is hallotta. Ad 4-tum. A megnevezett pusztákat Szeged várossa mindenkor szabadon birta, usuálta, minden controversia nélkül. Ad 5-tum. Audita refert. Ad 6-tum nihil.

Secundus testis. Főző Máté excellentissimi dni dni Leopoldi Schlick (Tit.) oppidi Csongradiensis subditus, et incola ante hac autem Adorjanensis, annorum circiter 80, juratus examinatus ad primum nihil. Ad 2-um. Vallja, s bizonyosan tudja, hogy Dorosmát s Szent Mihály Teleket nemes Szeged várossa mindenkor, mind török, s mind magyar időben, nem más senki egyéb soha, hanem nemes Szeged várossa örökké birta szabadon, szántotta, vetette ott búzáját, s mindennemű jószágát kinyom-

tatta, úgymint saját örökös földét minden veszekedés nélkül élte. Ad 3-tium. Vallja, hogy soha sem tudja, s nem is hallotta, hogy Szeged várossa ezen szabad elő földeket, úgymint Dorosmát és Szent Mihályt senkitől árendálta és senkinek semmit sem fizetett, hogy pediglen a kun pusztáknak fele részért (melyeknek ususában lett volna) valakinek, vagy magyarországi palatinusnak bizonyos discretiot és ajándékot jóakaratjából in recognitionem dominii adott volna, semmit sem tud felőle. Ad 4-tum. Vallja, hogy mivel ott nem lakván, ezen halmoknak neveit nem tudja, s annyival is inkább miként birták. Ad 5-tum. Tudja bizonyosan, hogy Szeged városa mind török világban, mind pediglen mióta Isten a török hatalmából kiszabadította, és a kereszténynek kezébe adta, mindenkor a Tisza és Duna között való pusztákat szabadon békével, minden háborgatás nélkül, mindennemű marháival élte, kaszálta, vetette, s minden jószágát betakarította. Ad 6-tum semmit sem tud, mivel Orczy uramat sem esméri.

Tertius testis. Kása Sámuel, mostan csongrádi lakos, említett Schlick úr ő excellentiája jobbágya, annak előtte ifjú korában számos esztendeig Szegeden lakott, annorum circiter 40, juratus examinatus ad primum vallja: hogy hallotta Szeged városát igen is nagynak lenni, úgy hogy Dorosma és Szent Mihály is oda tartozott, mivel tizenhét roppant templom volt benne. Ad 2-um. Tudja nyilván, hogy Dorosmát és Szent Mihály Teleket nemes Csongrád vármegyében levőket nemes Szeged várossa mindenkor a régi időben is szabadon mint örökös földet birta, usuálta, kaszálta, szántotta, vetette. Ad 3-um. Vallja, hogy soha senkitől említett Dorosmát és Szent Mihályt nem árendálta. Ad 4-tum. Tudja bizonyossan, hogy nemes Szeged városa mindenkor a régi időben is Székhalma, Kis Telek, Sós Pál halma, Ősze széke, Balása fája, Tekintő, Gyálai domb, Zákán, Forró Zsombója, Doma homokja, Bojár és Hosszúhát halmokat mindenkor szabadon élte, maga a fátens huszonöt esztendőkig Szeged várossában lakta ideiben is mind örökös földeket. Ad 5-tum. Vallja azt, hogy tudja Szeged városa a Duna és Tisza között lévő pusztákat mindenkor szabadon élte, egész Csorva nevű pusztáig, aki is jó három mértföldnyire esik Szeged városától. Ad 6-tum. Nihil.

Quartus testis. Bodor Demeter. Martonyoson született, mostan pedig Csongrádi lakos, említett Schlick urunk ő excellentiája jobbágya, annorum 42, juratus examinatus ad primum. Vallja Szeged városát nagynak lenni, de nem tudja, s nem is hallotta, hogy egyik utczája Dorosma, a másik Szent Mihály lett volna. Ad 2-um. Vallja: hogy tudja Dorosmát és Szent Mihályt Szeged városához tartozni, mert ezelőtt 20 esztendővel is aratott szegedi embernél azon pusztákon. Pro 3-o. Vallja, hogy nem tudja, nem is hallotta, hogy valaha nemes Szeged városa valakitől azon Dorosmát és Szent Mihályt árendálta

volna, hanem szabadon birta mindenkor. Ad 4-tum. Vallja, hogy Szék halmának tudja nevét, de a többit nem tudja nevezni, s a táján levő pusztákat vagyis halmokat nemes Szeged városa mindenkor szabadon birta s élte mint örökös földjét, s a réteit kaszálta. Ad 5-tum. Tudja, hogy Szeged városa mind török világban, mind pedig mióta Isten török birodalmából kiszabadította, mindenkor békével és szabadon a Tisza és Duna között való kun pusztákat élte, minden nemű marháját rajta őrzötte, kaszálta, szántotta, vetette és mindennemű jószágát bétakarította. Ad 6-tum. Nihil.

Quintus testis. Lantos Pál, csongrádi lakos és jobbágy, sokszor említett Schlick uram eő excellentiája jobbágya, annorum circiter 60, juratus, examinatus vallja ad primum: hogy tudja és hallotta, hogy nemes Szeged városa igen nagy határú város volt, mivel csak egy óra alatt is kiment két ezer fegyveres ember belőlle. Ad secundum: tudja azt is, hogy maga a fatens huszonkét esztendővel Dorosmán nyomtatott ennek előtte Szeged városában lakozó Lippay nevű embernek, s minden szegediek birták mint örökös földüket. Ad 3-um, 4-um, 5-um et 6-um. Mivel ő távol lakván, noha az atyja ugyan Szeged városában született, semmit sem tud.

Sextus testis. Dobó Péter, mostan csongrádi lakos, másképpen Martonyoson született, Schlick urunk eő excellentiája jobbágya, annorum circiter 70, juratus examinatus ad primum: hallotta, hogy nagy volt Szeged városa. Ad secundum vallja: hogy Dorosmát és Szent-Mihályt miolta ő emlékezik, tudja mindenkor szabadon Szeged városa, mint örököt birta, szántotta, vetette. Ad tertium tudja, hogy Szent-Mihályt és Dorosmát soha senkitől nem árendálta Szeged városa, ad quartum tudja azt is bizonyosan a tanú, mind török világban, mind pedig a régi időben mióta emlékezik a de eo utrumban nevezett halmokat mindenkor szabadon békességesen, mint Szeged városához való örökös földeket és réteket szántották, vetették, kaszálták; ad quintum tudja bizonyosan, hogy Szeged városa mind török világban, mind keresztény világban a Tisza és Duna között való pusztákat szabadon szántotta, vetette, marháival élte és mindenképpen békességesen birta s usualta. Ad sextum nihil.

Ex pago Szentes inclyto comitatui Csongradiensi adjacente, octavo mensis junii.

Primus testis. Máté János, nemes Csongrádvármegyében Szentes nevű faluban lakozó Harocher úr ő nagysága jobbágya, annorum circiter 70, juratus examinatus ad primum: azt mondja, hogy hallotta, nagy város volt Szeged városa, és Dorosmát, Szent-Mihályt csak Szeged városához birták, Szegednek is nevezték. Ad secundum vallja directe, hogy birták minden háborgatás nélkül örökösen a megnevezett Szent-Mihályt és Dorosmát. Ad tertium mondja: hogy soha nem hallotta,

hogy valakitől árendálta volna. Ad quintum vallja, hogy Székhalmát és más ahoz való pusztákat mindenkor örökösen birta Szeged városa egész halasi határokig. Ad 5-um directe, ad 6-um nihil.

Secundus testis. Csákó István, szentesi lakos, ugyan emlitett nemes Csongrád vármegyéből Harocher uram jobbágya, annorum circiter 60, juratus examinatus ad omnia puncta in genera így szól, és igy declarálja a fatens magát, hogy tudja, nagy roppant város volt, és sok pusztákat birt mind régi magyarok ideiben, s mind török időben, s mind most is; hanem csak harmad esztendeje, hogy Dorosma eránt veszékedés támadott, annak előtt híre sem volt, nem is hallott felőle, hogy valaki más birta volna, és azt sem tudja, hogy valakinek fizettek volna azokért a pusztákért.

Ex oppido Vásárhely in inclyto comitatu Csongradiensi situato die itidem octava junii.

Primus testis. Hódi Ferencz mostanában Vásárhelyen nemes Csongrád vármegyében lakozó méltóságos gróf Schlick urunk eő excellentiája jobbágya, annak előtte pedig harmincz két esztendeig Szeged városában lakott, annorum circiter 70, juratus examinatus ad primum: nihil. Ad secundum pedig mondja: hogy Dorosmát és Szent Mihályt bizonyossan tudja, hogy szegediek s nem mások birták, mert maga is egynehány esztendeig lakván Szegeden, Dorosmán szántott, vetett, nyomtatott mint szegedi földön békességgel és soha semmi controversiat nem is hallott, és azt is hallotta: hogy egész Halasig birták a pusztákat és élték azokat szabadon a szegediek. Ad tertium vallja, hogy soha senkinek semmi árendát ezen pusztáktól nem fizettek. Ad 5-um et 6-um. Nihil.

Secundus testis. Deák Mihály, vásárhelyi, nemes Csongrádvármegyében lakozó emlitett Schlick urunk eő excellentiája jobbágya, annorum circiter 70. Juratus, examinatus fatetur ad primum: hallotta, hogy nemes Szeged várossa igen nagy volt, úgy hogy tizenhét roppant templom volt benne. Ad secundum: Tudja bizonyosan, hogy Dorosmát és Szent Mihályt mindenkor mióta reá emlékezik, a szegediek birták mint örökjöket még a török időben is. Ad tertium vallja: hogy tudja ezen punctumban megnevezett halmokat mindenkor szabadon, minden villongás, verekedés és minden ellenkezés nélkül birták és usuálták. Ad 5-um et 6-um. Nihil.

Tertius testis. Zsoldos Ábrahám, vásárhelyi lakos, nemes Csongrád vármegyében emlitett Schlick urunk excellentiája jobbágya, annorum circiter 72, juratus et examinatus ad primum: hallotta hogy Dorosma Telekig extendáltatott volna nemes Szeged városa, és oly nagy lett volna, hogy tizenhét templom volt benne. Ad secundum directe vallja, hogy mind Dorosmát, mind Szent Mihályt mindétig, még a török világban is mint maga saját földét birta, mivel nyolcz esztendeig még

mikor a török Budát birta is, Szeged városában lakván, eleget szántott, vetett, nyomtatott, azútától fogva is mind ez ideig szabadon birták. Ad tertium vallja és tudja, hogy soha senkitől nem arendálta Szeged városa az említett Dorosmát és Szent Mihályt és senkinek semmit sem fizetett, hanem csak a kun pusztákért, uti est in puncto declaratum mindeneket tud, minthogy esküdtje is lévén a városnak. Ad 4-um per omnia ebben a megnevezett punctumban levő halmokat minden veszekedés nélkül békességgel Szeged várossa, mint régi örökös földeket és réteket élte mindenképpen, addito hoc: hogy Balasa fáját is hasonlóképpen élték szántották szabadon. Ad quintum etiam directe vallja, hogy nem tudja, ha Orczy István uram árendálta-e ki vagy sem valamely pusztákat, de tudja azt, hogy Majsát, Alsó és Felső Csöngölét, Nádas tót mindenkor békességesen Szeged városa usuálta s birta.

Quartus testis. Zsoldos Mihály, vásárhelyi lakos Schlick uram eő excellentiája jobbágya, annorum circiter 60, juratus, examinatus ad primum, secundum, tertium, quartum, quintum et sextum fatetur uti immediate praecedens testis per omnia simpliciter.

Quintus testis. Oláh András, Vásárhelynek mostani bírája, annorum circiter 50. Schlick uram ő excellentiája jobbágya, juratus examinatus ad primum audita refert. Ad 2-um vallja, valamint a két mindjárást fent írt bizonyság mondotta, úgy hasonlóképpen azon fatens is mondja, hogy Dorosmát és Szent Mihályt szabadon és békességesen élte mint örökös földét nemes Szeged városa. Ad 3-um. Igen is, soha senkitől nem árendálta azon pusztákat, hogy pediglen kun pusztáknak fele részeért (melynek szabad ususában volt) nem hallotta, hogy régi palatinusoknak valami discretiot, csak egy krajczár érőt is adott volna nemes Szeged városa is recognitionem dominii. Ad 2-um directe, ad 5-um et 6-um nihil.

Sextus testis. Bálint István, vásárhelyi lakos, gróf Schlick urunk jobbágya, annorum circiter 65, juratus examinatus. Ad primum nihil. Ad secundum directe. Ad tertium: tudja, hogy soha senkinek semmi árendát nem fizetett értek a kun pusztáknak fele részeért, mellyeket amint vallya egészben is usuáltak, senkinek hogy valami discretiot adott volna nemes Szeged városa, nem tudja. Ad 4-um et 5-um directe. Ad 6-um nihil.

Ex oppido Makó in inclyto comitatu Csanadiensi existente, die 9. junii.

Primus testis. Poszpodi István, nemes Csanád vármegyében Makó nevű városnak mostani bírája, másképpen Csanádi püspök méltóságos gróf Nádasdy László urunk ő excellentiája jobbágya, annorum circiter 65. Ad primum: hallotta az édes öreg attyától, ki is ott született, régi szegedi lakos, hogy Szeged városa a régi időben nagy volt

és tizenhét roppant templom volt benne, hanem Dorosma és Szent Mihály utczája volt-e? nem tudja, se nem is hallotta. Ad secundum: tudja bizonyosan, hogy Dorosmát és Szent Mihályt mindenkor birta mint örökös földjét, és senki semmit nem praetendált említett Szeged városán. Ad 3-um: nem tudja nem is hallotta, hogy valakitől árendálta volna, vagy valakinek valami discretiót adott volna nemes Szeged várossa a kun pusztáknak fele részeért, melyeknek mivel fele részét szabadon birták (a régi palatinusoknak valami ajándékot adott volna, nem tudja). Ad quartum, nemcsak hallotta, hanem tudja is bizonyosan a fatens ebben a punctumban megnevezett halmokat, hogy mindenkor szabadon és örökösen birta Szeged városa, mert a fatens atyja is volt hetvennyolcz esztendős, halálának ideje is már nyolczvan esztendeje, még az attyja is birta azon pusztákból Szita nevű teleket, emlékezik reá, hallván édes attyja szájából. Ad 5-um directe, ad 6-um. Azt is hallotta hogy Maysát, alsó és felső Csöngölét birta volna szabadon Szeged várossa, azt pedig nem tudja, hogy Orczy István uram mostanában a militia részére kiárendálta volna.

Secundus testis. Hajnal Mihály, Makó városának lakosa, és csanádi püspök urunk eő excellentiája jobbágya annorum circiter 65, juratus examinatus, mivel Tápin is lakott ad primum, 2-um, 3-um, 4-um et 5-um uti immediate praecedens testis, ad 6-um nihil fatetur.

Tertius testis. Karácson Péter, Makó városának lakosa és csanádi püspök urunk ő excellentiája jobbágya, annorum circiter 60, juratus examinatus. Mivel nemes Szeged városában is lakott, ad primum: vallja, hogy igen is Szeged városa nagy volt és 17 templomok voltanak benne, az édes attyától, az édes attyja pedig a fatens nagyattyától hallotta, hogy Dorosmán is egy templom volt és abban a templomban bárány kép faragott kövön volt és akkor régi időben egy ember azt profétiálta s jövendölte, hogy ezen kőbárány, mint czímere Szeged városának a közepében fog tétetni, amint is a czímere. Ad 2-um, 3-um, 4-um uti priores testes, addito hoc ad 4-um: hogy maga is a fatens huszonhárom esztendőkkel ez előtt s continuo tizennégy esztendeig Szegeden lakván, akkor is szabadon usuálta, szántotta és kaszálta azon halmokat. Ad 5-um directe. Ad 6-um. Tudja, hogy mindenkor ezen pusztákat és többeket is birták szabadon, azt pedig nem tudja, hogy exarendálta volna Orczy uram, vagy más valaki.

Quartus testis. Martonyosi György makói lakos, csanádi püspök urunk jobbágya, annorum circiter 50, juratus examinatus, in Tape antea habitans, ad primum hallotta a fatens, hogy Dorosma és Szent Mihály Szeged városával egy lett volna, mivel oly nagy hely volt, hogy tizenhét templom is lett volna benne. Ad 2-um et 3-um aequaliter addit hoc ad 3-um, hogy tudja azokon a kun pusztákon ha kecskeméti, martonyosi, szabadkai és halasi juhokat ott őrizték, ha kaphattak tehát a

szegediek mindenkor kifogtak belőle, és megbitangolták, hogy hírek nélkül oda bocsátották azon pusztákra. Ad 4-um, 5-um directe, et ad 6-um uti praecedens testis.

Quintus testis. Karácson Gergely, makói lakos, csanádi püspök urunk ő excellentiája jobbágya, Szegeden lakván ez előtt, annorum circiter 45, juratus examinatus, ad primum audita refert, ad secundum, tertium, 4-um, 5-um et 6-um directe, uti praecedens testes.

Sextus testis. Cseh Pál, Makó városának lakosa, csanádi püspök urunk jobbágya, annorum circiter 65, juratus examinatus, mivel tíz esztendeig Szeged városában is lakott ad primum, audita refert, ad 2-um, 3-um, 4-um, 5-um directe uti praecedentes. Ad 6-um nihil.

Ex possessione Mindszent in comitatu Csongradiensi situato, die 10 julii.

Primus testis. Lovas György, incola cameralis pagi Mindszent, annorum circiter 72, juratus examinatus fatetur ad primum, hogy Dorosmának hallotta hírét, hogy még előbb volna, mint Szeged városa, és a dorosmai templomban lett volna a kőből kifaragott bárány. Ad secundum, 3-um, 4-tum, 5-tum, 6-tum in genere így szól: hogy mióta emlékezik, ötvenöt esztendőtől fogva a punctumban megnevezett pusztákat Szeged városa mindenkor szabadon birta, minden háborgatás nélkül élte és senkinek semmit nem fizetett, hanem mostanában hallá, hogy a kunok részéről kezdettek veszekedni.

Secundus testis. Jaksa Gergely, incola pagi cameralis Mindszent. Annorum circiter 78, natus Szegedini, juratus examinatus ad primum nihil. Ad 2-um. Tudja, hogy mindenkor Szeged városa élte volna Dorosmát és Szent-Mihályt. Ad 3-um etiam senkitől sem árendálta. Ad 4-tum, 5-tum directe. Ad 6-tum. Tudja, hogy Maysát, Alsó és Felső Csöngölét, Csólost és a körülfekvő pusztákat Szeged városa mindenkor szabadon birta.

Ex oppido Kecskeméth inclyto comitatu Pestiensi adjacenti, die 14 junii.

Primus testis. Szentkirályi János Nobilis Kecskemétiensis annorum 66, juratus examinatus fatetur. Ad primum nihil. Ad secundum. Vallja directe juxta de eo utri puncta; ad 3-um vallja a fatens, hogy tudja azt is bizonyosan, hogy mindenkor a szegediek birták Szent Mihályt és Dorosmát szabadon, és hogy a kun pusztákhoz számláltattak-e vagy sem? nem tudja, hogy pediglen a korbeli palatinusoknak discretiot adtak, tudja, — de nem tudja tartozandóképen-e? vagy jó akaratjokból. Ad 4-um directe feleli, hogy ezeket az punctumban megnevezett halmokat, telekeket mindenkor birta szabadon Szeged városa egész a mostani postáig, úgymint Kistelekig, és örökös szegedi földnek hallotta lenni, sőt soha nem is hallotta kun pusztának, se nem is tettek a kunok semminemű praetensiot ellenek. Ad 5-um vallja, hogy

a Tisza és Duna között amely pusztákat fatens a több compossessor társaival együtt mióta megárendálta a Teutonicus Ordótól, és annak előtte a több városoknak lakosai megárendálták régenten minden békességes ususában volnának a szegediek, semmit se nem háborgattak, mely pusztákat pedig ki nem exarendáltak a kecskeméti uraimék, tehát vallják, hogy mindenkor szabad ususában volt Szeged városa, még valaki ki nem exarendálta. Ad 6-um nihil.

Secundus testis. Kovács György, Kecskemethiensis, annorum circiter 54, juratus examinatus pariter ad omnia puncta respondit, sicut immediate praecedens testis.

Tertius testis. Horváth Tamás, nobilis Kecskeméthiensis, annorum circiter 30, juratus examinatus, pariter ad omnia puncta respondit, sicuti praecedentes.

Quartus testis. Bede Mihály, nobilis Kecskeméthiensis, annorum circiter 57, juratus, examinatus. Ad primum. Audita refert. Ad secundum. Vallja fatens, hogy tudja, mindenkor birta Szeged városa az említett Dorosmát és Szent Mihályt. Ad tertium dicit: tudja, hogy szabadon élték a szegediek. Ad 4-tum. Directe. Ad 5-tum. Tudja, hogy circiter két mértföldnyire birta Szeged városa, és élte szabadon, a többet pedig kecskeméthi uraimék. Ad sextum nihil.

Quintus testis. Szabó György. Kecskeméth városának egy tanácsa és lakosa, annorum circiter 65, juratus examinatus ad primum: vallja, hogy hallotta a régiektől, hogy igen nagy város volt Szeged városa, úgy, hogy egész Öthalomig tartott volna, és tizenhét templom lett volna benne. Ad 2-um directe, ad 3-um tudja, hogy birta, de nem tudja, adott-e valamit a palatinusoknak? vagy sem? Szeged városa. Ad 4-tum. Vallja, hogy birták mindenkor szabadon. Ad 5-tum. Sicut tres quinque testes. Ad 6-tum, tudja, hogy élte, kaszálta alsó és felső Csöngölét, Maysát, Szeged városa, de nem tudja mi mellett.

Sextus testis. Farkas Gergely. Kecskeméth városának lakosa, ez előtt Martonyoson lakott, annorum circiter 75, juratus examinatus ad primum nihil. Ad 2-um, 3-um, 4-tum et 5-tum directe sicuti primi praecedentes testes. Ad 6-tum nihil.

Datum — anno die et loco in praemissis. Alexander Siboltby, regius mp. (L. S.) Joannes Arbay canonicus Vac. mp.

Egykorú hivatalos másolata Szeged v. levéltárában, a kun puszták iránt folytatott per csomagjában. Közölve: A régi Szeged II. k. 195—201. l.

CCI.

1722. szept. 1. Szeged. Szerződés Szeged város és gr. Herberstein Erneszt szegedi várparancsnok közt a Sz.-Demeter templom mellett levő katonai épületeknek plébánia-lak és iskolai czélra leendő átengedése iránt.

Puncta contractus inter excellentissimum ac illustrissimum dominum dominum Ernestum, S. R. I. comitem de Herberstein, generalis campi marschalli locum tenentem et fortalitii Szegediensi commendantem etc. ab una, partibus vero ab altera inter liberam ac regiam civitatem Szegediensem in facto cedendae domus militaris e vicinia et regione residentiae piarum scholarum ineundi praesentanda, et quidem pro

Primo: Altetitulata sua excellentia praeattactatam domum militarem praefatae regiae civitati Szegediensi ad debitam eiusdem instantiam pro adaptatione gymnasii, quingentorum florenorum pretio, tali cum conditione resignat, ut

Secundo: Quamprimum tempore consignati contractus ducentos florenos ad manus domini aedilis tumbae Joannis Godefridi de Sumatring administrare, residuos vero trecentos florenos ad diem duodecimum affuturi mensis octobris pariter antelato domino aedili scribae deponere sit obligata. Et quidem,

Tertio: praerepetita domus militaris, nec dum in perfectione existeret, hinc eiusdem intuitu eadem altefata sua excellentia fragmenta laterum ex fundamento demolitae antiquae domus annonariae erutarum in usum toties dictae domus applicanda concedit.

Quarto: Respectu vero alterius domus, quae proxime ruinae et desolationi exposita praefatae residentiae quidem contigua, pro nunc aegrotis assignata esset, pro eadem domo praelibata civitas Szegediensis virtute infrangibilis huius contractus obligabitur pro infirmis militaribus extruendo novo aedificio ad vectionem quinquaginta millium laterum, uti necessariorum lignorum gratis suppeditare. Ubi

Quinto: Sua excellentia ea potissimum ex ratione, ut aliquando caemiterium templi divo Demetrio sacrati, ab aegre decumbentibus militaribus eliberetur, finito praedicto aedificio saepius fatae civitati Szegediensi, absque ulla quaestione assignari facere promittit. Unde

Sexto et ultimo duo exemplaria confecta, et unicuique parti contrahenti authentica subscriptione et sigillorum appressione munita, pro maiori securitate et sincera manutensione consignata sunt.

Szegedini die 1ma septembris 1722. Ernestus comes de Herberstein generalis (P. H.) Joannes Godefridus de Summating.

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárában, a gymnasium alapítására vonatkozó külön csomagban.

CCII.

1723. Szeged sz. kir. város esküdt polgárainak és lakóinak névjegyzéke.

Polgárok.

Alsóváros on:

Ábrahám István.
Ábrahám Ferencz.
Ábrahám Jancsi.
Ábrahám Tamás.
Ambrus Gyurka.
Ábrahám Gergely.
Ábrahám Döme.
Ábrahám Márton.
Bite János.
Börcsök Miska.
Balog Istók.
Berta Mátyás.
Bacsó János.
Berényi János.
Babarczi Tamás.
Babarczi János.
Bödő István.
Bödő János.
Bodó Ferencz.
Bósó János.
Börcsök Istók.
Borbola Ferencz.
Börcsök Istók (vak).
Bite Mátyás.
Börcsök Ferencz.
Benák Ferencz.
Berta Ferencz.
Bertalan János.
Császár István.
Csúcs Döme.
Csillag János.
Császár Mihály.
Dóczi István.
Dékány János.
Dobó Mihály.
Dóka János.
Dékány Péter.
Elek Bálint.
Eötvös Jakab.
Eördög András.
Eördög Mihály.
Farkas Jancsi Csamangó.
Farkas István.
Fazekas András.
Fazekas Ferencz.
Fábián Péter.
Fábián Pál.
Farkas Gergely ifj.
Fekete György.
Farkas Geczi Gerdán.
Farkas Ádám.
Fazekas Péter.
Fazekas Ferencz molnár.
Fodor István.
Gyapjas István.
Hajdú János.
Huszta Pál.
Hódi István.
Horváth Miklós.
Huszta Gergely.
Halál Pál.
Hódi Mihály.
Juhász György.
Ilia Istók.
Jósa Péter.
Jósa Ferencz.
Ilia János.
Kis János.
Kode István.
Kószó Péter.
Katona János fia Ferencz.
Kéri Ferencz.
Kotogány István.
Kiri Fábián.
Kószó Pál.
Kis Tószegi Istók.
Kovács János Tamás.
Király István.

Király Bencze.
Kisbálint András.
Katona József.
Kisbálint János.
Kis Istók, felsővárosi.
Kisbálint Miska.
Kis Péter Bandi.
Kisbálint Gergely,
Katona György kalmár.
Kis Péter Lukács.
Kószó Mihály.
Lázár István.
Losoncz Ferencz.
Losoncz János.
Lantos Istók.
Lajkó György.
Lovászi Mihály öreg.
Magda János.
Masir Mihály.
Móra Ferke,
Móra Mihály.
Makra István.
Monos István.
Nagy János István.
Nagy János Ádám.
Nagy György Ferencz ifj.
Nagy Berta szt. Péteri.
Nyiry János.
Nagy Pál Ferencz.
Nagy Ferencz öreg.
Négyökrű Istók, Farkas veje.
Négyökrű Istók, Bósó veje.
Nagyiván Istók.
Nagy Geczi Morgó.
Nagy Mihály Istók.
Ónozó Jakab.
Pintér Gergely.
Palotás Gergely.
Pap Pál.
Pap Pál, Vas neje.
Pálfy Mihály.
Puskás András.
Puskás Balázs.
Pálfy Ferencz.
Pakai Mihály.
Papdi János.
Panó Mihály.
Pap István.
Puskás Gergely.
Rósa Dániel.
Rósa Gyurka.
Rósa Banda.
Rósa Ferencz.
Simon Mihály.
Sárkány György.
Szécsi Jakab.
Szél Pál.
Szekeres István.
Sárkány Jancsi, kecskés.
Szabó Ferencz.
Szücs Miska.
Szeles Pál.
Sebők Ferencz öreg.
Sebők Ferencz ifjú.
Süveg Mihály.
Szögi József.
Sziráki Mihály.
Sávolyi János.
Szögi Marczi.
Szögi Ferencz.
Tóth Albert.
Tóth György Márton.
Tóth György Péter.
Tóth György Mihály.
Tóth György koldús.
Tóth György János.
Tóth József.
Tóth János szűcs.
Tiszta Geczi.
Usorás Lajos.
Vér István.
Vér János.
Varga Gyurka.
Zombori Pál.

összː 162

Felsővároson.

Atkári Miska.
Bitó Mátyás.
Baka Döme.
Babarczi Gergely.
Becsei István.
Bereczk János.
Bitó Miska.
Bába János öreg.
Barát Imre.
Baranyai István.
Balogh András.
Balogh György, Kukli.
Borsos Ferencz.
Csuha János.
Cseh Máté.
Csokonyi Ferencz.
Cseh János.
Csanádi Jaksa.
Dékány Mihály.
Dékány Ferencz.
Dudás András.
Dékány István.
Erdei János.
Erdei Miklós
Feketű István.
Faragó Mihály fia Gergely.
Gera Mihály.
Görög Mihály.
Gazdag György.
Gazdag Mihály.
Gera Miklós.
Gardi István.
Hódi Ferencz.
Kocsó Pál.
Kis András, Benkő veje.
Kis Lőrincz János.
Kukli Ferencz.
Kopasz Mihály.
Kormányos Mátyás.
Kiss György.
Kaszó Mojzes.
Kajgona János.
Lippai János.
Monos Pál.
Márki István.
Márton Jancsi.
Márton Istók.
Márton Manczi.
Mester Miska.
Máté Ferencz.
Martonossi Stépán.
Molnár András, Bába Ágnes ura.
Nagy Miklós Péter.
Parragi István.
Szőri Mátyás.
Siha Bálint.
Szanka András.
Sánta Mátyás.
Szalma János.
Szabó János, hanga.
Szűcs Miska.
Szél Mihály.
Tóth János.
Tápai György.
Tóth István.
Tóth Péter.
Török Ferencz.
Tököli István.
Tóth Ferencz csapdi.
Varga Lukács.
Vékes János.
Vastag István.

ösz: 72.

Palánkban.

Aradi Péter.
Svajbelmár Ádám.
Bajality Mihály.
Csaldi Ferencz.
Csöpörke István.
Militello Demeter.
Egri Siván.
Gyuro Misin.
Hacsi Dono.
Jovan Bozitovacz.
Fodor Ignácz.

Ilia Juricsin.
Joannes Miller.
Josep Miller.
Josep Bart.
Joannes Georgius Kolb.
Kara Janko.
Kocsis Ferencz.
Lality Pál.
Lippai Stepan opancsár.
Marczilia Babin.
Mihajlo Araganin.
Milet Csanadacz.
Malri Gyurka.
Neda Pakasin.
Nicolaus Keés.
Nikics Marko és Maxo.
Nicolaus Prontner.
Pavo Zagorcsanin.
Riszto Bozitovácz.
Rado Gyalinácz.
Szarafalo Bani.
Szubó Turcsia.
Szabó Pejo.
Temesvári András.
Temesvári Miso.
Zelie Gercsics.
Zombori Arszo.
Andreas Kell.
Bartholomaeus Wagner.
Csaldi István.
Christian Prielmon.
Dionisius Eszinger.
Sajnovics Illés.
Josephus Tuttovitz.
Joannes Petriczi.
Joannes Raab.
Joseph Medl.
Jakob Heberl.
Laurentius Fisser.
Lantos István.
Lantos Gergely.
Mathias Notholf.
Paulus Dejanovics.
Papora Mátyás.
Siskovics András.

össz: 56.

Polgárok mindössze 290.

Lakosok (inquilinii).

Alsóváros on:

Ábrahám Miska makai.
Bite Geczi.
Budai Bálint.
Berta Ferkéné.
Berta János.
Biczók Miklós.
Bozsó Istók.
Csiszár János.
Danis Imre.
Dobó Péter.
Dohar Miska.
Daka Farkas.
Eötvös Ferencz.
Eördögh Gyurka.
Egressi István.
Eördögh János.
Eördögh Mihály ifjú.
Giliczo János.
Gazi György.
Gargán András.
Halász Geczi.
Horvát Marczi.
Hódi Geczi.
Hevesi András.
Horvát András.
Hajós Mihály.
Juhász András.
Kis Péter Ferencz.
Kocsis Gergely.
Kántor Pál.
Kis János Gergely.
Kotogány Ferencz.
Kis András, Pap veje.
Kocsis János,
Kara Ferencz.
Kökény András.
Kis Péter István.

Kispéter István.
Kovács Ferencz, Tamás bátyja.
Kókai Lőrincz.
Lovász Mihály ifj.
Lovászi Jakab.
Ladányi István.
Muhi Márton.
Magyari János.
Márki Istók.
Nacsa Balázs.
Nagy Pál Péter.
Nagy Péter.
Négyökrü Ferencz.
Purdi Ferencz.
Pálfi József.
Rósa Istók.
Rengő János.
Rosi Ferencz.
Szabó Miska.
Szekeres Jakab.
Szabó András.
Szántó Andor.
Szántó Mihály.
Szűcs Márton.
Szögi Istók.
Szögi József.
Szűcs Istók, Szűcs Mihály fia.
Tóth Máté.
Tóth Ferencz.
Varga Miska.
Vér Mihály molnár.
Varga Mihály öreg.
Varga Bálint.

össz. 69.

Felsővároson:

Bullás János.
Bába Jancsi ifj.
Balogh István.
Berta János, Pap András unokája.
Csókási Gergely.
Csányi Mihály.
Deák Mátyás.
Dóra Péter.
Döme Péter.
Fülöp István.
Farank Gyurka.
Faragó Tóth Márton.
Faragó János.
Faragó Ferencz.
Hódi András.
Horváth Simon.
Jován Gyák.
Kis Mihály, Farank ipa.
Kátai István.
Keresztes István.
Kónya Gergely.
Kónya István.
Kis Márton András.
Kerepesi István.
Kónya Geczi sánta.
Kaskötő István.
Király Döme.
Marha János.
Német Fábián.
Onozó János.
Oláh János.
Pataki András.
Pap István.
Palatinus Geczi.
Szarvas Ferencz.
Szél Pál.
Siha Miska.
Sándor György.
Szél Gyurka.
Somlyai Döme.
Simon János.
Sike István.
Tandari Mátyás.
Tóth János.
Tóth Marczi.
Tamás János ifjú.
Vásárhelyi János.
Vastag Pál.
Vastag Jancsi.
Varga János, Gera veje.
Zolnai András.

össz. 51.

Palánkban:
Andreas Lintenpach.
Bujatin Pakasin.
Borbély Ádám.
Csipak János.
Christophorus Forsti.
Eötvös Ilona.
Feir Gyulic.
Fülöp Molnár.
Gluj Joso.
Görög Luta.
Hajós Miska.
Joseph Ignity.
Josephus Kellner.
Janko Aradi.
Jovan Szentanin.
Raics Gergo.
Koszta Szervecsia.
Milando apud Zákó.
Maxim Csongradacz.
Nicola Mossorinacz.
Puta Csanadacz.
Pálfy Ferencz.
Radivoj Petrovity.
Rácz Gavrillo.
Szűcs Mátyás.
Siván Csongradacz.
Siván Szijártó.
Szubó Buzacsia.
Sztanko Sajtinacz.
Tóth János.
Temesvári Stépán.

össz. 31.
Lakosok mindössze: 142.

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárában, polgárok lajstromai csomagban.

CCIII.

1723. márcz. 1. Szeged város szabályrendelete a kovács-czéh védelmére a czigányok által készíthető kézművekről.

Nemes városunk közönséges házánál szokás szerint tartott sessióban elvégződött és pro directione kovácsmestereknek ki is adatott, hogy városunkban megmaradandó czigányok mit dolgozzanak, tudniillik:

Csizmákat patkoljanak.
Szántóvasakat élesítsenek.
Vasvillaágat forrasszanak és egész vasvillát csináljanak.
Szántóvasra két márjásig vasat verhessenek.
Nádvágó kaszát csináljanak, sarlókat forrasszanak.
Iszkábákat verhessenek.
Szőlőmetsző kést csináljanak.

És hogy alsóváros on két kovács és három czigány legyen, felsővároson is két kovács és három czigány, az palánkban pediglen egy czigány maradjon.

Eredetije Szeged v. közigazgatási levéltárában. Jegyzőkönyvek, 1723. évi márczius hó 1-én.

CCIV.

1724. febr. 26. Bécs. A szegedi egyesült kovács- és kerékgyártó-czéh szabadalmi levele.

Nos Carolus sextus Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hispaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. rex, archi dux Austriae, dux Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carintiae, Carnioliae, Luxenburgiae, Viertembergiae et Thecae, suprioris et inferioris Silesiae, princeps Serviae, marchio Moraviae, comes Habspurgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi, Goritiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis; quod fideles nostri prudentes et circumspecti Joannes Georgius Petritzkÿ, Mathias item Hoffner, Joannes Bergbauer et rotariae magistri in libera regiaque civitate nostra Szegediensi degentes et commorantes penes demissam fidelium nostrorum prudentum ac circumspectorum iudicis et senatorum praedictae civitatis nostrae Szegediensis recomendationem exhibuerint et praesentaverint nobis certos quosdam caehales articulos in simplici papiro germanico idiomate conscriptos, ac pro bono inter eosdem servando ordine concinnatos tenoris infrascripti, suplicando majestati nostrae debita cum instantia humillime, quatenus nos eosdem articulos, omniaque et singulas in eisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, literisque nostris privilegialibus inseri et inscribi facientes, auctoritate nostra caesareo regia benigne acceptare, approbare, roborare, et ratificare, ac pro praefatis utriusque artis magistris Szegediensibus ipsorumque posteris et successoribus universis perpetuo valituros, gratiose confirmare dignaremur; quorum quidem articulorum tenor sequitur in hunc modum.

Versio.

1-ször. Minthogy mindenek fölöt az úr Istent leg jobb iparkodás, ájtatosság 's szorgalmatosság mellett tisztelni, arra is pedig tekintettel lenni kelletik, hogy a bötsületes czéhbeliek közöt szoros rendtartás és tisztesség béhozatasson, a nemes szabad királyi Szeged várossának rendszerént a kováts és bognár mesterségbéli ládánál bévett és ezen czéhet szerző mestereknek nagyob előmenetelük és az Isten áldásának elnyerése véget légyen védelmü patronusuk szent Leo püspök, aki más efféle czéheknél való szokása szerént választatott, amely napon ünnepet szenteljenek, valamint e jeles napon minden mester és legény köteleztetik a szent misén meg jelenni, úgy az Isten hatalmán kivül attul elmaradandók, a bötsületes czéhben két font viaszkot fizetni.

2-szor. Köteleztetnek úr napján nem csak ezek, hanem a czéhhez tartozandó külföldi mesterek is a keresztény katolikusi processiot illő

ceremoniával ékessíteni, a ditséretes régi szokás szerént tisztességessen s áitatossan meg jelenni, és tehetségükhöz képpest egy czéh zászlót készíttetni, nem különben minden kántor vasárnapon és halottak napján szent misét kötelességből hallgatni; ha ezeket vagy mester vagy legény jeles okból elmulatná, és afféle processiotul vagy kántor misétől elmaradna, két font viaszkban büntetessen.

3-szor. Köteles lészen a czéh mester egy vasárnapon minden mestert és legényt az egyházi vagy világi előljárók rendelése szerént a processiora öszve hivatatni, hogy annál a 2-ik punctumhoz képest tisztességessen zászlóval együt, a kiszabot büntetés alatt megjelenjenek, melynek végezete után minnyájan ezek a czéh mester házához jönni, ottan szokás szerént ui czéh mestert, aki két esztendeig híven és minden szorgalmatossággal tisztségét viselendi, egyes akarattal választani tartoznak, ez két esztendő után ismét felszabaditatasson, és helyében más tétetessen, oly kötés mellett mindazonáltal, hogy két esztendeig kováts, két esztendeig ismét bognár a czéhmesteri tisztséget viselje.

4-ször. Ha valaki a mi kováts vagy bognári czéhünkbe be vétetetni vagy bé állani, és mesteré lenni kívánkozna, ez tartozni fog magát előb nemes szabad királyi Szeged várossának fő bírájánál és a tekintetes nemes tanátsnál bejelenteni honnét jön? és született légyen? azután pedig, czéh mesterünknél bötsületes születésérül és tanulásárul való leveleket a b. czéhnek előlmutatni s könyörögni, annak utánna ha ezeket a b. czéh helyesnek találandja köteles lészen a ládában egy tallért fizetni, ahol tudakoztatni fog mesterségit mikép tanulta légyen és remekét tsinálni, valamint tehát egyéb mesterségeknél is szokás, úgy nékie a remek készítésre egy esztendő s egy nap hagyattasson 's meg engedtetessen, hogy szokás szerént egy mester ebédet tehetségéhez képpest gazdálkodva az egész czéhnek adhasson és annál a fő bíró urat két tanátsbéli urakkal vendégelhesse.

5-ör. Olyas esetben, amidőn valami vidéki nyőtelen legény, kováts legyen az vagy bognár, a mi czéhünknél oktatatni kívánkozna, az tartozik magát a czéh mesternél jelenteni, és egy mesternél esztendeig béállani, és munkáját folyvást folytatni, esztendőnek utánna pedig magát ismét a czéh mesternél jelenteni, ahol a mesterségnek rendje és szokása szerént végzést fog nyerni.

6-or. Szinte azonképpen a kováts és bognár mestereknek fiai, kik ezen mesterséget tanulták és czéhben álni akarnának, fél remektől, valamint mesterünk leányai is akik e mesterségeinkben férjhez mennek fel szabaditatnak, mentek legyenek özvegyei is a fél remektől, ellenben a mester esztendőért egy a másika mesterségnek öt forintot fizetni, és a mester ebédet valamint felyebb emlitetett adni tartoznak.

7-er. A kováts aki czéhünkben állani kívánkozik, tartozik követ-

közendő remeket készíteni, egy fél alsó kocsit saját új vasával, valamint más városokban szokás, készíteni, és egy fiatal lovat mely nékie eleiben állíttatik négy új vasakkal, minden hiba nélkül meg patkolni; amidőn pedig ezen remekéhez fogni kívánkozna, tartozik azt a czéh mesternek béjelenteni, hogy két mestert kirendelhessen, akik efféle remeket nékie eleiben adják, ezeket étellel és itallal tehetsége szerént, nem felesleg, mind addig fogja tartani, még remeke el nem készül. Minekutánna azon remek a bötsületes czéh által jónak és helyesnek találtatni fog, a többi közé valóságos mesternek beiktatasson és annak ösmertessen, ha pedig hiba találtatna azt a czéh illő modon büntesse.

8-or. A bognár mesternek remeke következendőbül áll: egy hinto kotsinak négy kerekei és két állási, amint az országban szokásban vagynak, minden hiba nélkül, amidőn tehát ahoz fogni szándékozik, tartozni fog az iránt a czéh mesternél jelentést tenni, hogy két mestert kirendelhessen, akik a remeket mind adig, méglen azt el nem készíti, étellel s itallal az előbbeni punctumban meg irt módon tehetsége szerént tartani köteles lészen; minekutánna remeke a bötsületes czéh által helyesnek és alkalmasnak bévétettetik, eő a többi közé iktatasson és valóságos mesternek esmértetessen, ha pedig hibák abban találtatnának azokat a czéh büntetni fogja.

9-szer. Nyőtelen kovátsnak vagy bognárnak nyőtelenségben egy esztendőnél tovább nem lészen szabad dolgozni, hanem ennek elfollyása után azonnal megházasodni és a mester ebédet megadni köteles légyen.

10-ör. Köteles légyen a czéh mester minden fértály esztendőben a mestereket öszve hivatatni, aki annak idejében meg nem jelen, vagy czéh mestere ellen magát engedetlennek mutatná, vagy éppen elmaradna, akkor a helybeli mester fél tallérban, a külföldi mező városokban, tudniillik vagy falukban lakos mester pedig egy font viaszkban, és aki éppen 12 órakor a czéh mesternél nem lészen, fél font viaszkban büntetessen, s úgy ekképp bévéendő viaszk, mind a helybeli parochialis templomban adatasson.

11-szer. Aki kántor idejében czéh gyűlést tartani kiván, tartozzék fél tallért a ládában fizetni.

12-er. Minden mester köteles légyen minden kántorban két garas feltétel pénzt a ládában bétenni.

13-or. Ha olyas vidéki mester találkozna, aki nemes szabad királyi Szeged várossában méhelyért a mesterség folytatás véget a helybéli kováts és bognár mestereknek tudta nélkül esdekelne, és valami mestert méhelyéből alatomban a bötsületes czéhnek hire nélkül kitudni kévánná, minek utánna ilyes tselekedetérül meg győzettetik, öt forintokat tartozik fizetni a ládában.

14-er. Ha történne, hogy a nyitott ládakor egyik a másikat csufos-

sabb szavakkal illetné, rágalmazna, gyalázna, szinte káromkodna, vagy szitkozodna vagy motskos szavakat ejtene, melyek a bötsületes czéhnél szenvedhetetlenek, az olyan a mester büntetésben essen, és méglen a gyülekezet eloszlik, mester legyen az vagy legény, a bötsületes czéhnek tartozzon egy font viaszkot adni, ha pedig tetjei terhessebbek lennének, a nemes tanátsnak itélet alá bocsáitatasson.

15-ör. Amidőn ellenben mester és legény közöt támadna valami izetlenség, villongás vagy versengés akkor ne fáilaltatasson mindjárt bíró urnak feje, hanem a czéh mester intézze el a dolgot, dorgálja meg a részeket, és a vétkest egész három forintig büntetetheti, ugy mindazon által ami a városi törvényt illeti mindenkor kivételessen.

16-or. Ha valamely mester vagy legény a czéh ellen valamit tudna, vagy valamie ellene volna s titkolná, üdő vártatva az iránt fel adódna, az olyan egy font viaszkban büntetessen.

17-er. Ha történne, hogy valamely mester vagy legény a nyitott ládakor vádoltatna, az azonnal a bötsületes czéhből kimennyen s ha ezt nem tselekedné, válogatás nélkül egy font viaszkban büntetessen.

18. Ha valamely kováts vagy bognár mester meghalálozna, annak özvegye pedig a mesterséget folytatni kivánná és legényre szüksége lenne, olyast a czéh mester akár honnét is adni tartozzon, mivel különben hatalmában marad és szabadságában hozzája alkalmatos legényt akár kinek munkájából elkérni.

19-er. Kötelesek legyenek a nemes szabad kir. Szeged városában találkozó magyar, németh és dalmata kováts és bognárok a mi szegedi czéhünknél illendően magukat beiktatatni, s ha az örege elhal, a jövendőbéli iffiak is magukat béiratatni tartozzanak, ami illeti czéhünken kivül való a helységekben lakos mestereket, ha ezek közül valamelyiknek kedve tartaná minálunk magát letenni, annak bevételire hatalma legyen a bötsületes czéhnek.

20-or. Ha valaki valamely mesterünknél hitelben dolgoztatt és meg nem fizet azután pedig munkáit másnál tétetetni kivánná, azon mesternek szabad ne légyen azt felválalni, miglen az előbbeni hitelező mestert kinem elégitette; efféle adossak külömben fő bíró úrnak tudtával a fizetésre szoritassanak, mivel mindegyik munkája, mind ekéje után szokot élni.

21-er. Meg ne engedtessen a mi czéhünken kivül valóknak szántó vasat, feiszét, lópatkót, patkó szegeket és egyébb munkákat amelyek kovátsot illetik, szinte akkép bognár munkákat, mind kerekeket s több efféléket árulni — ami pedig nemes szab. kir. Szeged városán kivül kováts és bognár munkákban templom napi butsukra vagy heti vásárokra árultatás végett hozattatik, azokat a czéh mester a bétekintő mesterével meg fogja vizsgálni és azoknak érdemét meg esmérni, azon esetben pedig amidőn azok iránt némely hibák tapasztaltatnának,

a munkát bétekintő mestereknek itéletük szerént a szegények között elosztatassanak, és a bétekintő mestereknek minden darabtul egy garas fizetetessen, a készületlen munkáktól semmi sem vétetessen, a fogadott munka pedig éppen ne engedtessen, hanem letartatasson és árultatása tilalmaztatasson.

22-er. Olyatén mester, aki másiknak méhelyéből tselédjét tsábitgatya, vagy leszólja, egy font viaszkban büntetessen.

23-or. A tzigányok nemes szab. kir. Szeged várossában valamint Palánkban is meg ne szenvedtetessenek, hanem légyen eő nekiek külső városban a lakásuk, valamint ez más királyi városokban is szokás.

24-er. Szabad ne légyen czéhünken kivül valóknak az ide hozatandó szeneket mi kovátsok elől, az alkalmatos jó fákat pedig bognárok elől előre megvenni, amit mindazonáltal valaki maga szükségére vészen, abban az ne hátráltatasson.

25-ör. Jövendőben mind a kovátsok mind a bognárok részérül tsak tizenkét mesterek, azok is pedig keresztény katolikus hitbéliek a czéhben vétetessenek, szabadságban hagyván külömböző czéh petsétet amint illik késziteni és használni.

26-or. A kovátsok és bognárok az új mestert tettzésük szerint és engedelem nélkül a tettes tanácsnak de felyebb sem 20 frtoknál nem fogják taksálni, valamint azoknak munkásuk sem taksáltatassék felyebb, mint sem Budán és Pesten szokásban vagyon.

27-er. Az inas nálunk három esztendőkre, két polgárok jelenlétiben nyitott ládakor, a mesterek és legények eleiben állitatván bészegődtetessen — mihelyest olyas inas azon három esztendeit hiven és tisztességessen eltöltötte, tartozni fog tanitómestere (maga érdeméhez képpest) egy tanuló ruhát tsináltatni, vagy tiz forintokat adni, és ugy az érdeméhez képpest felszabaditatasson, felszabaditatván tartozzon az inas a czéhben három forintokat, a tanitómester pedig a felszabaditásért a többi mestereknek egy forintot fizetni.

Következnek a legények articulussai.

28-or. Hetibér légyen a kováts legénynek 18 kr., azonkivül borra valóul maradjon nékie feisze forrasztás az élinél, tsépellőre óh karikákat rakni, sarlókat szükebbre vagy tágossabbra tsinálni, három patkó szegeket verni, lónak eret vágni, és száját tisztitani, egy óh láncz szemet forrasztani ; ellenben ha egy legénynek továbbá szolgálni kedve nem lenne, mesterének nyolcz nap előbb felmondani tartozik.

29-er. Ha a bognár legény valamelyik mesternél nyolcz napokig mesterségünk szokása szerént már dolgozott, hetibér legyen tizenkét garas, kerekektül darab számra 6 kr. és tartozzon szinte felyebb vett módon nyolcz napok előtt felmondani.

30-or. Ha vidéki bognár legény ide érkezik, és munkára állani

kívánkozik, tartozzon őtet az öreg legény a legöregebb mestertől a legiffiabbikhez munkára kinálni és amidőn 14 napokig egy mesternél már dolgozott, tovább maradni pedig nem tettzene, -- más mesterhez szabadon bé álhat.

31-er. Tilalmas a legénynek a hétben egy vagy két napot heverni, de ellenben szabad légyen annak hetfőn két óra után a munkával felhagyni, aki az napon egy órával korábban a munkához fogott, s igy a hétben ünnepelni, s mesterének munkáját elhagyni merészlő legény egy font viaszkban büntetessen.

32-or. Tilalmas, hogy a legény hét közben mesterét el hagygya és vándorlóra induljon, hanem vasárnap tartozni fog felmondani, mely után útnak indulhat.

33-or. Ha a legény egy kereket összve állit, jutalmaztatasson három kraitzárral, egy eke kerekért pedig hat németh sillingel.

34-or. A bognár legénynek borra valóul jusson: köszörűt és kereket ékelni, feisze nyelet tsinálni, kocsit hirtelen reperalni, kerék agyat óh kerékben tenni, óh saroglyába két lábot késziteni. Ami fát ezekhez a paraszt maga hoz egy darab a legényé, ha többet hozna, az a mesteré légyen.

35-or. Azon mester vagy legény, kováts légyen az vagy bognár, aki zürzavart szerezne, és nemes szab. kir. Szeged várossa hatalma s itélete alá való lészen, aki ezen czéhbeli rendünknek ellent mondana, magát ellene szegezné, vagy azokat elfogadni nem akarná, a bötsületes czéhből ki rekesztetessen, érdemetlenné tétetessen és ha az iránt meg nem egygyeznének nemes szabad királyi Szeged várossából ki üzetetessen.

Nos itaque hujusmodi humillima antelatorum utriusque artis magistrorum Szegediensium suplicatione, prout et antelati magistratus Szegediensis demissa recommendatione, nostra modo quo supra fata majestati regiae exaudita clementer et admissa, cum et alias etiam nihil magis invotis habeamus, quam ut inter populos regimini nostro divinitus concreditos, et consequenter etiam mechanicos praeprimis cultus divinus, tandem bonus ordo et disciplina vitaeque probitas et honestas promoveatur stabiliaturque, preinsertos ipsorum cechales articulos praesentibus literis nostris privilegialibus insertos et inscriptos quoad omnes eorundem continentias et clausulas ratos, gratos et accepta habentes, benigne approbavimus, roboravimus et ratificavimus, ac pro antelatis utriusque ferrariae videlicet et rotariae artis magistris Szegediensibus, ipsorumque perpetuo valituros gratiose confirmavimus unim acceptamus, approbamus, roboramus ratificamusque et confirmamus, salvo jure alieno, harum nostrarum secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur inpendenti communitarum vigore et testimonio literarum. Datum per manus fidelis nostri, nobis sincere dilecti reverendi spectabilisque ac magnifici comitis Ladislai Adami Erdödÿ de Monyorókerék

episcopi Nitriensis, locique et ejusdem nominis prout et Varasdiensis comitatuum, montisque Claudii perpetui comitis, praepositi S. Margarethae virginis de Dömös, actualis intimi consiliari nostri et predicti regni nostri Hungariae aulae nostrae vicecancellarii — in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die 26 mensis februarÿ, anno Domini 1724. regnorum nostrorum Romani XIII. Hyspaniarum XXI. Hungariae vero Bohemiae et reliquorum anno aeque XIII.

Carolus m. p.

Ladislaus Adamus comes Erdődÿ, episcopus Nitriensis m. p. Josephus Koller m. p. (L. S.)

Anno domini 1724. praesentes literae privilegiales caechales fabris ferrariis et rotariis in hac libera ac regiaque civitate Szegediensis commorantibus et degentibus ad humillimam eorunden suplicationem et instantiam a sacratissima caesarea regia majestate domino domino nostro clementissimo benignissime concessa et elargita, nobis solito modo exhibitae et praesentatae, ac per nos debito homagiali obligationis cultu acceptatae perque juratum notarium nostrum sub solita congregatione et sessione magistratuali nulla prorsus contradictione interposita solenniter publicatae sunt. Szegedini ut supra, et die 11 maÿ. N. N. iudex et senatus l. ac regiae civitatis Szegediensis. (L. S.)

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCV.

1724. nov. 24. Gróf Nádasdy László esanádi püspök köszönete az udvari kamarához a Szegeden építendő négy kanonoki ház részére a kincstár részéről engedélyezett épületfákért; egyúttal az ő szegedi házának helyreállítására is szükséges épületfáknak a kincstári készletből leendő kiszolgálását elrendeltetni kéri.

Excelsa camera aulica, domini, domini mihi gratiosissimi, colendissimi.

Quandoquidem ad demissam meam instantiam eadem excelsa camera aulica trabes et ligna pro aedificÿs ad domos quatuor canonicorum meorum Csanadiensium Szegedini erigendas necessaria ex bonis fiscalibus seu cameralibus ibidem existentium gratis praestanda gratiose resolvisset et ordinasset, et mei quoque non dissimilis imo major in hoc passu ratio et reflexio habenda veniret: hinc eidem excelsae camerae aulicae eatenus demisse supplico, quatenus eadem etiam mihi ad aedificia domus meae ex benigno Suae Majestatis Sacratissimae indultu Szegedini erigendae necessaria ligna ex ÿsdem

bonis cameralibus, in quibus aliunde sat copiose haberentur, gratis danda et administranda gratiose resolvere et ordinare dignetur. Eam excelsae camerae gratiam ego quoque pro omni posse meo remereri sat agam perseverans.

Eiusdem excelsae camerae aulicae
Humillimus et obsequissimus servus:
Comes Ladislaus Nádasdy m. p.
Episcopus Chanadiensis.

Kívül praes: 24. november, 1724.

Eredetije a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CCVI.

1725. jún. 25. Bécs. Az udvari kamara a csanádi püspökség kérelmére megkeresi a m. kir. kanczelláriát, hogy Szeged város közönségét mint kegyuraságot szorgalmazza a székes, illetőleg plébániai egyháznak mielőbbi felépítésére.

Sacrae caesareae regiaeque maiestatis inclytae cancellariae hungaricae aulicae, amice insinuandum.

Summedictam suam majestatem sacratissimam dum temporalis domini episcopi Csanadiensis episcopalem iurisdictionem in noviter recuperatum Banatum Temesiensem extendisset, in simul etiam pro majore cultu divino, pro antelato episcopatu Csanadiensi quatuor fundasse canonicos pro stabili Szegedini qua episcopatus residentia loco persistentes; ex quo autem praememoratus dominus episcopus Csanadiensis representasset, praelibatam benignissimam suae majestatis sacratissimae intentionem haud debito hucusque potiri posse effectu, quod cathedralis seu parochialis ibidem ecclesia haud exstructa esset, eiusdem vero exstructio civitati Szegediensi, qua jure patronatus gaudenti, incumberet.

Idcirco eandem inclytam regiam cancellariam hungaricam aulicam peramice requiri, quatenus antelatae civitati Szegediensi exstructionem praefatae cathedralis seu parochialis ibidem ecclesiae serio injungere haud gravatim velit; in reliquo etc. Viennae 25. Junÿ 1725. P. Hilleprand m. p.

Eredeti fogalmazvány a cs. és kir. udvari kamarai levéltárban Bécsben.

CCVII.

1728—1741. A boszorkányok üldözésére vonatkozó periratok.

CCVII. 1.

1728. jún. 14. Kökényné Nagy Anna rontásaira, továbbá Kovács Pál, Rózsa Dániel és Kerela boszorkányságára vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1728. die 14. junii, in particulari liberae regiaeque civitatis Szegediensis sessione, praesens inquisitio, seu testium collectio intuitu negotii infra declarandi, hoc ordine peracta est.

De eo utrum?

Tudja-e bizonyosan a tanú, hallotta-e, vagy látta, hogy Kökényné, mostanság Gilliczo János és Szanda Kata Jancsó Pál feleségei, vagyis pedig más személy, valamely bűbájos boszorkányságot követtek, vittek végben, vagy valakit fenyegetések után megrontottak volna.

Primus testis. Prudens ac circumspectus Paulus Varasdi, civis huius civitatis, annorum circiter 36. Vallja keresztény lelkére, hogy neki egy szép csikója lévén, aztat Kökényné megkedvellette és az házáért kérte. Hogy az fatens nem akarta oda adni, mondá Kökényné: no oda adnád még két hét mulva. A lovait az istállóban annyira összve keverték s összve fűzték, hogy egyik lova soha többet fel nem kelhetett, az másik is azután két hét mulva megdöglött, noha annak előtte semmi gondjuk nem volt és azon éjszaka kötőfék sem volt az lovak fejében. Nemkülönben az fatensnek szép tavaszi búzáját meglátta említett Kökényné, mindjárt másod vagy harmad napra az fatens gyakori gyermekágyban fekvő felesége lábát felzsugorította és megvesztette. Azután hozzája menvén Kökényné és megnézé az lábát, mondá, hogy adna neki hat véka tavaszi búzát, majd meggyógyítaná. Az fatens őszi búzával unszolván őtet, nem akarta elvenni. Azután mihelyest megígérte a tavaszi hat véka búzát, megkente nyálával Kökényné az fatens gyermekágyas felesége lábát, kihúzta, és mindjárt lábra állott és nevetéssel mondá: had lássam, úgymond Kökényné, miképpen járhat és mintha soha sem fájt volna az lába néki, meggyógyúlt. Azonkívűl, hogy leánykájával bábának nem hívatta az fatens, más négy esztendős leánykája fél tagját és kezét az álla alá húzta és oda menvén Kökényné, mondá: ennek úgy mond, csak koporsót készítsetek, mert meg fog halni, amint meg is holt.

Secunda Testis. Honesta mulier Catharina Nagypál, Josephi Katona uxor, annorum circiter 40. Keresztény lelkére vallja, hogy az ő napát az boszorkányok kezét s lábát összevonták és azt Kökényné által gyógyíttatván fatens, napa valamit olyast talált Kökénynének szóllani, hogy abban hagyván a gyógyítást, rövid időre meg is halálozott. Ugyan

ismét az fatens leánya hasonlóképen megrontatott és azt is Kökényné fogta fel gyógyítani és a többi között elhozakodván, mondotta neki Kökényné, hogy ha ő véle az fatens napa össze nem veszett volna, még most is élne, de köszönje nyelveskedésének. És ezen szavaiért, mondásáért Kökénynének, nem hagyták tovább gyógyítani a leánykát. Azon közben egy más idegen orvos asszony is érkezvén az fatensnek. De legnagyobb gyanússágot mondja az fatens maga bátyjára, Katona Ferenczre lenni, az leánykája megvesztésiben, mert az atyja is szóbéli és híres orvos is lévén, mert mindenkor neheztelt az fatensre és két ökröt kért meggyógyításáért és kezdette is volt Katona Ferencz gyógyítani, de hogy az fatens két ökrét neki nem akarta adni, félbe hagyta a gyógyítást.

Tertius testis. Prudens ac circumspectus Andreas Puskás, civis huius civitatis, annorum circiter 55. Juramento mediante vallja, hogy fatens felesége terhes lévén, mindenkor ajánlotta magát Kökényné bábának. Eljövén a szülés ideje, oda haza említett Kökényné nem találtatván, más bábaasszonyt kelletett hívniok és az bábaasszony egykor fürösztötte az gyermekágyban levő feleségét, oda menvén Kökényné, egy keveset leült, azután mindjárt felkelt és mondá: látom úgymond Kökényné, hogy itten semmi időm nincsen, és kimentében az fatens menye kikísértette, mondván neki Kökényné: csak meg ne bánjátok ezt. Harmad napra 12 esztendős fia rosszúl lett, az lába bokája nagyon kifakadozott és egészben elromlott, végtére benne meg is holt. Annak halála után ismét, hogy másik gyermeknek is bábául nem hívattatott, azt is megrontotta, mert az nyakát hátra húzta, az két karját kitekerte. Azután midőn Rácz Katához orvosoltatni vitte volna az fatens, mondá Rácz Kata, hiszen úgymond, Kökényné gyermeke ez, az az Kökényné rontotta meg.

Quarta testis honesta mulier . . . . . .[1]) prud. ac circumspecti Thomae Papa coniunx, annorum circiter 60. Deposito iuramento vallja, hogy: Fazekas Ferencz molnárné terhes lévén, oda hívattatott Kökényné. Annyira össze gyötrötte, kente az terhes asszonyt, az méhében belé nyúlván, összve rontotta annyira, hogy az gyermek halva lévén, az asszony is megholt beléje. Jelen volt az fatens. Ezt pedig azért cselekedte, hogy annak előtte az terhes asszonytúl lisztet kért Kökényné és nem adhatott neki, akkoron megfenyítette, hogy jobb volna ha adna.

Quintus testis. Prudens ac circumspectus Franciscus Fazekas, concivis, annorum circiter 53. Sub praestito juramento fatetur in ordine praevia praeposita fatens, hoc super addito, hogy Kökényné az első hitvesét kivégezvén a világból, az második feleségét is megakarta rontani; mert kimenvén felesége az küszöb ajtón, mindjárt földhöz

[1]) A név hiányzik.

ütötte és arczúl is csapta, az útczán megfogván, összvehurczolta véle. De más ember nem látta, hanem csak az fatens felesége. És nemkülönben, hanem sok kérése és fenyegetés után az fatenshoz ment Kökényné és mondotta: ezen, úgymond, sárgaság vagyon; és azután megorvosolta.

Sexta testis, honesta mulier . . . . . .[1]) prud. ac circumspecti Mathie Farkas conthoralis, annorum circiter 50, sub juramento fatetur: hogy mióta az maga fiának Kökényné leányát nem engedte elvenni, az időtől fogvást szemlátomást egészben hervadni és fonnyadni kezd. Minden gyanússága Kökénynére vagyon, mert mondotta Kökényné — úgymond — jobb volna ha az ő leányát venné el.

Septima fatens, prud. ac circumspecti Gregorii Kissjános, civis[2]) incola civitatis praefatae, annorum circiter 60. Fide christiana mediam fatetur: hogy az leánya gyermekágyban feküvén, az fatens felesége hozzájárúlt, kért tőle Kökényné egy máriást, mivel bábája volt leányának. Hogy nem adott, alig mehetett haza három esztendős fiával együtt, mindjárt megrontotta Kökényné.

Octavus fatens. Prudens ac circumspectus Joannes Puskás. Civis huius civitatis, annorum circiter 30. Fide sua christiana mediam vallja: hogy egykor koresmán lévén az fatens, hozzája ment Kökényné és mondá: te — úgymond — nem szánnám ezt a kést megkeverni benned. Ezekre circiter másfél hétre a fatens kis gyermeke szemeit kiforgatta, noha semmit sem vétett neki, tán gyanakodik, hogy bábának nem hítták azon gyermekének, azért cselekedte.

Nonus fatens. Prudens ac circumspectus Joannes Lantos, civis huius civitatis, annorum circiter 35. Keresztény lelkére mondja, az felesége terhes lévén, hívatta Malmos Kata bábát. Hogy sokat vajlódott s kínlódott az felesége, ismét elhívatta Kökényné bábát is. A két asszony a bábaságon egymással összve vesztek és az fatens felesége látta azon éjszaka Kökénynét Kerelánéval együtt az kemenczéje mellett és mondotta Kökényné Kerelánénak — úgymond — vegyük ki annak a gyermeknek a lába csontját, amint másnap meg is vesztették a lábát a gyereknek. Aztat azért cselekedte Kökényné, hogy őtet az fatens felesége nem hívta elsőben bábának és Malmos Kata sok ízben mondotta és magát mentegette, hogy ő nem vesztette meg, hanem Kökényné, és azután ugyan Malmos Kata meg is gyógyította.

Decimus fatens. Prudens ac circumspectus Stephanus Vastagh, concivis, annorum circiter 80. Christiana fide mediante fatetur, hogy nem régen előlhozakodtak a nagy szárazságtul és Istennek nagy ostora volna az. Mondá Kovács Pál, koldúsok bírája, hogy nem istentől van

---

[1]) Név nincs.

[2]) Kimaradt: coniunx

ezen nagy szárazság, hanem török országra adták el az esőt a boszorkányok. Csak őtet úgymond fürösszék meg, tudja ő azután, kinek kell az kötelet nyakába vetni.

Undecimus fatens. Catharina Süvegh, prud. ac circumspecti Gregorii Babarczi consors, annorum circiter 60. Fatetur uti praecedens in ordine praeappositus fatens dicit.

Duodecimus fatens. Gregorius Masa, civis huius civitatis, annorum circiter 36. Fide sua christiana mediante fatetur. Gyakorta látta ébrenten Rósa Dánielt ennek előtte estve, amidőn lefeküdt volna, nem aludván a fatens és ébren lévén, egyszersmind látta, hogy reá rohant s reája dűlt Rósa Dániel és mint az újjai, nagy fogai voltak. Azonban úgy látszatott az fatensnek, mintha mind hegyeken, völgyeken, erdőkön járt volna. De az eszét elvette a fatensnek. Sok járása, kelése után, mintegy 12 óra eltelte útán, mintha csak álmából serkent volna fel, úgy fáradtan minden tagja fájt és ruhája csupa veríték volt. Ez pedig sokszor történt rajta, de nem egymás után, hanem két-három hónapban egyszer. És azon csigázása annyira elrontotta egészségében fatenst, hogy az időtül fogvást soha sincs egészsége, jó élete és színe, hanem sárga.

Decimus tertius fatens. Prudens ac circumspectus Michael Sántha civis aeque civitatis huius, annorum circiter 49, sub iuramento vallja, hogy: ennek előtte circiter 6 vagy 7 esztendőkkel az boszorkányok hozzája jártak csigázni és kényszeríteni, hogy álljon közikbe. Elsőben bemenvén hozzája Kerela, a zászlóval által ütötte a fatenst és az gerendában függesztette és kényszerítették, hogy álljon közikbe. Egész két hétig oda jártak csigázni és kényszerítették, hogy esküdjék közikbe, annyira, hogy majd kétségbe ejtették. És semminemű páter vagy más ember nem segíthetett rajta és az fatens gyakorta mondotta, hogy ha nem fog szűnni rajta, csak közikbe kell állani. Mert az lábait összve rontották, összve törték, szeme világát elvették. Egykor pedig hét hetek mulva az fatensnek sok böcsületes várasi emberek lévén ottan, úgymint: Babarczi Ferencz, Szűcs Albert, Makra István és többen is, — csak kezd reszketni a lába és más tagja az fatensnek és mondja, hogy jön ő hozzája Kerela, mindnyájan a házban levén, ajtók, ablakok be voltak csinálva, nem hitték mellette lévők, kiküldettek nézni, ha ugyan jön e vagy sem. Hát mondja Kerelát hetedik vagy nyolczadik szomszéd előtt jönni (bémenvén az házba), egykor csak bement tüstént az fatens házába, noha senki sem hívta emlitett Kerelát, és az fatens mellé leülvén, a többi között kérdi Kerela, mi lelte volna őtet? Mondja a fatens fenyegetéssel, hogy az ő nyomorúltja volna. Előszámlálta néki, miképen gyötrötték őtet. Amaz tagadja, hogy csak az ő képében lettek volna; ragadja a fatens baltáját és azzal kezdette ütni s verni, el ment onnét azon asszonyság és azután soha sem jártak csigázni a fatenst. Első csigázásban jelen látta lenni Rósa Dánielt is, Kökénynét, Rohonkánét, Katona

Ferenczet; de hogy a szeme világát el vették volna, azután meg nem ismérte és még most is hibás a szeme világa.

Decimus quartus fatens. Prudens ac circumspectus Franciscus Babarczi, civis civitatis Szegediensis, annorum circiter 38. Fide sua mediante vallja, hogy Sántha Mihálynál jelen lévén egykor, midőn tudniillik olyas inségben volt, — egyszersmind reszketni kezdett és tagjait fájlalni kezdette és mondá: ime jön hozzája Kerela. Azt nem akarván elhinni, kiküldötték nézni, — hát referáltatott, hogy 7 vagy 8-ik szomszéd előtt jönne és tüstént bé menvén közikben és említett Sántha Mihály mellé ült és sok pirongatási után Sántha Mihály verni kezdette a Kerelát, elmenvén onnan azon asszony, azután jobban kezdett lenni Sántha Mihály.

Decimus quintus fatens. Prudens ac circumspectus Andreas Szűcs, civis aeque annorum circiter 57, fide sua mediante fatetur, uti in ordine mediante praecedens.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 2.

1728. jún. 14. Nagy Anna Kökényné boszorkányságára vonatkozó tanúvallomások. (Az előbbeni jegyzőkönyv változata).

Anno 1728. die 14. junii facta est infrascripta inquisitio.

De eo utrum?

Tudja-e bizonyosan, hallotta-e vagy látta-e a tanú, hogy Kökény Andrásné valami bűbájosságot vitt volna végben, vagy abban tapasztaltatott volna lenni, vagy valakinek ártott volna, vagy valakit fenyegetett volna.

Kit tudna az tanú jó bizonyságnak lenni?

Primus fatens: Joannes Szűcs, annorum circiter 55. Mondja keresztény lelkére, Kökényné bizonyos lakodalomban lévén, sok tánczolás után kimenvén szellőzni, szombaton circa 23. May, sopánkodtak az legények, hogy bár csak eső lenne, hogy az port elverné — mondá Kökényné, hogy: de tegnaphoz egy hétre olyan eső lészen, valamint tavaly; félek rajta, hogy mind búzát s mind szőlőt el fogja verni, — amint eső is lett, de csendes eső lett egy hétre. Ezeket hallották Nagy Örzse, Lippai Katának két fia, Dohar Antal öcscse, Pósta Ferencz fia, Szabó Ferencz, Bósó, Szabó Jancsi fia.

2us fatens: Ambrus Varasdi, annorum cir. 36. Keresztény lelkére vallja, hogy elsőbb is az fatensnek egy csikója volt, aztat Kökényné házáért kérte, hogy nem akarta oda adni, majd két hét mulva megrontották, az kötőfék nem lévén az fejökben, úgy annyira összve keverték s összve fűzték, hogy egyik soha sem kelhetett fel, az másik is két hétre megdöglött, noha semmi gondjuk sem volt ez lovaknak.

Nemkülönben volt szép tavaszi búzája, azt meglátván Kökényné, mindjárt az feleségét megvesztette, az lábát felzsugorította. Gyermekágyban lévén az felesége, oda menvén Kökényné, mondá: mi lölt lányom. Felelé az gyermekágyas asszony: ime, rosszul van az lábam. Felele Kökényné: adjál hat véka tavaszi búzát, majd meggyógyítom. Az fatens őszi búzával unszolván, el nem akarta venni; amidőn megígérte néki, megkente nyálával az gyermekágyas asszony lábát és kihúzta, mindjárt lábra állott és hadd lássam, miként járhatsz — nevetéssel mondotta Kökényné. Azonkívül hogy az leánykájával bábának nem hítta, fatens más négy esztendős leánykájának összve húzták az fél tagját; az kezét az álla alá húzták és hozzá menvén hajnalban, hogy segítene rajta, megfizetne; hanem 11 óra tájban és akkor mondotta, hogy ennek csak koporsót csináljatok, mert ez meg fog halni. És elmenvén, mindjárt ott termett Köre Ilona, noha sohasem hívták oda, nem is volt annak előtte ottan s kérték, hogy gyógyítsa meg, meg fog fizetni; mondá Köre Ilona: de meg hal ez, amint meg is halt másnap.

Katona Józsa.

(Balogh Mihály vallja.)

Tóth István, annorum 55. Vallja, hogy az felesége gyermekágyban feküvén, Szandáné pedig bába lévén, az leánya fatensnek tréfából találta mondani Szandánénak, hogy: Anyámasszony, Makón megfürösztötték kegyelmedet, de le nem ült kegyelmed; arra mondá Szandáné: no megbánod azt a mondásodat. Másnapra kelvén, megyre szőlőben mentén egykor csak elvetette magát a leánya és az szemét fel nem nyitotta. Haza vivén a leányzót kocsin, sok módon próbálták szerzetesek által is, hogy szólásra vehessék, de semmiképen nem lehetett, hanem sokára egyszer azt mondotta a leányzó, hogy majd kiszúrják neki az szemét. Harmadnapra pedig mégis olyan állapotban lévén a leányzó, Szandáné mondván az ottlévők előtt, hogy: lám megmondám, hogy úgy fog járni. Azután ismét kért, hogy adjanak egy itcze bort neki, majd meg fog könnyebbülni a leány. Ezt megértvén a fatens, béhíván magányosan a Szandánét és ijesztette, hogy ha más napra meg nem könnyebbül a leánya, bizonyosan be adja bíró uramnak; amint másnapra semmi gondja nem volt, a leány meggyógyult és . . . néki.

Dékány Mihály, annorum circiter 58. Vallja, hogy a csökben tréfálódott Szandánéval, haza menvén, mindjárt azon nap az forgó csontban kifordult az lába. Másnapra hívatlan odament Szandáné, kérdé a fatenstül, hogy mi lölte volna őtet. Mondá a fatens: te rontottad és vesztetted a lábamat meg. Kimenvén a pinczében, mondá Szandáné, hogy Isten őtet úgy segélje, csak adjanak két icze bort, majd mindjárt meggyógyítja. A fatens pedig nem akarta engedni;

sok kérése után reá susogott Szandáné, azonnal meggyógyult és járhatott.

Tertius fatens. Prudens ac circumspectus Ladislaus Pesti, aeque inhabitator . . . civitatis. Vallja, hogy az elmúlt napokban Szanda Pálné az feleségéhez menvén, kért hitelben egy meszel bort. Hogy az fatens felesége . . . . nem akart adni, azon éjszaka igen roszúl kezdett lenni egész testiben. Főképen mintha egész csontját az lábaibul kiszedték volna, úgy hogy fel sem állhatott lábaira.

NB. Eztet az arestomban gyógyította meg.

Quartus testis. Michael Sántha, annor. 49. Vallja, hogy ennek előtte mintegy két esztendővel, elsőbb is mihelyest bé mentek volna a boszorkányok, Kerela zászlóval által ütötte az oldalát és feltámasztotta az gerendában és kényszerítették, hogy álljon közikbe és hét hétig mind oda jártak hozzája, annyira, hogy csaknem kétségbe esett és semminémű páter nem segíthetett rajta és mondotta, hogy csak köziben kell állani, ha nem szűn rajta az gyötrés és mindazon kényszerítették, hogy esküdjék bé közéjük és az lábát összve rontották, szeme világát elvették. Egykor pedig, hét hét múlva, egykor csak kezd reszketni a lába; ott lévén Makra úr, Szűcs Albert úr, Babarczi Ferencz úr, senki nem hívta, még messze volt a házától, már a fatens látta, hogy jön hozzája. Kiküldötték nézni, hát . . . ugyan jött, kérdik szomszédház előtt. Bémenvén azon gonosz asszony, leülvén melléje és a fatens kezdette fenyegetni és a baltát ragadván, — de nem volt balta, csak tetszett néki — és űzni akarta. A gonosz mondá, hogy nem ő az, hanem csak a képe. A fatens pedig előszámlálta, hogy miképen gyötrötte. Azután elmenvén az asszonyság nem csigázták. De mihelyest kimondotta, azután nem gyötrötték annyira.

Quinta testis. Nagypál Kata, annorum circiter 40. Vallja, hogy Kökénynć napát gyógyította, mivel kezit lábát elrontották, hogy az napa megharagudván, valamit talált mondani Kökénynének, meghalálozott. Azután a leányát hasonlóképen megrontották, midőn gyógyították volna ugyan Kökénynével, azt mondta Kökénynć a fatensnek: hogy ha összve nem veszett volna a napa véle, most is élne a napa és hogy azt mondotta a gonosz asszony, nem adták a kezében.

Eadem testis vallja, hogy mivel nem adták gyógyítani, tehát bizonyos más orvos asszony a tömlöczben azért kérte a nemes tanácsot, hogy engedje meggyógyítani. A n. tanács ezt nem engedte, hanem kivitte a szállásra és ott akarta gyógyítani. A szállásra pedig senki sem hivta Kerelát, kiment csaknem mindennap háromszor s négyszer és azon más gyógyító asszony ezt mondta, hogy négyen rontották meg a leányt és azoknak a fejében jött el ide Katona Ferencz, aki is kezdette volt gyógyítani, de hogy a két ökröt oda nem akarta adni, nem gyógyította. És Katona Ferenczné azt mondotta, hogy én is olyan

ördög vagyok, mint ők. És Kerelát kérte ilyen formán: hadd gyógyítsam meg hadnagy úr Kerelának. Ezt hallgatta a fatens az ajtón kivül.

Sextus testis. Andreas Puskás, annorum 55. Vallja, hogy felesége terhes lévén, mindenkor ajánlotta magát, hogy az bábaságból el ne hagyják. Eljövén a szülés ideje, nem találták odahaza, más bábát hívtak. Egykor a szülő asszonyt fürösztötte, odament Kökényné és ültették le és kinálták reggeli itallal, megharagudván, mondá: látom, hogy semmi időm nincsen itten és kimenvén, kikísértette a fatens menye, mondá néki: csak meg ne bánjátok eztet. Harmadnapra mindjárt rosszúl lett mintegy 12 esztendős fia. Az bokája kifakadozott és egészben elromlott, végtére meg is holt. Annak halála után ismét az másik gyermekét, kinek bábája nem lehetett, megrontotta, az nyakát hátra húzta, az két karját kitekerte. Orvosoltatni vitte volna Rácz Katához, ez pedig azt mondotta, hogy hiszen Kökényné gyermeke az.

Septima testis. Thomae Pápa uxor, annorum circiter 60. Vallja, hogy Fazekas Ferencz molnárné terhes lévén, oda hívatott Kökényné. Összve gyötrötte, kente-fente az asszonyt és az másában bele nyúlván, azt is összve rontotta, annyira, hogy az gyermek halva lévén, az asszony is meghalt utánna. Azt pedig azért cselekedte, hogy lisztet nem adhatott az gyermekszülő asszony néki.

8us testis. Mathiae Farkas uxor, annorum circiter 50. Vallja, hogy Kökényné leányát el nem hagyta venni, az időtül fogvást csak egészben hervadni kezd a fia. Minden gyanúsága Kökénynére vagyon.

9us testis. Gregorius Kis János, annorum circiter 60. Mondja, hogy az leánya gyermekágyban lévén, ott volt az fatens felesége. Kért tőle Kökényné — mivel bábája lévén — egy máriást. Hogy nem adott, még haza sem mehetett az három esztendős fia, mindjárt megrontotta Kökényné és az háta gerinczét öszve zsugorították. Végtére meg is holt a gyermek.

10us Blazius Kozma, annorum circ. 30. Vallja, hogy Kereláné az fatenson 15. máriást pretendált. Hogy a fatens meg nem akarta adni, mivel adósnak sem tudta magát lenni és azután . . . . . válhatta, fenyegette Kereláné his formalibus: megadnád még, fogadom. Öt hét eltelvén, mindjárt mind az két kezén az ujjait megrontotta, amint egyik kezével sem foghat a fatens.

11us fatens. Fazekas Ferencz prout 7a . . . . ordinis testis, hoc addito: hogy az első feleségét kivégezvén Kökényné, a második feleségét is megakarta rontani, mert kimenvén az ajtón, mindjárt földhöz ütötték és arczul is csapták és az utczán is megfogták és összve hurczolták véle az utczákat és különben nem, hanem sok kérésre s fenyegetésre oda ment az fatenshez, mondotta, hogy: sárgaság vagyon rajta és megorvosolta.

12us Joannes Farkas, annorum circit. 50. Vallja, hogy Kereláné

egykor az fatenstül kért árpát. Nem adott néki. Jövendő esztendőre ismég kölest kért. Ekkor sem adhatott néki. Akkoron azt mondotta, hogy: no taval is kértem — úgymond — árpát, de nem adtatok, de megbánjátok. És mindjárt másnapra rosszúl lett az gyermek és csúszó mászóvá tette és azt mondá fatens felesége: az gonosz asszonyok hogy miért rontották meg azt az ártatlant. Mondá: hiszen kértem tavaly is árpát, de nem adtatok.

13us Josephus Puskás, annorum cir. 30. Vallja, hogy egykor oda ment Kökényné azt mondá: te nem szánnátok ezt a kést megkenni ... Elmenvén a korcsmárul a fatens, mindjárt másfél hétre az gyermeke szemeit kiforgatta, noha soha sem vétett néki, hanem gyanakodik, hogy mivel bábának nem hívatta, azért cselekedte.

14us Pintér Gergely, annorum cir. 35. Vallja, hogy egykor csőkben hívta volna az fatenst. Nem akart menni, mondá Kereláné: no megbánod ezt, mondá a fatens: nem bánom. Hittel fecsérlé, hogy megfogja bánni, aminthogy másfél hétre elrontotta s megmeresztette és a száját bekapcsolták, a gyermeket, amint sánta is a gyermek. 2° Azért ismét, hogy bizonyságnak a fatenst híván, nem ment, az második gyermekét is az fejére elrontotta és szeme világát elvette.

15us Joannes Lantos, annorum circ. 35. Vallja, hogy terhes lévén a felesége hívatta Malmos Katát. Hogy nehezen lett a gyermek, ismét hívatta Kökénynét. Összevesztek a bábák. Az felesége azon éjszaka látta Kerelánét és Kökénynét az szurdokban és mondották: Kereláné, hogy nosza Kökényné, vegyük ki a lába csontját, amint másnap meg is vesztették a lábát és Malmos Kata sokszor mondotta, hogy nem az ő cselekedete, hanem Kökénynéé. És Malmos Kata meggyógyította.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 3.

1728. június hó. Nagy Anna Gilicsó Jánosné azelőtt Kökényné önvallomásai.

Anna Nagy, obstetrix, Joannis Giliczo consors, adeoque I. annorum circiter 65. ex possessione Ölved, i. cottui Békesiens. adjacens et habit.

1. Vagyon e szövetsége a fatensnek az ördögökkel?

Ad 1um Vallja, hogy már mostanában úgymond harmadszor vagyon fogva azon bűbájosságért. Látja, hogy az Isten teljességgel nem engedi tovább való gonoszságát, mivel már kitért belőle Makórul eljövetele után. De ismét Rósa Dániel reája ismervén, addig beszéllet néki, hogy megint elment vélük; de mindazon által Istennek tartja lelkét és valamit fog mondani és amit tud, úgy vallja, mint igazat. Igenis, vagyon szövetsége és czimborálása az gonosz lelkekkel, ördögökkel.

2.º Mi formában és mi módon vagyon szövetsége?

Ad 2um Midőn először közikben adta magát, az Istent és minden szenteket meg tagadtatták vele, de ő szivében még nem tagadta meg, a sz. keresztségről le mondott és vissza nem fog térni, hanem nekik fog szolgálni — meg fogadta. Az seregben jelen volt egy bak, annak a szőrit megfogta és három izben környül tánczolta, annyiszor arczulatját és h. s. v. hátulját is megcsókolta és tánczoltában azt mondotta és éneklette: te vagy úgymond az én uram, téged soha el nem hagylak. Azután bakbul szép ifjú emberré vált és a fatenssel közösködött. Azután tánczoltak, közönségesen ittak s ettek s vigadtak és örültek mindnyájan, hogy megszaporodtak a fatenssel.

3.º Mikor tötte azon szövetséget?

Ad 3um Vagyon már 26 esztendeje, de az másik ura, Kökény András életében (akitül úgymond tanulta az ördögséget) soha, soha nem ment el az seregben. Az ura ő helyette is járt.

4.º Meddig tette azon szövetséget?

Ad 4um 17 esztendeig esküdött volt közéjük, de nem akarta Dromo azután kibocsájtani. Azonban gyógyításában s másban ért volna valamit magában, ha nem segítették volna az gonoszok, mert szintén látják az ördögöket czifra ruhában.

5.º Írás szerint e, vagy szóval vagyon szövetsége a gonoszszal?

Ad 5um Írás szerint szövetkezett volt, magárul levelet vörös téntával irattak vele, megfogván a kezét az ördög, néki is adtak czédulát, de ismét vissza vették tőle, hanem mondották, hogy az jövő szent Lucza asszony napján fognak újat adni, a fatenst mivel látva, hogy nincsen igaz hűsége néki és az üdő is eltelt ameddig béesküdött volt.

6.º Minemű helyen lett az szövetsége a gonosz sátánynyal?

Ad 6um Ölvéden laktában, Fejér Kőris part mellett, ahol összve szakad a Fekete Kőrössel — volt a szövetsége.

7.º Micsoda szándékkal és alkalmatossággal lett a szövetség?

Ad 7um Mivel az másik ura Kökény András is az volt, az ura és az ördög azt javaslották néki, hogy az volna az igaz hit és igen jó élet. És azt is meghagyták neki, hogy ne gyónjon. Ő mindazonáltal háromszor is gyónván, a pap előzte előle.

8.º Ki volt jelen azon szövetségében?

Ad 8um A Kőrösmellékiek voltak jelen (mivel maga is ott lakott) amidőn közikben esküdött. De mivel régen volt, az nevekrül nem emlékezik. De már alsóvárasi seregben állott, Rósa Dániel kapitány zászlója alatt.

9.º Minemű jele vagyon a fatensnek?

Ad 9um Vallja, hogy a szeméremtestén kivül a szélin, az

ördög hüvelykével nyomta oda a pecsétet. Mint egy sömör, olyan pecsét vagyon, mint az sömör, olyan forma. El szokott oszlani, de minden hónapban ismét kiújul.

10º Mi vitte és ösztönözte arra az életre a fatenst?

Ad 10um Kökény néni megholt ura ösztönözte, javaslata volt mindenképen, hogy az volna gyönyörűséges és jó, könnyü élet, nem e világi.

11º Űzte e a babonaságot s ördöngösséget és miképen?

Ad 11um Affirmative. Valamint — úgymond — a világi tiszteknek hivataljuknak meg kell felelni, úgy ő is hiti szerint, mivel arra esküdött meg, kényteleníttetett fűben, fában, falevélben és másban, mint az többi babonáskodni. Sz. Lucza napján szokták a teheneknek hasznát és a gabona virágját, szőlő hasznát szent György nap tájban szokták közönségesen elvenni és a vendégségekben szokták megenni, innya, pogácsát sütni. Az ördögök szintén úgy esznek, isznak a boszorkányokkal belőle.

12º Valamit ásott-e, vagy temetett-e el a fatens — boszorkányság, bűbájosságot illető dolgot ásott-e, vagy temetett-e el a fatens?

Ad 12um Nem ásott, hanem az előkelők ástak. De Rósa Dániel nem ásott, mert ő ott is úri ember volt és őtet ott is uralják. Hanem csak az alatta valóinak parancsolt azt vagy amaztat végben vinni és cselekedjék.

13º Kinek ártott a fatens babonás mesterségével és minemű részeken; és segítette-e ezen személyt, akit megrontott?

Ad 13um Iº Kotogány Ferencz itt lakos gyermekét megfürösztötte gólyafészekben; tudta, hogy azzal elromlik. Megholt, — hogy bábának nem hítták volt.

IIº Puskás András itt való ember gyermekét; éjszaka reáment és úgy rontotta meg, szántszándékkal földre ütötte. Kitekerte a fejét és megholt.

IIIº Szabó Jánosnét Makón megrontotta s megkötötte volt; de ismét meggyógyította és megoldotta volt a pating· gúzszsal.

IVº Az fatens maga szolgája, Tésla András kezét is bokájából kificzamította és ismét meggyógyította.

Vº Makón is egy gyermekecskét akaratjából a földre ejtett és megholt.

VIº Fazekas Ferencz molnárnét is, még gyermeke születése előtt.

Egy juhász, hogy a farkas kilencz juhát ellopta, az töke végét fokában hajtotta és éjjel az földbe ásta, hogy azzal . .

. . . . . .

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 4.

1728. június hó. Nagy Anna Gilicsó Jánosné önvallomásai. (Az előbbi jegyzőkönyv változata.)

Conthoralis Andreae Kökény, Giliczo János felesége Anna Nagy, annorum circ. 65. ex Ölved. ex i. cottu Békésiensis.

Interrogatorium. Responsorium.

1.º Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

2.º Mi formában?

Vagyon szövetsége és azok segítik őket, másként semmit nem érhetnének ők. Szintén úgy látják az ördögöket czifra ruhában és az Istent megtagadták.

3.º Mikor tetted azon szövetséget?

26 esztendeje vagyon; néha nem járt velük, mert az ura járt helyette.

4.º Meddig?

17 esztendeig oda esküdött. Az szemérem testére ütötte a pecsétet az ördög, kivül a partjára. Számtalanszor paráználkodott az ördöggel.

5.º Írás szerint-e, vagy szóval vagyon szövetséged?

Írás szerint (vörös tenta) és hogy ha az tartják, el élhetnek véle, azt mondotta az ördög, de már elszedte tőlük. Ismét sz. Lucza napra ígérte, hogy ád néki, mert látja, hogy nincsen igaz hűségben.

6.º Micsoda helyen?

Fejér Kőrös-part mellett, ahol öszve szakad a Fekete Kőrös, Ölveden.

7.º Minemű szándékkal és alkalmatossággal?

Mivel az ura Kökény az volt, ő is. Az ördög azt javallotta, hogy az igaz hit és hogy ne gyónjon. De ő gyónt, háromszor is elűzte a pap előle. Miólta evvel az urával vagyon, volt sz. Lucza napján, karácsony napján, sz. György napján.

8.º Ki volt jelen azon szövetségben?

Az Kőrös mellékiek voltak jelen mikor odaesküdött, mivel maga is ott lakott.

9.º Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon onnét?

Az Kőrös mellett. Az szemérem testének az partján. Az ördög hüvelykével nyomta oda. Mintegy sömör olyan. Minden hólnapban megszokott újolni.

10.º Mi vitt és ösztönzött arra téged?

Kökény nevű ura ösztönözte arra, azt mondotta, hogy jó élet, nem-e világi élet.

11.º Űzted-e a babonaságot s ördöngösséget?

Űzte a babonaságot. Valamint más tisztségben, hogy hivataljának meg kell felelni, úgy nékik is; hitök szerint kényteleníttetnek.

12° Minemű formában és miképpen babonáskodtál?

Fűben, fában, falevélben. Az férfiak elől jártak és megeszik, isszák. Ő volt macskán is. Kőrösön laktában volt emberen is és Makón is és az maga urán, mikor még tanúlta elsőbben.

13° Valamit temettél-e, vagy ástál-e ami azon bűbájosságot illetje.

Ő nem ásott, de az előlkelők ástak, ugymint: Szandáné, Kiskoldúsné; de Rósa Dániel nem ásott, mert ő ott is uri ember és őtet uralják. És hallotta Rósánétul, hogy valami má . . csontokat az bokorhoz kötözte.

15° Hányszor?

16° Minémű helyen?

17° Mikor és minemű időben?

18° Kinek vétettél babonaságoddal és minemű részeken és segítetted-e azon személyt, akit megrontottál?

I. Egy gyermeket megfürösztött gólyafészekben és azzal rontotta meg. Tudta, hogy azzal megronthatja. Kotogány Ferencz és másik gyermeket Puskás András szántszándékkal az földre ütötte. Mind az kettő megholt.

II. Kis Ferenczné Szabó Jancsit Makón megrontotta volt, de ugyan maga meg is gyógyitotta az pating gúzszsal.

III. Tésla András szolgája kezét is bokából kiránttotta volt és ismét meggyógyitotta.

Sántha Miskát is tudta, mikor kísértette Kerela.

19° Kitől tanulták azon babonaságot és miképen arra jöttél?

Az urátul, Kökény Andrástul tanulta.

20° Másokat tanitottál-e, kit és miképen?

Borbás Kata, Kis Mihály felesége — az napátul tanulta.

Sz. Lucza asszony napján szokták elvenni az tehén hasznát, és a gabona virágját szt. György napján szokták elvenni és a vendégségekben szokták megenni, pogácsát sütni és az ördögök szintén úgy esznek, isznak, az tisztséget azok szokták osztogatni. Aki értékesebb, annak adják a fővebb tisztséget; szintén úgy invitálják az ördögök és érte mennek. Az orvosfüveket Kőrös mellől szokták hozni. Egy óra mulva oda és vissza is jöhetnek.

Martonyoson, Vaskapunál majd elmaradott az fatens, mert az lovát Martonyoson elvették, — azután Rósa maga lován hozta haza.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 5.

1728. junius hó. Nagy Anna, Gilicso Jánosné vallomásai.

Fassio Kökényiana.

Egy rongyos koldús, juhai vannak; Tóth Iván vagy Mihály. Tóth asszony téglaházaknál. Rohonkáné, Malmos Kata, Csiszárné, Zsírosné menyecske, Rósa Daniné, szintén úgy tud rontani és maga Rósa Dániel a kapitány. Horváth aki megholt, az fia Mihály hadnagy, Szandáné legrégibb, ő tőle tanulta Kökényné is. Rácz Kata, Szántó Andor tud babonaságot, de nem jár velük. Dohár Kata, Monos maga zászlótartó. Csupa hús Panna, Szathmáriné, babonás; Fábián Petiné nem régen tanulta. Egy görbe koldús feleségestül, Körmöcziné tehenek zsírja szedő; Vörös Ferencz hadnagy. Köre Ilona, más volt lajdinant azelőtt, de már letették róla. Borbola Ferencz, Katona Mihály csak füveket szokott szedni, de nem látta közöttük. Egy kis török asszony varázsló, szintén olyan ördög; kis kapu mellett lakik Tisza felé. Dugonyáné Palánkban. Rósa Geczi, aki megholt. Eötvös Jakabné nem az.

1º Vallja, hogy Kotogány Ferencz fiát, aki az czigány házban lakik, nemrégen azért, hogy bábának nem hítták, gólyafészekben megfürösztötte és megrontotta s meg is holt utánna az gyermek.

2º Makón ismét az gyermeket akaratjából földre vetette és megholt.

3º Mondja, hogy Rósa Dániel szintén olyan ördög, mint ő. Felsővárosiak más compániában vannak és nem szabad egyik compániabélinek más közé menni. Az alsóvárosi compániában Rósa Dániel a kapitány.

Csamangó fiát Köröle vesztette meg és haragudott is reája, hogy felfogta gyógyítani.

Az száját úgy megkötötték, hogy nem is szólhatott tegnap, mikor förösztени vitték.

Lantos János felesége az Katona Örzse vesztette meg, azután gyógyítani akarta Kerelával, jobban elrontották.

Nagy Bali hasonlóképen el tudja venni mindennemű marha s barom hasznát, de nem járt velük. Szintén úgy tud rontani, ha csak más seregében nem jár.

Rósa Dániel pedig Kökénynének adott harmincz frtot, hogy meg ne mondja és ne valljon reája, amint meg is adta néki és az rabságból ki is rántotta és mondotta azt is Rósa, hogy: rosz ördög vagy te, mert te reád minden ember kiált. És volt egy bika nevű lova és Reszkénél kifáradott viradtáig visszament házához és mindjárt más fekete ló termett. Martonyosra akartak menni és Martonyoson ismét Vaskapunál ettek vacsorát. Rósáné mérte az pohárt is reájok. Ennek vagyon két esztendeje, az fatens csak azúta jár velük, mióta ide sza-

kadott; annak előtte pedig Kőrös mellé járt. Az bikát elcserélte Kecskeméten szamárért, ugyan az fatens cserélte, azon járt éjszaka azután. Sokszor erővel is elhajtotta az fatenst Rózsa Dániel. Az felesége pedig mindenféle csontot összve szedett és az tövishez kötötte s aztat meg is fejte.

Mónosnak pedig egy vörös pudlija volt, azon járt.

Borbély Ágnes jött az fatenshez, hogy cselekedjen olyat az urának, hogy haljon meg.

Malmos Kata és Szandáné fenyegették az fatenst, hogy ne valljon, mert megfogják égetni.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 6.

1728. június hó. Nagy Anna, Gilicsó Jánosné azelőtt Kökényné vallomásai.

Fassio Kökényiana.

Vallja, hogy az második éjszaka be ment Rósa Dánielné; annyira elcsigázta s eltapodta és az mellére ült néki, nem hagyott szólani. És másnap viradóra oda ment Rósáné, az ablakon mondotta: óh szülöttem, Kökényném, mért valltál az uramra, mért haragudtál reám, — mivel sok jót tettem veled.

Katona Ferencz az fatenst tanította, hogy az szőlő fehér levelét, aki még kicsinyke, aztat megfőzzék; és valamint főt, úgy kell főni és romlani az ember lábának. Midőn az vízből felhúzták Szandánét, mondta, hogy bolond volna, maga kárára megégettetne; mert ha most megégettetne, olyan szükség lenne, hét mértföldre is el kell menni szénáért is.

Dorosmán Masirné is ördöngös.

Rohonkáné maga két gyermekén tanúlta az rontást és mind az kettő megholt. És az fatensnek mondotta, hogy: jó ördögnek tartod magad, de én jobb ördög vagyok.

Borboláné az maga szerszámát megmossa, azt adja a legénységnek innya, azért szeretik. Rohonkánétul hallotta a fatens.

Nem jár ki a német bábaasszony, de elég babonaságot tud.

Rósa Dániel még az katona üdőben is ördög volt Martonyoson, és még most is oda szoktak járni.

Vallja, hogy ő volt érette, elsőbb is Malmos Katáért, Rósa Dániel kapitány parancsolatjábúl és ő reája bízták volna az tanítását.

És hogy Malmos Kata is részes volt pogácsábul és borbul; és Kökényné mondotta az Malmos Katának, hogy addig meg nem esküdhet, míg az gyermekét meg nem rontja.

Kotogány házánál vagyon az zsírja egy korsóban, akivel szoktak kenyni s gyógyítani.

És az több zsírja más országban vagyon.

Borbola Kökényné képében Kántor Pál fiát vitte el lónak.

Mindenkor Rósa Dániel udvarában szoktak összegyűlni.

Most öt esztendőtül fogvást nem volt közöttük és helyette zászlótartó Horváth Miska.

Lantos Jánosnét, szőlő vessző levelét megfőzték, úgy rontották meg. A maga házánál főzte meg Kökényné és azt mondotta, hogy: ennek, ennek a lába, vagy más tagja úgy foljon. Katona Örzse rontotta meg, hogy égett bort nem adott, Babarczy Gergelynétül.

És ha csak az kezet reá teszi is, mindjárt megromlik az ember.

Mikor el akarnak menni, egészben az kapitány udvarában szoktak gyűlni és ott osztogatnak mindent.

Az dobos egy görbe koldús. És Katona Mihály legtöbbet rontott mindnyájánál.

Rósa Dániel nem veszt, de másoknak parancsol.

Hanem vagy négy esztendeig sem gyónt, az szentséget pedig kiköpte, mikor felvette az kezkenyőbe. Mert soha nem mehetett alá, miólta abban az életben vagyon és csak nyálasan eldörgölte. És egyet kezkenyőben tette és az Sánta Miska háza mikor megégett, — elveszett.

Tésla Andrást Zomboron, hogy kapálni nem ment, megrontotta és ismét meggyógyította. Megrontotta az kezét. Farkas Mátyás fiát rontotta meg Köröle, hogy Kökönyné leányát el nem vette.

És Kerela maga menyét megrontotta, hogy közikben nem állott.

Puskás András fiát is, vallja, hogy ő rontotta meg. Éjszaka ment reája, kezével rontotta ki még kitekerte és meg is holt. Csiszárné kérte reá.

Fazekas Ferencz molnárnét is, még az gyermeke meg nem lett volt, mikor Kökényné az varrótűt fölibe hajtotta és az útba ásta, azt akarta kötésnek cselekedni egy juhásznak, hogy az juhát kilenczet ellopta volt. Azonban nádért ment volt Fazekas Ferencz molnárné, azon esett az kötés s nem is segíthetett rajta. Ez nappal történt rajta, de éjjel ássa.

Farkas Mátyás fiát, hogy meg ne mondja Kökényné, hogy Kerela az menyét megvesztette, hogy körikben nem akart állani; azért rontotta meg Körela Farkas Mátyás fiát, hogy Kökényné leányát el nem vette.

Tésla András bátyjának az felesége Makón, ő tanította ördöngösségre. Maga kérte reája, mivel akkor még ott lakott. Csak az aprajára tanította.

Vallja, hogy valaki emberben kárt tett, senki le nem ül az útczában és az szentséget sem nyelheti el.

Valamikor el akarnak menni, az kapitány Rósa Dániel házában gyűlnek és ottan megkenik és csak mint az harmatot elhányják.

Valakire csak esik, csak el kell menni és olyan lészen, mint az toll szál és egy szempillantásban kétszer is azt szokták hányni az tisztek.

Makón pedig Kiss Ferenczné rontott, az fatens pedig gyógyított és az pénzt neki adta.

Az harmadik éjszaka valamint az sok légy, annyi boszorkány volt az házban megismerkedett, addig javaslotta néki, hogy álljon közikben, szolgáló formán légyen körülötte. Szintén úgy fele részt fog adni néki, noha mindenben ottan is megcsalta.

Mikor a harmatot és más föld zsírját elveszik, Rósa úrnál szokták megsütni és megenni és az útra vinni ezen kenyeret, pogácsát. De más igaz emberek vagy boszorkány cselédjének nem szoktak adni és nem élnek vele.

Rósa Dániel nem vallhat, ha csak meg nem füresztik.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 7.

1728. június hó. Hisen Borbála, Dancsó Jánosné önvallomásai.

A)

Hisen Borbála, Dancsó János felesége, annorum circiter 65. Nata in Árokszállás. 3 annis residet hic.

Benignum examen.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel? Mi formában?

Vagyon szövetsége, az Dromo hitére esküdtek meg, hogy seregében lészen és az Istent és minden szenteket megtagadta és az imádságot visszamondotta mindenkor. Mikor gyónt, az szentséget kivette az szájából és az egyház tövében az földbe ásta, mert nem is ment volna alá. Egyszer pedig az Krisztus testét kivette és az Vak Lajosné leánya — megholt volt — a szájába tette és felelevenedett. Csorba Rósa, Sánta Palkóné jelen volt, de nem tudták mit tött a szájába.

Az apáthi plébánustól Csomorkányi Imrétül hallotta, hogy ha halva lenne a gyermek, úgy cselekedjék. Még akkor nem volt e félében.

Sz. Antal napján, Szt. Dömötör oltárja háta megett az Tisza felé, a karó tövében egy papiroskában tette az földbe, de eddig is kisöprötték.

Mikor tötted az szövetséget?

Huszonhét esztendeje, de 3 esztendővel csak úgy járt velük.

Meddig?

Holtáig.

Írás szerint-e, vagy csak szóval?

Írás szerint . . . adtak néki. A zsírkantár és írás a szek-

rényben vagyon, az ura dobja pedig az urának nem tudja hol van. Ő tizedes volt, az ura dobos.

Minemű helyen?

Apáthiban esküdött bé.

Minemű szándékkal? Volt-e jelen valaki?

Balati Jánosné, Fekete Istvánné. Borsos Judit és Kerek Istvánné. Nénje élnek még. Lantos Panni generalisné. Elhitették, hogy jobb lészen néki az olyan élet. Gyapjas Panna, Ágoston Albert.

Kökényné is jelen volt. Hitették, hogy Törökországra bolháért adják az gabonát, halat, az gabonát Ráczországra. Amint el is adták az esőt Ráczországra. Az fatensnek egy krajczárja jutott, az urának egy peták; összvességgel 1 akó pénzen adták el, mivel mondották, hogy Szegeden gazdag emberek vannak, had vegyenek pénzen. Legtöbbet beszélt Rósa Dániel kapitány és Borbola Ferencz hadnagy, az felesége nem az.

Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon?

Apáthin. A billeg a szeméremtestén vagyon, oda nyomta az ördög. Az bal tenyerén volt az Dromónak valami fa, azt nyomta reája.

Mi vitt arra téged?

Az nénje, Kerek Istvánné tanította el, hogy mivel szegény, hogy él el és hogy mindjárt czifra ruhát csináltatnak neki.

Űzted-e az babonaságot?

Űzte. 1. Ujházi Ferencz fiát megrázta és megrontotta és fürdővel — kakas taréja, ezerjófű, dictamet fűvel — gyógyította meg.

2. Csaldi Gyurka leánykáját is megrázta volt és úgy vesztette volt meg. Azt is azzal — zsírral, melyet Rósa Dániel és Kökényné adott — gyógyította meg.

3. Bakó Ferencz leánykáját, azt is olyan formán rontotta meg, mert nem akarta adni a bába-pénzt.

NB. Megháld Jutkát is, mikor Borbola Ferencz palánki Mariula bábával, Rácz Kata forgószélben tánczolt, őket is felakarta vinni, osztán által ment Megháld Jutka, mindjárt estére leszedé a két gyermeket, mert az sugárjával megütötték.

4. Gyapjasné fiacskája újját is kificzamította, hogy czigánynyal bort ivott, az fatensnek nem adtak innya, ismét meggyógyította.

5. Szutyor Pannika leánya lábát megfordította és ismét meggyógyította kakas taréja fűvel, — a temetőn nől.

6. Panó Éva leánykáját is, hogy adós volt s nem akart neki fizetni bábaságért, az vállábul kificzamította volt és meggyógyította.

7. 8. Apátin is kettőt rontott meg, de meggyógyította.

Profósznét Dugonyáné rontotta meg és Kiss Gyogyettóné palánkban és hogy az fatens gyógyította, egykor elővették őtet, egész az Strausz előtt való korcsmáig úzték, hogy magát a gyógyításba avatta; aminthogy megvallotta az fatens is, azért másnap 10 óra tájban meg is gyötrötték Dugonyáné és . . . . . gyógyítani. És ha szentölt vízzel nem érték volna, talán meg is fojtották volna. Az ajtó hasadékján mentek bé.

Masa Geczinét is Kökénynével az fatens nappal elejtették az küszöbön által és az nehéz nyavala elütötte hétszer egy nap és ökörfarkú fűnek az virágját megtörték és megcsavarták szájába a levét és elhagyta. Kígyó harapástul is jó a fű. Ez eset ennek előtte 4 héttel történt, mert meghintették küszöb előtt porral, melyet forgószélből felvett és ilyen szókat mondván: én is Luczifer hírivel bémegyek és Masa Geczinét meg fogom rontani, — amint rajta is történt.

NB. Szandánć az Miklós mester feleségét is, a mádráját az ölibe húzta, az inait összve húzta, hogy a fejelés csizmát úgy amint kívánta, bábaságáért, aztat a fatens meggyógyította, söprővel és lóganéjjal, málvával, megtörvén, megkente az inait, söprőföldben megfőzte és benne megfürösztötte és azután lóganéját vajba tette és a mádráját vele felkötötte.

Kitül tanultad az boszorkányságot és miképen jutottál arra, másokat tanítottál-e arra?

Mindszenten nénjétül, Kerék Péternétül, Borsos Judittul. A szegénység vitte arra, elhitették.

Paczakosnét tanitotta, Ujházi Katát, de megcsalta, vallja, nem volt még velük, aztat csak füvekre tanítja, miképen rontson, veszejtsen és gyógyítson. Soknét is tanitotta, miképen vegye el a tehén hasznát.

Miképen jövendöltél kristálból, üvegbül, tükörbül az embereknek kár nélkül?

Babonás áldásokkal éltél-e?

Vak Horváth Istvánnét a temetőbe temették, jég van a szájában, a szemfedelét maga eszi, még nem egészen, ha megeheti, nagy szükség lészen.

Sz. Iván nap előtt voltak Szabadkán, mintegy 600-an. Arrúl tractáltak, hogy mivel már az 7 esztendő eltelt, ameddig eladták volt az termékenységét Szegednek, azt visszavehessék, amint az fatens urával együtt 4 márjást fizetett Rósa Dániel kapitánynak, az megint az vice generálisnak Szabadkán Szabó Istvánnak, de az onnét az generális nem hagyta az esőt elhozni Szabadkárul. Azért adott a fatens és a többi, mert el költ vendégségre.

Ahol tánczolnak, sehol fű nem nől, hanem csak vörös gomba, azzal is élnek.

Kökényné nagyobbik leánya is ördög. Sánta Miska Ujházi Katánál lakik. Berénybül, Sámbokrul elszökött, mivel Gyümölcsoltó Boldogasszony napján, nappal a szűzleánynak Berényben gyermeket csinált. Sámbokon is hasonlóképpen. Azt is mondotta, hogy a Sánta Ferkónéhoz és Lajosnéhoz az kisújját hozzáteszi, mindjárt teherbe esik tőle. Principalis ördög. Sokné most tanulja, Ujháziné is most tanulja, nem ronthatnak még. Marinka palánkban Borbély Istvánnál lakik, igen fő ördög, palánkban igen görbe asszony, feketében jár, özvegy asszony, palánkban Dugonyáné, közgyógyítóné, Rácz Kata urastul és felsővároson Tót bábaasszony, Vörösné megtudja mondani, de Vörösné nem az. Martonosiné Farkas fiával együtt tanította, Gellértné leánya Farkasné, nagy fehér lovon jár, a napától tanulta és az meg az urát Farkast. Bogadussáné a Sánta szolgáján járt. Sántha Miska sípos, Rósa Dániel az kapitány és fenyegette az fatenst, hogy megtapodja őtet, miért vallja ki . . . . . Nagy Bali . . . . . István. Mindszenten Ágoston Albert, Tápén Tisza szélén özvegyasszony, Madarászékon felül lakik, Kecskésnének hívják, az vejével lakik, Bozóki szolgáját rontotta meg.

Kálmánné is az, Kökényné leánya Tápén is az, Vajda Mihály sánta koldus is az.

Számtalanszor bagzott és közösködött az ördöggel, valamikor akarta és az ura mással nem egyszersmind, hanem hol egyik, hol másik, hol álva, hol fekve, senki sem irigyli a másiknak, szintúgy szerelmeskednek, mint az világiak.

B)

Barbara Hesen fassionis continuatio.

Mikor béesküdtették Sárhegyen Gyöngyösön, jelen volt Almási János generalis, aki megholt és testestül elvitték az ördögök, Dévaj Pál kapitány voltak. A két bak ott volt azon az hegyen, mint 200-an voltak a boszorkányok, a két bakot tánczolással 4-szer megkerülték, hátul tartották az szőrit a baknak és minden forduláskor megcsókolták a hátulját és mondotta, te légy a mi urunk, azután ismét emberré vált a bak. Azután béesküdvén tánczoltak s vígadtak a boszorkányok, hogy nyertesek voltak. És Gyöngyösrül Sz. Gellérd hegyére jártak.

Szt. György napkor Martonyoson voltak, ottan tartották az generalis gyűlést és halakat légyért (eladták) az esőt is egy akó pénzen eladták és akkor visszafizették. Volt nagy vita közöttük, mert az szabadkai Szabó János generalis Rósa Daninénak és Kökénynének egy fegyvert adott volt, hogyha eső akar lenni

Szegeden, avval hajtsák el. De Rósa Dániel és Borbola nem engedtek és most Forghó halmon egészlen visszafizették a kölcsönt.

A szabadkai generalis Szabó István az harmatot az gabonárul Szt. György napján korsókban . . . . és abbúl . . . viteti és úgy adta volt el az termékenységet ennek előtte 7 esztendővel, de már visszaváltották Szt. Iván napján, de Szt. György napján végeztek felőle.

Szőke hátú fű sárga virága vagyon, tó fenekén terem, megforrázzák fekete nadály fűvel, megtörik és édes tejben megfőzik és összekötik, az . . . reá teszik.

Romlott gyermekeknek tisztes fű, csörgő fű, — csörög mikor lekaszálják — megfürösztik benne és fejét megpárolják.

Esküt tettek ilyen formán, hogy: Atya, de nem atya; Fiú, de nem fiú; Atya, de nem atya; Isten (téged úgy segéljen) de nem Isten; megtagadod az Istent, teljes szent Háromságot, Boldogságos Szűzet, Angyalokat, Martyrokat.

Azután bakot kerülnek.

Azután isznak generalisért, Jupiterért, Dromóért.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 8.

1728. június hó. Kovács Pál koldúsbíró boszorkánykodási ügyében önkénytes- és kényszervallomásai.

Kovács Pál, annorum 67, ex Péter-Vásár, in I. cottu Hevesiensi adjacente.

Interrog. Responsor.

Vagyon-e szövetséged az ördögökkel?

Vagyon, megtagadván az Istent és szenteket. Az keresztségnek ellene mondott.

Mi formában és mi módon?

Tajnainé esküdtette; egy fekete bikához esküdtették. Háromszor kerülte meg az szarvát, az égfelé háromszor felsimította és az kezét 3-szor felhúzta rajta, és mondotta: hogy ha ti eztet tisztelitek, én is ezt tisztelem. Háromszor mondotta, az farkát is 3-szor húzta meg és mondották, hogy az töröktül jó nyereséget hoznak. Az miatyánkot vissza kellett ottan mondani néki. Az homlokát és farkát mindnyájan megcsókolták, annyira, hogy meg is hódosodott beléje. Azután emberré változott, 3-szor vétkezett az gonoszszal. Az is sánta volt.

Mikor tetted azon szövetséget?

11 esztendeje, hogy velük járt. De Nagyboldogasszony napján lészen esztendeje, hogy béesküdött.

Meddig?

Holtáig esküdtették, de hogy látta azon gonoszságot, istentelenséget, ki akart térni, azért jelentette meg az ns. tanácsnak.

Írás szerint-e, vagy csak szóval?

Szóval, de fogadták, hogy czédulát is adnak, de nem adtak. Akinek czédulája vagyon, erős az közöttük. Tajnainé, Brunczlik szintén úgy kérdezte, hogy mire esküdött. Az lajstromba feltették az nevét.

Micsoda helyen?

Sáncz árkon kívül a szőlők között, császár majorján kívül, egy kis dombocskán s ottan ettek s ittak, tánczoltak.

Minemű szándékkal és alkalmatossággal esküdtél bé?

Elúnta azelőtt való kínzásukat, istentelen csigázásukat, hogy talán könnyebbsége lészen, de semmi sincs.

Ki volt jelen azon szövetségben?

Tajnainé, Brunczlik, Sőreginé, Rácz Kata sánta koldúsasszony; Rusinka akkor nem volt ottan, hanem Verebélyen búcsúra.

Hol lett azon szövetség és mi módon és minémű jeled vagyon?

Szőlő között, Szt.-Margit partján. Az feje tetejére tették, sütötték néki a pecsétet az ördögök.

Mi vitt és mi ösztönözött arra téged?

Néha kocsi húzónak, néha kerék szegnek tették. Azután elúnta, azért lett azzá. Azonban minden szépséget mutattak: mihelyest elment az ember, mindjárt juhszarrá, disznószarrá változott.

Űzted-e a babonaságot és ördöngösséget?

Valamint a többinek el kellett menni s ottan nékik kellett udvarolni.

Látta, hogy szedték az harmatot, de hová tették, nem tudja.

Minemű formában és miképen űzted az babonaságot?

Valamit tettél-e, adtál-e, ami azon babonaságot illeti?

Hányszor és minemű helyen, mikor és minemű időben?

Kinek vétettél babonás, ördöngös mesterségeddel, minemű részeken és segítetted-e azon személyt, a kit megrontottál?

Nihil.

Kitől tanúltad azon babonaságot és miképen arra jutottál?

Brunczliktúl tanúlta. Elúnta sok csúfolódásokat, kínzásokat, úgy esküdött bé.

Másokat tanítottál-e, kit és mikép?

Nihil.

Miképen jövendöltél kristálbúl, üvegbűl, embereknek kár nélkül?

Nihil.

Babonás áldásokkal éltél-e?

Nihil.

Tudtál-e bak, köpönyeg vagy hajón által vinni s hozni embereket?

Nihil.

Tajnainé, Brunczlik felsővárosi koldús, ez a kettő legfőbbik; Sőreghi Pálné, aki v. notariusnét megrontotta, hogy bort nem adott neki s az időtül mindenkor sárga, — és az borát megitták s visszaokádták — ennek három esztendeje. Rusinka . . . . Ebben az búcsújárásban ki nem tért. Kökény Imrének az anyja sánta asszony. Rácz Kata Tajnainéval, Brunczlikkal — fűvek — a dob — az Örzse — felsővárosi koldúsnénál vagyon. Katona Örzse és Tóth Márton is azok voltak, Oláh János mellett egy özvegy katonarenden lévő asszony, Dugonyáné.

A hajában volt a gonosz ördöngösség, azért nem vallhatott. És mikor fürösztötték is, nem engedték az ördögök vallani. Ha az nem lett volna, nem engedte volna magát csigázni.

Az alsóvárosiak nem engedték az kapitányságot meglenni felsővároson.

Az isten áldja meg az t. n. tanácsot, hogy elkezdették eztet, mert sokakat megrontottak volna; és az fatens Rómába is elment volna szentséges pápához és ott is megvallotta volna azt a sok istentelen boszorkányságot.

Ha az ördögök le nem kötötték volna az nyelvét, mint elsőben, midőn bíró úr házánál volt, kimondotta volna.

Mikor béesküsznek, mindent egymásnak megvallanak; onnét tudja, hogy v. notarius hitvesét megrontotta Tajnainé.

Mikor gyűlésben vannak, akkor parancsolják, hogy ki melyiket rontsa meg. De az őrző angyal nem hagyja mindenkor megrontani.

Az tömlöczben és az torturán két ízben rajta mentek csigázni, és meg is rontották.

Kívül: Kovács Pál koldús bíró.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 9.

1728. június hó. Szánthó Mihály önkénytes- és kényszervallomásai.

Michaelis Szánthó annor. cir. 60. 14. Julÿ captus.

In benigno examinatus.

Interrog. Resp.

Vagyon-e szövetséged az ördögökkel?

Vagyon, az Istent és a szenteket megtagadta (elhagyták) az sz. keresztségrül (revocálni) lemondott. Egy bakkecske jelen volt, parancsolta néki, hogy körültánczolja őtet és alfelét is parancsolta csókolni, hogy azzal bizonyítni fogja, hogy az ő hív szolgája. És mondotta a fatens: te vagy az én uram és valamit parancsolni fog, véghez viszi és soha el nem hagyja.

Mi formában és mi módon?
Mikor tetted azon szövetséget?
14 esztendeje.
Meddig?
Holtáig fogadta. Mikor megesküdött, elejbe adták, hogy halála óráján helyette mást hagyjon. Ha valami csimotája vagyon, másra nem hagyhatja; de ha vagyon arra kell hagyni. A jobb kezét nyújtja és megfogja, úgy hagyhatja reája, amint a fatens szándékozott a feleségére hagyni, ha előbb meghalálozott volna.
Írás szerint vagy csak szóval vagyon azon szövetséged?
(Szóval de) keze írását adta magárul az ördögnek. Veres tentával írt egy árkus papiroson a szélire alól és felső részén és mondotta légyen az ördög hírével, keveset írt volt. Magának írást nem adtak, de akkor mondották, hogy fognak adni néki.
Micsoda helyen?
Rósa házánál bent volt, de azután ki mentek iňnya s enni s tánczolni. Azután kecskébül asszony változott, azután véle közösködött és hideg teste volt néki, elment az mag is tőle.
Minemű szándékkal és alkalmatossággal.
Mindenféle hitegetéssel ámitotta Rósa, hogy minden jóban fog lenni s élni s azután tapasztalta, hogy semmi sincs, csak ámitás (az ördögök annyira megverték az két karját s lábacsontjait összetörték és fél esztendeig beteg is volt az lábára) de bár az Isten soha se adta volna, hogy Rósát megismerhette volna, mert most ebben nem esett volna.
Ki volt jelen ezen szövetségben?
Rósa, Katona Örzse, Szandáné, Horváthné, Köröle, Csiszárné, Kökényné, Katona Ferencz, az udvaron volt mintegy 3000, körülbelül levő helységekről. Szabó Tamás felesége volt özvegy, most Tápén, és Boldizsár Mihályné, meghalt.
Hol lett azon szövetség és minemű jeled vagyon onnét?
Itt Szegeden Rósánál volt. Pecsétet nem ütöttek reája, mivel keze irását s albát adott magárul.
Repertum est stigma in loco pudendo ex parte dextra inferius.
Mi vitt és ösztönzött arra téged?
Rósának kisbírája lévén 3 esztendeig, kényszerítette őtet, de meg fenyegette, meg ne vallja, mert mindjárt agyon vereti őtet. Azután már harmadik esztendeje ki akart térni belőle, úgy el verték éjszaka, két boszorkány asszony, keze és lába szára csontját össze is törték. Azután Horváthné 3 forintért gyógyította meg.
Űzted-e a babonaságot s ördöngösséget?
Magánosan nem űzte, hanem a többivel együtt.

Minemű formában és miképen űzted az babonaságot?

Szölőkben s búzákban lepedővel szedték az harmatot és kifacsarták, korsókba szedték. És az tiszteknek adták, hová tették azok, nem tudja, Szt.-György nap előtt 1 héttel. Ismét Szt.-György napkor Kecskeméti hegyen egy szőlőtőkét megfúrtak és csapot tettek beléje és mindnyájan 3000, eleget ihattak belőle. Azután az héját reátették s elmentek.

NB. Rósa Dániel hozzáment volt és egy tökben ördöngős practica eső kötését elvitte és a Tiszába vetette. És mondotta Rósa: ha oda nem veted, rosszul fogsz járni. Éjszaka 10 óra tájban bele is vetette.

Valamit tettél-e, vagy ástál-e el, ami azon babonaságot illeti?

Nihil.

Hányszor és minemű helyen, mikor és minemű időben.

Nihil.

Kinek vétettél babonás, ördöngős mesterségeddel, minemű részeken és segítetted-e azon személyt, akit megrontottál?

1. Az maga feleségének csipeje forgója csontját kivette volt. 4 esztendeje már. Félesztendeje úgy volt, azután Horváthné gyógyította meg.

2. Vér István karja csontját ki vette volt. Félesztendeig sínlett volt. Azt is Horváthné gyógyította meg. Éjszaka reája ment volt, álmot bocsátott, reá, és az kezével kivette az csontját. Neheztelt reá, hogy mikor az fatensnek csontja volt, 3 esztendeig birta Vér István, mikor néki is a fatens oda nem adta.

3. Horváth Éva 2 heti gyermeke jobb lábacskája czombja csontját kivette és az nehézség reá esett. Meg is holt beléje. Mostanában esett, kapitány kezébe adta az csontját. Ki akarta volt hányni őtet, ki nem akart menni, azért cselekedte.

4. Vér Bandi gyermeke lábát kitekerte. Harmadéve görbe, sánta volt. Kirántotta az lábát, esztendeig sínlődött s meghalt. Neheztelt az apjára.

5. Fölföldi Peti leánykája lábacsontját, lábaszárát, mihelyest lett, keresztelés előtt kivette és még nem volt keresztelve és kapitánynak adta. Neheztelt volt reája, mert összeszidta volt egyszer. 3-ad éve volt ez, meg is holt beléje.

Kitől tanultad azon babonaságot, és miképen arra jutottál?

Másokat tanítottál-e, kit és miképen?

Miképen jövendöltél kristálbul, üvegbül, tükörbül embereknek kár nélkül?

Babonás áldásokkal éltél-e?

Tudtál-e bak, köpönyeg, vagy hajón által vinni s hozni embereket?

Csikósné lányostul, Szathmáriné, Horvát Ágnes boszorkányok. Azonkivül akik itt fogságban vannak, a többire nem igen volt gondja.

Azságon, lapáton szokott járni. A seprűt megkente zsírral és férfivé vált, de ördög volt az a seprű. Szintén úgy elvégezte azon testi dolgot, mint ő maga.

Az ördög azt is parancsolta, hogy mikor templomban is vannak, visszamondották az imádságot. És azon három szót is hogy úgymond: akinek nevében béállottunk s béesküdtünk, segélyjen meg bennünket, — aztat nagyobbacskán kellett mondani. Mindenkor el is mondotta az fatens, az ördög jelenvolt mindenkor.

A vízben azért ment le fürösztéskor, hogy azt mondotta: valamely ördög nevében bémentem s béesküdtem, ugymond: azon ördög segítsen, hogy lemehessek az fenekére.

Mikor elindultak, azt mondották: hop hírivel.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 10.

1728. június hó. Boszorkánykodással vádolt Tóth Ádámné, Korcsek Zsuzsanna önvallomásai.

Susanna Korcsek, Adami Tóth uxor, annorum circiter 60. In benigno examine fatetur, uti sequitur.

1° Vagyon szövetsége a pokolbeli gonosz lélekkel. Megtagadta volt az Istent és minden szenteit. A körösztségrül is lemondattak véle és egy bakhoz, melyet 3 ízben megkerült volt az Pluto hitire megesküdtették, hogy őtet híven fogja szolgálni.

2° Ezen szövetséget ennek előtte húsz esztendővel tette.

3tio Holtig esküdött közikben a gonoszoknak.

4to Írást magárul nem adott, hanem Rósa Dániel osztogatott volt írást. Parancsolta, hogy úgy őrizze, mint a szeme világát.

5to Nagy Kátán laktában adta magát közikben. Megcsalták őt a boszorkányok, a fejét megmosták és azután mintegy megbolondult s úgy adta magát közikben.

6to Számtalanon voltak jelen, kiknek nevökre, mivel régen volt, nem emlékszik.

7mo Nagy Kátán — amint fellebb meg van írva — volt czimborálása egy házban. A pecsétet pedig bizonyos fekete eszközzel a lába közé a szeméremtestébe tették és számtalanszor vétkezett, egy esztendőben háromszor vagy négyszer a gonoszszal, hol állva s hol pedig fekve.

8vo Egy vén asszonyboszorkány megmosván a fejét valami fűben, — de itten olyan fü nem találkozik — és az vitte arra őtet s megint az sok hitegetés, hogy jó lészen dolgok közöttük.

9no A babonaságot sokféle módon úzte. Tyúktojást is tudott tojni,

Szegény lévén, úgymond, abbul még pénzt is kapott. Hátul megkente kövecskével és mindjárt tojhatott. A tehenek hasznát is eltudta venni és azoknak hasznával táplálgatta magát, vallja, mert urastul szegény lévén és öreg, másképen nem élhetett volna.

10mo Sohasem tanított azon bűvösbájosságra, sőt másokat is intett, mert félt, megfogják tudni, hogy olyan személy ő is.

11mo Az ura mellé hol söprűt, hol pedig azságot vagy más valamit tett, midőn elment éjjel közikben a boszorkányoknak.

12o A kantárja pedig csak egy darab szíjacska volt és a lova hol szemét, hol peméth, hol macska, hol mit kaphatott, szintén olyan paripa vált belőle, mint az valóságos ló. És közöttük olyankor egy sincs rút vagy vén személy, hanem mind szépnek látszik.

13o Képmutatásbúl gyónt ugyan, de az áldozatot amióta olyan életben vagyon, soha sem nyelte el, hanem néha áldozathoz sem ment (fel sem vette)[1]. Midőn pedig oda ment is (felvette) az szájábúl kivetvén (azután eltemette porba) hol senki észre nem vette és a porba takarta.

14o Szent Lucza asszony (napján) és karácsony (és sz. György) napján legtöbb bájosságot szoktak végbe vinni. Sz. György napján még többet. Akkoron a gabonán (termékenységét a harmatot leszedik, szedvén) által húzzák a ruhákat és azon harmatot belőle kifacsarván korsókba, termékenységét úgy szokták ők elvenni. Aztat pedig a főtisztek kezében adják.

15o Vallja a fatens valóságos boszorkánytársainak (lenni) Rósa Dániel kapitányt feleségestül, Borbola Ferenczet, Rohonkánét, Kökénynét, Csiszárnét, Köre Ilonát, Tóth Örzsét, Kováts Pált koldúsok bíráját, Dancsót feleségestül együtt, Dugonyinét, öreg Csikósnét, Czinczárnét főnek, megholt Horváthnét, Szánthó Mihályt, téglaházak körül két tót asszonyt, Kása Mártonnét lenni.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 11.

1728. június hó. Koncz Sára, Végh Istvánné önkénytes- és kényszervallomásai.

Koncz Sára, Stephani Végh uxor, annorum circiter 29. In Tura nata, in I. Cottu Pesthiensi. 10. anni hic residet.

Inter. Respons.

Vagyon e szövetséged és czimborád vagy kötésed az ördöggel?

Vagyon szövetsége, megtagadván az Istent és minden szenteket, hogy az Krisztus szinét soha se lássa.

Mi formában, miképen?

---

[1]) A zárjelbe tett szavak keresztülhúzvák.

Az bakhoz esküdött, csókolta minden tagját és alfelét és hogy az fog örökké az ő ura lenni, soha el nem hagyja holta után is.

Mikor tötted azt az kötést?

Három esztendeje.

Meddig?

Holtáig (Meddig akarta volna) Rósa Dániel esküdtette meg. Adott magárul irást. Rósa fogta az kezét.

Írás szerint-e, vagy csak szóval vagyon?

Nem adtak írást. Öt esztendeig kellett volna neki tanulni.

Minemű helyen?

Sz. Gellér hegyén. (Rósa Dániel) Pokolbeli ördög esküdtette meg Rósa házánál.

Micsoda szándékkal és alkalmatossággal?

Szegény volt, azért jutott arra s megcsalta Horváthné.

Volt e jelen valaki?

Csikós Pöre annyostul, Kerela, Csiszárné, Horváthné, Rósa Dániel feleségestül, még ő tanította, miképen esküdjön be, ... voltak. Rósa Dániel házánál lett és esküdött közikben.

Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon?

Sz. Gellér hegyén, az szeméremtestének partján vagyon, nem igen nagy pecséttel. Az kezével az pokolbeli ördög. Számtalanszor közösködött az ördöggel. Szintén olyan magva vagyon neki, mint az világi embernek. De még attul teherbe sem esett. Hideg az teste, de mint az bádog vagy réz olyan. Az természet szintén úgy elmegy, mind az gonosztul s mind az fatenstül.

Mi vitt téged arra?

Hogy gyógyíthasson, ronthasson.

Űzted-e az babonaságot? Mi formában és miképen?

Űzte a többivel együtt a babonaságot, mivel nem régi volt, még csak most tanulgatott, de nem . . . . . hanem csak levestikon gyökerekkel, fehér liliom gyökerét, földi tök gyökerét összve törte és hájjal összve töri és azzal kenik.

Minemű szókkal vagy cselekedetekkel?

Hányszor?

Minemű helyeken és időben?

Ki ellen?

Kinek vétettél babonaságoddal és minemű részeken?

Az kis gyermekét Istókot. Az hasát gyömöcskölte össze és meghalt.

2. Ilus leányát is. Az füvet szedett, czitrom füvet. Azt megfőzte, és megfürösztötte és úgy rontotta meg és meghalt.

3.º Katona György fiát is ő rontotta meg. Boszorkányok

tálába hágott és az tálat megköpdöste és kifakadozott és úgy rontotta meg. Ismét meggyógyította.

4. Szántó Andor fiát rontotta meg, megmérték az hasát és . . . . . gyógyította meg.

5. Csányi Istvánné fiát is. Az hasát rontotta meg és ismét meggyógyította. Testrakó füvet megfőzte és megfürösztötte.

6. Dobó Ferencz fia fejét is megnyomta és meggyógyította.

7. Kökénynének adott volt két akó bort, az tanította a fatenst boszorkányságra gyógyítani és rontani, de csak néha-néha mutogatta neki.

Akit megrontottál ördöngösségeddel, segítetted-e azt?

Kitül tanultad az boszorkányságot és miképen jöttél arra és másokat tanítottál-e reá. Kit és miképen?

Miképen jövendöltél kristálbul üvegbül, tükörbül az embereknek kár nélkül?

Vagy babonás áldásokkal éltél-e?

Tudtál-e bak vagy köpönyeg, vagy hajón által hozni vagy vinni az embereket?

Zomboriné kérte volt az fatenst, hogy fordítsa el a leányt gyermekre. De nem tudta elfordítani.

Az lova tiló levelén vagy pemetén is elment.

Bende Istókon az öreg Zsirosné járt.

Masa Geczin és feleségén számtalanszor volt Rósa Dániel, 3 esztendőtül fogvást és felesége is és az lovaknak ő adna csontot és egyetmást is.

Borbola Ferencz Kántor Gyurán volt gyűlésben. Felesége nem az.

Kökényné és Rósa Dániel házánál szoktak összvegyűlni és onnét mentek el.

Az szentséget az kebelébe eresztette s onnan csak el . . . néha pedig a templom ajtajához a . . . temette el.

Azért tagadta volt el Borbolát, hogy sok jót vett el tőle.

Masírné Dorosmán az is ördög, felsővárosi sánta koldúsok bírája, Szandáné, Kerela fia, Horváthné fia, leánya, Zsirosné és az anyja, öreg, felsővároson egy vastag koldús, Vajda Mihály. Pálánkban Nagy Iványiné bábaasszony, Szánthó Mihály, Bogadussával; Rácz Kata, Rósa Geczi, Dohar Kata nem az, Dugonyáné, Horváth Ágnes mostanában kapott Masa Geczi feleségén járni compániában, Horváth Pál, Katona Ferenczczel.

Húsvéttul fogva nem volt közöttük az ördögökkel és meg is gyónt, el is nyelte, hanem annak előtte az templom ajtajához az porba tette a szentséget.

Palánkbeliek más seregben járnak, néha össze is akadnak,

de kiki maga seregében jár. Felső. Molnár Miskánénak az derekát rontotta meg, hogy leánykorában hozzá nem ment.

Kívülről: Konc Sára Rohonkáné.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 12.

1728. június hó. Boszorkánykodással vádolt Dancsó János (neje Hisen Borbála) önkénytes- és kényszer-vallomásai.

Joan Dancsó. 3 esztend. itt lakik. Annor. cir. 70. In Ipolykeszi, ex cottu Honthens. 3. anni.

Inter. Respons.

Vagyon-e szövetséged az ördögökkel? Mi formában?

Vagyon szövetsége, béesküdött. Bécsküdvén, megtagadván az Istent és minden szenteket és az keresztségrül lemondott. Mint a más boszorkányok cselekedtek, ő is azt mívelte és az országnak zsírját elvették.

Mikor tette azon szövetséget?

Hat esztendeje.

Meddig?

Holtáig.

Írás szerint-e, vagy szóval vagyon?

Írás szerint, de a fővebb tiszteknél. Akkor Sámbékon laktában, most itten lakik Sántha Mihály koldús, az új utczában . . . . . [1]) írástudó ember. Ottan kapitány volt.

Minemű helyen, micsoda szándékkal?

Sámbékon, Pest elején, nagy halomnál. Azon Sántha koldús hozzá hívatta, hogy csak légyen az, hogy tehenek hasznát elveheti, mind veszteni, rontani fog tudni.

Volt-e jelen valaki?

Ugyanaz az Sántha Mihály koldús, aki két hajmon jár.

Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon?

Az hátán vagyon az pecsét. Mikor velük volt, egy fehér pecséttel a . . . . ütötte az ördög. Pokolbeli Gyurkának nevezte magát, fehér ruhában.

Mi vitt arra téged?

Az pokolbéli ördög fehér ruhában és Sánta Miska hívatták közikbe, mikor béesküdött. Úgy ámították, hogy menjen mezőre, hová . . . . .

Űzted-e a babonaságot?

Űzte a babonaságot. Más ember tehenét megfejték ördög hírével, mondván: jertek . . . . s az újast is megfejték, megfúrták.

[1]) A pontozott helyek olvashatatlanok, a zárjel között lévők keresztül húzvák.

NB. A gonosz lélekkel sokszor bagzott, hideg volt a teste.

Mi formában és miképen?

Kinek vétettél babonás ördögségeddel és minemű részeken?

Sámbékon Farkas Albertet. Már megholt. Álmában az lábát megtekerétette. Abbul meg is gyógyította volt. Az ablakon bément volt ördög ábrázatban s az lába fejét megtekerítette.

Ismét ugyanott az .... öcscsét. Megharagudott reája. Annak is az lábát tekerítette meg és meggyógyította. Ugyan az aszszonyt Sámbékon Köké Pálnét. Azt is meggyógyította a fatens.

Akit meggyógyítottál babonaságoddal, segítetted-e azt?

Buténé leánykáját. Az felesége veszekedett az húgával Buténével, megrontotta és ismét meggyógyította a felesége.

Kitül tanultad a boszorkányságot és miképen jutottál arra és másokat tanítottál-e arra?

Sámbékon Sántha Miskától. Most itt lakik. Szegény ember volt; elhitegették, elámították őket a vendégséggel és tánczolásokkal. Nem tanított, hanem közönségesen tanították.

Kit és miképen?

Kővágót Sámbékon. Kóka Jánost, él most is. Vigh Lőrinczné, meghalt. Pap Urbánt hívták közikbe. (Kókai Panna véle szövetségben most is él és mondották, hogy ha jösz is vagy nem, erővel (nem) veszünk el.)

Miképen jövendöltél kristálbul, üvegbül, tükörbül az embereknek kár nélkül?

Babonás áldásokkal éltél-e?

Buténé leánykáját úgy gyógyították meg, reá olvasván, mondották: ördög hírével megvesztegettük úgymond, ... hírével megakarjuk gyógyítani.

Tudtál-e bak, vagy köpönyeg, vagy hajón által hozni, vinni az embereket?

(Közönségesen szokták által vinni, nem magányosan, hanem lovon és köpönyegesen általmentek közönségesen.)

A bort időelőtt, előbb megérlelték, mint kellett volna érni és megitatták, vendégeskedtek.

Reggel pedig azért nem vallott, hogy gondolta, nem húzzák a csigára.

Borbola Ferencz zászlótartó és az fatens felesége, felsővároson egy vastag koldúsné, Rósa Dániel feleségestül kapitány, Vörös Ferencz, Katona Mihály Szandával és más koldúsasszony együtt szoktak járni. Billegesek azok is. Vörös gulyás Sámbékrul jött. Felsővárosi Palkó koldús még az fatensnek minek előtte meg volt fogva, mondotta, hogy vonódjon el, megfognák; azután pedig hogy hallgassanak, hogy valami szót ne vegyen valaki. ..... a Palkónál, koldúsok bírájánál szokott állani, de a felesége nem az.

Pokolbéli sátánynyal asszony képében számtalanszor bagzott. Mindenik látja egyik a másikát és nem is haragudott reája, mert nem tehetett róla, hogy a felesége mással bagzott. Az pedig olyan volt, mint az feleségeé.

Az maga feleségét elvette volt, azután tudta meg, hogy az is ördög.

Az kantárja szállásra az (ládában) szekrényben vagyon, kicsiny, nem minden ember akad reája.

Körmöcziné, Csiszárné, Köröla, Malmos Kata és akik itt fogva vannak. Dugonyiné, Rohonkáné is az.

Az réz dob pedig egy vastag koldúsasszonynál vagyon felsővároson, azért hogy az fiát akarja megtanítani, aki 18 esztendős. Bé akarja íratni az kapitány Rósa Dániel és Borbola Ferencz parancsolatjából. A vastag koldúsnak olyan boszorkány, mivel a fatens már öreg, nem birja a dobot, azért parancsolták. Mint egy pintes fazék, akkora volt.

Egy nagy macskán szokott járni, az felesége pedig kutyán.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 13.

1728. június hó. Tóth Erzsébet, özvegy Danyi Jánosné önkénytes- és kényszer-vallomásai.

Elisabetha Tóth, Joann. Danyi relicta vidua, annorum cir. 70. Nata in Buják in i. cottu Neogradiensi situata, mendicans; habitat cir. ab. 9.

Inter. Resp.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

Vagyon szövetsége, megtagadván az Istent és minden szenteket. Ki akart volt állani, de nem engedte az kapitány Rósa. Ott volt egy bak és előtte állván az kapitány, ahhoz esküdtette. Sokszor körül kerülte, tánczolta, a szarvát megfogta, szólott hozzája és kegyelmezte és szarva között való szömöldökét megcsókolta. És mondotta Rósa (hogy őtet megböcsüljék, mert ő böcsületesen viseli a hadnak gondját)[1]). NB.

Mi formában és mi módon?

Mikor tetted azon szövetséget?

Huszonkét esztendeje vagyon.

Meddig?

Holtáig esküdtették bé. Kapitány Rósa, de elakarta hagyni,

---

[1]) A pontozott helyek olvashatatlanok, a zárjel közt lévők keresztül húzvák. — Ugyanezen vallomásoknak az eleje (de csak kis részlet) egy tisztázott és némi lényegtelen eltérésekkel kitoldott példányban is előfordul.

az ördögök nem engedték (a kapitány nem engedte, mondván, nem mégy bizony oda.)

Írás szerint-e, vagy szóval vagyon szövetséged?

Írást is adott volt magárul Drómónak. (Írás szerint, abbul olvasta az esküvést, az írást pedig melyet adott) Paraszt Mihály anyja és kapitány adott neki.

Micsoda helyen?

Bujákon laktában az pusztában. Vaskapunál, koldult Martonyoson, Kanisán és az útban vették elő s úgy javaslották, hogy szép dolog az, tánczoltak, sípoltak és mondották, hogy mi Belzebub hadai vagyunk. Szotypiri tantari hirivel tilo levelét adták néki és asszonynyá változott.

Minemű szándékkal és alkalmatossággal?

Az ördöggel számtalanszor bagzott, de hideg az teste az ördögnek. Minden boszorkánynak külön-külön társa vagyon, és szintén úgy elmegy a mag az ördögtül. Lefeküdt, mikor közösködött az ördöggel.

Ki volt jelen azon szövetségben?

Dugonyiné is jelen volt, felsővárosi koldús bíró is, száraz malmon felül. Csipkekötő asszony felsővároson, Ilona özvegy asszony, Hortrul jött. Rácz Kata. Bogadussáné, Stépánné, Paraszt Mihály és avval paráználkodott is és valamennyen fogva vannak.

Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon arrúl?

(Vaskapu mellett) Bujákon, czombjára ütöttek valami pecsétet, nem tudja miből lett azon pecsét.

Mi vitt és ösztönzött arra téged?

Mivel olyan nagy vendégségjük volt, megörült annnak (hogy olyan vendégségük vagyon) és lészen nekiek.

Űzted-e az babonaságot és ördöngösséget? Minémű formában és miképen babonáskodtál?

Közönségesen (mikor voltak) ő néki is el kellett menni. Maga éjszaka az kapitány elment hozzája és parancsolta: hogy el kell menni, hírt adott. És a zöld buzát (aki jó) megszedik és megtörik és abbul szintén olyan búza lészen. Amikor pedig kihányja a fejét, azt is megszedik és Törökországra és máshová eladják. A szőlő tőkébül kiszopják a bort és megisszák, ismét kiokádják az hordóba.

Valamit temettél-e, vagy ástál-e el, ami ezen babonaságot illeti?

Hányszor?

Minemű helyen?

Mikor és minemű időben?

Kinek vétettél babonaságoddal és minemű részeken, és segítetted-e azon személyt, akit megrontottál?

1º Bujákon az nénjét leánykáját három esztendős korában megrontotta az csipejét és most is sánta. El is adták a leányt, most is sánta. Azon próbálta a mesterséget és az anyja rossz volt hozzája.

2º Vásárhelyen egy koldús keze csontját szíta ki és ismét meggyógyította és helyre tette, — hogy főbe ütötte volt az sz. egyháznál és hogy mondotta: gyógyíts meg, mert te reád gyanakodom, — meggyógyította.

3º Fényszarun egy gazdag ember fiát, hogy tejet neki nem adott, az feje velejét kiszívták, onnan azután eljövén a fatens, most gyógyult be . . . . . kérték, hogy gyógyítsa meg és meggyógyította.

4º Alsóváros on egy ember fiát, öt esztendős fiát mostanában, — kezét s lábát összehúzta, hogyha egy szakasztó kölest nem adott néki, — ördöngös sírról meg lehet gyógyítani. És olvasott reája ilyen formán: hogy Belzebubnak nevében meg fogom gyógyítani, és ő is ördögnek legyen, mint én.

Kőrösinét tanította 5 vagy 6 esztendeje, s aztat azért, hogy házbélie volt neki. Kérte volt, hogy adjon neki olyan zsírt, mivel tudta, hogy Bujákon is olyan ördöngös volt. Ördöngösségeért jött el.

Kitül tanultad azon babonaságot és miképpen arra jöttél?

Másokat tanítottál-e, kit és miképen?

Miképen jövendöltél kristálbul, üvegbül, tűkörbül, az embereknek kár nélkül?

Vagy babonás áldásokkal éltél-e?

Tudtál-e bak, köpönyeg vagy hajón által hozni vagy vinni az embereket?

Rostán (csónakon) ment által sokszor az Tiszára által Szegeden.

Ha ördög nem kényszerítette volna, hogy ne valljon, megvallotta volna. Éjjel is mindenkor kényszerítették. Egy az háta megett állott fekete ruhában és megmondotta, hogy lészel kínban ha megvallod. Mikor három király vizével megöntözték, mindjárt távozott.

Dugonyáné kérte, hogy ne vallj(on) reá(ja)m édes anyám.

Pünkösdkor voltak utólszor Vaskapunál. Akkor szedték mind buzát s mind szőlőt valahol találtak.

Kőrösinére adta 5 vagy 6 esztendeje az ördögséget és az zsírt.

Szegeden nappal is éjjel is ment rostában által.

Az ördög meghagyta, hogy soha se mondja az imádságot, amint az keresztények mondják, — amint az fatens is úgy imádkozott.

A szentséget soha sem nyelte el, hanem csak kivitte és

elvette imide, amoda, amint húsvétkor is Szalma Peti házánál középben az udvar felé gyolcs ruhába takarta volt.

Papnak gyónásban meg nem vallotta, hogy boszorkány.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 14.

1728. június hó. Rósa Dániel boszorkány-kapitány önvallomásai.

Danielis Rósa, annor. circ. 82.

Interrogator. Responsor.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

Vagyon szövetsége, megtagadta az Istent, a szenteket is hátra hagyta szegényeket, Boldogasszonyt is megtagadta.

Miképpen s mi formában?

Volt egy bak fekete szőrű, aztat 10-szer kerülte meg és annyiszor csókolta meg és mondotta: te vagy az én uram, tartsatok nagyok, a tiétek vagyok. Megesküdött, hogy valamit fog parancsolni, abban eljár. Plutóra esküdött.

Mikor lett az szövetség?

50 esztendeje.

Meddig?

Holtáig fogadta és esküdött közikbe, testét s lelkét is nekiek ajánlotta holta után.

Írás szerint e vagy csak szóval lett?

Szóval esküdtették, de adtak írást nekie, de mikor Szegedet megvették, a várban felverték a ládáját, akkor veszett el.

Minemű helyen?

Martonyoson, Katona Ferencz házánál, Plutó ördög jelen volt. Első esztendőben tizedes volt, azután mindjárt kapitány lett.

Volt-e valaki jelen?

Kerela napa, Csiszárné napa, Katona Ferencz anyja, apja, Katona Mihály, de már csak fűhordó.

Hol szövetkeztél, vagy minemű jeled vagyon?

Martonyoson Katona Ferencz atyja házánál. A szeméremtestén kívül ütötték, nem emlékszik reá jól, mivel régen volt, hanem látta, hogy második s harmadik újjával nyomta reá Pluto. Azután azt mondotta Pluto: no már enyim vagy. Azután ittak, ettek, tánczoltak s vigadtak.

Mi vitt arra téged?

Katona Ferencz atyja s anyja ámították el, hogy jó élet az gyönyörűség, lám mely szépen élünk, sok szép asszonyok vannak és gondolta . . . . . Azután valamikor kellett, bagzott vélük az pokolbeliekkel.

Űzted-e a babonaságot, bűbájosságot?

Minemű szókkal és cselekedetekkel?
Hányszor?
Minemű helyen?

Úzte, mert azzal jár az. Mert első esetben Sz.-György, azután Sz.-Iván napján és Sz.-György éjszaka 11 óra tájban mindnyájan összegyűlvén, a harmat . . . . . a gabonák felett vitték és húzták, annak harmatját szedték és fazekakba töltötték, kiki magáét haza vitte és aztat tésztába töltik és azzal dagasztanak. Most is vagyon belőle kamrában az földön fületlen fazékban. A zsír a kamrában van csorba bögrében. Kantár, czifra csigás, ha el nem tűnt róla, hordó mellett kamrában vagyon. Masa Geczit azért nyargalta meg, hogy futó és az menyét szerette. Az esőt és az halat Szt.-György napján éjszaka 11 óra tájban, Matyparton 7 esztendőre adták el Törökországra 1 akó pénzért, a szegedi határt, jutott egybül-másbul 200, aztat ugyanazokkal elköltötte. Feleségének minden akótul 8 poltura járt, 30 akótul is, melyet elmért a vendégségben. A fatens osztotta el. Borbolának 200 frt jutott.

Mikor és minemű időben? Ki ellen?

Reszkén egy rácz gyermek fejét el vették és tökbül csináltak fejet neki, aztat el ásták, szegedi határon hallotta másoktul is . . . . . volt maga, hanem az ő parancsolatjábul volt. Az tyúkok pedig . . . . . belől asztalokon, deszka közé csinálták, úgy ásták el. Aztat azért ásták el, hogy ha az ott maradhatott volna, annál is kevesebb élet lett volna. Az fejét azért tették oda, hogy szárazság legyen. Az kantár el szokott veszni, hanem az ördög szokta előadni.

Kinek vétettél ördöngös mesterségeddel és minemű részeken? Kinek vétettél, segítetted-e azt?

1º Martonyoson az bátyját, hogy gyermek korában megverte volt, kezeit s lábait rontotta volt el. Sokáig sínlett, mintegy 3 esztendeig. Az fatensre nem gyanakodott, hanem Katona Ferenczre. Ennek 40 esztendeje.

2º Sárkány János veje fiát, Ferenczet, bőcsős korában rontotta meg. Kezét lábát össze húzták-vonták. Molnár bíró feleségével cselekedte. Az apjára az fatens haragudott. Lehetetlen meggyógyítani, mert megholt, akinek parancsolta, hogy rontsa meg.

3º Sánta Ferencz koldúst Martonyoson 4 vagy 5 esztendős lévén, Kerela napával Pálfynéval rontotta meg. Az lábai inait kiszedette. Csak próbául cselekedte. Nem lehet meggyógyítani. Az ördög ingerlette reája.

4º Puskás János fiacskája szemeit rontotta el mostanában

gyermekágyban. Az rosszaság vitte reája, azonban Kökényné is indította reája.

5° Süli Józsefnek elméjét vette el, Kerela kapitány engedelmébül úgy rontotta meg és meg is halt beléje. Ennek öt esztendeje, hogy megrontotta. Az ördög nem hagyott nyugodni nekie, azért cselekedte.

6° Császár István fiát.

Kitűl tanultad azon ördöngős mesterséget és miképen jutottál arra?

Katona Ferencztül Martonyoson, azok hitették el, hogy jó élet az.

És másokat tanítottál-e arra? Kit és miképen?

1° Kökénynénak parancsolta, hogy Rohonkánét tanítsa meg és két akó bort adván neki, meg is tanította.

2° Malmos Katát is az fatens hírével fogadta fel Kökényné tanítani.

3° Dancsó dobost is ő parancsolta, hogy fogadja bé Kökényné a seregbe.

4° Az maga feleségét is ő tanította s javaslotta, hogy szép dolog az, mindjárt csaplárosnak választják őtet, amint az is volt.

5° Hat esztendeje Borbolát tanította Kökényné által.

6° Szántó Mihályt 13 vagy 14 esztendeje, hogy a n. város koresmáján vette és beszéllette reá a boszorkányságra magánosan.

Jövendöltél-e az embereknek üvegbül, kristálbul vagy tükörbül magad hasznáért kár nélkül?

Nihil.

Vagy csak babonás áldásokkal éltél-e?

Tudtál-e bakon, köpönyegen, vagy hajón által vinni az embereket?

Tudott volna, ha akart volna, de soha sem cselekedte, mivel egy rostában 100-an is elférték.

Sok ízben kiakart állani közülök, de a pokolbeli ördög nem engedte, hogy kiálljon, mivel holtig kötelezte magát közikbe.

Ezen az esztendőben lehetetlen visszavenni a föld zsirját, hanem a jövendőben, ha el nem kötik az esőt.

Akik itt vannak, mindnyájan ördöngösök, Horváth Ágnes.

A Pluto hordozza őket mint az generalis, de hiteti őtet, hogy ne vallhasson és sugalja.

A kantár csak eltűnik, hanem mikor összegyűlnek, akkor adják neki.

Az fatenst sézába[1]) hordozták, mivel tiszt volt, de azután csak . . . . . ganéjá változik, mint az ezüst és arany pohár.

Legtöbbet Öthalomnál szoktak volt összvegyűlni és Vaskapúnál.

[1]) csézába = hintóba.

Szt.-György nap, Nagy (Boldog Asszony) karácson nap táján és mikor az borokat bészűrik, szoktak Budán, Szt.-Gellért hegyére menni, s ottan sokat esznek, isznak, tánczolnak.

Halála óráján aki elsőben megfogta volna a kezét, arra hagyta volna az ördöngösséget. Valamely idegen is, kit szándékozott.

Az dobot az fatens parancsolatjából vitte el a felsővárosi koldús. Elvitte az fiát tanittatni.

Szántó Mihály is az, de azért nem mondotta, hogy szánta őtet. Vagyon 12 esztendeje. A felsővárosi koldús asszony is, akinek a dobot adatta.

Borbola is az, de szánta, azért hogy jó ember volt. 5 vagy 6 esztendeje. Az hadnagyságot ő adta reája. Rósa Geczi is, aki megholt, olyan volt. De hogy atyafia volt, elhallgatta és az ördög is nem engedte. Rácz Kata, Horváth Miska, Dugonyáné.

Gyakorta körülötte vannak az ördögök és az nyelvét el kötötték, hogy ne valljon.

Az esőnek megkötése egy (zacskóban) tökben vagyon, hordók alatt volt elrejtve, de nyilván az társai elvitték onnan. Talán pedig Szánthó Mihály vitte el, mikor még az fatens belső áristomban volt, mert hozzája ment volt.

Plutónál volt az lajstrom és mikor összegyűltek, számrulszámra kérdezte és nevezte, hol van ez vagy amaz és neki számot kellett adni, de azt az irást senki sem tudta volna más olvasni az lajtstromot és irást közülök.

Paszományos ruhája czifra volt, de azután semmi sem, valamint az ezüst arany pohár csak ganéjbul lett.

Az alsóvárosi korcsmárul sokszor vittek bort. Egyszer 3 akót megittak s megint vissza okádták.

A szőlőtőkét megfúrták és kicsurgott belőle az bor.

Mikor szabad tömlöczben volt, sok ízben volt bent Rósánál Szánthó Mihály és második nap azon kérte, hogy az megkötött esőnek mivoltát had vihesse el és hogy reája ne valljon.

Fateálja, hogy ha vízbe hányják az boszorkányokat, könnyebben vallhatnak, mintegy az nyelve szólását megadják neki.

Szabadkán kapitány Szabó János.

Martonyoson: Prodán Miletin helyettes kapitány.

Kanizsán: Franczúz János rácz ember.

Hat vagy hét esztendeje, hogy Szántó Mihályt reábeszélette és vette reá a n. város korcsmájában bor ital közben.

Az zászlójokon Dromo ördög van felírva, körül aranyos fényes, de ha eloszlanak, csak semmivé tűnik.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 15.

1728. június hó. Széll Zsuzsanna, Rósa Dánielné vallomásai.

Susanna Széll, Danielis Rósa uxor, annorum circiter 50.

Interrogatio. Responsorium.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

Vagyon szövetsége, az ördög kihívta és mondotta: egy kis jó helyre viszlek.

Miképen és miformában?

Ember képében, elsőben megesküdött, megtagadta az Istent és szenteket, azután négyszer megkerülte az bakot, minden kerülőn megcsókolta az baknak orczáját és minden tagját és az szemérem testét úgy hátúlját. Azután bagzott véle. Az ura is látta, de nem bánta, mert nem is bánhatta, mivel ő is mással közösködött.

Mikor lett az szövetség?

Négy esztendeje és egy esztendeig úgy volt közöttük, azután beesküdvén, mindjárt pohárnoknak tették.

Meddig?

Holtáig.

Írás szerint-e, vagy csak szókkal lett?

Szóval esküdött bé, nem adott czédulát neki magárul.

Minémű helyen?

Szent Gellért hegyén esküdött be.

Volt valaki jelen?

Szántó Mihály közel járt az urához, jó embere volt neki, az ura is legfővebb — kapitány. Ott volt Kökényné, Kerela, Kocsis János és többen is voltak.

Hol lett az szövetség és minemű jeled vagyon?

Sz. Gellér hegyén, mintha marha szarva lett volna az pecsét, az újjával az szemérem testére belül ütötte, ahol nem volt szőre. Az ördöggel bagzott és hideg teste volt.

Mi vitt arra téged?

Kökényné vette reá és mondotta: hogy hiszen az ura is köztük vagyon, azután, hogy látván az ura Rósa hajlandóságát, javaslotta neki, csak légyen s adja magát közikbe.

Űzted-e a babonaságot, ördögséget?

Űzte mikor lehetett, mindenkor az csontokat is felszedték és az tejét megették. Az cinterembül is az holtak csontjait felszedték és írat csináltak belőle. Sokszor az esőt feleresztették az égbe és elhullasztották.

Az halakat az törököknek adták el.

Mi formában és mi módon?

Minémű szókkal és cselekedetekkel?
Hányszor?
Minémű helyen?
Mikor és minémű időben?
Ki ellen?
Kinek vétettél ördöngős mesterségeddel és minemű részeken?

1. Az maga árva leányának is az fejét ennek előtte két esztendővel megrázta, azon tanult mesterséget.

2. Kökénynével az fatens Farkas Mátyásnak az fiát, hogy el nem vette Kökényné leányát, az erejét elvették és összecsigázták. És meggyógyíthatják, hacsak az kezét reá teszik is és ördöghírével, két esztendeje hogy azt cselekedték.

3. Kerelával Csamangó János fiát is. Kerela mondotta, hogy dugják ki a szemét, de a fatens nem engedte, hanem az erejét vették el, valamíg 14 frtot nem ád, addig ne gyógyítsák meg.

4. Dohár Katinak is az szemét kidugták Kökénynével.

5. Tombácznét mikor Kökényné megrontotta, ott volt a fatens, most is úgy vagyon.

6. Maga Hódi Ferencz fia leányának az erejét vette el, már négy esztendeje meggyógyította.

Akinek ártottál, segítetted-e azt?
Kitől tanultad azon ördöngös mesterséget, babonaságot és miképen jutottál arra? És másokat tanitottál-e arra, kit és miképen?

Kőkénynétül tanulta és az ura mivel kapitány volt, az parancsolta, hogy tanítsák őtet és neki is, hogy tanuljon és annak előtte két esztendeig tanult, miglen béesküdött. Nem tanított senkit is.

Jövendölt-e tükörbül, kristálbul, üvegbül, magad hasznáért kár nélkül az embereknek?

Nihil.

Vagy babonás áldásokkal éltél-e?

Nyilamlásrul szokott olvasni, hogy ha nem használ az is olyan ördög légyen.

Tudtál-e bakon, köpönyegen vagy hajón átal vinni az embereket?

Tudott, többivel együtt mentek jöttek.

Rósa Dániel, Szántó Mihály, Borbola, Dugonyáné, Balás szolgája Albert, Rósa Guczi. Vajda Miskát sohasem látta. Horváth Ágnes is az, Malmos Kata, Rohonkáné, Kökényné, öreg Csíkosné, Pörének az anyja. Kökényné, Szandáné. Rácz Kata urastul főördög. Katona Mihály az ördögöknek az füvet hordotta és tudja az ördöngösséget is.

Az szentséget urastúl kiköpték az egyházban, mikor odaadták az atyák az szentséget, hasonlóképen kiköpték.

Az imádságot visszamondotta, amint az ördög parancsolta neki mondani.

Négy esztendő alatt számtalanszor bagzott az ördögökkel, de még bé nem esküdött, nem volt részes.

Vallja, hogy bár most is Kis Péternél volna, nem jutott volna arra, de az ura kényszerítette arra.

Más jutalmat nem igértek az ördögök, hanem hogy egyik-egyik eleget mível és sovány is meg fog hízni.

Az ura fenyegette és az ördög is sugallotta, hogy ne valljon és amit mondott az bakónak, revocalja, az ördög sugallotta.

Mivelhogy pohárnoknak tették, nem igen volt gondja másra.

Egy óra alatt Sz. Gellér hegyére mehettek.

Az lova pedig Rósa Balázs Ferencz nevű szolgája volt.

Kökénynét az fatens és az ura csigázta, azért hogy reája vallott és hogy többet ne vallhasson reájok, megakarták fojtani.

[A kérdő pontok és a reá adott feleletek eltérő színű tintának és különböző kézíratnak jellegével birnak. A többi önvallomásoknál is, de különösen ennél észlelhető, hogy a kérdő pontok nem a vizsgálat folyamán és az előadottakból kifolyólag, hanem előre lettek feltéve.]

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 16.

1728. június. Katona Ferencz önkénytes- és kényszer-vallomásai.

A)

Francisci Katona, annor. cir. 60, a 20 annis residet hic loci, natus Martonyosiensis.

Benigne examinatus.

Inter. Responsor.

Vagyon e ördögséged és (azzal) szövetséged az ördöggel?

Vagyon szövetsége, megtagadta az Istent és minden szenteket. És hogy az hivataljuk: valamit az ördög parancsol, el fog járni benne. Megesküdtette Rósa Dániel és az fő ördög Pluto. Hat bak volt az első és körültánczolta és aztán béesküdtek. Akkor is egy egyet körül kellett tánczolni és négyszer kellett megcsókolni az orczáját, orrát és az hátul az alfelét annyiszor. Farkas Ilona Kecskeméten, Kis Péter leánya, Süveg István, Kocsis János, Dobó István, Kerela fia Pálfi Ferencz. Ezek egyszersmind esküdtek be az fatenssel. Az fatens zászlótartó.

Mikor tetted a szövetséget?

47. esztendeje. Negyvenhét esztendeje.

Meddig?

Holtáig esküdött, de már mióta fogságban vagyon, elhagyta.

Írás szerint, vagy csak szóval vagyon?

Írás szerint. Az írás, ha csak el nem vitték eddig az gonoszok, az háznál az fazékban vagyon. Rósa Dániel kapitány adta a kezébe.

Minémű helyen?

Öthalomnál. Jobbára szegediek voltak jelen.

Micsoda szándékkal?

Gonosz szándékkal adta magát közikbe. Rósa Dániel, Kökényné, és Kerela késztették.

Volt e jelen valaki?

Rósa, Kökényné, Kerela, Dobó István és más számtalanon.

Hol lett az szövetséged és minemű jeled vagyon?

Szegedi határon Öthalomnál. Az ágyékán van a pecsét, Pluto ütötte, fájt neki, fekete volt mint az pecsét. Számtalanszor valamikor kellett, bagzott az ördöggel asszony formában, szintén úgy elment az monya tőle.

Mi vitt arra téged?

A gonosz természet hajtotta reá és az vágyódás vitte reá.

Űzted e a babonaságot?

Űzte.

Mi formában és miképen?

Valamint a többi, úgy ő is cselekedett. Az ember fejét azért szelték el, hogy semmihez szerencséje ne legyen. Az gyepen kapták el és ottan tök fejet csináltak nekie.

Kinek vétettél babonaságoddal és minemű részeken?

1° Katona Józsa leányának kezét lábát rontotta meg. Az inait összehúzta, meglehet gyógyítani. Az temetőben csontot szedjen és főzze meg és fürössze meg benne.

2° Simony Mihály fiát rontotta meg. Elméjét s erejét vette el. Azt elméjét a fejibül kivette. Ezt soha nem lehet segíteni.

3° Kotogány Ferencz gyermeke lábacskáját, kezét, az inait s erejét rontotta meg. Meg is holt.

4° Bárány Jancsi, Kószó juhásza leánykájának testét rontotta meg. Megholt.

5° Pintér Gergely fiacskájának inait és ereit vette el. Azt is meglehet csonttal gyógyítani és nagy fűvel, mint az tormának, olyan levele vagyon. Szőrös májban kell az ó hájat olvasztani és az füvet meg kell törni és szét kell zúzni és azzal kell kenni.

6° Tóth Gyurkának az fiát is, már elmondhatni, megholt fia benne.

7° Balogh Jánosnak is mindenét megrontotta. Megholt belé. Bátyja volt az fatensnek, tanult rajta.

8° Berta Mátyás kisebbik fia lába itt is. Soha sem lehet segíteni rajta.

9.° Kószó Albert fiát, Palkót is az erejibül kivette volt, de vissza adta.

10.° Csúcs Döme menyének minden tagját. Megholt belé. Haragudott az urára.

11.° Szeghi Józsefet is. Megholt beléje.

12.° Egy szolgalegényt is. Elment innen, ki is épült volt.

13.° És más Vas Pál szolgalegényt. Most is ott szolgált. Ki fog épülni belőle.

14.° Kordás Mihály felesége erejét elvette. Ki fog épülni belőle.

Akit megrontottál ördöngösségeddel, babonaságoddal, segítetted-e azt?

Kitül tanultad a babonaságot és miképen jöttél arra és másokat tanítottál-e rá?

Az atyja megholt, arrúl maradott sok fű. Tanulgatott azután. Kökényné, Rósa Dánieltül és Kereláné tanították.

Kit és miképen?

Nihil.

Miképen jövendöltél kristálbul, üvegbül, tükörbül, az embereknek kár nélkül?

Nihil.

Babonás áldásokkal élt-e?

Nihil.

Tudtál-e bakon vagy köpönyeg vagy hajón által hozni vinni az embereket?

Tudott rostán is által menni, csoportostul mikor jártak 100-an is egy rostában.

Kapitány Rósa Dániel, felesége is az. Borbola Ferencz hadnagy, felesége Szűcs Julianna. Rósa Dániel öregbik fia Gergely. Rohonkáné, Rácz Kata, Mony István, Szánthó Misa, Eötvös Jakabné, Dugonyáné. Horváth Miska még meg nem esküdött, anyjárul maradott . . . . . Bálint az lópatkoló. Vajda Mihály, Csikós Örzse, Dugonyáné. Palánki seregbül: Rohonkáné, 2 akó borért tanította meg Kökényné. Öreg felső Ötvös Jakabné, Szánthó Mihály, Rósa Geczi. Katona Mihály nem olyan, hanem csak a füveket ismeri. Kelemen Marczi feleségestül, Bahi felsővárosi czigány, Rósa Geczi aki megholt, Zsírosné Csikós Örzse, új mint Malmos Kata. Kelemen Marczit a felesége tanította.

Az szentséget kivette az szájábul és az földre tette. Az udvarába kihozta az templombul, de eddig az titok, kivakarták, vagy a sertélyesek is kitúrták.

Az imádságot visszamondották s imádkozták.

Pemétbül, azságbul szokott lovat csinálni s azon járt.

Azon ördögséget Balog Jánosra szándékozott hagyni, ha megholt volna.

Háromszor szoktak Sz. Gellérd hegyire menni. Szt. György, Pünkösd, Sz. Lucza napján menni.

Mikor gyűlésben vannak, akkor megint terminust tesznek, mikor menjenek másodszor. Rósa Dániel oda Masa Guczin szokott járni azért, hogy az menyét, Vajda Mihályné(t) leányát szerette.

Az esőt az idén elkötötték. Az eleven embernek a fejét az elmúlt tavaszon mindnyájan Szt. György napján elássák és úgy kötik el az esőt. És az ember nem él, amint Dorosmán meg is találtak egy fejet és eleven tik is el volt ásva. Azt felvette Rósa Dániel. Házához gyűltek, csak annyit tett volna egy mint kettő. Az másik az kettős halomnál van elásva és azért nem is lehetett eső, miképen ugyanaz esőnek megvan az útja immár.

Rósa Dániel és felesége, úgy Borbola Ferencz az fatenst kérték és parancsolták is, hogy ne valljon reája.

Azon fejet, melyet az elmúlt Szt. György napkor elástak kettős halomnál, Reszkén való rácz gyermek — mintegy 13 esztendős gyermek feje volt és annak tökbül adtak fejet. Élt azután circiter két hónapig. Aztat pedig azért csinálták, tették, hogy eső ne lehessen.

Az fatens köszöni a n. tanácsnak, hogy az Isten fizesse meg, hogy elkezdették investigálni azon gonoszságot.

Az halakat eladták az törököknek legyekért, olyan legyekért, amelyek mindenféle kirakott szőlő levelét, falevelét és más afféle károkat szoktak tenni.

Ahol Rósa Dániel, Borbola és az fatens leült, ottan nem nyől fű.

Az bort pedig mikor utolszor Martonyos felé voltak, pünkösd napján, akkor elvittek mintegy négy akós hordó bort a n. város alsó korcsmájábul, egy hordóbul is, másbul is szedtek ki.

Vallja, hogy Rósáné 4 esztendőktül fogvást vagyon közöttük, mióta evvel az urával vagyon.

Azonkívül az ördögök eleinte igen biztatták, hogy fogja őket segíteni, csak ne valljon. De már most nem tentálják.

Tormáné, aki Dorosmára akart menni, mondotta egy dorosmai ember, hogy kapálni akart, de valami fazékban az földbe ásva egy tyúkot talált, de Tormáné maga nem látta.

Bika fejét megtöltötte Farkas Ádám más ember szántóföldérül elvitt földdel és az maga szántóföldéhez tette, hogy az hasznát elvihesse.

Odabent az ördög mondotta, hogy tagadja vissza és lészen úgy, mint azelőtt volt boszorkány. 3 volt ember képében, fekete gúnyában, fegyver nélkül, látta szemeivel. Mindenféleképen fo-

gadták, hogy megszabadítják őtet, de már látja, hogy meg nem szabadíthatják. Borbolát is hogy tagadja meg, mon . . . .

Kettőshalomnál is azok az ördögök ámították, hogy az ember fejét meg nem mutatta.

Látta, hogy Kökénynét is kivitte Rósa Dániel Martonyoson csigázni és seprűt tettek . . . .

B)

1728. die 20 Juny. Katona Ferencz vallja, hogy három ördög fekete gúnyában két ízben nappal rajtamentek és mondották az ördögök: ti pogányok, mért állottatok el tőlünk, mi nem engedhetjük, hogy felvehessétek azon rácz gyermek fejét, mert mi őriztük két hónapig azon gyermeket, akinek a fejét elvettük. Már nem bánjuk, ha meghalsz, mi elmegyünk. Azon fej pedig az tarlóban vagyon elásva. Lófej pedig az fatens szállásán vagyon. Azért tette oda, hogy másszor is más ember búzája földébül megtöltötte volna az fejét és az maga földébe ásta volna.

Vallja, hogy Rósa feleségestül kivitte Kökénynét Martonyosra és ottan csigáztatta.

Az Kerelát, Csiszárnét és tót asszonyt is Rósa és több társaival fojtották meg, hogy ne vallhassanak.

A zsírral körül megkenik magukat és mondják: hopp hírével — és elröpülnek. De mindenkor Rósa házánál szoktak összvegyűlni.

Az ördög a boszorkányokat Dromo seregének nevezte.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 17.

1728. június hó. Borbola Ferencz önkénytes- és kényszer-vallomásai.

Franc. Borbola, annor. cir. 56. Natus in Kecskemét.

Inter. Respons.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel? Miképen és mi módon?

Vagyon czimborája. Elsőbben beesküdött Rósa Dániel előtt, hogy együtt fognak járni, el nem hagyják egymást, az Isten és minden szenteket megtagadta, fekete bak volt ottan, 3-szor megkerülte és megcsókolta az alfelét, és azon szókat mondotta az . . . .[1]) te vagy az én uram. Az imádságot visszamondani parancsolta és meg is fogadta. Az gonoszszal szintén úgy közösködött, mint az feleségével. Az teste ördögnek hideg.

Mikor lett azon szövetség?

Hetedik esztendeje. Azután kiállott volna belőle, ha megengedte volna az ördög.

[1]) A pontozott helyek teljesen olvashatatlanok. A kérdő pontok és feleletek előtt kézre és más tintára vallanak.

Meddig?

Tizennégy esztendeig.

Írás szerint-e vagy csak szóval?

Írással s szóval is, amely czédulát adtak, az a kapitány Rósánál vagyon.

Minemű helyen?

Sz. Gellér hegyén, de elsőben Rósa úr házától ment el, ottan kente meg.

Volt-e jelen valaki?

Kapitány . . . . Kökényné, Rósáné . . . . Katona Ferencz, Körela.

Hol szövetkeztél, vagy minemű jeled vagyon?

Dánielnél, azután sz. Gellér hegyén beesküdött. Vallja, hogy az Isten ne adta volna, hogy szomszédságában lakott volna. Boritalban ment el. Az pecsétet a czombjára ütötte, minden hónapban mint az sömör kiújul. Elámították az embert, hogy ilyen jó, amolyan szép dolog. Rósával való rosz társaság, borital s étel vitte arra a fatenst.

Űzted-e azon babonaságot?

Űzte a többivel együtt. Száraz marha fejét az elmúlt sz. György havában ásták el Katona Ferencz szántóföldébe.

Mi formában és mi módon?

Egy ló fejét dorosmai földek végében. Akkor ezt is, hogy szárazság legyen. Bika fejét fövénynyel ásták el, hogy szárazság legyen.

Minemű szókkal és cselekedetekkel?

Kapitány jelen volt és a többiek. Halakat szélért adták el. Szeged, Bács vármegye földzsírját eladták. 1 akó pénzért adták el. 6 forintja jutott. Később török ördögöknek adták el . . . . Szent György nap között. A harmatot a gabonárul, azt zsírnak csinálják, ki főz véle, ki kenekedik. De mivel az ő felesége nem olyan életű, ő csak belétöltögetett egy-egy csöppet az dagasztóvízbe. Hajnalban szokták szedni.

Minémű helyen?

Mikor és minemű időben?

Ki ellen?

Kinek vétettél ördöngös mesterséggel és minemű részeken? Kinek vétettél segítetted-e azt?

1. Kolompár Gyurka czigány gyermeket 2 esztendeje . . . . egy csontját vette volt ki egy kis zsírral. Rohonkáné parancsolta, de meggyógyította próbálásért.

2. Masir mellett egy rácz gyermekit 7 esztendeje a térde kalácsát megzúzta. Rohonkáné által meggyógyíttatta próbálásért.

3. Öreg Masir gyermekét 4 esztendeje. Könyök búbját törte

öszve Kerela altal. Ő gyógyította meg. Lovat cserélt vele, de megcsalta, azért cselekedte.

4. Három esztendeje az maga marháját sántította meg, úgy próbálta. Megdöglött.

Kitül tanultad azon ördöngösséget és miképen jutottál arra, és kit tanítottál arra és miképen?

Dánieltül tanulta, mert ő régi, még juhász korában ifjú legény volt. Mivel kapitány volt, ő hordozta a fatenst, úgy tanult. 4-ik esztendőre adták az hadnagyságot reája.

Jövendöltél-e az embereknek üvegbül, kristálbul, tükörbül, magad hasznára kár nélkül?

Babonás áldásokkal éltél-e?

Tudtál-e bakon, köpönyegen vagy hajón átal vinni az embereket?

Mivel tiszt volt őtet is más hordozta. Egy dió héjba 60 befér.

Rósa Dánielnél szokott állani az kantár. Gyékénybül is mindjárt lehet csinálni kantárt.

A zsír is ott állott hordó alatt, ha azzal megkente, ... mindjárt lóvá lett. Azt lózsírbul, kutya csontbul zsírbul csinálták. Elevenbül is kivették.

Háromszor szoktak Sz. Gellér hegyére menni 1 esztendőben Sz. Lucza, Karácsony, Szt. György napján. Akkor igen nagy vendégségek szoktak esni.

Masa Guczi számtalanszor volt rajta, a hova szoktak menni, de olyankor . . . . . .

Ő meg egy szürke kövér jó agáron szokott járni legtöbbet.

Az atyjának soha sem gyónta meg, hogy olyan életben vagyon.

Akik itt vannak, itten vannak megfogva, mindnyájan boszorkányok, Rácz Kata urastul, Szántó Mihály, Csikós Pöre anyjostul, Katona Mihály régi, Katona Ferencz zászlótartó. Az felsővárosiak, palánkiak más sereghez járnak . . . . . olyan, mint a többi. Öreg Körmöcziné, öreg Rósa Geczi is az volt, aki megholt, de az felesége nem az, Masirné.

Az ördög nem engedte meg neki kimondani. Azt mondotta, hogy ne mondja, majd eleresztenek. Mostanában, hogy bejött . . . . . eltávoztak az ördögök, s azt mondotta az ördög: én nem maradhatok, el kell mennem, köröszténynyel jöttél be. Szép ruhás három ördög bé ment volt hozzája. Kék ruhában voltak. Egy-egy balta — czifra volt náluk.

Vallja a fatens, hogy három ördög szép ruhába, egy-egy czifra balta lévén kezeknél, bé ment hozzája és biztatták az fatenst, ne valljon, majd elfogják bocsátani. Azonban bemenvén az inqui-

sitorok, mondották az ördögök, hogy keresztények jöttek bé, nekik el kell menni s távozni.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 18.

1728. június hó. Boszorkánykodással vádolt özv. Csikós Jánosné Erme Örzse önvallomásai.

Erme Örzse, Csikós János (felesége) özvegye, annor. cir. 50.

Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

Vagyon szövetsége, az Istent megtagadta és szenteket.

Mi formában?

Jelen volt egy fekete bak, hátul az szőrét megfogta és háromszor körültánczolta és ábrázatját és hátulját megcsókolta és hozzá esküdött és testét s lelkét nékik ajánlotta. Azután férfiúvá, ifjúvá vált. Azután félrevitte az ördög és bagzott véle.

Hideg teste volt és nagyságolták őtet.

Hány esztendeje?

15 beesküdött.

Meddig. (Minemű helyen?)[1])

Írás szerint-e, vagy csak szóval?

Minemű helyen?

Rósa Dániel házánál.

Micsoda szándékkal és alkalommal?

Volt-e jelen valaki?

Hol lett a szövetség és minemű jeled vagyon?

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Az ura mellé söprűt tett és megkente zsírral, asszonnyá vált, de ördög volt benne.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 19.

1728. június hó. Kökényné Nagy Anna; Katona Ferencz; Hisen Borbála, Dancsóné; Dancsó János; Rósa Dániel; Szánthó Mihályné; Széll Zsuzsanna, Rósa Dánielné; Borbola Ferencz; Barak Margit, özvegy Dugonicsné; Rohonkáné, Koncz Sára boszorkánysággal vádoltak rontásairól és bűbájosságairól készített egykorú kivonat-jegyzék.

Kökényné.

Kotogány Ferencz gyermekét gólyafészekben megfürösztötte és megholt beléje, hogy bábának nem hítták volt.

---

[1]) A zárjelbe tett szavak keresztül húzvák.

Katona Ferencz.

1. Katona József leányát. In inquisitione praevia inserta est eius fassio.

2. Simony Mihály fia elméjét s erejét vette el.

3. Baranyi János, Kószó juhásza leányának testét rontotta meg, meghalt.

4. Balogh Jánosnak is mindenét megrontotta az fatens bátyja. Meghalt.

5. Berta Mátyás kisebbik fia lábait is, soha sem lehet gyógyitani.

6. Kószó Albert kisebbik fiát Palkót erejébül kivette, de vissza adta.

7. Csúcs Demeter menyének minden tagját. Meghalt.

8. Szeghi Józsefet is, meghalt beléje.

9. Vas Pál szolgáját is, ki fog gyógyulni.

10. Koldús Mihály felesége erejét elvette, ki fog épülni.

NB. Szandáné arestomban is meggyógyitotta, akit megrontott.

Hisen Borbála.

Ujházi Gyurka fiát megrázta.

Csaldi György leánykáját megrázta.

Bakó Ferencz leánykáját is bába pénzért.

Maghátt Jutka is két gyermekét letette.

Gyapjasné fiacskájának ujjait kificzamította.

Szutyor Pannika leánya lábát megfordította.

Pano Éva leánykáját is vállábul kificzamította, bábaságért adós lévén.

Masa Geczinét nappal ejtette el Kökénynével a küszöbön.

Vak Lajosné leánya halva lett, felelevenítette.

Dancsó.

Biténé leánykáját, az felesége veszekedett véle, megrontotta.

Dani.

Martonyoson Rósa Andrást.

Sárkány János fiát, Ferenczet.

Sánta Ferenczet, 4 vagy 5 esztendős lévén.

Puskás János fiacskáját. Szemeit rontotta meg.

Szili József elméjét vétette el.

Szánthó.

Maga felesége csípeje csontját kivette volt. Horváthné gyógyitotta.

Vér István karja csontját kivette volt, fél esztendeig sinylett.

Horváth Éva 2 heti gyermeke lábacskáját, czombja csontját kivette, nehézség reája esett.

Vér Bandi gyermeke lábát kitekertette.

Fölföldi Peti leánykája lábacsontját, lábaszárát.

Széll. Maga árva leánykájának fejét ennek előtte két esztendővel.

Dohar Kata szemeit is kidugták.

Maga fia Hódi Ferencz leányának, unokájának erejét vette el. Borbola.

Kolompár Gyurka czigány gyermekét 2 esztendővel, bokában egy csontját vette volt ki.

Masir mellett egy rácz gyermeket térde kalácsában megzúzta.

Öreg Masir gyermekének könyökbúbját összetörte. Kerela által gyógyította meg.

Maga marháját sántította meg. 3 vagy 4 esztendeig. Megdöglött. Barak.

Profusznét sokat kente fente, megrontotta. Meg is halt. Rohonkáné.

Maga kis gyermekének Istóknak hasát zúzta, gyömörte össze, meghalt.

Ilus leányát is. Meghalt.

Katona György fiát is megrontotta, meghalt. Czitrom fűben fürösztötte.

Csányi Istvánné fiát. Az hasát rontotta meg. Ismét meggyógyította.

Szánthó Andor fiát megmérte, az hasát is meggyógyította.

Dobó Ferencz fiát is fejére megrontotta volt. Meggyógyította.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 20.

1728. június hó. Ügyészi indítvány — Rózsa Dániel, Borbola Pál, Katona Ferencz, Széll Zsuzsanna, Rózsa Dánielné, Barak Margit Dugonics Mihály özvegye, Szántó Mihály és Kovács Pál boszorkányoknak előzetes kínzással egybekötött tűzhalálra ítélése iránt.

Primi ordinis

Anno Domini 1728 die . . . . mensis . . . . . in libera ac regia civitate Szegediensi, et quidem in publica domo seu praetorio huius eiusdem civitatis, virtute privilegiorum ac concomitanter iuris gladii, praesentibus generosis, prudentibus ac circumspectis dominis N. N. iudicibus, caeterisque senatoribus antelatae civitatis, causae infra uberius declarandae, revisae, decisae ac finaliter determinatae sunt, modo ac ordine subsequentibus.

Levata causa

Amplissimi domini magistratus liberae ac regiae civitatis Szegediensis ut M. et A.; contra et adversus malefactorem Danielem Rosa, antehac huius modo fatae civitatis concivem, velut I. — ratione et praetextu ab infra luculentius specificati negotii.

Et quidem pro M. et A. Egregius Michael Slovenits, legitimus surrogatus fiscalis, praemissa solenni, eaque generali iuris protestatione, de non consentiendo in quaestione eiusdem I. supterfugia, iuribus ac constitutionibus regni praeiudiciosa ac reservatis semel pro semper

universis reservari de iure solitis, facultatibus ac cautelis, coram moderno tribunali legitime comparendo, seponeret actionem sequentibus: Quomodo et qualiter iam dudum retroactis temporibus idque iam a longa temporis, nempe circiter 50 annorum, serie idem praenuncupatus I. nescitur unde modus, et quo maligni ac execrabilis daemonis spiritus instinctu, ad id inductus, postposita ac vilipensa divinarum humanarumque legum formidine, omnipotentem Deum, creatorem coeli et terrae, omnesque sanctos, angelos ac electos Dei, sacri baptismi lavacrum ac denique omnia sacramenta Dei cum aviterna detestatione abnegando, lamiamque, puta nefandissimum venera libidinis scelus cum diabolo exercendo, perpetuum pactum inire, ac vasallagium, ne unquam ad fidem Christi, domini salvatoris nostri, redire queat, eidem daemoni sese obstringere, antesignatumque, nempe capitaneum illius damnati cacodemonis exercitus sese procurare, non solum durante ipsius maligna vita proximo suo humani generis, pecoribusque immensa damna inferre, ut enim vero etiam in fructibus quibusve Dei beneficio procreatis ac procreandis, inaudita quasi nocumenta inferre, miraque arte sua diabolica in casu mortis agonis, per porrectionem manus suae alteri cuicunque demum etiam innocenti fideli christiano fiendam successionem, in locum sui post fata sua relinquere non horruisset, succumque ac pinguedinem huius circumiacentis plagae terrae, videlicet pluvias et rorem, per septennium, id est annuatim pro media secunda urnae pecuniae, piscesque fluminumque pro vento sagis in Turciam divendere non abhorruisset.

Proinde cum omnino tam leges divinae quam humanae huiuscemodi atrocissimum, ac omnia humani iuris peccata superans magicae artis scelus, non solum summe vetarent, quin imo inpune haud relinquiendo iubendo, — idem fiscalis, qui supra, ad conformitatem tam legum patriarum, quam aliarum externarum gentium, signanter autem Scti Stephani regis libri II-di cap. 32; non secus etiam articuli 60 . . . Praxis Criminalis; discursus Kithonichiani capitis 6-ti, Quest. 8-ae; ac illius utriusque fori doctoris, nempe Vivÿ: Partis 1. opinionis 172-et 173 prout et circa finem Prologi Decretalis haberetur, pro elicienda ulteriori confessionis veritate, ac reliquorum suorum complicum denominatione, efflagitaret eundem malefactorem iuxta propriam quoque eiusdem oris fassionem, primo quidem torturae subiici, tandem vero ob eadem peracta facinora, ad mentem iuris consulti Benedicti Carpzovÿ Part. 1ae, Quest. 49. Numeri 34 et 5; nec non de dictamine Sacrae Scripturae Leviticorum capite 20. vers. 27. hunc tenorem in se complectentis „sive vir, sive mulier, in quibus est pythonicus vel divinationis fuerit spiritus, morte moriatur;“ nec non Exodi capit. 32. vers. 18. ac. Jeremiae cap. 15. ver. 4. in terribile aliorum, etiam exemplum, flammis ignis vivus concremari.

Secundi ordinis:

Utro nec quoque pro eodem domino Magistratu, idem surrogatus fiscalis ac cum iisdem solemnitatibus, universisque iuris requisitis detegeret actionem in hunc modum: Qualiter iam dudum evolutis temporibus Pau-Barbara[1]), et alter Franciscus Katona, — ille quidem sagarum ductor, vulgo hadnagy, hic vero nempe earundem vexilifer, immundi diabolici spiritus instinctu persvasis, ab aeterno Deo, eiusque s. sancti gratia ac fide christiana cum extrema perversione dissidente, adusque cum diabolo paciscentes corpus dilectorum . . . et animam in perpetuum iidem mancipare, enormisque complici . . . delictorum iura perpetrare nihili pense duxissent. Quocirca ex quo in similibus simile iudicium soleret fieri, peteret antelatus fiscalis pari formalitate, ad mentem legum et iurium in immedietate promissa erecta actione allegatorum, contra eosdem malefactores iudicium, ac finitam sententiam cum effectiva executione mediante pronuntiari.

Tertii ordinis:

Nomine et in persona amplissimi Magistratus M. et A. praefatus fiscalis universis iuris requisitis adornatus, acturus incumbentia: Quomodo Susanna Széll, Danielis consimiliter Rózsa uxor, artibus omnibus . . . magicis dedita, contra omnipotentem Deum ac proximum suum gravissima scelera ac damna perpetrando, paenam delictis suis parem promereri non formidasset.

Hinc iuxta praescitatas leges tam divinas, quam humanas, petitur eadem in paena demerita, nempe sui iuri ita visum fuerit tortura, ac tandem ignis conflagratione convici et agravari.

Quarti ordinis:

Consimiliter mulier Margareta Barak, Michaelis Dugonyi relicta vidua, vanis fallibilisque illecebris illecta horribilissima artis magicae crimina commitendo Deum J. opt. maximum, fidem christianam abnegare ac immensis blasphemys afficere verita non fuisset. Quam ob rem divinis humanisque legibus vetitam ad instar reliquorum praenumeratorum similium malefactorum modalitate proscripta, ignis conflagratione damnandam postulatur per eundem fiscalem.

Quinti ordinis:

Quandoquidem Michael Szántó et Paulus Kovács, itidem atrocissimum cuiusvis . . . . satanae servitum ac obsequium a diuturno temporis inter . . . praestando a Deo omnipotente discedere ac complurima damna proximo suo inferre non reformidasset. Ob id quoque enormis flagitii genus ut supra, peteret eosdem etiam pari poena puniri.

Sexti ordinis:

---

[1]) Helyesebben: Borbola.

Superrepetitus fiscalis coram amplissimo senatu delegeret gravem querimoniam hunc in modum: qualiter ignorat, qua temeritatis audacia ducti, aritbusque magicis dediti, tam in corpore, quam pecoribus proximo suo cum vilipendio divinarum humanarumque legum superinde . . . immensa damna ac nocumenta infligere . . . veriti non fuissent. Eapropter modo praevio . . . . . idem fiscalis iisdem malefactoribus demerito poenam ignis conflagrationis praemissa tortura relegari.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 21.

1728. június hó. A szegedi boszorkányokkal összeköttetésben álló szabadkai, martonyosi és kanizsai boszorkányok jegyzéke.

Szabadkán: Szabó János kapitány.

Mélkúti (János) Siván zászlótartó, rácz ember. Körösér felé. Rácz templom felé.

Hadnagy: Ludasi Jován,

Hagymási Siván, rácz, Izsákhoz közel.

Zászlótartó: Bunovácz, Ludasi István, tó felé, sarkon lakik.

Martonyoson:

Prodan kapitány, középszerű barna ember, azelőtt Miletin volt.

Siván Keresztúri, zászlótartó, szőke ember.

Oroszlányossi Jován, hadnagy, barna ember.

Kanisai János.

Kanisán:

Franczúz kapitány.

Az öreg kapitány, akirül levétetett az kapitányság Mility. Az ördögök között is kapitány. Száraz malmon kívül lakik.

Hadnagy: Adorjáni Janko (Stoján).

Zászlótartó: Siván Kanisai, Török Kanisa felől, Tisza mellett lakik.

Rósa Dániel vallja, hogy Szabadkán Szabó János az boszorkányok kapitánya, belől az sánczban derékon lakik. Gergely hadnagyhoz közel lakik. Középszerű ember, fejér kanisai ruhában jár, pápista, vörös bajúszú.

Martonyoson:

Miletin János volt, de meghalt 3-ik esztendeje. De már (Franczúz János) Prodán.

Kanisán:

Franczúz János (kapitány) közönséges szakállatlan ember. Rácz ember.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 22.

1728. június hó. Malmos Katalin, Légrádi János özvegye vallomásai.

A)

Catherinae Malmos, Joanni Légrádi relicta vidua, huias, annorum 40.

Interrogatio. Responsio.

1.º Vagyon-e szövetséged az ördöggel?

Nincsen szövetsége, hanem harmadfél esztendőktül fogvást járt velük és Kökényné fogadta, hogy az jövő új borra béesküdteti közikbe, de elsőben szolgálni kell, azután lehet béesküdni, ő mint a . . . . csak mosogató volt konyha körül közöttük.

Mi formán?

Úgy mint az Kökényné, valamit kaphattak, ezen jártak.

Mikor tötted azon szövetséget?

Három esztendeje az jó új borra lészen.

Meddig?

Holtáig szándékozott.

Írás szerint-e, avagy szóval vagyon szövetséged?

Szóval adta magát bé.

Minemű helyen?

Szegeden, Körmöczi házánál, Rósa Dániel az kapitány.

Minemű szándékkal és alkalmatossággal?

Elhitették Kökényné, hogy mivel nincsen dolga, hiszen ők rontanak is gyógyítanak is, az igen jó és könnyű élet.

Ki volt jelen ezen szövetségben?

Rohonkáné, — Kökénynének két akó bort adott tanításáért — Körmöczíné, Farkas Gecziné.

Hol lett azon szövetséged és minemű jeled vagyon és minemű testeden?

Nincsen billegje, hanem ígérték, hogy az jövő őszre reáütik az billeget. Ő vele nem közösködtek az ördögök, mert úgy mondották néki, hogy három esztendeig nem szabad. De mást, úgymint Kökénynét is látta, mivel csak még most tanulta és nem is eresztették mind helyre.

Ki vitt és ösztönzött téged arra?

Elámították, mivel szegény árva lévén, sokszor hitegették őket.

Űzted-e a babonaságot s ördöngösséget?

Űzte.

Minemű formában és miképen babonáskodtál?

Nem ártott senkinek még, de ezután Nagypál Petinek ártott volna, mert haragudott reája.

Valamit nem tettél-e, vagy ástál-e el, ami azon bűbájosságot illeti?

Nihil.

Hányszor?
Minémű helyen?
Mikor és minémű időben?
Kinek ártottál babonaságoddal és minemű részeken, — segítetted-e azon személyt, akit megrontottál?
Kitől tanultad azon ördögséget és miképen arra jöttél?

Kökénynétül tanulgatott, de szegény lévén, nem fizethetett néki; csak olykor mutogatott az fatensnek.

Másokat tanítottál-e, kit és miképen?

Nihil.

Hadnagy Borbola Ferencz, Körmöcziné, Rohonkáné, — három esztendőktül fogvást. Rósa Dániel feleségestül. Katona Mihály, Köröle principális, Zsirosné, Fábián Petiné, Kökényné tanítványa, Bogadussáné, Dugonyicsné is az.

Az ördögök czifrán vannak és az boszorkányok is; de ő még csak új volt, nem is volt ruhája. Írást pedig Kökényné adott néki.

Mikor az föld termékenységét elveszik, az olyanok mint az fatens, csak hordják össze, de a többi régiek veszik a javakat. Szt. Lucza asszony napján szokták az föld zsirját elvenni, de még ő nem tudja mivel. Még szokatlan s tudatlan volt.

Ezt nem gondolta, hogy kivallja, mert biztatta Kökényné, hogy míg Rósa Dániel és Petriczky senator él, addig el nem vész.

B)

Fassio Catharinae Malmos.

Rohonkánét három esztendeig tanította Kökényné.

Bödőné fiát is Kökényné rontotta meg.

Jósa Ferencz leányát Kerela rontotta meg.

Képmutatásbul csinálják az körösztöt és más szent dolgokat.

Számtalanszor voltak Rósa Dániel házánál éjszaka, de álmot eresztettek a cselédjére s akkor ettek, ittak együtt.

Csikósnét is két izben látta boszorkányokkal Vaskapunál.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 23.

1728. jún. 20. Boszorkánysággal vádolt Nagy Anna Kökényné, Katona Ferencz, Hisen Borbála Dancsóné, Dancsó János, Rózsa Dániel, Szánthó Mihály, Szél Zsuzsanna Rózsáné, Borbola Ferencz, Barak Margit Dugonicsné, Koncz Sára Rohonkáné, rontásaira vonatkozó tanúvallomások s illetőleg végtárgyalás alkalmával vádlottak tagadásaival szemben történt bizonyítások.

Anno 1728, die 20 mensis iunii et subsequentibus sub praefixione sedis revisoriae malefactorum in carceribus liberae regiaeque civitatis

Szegediensis detentorum, praesens examen seu inquisitio intuitu laesionem per veneficos hominibus irrogatarum ac per eosdem praeviae edictarum, modo et ordine subsequentibus peracta est

Et quidem

Quoad fassionem Kökényianam, seu Annae Nagy. Prudens ac circumspectus Franciscus Kotogány, civis et inhabitator civitatis Szegediensis, annorum circiter 32, praestito juramento vallja: hogy mivel Kökényné mindenkor szóbeli volt, jóllehet ugyan gyakorta ajánlotta magát bábaságra a fatens hitveséhez, mindazonáltal nem merte elhívatni, mert félt babonás voltától. Azért is Földikéné nevű bábát hívatta el. Mintegy három hónapok mulva azon ártatlan fiacskáját egész testében megvesztette és azalatt hozzája menvén említett Kökényné, mondá az fatensnek: köszönjétek — úgymond — az friss bábaasszonynak a gyermek nyomorúságát. Azután meg is halálozott a gyermek.

Quoad fassionem autem Francisci Katona. Primus testis: prudens ac circumspectus Michael Simony, civis aequi praememoratae civitatis, annorum circiter 36. juramento mediante vallja: hogy az fiacskáját annyira megrontották az boszorkányok, hogy épen semmi tagjával nem bírhat és az eszét is elvették néki s holtig való nyomorultat és koldúst tettek belőle. Nyilván Katona Ferencz dolga, mert egyszer sajtot kért az fatenstül, de nem adhatott néki, másodszor ismét az vetésen vagy gabonáján ment által az fatens, talán azért cselekedte az fatenssel.

Secundus testis: strenuus Joannes Bárány, inhabitator aeque huius civitatis, annorum circiter 30, deposito iuramento fatetur, hogy ennek előtte circiter három esztendőkkel, háromheti leánykáját a boszorkányok egész tagjában megvesztették; meg is holt beléje.

Tertius testis: prudens ac circumspectus Mathias Bertha, concivis praescitae civitatis, annorum circiter 75, hiti után vallja: hogy Gergely nevű fia lábára megrontatott a boszorkányok által és most is sánta.

Quartus testis: prudens ac circumspectus Demetrius Csúcs, civis huius civitatis annorum circiter 65; deposito juramento fatetur: hogy az fatens menyét annyira megrontották volt egész tagjában a boszorkányok, hogy meg is halálozott beléje.

Quintus testis: prudens ac circumspectus Josephus Szeghi, civis praememoratae civitatis annorum circiter 28, praestito iuramento fatetur: hogy az elmúlt nyáron haza menvén, a fatens atyja Szeghi József malombul a lovait sem foghatta ki, mindjárt leesett lábairúl, annyira megrontatott volt és harmadnap mulva azon rontásban meg is holt.

Et quoad fassionem Barbarae Hesen, Joannis Dancsó uxoris.

Prima testis: honesta mulier Catharina Nagymihály, circumspecti Georgii Újházi, inhabitatoris huius civitatis consors, annorum circiter

30, praestito iuramento fatetur; hogy ennek előtte mintegy három esztendővel leánykájának a melle vesztés miatt kifakadozott, azután egész testén eltenyészvén, meghalálozott benne. Ismét terhes lévén a fatens, ajánlotta magát Hesen Borbála, hogy csak őtet hija el bábának, nem fog meghalni a fia, hitivel is fogadta a fatensnek; amint úgy cselekedvén a fatens, most is életben vagyon a fia. Annakelőtte pedig három gyermeki gyermekágyban megholtak. Nemkülönben azzal is kérkedett említett bába és hitével is pecsételte, hogy Vak Lajosné fia három óráig születése után halva volt és lelket eresztvén beléje, feltámasztotta.

Secundus testis: prudens ac circumspectus Georgius Csaldi, civis pariter et incola praelibatae civitatis, annorum circiter 30; sub iuramento fatetur: hogy ennek előtte mintegy négy esztendővel a leánykája egy heti lévén, a boszorkányok által megromlott. Kökényné pedig a fatenshez menvén, megnézte a leánykát, mondván: hogy ne is gyógyíttassa, mert meg fog halni; amint úgy is lett. Annak előtte ismét magát a fatenst is hasonlóképen megrontották; az száját füléig húzták volt a boszorkányok. Hesen Borbála gyakorta járult az fatenshez, nyilván az ő dolga volt, vallja a fatens.

Tertia testis: honesta mulier Juditha Meghátt, circumspecti Stephani Szalai, praescitae civitatis incolae coniunx, annorum circiter 28, praevio iuramento vallja: hogy mostanában múlt esztendeje, a gyermekét idő előtt letette, noha semmi nemű nyavalyáját nem érzette annak előtte. Egy fiacskáját pedig a boszorkányok megrontották és a lába bokáját lába fejére fordították. Legnagyobb gyanúsága a fatensnek Hesen Borbálára vagyon, mert egykor csirkét kért a fatenstül, hogy nem adhatott néki, neheztelt a fatensre.

Quarta testis: honesta foemina Anna Szutyor, prudentis ac circumspecti Mathiae Boldoghi, civis huius civitatis uxor, annorum circiter 28, praestito iuramento vallja: hogy a fatens terhes lévén, mindenkor ajánlotta magát Hesen Borbála bábának és nem híván hamarjában, azon gyermeke lábát megvesztette és még most is mindenkor kifakadoz. Azonkívül a fatenst magát is fejére megrontotta; az időtül fogvást rosszul vagyon reája.

Quinta testis: circumspecta mulier Eva Pano, prudentis ac circumspecti Pauli Szeles coniux, annorum circiter 26, praevio iuramento vallja: hogy ő gyermekágyban lévén, megfizetett bábaságáért Hesen Borbálának; nem elégedvén azzal, többet is kért tőle. Hogy többet nem akart adni, mint fizetni szokás, mondotta a fatensnek no — úgymond — megélsz, azt az üdőt is megfogod emlegetni, amelyre ez világra születtél. Ezen mondása után kevés üdő mulva megvesztette a fatens leánykáját s most is nyomorult. Azonkívül más leánykája is vesztése által megromlott. Sőt a fatenst magát is lábára megrontotta. Eddig sem épülhetett ki belőle.

Sexta fatens: circumspecta mulier Anna Hajdú, prudentis ac circumspecta Gregorii Masa, civis huius civitatis coniunx, annorum circiter 26, praestito iuramento fatetur: hogy az elmúlt nyáron egykor be akart menni a szobába, midőn a küszöbön által akart volna lépni, legottan a nehézség elütötte s ottan sokáig gyötrötte, elannyira, hogy az eszétül is megfosztatott volt a fatens. Hanem Hesen Borbála segitett rajta, adván neki bizonyos italt.

Septima testis: honesta mulier Helena Lubi, prudentis ac circumspecti Stephani Lajos, civis praememoratae civitatis conthoralis, annorum circiter 28, sub iuramento fatetur: hogy az elmúlt esztendőben a leánykája világra halva lett, Hesen Borbála bábája lévén, valamit tett leánykájának a szájába és azzal felelevenítette. Ekkoráig is élő. Azután ismét mintegy négy hónapok mulva az jobb lába felzsugorodott volt vesztés által említett lánykájának. Azt is említett bába nyálával megkenvén s meghúzván, egészségre hozta ugyan, de most is megismerszik rajta a vesztés.

Quoad fassionem item Joannis Dancsó. Honesta mulier Helena Szabó, prudentis ac circumspecti Joannis Buthé, praerepetitae civitatis Szegediensis coniux, annorum circiter 26, praevio iuramento fatetur: hogy ennek előtte mintegy négy esztendővel, másfél esztendős gyermeke a gonoszok által megromlott, kezét és lábát felhúzták, fához hasonló lévén tagja. Kérte volt Köre Ilonát az fatens, hogy gyógyítsa meg. Amaz fel nem merte volna vállalni, mondván: aki megrontotta, az gyógyítsa meg. Ismét ugyan Horváthnéhoz is elvitte orvosolni, de az sem fogta fel; ő is azonokat mondotta, hogy aki megtette, az lehet orvosa. Azután sok könyörgése után Kökényné gyógyította meg.

Quoad fassionem vero Danielis Rózsa. Primus testis: prudens ac circumspectus Joannis Sárkány, civis et inhabitator praescitae civitatis, annorum circiter 48, juramento mediante fatetur, hogy az fia Ferencz, egész tagjában megromlott az boszorkányok által; főképen az jobb kezét felhúzták, most sem foghat véle. A lábát is hasonlóképen nem birja, eszétül is megfosztották. Nagy gyanúsága vagyon az ipára, Rózsa Dánielre. — Secundus testis: Franciscus Sántha, mendicans, annorum circiter 38, sub iuramento fatetur; hogy őtet még kisded korában a boszorkányok megrontták s mindkét lábára megsántították, úgy hogy ezidőtül fogvást mankó nélkül nem is járhat és így koldulásával keresi kenyerét. Tertia testis: circumspecta Helena Kecskeméti, annorum circiter 29, prudentis ac circumspecti Joannis Puskás uxor, deposito iuramento fatetur: hogy gyermekecskéje szemeit kifordították a boszorkányok s most nyomorult. — Quarta testis: honesta mulier Anna Horváth, prudentis ac circumspecti Michaelis Süli, concivis pariter huius civitatis uxor, annorum circiter 27, adiurata fatetur: hogy az ő kisebbik ura, néhai Süli József szabó mesterember lévén, Rózsa Dánielnek

bizonyos ruhát varrott volt. Egykor munkájának jutalmát praetendálván rajta, amaz megadni recusálta, mivel úgymond, azonkívül is eleget járna házához. Említett Süli József pedig midőn erősebben kérte volna fáradságának jutalmát tőle, egy forintot akart néki Rózsa Dániel adni és ez azt beváltani nem akarta, keveselvén: akkoron fenyegetéssel mondá Rózsa Dániel (s. v.) no kurva nő, — úgymond meg fogod bánni ezt, ha fel nem veszed; és ugyan fenyegetése után sem vette fel. Mintegy egy hét múlva fellebb megnevezett Süli József Makó felé mentében elejbe menvén, nála ismerős makai asszony képében egy boszorkány, egykor véle beszélgetésében észre veszi, hogy nem az volna, akinek képében mutatta be magát lenni azon asszony. Szent keresztet vetvén magára, mindjárt eltűnt előle azon ördöngös asszony, s azonnal leesvén lábairúl ijedtében, feljebb irt Süli József; és azután ide Szegedre visszafordult s elméjétől is megfogyatkozott volt elannyira, hogy végtére az maga édes anyját is (a fatens odahaza nem lévén) késsel a torkát elmetszvén, életétől megfosztotta. Mely dolog az városban tudva vagyon és maga is árestomban azon inségben megholt. Az fatens pedig egész atyafiaival másra nem gyanakodik, hanem Rózsa Dánielre.

Non minus quoad fassionem Michaelis Szánthó. Prima testis: honesta mulier Helena Szánthó, Michaelis Szánthó consors, annorum circiter 50. sub iuramento vallja, hogy ő mintegy három vagy négy esztendők előtt a csipejére és derekára igen megromlott volt és sokáig sínylett benne; azután az ura, Szánthó Mihály parancsolatjából Horváthnéhoz menvén, az által gyógyult meg. — Secundus testis Prudens ac circumspectus Stephanus Vér, civis saepefatae civitatis, annorum circiter 80, iuratus, examinatus, fassus est: hogy ő másfél esztendőkig sínylett az nyomorúságban és vesztésben és Horváthné segített rajta. — Tertia testis: honesta foemina Catharina Nagymihály, circumspecti Petri Fölföldi, civis, aeque fate civitatis conthoralis, annorum circiter 65, iuramento suo mediante fatetur: hogy az fiacskája megromlott a boszorkányok által és egész tagjában elszáradott, most is úgy nyomorog.

Et quoad fassionem Susannae Széll, Danielis Rósa uxoris.

Primus testis: agilis Stephanus Hódi, incola et subditus Tapensis, annorum circiter 32, praestito iuramento vallja, hogy azon leányka, melyet az fatens anyja Szél Zsuzsanna örökben tartott, nagyon siketes és az fejére nagyon fogyatkozott. Az fatens maga circiter három esztendős leánykája is lábára igen megromlott, most is nagyon sánta és minden ujságban megszokott újulni a nyavalya rajta; olyankor se nem ehetik, sem pedig nem iszik, hanem szüntelen csak sír, az elméjére is fogyatkozott. A fatens anyja gyakorta mondotta néki, hogy miért nem orvosoltatja, hiszen — ugymond — vesztés az rajta. De a

fatens szegény lévén, módja nem adatott gyógyíttatni. Secundus testis: honesta foemina Catharina Dohar, Benedicti condam Tápai relicta vidua, annorum circiter 60. adiurata fatetur: hogy elmúlt egy esztendeje pünkösd tájban, egy nagy forgószél támadván, abban lévő boszorkányok pofon ütötték a fatenst. Az időtül fogvást a szeme világától megfosztatott; mostanáig is nem lát. A fatens menyét is egész tagjában megrontották volt, az meg is halálozott beléje.

Quoad fassionem vero Francisci Borbola. Testis: Michael Győri, zingarus, annorum circiter 50, post iuramentum fatetur: hogy az ő öccse Kolompár Gyurka fiának az lábacskája bokában kipattogzott és kifakadozott s igen rosszúl is volt beléje. Sok gyógyíttatása után sem téríthette itt Szegeden egészségre. Azután Szegedrül elmenetele után nem tudhatja gyógyulását.

Quoad fassionem Margarethae Barak, Michaelis olim Dugonics viduae.

Testis: Christianus Vekeprud, carcerum civitatis praefatae custos, praestito iuramento fatetur: hogy Barak Margaretha az ő feleségének gyermekszülésében bábája lévén, belső részeit igen megrontotta. Arestomban létében is kérte említett Dugonyinét feleségestül, hogy segítene rajta. Amaz felele, hogy amidőn ő megszabadúl, akkor fogna meggyógyulni. Amint is egy darab ideig való sínlődése után meghalálozott és egész haláláig az fatens felesége megírt bábát okozta és átkozta.

In fassione autem Sarae Koncz, alias Rohonkáné vocata, Stephani Végh uxoris.

Primus testis: prudens ac circumspectus Georgius Katona, civis iam fatae civitatis, annorum circ. 40, sub iuramento mondja, hogy egy néminemű dologban pörölt és veszekedett Rohonkáné a fatenssel. Akkoron megfenyegette a fatenst, azután kevés üdő alatt említett fatens lóháton, estve tájban Rohonkáné háza előtt elakarván menni, egy nagy forgószél támadott előtte. Abban látott a fatens egy kurta, hamuszőrű ebet. Azon forgószél a lovárul a földre levetette, úgy hogy világát sem tudta és az földrül is más emberek vették fel. Az időtül fogvást a fatens balkarja és czombja rosszúl vagyon és nem is érzi azon tagjait. A fiát is megrontották volt az boszorkányok, akit hóhár által való sok gyógyítás könnyebbített. — Secundus testis prudens ac circumspectus Joannes Csányi, civis et incola praememoratae civitatis, annorum 50. Hiti után vallja, hogy a fatenshez, maga udvarában fektében, a boszorkányok hozzája menvén, bokros tánczot jártak körülötte és utolsó fordulásban mondotta Kökényné a fatensnek: megváglak, de nem sértlek. Azon időtül fogvást igen rosszul vagyon az fatens. Köre Ilona gyógyítása után könnyebbedett keveset, de azt mondotta, hogy aki megrontotta, az gyógyíthatja meg. Azután ismét a fatens két gyer-

mekét is megvesztették a boszorkányok s mindkettő megholt benne. — Tertius testis honesta mulier Anna Tóthgyörgy, prudentis ac circumspecti Andreae Szánthó, civis pariter huius civitatis coniunx, annorum circ. 41; iuramento mediante vallja: hogy az boszorkányok mind az három gyermekét megrontván, mind az három meghalálozott beléje. Egyik fiát Rohonkáné kezdette orvosolni; de nem is segített rajta, mégis fizetést kívánt volt. A fatens urát hasonlóképen megrontván, most is sínlődik beléje. Quartus testis circumspectus Stephanus Végh, alias Rohonka, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 50, adiuratus vallja: hogy egy két esztendős gyermekének az nyelvét lekötötték az boszorkányok és sokat kínlódott és nyugtalankodott beléje. Valamikor pedig az fatens megszólította, mindjárt megcsillapodott jajgatásától. Ha pedig az anyja — az fatens felesége — szólott neki, azonnal megírt fiacskája ugyan nem szólhatott, mivel amint meg van írva, le volt kötve az nyelve; de fenyegette az kezével, sok és keserves kínai után pedig megholt beléje. Az másik 4 esztendős leánykáját is gyomrára megrontották volt, mert egészlen el volt dagadva; az is nem sok idő mulva megholt. Egykor pedig az fatens öszve háborodván azon feleségével, pofon ütötte; akkoron mondá említett felesége az fatensnek, ha úgymond azt cselekszed velem, azt fogom elkövetni, hogy sem kezeddel, sem pedig lábaddal szabad nem leszesz.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 24.

1728. jún. 21. Makó város tanácsa Kökényné Nagy Anna és Jancsóné Szanda Kata előéletéről, boszorkányoskodásairól s e miatt onnan történt kiutasításukról Szeged város tanácsát értesíti.

Köteles szolgálatunk ajánlása után Isten minden lelki és testi bő áldásaival látogassa kegyelmeteket mint nagy jóakaró szomszéd uraimékat.

Vettük az kegyelmetek hozzánk szóló levelét, melynek continentiáját bőségesen megértettük, azon meg árestáltatott bűbájos asszonyi két személyeknek köztünk való lakások mint lött légyen. Kökényné felől írhatjuk, hogy a sok szó kiadván magát, a szó után gyanússág, az után inquisitio, inquisitio után sok rendbéli fassiók kihozták, hogy épen ördöngös és bűbájos asszonyi személyek közül való volna. Történt itt helységünkben lakos most is élő személyek Mészáros Istvánnak házas társát megrontván, haraggal semmit nem efficiálhatott, miglen szép szóval és ajándékaival hozzá nem fordult, lévén a dolog, hogy azon fájdalmas asszonyi személynek egy tirannus bikának szarvát megfaragván, úgy meg állott neki, mint egy szelíd fejős tehén. Azt kellett innya 15-öd napig az fájdalmas asszonynak, az után vévén egy patinggúzst és egy

régi laszo koponyát, az Maroson által vitte urával együtt az két személyt, hátul összeállítván, mind az két személy ezen fenn megírt patinggúzsban megférték, holott az előtt egyre is szűk vala, és azon laszo koponyával vizet merítvén az Maros közepébül, őket körül öntözte, azután az patinggúzst vélek kifejtette egy nád szállal, az Marosba Kökényné behajtotta és az nádszálat is utána lükte és így az fájdalmas asszonyi személy ezáltal meggyógyult. 2-ik. Egy özvegy asszonynak 11 esztendőben járó leánya levén, ezt is úgy annyira megrontotta vala, hogy az nyaka mellett jobb keze felső forgójábul 12 csontokat szedett ki az leány és minden csontok után szösz és csöpű, holt széne jött ki. Ezen dolog Goszpodi István uram házánál Istenben boldogult Josephus Cometh és több szegedi böcsületes urak előtt láttatott.

Szandánérul ezt irhatjuk, hogy városunkban quartélyosok lévén, Heszflinger János kapitány uram elméjétől megfosztatott vala sok orvosságok után. Tartván Szandáné magát egy jövendőmondónak lenni, azt javaslá, hogy Radna felé lakna egy igen jó tudós asszonyszemély, akitől is vizet hoznának, kiben azon úri személy megferesztetnék. Mely vizet midőn meghozták volna, azt mondá Szandáné, hogy minden ember ettől az víztől úgy őrizze magát, hogy csak egy csöpp is rá csöppen is, hasonló bolond lészen. Kire nézve mind hitvös társa s mind az alatta levő vitézek s tanácsbéli uraimék javasolák, hogy azon vízben meg ne fürösztessék, hanem azon személy által törültessék el. Szandáné vévén ezen vizet, mivel néki nem ártott és az Maros parton egy tökben elásta, azt meghallván az böcsületes tanács, vele felásatta és azon helyen nádat hozatván, vele megégettette.

Ezek elégek légyenek. Mindazonáltal, ha kivántatik, Kökénynéről 30-ig s 40-venig valók találtatnak az kik fejére is esküsznek, hogy ő rontó és gyógyító is volt. Kire nézve ius gladiom kezünkben nem lévén, kényszerítettük városunkból kiküldeni. Ezzel Isten oltalmába ajánljuk kegyelmeteket és maradunk kegyelmeteknek

Datum Makó, 1728. die 21. junii.

Igaz jóakaró szomszédi: Makai főbiró és tanács.

(Kívül.)

Nemes szab. Szegedi király városának, érdemes főbirájának és tanácsinak, nekünk nagy jóakaró uraiméknak, illendő böcsülettel adassék.

Szeged.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 25.

1728. jún. 26. Nagy Anna Kökényné, — Katona Ferencz, — Hisen Borbála Dancsóné és Rohonkáné Koncz Sára önvallomásai kapcsán kivett s boszorkányságukat és rontásukat bizonyító tanúvallomások töredéke.

Anno 1728. die 26 junii et subsequentibus iuris diebus sub praefixione sedis revisoriae malefactorum, in carceribus liberae regiaeque civitatis Szegediensis detentorum, praesens examen seu inquisitio intuitu laeser, iam per eosdem malefactores edictorum, modo et ordine peracta est.

Et quidem

Quoad fassionem Annae Nagy, seu Kökényianam:

1us fatens: prudens ac circumspectus Franciscus Kotoghány, civis et inhabitator praefatae civitatis, annorum circiter 32, praestito juramento fatetur: Hogy mivel Kökényné annak előtte is szóbeli lévén (noha)[1]) jóllehet ugyan mindenkor ajánlotta magát bábaságra az fatens hitveséhez, mindazonáltal nem merte elhívatni, mert félt babonaságától; (hanem) azért is Földikéné nevű bábaasszonyt hívatta el. Mintegy 3 holnap mulva azon ártatlan fiacskáját egész testében megvesztette és azalatt hozzája menvén Kökényné, mondá az fatensnek: köszönjétek — úgymond — az friss bábaasszonynak az gyermek nyomorúságát. Azután (ugyan) meg is halálozott az (fatens) gyermeke.

Quoad fassionem autem Francisci Katona.

1us fatens. Prudens ac circumspectus Michael Simony, civis aeque praememoratae civitatis annorum cir. 36. Juramento mediante vallja, hogy az fiacskáját annyira megrontották az boszorkányok, hogy éppen semmi tagjával nem birhat és az eszét is elvették és holtig való nyomorultat és koldúst tettek belőle. Nyilván Katona Ferencz dolga; mert egyszer sajtot kért az fátenstül, de nem adhatott, másszor ismét az (búzáján) vetésén, vagy gabonáján általment az fatens (nyilván), talán azért cselekedte.

2us fatens. Strenuus Joannes Bárány, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 30. praestito iuramento vallja: hogy ennekelőtte circiter 3 esztendőkkel, három heti leánykáját az boszorkányok egész tagjában megrontották. Meg is holt beléje.

3us fatens. Prudens ac circumspectus Mathias Berta, concivis noster, annorum circiter 75. Hiti után vallja, hogy Gergely nevű fia az lábára megrontatott az boszorkányok által és most is sánta.

4us testis. Prudens ac circumspectus Demetrius Csúcs, civis pariter huius civitatis, annorum circiter 65. Deposito juramento fatetur, hogy az menyét annyira megrontották egész testében s tagjában a boszorkányok, hogy meg is halálozott beléje.

5us testis. Prudens ac circumspectus Josephus Szeghi junior, civis aeque huius civitatis, annorum circiter 28. Praestito iuramento vallja: hogy az elmult nyáron haza menvén az fatens atyja Szeghi József a malombúl, az lovait sem foghatta ki, annyira megvesztették volt. Mindjárt leesett az lábairul és harmadnap mulva azon rontásban meg is halt.

[1]) A zárjelbe foglalt szavak áthúzvák.

Quoad fassionem vero Barbara Hisen.

1us testis. Prudens ac circumspectus Georgius Csaldi, civis pariter et inhabitator praelibatae civitatis, annorum circiter 30. Sub iuramento fatetur: hogy ennekelőtte circiter 4 esztendővel az leánykája egy heti lévén, az boszorkányok által megromlott; Kökényné pedig az fatenshez menvén, megnézte az leánykát, mondván: hogy ne is gyógyíttassa, mert meg fog halni; amint meg is halt. Annak előtte ismét magát a fatenst is hasonlóképen megrontották és az száját füleig húzták volt a boszorkányok. Hisen Borbála gyakorta járult az fatenshez, nyilván az ő dolga volt — vallja.

2a testis. Honesta mulier Anna Szutyor, prudentis ac circumspecti Mathiae Boldoghi, civis huius civitatis uxor, annorum circiter 28. Praestito iuramento vallja, hogy a fatens terhes lévén, mindenkor ajánlotta magát bábának és hogy nem hívatta, csakhamarjában (rajta esett a vesztés) gyermeke lábát meg(rontotta) vesztette és még most is mindenkor kifakadoz a lába. Azonkívül az fatenst magát is fejére megrontotta. Az időtül fogva rosszúl vagyon az fatens reája.

3tia testis, circumspecta mulier Eva Pano, prudentis ac circumspecti Pauli Szeles — concivis praestitae civitatis — uxor, annorum circit. 26. Praevio iuramento fatetur, hogy: fatens gyermekágyban lévén, megfizetett bábaságáért Hisen Borbálának. Többet is kért a fatenstül, mintsem (szoktak fizetni) és hogy nem akart többet adni, mintsem (szoktak) fizetni szokás, mondotta az fatensnek his formalibus: no, úgymond, még élsz, azt az üdőt is meg fogod emlegetni, amelyre a világra születtél, ezen mondása után . . . . . [egy vagy több ívbetét hiányzik] . . . . . .

Secundus testis. Prudens ac circumspectus Georgius Katona, civis iam praefatae civitatis, annorum circiter 40. Sub iuramento mondja, hogy bizonyos dologban veszekedett és pörölt Rohonkáné az fatenssel, megfenyegette volt. Azután kevés üdő alatt a fatens lóháton, estve tájban említett Rohonkáné háza előtt el akart menni, egy nagy forgószél támadott előtte. Abban látott egy kurta, hamuszőrű ebet. A lovárul azon forgószél levetette és (annyira) úgy, hogy világát sem tudta és az földrül is mások vették fel. Az időtül fogvást az fatens balkarja és czombja (most is) rosszúl vagyon, nem is érzi azon tagjait. És az fiát is megrontották volt az boszorkányok, akit azután (sok) mosás által való sok gyógyítás könnyebbített (rajta).

Tertius testis. Prudens ac circumspectus Joannes Csányi civis et incola praenuncupatae civitatis, annorum circiter 50. Hiti után vallja, hogy ennek előtte (mintegy) egynehány 5 esztendőkkel a fatenshez maga udvarában fektében, boszorkányok hozzája menvén, bokros tánczot jártak (elő) körülötte és utolsó fordulásban mondotta

Kökényné a fatensnek: megváglak, de nem sértlek. Azon időtül fogvást igen rosszul volt az fatens. Köre Ilona gyógyíttatása után könnyebbedett keveset, de azt mondotta, hogy: aki megrontotta, az gyógyíthatja meg. Azután ismét (két gyermekét) a fatens két gyermekét megvesztették az boszorkányok és mind az kettő megholt.

Quarta testis, honesta mulier Anna Tóthgyörgy. Prudentis ac circumspecti Andreae Szánthó (uxor) civis pariter huius civitatis uxor. Annorum circiter 41. Juramento mediante vallja, hogy: három gyermekét a boszorkányok megrontván, mind az három meghalálozott. Egyikét Rohonkáné kezdette volt orvosolni, de nem is segített rajta, mégis fizetést kívánt volt. A fatens urát hasonló úttal megrontván, most is sínlődik beléje.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 26.

1728. jún. 26. Nagy Anna Gilicsóné, Szanda Katalin Jancsóné, Katona Ferencz és Kovács Pál boszorkánysággal vádlott egyének elítélésére vonatkozó ügyészi vád- és ítélet-töredék.

Anno 1728. die 26. junii, sub continuatione sedis revisoriae malefactorum in carceribus liberae huius regiaeque civitatis Szegediensis detentorum, coram amplissimo magistratu pleno numero constituto causae subtus denotatae modo et ordine subsequentibus fuere assumptae.

Unde

Levata causa amplissimi magistratus, uti magistratus et Actoris, contra et adversus Annam Nagy, Joannis Gilicso — Catharinam Szanda, Pauli Jancso inhabitatorum huius civitatis uxores, et Franciscum Katona ac Paulum Kovács, uti I. I. certi maleficii ab infra uberius declarandi insimulatos et insimulatas. Et pro eodem domino M. et egregius . . . . .[1]) omnibus requisitis munitis surrogatus fiscalis . . . actionem contra eosdem et easdem proponeret sequentibus: Qualiter nimirum dicti et dictae I. postpositis divinis aeque humanis legibus earundemque severitate, nescitur unde moti et motae quove maligno spiritu ad id inducti ac inductae cum nefario spiritu nefandissimos strigariae actus diversis vicibus perpetrare exercendo continuare, quin imo honestis bonae existimationis et nominis hominibus comminati, comminationes suas in realem effectum deducere sicque complures in corpore graviter laedere et damnificare, laedendoque multis necem . . . non reformidassent. Eapropter dictus fiscus inhaerendo positivis patriae legibus, signanter autem tituli 23. Part. III. Oper. Decr. Tripart. — Praxis item Criminalis Ar. 60. — Benedicti Carpzovÿ Par. I^{ae} Questionis 49, Nris 17., 19., 23., 28., 29., 71. et 73. — Caroli quinti art. 49. eosdem et easdem tamquam maleficos et

[1]) A név hiányzik.

striges manifestasque sagas (praevia de eliciendis complicibus et consocÿs suis ac reliquis vita sua commissis actibus maleficis juxta Articulos 37. et 39. praefatae Praxis Criminalis capitis item 4. quaest. 8. Methodica Directionis Kithonichiana torturae subiectione) in terribile aliorum exemplum vivos, vivasque pyrae, ignisque voragine consummi. In cuius quidem propositae actionis suae solidius firmamentum, dictus fiscus produceret certam inquisitionem, testium fassiones contra praefatos et praefatas I. continentem, ex cuius contextu expositio actionis elicietur evidentissime. Caeterum reservat reservanda.

Protestatur idem fiscalis . . . . quod personaliter adstantes primo et tertio in ordine proposita et proappositus I. actionem contra se modo praevio peractam non modo non negant, quin imo plura quoque horrenda sua suorumque ac suarum consodalium scelera sponte ac benevole enarrent et fateantur. Reliquis autem in negativa existentibus.

Procurator fiscalis et A.[1]) respectu huius negativae positivum I. responsionis refert se ad praeproductam inquisitionem et literale documentum, cui firmissime inserendo cuperet eundem et eandem de sensu praecitatarum legum . . . . ignis suplicio affici, siquidem ex quo simplici negativa minusque edocta uterentur, iuxta questionem 4. Capit. Kithon. in paragrapho. Verum in negatoria usque ad verba . . . . . debet . . . . probare, quocirca.

Deliberatum est:

Petitam per fiscalem secundae et quarti in ordine specificatis I. initiandam torturam ad eliciendas plures actus complicesque suos ex praevÿs sufficientibus, non suspicionibus, verum actibus frequentatis manifestis signis admitti.

Pro eodem domino mgtr. et A. protestatur idem fiscalis, super intra et extra torturam pronuncupati malefici et sagae confessatis, ac constanti parte verantia ratificatis actibus petitque ut supra debitum iisdem poenam pronunciari et affici.

Sententia

Tam horrendum, atrocissimumque crimen laesae maiestatis divinae incurrentes, ex quo iidem et eaedem I. fide christiana abiurata prorsus et postergata, ... diabolum, hostem humanae salutis immanissimum, cui se se totum cum anima et corpore manciparunt et obstrinxerunt, ex pacto Dei conditoris sui loco adorantes, hostes sanctissimae trinitatis et beatae Virginis Mariae ac omnium sanctorum et angelorum sese efficere, carnaliter . . . . immunendo spiritu fornicationis et spurcitiae commiscere, ...

[félbenhagyva.]

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

---

[1]) Actor.

CCVII. 27.

1728. jún. 26. Töredék a Szanda Katalin Jancsóné, úgy Kovács Pál boszorkánysággal vádolt egyének kínzásáról és kényszervallomásairól felvett jegyzőkönyvből.

— — — —

bika. Ő pedig háromszornál többször nem közösködött az gonoszszal, az is sánta volt, mint az fatens.

3tio Tizenegy esztendeje, hogy már vélük jár, de az jövő boldogasszony napján lészen esztendeje, hogy bé esküdött közikben.

4to Holtáig esküdtették bé az fatenst, de hogy látta azon gonoszságot, istentelenséget, kiakart térni belőle. Azért jelentette meg a nemes tanácsnak.

5to Csak szóval lett czimborálása. Írást nem adott a fatens magárul, de (az fatensnek) néki ígértek czédulát adni, mindazonáltal nem adtak még eddig. Akinek pedig czédulája vagyon, az olyan erős közöttük. Tajnainé és Brunczlik szintén úgy kérdezték, mikor az fatens béesküdött, hogy mire esküdött, az lajstromban feltették az nevét.

6to Sánczárkon kívül a szőlők között, császár majorján kívül egy kis dombocskán volt az czimborálása. Ottan ittak s ettek és tánczoltak.

7o Elúnta volt azelőtt való kínzásságokat, istentelenségeket a boszorkányoknak. Reménylette, hogy könnyebbsége fog lenni, de semmi sincs.

8o Tajnainé, Brunczlik, Sőreginé Rácz Kata, Sánta koldús asszony; de Rusinka nem volt jelen, hanem Verebélyre búcsúra ment. De talán ki tért a boszorkányságbul, amidőn Mária-Czellbe le volt.

Huius ulterior revisio, ob certa legalia impedimenta . . . . . [félbemaradt].

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 28.

1728. jún. 26. Nagy Anna Gilicsó Jánosné, — Szanda Kata Jancsó Pálné, Katona Ferencz és Kovács Pál boszorkánysággal vádlottaknak tűzhalálra ítélése iránt kelt ügyészi vád.

Anno 1728. die 26 junii sub praefixione sedis revisoriae malefactorum, in carceribus liberae huius regiaeque civitatis Szegediensis detentorum, coram amplissimo magistratu pleno numero existente causae subtus denotatae, modo et ordine subsequentibus fuere assumptae.

Unde

Levata causa amplissimi magistratus et Actoris contra et adversus Annam Nagy Joannis Giliczo, Catharinam Szanda Pauli Jancsó inhabitatorum huius civitatis uxores et Franciscum Katona ac Paulum Kovács, uti I. I. certi maleficÿ, ab infra uberius declarandi, insimulatos et insimulatas I. I. — Et pro eodem domino Mgr. et A. egregius Michael Szlenovics, omnibus requisitis munitus surrogatus fiscalis procurator, actionem contra eosdem et easdam proponit in sequentibus: Qualiter dicti et dictae I. I. postpositis divinis aeque et humanis legibus earundemque severitate, nescitur unde moti ac motae, quove maligno spiritu ad id inducti et inductae, cum nefario spiritu, nefandissimos

strigariae ac magiae actus diversis vicibus perpetrare, exercendo continuare, quin imo honestis et bonae existimationis ac nominis hominibus comminati, comminationes suas in realem effectum deducere, sicque complures in corpore graviter laedere et damnificare, laedendoque multis necem etiam causare, contra tenorem capitis 32. Decretorum Libri II^{di} S. Stephani regis non reformidassent. Eapropter dictus fiscalis inhaerendo positivis tum patriae quam et aliorum provinciarum legibus signanter autem tituli 23. Partis III^{tae} O. D. Tripart. Praxis item Criminalis art. 60. Benedicti Carpzovÿ Part. 1^{ae} Quaestion. 49. N^{is} 17., 19., 23., 28., 29., 71., 73. Caroli quinti Ar. 109 cuperet, eosdem et easdem tamquam maleficos et striges manifestasque sagas (praevia de eliciendis complicibus et consociis suis, ac reliquis vita sua commissis actibus maleficis et veneficis iuxta articulos 37 et 39 praefatae Praxis Criminalis capitis 4-ti, Quaestione 8. Methodicae Direct. Kithonich. torturae subjectione) in terribile aliorum exemplum vivas pyrae imponi, ignisque voragine consummi. In cuius quidem propositae actionis suae solidius firmamentum, dictus fiscus produceret [. . . .] certasque literas missiles Makoviensis . . . . . missas litera B. notatas, testium fassiones contra praefatos et praefatas I. I. continentes contextu exposito actionibus elicientur identissimi. Reservat reservanda.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 29.

1728. jún. 26. Szlovenits Mihály ügyész által boszorkányság miatt vádolt Nagy Anna Gilicsóné, Szanda Kata Jancsóné, Koncz Sára Véghné, Katona Ferencz, Kovács Pál, Dancsó János, Malmos Kata Légrádiné, Tóth Erzsébet Daniné, Hisen Borbála Dancsóné, Rózsa Dániel, Széll Zsuzsanna Rózsáné, Borbola Ferencz, Szántó Mihály, Barak Margit Dugonicsné perfelvétele, önkénytes vallomásaik hitelesítése, kínvallatásuk elrendelése és tüzhalálra szóló elítéltetésük.

Anno 1728. die 26. junii, sub continuatione sedis revisoriae malefactorum, in carceribus liberae huius regiaeque civitatis Szegediensis inarestatorum, coram amplissimo magistratu pleno numero constituto, causae subtus denotatae, modo et ordine subsequenti fuere assumptae.

Unde

Levata causa amplissimi Magistr. uti M. et A., contra et adversus Annam Nagy, Joannis Gilicso. Catharinam Szanda, Pauli Jancso; Saram Koncz, Stephani Végh, — inhabitatorum huius civitatis uxores, uti Incattas, certi maleficii ab infra uberius proponendi insimulatas. Et pro eodem domino magistratu et A. egregius Michael Slovenits, omnibus requisitis munitus, surrogatus fiscalis procurator, actionem contra easdem proponeret sequentibus: Qualiter dictae I. postpositis

divinis aeque ac humanis legibus, earundemque severitate, nescitur unde motae, quove maligno spiritu ad id inductae, cum nefario spiritu nefandissimos strigariae actus diversis vicibus perpetrare, exercendo continuare, quin imo honestis bonae existimationis et nominis hominibus comminati, comminationes suas in realem effectum deducere, sicque complures personas in corpore graviter laedere et damnificare, laedendoque mortem eisdem inferre non reformidassent. Eapropter dictus fiscus inhaerendo positivis patriae legibus, signanter autem: Tituli 23 Partis III^{ae} Operis Decreti Tripartiti, Praxis item Criminalis art. 60. cuperet easdem tamquam striges et manifestas sagas (praevia de eliciendis complicibus et consodalibus suis ac reliquis vita sua commissis actibus maleficis, iuxta art. 37. et 39. praefatae Praxis Criminalis capit. 4. quaest 8. Kithonichianae, torturae subiectione) in terribile aliorum exemplum pyrae vivas imponi, ignisque voragine consummi. In cuius quidem propositae actionis suae solidius firmamentum dictus fiscus produceret certam inquisitionem, testium fassiones contra easdem continentem, ex cuius contextu expositio actionis elicietur evidentissime; caeterum reservat reservandas.

Personaliter adstans primo in ordine praeapposita I. actionem contra se modo praevio peractam, non modo non negat, quin imo plura quoque horrenda sua suorumque ac suarum consodalium scelera sponte et benevole enarrat, confessatque ac fatetur. Reliquis in negativa existentibus; quocirca

Deliberatum est:

Petitam per fiscalem secundae et tertiae ordine specificatis I. initiandam torturam ad eliciendos plures actos complicesque suos ex praeviis sufficientibus non suspicionibus, verum actibus frequentatis manifestissimis admitti.

Pro eodem domino M. et A. protestatur idem fiscalis, super intra et extra torturam pronuncupatarum confessatis ac ratificatis, petitque ut supra debitam eisdem paenam pronunciari et affici.

Sententia.

Tam horrendum atrocissimumque crimen laesae maiestatis Divinae incurrentes, ex quo eaedem (praeappositae) I. fide christiana abiurata prorsus et postergata infernalem diabolum, hostem humanae salutis immanissimum (inferissimum) cui se se totum cum anima et corpore manciparunt et obstrinxerunt, ex pacto Dei conditoris sui loco adorantes, hostes sanctissimae trinitatis et beatae virginis Mariae ac omnium sanctorum et angelorum se esse efficere, carnaliterque cum daemone commiscere, aliave innumerabilia malorum genera perpetrare non sunt veritae. Eapropter in terribile aliorum exemplum vivas ignis supplicio afficiendas venire deliberatum est.

Item: qualiter Franciscus Katona; Paulus Kovács; Joannes

Dancso; Catharina Malmos, Joannis olim Légrádi relicta vidua; Elisabetha Tóth, Joannis condam Dani vidua — adeoque artes aeque magicas et diabolicas, cum praeappositis in prima levata I. complicibus, adeoque nefandi eiusdem criminis sociis et sociabus perpetrare nil pensi duxissent. Hinc idem fiscus iuxta leges praeattactas cuperet, hos quoque maleficos et striges manifestas (praemissa eisdem tortura, si et in quantum in negativa persisterent), debita paena affici. Reservat reservanda.

Pro domino M. et A. protestatur solemniter super eo: quod praescitae Franciscus Katona maleficus et Barbara Hesen, Joannis Dancso uxor . . . contra se magistratualiter institutam (praeappositam) actionem non negant, quin imo sponte et benevole (omnia) cuncta sua facinora fateantur et asseverentur. Quia autem propria oris fassio mille testibus aequipolleret, hinc cuperet, ut superius, eundem et eandem igne concremari. Reliquisve in negativa (agentibus) existentibus, torturam admitti efflagitaret.

Deliberatum est:

Actionem contra se porrectam negantibus Incattis ex sufficientibus rationibus admitti.

Protestatur idem fiscalis procurator, quod praefati et praefatae I. actus suos magicos et cum diabolo initam pactationem in tortura contineantur et extra torturam singula ratificent tanquam diabolicae arti deditas . . . . adeoque petit hos et has quoque igni vivas imponi et cremari.

Sententia.

Siquidem actionales reus et reae ac laniae creatorem coeli et terrae omnesque sanctos et electos Dei abnegando, christianae fideidetestatione renunciantes ex pacto infernali cacodaemoni pacisci, in perpetuum vasallagium et servitutem se se obstringere, synagogas et conventus diabolorum nocturnos sedulo frequentare, inibique commensationibus ac saltibus interesse ac nefandissimum libidinis scelus cum iis peragere, eosdem adorare, opem et auxilium eorundem inplorare, a diabolo adepta arte innumeris hominibus et pecoribus nocere, fertilitatem terrae cum arte diabolica permanere intercipere . . . deseritae minus fuissent. Idcirco praedictos et praedictas I. tanquam striges manifestos iuratosque Dei hostes et humanae salutis osores et ut ex via ad sinistra enormia crimina continuanda praescindi queat, vivi et vivae ignis supplicio afficiendi et afficiendae sunt; Catharinam autem Malmos, cum Deum adhuc creatorem suum non abnegasset, fidemque christianam non eiurasset, neque vero pactum cum daemone inivisset, damnum quoque quodpiam minime intulisset, conventibus nihilominus saltibus ac commensationibus cum iisdem consodalibus a semitertio anno interfuisset, eapropter primo quidem gladio ferienda, dein cadaver igni imponendum determinatum est.

Nonminus: Qualiter Daniel Rósa eiusdemque conthoralis Susanna Széll, Franciscus Borbola, Michael Szánthó, Paulus Kovács, Margaretha Barak, Michaelis olim Dugonics relicta vidua, Deo creatori suo et eius sanctis restitere inito cum infernali Sathanae pacto eiusdem adorare, congressus nocturnos . . . . solitas commensationes ac saltus sedulo frequentare, carnaliterque nefandissimum cum infernalibus diabolis libidinem exercere, primus quidem in ordine praeappositus maleficus Daniel Rósa et I. a diuturno tempore damnati illius maleficorum et laniarum exercitus ducem et antesignatum agere, multas innocentes et integrae vitae personas, prout et propriam consortem suam ad eandem artem malignam inducere et corrumpare et per alios induci proponare, arte eadem a diabolis adinventa terrae frugalitatem absummere, aliave inenumerabilia enormissima flagitiorum genera actusque magicos in realem effectum porte ac alios iuri suo subiectos sagas et magos deducere nil pensi duxisset.

Eapropter idem fiscalis et procurator inhaerendo super magia conscriptis iamque praecitatis legibus, cuperet eosdem et easdem (adhibita eiusdem ad revelandos plures complices, adeoque execrabilis nefandissimi sceleris eiusdem consocios artesque magicas) Danielem quidem Rósa, qua magis principalem et antesignatum omniumque scelerum et impietatum et architectum ac scaturiginem, cum exasperatione supplicii, cum reliquis vivum comburi. Reservat reservanda.

Procurator et fiscalis dom. M. et A. protestatur super personaliter adstantium primi et quarti in ordine praeappositorum maleficorum et I. coram praefati iure facti actionetenus specificatorum execrabilium flagitiorum suorum confessione postularetque eosdem (debitae poenae) iuxta confessata ultimo supplicio affici, negantibus autem questionem seu torturam imponi. Reservat reservanda. Quo in passu

Deliberatum est:

Probam seu torturam negantibus I. et sagis in hoc quoque casu sufficientibus rationibus et causis interventis dilucidato admitti.

Protestatur domini M. et A. fiscus, super intra tormenta praefatorum maleficorum et strigium elicita criminum et accessoriorum fassione ac extra eadem constantias esseveratione facta ratificatione, adeoque peteret idem fiscus ius et iudicium; cum reservata.

Sententia.

Quandoquidem actionales maleficii et sagae, adeoque Incatti et Incattae, contra omnem naturae honorem Deo omnipotenti creatori suo, beataeque Matri Dei Mariae et omnibus sanctis et electis Dei renunciare, foedus baptismi rescindere, eiurata fide christiana, sacri Divini decalogi praecepta et ecclesiae sacramenta seponendo pessumdaer et cum sathanis paciscentes, fidelem aevum homagium et obsequium praestare, quid nunquam ad fidem Christi debitum redire, neque divina

praecepta peramplius observare, sed perpetrius semper temporibus obtemperare, ludos et congressus nocturnos diabolorum sedulo frequentare et inibi commensationibus ac tripudiis interesse velint; omnia denique daemonum mandata ad iuramentum et vota adimplere, Dei loco eosdem adorare et venerari; non minus animas praetioso Christi sangui redemptas, corporaque sua, vas spiritus sancti, nefandissimum cum iisdem (libidinis scelus) venefico actum exercendo, in aeviternam condemnationem hosti humani generis infernissimo, sathanae quippe infernali sese obstringere et mancipare, taliterque socios et socias cum impietatis tumque exity aeterni efficere, homines laedere et interventioni etiam iis studere, plures innocentes personas ad eandem artem instruere et destruere, adeoque atrocissimi criminis eiusdem socios efficere, prout ex (eorundem) ipsissimorum maleficorum et sagarum fassione clarum evaderet, non abhorruissent: obidem iuxta leges actionales, signanter Praxis Criminalis artic. 60. Benedicti Carpsovÿ. Part. I^{ae} Quest. 49^{ae} numeris 17., 19., 23., 28., 29., 71. et 73.; Caroli quinti imperatoris artic. 109. iur. Austriaci, in terribile aliorum exemplum, ulteriorem ad iustorum permansionem, vivos et vivas flammis concremandos et concremandas esse decretum est.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában, ugyanott egy másik példánya is igen csekély eltérésekkel és törlésekkel.

CCVII. 30.

1728. július hó. A boszorkánysággal vádolt egyének testén talált pecsét-helyek (stigma) jegyzéke.

1. Kökénynének. A szemérem testén az jobb felől az partján.

2. Katona Ferencznek ágyékán, iuxta feminae locum pudendum ex parte aeque dextra.

3° Paulus Kovács feje tetején, in vertice capitis.

4° Szandáné. In loco pudendo ex parte superiori.

5. Hesen Borbála. Szemérem testén, ex parte (superiori)[1]) laeva aeque superiori.

6. Joannes Dancso in dorso ex superiori sinistra.

7. Helena Tóth. In femore laevo iuxta locum, qua sexum monstrant . . . .

8. Daniel Rósa. In loco qua sexum monstrat extrinsecus ex parte sinistra.

9. Michael Szánthó in loco pudendo ex parte dextra inferius.

10° Susanna Széll, in loco pudendo intrinsecus ex parte dextra, in extremitate.

11° Franc. Borbola. In femore dextro prope locum pudendum.

---

[1]) A zárjelbe tett szavak áthúzvák.

12. Margaretha Barak in loco posteriori.

13. Sara Koncz superius iuxta partem eam, qua sexum monstraret (superius parte).

14. Bogadussiana, ex parte laeva intrinsecus in loco pudendo.

15. Csikósné, extrinsece in loco pudendo ex parte dextra.

16. Susanna Korcsek in loco pudico inferioris.

(Külön papirosszeletkén.)

1728. die 23 novembris Bogadussáné intuitu stigmatis oculáltatott és balfelől belől találtatott.

Rohonkánénak ismét közepiben felül az szőr között.

Csikósnénak jobb felől, kívül mezitelen testén, veres.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 31.

1728. július hó. A halálra ítélt boszorkányok ügyében a szavazások jegyzéke.

Kökényné ||||||||||| viva cremetur.
Szandáné |||||||||||| viva cremetur.
Rohonkáné |||||||||||| dicit se esse praegnantem, differtur post . . .
Malmos Kata. Pallos. |||||||||||| corpus comburatur.
Katona Ferencz |||||||||||| vivus cremetur.
Tóth Örzse |||||||||||| viva cremetur.
Dugonyáné |||||||||||| viva cremetur.
Dancsó |||||||||||| vivus cremetur.
Dancsóné |||||||||||| vivus cremabitur.
Szánthó Mihály |||||||||||| vivus cremetur.
Borbola |||||||||||| vivus cremetur.
Susanna Széll |||||||||||| viva cremabitur.
Daniel Rósa |||||||||||| vivus cremand. |||| cum praevia tortura | cum pub.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 32.

1728. júl. 14. Pálfiné Köre Ilona vagy Kerela boszorkányságára vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1728. die 14. julii in . . . . . liberae regiaeque civitatis Szegediensis sessione, praesens inquisitio seu testium subinsertorum, intuitu negotii ab infra declarandi collectio, hoc modo peracta est.

Primus testis. Prudens ac circumspectus Blasius Kozma, civis et inhabitator huius civitatis, annorum circiter 35, deposito praeviae iuramento vallja, hogy Kereláné, vagyis Köre Ilona az fatensen 15 máriást pretendált; hogy az említett fátens megadni nem akarta, mivel adósnak sem tudta magát lenni, fenyegette Köre Ilona, his formalibus: no meg-

adnád még fogadom. Öt hetek mulva annyira megrontotta a fatens kezén levő újjait föllebb írt Köre Ilona, hogy az időtől fogvást egyik kezével sem foghat az fatens és úgy holtig való nyomorultá tette.

Secundus testis. Prudens ac circumspectus Joannes Farkas, concivis huius civitatis, annorum circiter 50, praestito iuramento vallja, hogy Kereláné egykor a fatenstül árpát kért és az fátens nem adott néki; jövendő esztendőre ismét kölest kért, akkor is, hogy nem adott a fatens (mondotta) fenyegette Köre Ilona: no taval is, úgymond, kértem tőled árpát, de nem adtatok, de megfogjátok bánni; és mindjárt másnapra kelve, az fatens fiacskáját megvesztette, egész tagját megrontotta és csúszóvá, mászóvá tette. Ezen cselekedetét Köre Ilonának az fatens felesége nyilvánosan tapasztalván (pedig) hozzája menvén (Köre Ilonához és mondotta) kérdé, hogy miért rontotta meg azon ártatlan gyermeket. Felele Köre Ilona: hiszen, úgymond, taval is kértem árpát tőletek, de nem adtatok. Az időtül fogvást nyomorult az fiacskája fatensnek.

Tertius testis. Prudens ac circumspectus Gregorius Pintér, civis et accola civitatis praescitae Szegediensis, annorum circiter 35; iuratus, examinatus, fassus est: Hogy egy minémű gyermek körösztölése után vendégségbe hívta Körela Ilona a fatenst, (amaz) ez nem akarván elmenni, mondotta Köre Ilona: no megbánod ezt. A fatens felele, hogy ő meg nem fogná bánni, sokszor . . . . . Köre Ilona hitivel is pecsételte, hogy azt a fatens megbánja. Úgy másfél hetek mulva a fatens gyermekét annyira megrontotta, egészlen tagjait megmeresztette, a száját bekapcsolta, hogy az időtől fogvást nyomorult, sánta az gyermek. Azután ismét, hogy bizonyos dologban, melyben a fatens tudós nem volt, bizonyságnak nem ment hívására Köre Ilonának, a másik gyermekét is fejére megrontotta és szeme világát elvette.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 33.

1728. júl. 15. A pozsonyi országgyűlésre követekül fölküldött Podhradszky György főjegyző és Nagy Pál tanácsnok értesítik a tanácsot, hogy miután országos híre kelt a szegedi boszorkányoknak, nehogy a nép megmételyeztessék és e miatt a tanács okoltassék, további befogatások és ítélkezések teljes erélylyel eszközöltessenek.

Perillustres ac Generosi Domini, Domini nobis colendissimi.

Salutem obligatorumque servitiorum nostrorum promptitudinem. Kegyelmetek becsületes, de dato 12 labentis nekünk írott levelét érdemlett becsülettel vettük. Mi illeti Rósa Dániel dolgát, hogy tudnyaillik semmi kétség nélkül már 50 esztendőktül fogvást az ördögökkel szövetsége lött volna, megértettük. Szegény öreg ember, a minemű életet élte, s úgy fogja hasznát venni. Minthogy pedig maga az egész

circumstantiákat megvallotta, elannyira, hogy a dologban kétség nem lehet, ámbár az egész város . . . , legyen hírrel, ugyancsak ob respectum gesti iudicatus et senatoratus officii, lehetne őtet privatim expediáltatni és a testit az plebanus uraimékkal correspondenter lévén, valamely helött eltemettetni. Tudjuk, hogy ennek már mindenütt elment az híre, azért is akik csak nyilván olyanok, nem köllene azokkal várakozni, netalán tán magna pars populi azon mesterséggel inficiáltassék és a nemes tanács okoztassék, főképpen lévén ezen delictum ex atrocissimis és extra consequendam gratiam, hogy a népség közt valamiként tovább ne terpáljon, mert az ördögnek ezer mestersége vagyon az ilyetén dologban. A complexeket, az kik nyilván olyanok és nem az írígységből kenték reájok az olyatén ördöngösséget, akarmennyien legyenek is, ugyancsak kell fogattatni és egymásután exequáltatni. Ha méltóságos csanádi püspök uram ő nagysága ezen dolgot megtudja, itt is elég lárma leszen felőle, etc.

Hogy már 12 vannak, akik benevole fateálták az mesterségeket, megírta kegyelmetek, de kérjük azon kegyelmeteket, nevezet szerint azokat nekünk specificalni ne terheltessék, kik legyenek azok. Az én Carpsoviusom Kubovicsné asszonyomnál vagyon, azért vice notarius uram ott keresse azon authort, amint is Zaffiri uram jól tudja.

Mi itten még semmit sem concludáltunk. Csupán az gravamenek compillatiojában fáradozunk. Azért Mihalovity és Dona kapitány eránt legyen patientiával kegyelmetek. Militia tolláltatik-e vagy sem, elválik.

Igen jól lészen, ha Kolb uram maga fog irnya annak az sidónak, hogy a portikáját vagy vissza vegye, vagy másra bizza.

Igen akarnánk pro notitia . . . . . Vice notarius uram rövideden három négy punctumot megirna, mit vallottak azon ördöngösek és kik légyenek azok.

Az házam és cselédem eránt még egy betűt sem irtak kegyelmetek, mint vannak: netalán tán szűkölködjenek valamiben.

Szénát amennyire lehet, kaszáltassa a nemes város közönséges szükségre.

Dézma iránt is amint legjobban lehet, tegye dispositiokat. In reliquo nos recommendantes permanemus

Praetitulatar. D. vestrarum. Posonÿ, 15 julii, 1728.

Servi obligatissimi: Geor. Podhradszky mp. Paulus Nagy mp.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 34.

1728. júl. 21. A boszorkányok halálra ítélésének kihirdetése magyarúl.

Sententia.

Mivel ezen (személyek szerint)[1]) jelen álló gonosztevő személyek

[1]) Keresztülhúzott szavak.

és boszorkányok, az mindenható teremtő Istent, boldogságos szűz Máriát, Istennek és minden szent(eket)eit megtagadván s az sz. keresztségről lemondottak, leesküdvén az keresztény hitről, Istennek szent parancsolatját és anyaszentegyháznak szentségeit félretévén és letapodván, az pokolbéli sátánnal örökös hűségre és szolgálatjára szövetkezvén, nékik örökös hűség(et)re és szolgálatra adni magukat, hogy soha az Krisztus urunktúl rendeltetett igaz hitre vissza(menni) térni, sem az isteni parancsolatit tovább meg nem tartani, hanem örökké nekiek engedelmeskedni, az ördögöknek éjjeli gyűlésekben és játékjaiban szorgalmatosan járni és ottan enni innya, — az (ördögök) sátán parancsolatját kedvük szerint végben vinni és az igaz Isten helyett őket imádni, nemkülönben Krisztus drága vérével megváltott lelkeiket és testeket, szent lélek Istennek edényeit az pokolbéli sátánynyal test szerint közösködvén s bagozván, örök kárhozatra, az emberi nemzet megesküdött ellenségének, pokolbeli sátánnak (magukat) kötelezni és rabjukká tenni és azzal mind az istentelenségnek s mind az örökké való számkivetésnek társokká tenni, számtalan embereket testekben megrontani és életüktűl is megfosztani és más istentelen, gonosz(cselekedeteket)ságokat elkövetni és cselekedni nem félemlettek. Azért is élő törvények szerint más(oknak) gonoszoknak rettentő és félemlő példájukra, az igazaknak tovább való megmaradásukra elevenen tűzre sententiáztattak. Tűzre, tűzre.

[Több tugra-szerű rajz, közöttük „Istennek“ szó ötször beleszőve.]

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 35.

1728. júl. 21. A boszorkányok halálos ítéletének kihirdetése deákul.

Sententia.

Ex quo levata huius praeappositae striges, adeoque Incattae, contra omnem naturae honorem, Deo omnipotenti creatori suo, beataeque matri Dei V. M. et omnibus sanctis renunciari, foedus baptismi rescindere abiurataque fide christiana, sacra divini . . . . . [1]) praecepta et ecclesiae sacramenta reponendo, pessumdare, ac . . . . . eiusdem fidele in aevum homagium et obsequium praestare, quod nunquam ad fidem Christi debitam redire, neque divina praecepta amplius observare, sed perpetuis semper temporibus obtemperare, ludos et congressus nocturnos diabolorum sedulo frequentare et inibi commensationes et . . . . . dia celebrare; omnia denique daemonum mandata ad . . . . . et vota adimplere, Dei loco eosdem adorare; non minus animas praetioso Christi sanguine redemptas et corpora sua, vas spiritus sancti, nefandissimam cum iisdem libidinem exercendo in aeternam

[1]) Olvashatatlan.

condemnationem hosti humani genus iurato, ac infensissimo satanae quippe infernali se se obstringere et mancipere, ... socias . . . . . aeterni efficere, homines laedere, et . . . . . eidem studere alique memorabilium malorum . . . . . perpensare prout ex eo maleficorum fassione confessatur quae mille testibus aequipollaret manifestum eveniret nil . . . . . fuissent. Obidem juxta leges actionales in horrendum et terribile aliorum exemplum iustorum . . . ulteriorem permansionem vivas flammis concremandas esse deliberatum est.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 36.

1728. júl. 21. Rósa Dániel boszorkánykapitány halálos ítélete.

Sententia per magistratum Szegediensem contra Rósa, principem sagarum lata de Anno 1728.

Siquidem princeps magus et sagarum magister Daniel Rósa, annorum 82, divinas et humanas leges conculcando, statutasque poenalitates non timendo ; — verum ea, quae eundem regere debuissent, seponendo s. baptismo et catholicae fidei renunciando, semetque infernali satanae in proprium vasallum tradendo, Christum etiam Dominum, veram fidem, eidemque perpetuam et continuam adhaerentiam vovendo, nocturno tempore continuis diabolicis consultationibus, saltibus, lusibus interfuerit, cum diabolo comederit et biberit, in omnibusque diabolo parere ac eundem loco Dei veri adorare et venerari velle se promiserit — et ita per 50 annos daemonis supremum capitaneum egerit, duranteque sedicio per artes magicas multas innocentes personas in nihilum et ad mortem usque redegerit, ita et pluvias obserraverit ac terrae fructus abstulerit, similesque ad Turciam vendiderit, verbo omnia, quae pauperibus hominibus noxam inferre et excogitare potuit — damna intulerit, cum sociisque suis in effectum deduxerit, — ideo idem secundum patrias et humanas leges, signanter art. 60. Praxis Criminalis, vivus comburendus decernitur.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 37.

1728. júl. 21. A tüzhalálra és fejvesztésre ítélt 13 boszorkány halálos ítélete.

Az 1728. esztendő szent Jakab havának 21. napján ezen tettes ns szabad királyi Szeged városának végzéséből, a jóknak tovább való megmaradására és a gonoszoknak rettentő és irtóztató példájára, ezen jelen való személyeknek Isten és a világ ellen tett gonosz cselekedetiket minden renden lévő uraiméknak ezen súlyos sententia által eleibe terjeszti, miképen t. i. ezen gonosztevő és boszorkány :

Rósa Dániel, ki is Martonyoson született, mintegy 82 esztendős, nem gondolván Isten és világ törvényeivel, sem ezeknek kemény büntetésekkel, a mindenható teremtő Istent, boldogságos szűz Máriát s Istennek minden szentjeit megtagadni és a szent keresztségről lemondani és a keresztény hitről leesküdni, Istennek szent parancsolatit és az anyaszentegyháznak szentségét félretévén és letapodván, a pokolbeli sátánynyal szövetkezvén, nékik örökös hűségre és szolgálatjokra magát adni, hogy soha a Krisztus urunktul rendeltetett igaz hitre visszatérni, sem az úr Isten parancsolatait megtartani nem akarja, hanem örökké nékik engedelmeskedni, az ördögök közé éjjeli gyűlésekben és játékokban szorgalmatosan járni és jelen lenni, ottan inni, enni, a sátán parancsolatit kedvek szerint végben vinni s az igaz Isten helyett őket imádni és tisztelni, a Krisztus drága vérével megváltott lelkét és testét, szentlélek Istennek edényét, a pokolbéli sátánynyal bagozván és közösködvén, örök kárhozatra, az emberi nemzetnek megesküdött ellenségének, a pokolbeli sátánynak kötelezni és rabjává lenni és így mind az istentelenségnek és az örökké való kárhozatnak társává lenni és már ötven esztendőktől fogvást az ördögöknek szolgálván, főkapitányi és vezér tisztségben lévén, számtalan ártatlan személyeket testekben megnyomorítani és életektől is megfosztani és több boszorkányos bűbájosoknak minden istentelen gonoszságokat parancsolni és végbevitetni, nemkülönben a földnek termékenységét és zsírját elvenni, az esőt elkötvén és törökországi boszorkányoknak eladni, egyszóval a pokolbéli ördög által kigondolható iszonyú gonoszságokat és szegénységet epesztő károkat végben vinni és más alattavaló társaival végbe vitetni és ezen ördögi praktikára sok számtalanokat elhódítani és elrontani, magával együtt az örök Gehennára adni nem félemlett és nem szörnyűködött. Azért is hazánk élő törvényei szerint, úgymint Tripartitum harmadik részének 23-ik titulusa és Praxis Criminalis 60. articulusa és más törvények szerint másoknak rettentő példájukra, az igazaknak tovább megmaradásukra, elevenen tűzre sententiáztatott.

Miképen ismét ezen gonosztevő és boszorkány:

Katona Ferencz, ki is ugyan Martonyoson született, mintegy 60 esztendős, a teremtő kegyelmes Istent és minden szenteket megtagadván, 47 esztendőktül fogvást az pokolbeli sátánynak szolgálván, azokat imádni és tisztelni s testestől lelkestől magát nékik ajánlani, örök Gehennára vetni és sokakat testekben megrontani, életektűl is megfosztani, jószágukban megkárosítani és más istentelen gonoszságokat elkövetni, a szent áldozatokat, Krisztusnak szent testét és vérét szájából kivetni nem szörnyűködött, — azért is törvényesen tűzre ítéltetett.

Nemkülönben ezen bűbájos boszorkány Nagy Anna, itt lakozó Gilitzó János felesége, aki is Ölveden, Ns Békés vármegyében szüle-

tett, mintegy hatvanöt esztendős, menynek, földnek urát s teremtőjét és az szenteket megtagadván, 26 esztendőktől fogvást sátánynyal szövetkezvén, a pokolbéli ördögöknek szolgálni, lelkét és nemkülönben testét is nekik ajánlani, sokakat testekben megrontani, némelyeket életektől is megfosztani, jószágukban megkárosítani merészlett. Kihez képest hazánk törvénye szerint elevenen tűzre ítéltetett.

Hasonlóképen ezen ördöngös, bűbájos személy:

Szanda Katalin, itt lakozó Jancsó Pál felesége, ki is Kulteleken született nemes Heves vármegyében, ötven esztendőket elérvén, harmincz esztendőktől fogvást a sátánynyal czimborálást tartván, őket igaz Isten helyett imádni és vélek tett szerint bagozni, sok ártatlan személyeket testekben megrontani, jószágokban megkárosítani merészlett, kihez képest tűz által emésztessen meg.

Valamint ördöggel bagzott:

Tóth Örzse, néhai Dani János özvegye, ki is Bujákon, ns Nógrád vármegyében született, hetven esztendőket megérvén, húsz esztendőtől fogvást Isten ő szent felsége helyett az ördögöt, akihez esküdött, imádni, tisztelni és vélek éjjeli tánczokra járni, sok ártatlanoknak testekben, lelkükben kárt tenni, a föld termékenységét a többivel elszedni, Krisztusnak szentséges testét és vérét szájából kivetni és elhányni nem félemlett. Azokra nézve gonosz cselekedete szerint elevenen tűzre sententiáztatott.

Azonképen:

Hisen Borbála, Dancsó János felesége, ki is Árokszálláson, a Kúnságban született, hatvanöt esztendőket elérvén, huszonhat esztendőktől fogvást a mindenható Istent és Istennek minden szenteit megtagadván és a pokolbéli ördöggel holtig való szövetséget tartván, őket igaz Isten helyett imádni és parancsolatit végben vinni és azokkal tett szerint fertelmeskedni, sok ártatlan személyeket megrontani merészlett; — annak okáért elevenen tűzre ítéltetett.

Ismét miképen ördöggel teljes:

Barak Margaréta, néhai Dugonits Mihály özvegye, aki itt született, ötvenöt esztendős lévén, menynek földnek urát és teremtőjét, a szenteket megvetvén és megtagadván, az ördögök zászlója alá magát vetni és iratni, testét és lelkét nékik ajánlani és 18 esztendőktől fogvást vélek fajtalankodni és bagzani, különféle károkat emberben és jószágban tenni nem irtózott. Ahoz képest, hogy érdemlett jutalmát istentelen szörnyű cselekedetének elvehesse, elevenen tűz által fog megemésztődni.

Ezenkívül pedig ezen ördöngős és bűbájos személyek, u. m.:

Szántó Mihály itt lakozó, hatvan esztendőket megérvén, tizennégy esztendőktül fogvást, —

Kovács Pál, ki is hatvanhét esztendős lévén, Pétervásáron, nemes

Heves vármegyében született, hat esztendőktül fogvást, Borbola Ferencz pedig Kecskemét városában nemes Pest vármegyében levőben született, ötvenhat esztendőket elérvén, hat esztendőktül fogvást, — nemkülönben:

Dancsó János, ki is Ipolykeszin, nemes Hont vármegyében született, hetven esztendőt megérvén, hat esztendőtül fogvást, — ismét:

Szél Susanna, Rózsa Dániel felesége, aki itt születvén, ötvenegy esztendőt megérvén, négy esztendőktül fogvást az egy igaz teremtő Istent, a teljes szentháromságot és a boldogságos szűzet és Istennek minden szentjeit és a szent keresztséget megtagadván és teljességgel elhagyván, a pokolbeli Plútó hűségére és szolgálatjára megesküdni és azon sátánt igaz Isten helyett imádni, tisztelni, vélek éjjeli tánczokra és mulatságokra és ördögi mesterségeknek végben vitelére szorgalmatosan eljárni, vélek bagozni és fertelmeskedni, sok ártatlan személyeket csonkává, bénává és holtig való nyomorultá tenni és e világból is kitörleni, — a földnek termékenységét és zsírját elvenni, elprédálni és egyszóval a pokolbeli sátány által minden kigondolható irtóztató vétkeket és istentelen cselekedeteket elkövetni a följebb írt társaival együtt nem szörnyűködtek; — kihez képest, hogy méltó büntetéseket elvegyék, elevenen tűz által való megégetésre sententiáztattak.

Ezen jelen való személy pedig:

Malmos Katalin, néhai Légrádi János özvegye, ki is itten született, negyven esztendős, aki hasonlóképen isteni és világi törvények büntetéseivel nem gondolván, két esztendőtül fogvást több boszorkányos társaival együtt éjjeli gyűlésekre, tánczokra járni és azokkal enni és inni, dobzódni, e föld termékenységének elszedésében részes lenni merészlett. Azért a feljebb megírt törvények szerint mivel ugyan még a maga teremtő Istenét meg nem tagadta, sem az ördögökhöz nem esküdött és vélek nem fajtalankodott, — pallos alá, azaz fejvételre, azután tűz által való megemésztésre ítéltetett.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 38.

1728. júl. 23. A halálra ítélt boszorkányok az ítélet végrehajtása alkalmával felfedezik, kik üzik még a boszorkánykodást.

Species facti.

1o Daniel Rósa, Franciscus Katona, Catharina Szanda, Kökényiana, Rohonkaiana fassi et fassae sunt, Catharinam Rácz; Franciscus autem Borbola, Susanna Széll, Danielis Rósa, Barbara Hesen, Joannis Dancsó uxores firmiter asseverarunt praefatam Catharinam Rácz una cum marito suo principales esse sagas et diabolicae artis fatentium consodales.

2o Martinum vero Kelemen una cum uxore pariter esse sagam, Franciscus Katona fassus est.

3º Margaretha Barak, Michaelis olim Dugonyics vidua, Sztojan Barjactarov brat, alias Popadics vocatum, Sekmin Vlajko, Osztoja Porgancs, Pauli Kurucz uxores, non secus Csoravi Vuk vocatum, Stephani Ádók matrem, turcicam mulierem Bula nominatam, e regione minoris portae residentem . . . . . fatens autem eaedem farinae personas diabolicaeque arti deditos maleficos et striges esse constanter asseveravit. Contra autem ultimo positam Bula vocatam mulierem plures quoque fatebantur esse magnam sagam.

4º Daniel Rósa et Franciscus Katona fassi sunt: in Szabatka, Szabó Siván mélkúti, Jován Ludasi; in Martonyos autem Prodan vocitatum, Siván Keresztúri, Jovan Oroszlányossi; in Kanisa Franczúcz nominatum, Joannem Adorjány, Siván Kanizsai principatores esse maleficos et lanias, adeoque criminis laesae maiestatis Divinae atrocissimi reos. Quod id ipsum has omnes personas morte quoque . . . . . fatentes authenticavere. Quod id ipsum post latum etiam contra se finalem sententiam interrogati ac interrogatae . . . . . fassi et fassae essent mori iisdem unanimiter affirmative per eosdem et eundem astruentibus ac confirmatis existentibus, morte . . . . . sua authenticavere.

Super quibus quidem modo praevio coram nobis celebratis f. praeinsertorum praesentes litteras nostras testimoniales requisitionales consueto civitatis huius sigillo communi . . . . expedisse duximus . . . .

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 39.

1728. aug. 2. Debreczen város tanácsa kéri, hogy a közöttük lappangó boszorkányok fölfedezhetése végett a szegedi vizsgálat vonatkozó adatai vele közöltessenek.

Perillustres ac generosi, prudentes item ac circumspecti domini, amici nobis colendissimi.

Ex certorum civium nostrorum ante paucos dies ab inde reversorum fidedigna relatione informamur, plures illic sagas ac veneficas detectas, aliquas evidenti proba ordine iudiciario convictas, ac ut sperarent paulo post eorum discessum extremo etiam supplicio affectas esse, inter illas vero quaspiam extitisse quae in civitate nostra, personas damnatae isti arti deditas et quidem magno numero reperiri constanter asseverassent. Cum autem societatis humanae intersit hoc genus maleficii ex mundo penitus exterminari, propius vero nobis incumbat civitatem hanc a similibus perniciosis ac detestabilibus sceleribus purgari, eapropter praetitulatas dominationes vestras obsequiose rogandas esse duximus, quatenus ea, quae in actis praedeclarati processus ad detectionem huiatum praetensarum veneficarum deservientia nefors consignata haberentur, extrahere, extracta sub authentico nobis transmittere, si

vero adhuc aliae quoque iuri attraherentur ac pariter sagarum hic latentium mentionem facerent, tales hac quoque in parte diligenter et circumstantialiter examinare, nominatarum si quae essent nomina, cognomina, aetatem et habitationis locum, maleficia vel saltem eorum iudicia specifice adnotare, ac itidem sub authentico nobiscum communicare velint ac dignerentur. Facturae sunt praetitulatae dominationes vestrae eo in passu rem Deo et christiano populi gratissimam atque humanae saluti perquam utilem ac necessariam, a nobis simili vel alia etiam in re promptissime reciprocandam. Perseverantes

Praetitulatarum Dominationum Vestrarum

Debreczen 2. Augusti 1728.

servi paratissimi: N. N. substitutus iudex et senatus liberae regiaeque civitatis Debreczeniensis

Kívül: Perillustribus ac Generosis Prudentibus item ac Circumspectis Dominis Dominis N. N. ordinario iudici totique amplissimo Magistratui regiae ac liberae Civitatis Szegediensis, Dominis Amicis nobis colendissimis. Szegedini.

Külzeten: Perlect. sunt 9. augusti 1728.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában: Lad. A. fasc. 14. Nro. 374. jelzet alatt.

CCVII. 40.

1728. aug. 27. Károly király Szeged város tanácsának meghagyja, hogy a boszorkányság miatt halálra ítélt 13 egyén periratai a kir. kancelláriára haladéktalanúl felterjesztessenek s a még fogva levő 28 vádlott iránt az ítéletek végrehajtása függőben tartassék.

Carolus VI. Dei gratia Romanorum imperator, semper augustus ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiaeque etc. rex.

Prudentes et circumspecti, fideles nobis dilecti.

Quandoquidem novissime per publica nova divulgatum fuisset, quod die 23 proxime praeteriti mensis ex capite magiae numero 13 personae, sententia vestra morti adiudicatae, rogo etiam impositae sicque ex hac vita sublatae extiterint et praeterea simili ex crimine aliae 28 personae captivae apud vos detineantur.

Harum serie vobis benigne praecipimus et mandamus: ut ipsam seriem processus contra praedeclaratas rogo adiudicatas et impositas 13 personas instituti et terminati regiae cancellariae nostrae hungarico-aulicae incunctanter submittere, ac praeterea etiam de eo, quod contra alias adhuc uti dicitur incaptivatas numero 28 personas hucusque evenerit, aut comprobatum fuerit, quidve cum illis quoque faciendum censeretis informare, in reliquo autem ab omni contra has peragenda executione usque ulteriorem eatenus subsecuturam benignam dispositionem nostram omnino supersedere debeatis et teneamini.

Gratia in reliquo nostra caesareo-regia vobis benigne propensi manemus.

Datum in ducali civitate nostra Labacensi, die vigesima septima mensis augusti, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo octavo.

Carolus m. p., Adamus Acsády m. p., episcopus Veszprimiensis. Petrus Végh m. p.

Kívül: Prudentibus ac circumspectis N. N. iudici caeterisque iuratis civibus ac senatoribus liberae regiaeque civitatis nostrae Szegediensis etc. fidelibus nobis dilectis. Szegedini. Ex officio.

Külzet: A.° 1728. die 15. 7bris praesens benignum suae Maiestatis Sacratissimae mandatum cum homagiali reverentiae cultu perlectum et praesentatum est, cuius vigore series totius processus contra sagas institutus submittendus praecipitur.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában: Lad. A. fasc. 14. N° 373. jelzet alatt.

CCVII. 41.

1728. október hó. Mihalovitsné Szubin Beda panasza a szegedi boszorkányüldözésekről s az ő elfogatásáról, önmagának törvényszerü védelmezhetése iránt királyi parancsolatért esedezvén.

Sacratissima caesareo-regia maiestas, domine domine naturaliter clementissime! Ad maiestatis vestrae sacratissimae pedes suplex prostrata humillimo vultu representare necessitor, qualiter liberae et regiae huius civitatis Szegediensis magistratus, diebus adhuc mensis junii, anno hoc currente 1728. praeterlapsi, ad delationem certi concivis, in simplici discursu iam aliunde exemti mendicorum iudicis fundatam, sedecim personas, viros nimirum promiscue et faeminas hicce commorantes, ac ex parte potiores, adeoque unum senatorem, et olim civitatis huius judicem primarium, in arte magica suspectos habentes, eosdem et easdem subsequentibus immediate diebus, sine ulla praevia inquisitione, verum ad initium statim processus, medio carnificis colligari, et in Tibisco fluvio ad eliciendam et cognoscendam eiusmodi magiam publice balneari curasset. Post eiusmodi balneationem in vinculis tres aetatis decrepitae faeminae (uti supponitur) ob metum, de hac luce alternatim sublatae sunt, quarum priorem inhumari, dein effodi et concremari, postea vero duabus aliis pariter sublatis, cum quarta ante annum circiter unum et medium demortua, rituque ordinario sepulta, expost autem ex patrum franciscanorum coemeterio absque scitu et indultu effossa ex eo, quod reliqui in causam attracti sagam eandem fuisse asseruissent, pari passu concremari fecisset; caeteros tandem examinasset, negativamque eorumdem et earundem medio torturae, sedis videlicet cuiuspiam clavis ligni duri expositae, et per solum carnificem persvasae ac fieri curatae, in qua nonnulli

suspecti pluribus etiam horis sedere sunt necessitati, repressisset et taliter elicitas ad fassiones tredecim quidem personas, quinque viros et residuas faeminas, in vivis, ac unam praevie decapitandam rogo adjudicasset, prout et sententiam eatenus latam, 23. julii, mensis subsecuti finali quoque executioni (persona una gravida ad hucdum in vinculis asservata) mancipasset. Inter quos taliter executos, quaepiam vidua Dugonyi nominata (quae alias praevia revocatione facta, in ipso ad executionem procinctu, inque praesentia patris franciscani et confessarii sui, sub bona spe vitalem amisit spiritum) quia me termino talem qualis ipsa esset (uti cogito ex praecedente in me habito rancore) coram dicto magistratu asseruisset; ideo me quoque non citatam, non examinatam, neque auditam, tanto minus convictam, inter concives potiorem et nunquam suspectam, in domo mea propria constitutam, per servum carnificis aeque colligeri, et publice prostituteque in vincula trudi (caeteris insimulatis personis penitus palliatis et sine prostitutione relictis, aliis vero absque omni onere dimissis) idem magistratus demandasset. Unde nonnisi erga vinculum florenorum mille ad assiduas mariti mei et prosaphiae praeces sum demissa. Et quia eiusmodi prostitutionem morti aequalem jure justi aeque vindicari merito mihi competeret, formidarem attamen, ne tam perfunctorie, denegatisque mihi opportunis defensionis remediis adversus me procedatur, et ex defectu literatorum ac in iure fundatorum subjectorum naturalis duntaxat et non legalis experientiae sortiar judicium; unde etiam, si me ibidem succumbere (quod non sperarem) contigerit, virtute tituli 1-mi Partis ter: Operis Decreti Tripartiti admissibilis mihi eo in passu apellatio denegari facile posset, metuerem propterea et id, ne propter sumptum ad maiestatem vestram sacratissimam humillimum meum recursum, idem magistratus, admissam ad eventum litis fideiussionem infringat, ac me rursum in praevium arestum injici faciat, majestati proinde vestrae sacratissimae, velut opressorum summo asylo humillimo de genu suplico, dignetur maiestas vestra sacratissima magistratui eidem clementissime et sub patenti demandare, quatenus idem mihi cuncta opportuna et iuridica remedia admittat, processum hunc et circumstantias eius legaliter instituat et terminet, necessariam nefors mihi appelationem admittat, ac fideiussionem aliunde iam acceptatam et usu roboratam, usque ad finalem litis eventum, in suo esse relinquat. Quam majestatis vestrae sacratissimae clementiam et propensionem Deus ter optimus maximus copiose retribuere dignabitur, quod ipsum indignis, ferventibus tamen meis precibus sum efflagitatura. Maiestatis vestrae sacratissimae, humillima vasalla: Beda Szubina, Georgii Mihalovity conthoralis.

Egykorú másolata Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 42.

1728. okt. 25. III. Károly király az elítélt boszorkányok vizsgálati iratai kapcsán Szeged város tanácsától újabb jelentést kíván, ha vajjon az elítéltek azon vallomásaikra nézve, hogy ördögtől megpecsételve lennének, testileg megvizsgálva, valamint az egészségükben megrontott felek kihallgatva lettek-e? Egyúttal Mihalovicsné Szubin Beda panaszait megküldi.

Carolus VI. Dei gratia electus Romanorum imperator semper augustus ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiaeque etc. rex.

Prudentes et circumspecti fideles nobis dilecti. Relata est nobis informatio vestra, regiae cancellariae nostrae Hungarico-aulicae circa quosdam veneficos, partim iam extremo supplicio affectos, partim vero adhuc in carceribus detentos sub 23. mensis proxime praeteriti submissa; in qua licet deducatur, qualis inquisitio de eiusmodi veneficis praevie peracta, quidve idem successive desuper in causam attracti, partim in benigno examine partim in tormentis fassi fuerint; — non tamen exprimitur, an apud illos, qui fatebantur se stigmate quoque signatos fuisse, praevie instituta corporis inspectione eiusmodi stigmata realiter et effective impressa reperta extiterint? ac praeterea, ubi praedicti venefici fatebantur, se huic et illi in sanitate praeprimis nocuisse, dein autem aliquos quidem sanitati rursus restituisse, alios vero exinde mori debuisse, num investigatum quoque ac compertum extiterit? quod revera iidem eiusmodi tempore tale in sanitate nocumentorum acceperint, et exinde prouti moderna fassio innuit, vel mortui, vel vero sanitati rursus restituti fuerint: quae tamen omnia necessario praemitti debeant ad hoc, ut de corpore delicti constare ac desuper ex subsecuta propria confessione rei plene et adaequate convinci potuissent. Haec num circa extremo supplicio iam affectos facta, vel vero et cur omissa extiterint? medio antelatae regiae cancellariae nostrae nobis quantocius perscribetis. Et siquidem adhuc tres ex simili crimine detentas haberetis personas, casu quo dicta corporis inspectio cum iisdem antehac instituta non fuisset, eandem institui et nobis referri curabitis. Pariter etiam in alia acta et facta harum veneficarum, num eadem sive quoad curationem infirmorum, vel vero nocumenta hominibus aeque ac jumentis illata, realiter et effective evenerint? signanter cum vidua Bogadusiana puncto 12-mo fateatur, binis vicibus sacrilege ex ore exceptam consecratam hostiam in cista linteo illigatam haberi, num id ipsum quoque sic repertum extiterit? serio indagabitis et executione latae, aut expost primo ferendae contra easdem sententiae in suspenso relicta, Nos desuper genuine ac circumstantialiter informabitis. Hac occasione copialiter annexum memoriale, nomine Bedae

Szubina Georgii Mihalovitj conthoralis nobis exhibitum, vobis eo fine, ac tali cum benigno mandato communicandum esse duximus, ut siquidem horum, quae in illo deducuntur, in praeattacta relatione vestra nulla reperiatur mentio, num haec quoque, signanter quoad balneationem et ponderationem (cuius in publicis novis mentio facta fuit) praeviae item iam defunctorum ex sepulchro exceptionem et combustionem, inarestatorum ex metu subsecutum ex hac vita decessum, noviterque excogitatum torturae genus, ac factam praefatae instantis ad fideiussionem ex aresto dimissionem taliter, prouti exponitur, evenerint, quoque ex motivo unum et aliud sic factum fuerit, et cur horum nulla in submisso processu reperiatur mentio? pariter genuine ac circumstantialiter nobis incunctanter rescribatis. In reliquo gratia nostra caesareo-regia vobis benigne propensi manemus. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quinta mensis octobris, anno Domini millesimo septingentesimo vigesimo octavo. Carolus mp. — Adamus Acsády, episcopus Veszprimiensis. Elias Wanyechy mp.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 43.

1728. november hó. Szeged város III. Károly királynak október 25-én kelt felhívására igazoló jelentést tesz az elítélt és letartóztatva levő boszorkányokról s Mihalovics Györgyné (Czinczár) panaszlevelében foglalt vádak ellen védekezik.

Sacratissima Caesarea Regiaque Maiestas, Domine Domine nobis clementissime, benignissime.

Maiestatis Vestrae Sacratissimae benignum mandatum de dato Viennae Austriae, 25. mens. 8bris anni labentis emanatum, humillima eaque homagiali cum submissione percepimus, — et ut tam informationem nostram, quam et peractam intuitu illorum veneficorum inquisitionem uberius declaremus, praesentibus humillime inserimus, quod omnino illi venefici omnes ratione stigmatum, non solum examinati et fassi, verum et oculariter inspecti, apud eosque stigmata realiter et effective impressa reperta extitere, quae tamen ex priori relatione nostra ideo exmissa, quod ea fere omnia in loco secreto (non offendendo benignas Maiestatis Vestrae Sacratissimae aures) et effari minus decenti impressa comperta fuerint. Ubi autem praedicti venefici fatebantur se huic aut alteri in sanitate nocuisse, omnino desuper diligens passu in eo inquisitio litteris A. A. notata praesensque demississime submissa peracta extitit, ex cuius contextu manifesti elucescunt, quibus non . . . . intulerunt, aliquorum prout et fassio eorundem intuere sanitati restitisse, alios item exinde mori debuisse. Reliquos vero in fassione praememoratorum veneficorum contentos hinc . . .

. . . . . .

Quod autem Andreas Rósa, frater Danielis Rósa, prout eiusdem et fassio contineret ex incantatione in Martonyos mortuus . . . . . datur plurimi. Catharina vero Szanda, Ladislai Pesthi civis civitatis huius consors gravi laeserat, in carceribus constituta ineundo sanitati restituit. Quod autem adhuc tres captas, nomine Sarae Koncz Rohonkaianae, Bogadussianae et Csikóssianae attinet, eaeque quoque oculata inter inspecta, atque stigmata, priori quidem superius in parte ea, qua sexum monstraret, — alteri vero aeque in loco simili intrinsecus ex parte laeva, — tertiae denique in loco pariter pudendo extrinsece, ex parte dextra realiter reperta, de quibus et in examine fassae sunt. Quibus autem nocuerunt, in premissa inquisitione continetur. In cista autem viduae Bogadussianae sacrae hostiae vestiaria chartula linteo involuta reperta per R. P. Bernardum, scholarum piarum sacerdotem in praesentia domini substituti iudicis nostri Joan. Miller excepta sunt.

Cum autem Maiestas Vestra sacratissima executionem ratione trium inarestatarum personarum in suspenso relinquendam benigne demandare dignata esset, adeoque nos superinde alteriores clementissimas Maiestatis Vestrae Sacratissimae dispositiones praestolaturi sumus. Quod autem certus civitatis calumniator nomine Bedae Szubina, Georgii Mihalovity, alias Czinczár conthoralis contra nos Maiestati Vestrae Sacratissimae tam iniuriosum et omni prorsus veritate destitutum porrexerit memoriale, nos desuper humillime praestando reservamus nobis contra eundem suis viis et modis agendi facultatem. Memorialisque eiusdem expositionem tali humillime declaramus: Absit ne nos absque ulla praevia facta inquisitione, prouti idem calumniator exponeret, tam arduum opus aggressi fuissemus, omnino diligens desuper facta est inquisitio, ex qua . . . . . prouti ex processu videre licet prodiverunt.

Balneatio autem non tanquam infallibile, post habita iam iudicia argumentum, sed per modum alicuius extrinsecae probae peracta est, quae fere per omnes comitatus Hungariae passim practicari solet; quin imo nonnulli subinde comitatus integros pagos cogunt et balneari curant, quam consuetudinem si Maiestas Vestra Sacratissima clementissime sufferre dignabitur, nos humillime in omnibus benignis mandatis accomodaturi sumus.

Incarceratorum porro (post factam iam proprii oris de magia fassionem) ex praetensivo metu subsecutum ex hac vita decessum ulterius humillime explanamus: quod omnino illae tres personae, utpote Helena Köre, alias Kerela, cuius intuitu examen littera A. A. annexum, et Susanna Koresek, cuius propria oris fassio litteris B. B. et Helena Csiszár cuius autem inquisitio literis C. C. signata esset quae posteriores duae in facie iuris magicas artes suas confessae extitissent, ulterior autem earundem investigatio in dies subsequentos reponenda

fuisset, in carcere, habito plenario de ipsis examine, decesserunt, contra quas omnes reliquae unanimiter fassae sunt; nobis autem non constat, utrum a maligno spiritu suffocatae (quia totaliter erunt congrassatae) vel per . . . . . sibimet illatum et omni processus sine poenitentia extinctae extiterunt. Quarta autem, Horváthné vocata, ad fassionem plurium, signanter autem vita eius durante, non simpliciter suspecta, sed divulgata saga . . . . . Quarum cadavera iuxta art. 69. Praxis criminalis igne deleta sunt. (Folytatása hiányzik). — — —

CCVII. 45.

Koncz Sára Végh Istvánné és Bogadusáné halálos ítéleteinek végrehajtására vonatkozó tanácsi határozat.

1729. Die 7. Martÿ in publica magistratuali sessione benignum suae Maiestatis Sacratissimae mandatum debito perpetuae fidelitatis, humilitatis et devotionis cultu acceptatum et praesentatum est, cujus benignis continentiis mediantibus praecipitur, quatenus Sara Koncz, Stephani Végh uxor, alias Rohonkaiana, et Helena, Mathiae Horváth vidua, alias Bogadussiana, adeoque veneficae et manifestae sagae ex ingenita innata altefatae suae maiestatis sacratissimae gratia et benignitate prius quidem decollentur, dein rogo inponantur et concrementur. Quo in passu humillimum morem gerere haud intermissurus magistratus.

Die 9. Marty. In extraordinaria sessione magistratuali ventillata sunt sequentia. Et quidem facta est executio duarum adhuc sagarum et veneficarum personarum, Sarae utpote Koncz, alias Rohonkaianae et Helenae viduae Bogadussianae, virtute benigni suáe maiestatis sacratissimae decreti.

Kivonat a tanácsi jegyzőkönyv II. köt. 506. lapjáról.

CCVII. 46.

1729. márcz. 7. Koncz Sára (Rohonkáné) és Örzse, Horváth Mátyás özvegyének (Bogadusáné) halálos ítélete.

Sententia.

Az ezerhétszáz huszonkilenczedik esztendőben, bőjtmáshavának hetedik napján ezen tettes nemes magistratushoz érkezett kegyelmes koronás királyunk és császárunk kegyes decretuma(búl) szerint az jóknak tovább való megmaradásukra, az gonoszoknak rettentő s irtóztató példájokra, e jelen való személyeknek Isten s világ ellen tett gonosz cselekedetek minden renden lévő uraiméknak ezen súlyos sententia által elejben terjesztetik: Miképen tudniillik ezen gonosztevő és boszorkány Koncz Sára, Végh István felesége, másképen Rohonkáné, Túr nevű helységben, tettes nemes Pest vármegyében levőben születvén, harmincz esztendőket, — és Örzse, Horváth Mátyás özvegye, másképen Bogadusáné, ki is Erdélyországban születvén, 66 esztendőket elért, nem gondolván Isten s világ törvényeivel, sem pedig azoknak kemény büntetésével, az Mindenható teremtő Istent, boldogságos szűz Máriát és Istennek minden szenteit megtagadni és az szent keresztségről lemondani, az keresztény hitről leesküdni, Istennek parancsolatit félre tévén, az pokolbeli ördögöt az emberi nemzet üdvösségének szörnyű ellenségét, akinek magukat egészben testestűl s lelkestűl örökösen rabjává tették és kötelezték és örökösen arra magukat vetették, vélük tett szövetségbűl teremtő Isten helyett imádván, az teljes szent háromságnak és boldogságos szűznek és minden szenteknek s angya-

loknak magukat ellenségévé tenni és test szerint (a gonosz lélekkel) az paráznaság és ocsmányság gonosz lel(kével)kekkel test szerint vétkezni és azon pokolbeli sátán által az testét megbillegeztetni és velük éjjeli tánczokra és gyülésekre járni, az Krisztusnak szentséges testét áldozás idején az szájokból kivévén, illetlen helyeken elhányni, sok rendbéli embereket testekben s jó egészségekben megrontani, amint említett Rohonkáné maga szülött egy fiát és egy leányát is ördöngös mesterséggel megrontván, ez világból kivégezni és más sok rendbéli számtalan iszonyú gonoszságokat az első három esztendőktől, az második pedig tizenhárom esztendőktől fogvást végben vinni nem szörnyűködtek, az pokolbeli sátánnak híven szolgálni.

Azért is hazánk élő és más országi sok rendbéli törvények (szerint úgymint) signanter autem juxta Aum 23 par. 3ae Oper. Decr. Tripar. Praxis Criminalis ar. 60. Benedicti Carpzovii Par. 1ae Quaestion. 49. n. 17., 19., 23., 28., 29., 71., et 73. Caroli 5. ar. 109. (jóllehet elevenen tüzet érdemelnének, mindazonáltal kegyelmes urunk ő fölsége magával született kegyelmessége s gratia által[1]) jóllehet elevenen tüzet érdemelnének, mindazonáltal kegyelmes urunk ő fölsége magával született kegyelmessége s gratiája által az iránt B. die 21. . . . praeterit . . . . Ao modo labentis Bécsből ezen tekintetes n. magistratushoz érközött kegyelmes decretumának parancsolatja erejével elsőbben fejök fog vétetődni s azután ismét az testek tűz által fog megemésztetni, deliberáltatott.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 47.

1730. deczember hó. Lőrik Marianna, Kázár Ádám özvegyének kínzó vallatása alkalmával feltett kérdések.

Lőrik Marinka, Kazari Ádám özvegye, Radvány nevű helységből, t. n. Zólyom vármegyében levőben született, annorum circiter 65. 10 esztendőtől fogvást itt lakik, koldulásával élt.

1mo Miképen vesztetted meg Nagyfejű Tóth Istók unokáját?

Ad 1um

Alant: N. B. Kik volnának bizonyságok.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 48.

1730. deczember hó. Lőrik Marianna, özvegy Kázár Ádámné vallomásai az ellene kivett tanúvallomások fölött.

Ad fassionem Francisci Uj, aliter Kocsis.

Ad 1um Vallja, hogy leánykorában Beszterczebányán Mogyori József közönséges gazdaembernél szolgálván, az tanította őtet az napba nézni, hogy fehér makkot megtörvén, annak olajával szeme

[1]) A zárjel között keresztül húzva.

fényét megkente és az gyenge napba nézvén, annak sugárjai megmatatják, ha valakinek valamely eltévelyedett marhája, jó szaga vagyon, de olyan olajt nem tud csinálni, hanem azon gazdája adott volt neki. Most pedig, mivel az szemefénye megvesztegetődött, nem annyira látja meg.

Circ. 4 esztendeje bizonyos szegedi csikósnak is megmondotta, hol vagyon elveszett lova. Meg is találta.

Az nap megmutatja bötűk szerint, hol vagyon olyan elveszett jószág.

Az palánkban levő kútat pedig, melyben két harang és kincs vagyon, mástul hallotta ott lenni.

Reliquas Franc. Új, fassionem fatet: Tudna az tükörön által is látni és jövendölni, de szeles napfényben nem lehet nézni.

2° Ad fassionem Joannis Orvos.

Ad 2um Vallja, hogy kakas tollábul, söprűből és az pertonam szőriből egy keveset szakasztván, füstölte. Tyúk ganéjával is füstölte, aspersorium fáját pedig az katlanba tévén főzte s abban három ízben fejét megmosta.

3° Ad fassionem Judithae Tóth, Martini Sebestyén uxoris.

Ad 3um Tagadja, hogy bábának ajánlotta volna magát Sebestyén Mártonnénak és hogy megrontotta volna gyermekét — tagadja.

Azt is tagadja mondani, hogy ha őtet hívatta volna, semmi gondja nem lett volna fiacskájának. Caeterum negat.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 49.

1730. decz. 12. Lőrik Marianna, Kázár Ádám özvegyének boszorkánysági ügyében kivett tanúvallomások.

Anno 1730. die 12-um Xbris infrascripta contra Mariam Annam Lőrik, Adami Kazar viduam, inquisitio subsequa modo est peracta.

Primus fatens. Circumspectus Ioannes Orvos, inhabitator huius civitatis, annorum circ. 25. iuramento mediante vallja: Az elmult pünkösd tájban az fatens igen rosszúl lévén, Lőrik Mariankát hívatta az asszonyok által. Nem ment hozzája. Azután felesége ment érette, kérte menne hozzája; felele az asszony: egy kisebb dolgom is nagyobb annál, mondá az fatens. Gyűj velem, másképen is el köll jönnöd. Felele ismét: no fiam mindjárt megyek. Amint is elmenvén, megkente az fatenst, mindjárt jobban lett. Az fatens felesége is egy kevéssé rosszúl érezte magát, kenné meg; megkenvén, mindjárt rosszabúl kezdett lenni, annyira, hogy egészben megmerevedett az teste. Egész éjszaka semmit sem aludt, se nem evett, se nem ivott negyed napig és esze nélkül beszéllett. Nem szenvedhetvén az fatens, említett Lőrik Mariankát hívá feleségének gyógyítására. Oda menvén, mondá Lőrik

Marinka: no fiam semmit ne félj, én leszek, aki meggyógyítalak és harmad napra könnyebben leszesz. Az kakas hosszú tollát, söprűt küszöbön elvágván, szénvonó pemetbül is darabot vágván, templombúl aspersoriumnak fájábul szöribül is s. v. tyúkganéjbul vévén, öszve tevén s füstölte az fatens feleségét és szentölt vizet itatott véle. És harmadnapra, amint megmondotta Lőrik Marianna, jobban lett. Azon betegségében sokszor mondotta az fatens felesége: ha én kimondhatnám annyira, hogy ki is fáradott belőle, de többet nem mondhatott. És amidőn füstölte volna az fatens feleségét, annyira megragadta az Lőrik Mariankát, alig tudták kivenni keze közül és földre teperte. És annak előtte papok is mentek hozzája, nem szólott senkinek is, hanem az asszony mihelyest oda ment, azonnal boszorkányozta és kiáltotta: ti nem látjátok ennek az fejét, olyan mint három akós dézsa, alig fér meg köztetek.

2ª testis. Juditha Tóth, Martini Sebestyén uxor, annorum circ. 19. praestito iuramento vallja: Az elmúlt aratás tájban az fatens terhes lévén, egykor az úton menvén, megszólította Lőrik Marinka, mondván: no fiam engem hívj bábának, sem neked, sem fiadnak nem lesz semmi gondja. Mivel pedig soha sem hallotta az fatens bába voltát, nem őtet, hanem mást hívatott. Három hónapra megromolván az gyermek, az nyakát kitekervén, az hasacskáját bal ágyékához húzták, háta gerinczét vállára húzták, csípőjét jobb kézre tekerték, szemeit egészen elfordították. Romlásának heted napjára, jóllehet nem hívattatott Lőrik Marinka, fatenshez menvén, megtekintette az gyermeket és fejibül, hátul füle tövébül ki lévén szedve az csont, azt észre nem vette az fatens, azt is megmutatta nékik, azután mondá: ha engemet hivatott volna bábának, semmi gondja nem lett volna. Azután fürdőt csinálván néki, holt szenet vetett beléje, megfürösztötte és jobban kezdett lenni az gyermek, mondván: akárki rontja meg, ő meggyógyítja. Elmenvén azon asszony, kevesellette a fizetést, circiter két hét mulva ismét újabban kezdett rosszul lenni és homlokából, vakszeme tájárul és egész feje tetejibül az csontot kiszedték és ötödik hétre meg is holt beléje.

Tertius testis. Franciscus Új, aliter Kocsis, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 3 esztendőkkel vásárhelyi bizonyos embertül egy piros pej csikó lovat, melynek az bal felől való lapoczkáján I. P. nevezetes billeg volt, aztat kevés nap mulva elszalasztotta, fejében lévén az kötőfék és nyakában ismét kötél, gondolván az bizonyság, hogy azon emberhez, akitül az lovat vette vala, vissza szaladott, keresésére ment. Ottan nem találván az lovat, ismét hazatért. Mindszenten Lőrik Marinka az bizonyság után menvén, mondá néki: . . . . . mind kárvallott ember. Felelte az bizonyság: igen is. Szállására, akkori révész házához híván a bizonyságot, Lőrik Marinka mondá: hogyha Bécsen felül száz mértföldre ment volna is, meg mondaná néki; ki is az napba nézvén, mondá: hogy kőrösi ménesen vagyon, de Alpáron

iszik. Elegendő hitelt nem adván a bizonyság, tudakozá, minemű szőrű volna azon ló. Ismét kiment Lőrik Marinka, néze az nap fényébe, mondá: hogy tiszta piros pej s mind farka s mind sörénye fekete. Ismét tudakozá az bizonyság, mit tapasztalna azon ló felül. Ugyan megint kiment a napba nézni, hogy I. P. billeg vagyon az bal lapoczkáján ütve és az porban kirajzolván az bizonyságnak I. P. mondván: Juhász Pali billegje vagyon rajta. Azt is mondá, hogy az kötőfékjét s kötelét kivették az fejibül s nyakábul, noha ugyanazon elveszett lovat soha Lőrik Marinka nem látta s mivoltát nem tapasztalta az előtt. Parancsolá ismét az bizonyságnak, menne vissza és nemes város pecsétes levelével jönne, akkoron újabban megmondaná, hol vagyon elveszett s megnevezett lova. Visszamenvén az bizonyság hozzája, másnap tudakozta, minemű választot adna néki. Akkor ismét az napfénybe nézvén Lőrik Marinka, mondá: hogy az lovát Tiszántúl Kovácsházán lévő rácz méneshez vitték, ottan úgymond 3 pásztor vagyon, azok között lenne lova is. Az bizonyság oda menvén, 3 pásztort tapasztalt ottan, egyik mindazonáltal az ménes körül nem volt, úgy hasonlóképen az lovat is nem találta azon ménesen. Ugyanazon útjában ismét az napfénybe nézvén, az többi között előhozta az bizonyságnak, hogy Szegeden, Fazekas Ferencz úr szőlőjében vagyon egy gödör mellett egy verem, ottan sok kincs találtatik. Tavaly megint ugyan Szegeden lakván, Lőrik Marinka mondotta az bizonyságnak, hogy az palánkban amint az vásár szokott lenni, egy kő kút találtatik, abban két harang vagyon elrejtve és sok kincs.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 50.

1730. deczember hó. Lőrik Marianna Kázár Ádám özvegye boszorkánysági ügyében ügyészi vád.

Levata causa amplissimi magistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis i. cottui Csongradiensi adjacens ut A. contra et adversus Mariam Annam Lőrik, Adami Kázár, inhabitatoris condam Szegediensis relictam viduam personaliter in vinculis adstantem malefactricem ut I.

Et pro eodem domino magistratu et A. egregius Mathias Khlósz qua liberae huius regiaeque civitatis Szegediensis fiscalis, adeoque sufficientibus requisitis instructus (praemissam) praemissis praemittendis, reservatisque reservandis proponeret actionem sequentibus: Qualiter eadem malefactrix I. nescitur unde mota, quove maligni spiritus impulsu ac persvasionibus ad id inducta, spretis ac conculcatis omnipotentis Dei gratÿs, cum daemone pactum ineundo, eiusdem ope illicitisque artibus complures homines quoad valetudinem destruere (ut sub F. producta testium fassiones comprobarent) ac pari daemonis ope et arte priori nonnullos sanitati restituere, aliaque a naturae ordi-

nario cursu longe abhorrentia practicare praesumpsisset; paenam in generali regni decreto eatenus sancitam incurrere minime formidando.

Vellet proinde procurator domini magistratus et A. ob eiusmodi horrenda et execrabilia magica facinora, et per haec pluribus illata et causata damna in promeritam sibi paenam, aliorum vero terribile exemplum, eandem malefactricem I. iuxta patrias regni constitutiones signanter vero tit: 15. Par: Iae O. D. T. directionis Kithon. c. 9. 30. et Praxis Criminalis Kolonicsianae (?) Par: IIae art. 60. aliasque passim leges, usum denique et consuetudinem igni concremandam adiudicari et executioni demandari. Praevia, si visum fuerit, ad revelandos complices, factorumque uberiorem explanationem eiusdem I. torturae subiectione legibus regni ac usu id ipsum connexive exposcentibus.

Kívül: Decessit in carceribus Maria Anna Lőrik in crimine magiae accusata. 1730.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 51.

1731. okt. 29. Boszorkánysággal vádolt özv. Csuka Péterné Czinderi Ilona, másképp Csipkekötő asszony rontásaira vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1731. die 29 octobris.

Primus testis circumspectus Stephanus Siha, inhabitator huius civitatis, annorum circ. 60. Iuramento mediante fatet: hogy ennekelőtte harmadfél esztendővel az fátens Csipkekötő asszony fiát megfogadván béresnek, félesztendő alatt elszökött. Nem nagy idő alatt hozzája menvén említett Csipkekötő asszony, kérte az fatenstül félesztendőre esendő bérét. Felele az fatens: azt is bánom amit adtam neki; nem adok, úgymond, miért ki nem töltötte esztendejét. Az alatt ki ment az fatens a házbúl előle, monda Csipkekötő asszony oda be az fatens feleségének: no — úgymond, had járják meg, adnátok még. Circiter harmadfél hétre az fatens feleségének az jobb felül való csípeje igen nagyon kezdett fájni, — mint egy-egy holnap alatt egész teste, keze, lába össze volt húzva, annyira, hogy maga kezével sem nem ehetett s nem is ihatott és lábain nem járhatott és sok keserű kínokat szenvedett. Mintegy félesztendő mulva azon cselekedet által ki is múlt ez világbul. És mind holta napjáig azt mondotta, hogy Csipkekötő vesztése által kell neki ez világból kimúlni. Az fatens menye ismét circiter félesztendő mulva felesége halálának, gyermeki ágyban lévén, alig volt két hétig gyermekágyában, egykor viradóra mondá az fatensnek az maga menye: Apám uram, mennyit kiáltoztam kegyelmedre az éjszaka; tele volt az ház boszorkánynyal és sokat köpdöstek reám azon éjszaka. Mind az két kezét összezsugorították. Más napra kelve, ismét az lábait húzták össze úgyannyira, hogy sem kezével, sem lábaival nem birhatott és mintegy három hétre meg is holt beléje.

Secundus testis, circumspectus Andreas Hódi, civis huias, annorum circiter 50, christiani fide modi iuratus dicit: Ennek előtte circiter 2 esztendővel egykor az fia esős időben haza jövén városbul, ágyba esvén, két hét alatt az bal lába és az két csípeje kifakadott néki és igen nagy sebje volt. Circ. harmad nap mulva odamenvén Csipkekötő asszony, kérdé az fatens nyavalyás fia: mit adott kegyelmed anyámasszony néki. Mondá az anyja: semmit sem. Felele az gyermek: jaj, miért nem adott . . . . . valamit néki. És mint új harmadnappal, hogy Csipkekötő asszony nála volt, az gyermek szava el is veszett s nem szólhatott; ötödik hétre meg is holt. A fatens és más szomszédi Csipkekötő asszonyra gyanakodtak fiának megrontása végett.

Tertius testis, circumspectus Emericus Babarczy, civis annorum circiter 25. iuramento mediante fatetur: Anno 1725 az fatens feleségét gyermekágyban megrontották volt; az fél felét egészen és mint az gombolyag, úgy kelle feküdni neki. Gyanakodott justificált boszorkány Szandánéra. Oda hívatván és examinálták őtet. Szandáné pedig sok égett-bor ital után nagy nehezen megvallotta, hogy Csipkekötő asszony rontotta meg. Az fatens tehát mondá: na mindjárt ide hozom lófarkán. Mondá Szandáné, nem kell úgymond, hanem magam fogom ide hínya. Amint elhívta volt, de bé nem mert menni, hanem az útczán levő szomszédok körül járt. Az fátens anyja kimenvén és behíván Csipkekötőt, az fatens feleségét nyálával megkente és már harmadnapra meggyógyúlt. Gyanakodik azért az fatens, hogy bábának nem hítták, akkoron megrontván, az időtül fogvást még lesz gyermeke. És ennekelőtte mintegy két holnapja, akkor is megrontódott az felesége és mint az gombolyag összehúzattatott. Érette küldetvén Rusinkáné, annak a szaván nem jött Csipkekötő asszony; hanem a fatens anyja odamenvén, mondá: jőjj hozzám, ne köszönd ha az férfiak jönnek éretted. Elmenvén és megkenvén nyálával egyszer vagy kétszer, mindjárt meggyógyúlt. Azon gyógyítására, hogy soha senkinek sem fogja mondani a fatens anyja, meg kelletett esküdni. Hogy pedig a minapában híre volt, hogy az Csipkekötő asszony megfogattatik, Rusinkáné mondá az fatens feleségének: talán te is oda voltál bizonyságra. — Mondá: Én nem voltam. Felele Rusinkáné: te is olyan vagy, mint az többi. Csipkekötő asszony leánya is odamenvén az fatens anyjához, hogy valami portékáját fogja oda vinni, felele az fatens anyja: az férfiak híre nélkül nem cselekszem. Nem is cselekedte.

Quartus testis. Helena Maracsko, circumspecti Tóth uxor, annorum circiter 44, iuramento mediante fatetur: hogy ennekelőttc 7 esztendőkkel az fatens szegényeket étetett. Ott volt Csipkekötő asszony is, mondá az fatensnek: Ilona asszony, kié ez az gyermek. Mondá az fatens: az én fiam. Ismét mondá Csipkekötő: Nékem is vagyon egy leányom; ha az isten felneveli, másnak nem adom leányomat, hanem

neki. Mindaddig valahol látta, jó szót adott az fatensnek és fiának. Tavaly pedig Szt.-Mihály napja tájban bízván az fatens Csipkekötő igéretében, leánykérőket küldött hozzája. Csipkekötő pedig napról-napra, hétrül-hétre halasztotta az dolgot. Elúnván pedig mind a fatens s mind az kérők sok terminusát néki, lemondottak róla. Azalatt ismét majd tíz, vagy 12 követjét küldötte az fatenshez Csipkekötő, csak legkisebbet küldjön is, oda fogja leányát adni neki, hogy az idén — úgymond — meg nem házasítják. . . . . aztán ismét Szt.-Imre herczeg napján maga ment Csipkekötő asszony hozzája, mondá: hogyha kell-e az leánya, vagy sem, mert Dorosmára kéretik az leányát. Akkor is mind fatens urastúl s mind ura lemondottak róla. Karácsony előtt cir. 3 héttel az fatens fiát az boszorkányok megnyomták egy éjszaka hétszer, hol holló, hol disznó, kutya s más képében. Az fatens félvén, hogy az fiát elrontják az boszorkányok, gyakorta virasztotta. Egykor éjszakának idején szép holdvilág lévén, az fatens semmit sem aludt, ajtó nyílást hallott. Gondolván az fatens, hogy valamely cselédje ment ki. Hát látja Csipkekötő asszonyt ruhájában bémenni és keresztet is csak félig vethetett magára az fatens, mindjárt az szele elnyomta és két kulcsot az szájába vetette az fatensnek s majd az füléig húzta kétfelől az száját és mindjárt hideggel törte, mihelyest elhagyta az gyötrést. Mindjárt bizonyságot tett urának és fiának az fatens, mondván: talán mindnyájan megholtatok, mennyit gyötrött, csigázott az Csipkekötő asszony. Azután harmadnapra az fatens czombja, térde, térdén alúl 3 helyen mintegy forintos, kifakadott. Pünkösd tájban Gyulára menvén gyógyítani magát, mihelyest látta az orvos az sebjét, mindjárt megmondotta, hogy vesztés; megmondotta, hogy jól ismeritek, kitül vagyon, igen jó emberetek, de nem akarta megnevezni. Bizonyos írt s orvosságot adván neki, bíztatta, hogy attúl meg fog gyógyúlni, csak ne újítsák: amint is véle kötözvén meg is gyógyúlt, hanem csak mintegy gombostű foka látszatott. Templomba is és máshová is elmehetett. Midőn pedig templomba járt az fatens, mindenkor úntatta Csipkekötő, miért nem megy hozzája. De még sem ment, hanem egykor olyan szín alatt, hogy az lánya csöcse kifakadozott, menne azt nézni. Az fatens kalácsot s bort vivén, oda ment; s midőn visszatért, az útjában Moyzes háza körül az lába eltüzesedett és haza menvén, nagy nehezen azon éjszaka még nagyobbra fakadtak az fatens sebjei, mint azelőtt. De azután avval sem gyógyult, aminemű füvet s írt adott gyulai asszony, valamint megmondotta volt néki. Mostani aratás tájban pedig egy szövőszéket kéretett Csipkekötő az fatenstül, oda is adta néki s még kölletett volna néki, haza is vitette az szövő székjét. Azután ismét maga hozzája ment az fatenshez, tudakozta, ha gyógyulhat-e? Mondá néki: dehogy gyógyulok; ha Istentül volna nyavalyám, eddig régen meggyógyultam volna. Azután mondá az fatens: az Isten meg ne mentse

ezen az világon az tűztül, az másvilágon az örök gehenna tüzétől, aki . . . . . is annyira felkonczolt. Felele Csipkekötő: úgy, úgy, de mit átkozódol, az Isten még jobban meg fog büntetni. Akkoron szemére hányta az fatens urával együtt neki, miképen nyomta meg, s az többit. Felele: noha én olyan vagyok, rakjátok reám. És amidőn kiment a háztul, mondá nékik: most nyomódott volna le az boszorkány hírem, de ismét feltámasztjátok. Az időtől százszorta nagyobb kínban vagyon az fatens; mihelyst elment, százszor nagyobb kínban vagyon bizonyság, mint ekkoráig.

N. B. Qui contra ipsam fatentur, illi etiam examinandi sunt.

Quintus testis. Circumspectus Georgius Tóth, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 55. Iuratus, examinatus, fassus est. Midőn ennekelőtte circ. 7 esztendőkkel szegényeket étetett volna, Csipkekötő asszony is étetésben jelen volt, mondá az fatens feleségének. Kié ezen gyermek? Felele az fatens felesége: az én fiam. Ha az isten élteti, nekem is vagyon hajadon leányom, másé nem lészen, hanem a kegyelmed fiáé, — s az többi, mint a praecedens fatens, felesége vallja. Hanem nem látta, mikor az kulcsokat a felesége szájába vetette. Midőn az fiukat az boszorkányok szokta volna nyomni éjszakának idején, szép holdvilág lévén, mindjárást őtet az felesége felköltvén, megbeszéllette néki, miképen szelet bocsájtván reája, két kulcsokat kétfelől az szájába akasztván, csaknem az füléig húzta említett csipkekötő asszony. Azt is vallja, hogy annakelőtte Mindszenten laktában volt rosszúl az fatens felesége; de azután hét esztendőkig semmi gondja nem volt, hanem tovább fellebb nevezett dologért, amint nagyon gyanakodik reája, történt. Caeterum uti immediate praecedens testis per omnia conformiter.

6. testis. Agnes Horváth, Georgii condam Széll relicta vidua, annorum circiter 65, iuramento mediante fatetur: Az proxime elmúlt aratás tájban, midőn egykor fatens leánya Széll Ilona, Nagy István felesége az háza mellett ment volna, Csipkekötő asszony hajadon leánya előtalálván, kiáltotta Széll Ilonára: szép vagy hátul. Mely mondását aprehendálván, panaszolta az anyjának, fatensnek. Az fatens ismét azon mondásáért pírongatta Csipkekötőné leányát. Másnapra virradóra, noha annakelőtte semmi nyavalyája nem volt, az fatens öt heti unokája megholt. Azután Csipkekötő asszony, noha nem hívattatott, oda menvén, felvette kezeibe az megholt gyermek testét s azalatt az ruhácska, melylyel az álla fel volt kötve, elveszett. Keresvén az ruhácskát, gyanakodtak, hogy az Csipkekötő asszony vitte volna el s mondá az fatens Csipkekötőnének: ezt te ölted meg. Felele amaz: megölte az Isten; és azzal elment az Csipkekötő asszony.

7us testis. Circumspectus Michael Paraszt, inhabitator huius

civitatis, annorum circ. 50. iuratus, examinatus, fassus est: Ennekelőtte circ. 6. esztendőkkel, Csipkekötő asszony Lőrik Jánosnál az fatens házában lakván, az fatens leánya, Anna, Kis András hitvese, aki most Mélykúton lakik, ismét Lőrik szomszédjában lakván, nem tudja miért, összeháborodott az említett két asszony; pöröltek. Paraszt Annának nem nagy idő múlva minden teste kezdett rothadni, romlani. Hallotta az fatens leányától, hogy minden gyanúsága Csipkekötő asszonyra volna; és még most is nyomorúlt.

8us testis. Szarvas Ilona, Paraszt Mihály felesége, annor. circ. 45, iuramento mediante vallja, ut 7-us immediante praecedens testis, addito hoc: hogy midőn az fatens siratta nyomorodott leányát, ott lévén Csipkekötő asszony, megesküdvén az fatens leányának, fejére tevén kezét, mondotta: hogy abból soha meg nem gyógyulna. Az fatens veje pedig, Kis András késsel is kergette Csipkekötő asszonyt, gyanakodván reája, de be nem érte. Most Dorosmán, annakelőtte pedig itten lakozó Sára, Horthy Jakab felesége, útcza hallatára kiáltotta Csipkekötő asszonynak: Te boszorkány, szt. György napkor is megfejted az tehenemet.

9us testis. Catharina Csúri, Joannis Fenyvesi uxor, annorum circ. 29. iuramento mediante vallja, hogy Csipkekötő asszony most két esztendeje az fatenshez menvén, kolbászt kért tőle. Amaz nem adott neki, hanem mondotta: másszor jőjjön, adna neki. Mihelyest oda elment, mindjárt nagyon kezdett egyheti gyermeke az fatensnek sírnya, rínya. Harmadnapra egy ökölnyi bele leszállott és harmadik holnapra meg is holt beléje és nagyon gyanakszik reája.

10us testis. Emericus Siha, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 36, praestito iuramento vallja, hogy circiter harmadik esztendeje, Csipkekötő asszony fia az bizonyság atyjánál szolgálatban lévén, esztendejét ki nem töltötte. Midőn pedig az Csipkekötő asszony fiának arra az időre, ameddig nála volt, bérét kérte volna s amazok pedig nem fizettek neki, hamarjában az fatens anyja megrontatván, mintegy 8 hétig sínylődvén, megholt. Midőn pedig az fatens N. Miller úr substitutus bíróságában Csipkekötő asszony ellen gyanúságból panaszt tett volna, Csipkekötő asszony fenyegetéssel mondotta az fatensnek Miller úr udvarában: no úgy mindezt megbánod. Circ. hat hétre az fatens feleségén hasonló nyomorúságos rontásba esett, mint az anyja volt, Circ. 8 hét mulva az is megholt.

11us testis. Catharina Süvegh. Circumspecti Gregorii Babarczy uxor, annorum circ. 50. iuramento mediante: Ennekelőtte mintegy 3 esztendőkkel az bizonyság menye, Török Anna az balfelől való tagja egészben meg volt rontva. Megégetett Szandánét gyógyítani hívatta, ki is felele, hogy ezt meg nem gyógyíthatja, mondván azt is, hogy ha hamarjában nem hívatják Csipkekötő asszonyt gyógyíttatására, meg is fog halni azon rontásban. Olyan rontásban pedig két ízben volt az

bizonyság menye. Mindkétszer Csipkekötő által gyógyíttatott meg. Említett Csipkekötő asszonyt tehát hívattatott az bizonyság, izenvén neki, ha szépszerivel el nem akarna jönni, másképpen is az lófarkán is elhozatnák. Elérkezvén azért Csipkekötő asszony is, hájat kért, azzal megkenvén az bizonyság menyének kérésére, de nem tudja az bizonyság, ha azzal kenyte-e meg, vagy mással, mivel kiment előle. Mindazonáltal az menye azonnal meggyógyult, hozzátévén, hogy azon gyógyítását senkinek meg ne mondja az bizonyság.

12us testis. Anna Török, circumspecti Emerici Babarczy coniux, annorum circit. 20. Deposito iuramento vallja: hogy circ. 3 esztendeje az bizonyság bal fele egészlen meg vala rontva. Csipkekötő asszony gyógyittatására hívatván, kért kenyni való hájat. Mindazonáltal nem hájjal, hanem nyálával kenyte meg az bizonyságot Csipkekötő asszony. Sőt ha mondotta az bizonyság Csipkekötőnek, hogy hol fáj neki, s hol kenyje meg, felele reája, tudja ő, hol kelletik megkenni. Annakelőtte pedig Szandáné is kente a bizonyságot, de semmit sem használt; meg is mondotta, hogy ő sem segíthet, hanem akire a szívük fáj; tudakozván, ki volna az, felele, hogy Csipkekötő. Ki is mihelyest az bizonyság rátette az kezét, mindjárt jobban lett. Két ízben volt az bizonyság olyatén nagy rontásban. Elsőben pedig Szandáné azt is mondotta, hogy ha Csipkekötő hamarjában az bizonyság gyógyíttatására s orvoslására nem hívattatik, meg is kell halni neki azon rontásban. Tavaly Portiuncula napja tájban az bizonyság akkoron is Csipkekötő asszony nyálával megkenvén, azonnal egészségére hozattatott az bizonyság.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 52.

1731. november hó. Boszorkánysággal vádolt Czinderi Ilona Csuka Péter özvegye, máskép Csipkekötő, önvallomásai.

1mo Kit gyógyított az fatens.

Ad 1um Vallja, hogy Babarczy menyét gyógyította; vajjal kente és szent Márk napján kötött búza koszorúval kötötte.

2o

Ad 2um Vallja, hogy Siha Istvánné, alias Tokdi, betegségben hozzája hívatta őtet s mondotta: hogy tudod-e, miért hívattalak? Felele az fatens: nem tudom. Mondá néki: mindegy, gyanúm reád vagyon; hanem gyógyíts meg és egész estvélig nála, árestomba tartotta.

3o

Ad 3um Azt is vallja, hogy Furuglás Tóth Györgyné szemére hányta szitokkal, hogy képében megnyomta az fatens.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 53.

1731. nov. 14-én. Boszorkánysággal vádolt Ergelőczy Ilona, Csuka Péter özvegye, máskép Csipkekötő asszony elleni ügyészi vád, vádlottnő önvédelme, kínvallatásra való elítélése.

Processus contra et adversus Helenam Ergelőczy, alias Csipkekötő, Petri condam Csuka relictam viduam, in crimine magiae incusatam institutus.

Anno 1731. die 14. mens. 9bris, occasione malefactorum.

Levata causa amplissimi magistratus liberae regiaeque Civitatis Szegediensis, i. cottui Csongradiensi adiacente ut A. — contra et adversus Helenam Ergelőczÿ, alias Csipkekötő, Petri Csuka condam huius liberae regiaeque civitatis Szegediensis inhabitatoris relictam viduam vinculis personaliter adstantem, ut I.

Et pro eodem domino magistr. et A. egregius Mathias Khlósz, praefatae civitatis fiscalis atque adeo sufficientibus iuris requisitis instructus, (praemissam) praemissis praemitti et reservatis reservari assolitis, inhaerendoque privilegÿs magistratualibus, cum praehabita protestatione delegeret actionem sequentibus: Qualiter eadem personaliter adstans I. nescitur unde mota quoque maligni spiritus impulsu ac persvasionibus ad id inducta, spretis conditoris sui omnipotentis Dei gratiis, daemonique illicitis et tam iure divino, quam humano prohibitis artibus utendo, se se eidem maligno spiritui mancipare, compluribus hominibus (ut sub D. appareret) quondam gravissimos dolores et cruciatus, ultimamque valetudinis ruinam causare et subinde nonnullos, invocata eiusdem maligni spiritus ope, iterum valetudini modis et artibus illicitis restituere, aliaque a naturae ordinario cursu abhorrentia practicare praesumsisset, paenam in generali regni decreto eatenus sancitam incurrere minime formidando.

Vellet proinde procurator d. M. et A. in promeritam sibi poenam et aliorum terribile exemplum, ob eiusmodi horrenda et execrabilia magica acta, perque haec hominibus illata damna, eandem malefactricem I. iuxta patrias regni huius constitutiones signanter vero tit: 15. Part. I^{ae} O. D. T. et S. Steph. Lib. II^{i} cap. 31 et 32 ac S. Ladis. Lib I. cap 34, directionis item Kith. cap. 9. quaest. 30 et Praxis Criminalis Part II. art. 60, aliasque partim regni leges, praevia si necesse visu fuerit eiusdem I. torturam subiectione, legibus regni ac usu id ipsam connexive exposcentibus.

+

In vinculis personaliter adstans I. coram A. magistratu comparendo ad levata tenus productam contra se testium fassionem replicat sequentibus:

Replica Malefactricis Csipkekötőianae, Helenae Ergelőczÿ, Petri Csuka relictae viduae.

1° Ad fassionem Stephani Siha.

Ad 1um Vallja, hogy semmi hírét fiának nem hidte Siha Istvántul, hanem az saját ingét, melyet Csipkekötő maga adott fiának s oda fogtak vele, kérte. Caeterum, hogy fenyegette, vagy megrontotta volna, tagadja.

2° Ad fassionem Emerici Babarczy.

Ad 2um fassionem qualificative mondja, hogy az kenésre adatott háj elfogyván, nyálával is kenyte; másodszor ismét az hájbul is megmaradott, azt visszaadta az bizonyság anyjának. In reliquo negative.

3° Ad fassionem Helenae Masacsko, Georgii Tóth uxoris.

Ad 3um Az rontást per omnium tagadja.

4° Ad fassionem Georgii Tóth.

Ad 4um Simpliciter negat, hogy vagy fenyegetett volna, vagy megrontotta, vagy maga képében az éjszakának idején oda ment volna.

5to Ad fassionem Agnetis Horváth, Gregorii condam Széll viduae.

Ad 5um Hoc quoque negat.

6to Ad fassionem Michaelis Paraszt.

A 6um Mondja, hogy Paraszt Mihály leánya Anna franczuros lévén, ő igazította Rácz Katához orvosoltatni.

7° Ad fassionem Helenae Szarvas, Michaelis Paraszt uxoris.

Ad 7um Negative mondja, ha Paraszt Mihály felesége nem ivott volna, bizonyos nyavalyábul kigyógyult volna.

8° Ad fassionem Catharinae Csúri, Joannis Fenyvesi consortis.

Ad 8um Simpliciter negat.

9° Ad fassionem Emerici Siha.

Ad 9um Negat minus. Mondja, hogy annakelőtte 6 esztendőkkel elesett Siha Imre felesége, amint maguk vallottak amazok és attúl fogvást volt beteges.

10° Ad fassionem Catharinae Süvegh, Gregorii Babarczy consortis.

Ad 10um Vallja, hogy meggyógyította ifjú Babarczinét és midőn az kenyésre adott háj elfogyott volna, nyálával is kenyte, azokat ugyan meggyógyult, az többit pedig tagadja.

11° Ad fassionem Annae Török, Emerici Babarczi coniugis.

Ad 11um Mondja, hogy más nyavalyája nem volt Babarczi Imre feleségének, hanem a mádrája szállott le s azt orvosolta s midőn az háj elfogyott, nyálával is kenyte meg.

Pro domino M. et A. super replica malefactricis I. ac in eadem contenta eiusdem I. quoad nonnulla puncta affirmativa, quoad aliqua simplici negativa, quoad complura vero qualificativa responsione solem-

niter protestaretur et vi suae generalis reservatae inhaerendo privilegiis magistratualibus pari cum protestatione diceret: Personaliter adstantis I. praeinserta responsio vel est affirmativa, et eatenus actionetenus a procuratore domini M. et A. petitae poenae I. et obnoxia, — vel vero est simpliciter negativa, et in eo casu tum ex ratione status privilegiati causarum magistratualium, dictante quaest. 33. cap. 9. Kith. tum vero pariter ex fundamento quaestionis 16. cap. 6. Kith. in § si reus actionem Actoris simpliciter negat et totam quantam immunitatis et innocentiae praetensae probam pars F. in se assumpsisset: sin autem partis I. responsio est qualificativa, tum etiam iuxta quaest. 18va cap. 6. Kithonichiani malefactrici I. indemnitis suae proba incumberet cui porro ut instantaneae et ad amussim satisfieret, procurator dni M. et A. enixere cuperet, addendo nihilominus sequentia in considerationem exactam esse summenda: primo; famam constantem iam ab aliquot annis de totiesfata malefactrice I. fuisse apud honestae vitae tam viros, quam faeminas, eam magicis artibus deditam esse; — 2-do, talem eandem exstitisse adhuc anno 1728 similis farinae saga, ob idem delictum igni concremata hic Szegedini Hétvékásné, alias Tóth Örzse in equuleo est confessa, in qua etiam confessione ad ultimum usque spiritum perstitit, uti ex processu praefatae eotum executioni mancipatae sagae constaret; 3-tio: et illud mentionatam I. daemoniacis, ac iure tam divino quam humano prohibitis artibus deditam fuisse comprobaret, quod dum anno 1728vo acuratius inquireretur, se Szegedino aliorsum circa Gyöngyösinum proripuerit, quod nec ipsa negaret; — quarto: ut ex tertium fassionibus iuramento confirmatis et coram hocce A. magistratu authenticatis constaret, eadem malefactrix I. praemissis comminationibus per eiusmodi magicas artes plurimis valetudinem corrupit, nonnullis illicendo vitiatum corpus sputo suo sanitatem illico reddidit; quibusdam plane vitam ademit. Quorum fassionibus eo maior fides est adhibenda, quod omnes et singuli probatae vitae et conditionis honestae ac ad testimonium ferendum omnibus requisitis instructi existant; quinto: in facie iuris et sub corporali iuramento ut praemissum esset, factas testium fassiones personaliter adstans I. in aliquibus simpliciter admitteret, in quibusdam autem qualificare niteretur, aut simpliciter negare. — Itaque ad mentem praemissarum Kithonichianarum Quaestionum procurator domini M. et A. peteret tum qualificatam, tum vero negativam per partem I. docen. Secus vero uberiori delictorum suorum explanatione complicumque revelare praehabitam torturam, praestolaretur finale iudicium et executionem, cum reservata.

Deliberatum est:

Petitam domini M. et A. procuratoris torturam sequentibus ex rationibus. 1mo Ex quo praescitam malefactricem constans coram honestae

conditionis et vitae hominibus ferat rumor, magicis imbutam esse artibus. 2° Siquidem anno adhuc 1728 Elisabetha Tóth, alias Hétvékás, lamia et ob talisdem maleficii crimen rogo imposita, adeoque iam iustificata, hic Szegedini intra et extra torturam, prout processus series id indigitaret, constanter asseveraret, eiusdemque damnationem suam morte quoque sua authenticasset, memoratam I. manifestam esse sagam. 3° Quandoquidem occasione indagationis sagarum, praememorato anno 1728 factae, Szegedino sese ad partes iuxta Gyöngyösinum situatas, uti sola etiam antiferetur recepisset. 4° Quia testium fassiones iuramento roboratae et coram iure authenticatae firmarent, quod dicta malefica I. praemissis comminationibus complures in valetudine et corpore eiusdem arte nefaria laesisset, quorumdam item corpus arte praescita destructum, saliva sua illinendo priori sanitati restitutisset, nonnullos vero plane peremisset. 5to Ex eo quoque, quod coram iure personaliter in vinculis adstans I. testium fassiones iuramento firmatas partim admitteret, aliquas qualificative diluere niteretur, quaedam autem simpliciter negaret. Pro elicienda rei veritate complicumque revelatione eidem maleficiae, admitti.

+

Puncta interrogatoria in tortura Helenae Ergelőczi, alias Csipkekötő, annorum circ. 60.

1mo Volt-e valamely szövetséged az ördöggel? Mi módon és mióta? Megtagadtad-e teremtő Istenedet, szenteket, keresztséget?

Hol vagyon az ördögtül való jeled?

2° Ártottál-e valakinek boszorkányságoddal és bűbájosságoddal és kinek?

3° Kitől tanultad és mióta űzöd?

4° Fenyegetted-e Siha János feleségét s te rontád-e meg annak bal csípejét? Te húztad-e össze annak kezeit, lábait egész testét? Nemkülönben Siha Imrét N. Miller úr udvarában fenyegetted-e?

5° Siha János menyét te rontottad-e meg?

6° Te rontottad-e meg két ízben Babarczi Imrénét, amint Szandáné vallotta? és midőn nyáladdal megkenvén, azt meggyógyítottad, való-e, hogy megesküdtetted Babarczi Imre anyját, hogy gyógyításodat senkinek ne mondja?

7° Te nyomtad-e meg a többi boszorkányokkal Tóth György fiát, azért, hogy leányodat el nem vette.

8° Ugyan Tóth György feleségéhez Maracsko Ilonához mentél-e éjszaka magad képében és a két kulcsot a szájába vetetted-e, s akkor gyötrötted-e? Azután midőn tőled visszament volna Tóth Györgyné s az lábai Moizes házánál megtüzesedtek és éjszaka kifakadtak, te cselekedted-e?

9° Horváth Ágnes, Szél György özvegye fiacskáját te ölted-e

meg? Te vetted-e el azon ruhácskát, melylyel az holt gyermekecske álla fel volt kötve? és mi végre?

10º Kiss András feleségét Annát, Paraszt Mihály leányát, ki most is Mélykúton nyomorult, te rontottad-e meg, úgy hogy mindene rothad?

11º Most Dorosmán, ennekelőtte Szegeden lakos Horti Jakab feleségének Sárának a tehenét megfejted-e?

12º Te rontottad-e és ölted-e meg Csúri Kata Fenyves János feleségének kis gyermekét?

Torturata simpliciter negat et nihil fassa est.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 54.

1731. november hó. Ergelőczi Ilona, Csuka Péter özvegye, máskép Csipkekötő asszony boszorkánykodási ügyében az ítélet hozatala alkalmával történt szavazási jegyzék.

Intuitu amissionis vitae, vel remissionis poenae Helenae Ergelőczi.

D. Babarczi — — relegatio.
D. Proliltovity — — relegatio.
D. Jósa — — relegatio.
D. Puskás — — relegatio.
D. Horváth — — relegatio.
D. Maggio — — relegatio.
D. Siskovity — — relegatio.
D. Valbrun evirgatio per carnificem.
D. Kesz — — relegatio et evirgatio.
D. Losoncz — relegatio.
D. Temesváry — — relegatio.
D. Miller — — relegatio.
D. Iudex prr[1]) — — relegatio.
1. In perpetuum releget.
2. Iuramentum de non rediendo, de non ulciscendo et cuicunque nocendo.
3. Educendum usque ad confinium territorii.
4. In casu reditus quidnam sperasset tum propter violationem juramenti . . . . . et famam iam nimium suspectam, penes columnam in foeminae stigma aduretur.

(Egy külön lapon e sor) „Csipkekötő ellen tortura.“

[1]) primarius.

CCVII. 55.

1731. november hó. Ergelőczi Ilona, máskép Csipkekötő, úgy Kovács Zsófia, máskép Ludas Molnárné boszorkányoknak a város területéről való kitiltásra szóló ítélet.

Deliberatum est.

Ex quo Helena Ergelőczy, alias Csipkekötő, Petri condam Csuka relicta vidua per plures testes, qui etiam . . . . . caput corporale iuramentum prout ex inquisitione eatenus peracta appareret deposuissent atrocis criminis magiae occissata, ac ex iudiciis sufficientibus magistratualiter torturae etiam adiudicata, quam etiam die 18a mens. praes. Novembris Anni 1731 in curia l. r. cittis huius Szegediensis subiisset; quia nihilominus tam in confrontatione testium authenticat. quam et eadem tortura in negativis perstitisset; attamen de superstitionibus exercitis communis volitaret, ideo una clari instinctu contra eandem non evenisset ab ordinarium quidam poena iuxta Bened. Carps. par. 3ª p 125 nr 24 et 25 et alius pas . . . . . observari solit absolvi, in exemplum nihilominus et terrorem aliorum eandem tam a civitate hanc, quam et territorii eiusdem perpetuum, deposito per prius de non redeundo, prout et etiam ulciscendo ac cuiquam nocendo corporali iuramento, per eductionem medio carnificis usque ad confinium territorii civitatis relegari. In casu autem reditus, qui non speraveritur, tum propter violationem iuramenti, quam et famam nimium iam suspectam, penes columnam in foeminae stigmate candenti in dorso aduri.

Item pariter contra Sophiam Kovács, Stephani Molnár uxorem talisdem sententia lata est.

CCVII. 56.

1731. november hó. Ergelőczi Ilona (Csipkekötő asszony), úgy Kovács Zsófia, máskép Ludas Molnárné a város területéről kitiltott boszorkányok eskümintája, hogy vissza nem térnek és senkin boszút nem állanak.

Én N. etc. hogy ezen N. Szeged szabad királyi városában és annak semmi határában se titkon, se nyilván egész életemnek fogytáig nem jövök és vádoltatásomért, megfogatásomért, rabságomért és rabságomnak alkalmatosságával minden szenvedésemért se ezen nemes magistratus személyei ellen, se pedig azok ellen, kik bizonyságot ellenem tettenek, se senkinek egyébnek semminemű boszút nem fogok állani és nekiek soha semmiben nem fogok ártani.

CCVII. 57.

1731. jan. 19. Kovács Zsófia Molnár Istvánné, máskép Ludas Molnárné bűbájosságára és rontásaira vonatkozólag kivett tanúvallomások.

Anno 1731. die 19ª Januarii, ex comissione amplissimi magistratus praesens infrascripta inquisitio seu testium examen, iuxta subinserta deutri puncta, modo et ordine subsequenter est peracta.

De eo utrum?

1º Tudja-e bizonyosan, hallotta-e, avagy látta-e a tanú, hogy Kovács Zsófia, Molnár István felesége, valami babonaságot vitt volna végbe? mondja meg hite után.

2do Vallja meg azt is az bizonyság, hogy említett asszony valakit fenyegetése után rontott-e meg testében, vagy gyógyított-e?

3º Kit tudna ellene bizonyságnak s tanúnak lenni?

Primus testis, honesta mulier Anna Temesvári, prud. ac circumspecti Francisci Török consors, annorum 37. praestito iuramento fatetur ad 1um: Nihil. Ad 2um Ennek előtte circ. hét esztendővel az fatens fiacskájára gyanakodván Ludas Molnárné, hogy az leányának kezét eltörte volna, ... haragudott reája, azután hol egyet s hol mást sok ízben kért az fatenstűl. Ha egyben vagy másban nem szolgálhattak nekie, fenyegetéssel mondotta nékiek: no adnátok még. Circiter hat esztendők mulva nyárban circ. 8 óra tájban az fatens gyermekágyban ébren lévén, Ludas Molnárné az ablakon által (ahol egy gyermek is nehezen mehetne be) maga szerint, haja leeresztve, gyertyavilág lévén, bement és tüstént az fatenshez menvén és az hüvelykével az fatens két füle tövét megnyomta és mihelyest az testis nevét említette, az Molnárné ismét az ablakon visszament. Másnapra kelve ismét az fatenst az hideg ellelte; azután fényes nappal az fatens ajtaján bé menvén, azonnal megnyomta az fatenst az említett Ludas Molnárné és megint az ajtón visszament. Mihelyest kiment az ajtón, mindjárt az jobb felől való csöcse, mintegy korsó derék, felpuffadott s megdagadott. Ezt látván a fatens, hívatta Ludas Molnárnét, mondván néki, hogy az ő dolga volna, hagyna békét és gyógyítaná meg. Amaz felelé, hogy ő meg nem rontotta volna, meggyógyítja az isten. Elmenvén Ludas Molnárné, circ. félóra mulva egymaga az fatens házában ordítással bémenvén és tüstént az fatens csöcsére nagy erővel ugorván, ismét onnét eltűnt. Azután borbélyokkal gyógyíttatni kivánta volna megrontatott erőjét, de haszontalan volt. Hanem egy dorosmai ember bizonyos bolondító, aliter szép asszonyok füvét praescribálván néki, hogyha az vesztés, meggyógyulna véle; amint véle élvén az fatens, az sebjére ugyan meggyógyult, de nem szoptathat véle most is. Circiter 2 esztendő múlva ismét Ludas Molnárné az fatenstül halzsírt kérvén, mivel másnak adta az fatens ura, néki nem adhatott. Nem

sok idő mulva az leányának is minden erejét elvették. Mivel pedig mások is gyanúságbúl kergették vala Ludas Molnárnét, Sigmond pedig, Ágoston Márton, az fatens is kívánt ellene panaszt tenni, azt megértvén Ludas Molnárné, Szarvas Ferencz felesége és Fejes János felesége Kata által megizente az fatensnek, hogy csak ne menjen sehova is, ő meg fogja gyógyítani. Hozzá menvén az fatens, kérte, hogy gyógyítaná meg leányát. Megharagudván az fatens, kezét dörzsölte, mondván: így tanítottak engemet ennyi esztendőtül fogvást; azon kezével, melyet illetett vala Ludas Molnárné, az fatens nem bir és egy kenyeret is azon kezével és nehezet nem foghat véle. Az proxime elmúlt nyáron ismét, midőn az fatens Ludas Molnárnéhoz ment volna, mivel sok lúdja s kácsája elveszett, amaz pedig majd mindennap az piaczon árulta lúdját s kácsáját, mégis mindnyája megvolt, — szóval összeháborodván véle és boszorkányságot hányván szemére — — — — — — mondá: de ilyen amolyanok, nem félek én tőletek, míglen Pál deák úr él; most is ott voltam nála s panaszoltam. De ő kegyelme azt mondotta, hogy csak szenvedjem, míg szenvedhetem.

Secundus fatens: Circumspectus Martinus Ágoston, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 32, praevio iuramento fatetur ad 1um Nihil, ad 2um Vallja, hogy az Isten kettős magzatokkal megáldván, az elmúlt őszszel hozzája menvén Ludas Molnárné csizmáját foltozni, mindjárt az gyermekekhez ment és tudakozta, melyiket szereti jobban? Felele az fatens felesége: az leányka. Most mivel szolgálni nincsen, az fatens pedig nem czéhbéli mesterember, fel nem fogadta munkáját. Kimenvén pedig amaz, nagy pörléssel mondá a fatensnek: no — úgymond — csak harmadnap mulva is reám szorultok. Más éjszakára kelve, elő-álom tájban az leánykája igen nagyon sírt, nem tudták mi lölte. Midőn förösztení akarták, akkoron veszik észre, hogy az nyakacskája hátra vagyon szegve és mint az darab fa, merőn állott és mindenkor felnézett. Az fatens felesége azonnal mondotta, hogy nem más, hanem Ludas Molnárné dolga. Amaz reája való gyanúságot másoktúl megértvén, pecsét által nemzetes bíró úrhoz czitálta. Midőn ottan mind egyik s mind másik panaszát megjelentették volna, magistratualis sessióra idéztettek. Hazafelé mentekben pedig Ludas Molnárné az fatens házához is bement, mondván az fatensnek: csak ki ne terjesztetted volna, úgyis meggyógyítottam volna. Mindazonáltal azzal sem gondolván, azon lánykát vigyük az tanács elejben, ha valami gondja lészen, én velem is úgy bánjanak, mint Rózsa Dániellel. Azalatt az gyermekhez menvén, mondá: ugyan ki kívánna ilyen ártatlannak véteni, aki senkinek nem ártott; és az gyermek fejét felhajtván, mintha szánakodna rajta és az nyakát hátul két ízben felsímította. És azután semmi gondja sem lett; most is egészséges az leányka.

Tertius testis: Prudens ac circumspectus Moyses Kis; civis, annorum circ. 27. praestito iuramento ad 1um Nihil. Ad 2um: Vallja, hogy 2 frtot kért portiora, az bizonyság néki nem adott. Nem sok idő mulva egy leánya nagy nyomorúsággal és boszorkányok vesztése által meghalálozván, az második gyermekének is mind teste s tagja az elmult húsvét táján megrontatott volt. Dékány Istvánnéhoz vitte gyógyítani. Az pedig felelé: én fel nem foghatom, ha szintén tudnék is. Azután ismét Ludas Molnárnéhoz vitte gyógyítani; az is hasonlóképen, mivel megtudta, hogy máshoz vitte volt orvosoltatni, fel nem akarta vállalni, mondván: gyógyítsa meg lévai asszony, az a kegyelmetek orvosa. Addig kérte az fatens, hogy Ludas Molnárné ugyancsak felvállalta, fürdőt csinálván, nékie mondotta, hogy lévai asszony holnap két poltura ára olajért fog jönni, de nem kell néki adni, mert semmit sem fog használni az fürdő, amint úgyis lett (fatetur reá) hogy olajért jövén az fatenshez, de nem adtak neki. Másodszor is fürdőt csinálván nekie Ludas Molnárné, no most is elfog jönni, káposztát kérni, de nem kell néki adni; mert nem használ az fürdő, mivel ő rontja az kegyelmetek gyermekeit, én pedig gyógyítom. Az is úgy lett, hogy káposztát kérni ment az fatenshez. Akkoron az fatens rútul kipirongatta és szidalmazta lévai asszonyt. Azután megfürösztvén, meggyógyult. Hogy pedig hamarjában Ludas Molnárnénak az fatens meg nem fizethetett, ismét hasonló nyavalya kiújult az gyermekén. Elhívatván ismét Ludas Molnárnét, mondotta Molnárné: bezzeg rajta voltam az éjszaka lévai asszonynyal; megküzdöttem véle és ha erősebb nem lettem volna, meggyőzött volna engem. Minekutánna pedig megfizetett néki, ismét meggyógyította és most is egészséges az gyermek.

Quarta fatens: honesta mulier Catharina Kemicz, circumspecti Andreae Tóth inhabit. huius civitatis coniunx, annorum circ. 36. Deposito iuramento vallja: Ennek előtte circ. hét esztendőkkel az fatens Ludas Molnárnéval zsellérül egy házban lakván, bizonyos garasa veszett el említett Ludas Molnárnénak az fejrevalójából. Azt az fatensre, vagy fatens fiára fogta. Összeháborodván véle, kétszer az kés nyelével megütötte. Azon összeháborodásokért mindketten megárestáltattak volt. Onnét megszabadulván, circiter harmadnap múlva nagy nyavalya érte fatenst. Ide s tova orvosokhoz vitetvén magát elmult nyáron, Dunántúl való bizonyos orvos megmondotta néki, hogy száraz kölés vagyon az fatensen és hogy bizonyos szegedi asszony, aki ennek előtte veszekedett véle, megrontotta és hogy most onnan haza fog menni, azon asszony meg lesz fogva, — amint is egy asszonynyal veszekedvén Ludas Molnárné, mihelyest haza jött az fatens, Ludas Molnárné egy hétre megfogattatott. Szent-György napi vásár tájban pedig az fatens Csordás János házánál lévén Ludas Molnárnéval, mindenkor okot kere-

sett az fatenssel veszekedni, mondá Ludas Molnárné: no megvertelek már egyszer s megszáradtál kezem miatt; de megverlek s megszáradsz még egyszer, hogy koporsóban is kezem miatt fogsz menni.

Quintus testis. Circumspectus Joannes Csordás, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 33. Praestito iuramento vallja: hogy Szent-Györgynap tájban az fatens házában pörlött Ládas Molnárné Tóth András feleségével, Kenéz Katával, mondotta Ludas Molnárné Zsófia Tóth Andrásnénak: no megvertelek már két polturáért egyszer, azóta száradol; de megverlek még egyszer, hogy koporsóba is azzal tesznek bé. Testi füleivel hallotta Ludas Molnárné szájából. Nemkülönben: mintegy két esztendeje az fatens kertjével Ludas Molnárné kertje advicináltatván, panaszt tett az fatensre, hogy az tyúkjai kárt tesznek. Nemzetes bíró úr parancsolatjából injungáltatott, hogy az közfalat Ludas Molnárné is csinálja, amint is az közfalat fatens kiszedvén, Ludas Molnárné egészlen új náddal bé nem csináltatta, hanem az avít náddal is segítette. Akkoron mondotta az fatens feleségének: nø te eb ágyában termett Borsos Kata, valahányszor látod az én nádfalamat, annyi ezerszer megsiratod. Amint is egy esztendő mulva az fatens feleségével az jobb alsó szeme héja lehúzódott s most is úgy vagyon.

Sextus testis. Circumspectus Ioannes Szegedi, civis, annorum circiter 36. Praestito iuramento vallja: az elmult apró szentek napján Ludas Molnárné az fatens szomszédjához, Gulyás Mártonhoz menvén, oda ment az fatens felesége, mondotta néki: miért nem jön hozzánk. Felele amaz: nem megyek, most is sok szó van rám. Azután oda kívánta vitetni az fatens kezére lábára megrontott gyermekét, monda Molnárné: no ennek csak koporsót készítsetek, mert ezt megrontották az javasok. Azután ismét: de ne féljetek, ha isten után segíthetek rajta, segítek. Harmadnapra bizonyos port hozván, azzal behintette az gyermek kezét három ízben s megfürösztötte és meggyógyult. De az lábai most is rosszúl vannak.

Septimus testis. Circumspectus Paulus Péter, inhabitator huius civitatis, annorum circiter 32, iuratus, examinatus, fassus est: Az elmult nyáron a feleségének keze s lába össze volt húzva. Annak gyógyítására Gyalura bizonyos orvos asszonyhoz vitte. Azon tudós asszony megmondotta az fatensnek, hogy ő nem tehet s nem segíthet rajta; hanem aki megrontotta, mivel cselekedetét megbánta, meg is fogja gyógyítani. Azzal visszatérvén Kanics által az fatens igazíttatott Ludas Molnárnéhoz, hogy az meggyógyítja. Akin úgy cselekedvén, elsőben Ludas Molnárné fel nem akarta feleségének gyógyítását vállalni, hanem sok kérésére nézve mondotta, hogy amit isten után s magától szolgálhat néki, megfogja gyógyítani. Amint is patikából bizonyos orvosságot hozván, fürösztötte is, meggyógyult keze után.

Octava testis, Catharina Faragó, Andreae Szt. Miklósi . . . mili-

tiae hominis coniunx, annorum circiter 50, iurata, examinata, fassa est: tavaly sz. Gergely nap tájban, bizonyos lenmagot akart sutulni s épen Ludas Molnárné után kellett volna sutulni. Már akkoron Ludas Molnárné lenmagja meg volt gyúrva. Fölvevén egy marok lenmagot az Vetró Fer. zsellérje . . . . . sajtós legény, mondá: ime minemű sok olaj van ebben, nyilván sok szegénynek az olaja vagyon benne. Mások ismét mondották, hogy egy kanta vizet töltött beléje. Azt megértvén Ludas Molnárné, mondá: ki mondja, hogy vizet töltöttem az lenmag közé. Némely találta mondani, hogy Sz. Miklósiné, noha nem tőle eredett azon szó. Fogá az vizes korsót és földhöz ütötte és fenyegetéssel mondotta Ludas Molnárné: No Szt. Miklósiné, lészen nékem lenmag olajom, de könnyen elviheted az magad olaját; amint úgy is lett. Ludas Molnárnénak sok olaja csurgott, úgy hogy embert fogadott hazavitelére. Szt. Miklósinénak pedig még lenmag pogácsájából circ. egy itcze sem lett, sőt tizedik részt sem vehettek belőle. Akkoron mindjárt mondották Szt. Miklóssinénak, hogy tegyen panaszt Ludas Molnárné ellen ns város bírájánál, noha ugyan panaszt nem tettek.

Nonus testis. Michael Nagy, inhabitator huius civitatis, annorum circ. 30. iuratus, examinatus, fassus est: hogy az fatens sajtós legény lévén, tavaly szt. Gergely nap tájban Vetró Ferencz zsellérje Örzse, felvett Ludas Molnárné gyúrott lenmagjából egy marokkal, mondá: meglássátok, Ludas Molnárnénak sok olaja lészen, mert egy kanta víz is vagyon benne. Az leánykája Ludas Molnárnénak hírt adott, hogy sok vizet mondanak olajában és ki nem akarják sutulni. Oda menvén Ludas Molnárné, mondá: ki mondja, hogy én sok vizet töltöttem lenmagomba. Eddig is jól tudtam én gyúrni, meglátja szemetek előtt lészen nékem olajom; de könnyen elviheti Sz. Miklósiné. Úgy is lett, hogy Ludas Molnárné 3 pogácsájából, amely circiter egy vékából való volt, circit. $8^1/_2$ itcze lenmag olaja lett. Szt. Miklósinénak pedig 4 pogácsájából, amely egy véka lenmagnál több volt, noha az lenmag gyúrásában és főzésében fogyatkozás nem volt, egy itcze olaja sem lett és azért tizedet sem vehettek belőle.

10us testis. Andreas Árokszállási, iuris militaris persona, annorum circiter 31. iuratus, examinatus, fassus est: az elmúlt sz. karácsonyi napok előtt Árokszállásiné, az fatens anyja beteg lévén, mások javaslásából odahívattatott Ludas Molnárné, mondá Árokszállásinénak: no — úgymond — ne szánjad, hogy meggyógyulj, hanem többet várj fejedre; még az inaid is el vannak szakadva. Felele arra Árokszállásiné: miért fenyegetsz engem, mivel nem voltam soha károdra? Mondá Molnárné: tudod e, hogy meg nem emberlettél két poltúrára égett borral, hanem még az lepedőt is elvetted tőlem, amely dolog még ennek előtte circ. 7 esztendőkkel esett és az fatens anyja arrúl nem is emlékezett volna, sőt nem tudta, hogy ő legyen az, hanem amidőn maga megmondotta

Molnárné, fogadta, hogy másnapra fog hozzá menni. Mivel pedig Ágoston Márton is gyanakodott, az fatens anyjánál némelyek papirosra tették panaszukat. Oda ment ismét Molnárné, mondá: miért irattatok bé, részeg voltam akkoron? Kérte az fatens kezét, ez oda nem akarván adni, visszafordult Árokszállásinéhoz, kérvén egy kevés vajat. Azzal nyaka-csigáját és mellét megkente. Azon éjszaka mindjárt rosszul kezdett lenni; harmadnapra ismét az szava elállott az fatens anyjának és ottan, ahol Molnárné által megkenetett, nagyobban fájlalta tagjait. Ma negyednapja ismét az fatens húga Molnárnéhoz lejött, kérte, ha valami jót tehetne az anyjával. Felele Molnárné: ne várja, hogy meggyógyuljon, mert abban kell neki meghalni.

Ultimi tres confrontati, videlicet: Catharina Faragó Andreae Szt. Miklósi coniunx, Michael Nagy et Andreas Árokszállási — — — — — — — — — — (a megjegyzés elmaradt.)

11us testis: Catharina Simony, Ioannis Fejes uxor, annorum circiter 32, iuramento mediante fatet: Az elmult ádventben Molnárné mondotta maga házában az fatensnek: úgy meg fáj a szivem azért az lányért, — tudni illik Török Ferencz leányáért — és ha Török Ferenczné, az leány anyja nem haragudna, meggyógyítanám. S azután ismét Török Ferenczénének szemébe mondotta, ha nem haragudna reája, az leányát meggyógyítaná. És valamint Faragó Ilonát, most Barát Imre feleségét meggyógyítottam olyan nyavalyából, patikabéli eszközzel meggyógyítaná és mihelyest azon dolga Molnárnénak lecsendesedik, mindjárt megfogja gyógyítani.

12us testis. Helena Balogh, Francisci Szarvas uxor, annorum circ. 37. Iurata, examinata, fassa est: Ennekelőtte egy esztendővel az fatens leánya minden tagjára rosszul volt; kezeit, lábait, fejét, nyakát .... nem birta és eszén sem volt. Egykor az papokhoz templomban akarta, ha segíthetnének rajta, vinni. Azalatt öreg Bába Jánosné előtalálta, mondván az fatensnek, csak meg ne mondaná, igazítaná olyanra, aki az fatens leányát meggyógyítaná, mert úgymond, az én menyem leányát az gyógyította meg; jóllehet ugyan fogja tagadni, de csak könyörögj néki, felfogadja gyógyítani. Fogadá az fatens, hogy meg nem mondja néki, kicsoda igazította hozzája; amint is Ludas Molnárnéhoz igazítván, az fatens hozzája ment s kérte Krisztus kínszenvedésére, hogy gyógyítaná meg nyomorult leányát. Sokáig fel nem akarta vállalni, sok kérésére mondotta az fatens leányának Ludas Molnárné: no tedd az térdemre az tenyeredet és szemeiddel nézz az én szemembe. Amint is úgy cselekedvén, meghúzogatta fatens leánya kezét, mondván: megrángatták ugyan az kezét, de abból semmi nyavalyája nem lészen, — mondván: csak fürösszétek őtet, én nyomorultabb is voltam ennél, meg fog gyógyulni. Azután tudakozta az fatens, minémű

fürdővel éljen. Felele Molnárné: 3 szemétrül szemetet szedjetek, 3 puszta szérűről ismét füvet és 3 sárnyomó verembül három s három kilenczszer vizet rocskával. És azután Molnárnéhoz vivén azokat, mivel mondá Molnárné, őtet megrontotta Bite Pörzse, nem hordhat vizet maga. És először bizonyos szurkos fazekat elől vitetvén, ha abban bizonyos csomós eszközök lévén, megfüstölte 3 ízben, mondván: patikabéli szerszám. Cserépre álltatta az megnyomorodott személyt és mind az háromszor elaludt az füst; úgy próbálta, ha cselekedet vagyon e rajta, mert praevie mondotta: ha él a . . . . . azon eszköz tétemény; ha pedig nem, korbács kell néki. S azután mondá: hogy igen is tétemény van rajta. Azután fellebb írt eszközzel megfürösztvén és annakelőtte mindeneket kivert az házbul. Midőn az fürdőbe tette az patienst, abban az fürdőben meg is gyógyult. Fizetett néki 5 máriást és amint megegyezett a fatens véle, 2 frttal tartozott volna néki. És azért is az fatens szövőszékjét Molnárné ki nem akarta adni. Azután mondotta a fatens maga vejének, Barát Györgynek, hogy azon két máriást fizesse meg Molnárnénak. Amaz felelé, hogy addig meg nem fizet, míglen az kezét, amelyre nem emelhet, meg nem gyógyítja. Az húsvét ünnepekben pedig Molnárné (panaszolkodott egyszer Ludas Molnárnénak, hogy két máriással adósak, az fatens megintette az vejét, hogy fizessék meg, mire felelt Baráth György, hogy addig meg nem fizet, míglen az kezeit is, amelyekre rosszúl van, meg nem gyógyítja) az fatens leányához menvén, tűzhelyen ülve találta; nyálával Molnárné megkente kezeit az fatens leányának és meggyógyult. Azután az két máriást is megfizették neki. Nagyon gyanakodik az fatens, hogy Ludas Molnárné azért vesztette meg leányát, hogy bizonyos elveszett ludakat kezében ért, és vele iránta pöre volt és mindenkor fenyegette fatenst Molnárné, hogy megbánja, mivel az fatens lúdjai is elvesztek, gyanakodott. Midőn pedig utolszor az kezeit is meggyógyította, mondá Ludas Molnárné, hogy már semmi gondja nem lészen, de szine nem fog lenni, aminthogy színtelen is az időtől fogvást.

(Vallja, hogy Sajó vize mellett Katán faluban, Bokornénak praescribálta bizonyos csipke hordozó tót azon fürdőt csinálni és ottan tanulta. Az füstölést látta ismét Gyöngyös-Patán, Varga Mihálynétul. Szentelt tömjén, spaich nevű fű, háromféle eszköz patikából; birsalma-levél, zab, kámfort, gyömbért, babért pálinkában és borban megfőzte és azzal kente).

13us Anna Fűz, Ioannis Szegedi uxor, annorum circ. 32. iuramento mediante fatet: Karácsonytájban az fatens fiacskája megrontatott. Noha ugyan nem hívattatott Molnárné, az fatens szomszédjában menvén Molnárné, szomszédja hírt adott, hogy ott légyen Molnárné. Tüsténti az fatens hozzája ment, azonnal kérte, hogy vigye hozzája nyomorult fiacskáját. Úgy cselekedvén, mondá Molnárné: ennek csak

deszkát készítsetek. Azután ismét, midőn bort ivott, mondá Molnárné: de ne búsuljatok, ennek még gyenge az teste, öszve forr és utánna vetette, hogy eddig is meg lett volna, ha merte volna gyógyítani. De sok szó van reája. És azután patikából hozott valami eszközt, azzal fürösztötte és füstölte. De az fürösztésnek semmi hasznát nem érezte, hanem bizonyos zsírnak, melyet Ludas Molnárné szt. Tamás hájának mondotta, megkente az kezét és az keze jobban lett. De az derekacskája meg nem kenetett, most is nyomorult derekára. Ludas Molnárné megfogatása után az leánya az fatenshez ment, tudakozta az fatens, hol van azon zsír, melylyel az kezét megkente. Felelé, hogy minden zsírt az kemenczébe vetett, nem bánja, ha oda mennek is keresni. Midőn tudakozta az fatens, hogy ki cselekedete fiacskájának rontása, felelé Molnárné: hogy aki legjobb akarója, az rontotta meg, de nem akarta megmondani.

14^{tus} testis. Circumspectus Georgius Baráth, civis, annorum 28, praestito iuramento vallja, — — — (a többi el maradt)

15us testis, Susanna Tóth, circumspecti condam Michael Bába relicta vidua, annorum circiter 30, praestito iuramento vallja: Hogy eladó leányának az jobb keze meg volt rontva és az eszében is fogyatkozott volt. Tavaly némelyeknek javaslásából Ludas Molnárnéhoz folyamodván, kérte, hogy gyógyítaná meg nyomorult leányát. Ki is meglátván említett fatens megrontatott leányát, mondotta, hogy boszorkányok által rontatott meg. Azután circ. kétszer, s. v. sörtétes ganéjával megfüstölt, ismét azután bizonyos zsírral háromszor vagy négyszer megkente és valamit ugyan segített rajta. Injungalta az fatensnek, hogy leányán való segítését senkinek meg ne jelentse és hogy az lába nyomát is megcsókolhatná azon jó cselekedetért. Azt is mondotta, hogy megholt Hódi Ferenczné rontotta meg, kire is az fatensnek gyanúja volt; mert midőn öreg Bába János leányát Hódi Ferencz fiának feleségül adták, az leánynyal adott ajándékkal nem elégedett meg. Megint Ludas Molnárné az fatensnek praescribálta, hogy csináljon fürdőt leányának, kilencz szemétdombon szedett szemétbül és télizöld fűbül, melyet ugyan az fatens el nem követett. Mivel pedig egészben meg nem gyógyította leányát, azután is kérte Ludas Molnárnét, hogy segítsen rajta. Ki is felelte, hogy őtet minden ember boszorkánynak mondja, nem meri gyógyítani.

16us testis. Helena Szarvas, Georgii Baráth consors, annorum circ. 18; jurata, examinata, fassa est: Taval most esztendeje, mind eszére s lábaira megrontatott és eszétül is megfosztatott volt az bizonyság. És amint gyógyítása után mondották, semmi szemérmet is nem tudott. Ludas Molnárné által meggyógyíttatván és eszére is hozatván, még az bizonyság az jobb kezének ujjaira semmit nem bírt; se orsóját nem pördíthette. Mivel pedig még az bizonyság gyógyulása bérében két

máriással adósak voltak; azon két máriást kérni menvén, az bizonyság újjait nyálával tűzhelyen Ludas Molnárné megkente s azonnal meggyógyúlt és semmi gondja sem lett. Mondotta Ludas Molnárné, ha jobban nem lészen, menjen hozzája, szentelt vízzel is megkeni. De mivel az bizonyság Ludas Molnárné nyála megkenésével meggyógyult, nem is ment hozzája. Megparancsolta mindazonáltal Molnárné, hogy azon gyógyítását senkinek meg ne jelentsék s meg ne mondják.

17us testis. Joannes Baranyi, inhabitator huius civitatis, annorum circ. 40. iuramento mediante vallja. — — — — — (A többi elmaradt.)

18us testis. Joannes Erdéli, civis, annorum circ. 30. praestito iuramento vallja: Most esztendeje az bizonyság fiacskája meg volt rontva, abban meg is holt. Húsvét tájban ismét leánykája még nagyobban megrontatott s két hétig sem nem evett, sem nem ivott, mivel az szája bé volt kapcsolva. Az bizonyság felesége hallván Ludas Molnárnét jó orvosnak lenni, hozzája ment s bort föltétetett neki s kérte, menjen leánykáját gyógyítani. Nehezen ment az fatens házához, midőn pedig az sínlődő leánykát meglátta Molnárné, mondá: ez nemcsak meg van rontva, hanem meg is van éve. Ha előbb hívtatok volna, segíthettem volna rajta. De az a Czitromné ette meg és azt az szép . . . . . is, az rontotta meg.

19us testis. Elisabetha Borsos, Emerici Sümeghi coniunx, annorum circ. 40. Deposito praevio iuramento vallja: Hogy hallotta Molnárné szájából, ha — úgymond — Török Ferenczné nem neheztelne reája, eddig meggyógyította volna leányát. Szőlőkötözés tájban pedig az bizonyság anyja nagyon rosszul volt s praescribálták mások, hogy foghagyma koszorút meleg vizecskébe vetné és mellére tenné. Az mindazáltal nem használt nékie, hanem Ludas Molnárné magához vitette csónakon az bizonyság anyját és midőn megértette Molnárné, hogy foghagyma koszorúval akarták gyógyítani, mondá: nem olyan, hanem amely foghagyma karácsonykor az tál alatt volt, kell orvosolni. És nehezteléssel mondotta Molnárné, hogyha tudta volna, hogy ők is tudnak orvosolni, hozzá sem fogott volna. S meg is mondotta az bizonyság anyjának, hogy több új bort nem fog inynya, amint meg is holt. Visszavitetvén az bizonyság az anyját, azon éjszaka az fatens leánykája nagyon sírt, két vagy három ízben. Napvilágra kelvén, sokára észrevette az bizonyság, hogy az leányának nyakacskája félre volt tekerítve. Két ízben is Molnárné mondotta, hogy vitesse által Molnárnéhoz. Ez pedig nem cselekedte. Egykor pedig az fatens leánya az nyomorult leánykát az utczán hordozta, előtalálta Molnárné, az leánykának nyakát megtapogatta és egy kissé jobban lett. Látta az bizonyság testi szemeivel s meghajthatta az nyakát is. Másodszor is hasonlóképen az utczán hordozni látta Molnárné az leánykát. Akkoron is megtapogatta; megint jobban lett. Ezt leánykájától hallotta az

bizonyság. Balogh Ilonától, Szarvas Ferencz feleségétül mostanában hallotta, hogy azon mosófát, melyet az bizonyságtul kért ruhát mosni Balogh Ilona, azon fürdőben, melyet Baráth Györgynének csinált volt Molnárné, főzte és el is hasadott. Azután ismét az sulyok elkérése után, az bizonyság fiacskája ina hajlása is, mintegy tenyérnyire, hol begyógyul s hol megújul. Most is rosszul vagyon.

20us testis. Anna Pap, Emerici Baráth coniunx, annorum circ. 30. praestito iuramento vallja: Tudja, hogy Barát György felesége, Szarvas Ilona egész tagjára meg vala rontva és eszétül is megfosztatott és hogy Molnárné által gyógyíttatott meg, mind testére s mind eszére. Az jobb keze újjaival pedig azután is nem foghatott, hanem midőn gyógyításért való bére hátra maradott, maga házánál lefizette Molnárnénak az bizonyság. Sem szentölt vizet nem adott, sem ismét más által adatni nem emlékezik, arrúl sem tud az bizonyság, ha nyálával kente meg, vagy sem. Mindazonáltal jól tudja, hogy az hátramaradott bérek lefizetése után Baráth György felesége keze újjai megjobbultak s foghatott véle.

21us testis. Anna Tóth, Georgii Lehotia, alias Dudásné coniunx, annorum circ. 40, deposito iuramento fatetur. Most szüret tájban mult esztendeje, az bizonyság fia beteges lévén, Molnárnéhoz vitte orvosoltatni. Martonyosi mondotta az bizonyságnak, hogy az ő nénje jobban tud gyógyítani, amint is circiter két ízben megkenvén, egy kevéssé jobban érzette magát. Azt mások által megértvén Ludas Molnárné, hogy máshoz vitte fiát orvosoltatni, fenyegetéssel mondotta Molnárné az bizonyságnak: no úgymond, megbánod azt, hogy máshoz vitted tőlem fiadat orvosolni, amint is egy hét múlva az bizonyság az fiához kimenvén a szántókhoz, tapasztalta, hogy elsőben fiának az arczulatja dagadozott, azután ismét egész tagja öszve dagadott s puffadott. Azt látván a bizonyság, ismét Ludas Molnárnéhoz folyamodván kérte, hogy gyógyítaná meg nyavalyás fiát. Felele Molnárné, hogy ő maga nem viheti az házához, hanem venne sárga földet és vízbe kevervén, fürösztené meg, tapasztaná dagadozott fiának tagjait. Úgy cselekedvén az bizonyság, meggyógyult a fia.

22us testis. Helena Frank, Moysis Kis uxor, annorum circ. 24. Ad fidem domino Deo debitam vallja: Hogy virághétben lészen esztendeje, Ludas Molnárné az bizonyság urától portiójának lefizetésére 2 frtot kért. Az bizonyság ura, mivel nem bízott megfizetéséhez, nem adott neki. Mintegy 3 hét múlva az leánykájának teste egészen kifakadozván, két hét alatt meg is halt nyavalyájában. Azután ismét, még az leánykája meg sem halálozott, mindjárt az fiacskája is hasonló nyavalyában, mint az leánya volt, esett és az egész teste kifakadozott. Csúri Gyurkánéval Dékány Istvánnéhoz ment fiának gyógyulására nézve, ki is mondá, hogy ő olyas nyavalya gyógyításhoz nem ért,

hanem praescribált néki, hogy vakandok túrásbúl fürdőt csináljon, talán meggyógyul. Azon útjábúl mindjárt Ludas Molnárnéhoz menvén az bizonyság, otthon nem, hanem más szomszédjában találta őtet, könyörögvén neki, gyógyítaná meg nyomorult fiát. Felelé Molnárné: hiszen volt már doktor kezében, miért fel nem fogadta. Melyet az bizonyság erősen tagadván. hogy ő ottan nem lett volna. Addig könyörögvén az bizonyság Molnárnénak sok ízben s mondván azt is, hogy rüh volna, fogadná fel, — sokára kezébe vevén az gyermeket, kért az bizonyságtul patikában veendő eszközért egynehány pénzt. Az bizonyság adván neki, kezébe vette nyomorult gyermekét, előhozván két szurkos bográcskában bizonyos írat. Az egyikbül, mely sárga színű ír vala, megkente az gyermeket, egy kevéssé jobban lett. S Molnárné pedig gyermekén levő nyavalyát hol romlásnak s hol vesztésnek mondotta lenni s akkoron mindjárt mondotta a bizonyságnak Molnárné: hogy az utczátokban vagyon aki rontja gyermekteket és hozzátok jár. Mondá az bizonyság: hozzánk nem jár más, hanem lévai asszony. Felele amaz: igen is az; kérdésére a bizonyságnak mondotta Molnárné, hogy Lévainé légyen az. Parancsolta, hogy másnapra vinnék hozzája az gyermekét, fürdőt fog neki csinálni; de úgymond: ha Lévainé hozzátok fog menni valamit kérni, nem kell semmit adni néki, mert az fürdő nem fog hasznos lenni. Más napra reggel Molnárné az fürdőt megfőzvén, mely kölesszalmábul volt, — egész tyúkmonyat is tett beléje és ház söprűn által szűrte az fürdőt, megfürösztötte. És harmadnapra reggel oda menvén, olajt, s azután ismét káposztát kért az bizonyságtul Lévainé; de nem adtak néki, amint Molnárné megmondotta az bizonyságnak. Circiter 2 vagy 3 megfürösztvén, akkoron meggyógyult az gyermek. Meg nem fizettek néki, ismét kiújult rajta. Hívatta az bizonyság ura Lévainét fenyegetéssel, mondotta: hogy az fiát meggyógyítsa, de gyógyításához nem fogott, hanem ugyancsak azután is Molnárné által gyógyíttatott meg.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 58.

1731. november 14. Kovács Zsófia, Molnár Istvánné, máskép Ludas Molnárné önvédelme, illetőleg a tanúvallomások alkalmából felmerült vádak és rontások tagadása.

Ludas Molnárné replicája.

1mo Ad fassionem Török Ferenczianae.

Ad 1um vallja: hogy meglehet, hogy az Isten az ő képében reája bocsájtotta és hogy régtül fogvást tört Török Ferenczné reája. Mondja azt is, hogy Török Ferenczné hozzája hívatta s mondotta néki: te rontottál meg, mert szemeimmel láttalak, hogy reám jöttél; és hogy tettem s ott se kenyeret, de nem te, hanem Marinka jött reá. Tagadja, hogy macska képében oda ment volna és csö-

csére ugrott volna. Tagadja, hogy halzsírt kért volna és leányának erejét sem vette el és úgymond, nem is ő reája, hanem megholt Hódi Ferenczné re és Balog Zsuzsára volt leánya megrontása végett gyanúja. Azt is tagadja, hogy Szarvas Ferenczné és Fejesné által izente volna, hogy csak ne menjen Török Ferenczné panaszra, ő megfogja orvosolni leányát. Vallja, hogy megfogta volt Törökné kezét, s megdörgölte, mutatván néki, hogy Bite Pörzse úgy mutatta volna kenni, de nem rossz szándékból s gonoszságból. Mondja, nem úgy, hanem úgy volt N. Nagy Pál uram ő kegyelme azt mondotta, hogy jó legyek és míglen szenvedhetem, szenvedjem; ha pedig nem, tegyek panaszt.

2° Ad fassionem Martini Ágoston.

Ad 2um Simpliciter negat, hanem hogy megszidta Ágoston Mártont, hogy az csizmáját meg nem varrta. Reliquum etiam negat.

3° Ad fassionem Moysis Kis.

3um Vallja, hogy fürdőt csinálván Moyzes fiának, mondotta Moyzesné: hogy valahova tesz az Isten, de lévai asszonyra vagyon gyanúm, mert az uramat is ő kente meg sérésbül; kínálta egy máriással s akkor el nem vette. Kire felelt Molnárné: no — úgymond — ha hozzátok fog menni lévai asszony, ne adjatok neki semmit, mert magam is félek az veszedelemtül, mivel úgy hallottam — úgymond — másoktul, hogy akkor semmit sem kell kiadni. Mondja, hogy általa csinált fürdő után gyógyult az Moyzes fia. Tagadja azt is, hogy Moyzesnek mondotta volna: bezzeg megküzdöttem az éjszaka lévai asszonynyal. Tagadja, hogy fizetett volna néki és hogy azután gyógyításához fogott volna.

4° Ad fassionem Catharinae Kenéz, Andreae Tóth uxoris.

Ad 4um Tagadja, hogy ő általa rontatott volna meg Kenéz Kata. Mondja, hogy nem ördög képében, hanem emberi ereje által mondotta, hogy megveri.

5° Ad fassionem Joannis Csordás.

Ad 5um Vallja Molnárné, hogy Csordás János otthon sem volt azon Kenéz Katával való veszekedésében. Mondja, hogy mondotta Bartos Katának: no ebágyában termett, egy almányi könynyel megsiratod, mert valamennyi tyúkod bémegy az kertbe, agyon verem; de semmit sem cselekedett neki.

6° Ad fassionem Catharinae Faragó, Andreae Szt. Miklóssi coniugis.

Ad 6um Mondja, hogy az isten őtet megáldván, többet adott neki, mint Szt. Miklósinénak.

7° Ad fassionem Michaelis Nagy.

Ad 7um Mondja, hogy másfél véka és egy szakasztóval volt

és 5 pogácsája lett belőle. Mondja azt is, hogy Szt. Miklóssinénak első pogácsáját Molnárné — — — — — — — — — —

8º Ad fassionem Andreae Árokszállási.

Ad 8um Midőn kente volna Árokszállásinét, mondotta Molnárné néki, hogy az lába csontjainak semmi gondja nincsen, hanem az inai szakadtak el; nyilván — úgymond — ha meggyógyulsz is, sánta leszöl. In reliquo negat.

9º Ad fassionem Catharinae Simony, Joannis Fejes uxoris.

Ad 9um Affirmative.

10º Ad fassionem Helenae Balogh, Francisci Szarvas uxoris.

Ad 10um Mondja, hogy másképen parancsolta Szarvas Ferenczénének, tudniillik: 3 puszta szérűről füvet, 3 miatyánkkal, 3 üdvözletet, 3 hiszek egy istent hozni és szóllatlan vizet hozni, abban mosófát és patikabéli szerszámmal megcsinálván, abban fürösztötte. Kurucz Pálné részegen akkor oda menvén, az pitvarban összerútítván magát, mondotta, hogy: ne süssetek. Faragó Kata menye is, Kozma, rajta ment és sokat mocskolta. Volt benne szt. Ilona asszony pénze is volt. Az kis fazekacskában pedig szt. Tamás hája volt s szentölt tömjén, istenfája, szentölt víz is volt benne, de igen kikenődött belőle, azzal kente volt meg. A minemű eszközzel pedig füstölte, volt birsalmafa levél, zab, szentölt tömjén, háromféle patikabéli eszköz: spaich, sasaparilla, sasafrasa. Tagadja, hogy az fürösztés alatt kiküldött volna más embereket. Való dolog, hogy még az két ízben való füstölés alatt jobban lett az megrontott személy s maga lábán is járhatott. Tagadja, hogy az rontott személyt nyálával megkente volna. Úgy emlékezik, mintha szentölt vizet adott volna neki valaki s azzal kente volna meg. (Ezt az egész házbeli cseléd tagad.) Mondja, hogy úgymondotta: ha szintén meggyógyul is, de nem lesz színes, valamint én.

11mo Ad fassionem Annae Fűz, Joannis Szegedi coniugis.

Ad 11um Vallja, hogy segített az kezén szt. Tamás hájával, melyben istenfája, szentölt víz, tömjén és három királyok vize volt. És ha megfogatása néki nem lett volna, igyekezett volna az derekacskáját is meggyógyítani. Mondja azt is, hogy nem úgy mondotta Fűz Pannának; úgy mondják, aki legjobb akarója, az szokta megrontani, ha tud hozzája.

12º Ad fassionem Susannae Tóth, Michaelis condam Bába viduae.

Tagadja mondani, hogy rontásban lett volna leánya és nem füstölte s. v. sörtékek ganéjával, hanem kötötte véle. — Egy kevés szalonna zsírral megtörülte. Parancsolta, hogy 3-szor 3 kútról szóllatlan vizet vigyenek s abban fürösszék maguk az leányt. Nem tagadja, mondotta, hogy senkinek ne mondják gyógyítását.

13° Ad fassionem Helenae Szarvas, Georgii Barát uxoris.

Ad 13um Tagadja, hogy nyálával kente volna meg Barát Györgynét. Tagadja azt is, hogy mondotta volna, hogy senkinek ne mondják az gyógyítást; sőt azt, hogy ha megmondják is, nem bánja, vallja.

15° Ad fassionem Elisabethae Borsos, Emerici Sümeghi coniugis.

Ad 15um Affirmative. Ha isten segitené, azon nyavalyájából patikabéli eszközzel meggyógyítaná. Tagadja, hogy foghagyma koszorúval kellene békötni. Azt is tagadja, hogy neheztelt volna, hogy ők is tudnának orvosolni. Tagadja, hogy tapogatta volna leánykájának nyakát. Tagadja azt is, hogy más által kéret mosó fát; hanem maga mosófáját tette az fürdőbe. Reliqua etiam negat.

16° Ad fassionem Annae Pap, Emerici Baráth uxoris.

Ad 16um Vallja, hogy midőn hátra maradott béreért ment volna, már akkor is meggyógyult volt és mondotta Baráth György felesége, megcsókolván előbb az kezét, az isten fizesse meg, hogy jót tett véle. Tagadja, hogy fenyegette volna.

17° Ad fassionem Helenae Frank, Moysis Kis uxoris.

Ad 17um Tagadja Molnárné, hogy mondotta volna és azért fel sem akarta vállalni, mivel más doktor kezében is lett volna és nem is tudta, volt-e Dékánynénál Moysesné nyomorult fiával. — Zsírral ugyan, melyben sz. Tamás hája volt, megkente. Tagadja, hogy franczúznak vagy vesztésnek mondotta volna lenni, hanem hol leves rühnek, vagy franczúznak mondotta lenni. És midőn gyógyításért való bérét kérte volna Moysesnétül, felelt Moysesné, hogy Vásárhelyrül hozott orvossággal élvén, azzal gyógyult meg. (Moysesné pedig ezt tagadja).

Tagadja, lévai asszonyt mondotta volna, hogy rontja gyermekét, hanem maga Moysesné mondotta, hogy gyanakodik Lévainéra. Nem parancsolta, hogyha Lévainé; hanem ha valaki odamegy, ne adjon semmit néki. Az fürdőt söprűn által azért szűrte, hogy gazos volt. Tyúkmonyat ismét azért tett belé, mivel úgy látta másoktúl. Mondja, hogy azután nem is vitték hozzája gyógyítani, hanem inkább dicsekedtek Moyzesék, hogy Vásárhelyrül hozott orvossággal gyógyították meg fiukat.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 59.

1731. november hó. Kovács Zsófia Molnár Istvánné ügyének ítéletre bocsájtása alkalmából tett feljegyzés. (Bírói recapitulatio.)

Ludas Molnárné az gyógyítást tanulta.
Bithe Pörzse Molnárnét megrontotta s meggyógyította.

Hogy ez Áronné rontotta volna meg Erdélyi János leányát, — mondotta Ludas Molnárné.

1º Fama continua eam magicas artes exercisse, quod et ipsa recognoscit.

2º Praemissae minae et subsequuta damna.

3º tolo . . . . . sanavit.

4º . . . . . (olvashatatlan.)

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában. A lapon 1731. é. nov. 16. kelettel egyúttal három nagykátai vádlottra vonatkozó feljegyzések is vannak.

CCVII. 60.

1731. nov. 14. és 15. Boszorkánysággal vádolt Kovács Zsófia Molnár Istvánné, máskép Ludas Molnárné elleni perfelvétel, ügyészi vád, végtárgyalás és kínvallatás után a város területéről való kitiltásra szóló ítélet.

Anno 1731, die 14 novembris, occasione revisionis malefactorum, levata causa amplissimi megistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis inclyti comitatui Csongradiensis adjacente, velut A.

contra et adversus Sophiam Kovács, Stephani Molnár inhabitatoris Szegediensis conthoralem, velut in vinculis personaliter adstantem malefactricem, ut I.

Et pro eodem domino M. et A. egregius Mathias Khlosz fiscalis atque adeo sufficientibus iuris requisitis instructus, per praemissis praemittendis, reservatisque universis reservari assolitis, iuris cautelis et facultatibus proponeret actionem sequentibus: qualiter personaliter adstans I. nescitur unde mota, quoque impietatis ac temeritatis ausu inducta spretis et vilipensis tam divinarum, quam humanarum legum eatenus decretis severissimis poenis, deserendo ipsius rerum omnium conditionis gratiam, cum daemone pactum inire, se se magicis superstitiosisque artibus exercendis tradere, iisdem artibus sub C specificatis personis promissis minis diversimode nocere; subindeque paribus diabolicis incantamentis a se corruptas personas sanitati iterum restituere, aliaque naturae contraria et quam maxime atrocia crimina perpetrare attentasset, poenam in generali regni decreto eatenus sancitam incurrere non formidando.

Vellet itaque procurator domini Magistratui et A. praefatam in vinculis personaliter adstantem I. ob eiusmodi attentatum et perpetratum magiae horrendum et execrabile crimen, in poenam sibi promeritam, aliorum vero terribile exemplum, iuxta patrias regni constitutiones, signanter autem tituli 15. Part. I^{ae} O. D. T. et S. Stephani lib. 2. cap. 31 et 32; ac S. Ladislai libr. 1. cap. 34; Directionis Kithoniciani cap. 9 quest 30, et Praxis Criminalis part. II^{ae} art. 60. aliasque partim regni leges igne concremandam adiudicari, effectiva

ad id executione subsequenda. Praevia nihilominus si e re fuerit, pro uberiori delicti explanatione complicumque revelatione torturae eiusdem I. subiectione lege omnino patria et praxi hoc in passu observari solita connexive id ipsum exposcentibus.

+

In vinculis personaliter adstans actionalis I. contra se erectam actionem et in omnibus negat.

+

(A tanúvallomások felolvasása és önvédelem után) Pro domino M. et A. super praevio modo facta malefactricis I. replica idem, qui supra procurator fiscalis solemniter protestatur. Et siquidem malefactrix I. testium authenticatorum et omnium exceptione maiorum fassiones in iis punctis, quae maxime eandem I. aggravarent, simpliciter negaret: idem procurator fiscalis insistendo privilegiis magistratualium causarum ab omni probandi onere magistratum eximentibus, ac omnimodam indemnitatis probam in I. reiicientibus, peteret iuxta quaest. 33. cap. 9ni Kith. purgam omnem in ipsam I. reiici et ipsam ad directius respondendum suo modo adigi. Cum autem in nonnullis qualificata responsione uteretur, per se se ex ratione qualificatae eandem I. ad docendam qualificatam obligari certum est, adeoque licet procuratori domini M. et A. praeter praemissa dicere ultra incumberet, ex superabundanti nihilominus adiiceret sequentia in exactam trutinam sumenda: 1mo Fama continua per totam civitatem etiam apud honestae conditionis viros (quae et ipsa non negaret) eandem I. veneficam magicisque artibus deditam esse. 2° Ex inquisitione sub C. sub iuramento et quidem ad caput malefactricis I. praestita constaret, eandem procedentibus minis plurimorum corpora destruxisse in forma tam sua quam . . . . . et iterum artibus superstitiosis, nec ad morbum illud depellendum conducentibus utpote sputo, scopis etc. restituisse. Ob quae peteret eandem praevia ad complices revelandos tortura igni adiudicari.

Deliberatum est:

Praefatae I. praemissis ex rationibus sufficientibus neque ex indiciis petitam D. M. et A. procuratoris torturae subiectionem admitti.

Deliberatum est:

Ex quo Sophia Kovács, Stephani Molnár coniunx, alias Ludas Molnárné, per plures testes, qui etiam ad caput corporale iuramentum prout ex inquisitione eatenus peracta appareret, deposuissent? atrocis criminis magiae accusata, ac ex indiciis sufficientibus magistratualiter torturae etiam adiudicata, quam etiam die 15a mensis praesenti 9bris 1731. in curia liberae regiaeque civitatis huius Szegediensis subiisset; quia nihilominus tam in confrontatione testium authenticatorum, quam et ad eandem tortura in negativis perstitisset; ideo cum clari intantum

contra eandem non evenisset ab ordinaria quidem poena, iuxta Benedicti Carpzovÿ Part. III^ae qu. 125^ae n. 24 et 25. et alios passim, praximque eatenus observari solitam absolvi, in exemplum nihilominus et terrorem aliorum eandem tam a civitate hancce, quam et territorio eiusdem in perpetuum, deposito per prius de non redeundo, prout etiam ulciscendo ac cuiquam nocendo.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 61.

1731. november hó. Boszorkánykodással vádolt Molnár Istvánné szül. Kovács Zsófia ügyében a tanács tagjainak szavazatairól készített jegyzék.

Votisatio contra Sofiam Kovács, Stephani Molnár uxorem, quoad torturam.

D. Jósa — — — ad tortur.
D. Szűcs — — — ad torturam.
D. Babarczy — — ad tortur.
D. Horváth — — ad tortur.
D. Széplaki — — ad tortur.
D. Valbrun — — ad tortur.
D. Kesz — — — ad tor.
D. Losoncz — — ad tortur.
D. Temesváry — ad tortur.
D. Nagy — — — ad tortur.
D. Fazekas — — ad tortur.
D. Iudex — — — ad torturam, prouti prior.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában, ugyanazon egy íven a Jámbor Katalin ügyében kelt hasonló szavazati jegyzékkel.

CCVII. 62.

1731. nov. 16. Berta János, Tóth Mátyás, Urbán Ferencz és Szabó Ferencz, valószínüleg boszorkányság miatt vádolt egyének ügyében kelt följegyzés.

1731. die 16. Novembris.

Joannes Berta
Mathias Tóth
Franciscus Urbán
} Nagykátaienses ex Cottu Pestiensi.

Stephanus Szabó ex possessione Dabon, cottu Pestiensi.

Examinati, nihil fassi sunt, neque quidquam contra eosdem evenit; post perpessos octo circiter mensium carceris squalorum absoluti sunt.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában, ugyanazon egy lapon a Ludas Molnárné ügyében tett feljegyzésekkel.

CCVII. 63.

1731. január hó. Boszorkánysággal vádolt Jámbor Katalin bünügyében a tanácstagok szavazatairól készített jegyzék.

Votisatio contra Catharina Jámbor,

N. Vranovics Tamás convocatus úr, poena ordinar. Torturam.

N. Lantos úr, poenam ord. — — Torturam.
N. Dianovics úr, poenam ordinar. — Tortura.
N. Fazekas Fer. úr, poenam ordinar. — Torturam.
N. Nagy Pál úr, poenam temporaneam. — Torturam.
N. Temesvári úr, poenam capitalem, mortem. — Torturam.
N. Miller úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Losoncz Fer. úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Kesz úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Valpron úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Széplaki úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Maggio úr, poenam ordinar. — Tortur.
N. Fazekas András úr; poenam ordinar. — — —
N. Podhradszky bíró úr, poen. ordinar.
1mo Comminatio carnificis.
2o Instrumentorum ostensio.
3o Positio ad equuleum, absque attractione.
4o Pressio digitt.
5o Occrea hyspanica.
6o Frictio a tergo, manuum ex pilis factus.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 64.

1733. nov. 19. — 1734. márcz. 30. Boszorkánysággal vádolt Szeri Mátyásné, Csoma Katalin elleni ügyészi vád, két rendbeli kényszervallatási határozat s lefejezéssel kapcsolatos tűzhalál ítélet.

Anno Domini 1723.[1]) die 19a novembris, occasione revisionis causarum criminalium.

Levata causa ampl. magistr. liberae regiaeque civitatis Szegediensis ut A.

Contra et adversus Catharinam Csoma, prudentis ac circumspecti Mathiae Szeri, civis et inhabitatoris Szegediensis conthoralem, velut personaliter in vinculis adstantem malefactricem I.

Et pro eodem domino M. et A. egreg. Mathias Khlosz . . . . . adeoque sufficientibus juris requisitis instructus, legitimus eiusdem prim. fiscalis, praemissis praemitti, reservatisque reservari assolitis cautelis et facultatibus, praehabitaque generali protestatione, proponeret actionem sequentibus: Qualiter memorata I. nescitur unde mota, quove maligni spiritus incitamento ad id inducta, spreta ac contempta tam divinarum quam humanarum legum serenitate, magicis et superstí-

[1]) Kétségen kívül hibás, 1733. év helyett, mint azt az 1734. évi márcz. 30-iki folytatólagos tárgyalás kelte is mutatja, 1723-ban Csőke János, 1733—34. években pedig Khlosz volt a város ügyésze; ebből is világos, hogy az 1723. évi kelet hibás.

tiosis artibus se se dedere, hominibus praemissis nimis nocere, ac in corporibus et rebus eorundem damnum causare, ut id ipsum fassionibus authenticis confrontatorum testium et omni exceptione maiorum sub A. appareret: praesumpsisset poenam in generali regni decreto eatenus sancitam in . . . . . minime formidando.

Vellet proinde idem procurator dom. M. et A. praesentam malefactricem I. ob praevio modo paratos magicos actus, in promeritam sibi poenam, aliorum vero terribile exemplum iuxta patrias regni constitutiones, signanter autem S. Stephani regis libr. 2. cap. 31 et 32dum, Praxis Criminalis part. 2ae. art. 60. igni conburendam adiudicari, subsequenda ad id executione mediante praevia nihilominus, si et in quantum e re fuerit, eiusdem I. torturae subiectione, praecitatis aliisque legibus id ipsum connexive exposcentibus cum reserv.

Personaliter adstans I. contra se expositan testium fassionem simpliciter negat.

Pro D. M. et A. super simplici negativa eiusdem I. protestatur et siquidem ad torturam sufficientia adessent indicia, peteret eandem torturae subjici.

Deliberatum.

Petitam torturam praeviis sufficientibus ex indiciis memoratae I. iudiciandam admitti.

1734. 30. a martii.

Pro domino M. et A. Ex quo I. in et post torturam coram dominis deputatis ut sub litera B. factas suas responsiones coram figura iudicii qualificaret, quod realia sua facta iam confessa tantum somniasset; hinc habitis catenus novis indiciis peteret eandem iterato torturae adiudicari.

Deliberatum est eandem torturam admitti.

Pro domino M. et A. quandoquidem dicta I. extra ipsam torturam praeter in actione declarata maleficia etiam alia maxime horrenda magica sua . . . benigne confessa esset, ut sub C. apparet, hinc peteret eandem igni concremandam adiudicari.

Deliberatum est.

Quandoquidem Catharina Csoma contemnata divinarum quam humanarum legum severitate Deum conditorem omnium, beatissimam virginem Mariam et caeteros sanctos Dei abnegare, cum daemone pactum inire, cum eodem carnaliter commisceri, conventibus sagarum interesse, praevia comminatione duobus hominibus arte magica in sanitate nocere, simili arte fermentum alterius farinaceum binis vicibus ita corrumpere, ut nulli panes ex inde pinsi potuerint: attentasset, hinc in promeritam sibi poenam, aliorum vero terribile exemplum iuxta patrias regni constitutiones, signanter autem S. Stephani regis

libri 2 di, cap. 31. et 32-dum, Praxis Criminalis partis 2-dae articulum 60. praevia eiusdem decapitatione igne concremandam adiudicari.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 65.

1734. ján. 19. Károlyi Ilona bűbájosságára vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1734. die 19ª iunii, penes exmissionem amplissimi magistratus nos infrascripti iuxta de eo utri puncta ad uberius declarata exegimus fassiones modo sequenti.

De eo utrum.

1mo Tudja-e, látta-e, avagy hallotta-e a tanú, hogy az deutrumban nevezett Károlyi Ilona valamely boszorkányságot tett volna, avagy valakit vagy egészségében vagy jószágában megrontott volna, vagyis babonaságával gyógyított volna?

2do Kiket tudna ezen dologban jó tanúknak lenni, hite után vallja meg?

Primus testis: Stephanus Szabó, inhabitator huius liberae civitatis, annorum circiter 36, corporali iuramento praevie deposito vallja, hogy most recenter elmult tavaszszal esztendeje egy zsák búzát vett volna, azt elkészítvén, az malomba vitte volna Kis Péter kocsiján, midőn az fatens is felülvén az kocsira említett Kis Péter fiával, midőn Józsa Ferencz úr házához jutottak volna, látta az fatens, hogy az deutrumban nevezett Károlyi Ilona az utcza közepén az szekér útban fent állott volna, az fatens midőn közeledvén hozzája félt, hogy az kocsi rúddal elüttetné az kocsit, mondá az kocsisnak, hogy lassan járna, szintén már előtte lévén Károlyi Ilona az kocsisnak, az fatens felállott, nézvén, hogy hová lett, eltünvén előttök, semmit sem láttak. Authent.

Secundus testis: Joannes Kispéter, inhabitator, annorum circiter 26, iuratus examinatus, vallja ad 1um Kocsis lévén, midőn Szabó István búzáját tavaszszal mult esztendeje az malomba vitte volna, dél tájban látta Károlyi Ilonát az utcza közepén állva. Az lovakat megcsapkodván, felkiáltott Szabó István, mondván az fatensnek, hogy lassan járna, mert netalán tán elüttetné az rúddal az vén asszonyt. Az kocsisnak gondja lévén az lovakra, az vén asszonyt elmellőzte az kocsi; maga is azt gondolta, hogy kárt vallott. Vissza tekintvén kérdi Szabó Istvánt, hová lett volna Károlyi Ilona. Ki is felelé, semmit sem látok, nem tudom hova lett. Maga sem látta az fatens. Auth.

Tertius testis. Circumspectus Gregorius Masa, annorum circiter 32, praevio corporali iuramento vallja, hogy ennek előtte circiter két esztendővel az házánál Puskás Gergely, Erdélyi Gergely és Csaldi György uraimék boroztanak volna, ott ülvén közel hozzájuk Károlyi

Ilona is; valamelyike találta mondani említett Károlyi Ilonának formalibus: csak meleg halál köllene néked anyjuk. Megkaczagván magát az vén asszony, mondá Puskás Gergely és a többi, ugyan az volna-e? Felele az fatens: a szemiből is kilátszik. Azonban mondá Károlyi Ilona: oh édes fiaim, bizony régen kifogytam én abból. Az fatens mondotta az vén asszonynak, hogy vetné magára a kereszt jelét. De az vén asszony semmiképen annak rendi szerint magára nem vethette a szent keresztet.

Testis 4tus Prudens ac circumspectus Franciscus Jósa, civis annorum circiter 60, eo quo adstrictus est iuramento fatetur. Az előtt circiter esztendővel az fatens maga háza előtt egykoron kinn ülvén, látta az Zuga Judit halasi asszonyt n. Fazekas Ferencz úr háza mellett az közön föntörögni, fel nem kelhetett az földről; mondá az fatens az szolgájának; eredj, vidd oda az talicskát, lássad mi lölte azt az vén asszonyt. Oda hozta az fatens házához, kérdvén az fatens, mi baja volna, mondá az vén asszony: midőn reám jött, ember képében jött, azután midőn kinzott, ördöggé változott. Monda az fatens: miért cselekedte ezt rajtad. Felele az vén asszony: azért — úgymond — haragszik reám, hogy én itt nem lakom, mégis Fazekas Ferencz úr nékem fejre valót vett, ő néki nem. Monda az fatens, megmernéd-e ezeket néki szemiben mondani. Megmerem úgymond, az minthogy az fatens talicskára tétetvén az vén asszonyt, oda vitette Károlyi Pélához. az fatens hallatára mindeneket megmondott az vén asszony Károlyi Pélának szemibe, hogy ő rontotta és törte össze, midőn reám jött ember képiben, azután ördöggé változott. Károlyi Péla arra semmit sem felelt, hanem valamely páczikával hozzá akart ütni az vén aszszonyhoz, de az fatens nem engedte megütni.

Auth.

Quinta testis. Juditha Zuga, halasiensis, hic commorans mendica, annorum 75, deposito corporali juramento fassa est, hogy most elmult húsvét tájban esztendeje lévén, Jósa Ferencz úr házánál az leánykának tyúkmonyakat vitt volna, onnét elmenvén koldulgatni, mindenütt utánna járt Károlyi Péla. Az közre midőn jutott volna az fatens, megragadá Károlyi Péla, mondván néki: majd megtanítlak, te pokolból jött, mit jársz itt, Fazekas Ferenczék néked fejre valót adtak, nékem nem adnak. Azonban ott valamely sárocska lévén, abban bele tapodta, ember képiben jövén reá, minekutánna ott rongálta volna, egyszer csak eltűnt az fatens elől, sehol semmit sem látott. Kinn ülvén Jósa Ferencz úr az háza előtt, küldötte az szolgáját egy talicskával és oda vitette. Kérdezősködvén tőle, megbeszéllette mindjárt és mint megkínzotta Károlyi Péla, ember képében reá jövén, eltűnt előle. Azután oda vitette az fatenst Jósa Ferencz úr Károlyi Pélához, mondotta az fatens szemében, hogy miért rontotta volna meg, az sárba belé

tapodván. Felele Károlyi Péla tagadással, hogy ő nem lett volna, valamely pálczával hozzája akarván ütni az fatenshez, de Józsa Ferencz úr nem engedte. Második éjszakára kelvén, Syha József házánál tartván szállást az fatens, kutya képiben reá menvén az fatensre, az haját keményen összefonta az fatensnek. Ébren lévén, semmit sem aludt az fatens, az ölében ült, tapogatván az fatens, hogy mi volna, tapasztalta, hogy kutya, mind az két fülei el lévén vágva; nagy nehezen levetette az földre. Az alatt mindjárást hallván az dobait, akkor ott lévő quártélyos német az peszterkéivel hozzája hajlott az kutyához, mondván: bizony Károlyi Péla volt itten. Ugyanazon éjszakán mind az németet, úgy az gazdaasszonyt megnyomta. Hallotta az fatens Károlyi Pélától, hogy senki se mondja az ő kutyáját ebtül szakadtnak, mert ő azt nehezen tartja, vele hál, mint gyermekivel.

Auth.

Sextus testis. Gregorius Kecskés, inhabitator, annorum circiter 55, praevio iuramento deposito fatetur, hogy az édes szüleje megnyomorodván, semminemű tagjaiban ép nem volt. Minden gyanúsága Károlyi Pélára volt, amint is elvitte azon megnyomorodott szüleit Gyulára az orvos asszonyhoz. Megmondotta azon orvos az fatensnek: várostokban lakik — úgymond — az, ki megrontotta; fő ördög, meg fogod látni, hogy ha haza viszed az anyádat, harmad napjára oda fog menni az, aki megrontotta; bocsánatot fog kérni az anyádtul, az mint úgy is volt. Megérkezvén az fatens az anyjával, harmadnapra házához (holott azelőtt oda nem járt) jött Károlyi Péla és bocsánatot kért az megnyomorodott asszonytúl, kezét nyújtván neki, de az fatens anyja nem adta kezét neki. Auth.

Septimus testis. Demetrius Ábrahám, civis annorum circiter 66, iuratus examinatus vallja: hogy ennekelőtte circiter 8 esztendővel Imre Daninál valamely kecskeméti legény Kucsora István leányát eljegyezvén házastársul, azon lakodalmi alkalmatossággal más napra kelvén, Imre Dani az fatens házához ment volna, az beszéllette a fatensnek, Károlyi Pélának és leányának, szemibe mondván: miért nyúltál tegnap az lakodalomban az vőlegény öcscsének az kebelibe, — hogy mihelyest oda nyúltál lekölleték esni az legénynek, fel nem kelhetett; hisz te boszorkány vagy Károlyi Péla — mondván — dolgán találta, hogyha cselekedtél is neki. Erre a szóra öten lévén az fatens házánál, kapván rajta mindenki, 50 kéve nádat ígértek néki. Ezt látván Károlyi Péla az fatens fejét megdörgölte, mondván: csak had múljék ezen dolog, temettessék el ebben az házban. Auth.

Octavus testis. Georgius Erdélyi, inhabitator, annorum circiter 38, iuratus examinatus vallja, hogy nem egyszer, sok ízben hallotta Masa Gergely házánál, kötekedvén Károlyi Pélával, hogy boszorkány volna, mondván Károlyi Péla: ha az voltam is kigyóntam én már abbúl.

Testis nona, honesta faemina Anna Takács, consors inhabitatoris Josephi Siha, annorum circit. 30. Iurata, examinata fassa est: Hogy miúlta ezelőtti maga házában négy esztendőnek forgásáig lakott az fatens, szüntelen házára ment az fatensnek Károlyi Péla, fenyegetőzött, mondván: te kutya, megemlegeted még az én kezemet. Az minthogy gyanúsága vagyon, volt is reá, hogy ő rontotta meg. Mert midőn ennekelőtte két esztendővel az templomnál kívül elesett lábárúl, öszvezsugorodván lábai, mások vitték házához. Mihelyest lefektették az fatenst az ágyra, oda ment Károlyi Péla és megtapogatta az lábait, megkönnyebedett. Látta azon nyavalyájában az fatens éjszakának idején, sokan mentenek hozzá, kutya képiben és macska képiben, — akarván megtagadtatni az fatenssel az Istent, boldogságos szűzet. Mindenkor kiismerte az fatens Károlyi Pélát szavárúl és hogy maga kutyája. Vallja azt is, midőn egy alkalmatossággal halasi kolduló öreg asszony Zuga Judit, házánál lakván az fátensnek, egy éjszaka látta szemeivel az fatens, hogy vörös kutya képiben, valamint magának volt egy kutyája, Károlyi Péla azonképen bémenvén az házba, említett koldús asszonynak az ölibe ült. Mind az quartélyos németet, mind az fatenst, úgy az koldús asszonyt meggyötörte azon éjszaka sorjával. Az német hozzája hajtván az peszterkével, mondván: Károlyi Péla volt itt. Azt sok ízben mondotta az német, hogy mind maga Károlyi Péla, úgy leánya boszorkányok; ők gyötrenek engem. Ugyan vallja azt is a fatens, mivel Károlyi Péla kutyája házához járt és sok károkat tett, — fenyegette az fatens, hogy meglöveti az kutyáját, ha el nem fogja az háztul. Nagy fenyegetéssel mondotta Károlyi Péla, hogy ne bántaná az fatens az ő kutyáját, mert baját fogja látni; kedves kutyája volna az ő neki, mint gyermekit, úgy tartja, éjszakán is vele hál. Vallja az fatens, midőn agyon lőtték az kutyáját Károlyi Pélának, úgy megsiratta. Sokszor beszédközben mondotta az fatens Károlyi Pélának: Péla néne, bizony azt mondják, hogy boszorkány vagy; bizony megégetnek. Felele arra Károlyi Péla: dehogy égetnek, ki megvan, csak megvan az.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 66.

1734. szept. 28. Boszorkánysággal vádolt Károlyi Ilona elleni végtárgyalás, tűzhalálra czélzó ügyészi vád s a város területéről való kitiltásra szóló ítélet.

Processus contra et adversus Helenam Károlyi, in crimine magiae insimulatam inchoatus.

+

Anno 1734. die 28ª 7bris. Levata causa amplissimi magistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis, velut A. contra et adversus Helenam Károly, velut personaliter adstantem malefactricem ut I.

Et pro eodem domino M. et A. egregius Mathias Khlosz cum sufficientibus iuris requisitis instructus legitimus eiusdem pariter fiscalis, praemissis praemitti, reservatisque reservari assolitis cautelis et facultatibus, cum protestatione proponeret actionem sequentibus: Qualiter antelata I. nescitur, unde mota, quave temeritatis audacia ad id inducta, spreta tam divinarum quam humanarum legum severitate, arte magica et diabolica humanis corporibus nocere et alios quamplurimos eadem arte superstitiosos sub N^ro^ 1mo ex authenticis testium fassionibus specificatos actus exercere praesumpsisset, paenam in generali decreto eatenus sancitam incurrere minime formidando.

Vellet proinde item procurator dom. M. et A. eandem malefactricem I. ob praevio modo patratos magicas actus in promeritam sibi poenam aliorum vero formidandum exemplum iuxta patrias regni contitutiones, signanter autem S. Stephani lib. II. art. 31-et 32; Praxis Crisminalis part II. art. 60. igni comburendam adiudicari, subsequenda ad id executione mediante praevia nihilominus eiusdem I. si et . . . fuerit torturae subiectione et reserv.

Personaliter adstans I. per omnia negativis perstitit.

Pro domino M. et A. super praevia malefactricis rogatione protestaret et diceret ex quo productis et authenticis testium fassionibus sufficientia iudicia adessent, quod ea plurimis in corpore nocuerit, se in alias formas, non nisi ope daemonis transfiguraverit, adeoque venefica esse constaret; hinc ad eliciendos etiam uberiores eiusdem actus maleficos peteret eandem praevia tortura igni adiudicari.

Deliberatum est:

Ad eliciendam uberiorem veritatem torturam admitti.

Deliberatum est:

Ex quo I. torturam subiisset, neque sub eadem ad uberiorem clarioremque rei veritatem quidquam fassa esset, hinc eandem absolutam pronunciari, ex territorio nihilominus huius civitatis relegari.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 67.

1734. nov. 10-én. Szibininé Stána, máskép Kisgörög Istvánné babonáskodásaira vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1734. die 10ma mensis 9bris. Nos infrascripti penes exmissionem amplissimi magistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis, in negotio Stanae, inhabitatoris huius Stephani Kisgörög conthoralis, peregimus, inquisitionem modalitate subsequenti.

De eo utrum.

Tudja e, látta e, avagy hallotta e a tanu, hogy fentnevezett Kisgörög felesége Stána, valamely varázslást vagy babonaságot elkövetett és végben vitt volna, vagy valakinek egészségében vagy jószá-

gában ártott, avagy babonaságával valakit gyógyított és segített volna?

Primus testis Joczko Petrovity, inhabitator huius, annorum circiter 38, praevio corporali iuramento deposito fassus est: Hogy Lalosa Mihálylyal egy társaságban lévén, valamely pénzek az boltból elveszett, melyet észrevevén a fatens, gyanúsága lévén társára, monda néki: szerezd elő az elveszett pénzt, mert rajtad követelem, mivel a boltot fel nem verték és más be nem jöhetett az boltba. Az fatens társa Lalosa Mihály hallotta, hogy Kisgörögné olyas varázsló asszony volna, elmenvén hozzája, megbeszéllette néki, minemű kárt vallott legyen; circiter 20 frtot elloptak az boltból. Melyet megértvén Kisgörögné, életire fogadta, hogy meglészen az pénzek, mondván Lalasi Mihálynak: menj el, végy egy eleven keszeget, hozd hozzám, avval megcselekszem, hogy megkerül az elveszett pénzetek. Úgy is cselekedett az fatens társa; oda vitte az eleven keszeget. Annakutánna circiter harmad nappal megtalálták elveszett pénzüket. Az varázsló asszonynak igért egy aranyat az fatens társa; nem tudja, megadta e vagy sem?

Secundus testis: civis Philippus Markovity, annorum circiter 22, iuratus, examinatus, fassus est: Hogy ezen folyó esztendőben farsang táján az fatensnek az boltjából elveszett circiter 45 frt. Óberkapitányné asszonyom is társ lévén az kereskedésben, kinek is megjelentette kárvallását, elmentenek Kisgörög feleségéhez, kérvén — hogyha valamit tudna segíteni elveszett pénzük megtérítésében, cselekedné meg. Arra mondá Kisgörögné: sok embernek segítettem káruk megtérítésében; néktek is fogok segíteni, csak hozzatok az mit fogok kérni. Először is kért egy szántóvasat; azt el is vitték hozzája. Annakutánna egy eleven ludat, melyet midőn odavittek, fejét, lábát, szárnyait elvagdalta, megmellesztvén az ludat, belső részit kivette és magánál tartotta, az megkoppasztott ludat visszaadta az fatensnek. Annakutána kívánt két új orsót, az melyen még nem fontak és kölest. Ezeket mind megvitték néki, mondván az varázsló asszony nékik: én az szántóvasat meg fogom tüzesíteni, az kölest reá hintem; valamint az köles, úgy ki fog fakadozni az orczája annak, ki elvitte az pénzt. Valahányszor odament az fatens az asszonyhoz, mindenkoron biztatta, hogy megkerül pénzük. Nem messze lakik tőletek — úgymond az fatensnek — az, ki ellopta. Ha nékem szabad volna, felvenném az hova rejtette; de meg nem marad mindaddig, míg meg nem viszi pénzeteket. Az minthogy egy hét alatt nem azon boltban, az honnan ellopták az pénzt, hanem ugyan más boltban, az mely ugyan az fatensé, megvitték az pénzt, az boltnak padlásán, azon süvegben, melyben volt, leeresztették. Mely boltot midőn felnyitották volna, ott találták elveszett pénzeket, minden kár nélkül. Vallja az fatens, hogy Paplanyos Jankó vezette volna először az fatenst felsővárosban vala-

mely magyar emberhez, az ki is olyan varázsló volna, de az meg nem mondotta néki, hanem igazította Kisgörögnéhez és úgy mentek oda.

Tertius testis, Miszályo Lalosa, annorum circiter 32, iuratus examinatus, fassus est. Midőn elveszvén pénzek, egy társaságban lévén Joczko Petrovitytyal, hallotta az fatens, hogy Philip Markovitynak is elveszett pénzét Kisgörögné kerítette meg. Kit megértvén az fatens, odament Kisgörögnéhez, kérte, hogy ha tudna valamit segíteni elveszett pénzük megtérítésében, segítene nékik, hogy megkerülne, vagyis kitudhatnák, ki lopta el. Ajánlotta az asszony, kérésére, hogy fog segíteni. Estve lámpával oda kölletett az asszonyt vezetni az bolthoz, az honnét elveszett az pénz. Azt megmutatta néki és azonban kért az varázsló asszony, hogy azon hordóbúl, melyből elveszett az pénz, vigyen néki az fatens egy darabocskát, 3 karácsonyi diót, egy eleven keszeget és egy szántó lapos vasat. Azt mind megvévén néki az fatens, harmadnapra ugyanazon boltban, melyből elveszett az pénz, megtalálták az pénzt, minden fogyatkozás nélkül. Igért az fatens az asszonynak egy papucsot, de nem adta meg; az asszony sem kérte, hanem ajándékozott 5 polturát Kisgörögnének.

Quartus testis, Jován Malovity, annorum circit. 36, deposito corporali iuramento fatetur: Tudja bizonyosan, hogy az deutrumban nevezett Kisgörögné borszerető és tékozló asszony; urának holmi jószágát elpazarlotta. Hallotta másoktúl, hogy olyas varázsló légyen; paszúlylyal, kinek valami jószága elvész, megtudja mondani.

Quintus testis, civis Stephanus Csipak, annorum circiter 22, iuratus, examinatus, fatetur: Hallotta, hogy Kisgörögné olyas varázsló légyen paszulylyal az elveszett jószágnak megtérítésében.

Testis sexta, honesta faemina Margaretha Csizmadia, defuncti Gregorii Molnár relicta vidua, iurata, examinata, fassa est, annorum circiter 80. Hallotta, hogy sokan beszéllettenek Kisgörögné felől, hogy varázsló asszony volna, az minthogy maga is az fatens ennekelőtte 3 esztendővel szemével látta, hogy valamely magyar embernek ökrei elvesztenek, azon magyar ember varázsoltatott véle. Az paszulyt látta, hogy hányta. De caetero nihil.

Septima testis, honesta vidua Mara Bajality, annorum circiter 30, iurata, examinata fassa est: Hallotta az fatens magától Kisgörögnétül, hogy oda jár hozzája oberkapitány Sivánné asszonyom, de mivégre nem tudja. Látta az fatens, hogy Kisgörögné sokszor hányta az babot az asztalán. Tudja azt is, hogy részeges volt, melyért sokszor dorgálta az ura. Hallotta azt is a fatens Kisgörögné urától, beszéllette az szomszédságnak, mondván: ihol, micsoda nyomorult vagyok, nincsen másra gyanúságom, hanem feleségemre, hogy ő rontott meg. Vallja azt is, hogy egy alkalmatossággal nagy sírással és nyughatatlansággal volt az fatens gyermeke, oda ment estve felé az fatens házához Kisgörögné,

mondván a fatensnek: szánom ezen kis gyermeket, de nem téged. Azonban valamely papírosban valami porocskát adott a fatensnek, mondván: magad tejében add bé az gyermeknek ezen port meginnya, — és megszűnik a sírástúl. Melyet úgy cselekedett az fatens és az gyermeknek semmi gondja nem lett. Elveszett pénze iránt is gyanúsága volt az fatensnek Kisgörögnére; melyet midőn rajta követelt volna, mondá az fatensnek: ha szépen kérted volna és haraggal reám nem fogtad volna, megkerült volna pénzed. Az fatens pedig azon okbúl gyanakodott Kisgörögnére, hogy azelőtt pénze nem volt. De mihelyest az fatens pénze elveszett, mindjárást ezüst tűjét az korcsmárúl kiváltotta. Az fatens Kisgörögné urának is panaszolkodott elveszett pénze iránt. Először azt mondotta, hogy nem egyéb dolga, hanem feleségié. Annakutánna tagadta. Hallotta azt is az fatens, midőn Kisgörög dorgálta feleségit, hogy ő rontotta volna meg egészségiben. Mondotta Kisgörögné: én, én rontottalak meg, úgymond.

Testis octavus, honestus Gyuko Popovity, militaris, annorum circiter 23, praevio corporali iuramento deposito, fatetur ad omnia similiter, uti immediate secundum ordinem appositus secundus testis.

Testis nona, honesta faemina Anna Csiszár, consors Stephani Csipak, sub conscientia examinata, fassa: Sok ízben látta szemeivel, midőn valamely kárvallott emberek mentenek Kisgörögnéhez, hányta az asztalom az babot széjjel, ide s tova. Tudja azt is az fatens, hogy igen bortszerető Kisgörögné; mihelyest valamit kaphatott, az korcsmára vitte. Hallotta az fatens Kisgörögnétűl, hogy vásárhelyiek is voltanak nála elveszett jószáguk végett. Azoknak is megmondotta, hol légyen és megkerül-e, vagy sem?

Testis decima, honesta faemina Dorothea Móra, annorum circiter 37, iurata, examinata, fassa est. Látta egy alkalmatossággal Kisgörögnénél jelen lévén, hogy egynehány asszonyok előtt az asztalon hányta Kisgörögné a babot. De reliquo nihil.

Testis undecima, honesta faemina Martha Ivanova, consors Ioannis Malenity, annorum circiter 27, iurata, examinata, fassa est. Látta szemeivel a fatens és tudja bizonyosan, sokszor varázslott Kisgörögné babbal, némely kárvallott embereknek megtérendő jószáguk felül. Hallotta az fatens Kisgörögné urátúl, ezen szókat mondván: azulta, hogy megvertem feleségemet, megnyomorodtam kezeimre és lábaimra. Az minthogy most is nyomorult. Hallotta az fatens, hogy Kisgörög szidta az feleségét, mondván néki: átkozott, hogyha birnék kezemmel megtanítanálak, mert te rontottál meg engem. Arra felelt az asszony: ha én is úgymond ezen szavát Kisgörögnénének, hallván az fatens több szomszédival pirongatták, hogy miért felelne úgy az urának, ha más meghallaná, rosszul járna. Melyre felelt Kisgörögné: meguntam már a sok szenvedésit uramnak, haragomban mondottam ezt néki. Ugyan vallja az fatens, látván a

a szomszédok, hogy nyomorúságában Kisgörögnek gyógyítására nézve hozzájárt az hóhér, melyre, hogy sok költséget tett, megszánván a szomszédok, mondották Kisgörögnének: látod úgymond, mennyi költséggel vagyon az urad, mással gyógyíttatja magát, ha tudsz valamit, miért magad meg nem gyógyítod. Arra mondá Kisgörögné: ha tudnék sem gyógyítanám ellene való haragomban. Tudja az fatens, hogy részeges volt Kisgörögné, ha mit kaphatott, megitta. Látta az fatens, hogy óberkapitány Sivánné asszonyom is ott volt Kisgörögnénél, melyre mondotta az fatens kapitányné asszonyomnak, miért járna oda. Arra felelt: most voltam, de többször már nem megyek hozzá.

Super qua talismodi peracta inquisitione et fassionum exactione literas has nostras propria manuum nostrarum subscriptione munitas et consueto sigillo corroboratas extradedimus testimoniales. Szegedini, die et anno, quibus supra. Andreas Siskovity mp. senator. Ignatius Rakity mp. senator. Joannes Széplaky mp. praelibatae civitatis commissarius.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 68.

1735. márcz. 29. Szibininé Stána, máskép Kisgörög Istvánné önvédelme és önvallomása az ellene felhozott babonáskodási vádakra vonatkozólag.

1735. die 29a martii.

Ad fassionem Joczko Petrovity, vallja Szibini Kisgörögné, hogy ő ugyan hozatott volt egy eleven keszeget és szántóvasat, de az keszeget maga ételére applicálta. Hanem az szántóvasat erősen meghevítette és arra kölest hintvén, mondotta: valamint ezen köles a szántóvason pattog, úgy fakadjon az orczáján, aki ellopta azon pénzt. Ismét az fatens akkoron terhes lévén, az övét levetette, mondván: valamint én az én terhemet el nem tagadhatom, úgy aki azon pénzt ellopta, el ne tagadhassa. Nemkülönben egy egész diót és egy gerezd foghagymát vevén, kővel összetörte mondván akkoron is: valamint a diónak egymással való csikorgása és foghagymának az ő szaga tagadhatatlan, úgy el ne tagadtassék az pénz. Igért néki Lalosovity Mihály 2 frtot, de egy pohár égett bornál többet nem adott néki.

Lalosovity Mihály vallja, hogy amidőn Szibini Kisgörögné fogadta az pénz visszatérését, tizenegy nap mulva találta meg az pénzt azon erszényben, amelyben azelőtt volt, de más helyen.

Ad fassionem vero Philippi Markovity. Nevezett Szibininé recognoscálja per omnia, uti in fassione extat, addit praeterea, hogy az lúd gégéjét kivevén, azt tüzes szántóvasra tette, mondván: valamiképen az lúdnak az gégéje az lúdban tagadhatatlan szólásában, úgy aki az pénzt ellopta, el ne tagadhassa. Azon babonás mesterséget végben vivén, odament azon pénzt ellopó ember, nevezet szerint Jójás

Veszelinovity militaris, kérte Szibininét, mondván: most rosszul jártam, ha segíthetsz rajtam, segíts és megjutalmazom fáradságodat. De Szibininé felelt neki. Én nem segíthetek rajtad. Philip Markovity adott Szibininének egy forintot fáradságáért.

Ad fassionem Michaelis Lalosovity, per omnia confirmat et verificat. Hozzá tévén: az hordóbul lévő darabocskát azért kérte, hogy amidőn 41 paszulylyal babonás mesterségét hányta, az deszkák közé vetette az paszulyt.

Fassionem Margarethae Csizmadia confirmat és hogy azon magyar ember az ökrét meg is találta. Recognoscálja 56 drt fizetett azon ember néki. Revocat in puncto inventorum pecorum fassionem suam.

Ad fassionem Mara Bajality vallja, hogy azon por, melyet néki adott, gyermeke részére, Viloylovity nevű civis hozta Jeruzsalemből bizonyos követ, abból vakarta. Reliquum negat.

Ad fassionem Annae Csiszár, vallja Szibininé, vásárhelyieknek is vásárkor babon, elveszett jószáguk végett. Megtalálták-e vagy sem, nem tudja. Adtak neki hol egy garast, hol többet.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 69.

1736. jún. 12. Boszorkánysággal vádolt Fúrús Ilona Pávó Gergelyné ügyében kelt vád és ítélet.

Anno 1736. die 12. mensis iunii, occasione celebratae in curia senatoriali liberae regiaeque civitatis Szegediensis revisionis captivorum.

Levata causa amplissimi magistratus antelatae civitatis Szegediensis ut A. contra et adversus Helenam Fúrús, Gregorÿ Pavo incolae Szegediensis conthoralem, veluti I. ratione et praetextu ab infra declarandorum actuum magicorum.

Et pro antelato amplissimo magistratu nobilis Adamus Bohus, liberae regiaeque civitatis Szegediensis fiscalis, per formam actionis detegeret et proponeret sequentibus: qualiter praenominata I. ante actis diebus, vilipensa denique divinarum humanarum legum, quotidianorum denique factarum propterea animadversionum magistratualium severitate et austeritate malignantis spiritus incitamento percita, diversis vicibus et occasionibus quamplurimis hominibus per nefaria crimina, imprecationes et magicas compositiones nocumenta (quoad ipsorum bonam valetudinem intelligendum esto) inferre; sed et pecoribus nocere, imo cum persona magiae insimulata . . . . . adjudicata, torturam tamen subeunte eoque ex capite praescripta et relegata, clandestine conversari noctesque insimul agere nil pensi duxisset (quae praemissa ex inquisitione magistratuali hic loci sub litera M. producta uberius patebunt) consequenterque taliter poenam legalem super artibus magicis,

aliisque maleficiis actibus statutam simulque vindictam etiam divinam in se provocare haud fuisset verita. Cum autem huiusmodi crimina magica absque promerita poena dimitti nequeunt, hinc procurator fiscalis magistratualis cuperet praedeclaratam I. in poena secundum articulum 60. Part. II. de, Praxis criminalis declarata convici et aggravari, convictamque et aggravatam praemisso ad plura elicienda crimina . . . . . pronunciari, cum reservata generali.

I. inter vinculis personaliter coram iure adstans, contra se porrectam actionem fiscalem partim negat, partim qualificat.

Pro amplissimo magistratu protestatur super partim negativa, partim vero qualificativa responsione captivae praenotatae et quia qualificatae responsiones sensu Quest. 18ae cap. 6. ti Direct. Kithon: per reos comprobandae venirent, hinc tum ex capite, tum vero ex fundamento reproductae inquisitionis magistratualis . . . . . M. signatae iam authenticatae, praenotatam captivam capiti equuleo subjici vellet, efflagitaretque, cum reservata.

Deliberatum est.

Ruminatis poenitusque inspectis et calculatis testium coram iure authenticatorum fassionibus, cum contra actionetenus denotatam partem I. magiae insimulatam graves evenirent praesumptiones, eadem vero . . . . . partim qualificaret, partim vero simpliciter negaret, hinc per equuleum examinandam cap . . . . . captivam, praecitati articuli Praxis Criminalis pro iusto et aequo censeri.

Deliberatum est.

Quandoquidem praenominata Helena Fúrús I. sub torturae tribus gradibus iudicialiter sibi adjudicatis in simplici sua negativa constanter perseveraſſet; hinc eandem Helenam Fúrús I. sensu Quaest. 8vae cap. 6 ti. Dir: Kith. et aliarum eatenus conditarum patriae legum ab ordinaria quidem poena absolvi, verum ob attentatam eum cum praescripta et relegata Helena Károlyi, magiae insimulata persona conversationem e gremio et territorio huius liberae regiaeque civitatis Szegediensis proscribendam et relegandam decerni.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 70.

1736. okt. 8. Pápai Katalin Bordás Mihályné rontásaira vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1736. die 2a mensis 8bris.

De eo utrum?

Primo. Tudja-e, látta-e, avagy hallotta-e a tanú, hogy Pápai Katalin, Bordás Mihálynak felesége, valamely bűbájosságot és babonaságot vitt volna végbe, mineműt? mikor? és minő időben? nappal-e vagy éjszaka?

Secundo. Fenyegette nevezett Pápai Katalin valakit és következett-e az olyannak testében vagy jószágában azáltal ártása?

Tertio: Minemű szókat hallott a tanú megírt Pápai Katalintúl az árestomban való lételekor?

Quarto: Minemű életet viselt azon személy, hite után vallja meg a tanú?

Quinto: Kit tud ellene a tanú jó bizonyságnak lenni.

Primus testis: circumspectus Joannes Faragó, civis huius civitatis nostrae, annorum circiter 32, deposito praeviae corporali iuramento, fatetur ad primum deutri punctum: Nihil. Ad secundum: Hallotta Faragó Örzsébettűl, hogy midőn Pápai Katalin tejet kért volna aratás tájban tőle, — mivel szolgáló lévén, nem merészlett adni, — azonnal álmat eresztett reája és abban az álmában annyira megrontatott, hogy mai napon is falábon jár. Ad tertium, quartum et quintum: Nihil.

Secundus testis: circumspectus Martinus Farago, civis et inhabitator huius civitatis nostrae, annorum circiter 60, praevie, deposito iuramento fatetur ad primum: Midőn a maga leánya Vékes Márton uramnál szolgálatban lett volna, akkoron Pápai Katalin hozzá menvén és tejet kérvén tőle, de mivel szolgáló lévén, nem merészlett adni, említett Pápai Katalinnak, — akkoron estvére álmot eresztett reája; annyira megnyomorította Pápai Katalin a leányt lábaira, hogy mostanában is falábon kényteleníttetik járni. Ad reliqua puncta nihil.

Tertius testis: circumspectus Stephanus Márton, civis et inhabitator huius civitatis nostrae, annorum circiter 42; deposito praevie corporali juramento fatetur ad primum: Pápai Katalin szájából hallotta ennek előtte három esztendővel a fatens, midőn szalonnát kért volna a fatens feleségétől Pápai Katalin, — nem adhatott neki, mivel nem volt; azonban kenyeret kérvén Pápai Katalin a fatens feleségétűl, adott is egy darabot neki, azzal elindulván és midőn a pitvar ajtón kiment volna, megfenyegette a fatens feleségét ilyen szókkal: no szalonnát nem adtál, de örömest adnál ha adhatnál; és azután mintegy harmadnapra nyomorultá lett a felesége és most is nyomorék. Ad secundum et tertium: Nihil. Ad quartum: Vallja, hogy midőn másutt is kéregetett volna, ha nem adtak neki, hasonlóképen nyomorékká tette őket.

Quartus testis: circumspecti Andreae Kása conthoralis, Catharina Engi, annorum circiter 35, praevie deposito corporali iuramento fassa est ad primum: Midőn kapczát szőtt volna a fatens Pápai Katalinnak, hozzája menvén Pápai Katalin a fatenshez, történvén pediglen, hogy a menyecskeleánya látogatására ment volna a fatensnek, akkoron említett Pápai Katalin maga kezit végig húzta a fatens leányának hátán, ezen szókat mondván: szép rókás mente ez a tiéd, az én leányomnak nincsen ilyen szép. Haza sem mehetett a fatens menyecske-

leánya — mert az Palánkban lakván — már is kezei és lábai össze vonattattak, aki mindeddig is úgy kínlódik. Ad reliqua caetera puncta: Nihil.

Quintus testis: circumspectus Mathias Király, civis et inhabitator huius civitatis nostrae, deposito corporali iuramento, fassus est ad primum: Nagyhéten — tavali esztendőben — estve, látta a fatens, hogy Pápai Katalin kívül állván az ablak alatt és az ablakon behajolván, háromszor bekiáltott a gazdaasszonynak ilyen szókat: kinn vagy-e, vagy bent vagy? melyre felelt a gazdaasszony háromszor; kint vagyok. Akkoron megdombolta magát Pápai Katalin, két szomszéd háza felé pökdösvén és mondván, hogy: ezen esztendőben nem lészen béka nálunk, — amint, hogy tapasztaltatik is, hogy a fatensnek és a másik szomszédnál elég vagyon, magánál pedig egy sem találtatik. A mostani esztendőben penig felesége a fatensnek, ezen actust Pápai Katalintúl látta elkövetni. Ad reliqua puncta: Nihil.

Sextus textis: Elisabetha Pap, circumspecti Joannis Simon conthoralis, annorum circiter 53, deposito corporali iuramento ad primum, secundum, tertium et quintum: Nihil. Ad quartum: Egyebet nem, hanem vallá, hogy tavali esztendőben sebes lévén a fia, hozzámenvén Pápai Katalin a fatenshez, — szedés után való héten, kedden — bocskort kérvén említett fatenstül, minthogy nem lévén, nem adhatott, mert a háznál lévő férfiak is nem voltak otthon; és midőn Pápai Katalin el ment volna a fatenstül, mondotta a fatensnek, hogy adnék én neked, ha a férfiak otthon nem volnának is. Másnap mintegy déltájban nevezett sebes fia elsivalkodá; midőn pedig hozzáment volna a fatens menyestül és a menyecske szentelt vizet vett volna, a gyermekre hintvén, — hát mind a hárman elszédültek; elsőbben a gyermek elesett, az fatens menyével együtt, mint a holtak, a gyermekre dőltek; és ha a menyét el nem húzták volna a sebes gyermekrűl, agyon nyomta volna. Amidőn pedig előtte való héten a keze megromlott volna a fatensnek, Pápai Katalinnak az ura szépen meggyógyította, és akkor azt mondotta Pápai Katalinnak a fatens, hogy: csak neheztelek reád, mert vélekedvén, hogy ti rontottatok és szédítettetek el bennünket. Akkoron felelt neki, hogy lassabban beszélne és ne zajogna.

Septimus testis. Elisabetha Farago, filia Martini Farago, annorum circiter 15. deposito corporali iuramento fatetur, ad primum: Hallotta másoktul gyanakodás képen, hogy Pap Erzsébet házánál levő cselédet megszédítette volna Pápai Katalin és akkor a városon nagy híre is volt, hogy nem más cselekedte, hanem Pápai Katalin. Ad secundum: Nem tudja ugyan, hogy valakit fenyegetett volna, mindazonáltal ezen folyó esztendőben, kaszálás tájban, említett Pápai Katalin tejet kért volna a fatenstől. A fatens szolgáló lévén, nem adhatott, minthogy nem is merészelt. Azután másnap estve felé, nagy álom jött reája, úgy-

annyira, hogy az ablak alatt is le kellett neki feküdni, amely álomban jobb kezére megromlott. Mely nyavalyának más oka nem lehetett, csak csupán Pápai Katalin. Tellyességgel gyanakszik reája. Ad tertium, quartum et quintum: Nihil.

Octavus testis: Helena Varga, Stephani Márton conthoralis, annorum circiter 35, deposito praevie corporali iuramento, ad primum: Nihil; ad secundum: Vallá, ennek előtte circiter három esztendővel Dömötör tájékán való szerdán, midőn szalonnát kért volna Pápai Katalin a fatenstül, hogy nem adhatott neki, Pápai Katalin megfenyegetvén a fatenst, hogy: adnál még, ha adhatnál. Azután negyednapra reáérkezett a nyavalya fekélyekkel és iszonyú csodabeli fájdalmakkal. Kihez képest senkire sincsen gyanúsága nevezett fatensnek, hanem csak Pápai Katalinra, minthogy előtte való napokban fenyegette. Ad reliqua: Nihil.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 71.

1737. jan. 28. Boszorkánysággal vádolt Pápai Katalin Bordás Mihályné elleni ügyészi indítvány s a város területéről való kitiltási határozat.

Processus contra et adversus Catharinam Pápai criminis magici insimulatae. Anno 1737. die 28. ianuarii.

L. I. C. — Anno 1736. die 5ta decembris occasione celebratae in curia senatoriali malefactorum.

Levata causa amplissimi magistratus antelatae civitatis ut A., contra et adversus Catharinam Pápai ex possessione Ettei, incl. comitatui Iauriensi adjacentis oriundam, circumspecti Michaelis Bordás consortem, velut I. ratione et praetextu ab infra declarandorum actuum magicorum.

Et pro eodem praefato amplissimo magistratu nobilis Adamus Bohus, praenotatae liberae regiaeque civitatis Szegediensis fiscalis praemissis praemittendis et servatis de iure servandis, per formam actionis proponeret et detegeret sequentia: Qualiter nimirum praenominata I. anteactis diebus et temporibus excusso Dei hominique timore, vilipensa denique divinarum humanarumque legum quotidianarum propterea factarum animadversionum magistratualium severitate et austeritate, malignantis spiritus incitamento percita diversis vicibus et occasionibus per nefaria crimina et magicas compositiones hominibus quoad ipsorum bonam valetudinem nocumenta minari inferre, A. artes magicas et incantationes iure damnatas exercere nil reformidasset, prout haec ex inquisitione magistratuali hic loci sub litera A. producta uberius patebunt, concomitantemque taliter poenam legalem super artibus magicis alÿsque maleficis actibus statutam et simul vindictam divinam in se provocare nil pensi duxisset; cum autem eiusmodi crimina magica absque promerita poena dimitti nequeant, hinc procurator fiscalis

magistratualis cupit praenotatam I. in poena iuxta articulum 60-tum Part. II. Praxis Criminalis declarata convici et aggravari, convictamque et aggravatam, praemisso torturali plura crimina eliciendi gratia, examine pronunciari, cum reservata in reliquo generali.

Deliberatum est:

Cum ex testium fassionibus adaequato haud clareret, antelatam I. arte magicas perpetrasse; hinc eandem velut vilem, suspectamve personam e territorio huius civitatis relegari et proscribi.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 72.

1737. május 10. Molnár Ilona, Búza János hitvese bűbájossága és rontásaira vonatkozó tanúvallomások.

Anno 1737. die 10ª mensis maÿ. Nos infrascripti penes determinationem amplissimi magistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis, in negotio . . . . . denotato, talem uti sequitur peragamus inquisitionem

De eo utrum.

Primo: Tudja-e látta-e, avagy hallotta-e a tanú, hogy Molnár Ilona, Búza János hitvestársa valamely bűbájosságot s babonaságot vitt volna végben, mikor és micsoda időben, nappal-e vagy éjszaka?

Secundo: Fenyegette-e nevezett Molnár Ilona valakit és következett-e olyannak testében vagy jószágában azáltal ártása?

Tertio: Minemű szókat hallott az tanú megírt Molnár Ilonától?

Quarto: Minemű életet viselt azon fellebb írt személy, hite után mondja meg a tanú?

Quinto: Kit tudna ellene az tanú jó bizonyságnak lenni?

Primus testis circumspectus Emericus Baka, civis et inhabitator huius civitatis nostrae, annorum circiter 77, iuratus, examinatus, fassus est ad primum de eo utri punctum. Vallá hite után a tanú, Pataki Andrásnétól hallotta egykor, hogy midőn tűzért ment, akkor tapasztalta, hogy egy fazékban követ főzött volna. Tudakozván Molnár Ilonától említett Pataki Andrásné, hogy mért főzi fazékban a követ, — melyre Molnár Ilona felelt: hogy reá veszem az ebadta kurvát. Ad secundum, tertium et quartum nihil. Ad quintum: Görög Mátyást, Babarczi Gergelyt, Tóth Ferenczet tudja jó tanúknak lenni.

Secunda testis. Helena Zsoldos circumspecti Andreae Pataki civis et inhabitatoris huius civitatis nostrae consors, annorum circiter 30, iurata, examinata, fassa est ad primum. Még éltében az első urának tűzért ment volna Molnár Ilonához. Akkoron látván, hogy egy fazékban egy darab követ főzött említett Molnár Ilona, tudakozván mért cselekedne? felelte a fatensnek, hogy: reá veszem a ménkűadta kurváit, egy kis mesterséget csinálok. Csakhamar első casus után tartván

s. v. egy kutyácskát Molnár Ilona, midőn a fatens fejt volna, csak gyakorta az tehenei között forgolódott és midőn letette a tejét, azonnal belenyalt az tejben. Midőn kergették a kutyácskát, akkor a kapuk tetején csak által ugrott és ment arra a helyre, hol az teheneket fejte az asszonya Molnár Ilona. Másodnap reggel ismég fejni ment a teheneit, akkor látta a kutyácskát, hogy a két első lábát az tehene tőgyére föltötte és szopta a tehén csöcseit. A fatensnek ura kergetvén a kutyát, agyon akarta lőni. Akkor is által ugrott a kapukon és oda a kutya szaladott, a hol szokta Molnár Ilona fejni a teheneket és azon esztendőben semmi hasznát sem vehette. Ezen dolog iránt kívánt bíró uramnak hírt adni, de Molnár Ilona hozzámenvén a fatenshez és megkövette. (Hozzáadván, hogy hozzámenvén a fatenshez: no jó asszony ne félj már, elajándékozta makai postamesternek a kutyát, nem szopja a teheneidet.) — Vallá azt is a fatens, hogy Molnár Ilona az aludt tejet a kemenczébe bétette és ott meghagyta aszódni. Kivévén az fazekat és az túró zacskóba beöntötte az aszott tejet és teknyőbe szűrte a savóját, körül rakván a teknyőt tejes fazekakkal, akkoron bele állott a teknyő savóba, lekapván a fejköteit, megmosván fejkötővel a lábait, azután kiszállott a teknyő savóbul, azon savóban és fejköteivel a tejes fazekakat megmosta. Azután azon savóval itatta a teheneit. Rövid idő mulva a fatens tejfelt öszve vervén egy fazékban, circiter 5 itczés fazékkal lévén a tejföl s nem akart öszve állani, hozzája menvén a fatenshez Molnár Ilona, tudakozta a fatenstül, hogy mit csinálna? Felelt reá, hogy tejfelt vert öszve, de nem akart öszve állani. Akkoron mondván Molnár Ilona, hogy nekie volna köpűje vinné hozzája (mert nem akarta más házhoz kiadni a köpűt). Hozzá vivén a fatens Molnár Ilonához a tejfelit, de öszve ott sem akart állani. Akkoron kimenvén az kertjébe, hozott valamit, mintegy borsószem és bele vetette a tejfölbe. Csakhamar összeállott úgyannyira, hogy az írósvaj több lött, mint az tejfele volt; melyet kifőzvén, úgy ropogott mint az káposzta és nem lett több belőle fél itcze vajnál, holott az írósvaj volt 7 vagy 8 itczés kétfülű fazékkal. Látván, hogy kevés lött belőle, azt is ott hagyta a fatens.

Ad secundum nihil. Ad tertium: Molnár Ilonának szájából hallotta a fatens: eb a lölköd, ne tarts te annyi leányt és tehenet, mert nem értesz hozzá. Azután egynehány esztendővel egy deákot tartván az házánál, pörlekedésbe esvén Molnár Ilona a deákkal, akkoron a fatens a deák szájából ilyen szókat hallott: ilyen amolyan teremtette, mikor engem szent Gellért hegyire hordasz, abrak gyanánt szilva magot húz a fejembe. Arra Molnár Ilona semmit sem felelt a deáknak. Ad quartum: Nihil. Ad quintum: Az előbbeni szolgálóját tudja jó tanúnak lenni. Hozzá adván azt hallotta az első urától, midőn a boszorkányokat megégetvén (hogy: te is közöttök vagy ilyen adta, tisztítsd meg

magadat, mert én ördöggel nem lakom) tiszta asszony nem hozza szállásru lakóval a vajat, de te hozod, azért nem vagy tiszta asszony.

Authenticata, confirmat.

Tertia testis: Sara Rácz, circumspecti Mathiae Tóth conthoralis, annorum circiter 24. iureiurando fatetur, ad primum: Ennek előtte 11ik esztendővel, midőn a fatens szolgálatban lévén nála, látta, hogy az övit az utcza kapu alatt elnyújtotta és a kapu alá ásott bizonyos füvet, vulgo levesticont és ó hájat. Elsőben azon eresztette ki a tehenét és be is azon, bizonyos tömjénnel is szerdán és szombaton a tehenit. Hozzá adván: hogy egy deáknak asztalt tartván az házánál, ki nagyon fáradozott volt és erőtlenségben elsárgult, kérdezvén tőle az pajtása, hogy frater rosszul vagy te. Akkor megvallotta és reá is esküdött, hogy Molnár Ilona őtet szent Gellért hegyire hordozta. Akkoron mind a ketten reája támadván, mért cselekedted ezt Molnár Ilona? Azután mindjárt megszünt a hordozástul. — Ad 2um 3um 4um et 5um Nihil. Hozzá adván a fatens, arra tanította egy vén asszony Molnár Ilonát, hogy vegyen egy bunda darabot és tartsa a tehén alá, midőn vizellik és vigye a favágó tőkére, ott a mosó fával verje meg. A fatens pedig szolgáló lévén nála, parancsolta Molnár Ilona néki, megköllött cselekedni; éjszakára annyira fájtak a fatensnek kezei és lábai, majd egy hétig nem birhatta magát. (Hogy az övit az kapu alá elnyújtotta és levesticon füvet leásott a kapu alá, — nem tagadja. Hogy szent Gergely hegyire hordozta, azt szemében mondotta az deák Molnár Ilonának, azt recognoscalja az deák Molnár Ilonának; azért megszidta a deákot.)

Quarta testis, Anna Sőreghi, circumspecti Andreae Mészáros conthoralis, annorum circiter 39, iurata, examinata, fatetur ad primum. Lévén egy szilaj tehene a fatensnek, amelyet meg nem fejhetett; arra tanította a fatenst Molnár Ilona, hogy tüzesitsen meg egy-két lukra lópatkót, és arra fejje csöcsibül a tejet. De a fatens nem cselekedte, Molnár Ilona ezen dolgot végben vitte és azon fejt tehenet a fatensnek adta. Ad secundum: A fatens egy szoknyán pöllekedésben esett, melyet szolgálatjában igért a fatens öcscsének; akkoron megfenyegette, hogy: várj Mészárosné, mert koporsózártáig meg fogod bánni ezen cselekedeted. És síppal dobbal beleütköztek a fejében; azután circiter 6 esztendővel megromlott az szemeire, melyekkel most is nagy keserves fájdalmakat szenved. — Ad quartum nihil. — Ad quintum: Görög Mátyást és Babarczi Gergelyt és Tóth Ferenczet tudja jó tanúknak lenni.

Confirmat, authenticata.

Quinta testis, Catharina Farkas, circumspecti Michaelis Zombori conthoralis, annorum circiter 50; deposito corporali iuramento fatetur ad primum: Ennekelőtte mind urastul nyavalyásak voltak. Varsányban

ment volna az fatens egy tudós asszonyhoz, akkoron Molnár Ilona egy üngöt ada a fatensnek, hogy Varsányban olvastasson reá azon orvos és tudós asszonynyal. Az fatens kezibe adta Molnár Ilona üngit emlitett orvos asszonynak; midőn kezében vette volna az üngöt, öszve hajtogatván Molnár Ilona üngit, az orvos asszony az földhöz csapta, hogy ő neki ne küldjön Molnár Ilona többször olyas üngöt, mert ő nagyobb boszorkány mint én. Azután a fatens két gyermeke üngét az orvos asszony kezébe adta és szépen rá olvasott; kívánta megvizsgálni az ő tudományát az orvos asszonynak, ugyan még egyszer kezibe adta Molnár Ilona üngét. Megösmervén az orvos, noha világtalan lévén, megneheztelt a fatensre, mondá, hogy ő is csak próbálgatja őtet, akkor is földhöz csapá Molnár Ilona üngit és azt izené neki, hogy midőn haza megyen, menjen Molnár Ilonához és mondja meg neki, hogy Molnár Ilona nagyobb boszorkány, mint ő, ha valami számvetése vagyon vele, menjen hozzája. Minekutánna pedig haza érkezett a fatens és az orvos asszony izenetit megmondá Molnár Ilonának, akkoron felelt Molnár Ilona a fatensnek. Eb hitű, kutya hitű, mért nem olvasott reá és kérte a fatenst: Édes Katám, nem is köll esztet másnak mondani, had múljon magában. Hozzá adván a fatens, hogy Molnár Ilona ellopatta az öcsesével az üngit, — elkerítette az alrészét és megigérvén mondotta: hogy valamiben megfogja innya, hogy ő is gyermeket hozhasson, mint a fatens, aki sok gyermeket szülvén.

Authenticata, confirmat.

Superqua talismodi per nos peracta inquisitione has nostras propria manuum nostrarum subscriptione exaratas et usuali sigillo nostro corroboratas extradedimus literas testimoniales. Szegedini, die et anno quibus supra. Josephus Pálfy mp, senator (p. h.) Joannes Széplaky mp. senator (p. h.) Joannes Barcza mp. praelibatae civitatis iur. v. notarius (p. h.).

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 73.

1737. júl. 30. Molnár Ilona Búza Jánosné boszorkánysággal vádolt nő önvallomásai.

Anno 1737, die 30. julii.

Primo. Mi okért főzted meg bögrécskében az követ?

Követ nem főzött, hanem csigát.

Micsoda fűmagot vetett az tejfölbe és micsoda hasznát tudná az fűmagnak?

Levesticon magot vetett az tejfölbe.

Tertio. Minemű hasznát tudja az füvnek, melyet az kapu alatt elnyitott és azon füveknek, melyet az kapu alá ásott?

Az fűnek elnyújtását kapuja alatt Hegedűsné anyjától, Kuczék

Döme feleségétől, — most maga az ember Dorosmán lakik, az asszony megholt. Levesticon füvet ásott az kapu alá.

Quarto. Hordozta-e az deákot Szent-Gellér hegyire?

Szandáné vallotta (neki), hogy az ő képiben hordozták és az deák is megvallotta, hogy Szandáné hordozta volna az ő képében.

Quinto. Micsoda bűbájosságát tudja az hétlukú patkónak?

Sípos felesége tanította reá, hogy cselekedje ezeket. Mert ki elvette az teheneinek hasznát, meg ég az orczája. Síposnénak megégett az orczája és el is ment az városbúl.

Sexto. Megfenyegetvén Mészáros Andrásnét, s te rontottad-e meg?

Septimo. Az bandának micsoda babonaságát tudja?

A bandát pedig azért verette meg, hogy ha reá vizellett és ganéjzott, azon ganéját és vizellést megvereti, megereszti; — ki rontotta meg az tehenet, Pósta Ágnes anyja tanította reá.

Octavo. Az ümög gallérját micsoda okbúl és micsoda haszнáért keritette el és lopatta el?

Hogy gyermeke legyen, azért itta meg az üvegből égetett port. Valamely tárogató síposnak felesége tanította reá.

Nono. Bűbájosságot és babonásságot kitűl tanulta?

Decimo. Ördöggel van-e vagy volt-e szövetsége; ha volt, továbbra kell examinálni.

Az ördögöt látta az ajtó fölött, hogy kukorikus szarva és nagy foguk és fülei voltak, mondván, hogy nem vagy már miénk, mert megbántad szándékidat.

Undecimo. Mi formán lött ördöggel szövetséged?

Duodec. Mikor lött vele szövetsége?

13°. Mennyi ideig s hány esztendeig?

14°. Szóval-e vagy írás szerint?

15°. Micsoda helyen?

16°. Micsoda szándékkal és alkalmatossággal?

17°. Volt-e akkor valaki jelen?

18°. Van-e ördög szövetségirűl valami jele?

19°. Kicsoda arra ösztönözött?

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 74.

1737. aug. 16. Tanácsi utalvány Molnár Ilona Búza Jánosné boszorkány kínvallatása alkalmára készítetett ing árának kifizetéséről.

„Kamarás uram, fizessen kegyelmed egy ingre való vászonyért s annak megkészítéseért, mely ümög az boszorkányok torturájára alkal-

matosnak találtatott, hetvennyolcz pénzeket. Szegedini die 16ª augusti, Anno 1737. Per Magistratum ibidem."

Eredetije Szeged v. számvevőségi levéltárában az 1737—38-iki számadási mellékletek közt.

CCVII. 75.

1737. június hó. Boszorkánykodással vádolt Kovács Rózsa Hódi Györgynéhez intézett kérdő pontok és önkénytes vallomások.

Puncta interrogatoria.

Pro primo: Kelemen Ferenczné Sávoly Susanna nevű asszony gyermekeinek nyakacskáját bűbájosságoddal s babonaságoddal te rontottad-e?

Pro secundo: Fodor Örzsébet leánykáját te rontottad-e és annak utánna meggyógyítottad-e?

Tehénvajban megsütötte a foghagymát és vele kenegette az gyermeket; diófa levélből pedig fürdőt csinált néki. Ezt az mesterséget pedig tanulta Kovács Kiss Annától, Derecske helységben létezik.

Pro tertio: Szalóky Susannát, Losoncz János feleségét, Fodor Örzsébetet lányostul; Lajos Katát, Sípos Gergelynét és Masáné leányát te rontottad-e? Úgy annak utánna felebb említett Szalóky Susannát meggyógyítottad-e?

Masánét Kökényné rontotta meg, mert hallotta pörlekedéseket és veszekedéseket gyanúból.

Losoncz Jánosnét ő gyógyította meg, de a sógora szedte a füvet a fürdőnek.

Pro quarto: Föllebb nevezett személyeken kívül valakinek másnak — kinek és mikor, vagy egészségében avagy is jószágában varázsolás s babonaság által ártottál-e; hányszor, miképen, micsoda szókkal, avagy cselekedettel?

Pro quinto: Bűbájosságot, babonaságot kitül tanultad meg?

Pro sexto: Ördöggel van-e, avagy volt szövetséged?

N. B. Ha van vagy volt, ulterius interroganda:

Primo: Mi formában lött ördöggel szövetséged?

Secundo: Mikor lett meg vele szövetséged?

Tertio: Mennyi ideig s hány esztendeig?

Quarto: Szóval-e vagy írás szerint?

Quinto: Micsoda helyen?

Sexto: Micsoda szándékkal és alkalmatossággal?

Septimo: Volt-e akkoron valaki jelen?

Octavo: Van-e ördög Szövetségéről való valami jeled?

Nono: Kicsoda téged arra ösztönzött?

Interrogatoria circa . . toxicationem et adulterium.

Primo: Gyermekszőrű anyjának az elmult időben szicsánt égett borban meginnya te adtad-e?
Secundo: Fábián Péter leánykájának abbúl az üvegbűl, melyben szicsán vala, égett bort innya te adtál-e?
Tertio: Gyermekszőrű Istvánnal paráználkodtál-e, mikor s mely esztendőben?

Vallja, hogy Gyermekszőrű Istvánnal 4. vagy 5. közösködött ennek előtte 6 esztendővel.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 76.

1737. jún. 5. Kovács Rózsa Hódi Györgyné rontásaira s bűbájosságára vonatkozólag kivett tanúvallomások.

Anno 1737 die 5ta Junii, nos infrascripti penes commissionem amplissimi magistratus liberae regiaeque civitatis Szegediensis, talem uti sequeretur, peregimus inquisitionem.

De eo utrum?

Primo: tudja-e, látta-e, vagy hallotta-e tanú, hogy valamely bűbájosságot s babonaságot Kovács Rózsa, Hódi György hitvese vitt volna végbe, mit, mikor és minemű időben, nappal-e vagy éjszakán?

2do Fenyegetett-e nevezett Kovács Rózsa valakit és következett-e az olyannak testében vagy jószágában az által ártása?

3tio Minémű életet viselt fellebb nevezett személy, mondja meg a tanú?

4to Kit tud ellene az tanú jó bizonyságnak lenni?

Prima testis: honesta Susanna Sávoly, circumspecti Francisci Kelemen conthoralis, annorum circiter 20, iurata, examinata, fassa est ad 1um Nihil; ad 2um Az fatens gyermekének nyakacskája mind a két felől nagyon megcsomósodván, úgyannyira, hogy azújtátul meg sem hajthatja. Maga házánál ülvén a fatens és gyermekét ölében tartván, hozzája jött Kovács Rózsa, gyermekének nyakacskáját megtapogatta, mondván formalibus ezen szókat: Eztet anyádnak köszönheted, mert még leánykorában haragudtam meg reá; szalonnát kértem tőle, nem adott. Ad 3um Hallotta, hogy fenyegette maga urát Hódy Györgyöt. Mindenkor az rosszakkal társalkodni és részegeskedni tudja. Ad 4tum Rab Örzsét és Kelemen Örzsét tudja jó tanúnak lenni.

Secunda testis Elisabetha Rab, circumspecti Georgÿ Kelemen consors, annorum circiter 44. Jurata, examinata, fassa est ad 1um Maga saját szájából hallotta elmult bőjti napokban Kovács Rózsának (nappal lévén az fatensnél), midőn kérte Kovács Rózsát, kérlek segits ezen az szegény gyermeken (tudniillik az menye gyermekén), ne nyomorogjon már annyit. Igenis segítek úgymond, csak fizessetek. Melyre mondván

az fatens: örömest megfizetünk, csak gyógyítsd meg. Arra kért az fatenstül egy petákot, de nem adván nékie, — most van ideje úgymond, ha azt akarjátok, hogy meggyógyuljon az gyermek. Ássatok tővizes lapunak, ürömnek gyökerit és viradics kórónak tövit, csináljatok az gyermeknek abbúl fürdőt, nyakacskáját bekenjétek s mossátok meg véle és innya is adjatok nékie azon fürdővízbűl. Melyre mondván az fatens: s hiszen keserű s megárt az gyermeknek. Tégy fele mézet beléje és úgy adj innya nekie, mert ha most ideje vagyon, mivel öt hét szent György napja; azután semmit sem használ, mert mi minden füveknek, gabonáknak, virágoknak, szőlőknek, — egyszóval minden termékenységnek szent György nap előtt harmatját elszedjük; mit igérsz, avagy mit adsz (úgymond a fatensnek Rózsa Kovács), ha az többieknek szőllői mind elvesznek is, tied még is ha akarom olyan lészen, mint a kristály. Láttad-e azt, hogy egyik szőlőbarázdának több termése vagyon, hogy sem a másodiknak, avagy harmadiknak; oka az: hogy egyiknek jobb akarói vannak, hogysem másiknak és nem szedik el annyira a hasznát. Említett fürdőt eleget próbálták és gyakorolták, de semmit sem használt. Ad 2um Tudja, hogy Fodor Örzsébet leánykája meg volt rontva (amint is Kovács Rózsára gyanakodtak) és Kovács Rózsa mondván az fatenshez, nem Fodorék leánykáját meggyógyítottam, amint meg is gyógyította. Ad 3um Tudja, hogy részeges volt és az templomot nem igen gyakorolta. Ad 4um Losoncz Jánosnét tudja jó tanúnak lenni.

Tertia testis: Margaretha Módra, circumspecti Georgÿ Zŏdÿ consors, annorum circ. 28. iuramento mediante fassa est ad 1um: Tudja bizonyosan, látta is a fatens, hogy leánykájának Kovács Rózsa most elmult bőjtben éjszakának idején, úgy mint éjfél tájban fördőt főzött, úgy mondván, hogy diólevélbűl; mindazonáltal mibűl főzte légyen, nem tudja, de az víz tiszta volt és levél is látszatott benne. Ad 2um: Tudja és hallotta azt is a fatens, hogy zsellérjének Nagy Mátyásnak, Kovács Rózsa mondotta: ezen az nyáron a juhaidnak semmi hasznát sem veszed. Ad reliquum nihil.

Quarta testis. Agnes Zanóczy, circumspecti Michaelis Árva conthoralis, annorum circ. 18, jurata, examinata, fassa est. Az fatens Kovács Rózsa szájából hallotta, midőn gyermekének éjszakának idején fürdőt csinált, hogy nem egyébb rontotta meg a gyermeket öreg Kókainénál. Ad reliqua nihil.

Quinta testis. Helena Sávoly, circumspecti Mathiae Nagy coniunx, annorum circiter 30, iurata, examinata, fassa est ad 1um nihil; ad 2um: Hallotta, hogy az fatens urának Kovács Rózsa mondotta most recenter elmult télen (nem tudja mi okbúl összeszidván), ördög adta, mit kötődöl vélem, úgy megrontom az juhaidat, hogy az idén semmi hasznát nem veszed. Ad 3um Ritka nap, holott részeg nem lett volna. Ad 4um Nihil.

Sexta testis. Susanna Szabóky, Joannis Losoncz, iurisdictionis militaris consors, annorum circ. 40, iurata, examinata fassa est ad 1um Nihil; ad 2um: Az fatens negyed napi gyermekágyas lévén, Kovács Rózsa a fatensnek öt máriásával adós vala, semmiképen meg nem vehette tőle, maga házához hívattatván az fatens Kovács Rózsát, mondván nekie: mivel gyermekágyban vagyok, szolgáld le azon öt máriásokat. Időközben az pallásra menvén az fatens megvizsgálni s. v. az megölt sörtélyeseinek aprólékjait, sok híját találta s tapasztalta. Azután lemenvén a pallásrul, megszólítja Kovács Rózsa az fatenst: no már fölkeltél Zsuska néném. Fölkeltem kutyától esett, úgymond a fatens; mióta itt vagy nálunk, elhortad az disznónak aprólékját. Estére kelvén a fatens ágyában lefeküdt s elaludt, azonnal Vadkerti János képében tánczban vitték és háromszor az szoba ágost megkerülték véle. Azután mindjárt kilencz hétig való betegségbe esett. Akkoron az fatens ura bálok alá szegődvén, történet szerint Pálfy Ferenczhez ment, ahol Szabó Ferencz is ott lévén, oda érkezett Kovács Rózsa. Már kilencz hónapig Pálfy Ferencz leánykája betegen feküdt; látván az leányka Rózsát, fölszóval kiáltván: jaj minek jött ide az rút asszony, az én terhemet megnehezítette. És úgy mint az fatenst és Masáné leányát, azután 4 vagy 5 napra Pálfy Ferencz leánya megholt. Akkoron pedig Szabó Ferencz, Simony Mihály, Tiszta Gergely és a fatens ura, midőn említett leányka azt mondotta, hogy Kovács Rózsa rontotta légyen meg a fatenst, jelen voltanak. Azt hallván fatens ura megharaguvék, tüstént haza ment és kardot kapa. Éjszakán lévén, Kovács Rózsa elütötte a gyertyát, elszaladt; azután kilencz hétig semmiképen házához nem vehette, míglen újabban az fatens ura kérésképen meg nem szólította és házához nem hítta. Azután bizonyos fürdőt csinált, egyszer bekötözte s. v. disznó ganéval, azzal meggyógyult. Ad 3um Tisztátalan életűnek mindenkor hallotta; franczia katonákkal miképen paráználkodott, maga dicsekedvén, hogy az ő szerszáma — salvo respectu — nagyobb mint az borjú szája és az dongó bogarak is belepték. Hallotta azt is maga szájából, hogy gyermekének mondván, csinálom azt is, aki lölködet beléd adta; amint Módra Margit is ezen szitkokat hallotta.

Septima testis. Anna Csáki, Francisci Szeghi conthoralis, annorum circ. 40, jurata examinata fassa est. Ad 1um: Midőn a fejét betörte az ura Kovács Rózsának, tudakozta fatens, hogy talán rosszaságáért cselekedte, hallottam magam is, hogy rosszul éltél, az mint hallom pedig, hogy nagyobb rosszaságban adtad magadat. Losoncz János leányát is megrontották volna. Én még akkor nem voltam boszorkány, Kovács Rózsa monda fatensnek, melyre felelt: jaj eb-lélek, tehát most boszorkány vagy; arra semmit sem felelt, hanem elnevette magát. Ad 2um Nihil. Ad 3um: Hallotta maga szájából, hogy midőn franczia katonák után lett volna, akkor fertelmesen paráználkodott volna velek. Azt is hal-

lotta tőle az fatens, hogy Csamangó verte el róla az rosz parázna személyeket; csupán szitkozódott főképen az maga leányára formalibus: ördög bújon az lölködbe s. v. basszon mög az német. Ad 4um: Csamangó Józsefet tudja jó tanúnak lenni.

Octava testis. Elisabetha Fodor, circumspecti Joannis Eörös consors, annorum circ. 28. iuramento mediante fassa est. Ad 1um: Az kis leánykája igen beteg lévén, elfonnyadott és száradt úgyannyira, hogy csak bőri és csontja vala. Egyik is másik mondá, hogy Kovács Rózsa rontotta meg a gyermeket. Az fatens elmenvén Kovács Rózsához, hívtá házához, hogy nézné meg a leánykáját, micsoda betegség legyen rajta és gyógyítaná meg. Meglátván Kovács Rózsa a gyermeket, mondá: ha ennek előtte mondotta volna, eddig meggyógyítottam volna; hozzá adván aztán: imádkozhatsz úgymond az fatenshez, hogy meggyógyítottam az leányodat, mert hat esztendeig is elsínlődött volna.

Ad 2um: Megvervén az ura Rózsát, fenyegette őtet, hogy gombolyagba fogja takarni az éjjel. Ad 3um: Tudja, hogy az urával nem lakott, mégis gyermekei lettenek; azútától mindétig kurva nevet viselni kényteleníttetett. Ad. 4um: Nihil.

Nova testis. Helena Kelemen, circumspecti Joannis Sebők conthoralis, annorum circiter 26, fide mediante, qua pregnans existens, fassa est, ad 1um: Tudja bizonyosan, hogy bűbájossághoz ért deutrumban nevezett személy, mivel a tanú házához elmult bőjti napok utóljan elmenvén, mindjárt káromkodással mondván: csinálom az anyádat, adjál vajat. Az fatens megtagadván, hogy nem volna nekie, — hanem olajjal kínálta. Arra felelt fatensnek s. v. baszd meg magad az olajadat, hiszen tudom, hogy vagyon vajad a padláson, gyapjúba betakarva; akár mindjárt magam vigyelek reá és megmutassam; amint is úgy volt, hogy fatensnek lévén palláson vaja gyapjúba betakarva. Hogy tudta, az tanunak nem constált; félvén azért tőle, netaláltán megrontsa, mondván a menyének: eredj, hozz néki egy kis vajat; fölmenvén pallásra hozott nekie. Azt is mondván, hogy akár ízről-ízre az barombúl kihányná fatensnek marháját, annak utánna ismét eljövén az fatenshez, káromkodással mondván; te ördög adta dáma; de akkor részeg volt. Ad 2um: Nihil. Ad 3um: Tudja, hogy az templomot nem gyakorolta és hogy részeges volt. Ad reliqua nihil.

Decima testis. Judita Pobosy, Ignatii Fodor consors, annorum circiter 24, iurata fassa est ad 1um: Látta az fatens, midőn Kovács Rózsa bőjtben Fodor Örzsébet gyermekének diófa levélbűl fürdőt csinált és sok hajmát vajban megpörkölt, azzal kenyvén az gyermeket, meggyógyult. A fatensnek pedig gyermeke akkoron szintén beteg vala, mondván Kovács Rózsa: ha valamit igérsz, meg fogom gyógyítani a gyermekedet. A fatens mindjárt egy máriást ígért nekie, csak gyógyítaná meg. Elmenvén arra Kovács Rózsa, egy tarisznya füvet szedvén

(mely most is jelen találtatik) nagypénteken hozván az fatens házához, akkoron már a gyermek agonizálván, látta Kovács Rózsa az gyermeket, mondván: ennek már senki füve nem kelletik. Fatens napa Kovács Rózsának arra felelvén: aki ezt meggyógyította volna, meg is rontotta. Osztán mi gondod reá, haragszóval úgymond Rózsa, te vén asszony, ha rontok-e avagy gyógyítok, ki bánt azért. Ad 2um: Fenyegette az Fatenst Kovács Rózsa egykor, midőn házához ment volna, gazdasszonyától egy kancsót kért, hogy bort ihasson az korcsmán belőle. Az fatens gazdája mondván: aki bort árul, kancsót is fog adni. Az kancsó nem enyém, hanem zsellérnéjé. Rózsa zsellérnének: az a kutya forma, disznó forma — mondván — majd nem ad nékem. Kimenvén arra az fatens zsellér asszony, Kovács Rózsát jól megütögette. Fenyegette Rózsa: no tudom mi kell néked, de ne búsulj; azon éjjel gyermekének álma egészlen elveszett, úgy hogy sok éjszakában semmit sem aludt, míglen az fatens gazdaasszonya Kovács Rózsát (ekkor az templomajtó alatt ülvén) megfenyegette, hogy az ótától fogvást, miúta az házánál megveretett az gyermek, nem aluszik . . . . . dehogy nem aluszik, mondván, az előtt is olyan volt; azután az gyermek álma mindjárt megjött. Ad 3um: Hallotta rosz életűnek lenni. Ad 4um: Mukinét tudja jó tanúnak lenni.

Undecima testis. Helena Csikós, relicta vidua Petri Muki, annorum circiter 55, iurata, examinata, fassa est. Ad 1um: Ennek előtte circiter 8 esztendővel midőn az fatens Kovács Rózsával és két leánykával ugar szántóknak ebédet vitt volna, az útban búzák közt lévén, Kovács Rózsa egy szál virágzott búza fejet leszakajtott, annak virágát lehúzván egészen, az markába beszorította, azt mondván: ha akarom, ezen búza fej kétszer egymásután az markomban megvirágzik; amint is azonképen kétszer, háromszor, négyszer és többször is, azon búza fejnek leszedte a virágját, az markába szorítván, egy kevéssé ott tartván, megvirágzott szintén úgy, mintha a gyökerén állott volna. Az fatens, úgy az két leányka egyet leszakasztván, próbálták; úgy cselekedvén, háromszor, négyszer mint Rózsa, de az ő markukban semmi képen meg nem virágzott. Ad 2um Nihil. 3um: Tudja mindenkor részegesnek lenni, de reliquo nihil; hozzá adván: hogy egy garas ára szécsánt vettek, avval étettük meg gyermek szőrű annya Kovács Rózsát és mondta, égett borba adta neki.

Duodecima testis. Elisabetha Foris, condam Martini Muki vidua, annorum circ. 40. iurata, fassa est, ad 1um: Hogy az elmult télen leánya az fatensnek gyermekágyban lévén s betegeskedett. Kovács Rózsa igen gyakorta háza előtt elmenvén és kint lévő házhoz tartozandó gyermekektűl kérdezte, mit csinál az nénétek. Melyre feleltek: mit csinálna, gyermekágyban fekszik. Egykor annakutánna Kovács Rózsa az fatens házához alamizsnát kérni menvén, alamizsnával azonnal adakozának

nékie. Alamizsna kezéhez vétele után szép szóval fatens monda Rózsának: az istenért te Rózsa, mit csinálsz, te reád gyanúságunk vagyon, mert mind leányom, mind pedig magunk gyermekekkel együtt már 11-szer elestünk; kénytelenítettünk az n. tanácsnál reád panaszt tenni. Elkezdvén Kovács Rózsa rút szitkozódással: az isten veszejtse rajtatok ezen betegséget, meg se mentsen benneteket tőle; nem Vágóval az estve megtánczoltam, ugyan ropogott, még is megholt; ki mit tehet róla, isten akaratja. Ad 2um Nihil. Ad 3um: Hallotta is részegedését és hogy templomot nem igen járta. Ad 4um: Siposnét tudja jó tanúnak lenni.

Decima tertia testis: Anna Koszó, circumspecti Michaelis Csanÿ conthoralis, annorum circiter 30. iuramento mediante fassa est. Ad 1um: Az fatens leányának gyermeke rosszul lévén, hallotta, hogy Fodor Erzsébet gyermeke szintén olyatén betegségben lett volna; Kovács Rózsa meggyógyította légyen, azokáért az fatens kérte, hogy gyógyítaná az ő leánya gyermekét is meg. Amint is csinált bizonyos füvekből fürdőt; abban megfürösztvén a gyermeket háromszor, használt-e vagy sem, nem tudja az fatens. Mindazonáltal most valamennyire az gyermek jobban van. Kérdezte a fatens, micsoda betegség volna, avagy milölte légyen. Mondván Rózsa: Csak a szép asszonyok szoptatták. Kicsodák volnának azon szép asszonyok, tudakozván a fatens, de nem mondotta meg. Ad reliqua nihil.

Decima quarta testis: Catharina Laos, circumspecti Georgÿ Sípos conthoralis, annorum circiter 40. Iuramentaliter examinata, fassa est. Ad 1um deutri punctum: Nihil. Ad 2um: Vásznat szővén az fatens, Rózsa hozzája menvén, foghagymát kérvén, nem adott nekie. Másnapon mindjárt rosszul lett, hogy négykézláb kelletett mászni. Ad 3um Nihil. Ad 4um: Tudja Fodor Istvánnét jó tanúnak lenni, minthogy házánál is lakott.

Super qua praevio modo peracta inquisitione praesentes litteras nostras propriis sigillis et singraphis munitas extradedimus testimoniales. Anno, die, quibus supra. Josephus Pállfy mp. senator (p. h.) Joannes Kerny mp. (ph.)

+

Decima quinta testis: Helena Tóth, circumspecti Stephani Fodor conthoralis, annorum circ. 40. Jurata, examinata, fassa est ad primum. Vallja a fatens, hogy Kovács Rózsa Gyermekszőrűvel paráznaságban élt és bizonyos dolog iránt pörlekedésbe esvén Kovács Rózsa Gyermekszőrűvel, akkor kiáltotta utczahosszában: te átkozott gyilkos, megettétek az anyádat, te vettél egy garasára szicsánt és én adtam meginnya égetett borban . . . . . az mint is annakelőtte fürdőt csináltak Gyermekszőrű anyjának, fürdésben lévén az anyja Gyermekszőrűnek. Ime, csak bele nem halt azon fürdőben, akkor látván az fatens, hogy veszedelemben volna Gyermekszőrűné anyja, kiáltotta

az fiának, Gyermekszőrűnek és Kovács Rózának, hogy mennének segítségre. De nemhogy mentek volna, inkább csak nevették. Akkor maga az fatens mentette meg az haláltúl, azután csak mindhamar okádásokat tett az asszony, miglen ki nem múlt ez világból. Hallotta azt is, hogy valamely dologban szóba esett Gyermekszőrűvel, — akkor mondotta Gyermekszőrűnek: bár az isten megbasszon, ha ki nem mondom; de részeg lévén Kovács Rózsa. Ugyanazon nap és azon fürdőben Fábián Péter leánya, mintegy 5 esztendős, fürdőzött és Kovács Rózsa innya adott azon üvegből az leánykának, melyből Gyermekszőrű anyjának égett bort; mindjárt az leány kezdett hányni és egy hét alatt meg is halálozott.

Decima sexta testis, Catharina Szűcs, Stephani Balogh conthoralis, annorum circiter 40. Jurata, examinata, fassa est. Vallja, maga házában mondotta Kovács Rózsa, a fatens volt, valamely dolog iránt pörlekedett annak előtte Gyermekszőrűvel, hogy bár azon engem megbasszon, ha ki nem mondom. Ad reliqua nihil.

Decima septima testis, Helena Varga, civis et inhabitatoris Petri Fábián conthoralis. Vallja, hogy éjszakának idején Kovács Rózsa füvet szedett fürdőnek, mely fűből fürdőt csinálván Gyermekszőrű anyjának, megfürösztötte. Mely fürdőben Varga Ilonának kis leányát, Erzsébetet is megfürösztötte és égett bort adván az leánykának az fürdőben, abból az üvegecskéből, mellyből Gyermekszőrű anyjának; mindjárt fájlalván hasacskáját, okádván és ötödnapra meghalálozott.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 77.

1737. július hó. Kovács Rózsa Hódi Györgyné védekezése (replicája) az ellene kivett tanúvallomásokra.

Rosa Kovács.

Harmadik testis fassiójára vallja: Vallja, hogy fürdőt csinálni javalta, ha dió levelét megfőzik. Püspökiben lakik, Gyöngyös mellett az anyja, akitűl hallotta, de nem tudja megnevezni kitűl. Ad secundum: elsőben tagadja, azután nem tudja, ha mondotta-e vagy sem.

Negyedik testis fassiójára. Hogy Kókainé rontotta meg az fatens gyermekit, directe megvallja az malefica persona. Azt pedig Tohen hegedűs anyjától hallotta, hogy Kókainé gyógyította meg, kinek szemit megrontotta, hogy pénzosztogatásban nem adott neki.

Ötödik testis fassiójára. Nem emlékszik reája, hogy mondotta volna.

Ad 2^{dum} testem: Negat.

Kilenczedik testis fassiójára. Egyenesen megvallja: tudta, hogy hideg lévén, be kell az vasat . . . . . az barombúl hogy ízről-ízre kihányja az marháit, arra nem emlékezik, hogy mondotta volna.

Tizedik testis fassiójára. Ad 1um: directe fateálta, hogy látta mástúl és cselekedte is; de nem tudja, kinek hítták. Azt is vallá, hogy füvet szedett, úgymint diófa levelet, fodormenta és kakukfüvet. Hogy fenyegette légyen, negálja.

Nyolczadik testis fassiójára. Ad 1um Affirmative. Az urát is fenyegette, mert megérdemlette.

Septimus testis fassiójára. Vallja, hogy igaz, hogy mondotta ezen szókat; akkor még nem volt boszorkány.

Tizenegyedik testis fassiójára. Quoad 1um.

12. testis fassiójára. Qualificative felel, igenis, azon nap Rugónál volt és az Rugó szűz Mária táneczára hítta, de nem ment az táneczra.

Hatodik testis fassiójára. Affirmat.

13^{a} testem affirmat, hogy hallotta az olyatén gyermeket, melyek s. v. zöldet ganajolnak, az szép asszonyok szoptatják. Azt pedig vénasszonyoktúl hallotta.

(Külön papírszeleten.)

Körmöczíné akiket megrontott, Kovács Rózsa vallja:

Túrós Istókot megkötötte, leányát hogy el nem vette.

Masa Balázsné urát megesókolván, azonnal egy pénznyi pattanás támadt a szemén.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 78.

1737. július—augusztus hó. Ügyészi vád Molnár Ilona Búza Jánosné és Kovács Hódi Györgyné bűbájosok ellen; kínvallatás iránti határozat és a város területéről való kitiltásra szóló ítélettel.

Processus contra Helenam Molnár, Joannis Búza et Rosariam Kovács Georgii Hody circumspectorum conthorales, magiae insimulatas in Anno 1737. suscitatus.

#

Anno 1737. die 16^{a} mensis julii, in curia senatoriali liberae regiaeque civitatis Szegediensis, occasione revisionis captivorum.

Levata causa amplissimi magistratus antelatae civitatis ut A. contra et adversus Helenam Molnár Joannis Búza et Rosariam Kovács Georgii Hódy circumspectorum hujatum incolarum thelonii consortes vel ut I. I. ratione et praetextu ab infra uberius declarandae magiae mota et suscitata.

Et pro eodem amplissimo magistratu nobilis Adamus Bohus, legitimus eiusdem procurator fiscalis praemissis praemittendis, servatisque de iure servandis, per formam actionis detegeret et proponeret sequentia: Qualiter nimirum praenominatae I. I. anteactis diebus evolutisque temporibus excusso Dei hominumque timore vilipensa denique divinarum humanarumque legum prout et quotidianarum prop-

terea factarum animadversionum magistratualium severitate et austeritate, malignantis spiritus incitamento percitae, diversis vicibus et occasionibus suspectas res, artes illicitas, verba vaticinia et opera exercere, aliis item mala minari, hominibus et pecoribus nocere, consequenter per nefaria facinora imprecationes, magicasque compositiones proximos suos damnificare; — quin imo praenominata Rosaria Kovács habendo suum legitimum maritum, cum aliis adulterari, contra Deum enormem blasphemiam effactire prout et ante annos circiter 5 aut sex, matrem Stephani Horváth alias Gyermekszőrű István nuncupati prout et Petri Fábián ex Maria Varga consorte sua susceptam progenitamque filiam Elisabetam nominatam, toxico vita sufferre consequenter praenominatas personas vitae privare nil pensi duxissent et haud formidassent (quae praemissa ex inquisitionibus magistratualibus hic loci sub literis L. et M. productis uberius patebunt) concomitanter taliter poenam legalem, super eiusmodi criminibus statutam, simulque vindictam etiam divinam in se provocare minus veritae fuissent. Cum autem praespecificata crimina absque promerita poena transmitti nequeant, hinc procurator fiscalis magistratualis cuperet praedeclaratas I. I. in poena legali (quoad Rosariam Kovács actionetenus circumscriptam cum exasperatione) convinci et agravari, convictasque et aggravatas, praemisso ad plura elicienda crimina torturali examine pronunciari, cum reservata generali.

Pro I. in vinculis adstans Rosaria Kovács contra se porrectam actionem fiscalem negat.

Deliberatum est.

Combinatis ac confrontatis poenitusque ruminatis testium fassionibus exindeque erutis gravibus iisque palpabilibus indiciis tam quoad practicatam per praenotatam Rosariam Kovács magiam quam vero magistratuali inquisitionetenus circumspectum causatum homicidium prout et enormem contra Deum . . . . blasphaemiam, sed vel maxime ex eo, quod praemissa praememorata Incatta simpliciter negasset, fine eruendae veritatis petitam per fiscalem procuratorem torturam admitti.

Deliberatum est.

Actionetenus nominatam Helenam Molnár . . . . . ob praevie adducta in producta sub L. magistratuali inquisitione uberius contenita . . . ad magia vergentia indicia per equuleum examinandam accerni.

Anno 1737. die 30 mensis augusti, occasione revisoriae sedis malefactorum.

Deliberatum est.

Quandoquidem actionetenus specificatae Helena quippe Molnár Joannis Búza et Rosalia Kovács Georgii Hódi circumspectorum conthorales captivae sub tortura iudicialiter sibi adiudicata ex rationibus et motivis in documentis inquisitionalibus hic loci ad processum productis prout et post modofatam torturam intuitu formalis magiae,

cuius insimulatae fuerant, constanter in negativa perseverassent; hinc easdem praenominatas captivas sensu quaestionis 8ae cap. 6ti Direct. Kith. ex aliorum eatenus sancitarum legum, ad ordinaria quid poena absolvi, verum ob exercibus actus superstitiosos et his similia sortilegia e gremio et territorio huius liberae regiaeque civitatis Szegediensis proscribendas et relegandas decerni.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 79.

1737. július hó. Kovács Rózsa Hódi Györgyné kényszervallomásai.

In Tortura.

Vallja, hogy boszorkány társai pedig Kókainé, Körmözciné; szélben járt említett két személylyel és mostani télen Szabadkára is voltak. Elő álomkor az ajtón kimentek, Szabadkán pedig vendégeskedtek (sokan)[1]) és két esztendeje, hogy közikbe állott. Fölebb említett személyek csábították el. Kókainét uralták az vendégségben, de nem tudja, micsoda részt lévén. Kókainé legföllebb ült az asztalnál az vendégségben. Szabadkán esküdött közikbe. Kókainé a kezét. Egy nagy levél lévén az asztalon. Vallja, hogy mintha kocsi lett volna és 4 vagy 5 ló volt (benne) az kocsiban. Vallja, hogy emberek voltak az lovak, mert be mentek az vendégségbe, a kocsit pedig oda ki hagyták.

Körmözciné és Kókainé voltak a tanítói. Hozzá mentek (Csani) Juhász Miska házához, mert ott lakott, ahoz hívták őtet. Othon lévén az gazdaasszonya, de semmit sem tudott felőle, délután circiter 8 órakor, midőn az házba bementek, az Kókainé és Körmözciné voltak szószólói. Szabadkára pedig fél óra alatt elvitték az kocsit. Senki sem látta, nem hallotta senki is mikor elmentek és azon kocsin haza is jöttek. Őtet haza vitték, Kókainét és Körmöczinét haza vitték. Midőn pedig Szabadkára mentek volna, látta hogy ittak, ettek az házban, őtet is kinálták lukummal vagy S. R. lóganéjjal, de ő nem evett belőle, elhajtotta. Volt egy előljáró közöttök, kit nagyon süveglettek. Szabadkán közökbe adta magát és fel is íratta magát és be is esküdött. Elsőben az boldogságos szűzet, azután az Jézust, azután minden szenteket, azután a szent sakramentumot akarták tagadtatni meg vele. Férfiú mondotta előtte az esküvést, ő meg utánna mondotta. (formalibus) az ördög jelen lévén (az melyre megesküdött és egy) nagy könyvre esküdött. Utoljára azt vallá, ha Kókainét és Körmöczinét behozatja az t. tanács; formale iuramentumot is megvallja.

Körmözciné Fúrós Istókot.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

---

[1]) Keresztül húzott szavak.

CCVII. 80.

1744. december hó. Dóka Ágnes, özv. Fóris Gergelyné és Lantos Margit, előbb Bálóné, most Albert Jánosné boszorkánykodására vonatkozó tanúvallomások.

A.

Infrascripti tenore praesentium fatemus et recognoscimus, quod posteaquam nos in negotio superius denotato pro peragenda inquisitione magistratualiter exmissi fuissemus, eotum iuxta subinserta — De eo utri — nobis exhibita puncta, tales uti sequerentur, sub iuramento excepimus testium fassiones.

De eo Utrum?

Primo: Tudja-e, látta-e, avagy hallotta-e tanú, hogy Dóka Ágnes, úgy Lantos Margit, Albert Jánosnak házastársa, inarestáltatott személyek valamely bűbájosságot s babonaságot vitt volna végbe; mit, mikor és minemű időben, — nappal-e vagy éjszakán?

Secundo: Nevezett Dóka Ágnes, úgy Lantos Margit fenyegettek-e valakit és következett-e olyannak testében vagy jószágában az által ártása?

Tertio: Följebb nevezett személyektől micsoda szókat hallott az tanú és mikor; hite után vallja meg?

Quarto: Többször írt Dóka Ágnes, úgy Lantos Margit minemű életet viseltek eddig; voltaképen mondja meg a tanú?

Quinto: Nevezett Dóka Ágnes és Lantos Margit minemű betegeket gyógyítottak, micsoda orvossággal, avagy babonás olvasásokkal és mi módon? — vallja meg a tanú.

Sexto: Ezen dologban kit tudna jó tanúnak lenni?

Prima fatens: Catharina Bajnóczy, circumspecti civis Josephi Schlopák coniunx, annorum circiter 30, adiurata et examinata fassa est ad 1um: Ezelőtt két esztendővel, mostanában ránk következő húshagyókor lészen három esztendeje, nagy hasa volt az fatensnek. Dóka Ágnes bába hivataljában magát avatván, bizonyos komájának kereszt komáját híván, tapogatván az fatensnek terhes hasát, azt mondotta, hogy: híjál el engemet, úgymond, szülésed idején, én jó bábád leszek egész héten; melyre az fatens felelte, hogy: más bábám netalán tán megneheztelne reám. Azonban csakhamar mintegy három hónapoknak eltelése után szülvén az fatens igen rívó és nyughatatlan gyermeket és nem tudván csillapítására való nézve mit csinálni, az piaczra ment és ottan egy is, más is mondotta: nyilván Dóka Ágnes tudna valamit felőle mondani. Arra való nézve elhívatta ugyan az fatens Dóka Ágnest, maga szülött gyermekinek orvoslására, de akkori hívására el nem jött; hanem harmadnap mulva magában eljött Dóka Ágnes és eljövén parancsolta az szolgálónak, hogy hozzon szóllatlan vizet. Az

annyit tészen, hogy az szolgáló míglen az vízért oda és visszajárand, senkinek se szóljon. Aztat az szolgáló megcselekedvén, az vizet azon parancsolatja szerint Dóka Ágnesnek, hogy senkinek se szóljon, hajnalban az tórúl meg is hozta. Annak utánna reggel eljött Dóka Ágnes és azon fazékból, mellyel az szolgáló szóllatlan vizet hozott, három közönséges fakalánnyal egy cserép tálba töltött s azzal az síró gyermekit az fatensnek megmosdatta és az mosdatás után vivén az tálban lévő három kalán vizet, formalibus mondotta: ime lássátok már hat kalánnal telt belőle. Azonban az ablakhoz járulván, felit az ablak fiókján, több részit pediglen az lantornán lyukat ütvén, újjával az vizet kiöntötte, mondván: ennek szép asszonyok, vigyétek el ti az én fiamnak sírását, rívását, hozzátok meg ti az ő édes álmát. Arra a gyermek meggyógyult azonnal, mihelyest az vizet Dóka Ágnes kiöntötte és olyan lett, mintha sírást nem tudna. Ezen fáradságáért az fatens adott Dóka Ágnesnek mézet, égett bort, szalonnát és félforintot készpénzt. De azon adományát keveselvén Dóka Ágnes, ismét az fatenshez eljött piros pünkösd kántorán, hozott egy szúnyoghállót, kínálván az fatenst, hogy aztat venné meg. De az fatens meg nem vette. Annakutánna Dóka Ágnes az bőcsőben feküvő gyermeknek lába alatt való szalmát megrázta és az fatens gyermeke azontúl folyvást rosszabbul lett hat napokig. Ahoz képest újonnan elment az fatens Dóka Ágneshez és kérte, hogy tegyen jót az síró gyermekivel, — egypár csizmát ad nékie. Azon igéretire az fatensnek Dóka Ágnes ismét megfürösztötte az gyermeket, bizonyos magával hozott, füvekből csinált fürdőben; mely fürösztés után az gyermek egészséges lett szent Márton napig.

Ad 2um Nihil.

Ad 3um Dóka Ágnes midőn az fatens gyermekit orvosolta is, mindenkor azt mondotta, hogy ő semmit sem tud, hanem az szenteket segítségül hívja és Isten után ha jót tehet, jót teszen.

Ad 4um Egyéb életit Dóka Ágnesnek nem tudja, hanem hogy bába volt és amely nyomorult emberekre csak az kezit reája tette is, mindjárást meggyógyult, — aminthogy az fatens is terhe által betegségben lévén, nem is járhatott; és mihelyest Dóka Ágnes az kezit egy kis vajacskával megkenvén, az fatens hasán meghúzta, azonnal meggyógyult. Caeterum nihil. Authenticat.

Secunda fatens. Anna Rósa, circumspecti civis huiatis Michaelis Pap contholaris, annnorum circiter 25, adiurata et examinata fassa est, ad 1um: Ezelőtt két esztendővel szent György napjának előtte két héttel, az fatensnek férje betegségben lévén, hivatván, oda menvén az fatens házához, gyógyította vala Lantos Margit, mintegy hétig. Azon gyógyításában mondotta egykor, hogy ő már tovább nem gyógyíthatja és semmi jót nem tehet a beteggel (jól lehet fejér liliom gyükeret égett borban,

ó hájban csinálván, azzal kente), hanem ha Dóka Ágnes akarja, jót tehet vele és meggyógyíthatja. Azonban jóllehet az előtt az fatenshez Dóka Ágnes soha sem volt járatos, mindazonáltal szent Antal napján hívatlan odament, egy üvegben zsírt vitt, állítván, hogy Losoncz Ferenczné asszonyt is azzal kenyte s az fatens urát is azzal kenyegette és az beteg jobbára meg is gyógyult. Midőn pediglen az gyógyításért alkuban volt volna Sárkány Ferencz uram kapujában Dóka Ágnessel az fatens és kérdezte vala tűle, hogy mit kérne azon gyógyításban tett fáradságáért, azt felelte Dóka Ágnes: én — úgymond — hat forintnak alúl meg nem gyógyíthatom, mert Bálóné mondotta, hogy ha hat forintnak alúla meggyógyítom, megbánom, mutatván az karján az kékülést, mintha őtet azon betegnek gyógyításáért megkínozták volna; de nem mondotta, hogy kicsoda azon kínzó. Ex superabondanti hoc addito: hogy midőn az fatensnek urát gyógyították volna, Dóka Ágnes és Lantos Margit akkoron azok egymás között ilyen szemre való hányásokkal voltak, mondván Dóka Ágnes Lantos Margitnak: atyamester; arra felelt Lantos Margit: ha én atyamester vagyok, te czéhmester vagy. Arra ismét újabban felelt Lantos Margit: de ne félj czéhmester, mert nem égetnek már többet Szegeden, mert akit égettek, aztat is megbánták, az kit égettek. Caeterum nihil. Authenticat, confirmat.

Tertia testis: Clara Katona, circumspecti civis Francisci Stauner conthoralis, annorum circiter 29, adiurata et examinata fassa est ad 1um et reliqua nihil.

Quartus fatens: Franciscus Ábrahám, civis huius, annorum circiter 37. Adjuratus et examinatus fassus est, ad 1um: Lantos Margitnak szájából hallotta az fatens ugyanakkor, ez előtt két esztendővel ott lakván Margit, midőn Dóczy Jánosné beteg volt, hogy mondotta vala: senki — úgymond — se Hóhér, se Dóka Ágnes meg nem gyógyítja az Dóczy Jánosnét, hacsak ő, Lantos Margit meg nem gyógyítja. Egykor pediglen ugyanakkor sántán hozzája jövén az fatenshez felesége, hogy mi lelte volna? Arra azt felelte Bálóné, mondván: az tőtésen engemet úgy vágtak az földhöz, hogy ember nem láthatta, Dóka Ágnes és Karáné. Item ezelőtt, midőn az nemes város hajdúkat állított vala, akkoron az fatens békóban való lovait hajtván, az békó valamiképpen az ló lábárúl leesett; erről beszélgetvén az fatens maga házánál, előállott Bálóné és mutatott az jobb kezin való hüvelyk és első ujjai között mintegy borsó szemnyi púpot, az bőr alatt, mondván: nékem — úgymond — vagyon ebben oly mesterségem, hogy akármely lakatot, békót ezen kezemmel megfogok, annak ki kölletik nyílni. Aminthogy midőn az ő ura az város szolgálatjában hajdú volt, az halálra való rabot ezen mestersége által ki is szabadította. — Caeterum ezen dolgait megismervén, az fatens nem akarván tovább házánál tartani,

elküldötte volna magától, akkoron felelte Bálóné: tudom, hogy Millerben bíztok, de attól nem félek; elnyújtom lábomat s úgy alszom ő tűle, bár azt nyelje el, akit megégettetett, nemhogy többet égettessen. Azt is hallotta az fatens maga szájából, Lantos Margit, hogy jóllehet czéhmester, mindazáltal Dóka Ágnes egy ízzel följebb vagyon nálánál. Caeterum nihil. Authenticat, confirmat.

Quinta fatens: Marianna Kiss, Ladislai Szilágyi coniunx, annorum circiter 25, adiurata et examinata, fassa est ad 1um et reliqua. Egyebet nem tud az fatens, hanem esztendős már az szülött gyermeke, ki is születése után harmadnapra megvakulván, bizonyos P. franciscanusnak panaszolkodván, igazította őtet Dóka Ágneshoz, mondván: menj el és kérjél Dóka Ágnestül szentséget, vagyon nekie olyan, had adja ki. Azonban elmenvén az fatens, Dóka Ágnes először eligazította, hogy menjen ahoz orvosságért, aki bábája volt az gyermeknek. Idő jártában ugyancsak másszor is elment az fatens és Dóka Ágnestűl orvoslását vak gyermekinek kérvén, azt mondotta: menj el — úgymond — és az gólya fészkekben keress oly tojás héját, kibűl az gólyafiúk kibújtak; aztat törd meg és hintsed az világtalan gyermeknek szemeibe, meggyógyul. Caeterum nihil. Negat rea.

Sextus fatens: Martinus Gaal, peculÿ huiatis civis, annorum circiter 35, — adiuratus, examinatus, fassus est: ad 1um. Ezelőtt három esztendővel beteg levén az fatensnek felesége, másoknak javaslásából gyógyítására elhívta Lantos Margitot és midőn az feleségit gyógyította vala, akkoron formalibus mondotta: meggyógyítaná — úgymond — de a rosszak nem engedik. Arra az beteg kérdezte, ki volna azon rosz, holott ő senkinek sem vétett. Arra azt felelte Lantos Margit az betegnek, hogy őtet Dóka Ágnes rontotta meg, de ugyancsak Bálóné holmi zsírokkal és füstöléssel meggyógyította a beteget. Caeterum nihil. Authenticat, confirmat.

Septima fatens: Helena Nagy, Petri Nagy coniunx, annorum circiter 40, adjurata et examinata fassa est, ad 1um: Magával történt az fatenssel, midőn az édes leánya meghalálozott, egykor az palánkban előtalálta Dóka Ágnest, akkor mondotta az fatensnek: senkire se fájjon az szíved, mert az leányod az Lantos Margit kocsonyája; miért nem jöttél hozzám, én meggyógyítottam volna. Caeterum nihil, hanem Kovács Gergelyt, maga vejét tudja jó tanúnak lenni. Authenticat, confirmat. Kószó György felesége és Deáknéval bizonyítja az hallomást.

Octava fatens: Elisabetha Ábrahám, Joannis Kovács vidua, annorum circiter 42, adiurata et examinata, fassa est. Egyebet nem tud, hanem magától Lantos Margittúl hallotta az fatens, hogy — úgymond — egy embernek megátkozta az jószágát és megdöglött az palánkban.

Nonus fatens: Petrus Nagy, huias, annorum circiter 36, adiuratus et examinatus, fassus est ad omnia de eo utri puncti nihil.

Decima fatens: Catharina Fábián, Josephi Ábrahám coniunx, annorum circiter 25, adiurata et examinata fassa est conformiter in omnibus cum teste 4to Francisco Ábrahám.

Undecimus testis: circumspectus Martinus Vecsernyés, annorum circiter 38, adiuratus et examinatus, fassus est. 1um: Midőn ezen most folyó esztendőben kisasszony napján Radnára az búcsú kedviért igyekeztek vala menni, akkoron Dóka Ágnes hívta az fatenst égett bort innya, Csorba Dórihoz, mondván: fiam, az keresztanyádnak útravaló pénzt adnál, értvén az keresztanyja néven magát Dóka Ágnes. Arra azt felelte az fatens, bizony keresztanyám, nálam egy pénz sincsen, hanem házamnál ami vagyon, adok; nékem az szérűre kikölletik menni. Felelt Dóka Ágnes: semmi — úgymond — édes keresztfiam, otthon az én keresztleányom, — aminthogy az fatens meg is parancsolta volt az feleségemnek, hogy adjon nekie egy máriást vagy egy petákot. De az fatens felesége felelte, hogy nekie sok gyermekei vannak, ő nem adhat. Azonban az fatensnek 5 esztendős gyermeke az kamarában útra való szalonnát vágott volna Dóka Ágnesnek, ott futkosván, fölkapta Dóka Ágnes az gyermeket és mind a két orczájától fogvást az lábája végeig húzta, megcsókolván az gyermeket, mondván: kezemen tartott kedves magzatomnak édes fia. Azonban mindjárást abban az órában, melyben Dóka Ágnes az egészséges gyermeken kezeit végig húzta, az gyermek lebetegedett és harmadnapra mind a két lába az alfelihez zsugorodott és az feje az mellére esett. Annak utánna az gyermek gyógyítása kedviért folyamodott Bálónéhoz, de az felelte, hogy ő nem tud az ficzemedéshez, hanem Kéry Miska tud. De ugyancsak elment Bálóné az fatens házához és az beteg gyermeket megtekintvén, elnevette magát és azt mondotta: az szép asszonyok tálába hágtál. Kérdezte az fatens, micsoda szép asszonyok tálába? Arra azt felelte: mi úgy szoktuk — úgymond — azt mondani, nem merjük mondani, hogy rontás. Mondotta arra az fatens, hogy mivel köllenék az gyermeket gyógyítani? És megparancsolá Bálóné, hogy szerezzen az fatens fehér liliom tövit és ártány disznó haját, mert addig meg nem gyógyíthatja a gyermeket, míglen írt nem csinál. Azonban megparancsolta azt is az fatensnek, hogy Dóka Ágnest be ne eressze az házához, mert ő hozzá nem nyúl az beteg gyermekhez, ha hogy oda ereszti. Annak utánna fürdőt csinált Bálóné az fatens gyermekének (de nem tudja az fatens miből), melyre nagy forgószél támadott és az ajtón bejövén azon szél, a kéményen kiment. Arra jajdulással mondotta Bálóné: no már semmit sem ér az fürdőm; ide jött Dóka Ágnes és elvitte az fürdőmnek erejét. Eddig ellenzettem, hogy Dóka Ágnes be ne jöjjön az kegyelmed házába, — soha kegyelmed gyermekit meg nem gyógyítom. Annak utánna küldött Dóka Ágnesért az fatens és Dóka Ágnes el nem jött, hanem időjártában személye szerint

lévén együtt az fatens Dóka Ágnessel és maga házához híván, azt mondotta: én most voltam teljes búcsún és egy szent helyet fogadtam, hogy megint elmegyek az gyermek gyógyulásáért. Egész éjszaka nem aludtam, úgy imádkoztam. Az csillagok forgásában nékem megvagyon jelentve, hogy meggyógyul az kegyelmed gyermeke. Azonban, mondván az fatens, hogy szegény ember lévén, nagy költségbe esett. Arra azt felelte Dóka Ágnes: ne félj — úgymond — ne szánd 20—30 forintodat, csak az gyermeked gyógyuljon. Igyuk tizenkét kortyjával az bort. Ugyanazon éjszaka Dóka Ágnes ott is hált az fatensnél és azon éjszaka mit vitt véghez Dóka Ágnes, azt fatens nem látta. De másnapra kelve, az fatens beteg gyermekének egy holnapig semmi gondja sem volt, egészlen meggyógyult. Egy hónap eltelvén, ismét az gyermek az előbbeni betegségbe esett és az fatens újonan elment Bálónéhoz, hogy gyógyítsa meg. Akkoron felele Bálóné: Én nem tudom, mit gondol Dóka Ágnes, hogy nem fél az Istentűl, azon ártatlannak nagy keserves kinjáért; mert én vért eresztenék, azzal is meggyógyítanám. De már lehetetlen tőlem, mert nem engedik. Hanem hozzon kegyelmed kilencz hangyabolyt, avagy az én uramnak adjon kegyelmed egy márjást, ő meghozza, amint hogy az ura meg is hozta. És Bálóné az hangyabolyt megfőzvén az beteg gyermeket megfürösztötte és az gyermek meggyógyult. Caeterum: jó tanúnak tudja lenni Pető Örzsébetet és Csiba Örzsébetet. Ex superabundanti hoc addito: hogy az fatens maga szájából hallotta Bálónénak, formalibus: Dóka Ágnes senkitül sem fél, mert az ő pecsétje az város asztalfiában vagyon. Én — úgymond — nem szólhatok ellene, mert lelakatolja az nyelvemet. Authenticat, confirmat.

Duodecima fatens. Elisabetha Ács, Joannis Sárkány coniunx, annorum circiter 32, adiurata et examinata, fassa est ad 1um: Ezelőtt tizenkét esztendővel egyheti gyermekinek s. v. az tökibül vér folyt. Akkoron hajnalban bedobbant Dóka Ágnes az fatens házába, mondván: eb szar, kutya szar, fogjátok meg az macskát, had szakajjak a szőribül, had kössem be véle. Arra Kocsis Ilus, az fatensnek nénje, megfogta az macskát és annak szőrivel bekötötte Dóka Ágnes az beteg gyermeknek tökit. Azonban azon reggel mindjárást, midőn az fatens gyermekit kipólyázta, az gyermeknek semmi baja sem volt, hanem az tökinek félgolyója elveszett és mostanság is azon élő gyermek anélkül vagyon. Caeterum Kocsis Ilust tudja jó tanúnak lenni. In reliquo nihil. Authenticat, confirmat.

Decimus tertius fatens: Joannes Kovács, annorum circiter 38, adiuratus et examinatus, fassus est ad 1um: Tavali esztendőben szent Demeter naptúl fogvást egész karácsonyig oly nyomorult volt az fatens, hogy az házbúl a maga erejivel ki sem mehetett és minthogy Bálóné magát jelentgette, hogy ő tudna az gyógyításhoz, elhívatta Bálónét,

kérdezvén, hogy ha meg tudná-e gyógyítani az fatenst. Arra felelte Bálóné, mondván: hiszem az boldogságos szűz Máriát, hogy meggyógyíthatlak. Azonban az majorban fűért járván Bálóné, hat hétig midőn már gyógyította, mondotta az fatens Bálóné jelenlétiben: valjon én Istenem, állok-e még én valamikor lábamra. Akkoron elkaczagta magát Bálóné, mondván: de — úgymond — olybá tartom már, mintha meg is gyógyítottalak volna; de még várakozzál. Akkor napon elmenvén az fatenstül Bálóné, kinn állott Kántor Panna az utczán, kérdezte Bálónétúl: no édes néném, tehet-e kegyelmed jót az én szomszédommal? Arra Bálóné kaczajt ütött és össze csapván tenyerit, mondotta: tehetek-e — úgymond — még nem is szenvedett, had szenvedjen; tehetek bizony. Ugyancsak mégis nyolcz hétre Bálóné holmi füvekkel és zsírokkal meggyógyította az fatenst; hanem hetedik hétben újabban rosszul esvén az fatens és az jobb lába az alfelihez zsugorodván, elhivatta Bálónét; és mihelyest az fatensnek lábát megfogta és simogatván megpökdöste és valamit lassan reája olvasván, azonnal, még csak félóra sem telvén bele, az fatens lába meggyógyult és most is egészséges. Harmadszor ismét Bálóné vejével tanácskozván az fatens, Ábrahám Ferenczczel, abban megegyesültek, hogy adjanak terminust karácsonyi szt. István napjára; hogyha akkorra az fatenst meg nem gyógyítja, agyon verjék Bálónét, aminthogy Bálónét meg is ijesztvén, ötöd nappal szent István nap előtt és vagy kétszer meg is ütögette az fatens. Reménykedett Bálóné, mondván: ne bánts — úgymond — bizony semmi gondod sem lesz; olyan leszel, mint mikor az anyád az világra szült. Azután ugyan szt. István napjára semmi baja sem lett az fatensnek. Caeterum: Kántor Pannát tudja jó tanúnak lenni.

Decima quarta fatens: Helena Kocsis, annorum circiter 51, deposito corporali iuramento, fatetur: Egyebet nem tud mondani, hanem hogy ennekelőtte 12 esztendővel Ács Pörénél az fatens lakván, hallotta egykor, hogy éjszakának idején ugyan Ács Pörének az gyermeke fölöttébb sírna. Mely sírást az anyja hallván, fölkelt, gyertyát gyújtván és nézte, mi lelte az gyermeket. Azután látta, hogy az gyermeknek tökegolyója mellett egy vágás és vér csepegetett volna. Melyet látván az anyja, elsivalkodott és az fatenst az gyermekhez hívta, hogy nézze meg, mi lelte az gyermeket. Azután reggelre kelvén, oda jött Dóka Ágnes és az fekete macskának szőrivel bekötötte az gyermek sebjét, mely kötés alatt az gyermek meggyógyult. De az gyermeknek féltökegolyója most sincsen és hova lett, fatens nem tudja. Authenticavit suam fassionem. Super qua praevio modo per nos peracta inquisitionis, serie praesentes extradedimus litteras testimoniales Szegedini, die ..... Anno 1744. Franciscus Babarczy mp. Josephus Pálffy mp. Michael Muhoray mp.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVII. 81.

1744. decz. 18. Boszorkánysággal vádolt Dóka Ágnes, özv. Fóris Gergelyné és Lantos Margit, előbb Bálóné, most Albert Jánosné perfelvétele; tűzhalálra szóló ügyészi vád és a város területéről örök időkre való kizáratásukra vonatkozó ítélet.

Processus fiscalis, contra et adversus Agnetem Dóka, Gregorii olim Fóris relictam viduam, et Margaretham Lantos, Joannis Albert coniugem, in A° 1744 die 18ª mens. X^bris in facto praetensae magiae levatus et decisus extitit.

Anno 1744, die 18va mensis decembris, occasione revisoriae sedis malefactorum in curia liberae regiaeque civitatis Szegediensis ut A., contra et adversus Agnetem Dóka, Gregorÿ olim Fóris relictam viduam, — necnon Margaretham Lantos, primum quidem Báló-nianam, pronunc vero Joannis Albert coniugem, velut I. I., ratione et praetextu magiae paulo infra declarandae mota et suscitata.

Et pro antelato M. et A. egregius Adamus Bohus, privilegio fiscali suffultus procurator eiusdem legitimus, praemissis praemittendis et servatis de iure servandis, per formam actionis proponeret et detegeret sequentia: Qualiter praenominatae captivae, non scitur unde motae, quove maligni spiritus incitamento percitae, excusso Dei hominumque timore, in ordine quidem prima — Agnes Dóka ab annis circiter 12. magiam exercendo, nonnullos per artem magicam sanare, nonnullis vero personis huiatibus in corpore nocere, incantationibus uti, actus superstitiosos exercere, et verba magiam designantia proferre, — in ordine vero secunda Margareta Lantos Bálóniana, ab annis tribus nonmodo per artem magicam alios sanare, verum etiam semet in arte magica patrem sodalium profiteri (docente inquisitione magistratuali isthic sub A. producta) nil pendi duxissent, neque reformidassent; cum autem magiae crimina sensu tituli 32, Partis III^tiae O. D. T. absque promerita poena dimitti nequirent; hinc procurator fiscalis magistratualis cuperet repetitis suprafatis Incattis captivis in conformitate et ad exigentiam artic. 60^imi Partis II^dae Praxis Criminalis Carolianae (praemisso ad elicienda plura magiae crimina, per quaestiones seu equuleum legali examine) poena ignis dictari, cum reservata in reliquo generali.

V. S. S. — L. I. C. (Veni sanctae spiritus, — laudetur Jesus Christus.)

#

Deliberatum est.

Tametsi procurator fiscalis magistratualis Agnetem Dóka ab annis 12 decim, Margaretham vero Lantos Bálóianam ab annis tribus magiam

exercere, in peracta sua actione exposuisset, eoque ex capite argumento articuli 60. partis II-dae Praxis Criminalis dictandam ipsis poenam ignis expostulasset, fineque comprobandorum comprobationis ad productam sub A. magistratualem inquisitionem semet provocasset; quia tamen in corpore per iustitiae executorem visitatarum Agnetis Dóka et Margarethae Lantos dictarum captivarum nullus signum tale, quod ipsas criminis magiae argueret, adeoque pactum, commercium et conversationem cum daemone haberi consuetam indigitaret, apparuisset, ex inquisitione porro magistratuali non aliud, praeterquam superstitiosis remediis, characteribus verbis ignotis et alÿs huiusmodi superstitiosis actibus repetitas captivas morbos depulisse eveniret; hinc iuxta tractatum de criminalibus comitialem saepius fatas Agnetem Dóka et Margaretam Lantos captivas, e gremio civitatis huius perpetuum relegandas sibi in poenam temporaneam, aliorum vero metuendum in exemplum, pro iusto et aequo censeri.

Eredetije Szeged v. tit. levéltárában.

CCVIII.

1737. márcz. 21. Almássy János és Steössel Kristóf, ö felsége rendeletéből kiküldött bírák, miután a Szeged város és a kunok közt a határok iránt fennforgó perben a felek barátságosan megegyeztek, ennélfogva Csengele s illetőleg Szeged városa, valamint a kunság, illetőleg Ferencz-szállása, Szent-László, Majsa, Kömpöcz, Csólyos és Átokháza puszták között a határvonalakat s dombokat megállapítják, megújítják, felmérik és megjelölik.

Nos infrascripti delegati iudices attestamur tenore praesentium, quod nos penes benignae suae maiestatis sacratissimae ac domini domini uncti regis nostri clementissimi de dato Vienna Austriae, die 11ª mensis octobris anni 1735. mandatum delegatorium pro parte et ad instantiam liberae regiaeque civitatis Szegediensis elargitum, intuitu metalium differentiarum eiusdem liberae regiaeque civitatis, quae inter praedia ipsorum ac minoris Cumaniae adiacentia et contermina vigerent, anno 1736 die 11ª mensis maji termino quippe praefixo ad facies praediorum Alsó- et Felső-Csengöle in inclyto comitatu Csongradiensi adiacentium exeuntes, ibidemque parte A. sua formalitate levatam cum proclamatione instituente, ab finito utriusque partis ductu dum authenticationem testium statutorum efflagitassent: animadvertentes in tam vastis desertis per saecula sine colonia relictis, absque etiam privilegialibus vel aliis metalibus obliteratis et conculcatis maiori etiam ex parte signis metalibus non nisi ex solo usu promiscuae pascuationis iudicium subsequi debuisset, ne itaque per statutorum ab utrisque tes-

tium authenticationem iactura animarum suboriretur, in considerationem summentes: ubi partes collitigantes liberae videlicet ac regiae civitatis Szegediensis ab una ut A. et ipsum dominum administratorem districtus ac fisco regio absente procuratorem ad amicabilem compositionem pro maiori bona vicina cointelligentia et harmonia cohortati fuissemus, ratione quidem praediorum Csengöle utriusque Alsó et Felső, et alterius Kistelek ipsius civitatis propriorum, a parte vero Cumanicalium ut I. Ferencz-Szállása, Sz.-László, Majsa, Alsó- et Felső-Kömpöcz, Csólyos et Átokháza advicinantium et conterminorum (praedio Zákány cum conterminis in suspenso relicto) ad talem uti sequitur devenerunt pacis concordiae unionem. Tandem partes et ex parte quidem civitatis Szegediensis praefatus dominus Joannes Miller iudex et potior pars senatorum ac tribunus plebis, ex parte vero Cumanorum titulatus dominus administrator dominus Georgius Podhradszky, assumptis ab utriusque eorum quorum inter est oneribus, personaliter coram tribunali in facie loci adstantes, ad iteratam seriam salutaremque cohortationem nostram, erga partes ambas factam, ac simul propter avertendas ulteriores animorum dissensiones et confusiones, quae usque finalem in foro appellationis fiendam causae determinationem evenire possent, evitandos item sumptus et expensas, quae in continuatione processus ne fors longiori fieri deberent; accelerendumque negotium, sed potissimum ad praecavendum, quod in authenticatione testium deponendis que pro et contra iuramentis, cumprimis in tanta antiquitate contingere posset, animarum periculum et neufragium compromiserunt et realiter convenerunt in eo:

Ut plagae inter partes quodam tenus controversae, videlicet inter collem, seu monticulum Feketehalom dictum, reliquis in circumferentia eiusdem terrae eminentius apparentem et notatissimum ab una, ac alterum locum Két-szék, seu két székes között lévő hosszú hátacska nominatum, partibus ab altera per longitudinem interiacentis rectum meditullii, tamquae ad eandem longitudinem, quam etiam latitudinem consideratum primum et ante omnia exequitur, et tandem ibidem tenens cumulus metalis partium collitigantium concurrentia territoria distingvens erigatur. Ab hoc demum cumulo tendendo directe ab uno quidem labere ad superius attactum locum Kettős-szék, seu a két székes között levő hátacska, quasi respective ad finalem et in tantum capitalem metam, in quantum haec plaga controversa, seu hocce terrenorum utriusque Csengöle ab una et Sz.-László partibus ab altera concurrentium particula ibidem cessaret esse controversa, in eodemque Kettős-szék vocitato loco tenens cumulus metalis erigatur, pro distinctione modo repetitorum territoriorum, et quidem eo magis observandus, quod hactenus quoque partem per utramque pro indisputabili recognoscebatur meta, ab altera autem praefati cumuli in meditullio

— erigendi latere, tendendo ad superius attactum notabilem monticulum Feketehalom vocatum, et revera primam capitalem et indisputabilem metam iuxta diametralem lineam construantur cumuli Alsó Csengöle et Ferenczszállása distinguentes. Unde nos una cum iisdem partibus ad faciem dictae plagae controversae exeundo et meditullium eiusdem exquirendo, in eodem meditullio unam metam magis sabulosam quam terream, in una rotunda valle formam alicuius maioris scobis repraesentante ereximus et construximus, et quidem ideo in valle ne videlicet cumulum ex sabuloso terra congestum, si ad elevatiorem locum positus esset, tractu temporis ventus quoque aut pluviae, pulveres minutim dispergendo diminuant et tandem obliterent. Inde vero directe versus Kettős-szék pergendo in eodem aeque unam metam sabulosam antiquam ibidem repertam renovavimus ac per consequens a praememorato colle Feketehalom incipiendo usque videlicet superius nominatum Kettős-szék tredecim metas seu cumulos, praeter memoratos Feketehalom et Kettős-szék tanquam pro indisputabilibus, et quoad hanc plagam extremis relictos, novos ereximus hoc ordine: a toties mentionata capitali meta Feketehalom distat primus erectus cumulus terreus metalis ad longitudinem septem zonarum et unius quadrantis, qua videlicet zona, seu funiculo dimensurato facta est. Quaelibet zona continet in se passus humanos ordinarios 183, adeoque a Feketehalom usque primum erectum metalem cumulum numerantur ordinarii humani passus 1328, ab hoc primo erecto cumulo metali distat secundus cumulus tribus zonis idest passibus 549, a secunda vero 3^{ius} quatuor zonis, idest 732 passibus, a 3^{a} terrea meta quartus cumulus 2^{bus} zonis, idest 336 passibus, a 4to 5us tribus zonis idest 549 passibus, a quinto 6^{tus} aeque tribus zonis, ab hoc 6to cumulo distat 7us aeque tribus zonis idest 549 passibus, a septimo autem 8us in superius declarato videlicet meditullio in rotunda valle constitutus distat 2^{bus} zonis, idest 366 passibus, ab hoc octavo 9us tribus zonis idest 549 passibus, a $9.^{o}$ 10us quatuor integris zonis et tribus quadrantibus 867 passibus, a $10.^{o}$ usque 11um sunt quatuor zonae idest 732 passus, ab 11mo usque 12um quatuor zonae et tres quadrantes numerantur, idest 861 passus, a $12.^{o}$ usque 13um sunt passus 732, a 13 usque ad mentionatum locum Kettős-szék között lévő hosszúhátacskáig passus 1006. Deinde tertia iuris die ulterius progrediendo, ipsa videlicet tertia die mensis maii anno 1736 continuata est amicabilis compositio in tantum, quod ultra metam Kettős-szék recta linea ad passus 935 distans erectus sit tertius cumulus praedia Fölső Csengöle et Szt. László distingvens, ab hoc demum cumulo usque colliculum sabulosum ad rectam lineam situm passus 857 numerabuntur. Verum partibus ibidem eodem die convenire nequentibus, tantisper in suspenso relictum et ad sequentem iuris diem reiectum est negotium, quo recurrente idest 14. maii repetiti

anni 1736, licet quidem pars utraque ductum suum ostendisset ac testes examinati fuissent, nichilominus tamen eadem ambae partes erga reiteratam cohortationem nostram, fine continuandae amicabilis compositionis factam, ac superius declaratis ex rationibus motae, continuarunt amicam compositionem hoc ordine, quod die 15ª maii, anni 1736 in praefato colliculo sabuloso ab immediate posito cumulo (passibus 793, ut praescriptum est, distante) tendendo versus locum három árku kopona vocatum, ab eodem tamen bono spacio remanente in altiori loco triplex meta erecta est et cumulata, una videlicet versus orientem posita, praedium Csengöle Szegediense, altera versus septemtrionem et occasum Szent-Lászlóviense, tertia vero intra occasum et meridiem Majsaviense cumanicalia praedia distinguentes, hinc a triplici meta angulariter sinistrorsum flectendo (et tendendo directa linea adversus szél szakasztotta homokhalom vocatum) in longitudinem passuum humanorum 500, erectus est cumulus terreus a triplici; 1us ab hoc distat — 2us aeque passibus 500, similiter etiam 3ius ex terra congestus distat 500 passibus, ab hoc adhuc directa linea progrediendo ad passus 470 repertus antiqus cumulus, formam antiquae metae terreae (ut ab omnibus iudicabatur) repraesentans, renovatus est, inposterum quoque pro meta cursuali observandus; ab hoc eundo ad passus 500 iterum erectus est cumulus, deinde ab hoc 530 passibus eundo, iterum repertus est cumulus, quasi antiquus metalis, adeoque renovatus, ab hoc passibus 424 in praefato colle szél szakasztotta homokhalom vocato, vel potius penes eiusdem (ne ventus dispergat) in submissiori loco erecta est triplex meta, quarum una Csengöle civitatis Szegediensis ab oriente, altera vero intra orientem et meridiem Kömpöcz vocatum, tertia demum praefatum Majsa intra meridiem et occidentem cumanicalia praedia distinguunt: ab hac triplici meta tendendo ad plagam intra orientem et meridiem jacens ad passus 884 erectus est terreus cumulus metalis inter Csengöle civitatense et Kömpöcz cumanicale praedia distinguens, ab hoc recta linea tendendo ad plagam intra orientem et meridiem situatam non procul a longo kömpöczi homok oldala vocato, pergendo ad passus 530, erectus est cumulus metalis, ab hoc alter erectus est passibus 460, ulterius adhuc eodem tractu passibus 550 erectus est cumulus terreus, item ulterius eodem semper tractu ad passus 1012 renovata est duplex meta pro unica tamen cursuali meta observanda; ab hoc publici meta passibus 562 erectus est cumulus, ab hac aeque ad passus 562 congesta est terrea meta. Item ab hac ad passus 1120 observato, semper eodem tractu erectus est cumulus, a quo in simili longitudine et distantia videlicet ad passus 1140, deinde ad passus 550 e regione videlicet ciusdam fontis, prius quidem per dominum quondam Octavium Tecs, salis perceptorem Szegediensem effossi, et post autem per Szegediensem

civem Zacharium quondam Gercsiny renovati, nunc demum civem Szegediensem et senatorem dominum Paulum Nagy usuati ac possessi ultimus erecti sunt cumuli terrei Csengöle civitatense et Kömpöcz cumanicale praedia distinguentes, hic tamen ultimus cumulus iam est inter Kistelek et Alsó-Kömpöcz; demum utraque pars praedeclarata hic quoque reiteratam sinceram fine adhuc continuandae amicabilis compositionis factam cohortationem in condignam summendo consideracionem ac priores rationes suas, quarum fundamento usque hoc convenerunt, recte perpendendo ex parte quidem repetitorum cumanorum titulatus dominus administrator dominus Georgius Podhradszky, ex parte vero mentionatae liberae regiaeque civitatis Szegediensis suprafatus iudex dominus Joannes Miller personaliter comparentes, praesentibus etiam suprafatis dominis vicinis, convenerunt etiam ratione metarum et limitum territorialium inter civitatis praedium Kistelek ab una et Alsó-Kömpöcz ac Csólyos cumanicalia partibus ab altera hoc ordine: Quod a superius attacto ultimo cumulo, e regione fontis superius satis declarati erecto, ubi videlicet iam Kis-Telekiense orditur terrenum, inter sabulosos colliculos in ductu superius attacto modice detrorsum declinando, ac ad passus 1770. progrediendo, erectus est cumulus metalis a fine et quasi latere praelibatorum sabulosorum colliculorum penes planitiem, ab hoc per planitiem (prata et foenilia representantem) tendendo intra occasum et meridiem ad passus mille distantem, ereximus cumulum, hinc per similiter submissiorem planitiem, eadem linea progrediendo, ad passus 800 ereximus cumulum, ab hac meta per submissiorem planitiem sinistorsum modice tendendo ad passus 1236 collocavimus terream metam in elevatiori plaga, signanter ad colliculum hinc modice sinistrorsum tendendo, et quasi descendendo ad passus 1630 congessimus terream metam, in submissiori planitie non procul a loco paludinosae aquae, nunc tamen sicco, adeoque székes vocato, deinde hinc eandem directa linea tendendo ad meridiem ac modice intra orientem ad passus 975 construximus terream metam, hinc eadem directa linea ad passus 1070 congessimus metam terream. Ulterius eadem linea ad passus 638 ereximus metam; ab hac eodem ductu ad passus 660 intra finitimos colliculos renovavimus quemdam cumulum, antiquae terreae metae formam representantem, in terra sabulosa, ab hac tandem distat ultima capitalis finalis triplex meta passibus 660, quarum una intra septemtrionem et orientem praedium Kis-Telek, altera ad meridiem praedium cumanicale Átokháza, tertia deniqe ad occidentem aeque cumanicale praedium Csólyos distingueret et sequestraret, addita per partem utramque conditione lege praescripta, quod si literae metales invenientur, earum vigore legali via procedi possit, secundo quod ambae possint et teneantur annuatim, non obstante unius vel alterius absentia, facta tamen missiliter insinuatione, praedecla-

ratas metas in hoc toto processu comprehensas et amicabiliter ordinatas renovare. Super quo praevio modo coram nobis peracta amicabili compositione hasce literas nostras testimoniales extradedimus Gyöngyösini, die 21 mensis martii, anno 1737. In benigno delegatorio regio mandato, denominati delegati iudices: Joannes Almássy m. p. (P. H.) Christophorus Steössel de Rapin. m. p. (P. H.)

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCIX.

1783. márcz. 5. A magy. kir. udvari kamara a szőreghi uradalmat a hozzá tartozó összes pusztákkal 180,909 frt 12 krért Szeged városának huszonöt évi használatra zálogba adja.

Nos sacratissimae caesareo-regiae apostolicae maiestatis camerae regiae hungarico-aulicae praeses et thesaurarius regius hungaricus, atque consiliarii, damus pro memoria significantes, quibus expedit universis: quod nos in demissum obsequium benignae resolutionis caesareo-regiae de dato 9ae augusti anni proxime praeterlapsi clementer emanatae, dominium Szőregh, comitatui Torontaliensi adjacentis, nominanter quidem possessiones populosas Szőregh, Szentiván, Gyála et Neo-Szeged, necnon praedia Rábe et Térvár, nonnulis hortulanis tabaci satoribus insessa, cum suis veris metis et limitibus, omnique iure terrestrali, liberae regiaeque civitati Szegediensi, in et pro florenis rhenensibus centum octuaginta mille, nonagentis novem, crucigeris duodecim, idest 180,909 fl. 12 kr. ad continuos viginti quinque annos, ducto a facta iam solenni resignatione, die quippe 1ae mensis novembris, anni retroacti 1781 calculo numerandos sequaciter usque ultimam octobris anni venturi millesimi octingentesimi sexti, assumpto ad vires praenotatae summae in fiscum regium legalis evictionis onere, ea expressa lege et conditione inscribamus, ut post effluxum inscriptionalium praeviae ratione circumscriptorum annorum praeinductaque inscriptionali summa ex aerario regio renumerata, fiendisque nefors intermedio tempore necessaris et utilibus investituris attunc sufficienter liquidandis et legitimandis praeviae praelibatae civitati rebonificatis, eadem praeallatum dominium fisco regio incunctanter remittere debeat ac teneatur; prout revera praededucta modalitate altissimo nomine regio inscribimus, cedimus et transferimus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum inscriptionalium mediante. Datum ex consilio camerae regiae hungarico-aulicae. Posonii, die quinta mensis martii, anno domini millesimo septingentesimo octuagesimo tertio. Comes Christophorus Niczky mp. Franciscus Takács mp. (L. S.)

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCX.

1800. febr. 14. Kelemen László magyar színigazgató Szeged város tanácsától tudósítást kér a szegedi színház építésének és felszereléseinek állapotáról s arról, hogy mily föltételek mellett nyerhet előadási engedélyt.

Tekintetes Nemes Magistratus,
Kegyes pártfogó Uraim!

Minekutána a theatralis nemzeti magyar játszó társaság ns. szabad királyi Pest városában már annakelőtte a német játszó társaság számára árendába adott theatrum végett súlyos költségeimre nézve állandó nem lehetett; némi nemű viszontagságai után azon társaság most újabban itt Nagyváradon olyan rendbe szedődött, mely szerint amint czélja e ns. magyar hazának (a felsőségtől nyert engedelem mellett) szabad királyi és nevezetesebb mező városaiban a nemes és nagyérdemű közönségnek gyönyörködtetésére tisztességes mulatságára szolgáló erkölcsjátékjait előadhatja.

Megértvén: hogy ns. szabad királyi Szeged városa azon czélból nevezetesen, hogy idővel a nemzeti játszó társaság is oda érkezvén, játékjait előmutathassa, avégre theatrumot építtetni méltóztatott, bátorkodom a tettes ns. magistratus előtt alázatosan esedezni: méltóztasson engemet nemes nemzetéhez vonzó szeretetéből voltaképen informálni, ha azon theatrum kész és a szükséges scenariumokkal instruálva vagyon-e? és mostanság lehetne-e a játszó társaságot abba által költöztetni? Minthogy pedig a társaság ott leendő mulatásának bizonyos idejét nem tudhatja mostanság, az előmutatandó játékok száma szerint milyen árenda lészen határozva.

Ezen alázatos kérésemre a ts. ns. magistratus által teendő végzéseért amidőn újabban esedezvén, társaimmal együtt kegyes pártfogásába ajánlott maradván vagyok a tettes nemes magistratusnak,

Várad-Olaszi, 14ᵉ febr. 1800.

Leghívebb s lekötelezett szolgája:
Kelemen László mk.,
a nemzeti játszó társaságnak
proprietariusa és kormányzója.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCXI.

1800. febr. 27. Szeged város tanácsa értesíti Kelemen László színigazgatót arról, hogy a színház még nem készült el; s hogy az nem jövedelmezőségre, hanem a magyar nyelv és nemzetiség dicsőségére lesz szentelve.

Bizodalmas jó uram!

Igen szívesen vettük abbéli levelét, melyben kinyilatkoztatott, hogy a nemzeti játék társaság itt Szegeden is kívánkozna játékjait elől adni, melyre feleletül mostanság csak azt adjuk: hogy még eddig a játékszín vagy is theatrum fel nem épült, hanem azon igyekező iparkodással leszünk, hogy azt az idén korábban elkészíthessük. Ami illeti ennek árendáját, az igen gyenge és csekély fog lenni, mert mi és népeink inkább gyönyörködnek a játéknak szemlélésében és magyar nyelv s nemzet dicsőségében, mintsem az ilyetén árendának jövedelmében. Ez iránt előre is tudósíthatjuk az urat minden illendőséggel, maradván

Szegeden, 27-ik febr. 1800. jóakarói:

Nemes szab. kir. Szeged városának főbírája, polgármestere és tanácsa.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCXII.

1803. ján. 15. Báró Wesselényi Miklós Szeged város kérésére az erdélyi magyar színtársulatnak Szegedre való jövetelét kilátásba helyezi.

Írt vala nékem földmérő Vedres István úr Szegedről, hogy a magyar játszó társaságunkat küldeném Szegedre is. Azon igaz patriotismussal teljes jó indulatját a tek. ns. tanácsnak teatrale institutumunkhoz, mely felől Vedres úr engem bizonyossá tett, egyedül is elégséges lett volna mindenképen engem arra birni, hogy igyekezzem a társaságot oda küldeni; de mindeddig módját annak nem ejthettem. Most már mindjobban, jobban organisálván a játszótársaságot, mind úgy rendelvén el annak utazásait, hogy az őszön egynéhány heteket Szegeden is mulathatna s az odavaló publicumot is mulattathatná, kívántam a tek. ns. tanácsot az iránt megkeresni s jelenteni: hogy ha a t. ns. tanács városi theatrumokat a benne való játszásra által fogja a magyar játszó társaságnak engedni, aszerint, mint azt Vedres István úr írta s még valakit fog maga kebeléből kinevezni Vedres István úr segítségére, ha szükséges leszen, kit különösen is megkerestem levelemmel, akinek én a társaságbeliekre való vigyázást különösen is ajánlhassam s a társaság törvényeit, úgy a kasszát s azzal való bánása módját bízhassam, örömmel odaküldöm a társaságot. Reménylem, ezen társaság sokféle viszontagságai közt is annyira ment, hogy a t. ns. tanács előtt és a szegedi publicum előtt is játszásával megelégedést fog nyerni. Ez iránt hazafiúi indulattal teljes siető válaszát várván, maradtam a tek. nemes tanácsnak

Sibó, 15. juny 1803. alázatos szolgája:

B. Wesselényi Miklós, m. k.

Eredetije Szeged v. közig. levéltárában.

CCXIII.

1803. jún. 15. Báró Wesselényi Miklós tudatja Vedres Istvánnal, hogy a kolozsvári magyar színtársulatot Szegedre fogja küldeni, felkéri őt, hogy a társaság kormányzására felügyeljen.

Spectabilis domine, domine mihi colendissime!

Amint utóbbi levelemben is megírtam vala, mihelyest módját ejthetem, a társaságot Szegedre fogom küldeni, most azért mindent úgy kívánok elrendelni, hogy az őszön, a debreczeni augusztusi vásár után oda menjen a társaság, s amidőn az úrnak érdemes tudósításából látom, hogy igaz hazafiúi indulattal viseltetik a magyar játszó társasághoz, teljes bizalommal vagyok az iránt, hogy az úr azon indulattól tovább is ösztönöztetvén, kérésemre hajol s a társaságra, addig míg Szegeden mulatoz, ügyelni fog. Mely reménységemet jelentettem is a nemes szegedi tanácsnak oly kérelmem mellett, hogy még valakit rendelne az úr segítségére a társaságnak a constitutiója szerint kormányzására, ha szükséges lenne. Nem kétlem, véghez fogja vinni az úr, hogy a játszó társaság ott mulatása alatt a tanácsnak azon jóvoltával élhessen, melyet az úr tudósításában írni méltóztatott. Egész bizodalommal midőn ez iránt volnék, válaszát várván, maradtam az úrnak

Sibó, 15. júni, 1803.

köteles szolgája:

B. Wesselényi Miklós m. k.

Eredetije Vedres István uradalmi tiszt birtokában.

CCXIV.

1803. júl. 16. Vedres István tudatja báró Wesselényi Miklóssal, hogy a Kolozsvárról érkezendő magyar színtársulat ügyei fölött való gondviselést elvállalja.

Nagyságos Uram!

A magyar játszó társaságnak Szeged városába való leszállítása iránt hozzám bocsájtott becses levelét Nagyságodnak, különös örömmel vettem. Annyival inkább, mivel annak itt mulatása alatt a reá való ügyelést is egyszersmind reám bízni méltóztatott.

Én ugyan sokra becsülöm Nagyságodnak bennem való bizakodását és ami tőlem kitelhetik, igyekezni fogok a társaságnak itt mulatása alkalmatosságával mindenekben hasznára lenni. Mindazonáltal úgy vélekedek, hogy talán jól esne, ha egy magistratualis személy viselné annak főgondját, amely iránt csakugyan ha szükséges lészen, a nemes tanács fog is tenni illendő rendeléseket, aki különös érzékenységgel

olvasván Méltóságodnak hozzá bocsájtott váratlan levelét, azonnal gondoskodott azon módokról, melyek a hazájuk és nemzetük iránt való háladatosságának megbizonyítására tőle mostanában kitelhetik. A jövő postán reménylem, fogja venni Nagyságod különös feleletét a nemes tanácsnak.

Itt most egy német társaság mulat, de amely két vagy három hetek után — hogy a magyar társaságnak helyt adhasson — innét el fog menni.

Én azonban, hogy szállás készítés iránt szükséges rendeléseket tehéssek, kikérem magamnak, hogy a társaság Debreczenből való elindulása előtt, idejövetelének bizonyos idejéről tudósítson. Aki vagyok és mély tiszteletem mellett változatlanul maradok méltóságos uram Nagyságodnak

Szegeden, 16. juli. 1803.

alázatos szolgája:
Vedress.

Eredeti fogalmazvány Vedres István birtokában.

CCXV.

1804. márcz. 16. Szeged város közönsége a Felséghez intézett folyamodásában évszázadok alatt szenvedett károsodásai és pusztulásai, úgy a haza és trón körül tett nagy és nevezetes szolgálatai méltatásául, a kincstártól 1781-ik évben 25 évre zálogba vett szőregi uradalomnak újabb 25 évre leendő zálogos birtoklását megengedtetni kéri.

SACRATISSIMA CAESAREA & REGIO-APOSTOLICA MAJESTAS, DOMINE, DOMINE NATURALITER CLEMENTISSIME!

Civitate hac Szegediensi diuturnis sumptibus in emolumentum reipublicae sacratis propemodum exhausta, de recuperandis ac ultro sustentandis illius viribus serio consultantes, anno 1781. camerale dominium Szőreg, comitatui Torontaliensi adjacens, et territorio nostro immediate contiguum, virtute sub A. editi inscriptionalis instrumenti, e benignitate augustissimi condam imperatoris Josephi secundi ad annos 25. temporaneo jure collatum impetravimus, verum ob tristes bellorum, primum recentius compositorum, perpessarum item exundationum, et continuae fere sterilitatis circumstantias, quae subsecuta fame, et e vicino Syrmio erumpentis pestis malo adhuc acerbiores redditae sunt, colonis dominii ejusdem ad extrema propendentibus, sperato exinde emolumento tantum nos frustrari contigit, ut quo capiendae in futurum utilitatis provida jacerentur fundamenta, in dominii hujus meliorationes, atque colonorum conservationem largiori

potius sumptu enitendum nobis fuerit, quam fructus, qui numeratis impensis exaequo respondissent, ad praesentiarum redditi haberentur.

Caelis interim jam mitioribus, dum quaevis adjuncta sensim in melius verti et horum favore propitiique numinis benignitate conatus nostros feliciores fore suspicimus, inscriptionali termino, cum 1ma novembris imminentis anni 1806. jam ad finem vergente, anxii denuo reddimur, quod possessorio repetiti dominii Szőreg, per minus faventem periodum continuato proxime nos decedere oporteat.

In hac nostra sollicitudine coram augustissimo throno homagiali cum submissione provoluti, clementiam, qua MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA, tot regnorum altor et protector, modum humanae conditionis supergreditur et fortunas populorum svaviter moderatur, de genu supplices obtestamur, quatenus ex magnanima eorum reflexione, quae civitas haec Segediensis nunquam non fidelissima, pro salute reipublicae seu adversa pertulit, seu prosperiora contulit, conferre autem omni sui sacrificio paratissima est, antelato inscriptionali termino in subsequos adhuc minimum 25 annos clementissime extenso, ulterius ejusdem dominii Szőreg possessorium civitati ac peculio huic, caeteroquin MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE proprio, benigne concedere non dedignetur.

Ab veneranda gloriosi condam Emerici regis aetate, dum civitatem hanc, privato antea dominatui tributariam, fastis liberarum et regiarum adsertam, e monumentis legimus annalium et fato recuperatorum pargamenorum testimonio constat, civitatem istam, anno post elibertationalem millesimum ducentesimum quadragesimo primo, immani tartarorum hostilitate efferatique Bathy ducis Barbarie funditus eversam, fortunas tamen illius, sub clementi regnantium tutela mox eo revectas fuisse, ut territorii & nobilitaris possessorii amplitudine, selectiorum libertatum praerogativis, populi frequentia, divite commercio, sacris aeque ac profanis aedibus tum numero plurimis, quam ad cultum splendide eductis, potiorum regni urbium socia efloruerit, Ludovici Magni temporibus, sub expeditione Nandoralbensi, amato principi suppetias datura, armatorum suorum 40. millia in felix proelium eduxerit, quatuor ordinis comitiorum in sinu et sub tectis suis celebratorum gloria inclaruerit, digna quippe visa sit, in cujus recinctu anno 1444. Uladislaus Imus pacem cum Amuretho paisceretur. — Anno 1448. sub gubernatore Hunyadio Casimirum Poloniae regem, ut regni amicum, status e voto salutarent. — Idem gubernator, universis copiis horsum convocatis, anno 1456. Mahometem Belgrado depelleret et Ladislaus posthumus adversus turcas, ac praedatores bohaemos felicius deliberaret, Mathias Corvinus, inter caetera de regio et statuum banderiis anno 1459. legem sanciret, inque signum solatiosae suae hic loci commorationis, propriam eam,

qua eotum ornabatur, maximi pretii pallam regiam, hodiedum pientissime asservatam, Szegediensibus munifice donaret, horum vero memoria nomen civitatis hujus passim celebraretur adeo, ut ad cumulum redivivae attunc ejus felicitatis, sola nisi superfuerit stabilitas, cujus spe, invidis mortalium rerum fatis, vehementer delusa, incassum dein suspiratas fortunas mox inclementius defluxisse, subsequa temporum periodus tristi nostrorum memoriae reliquit.

Lugemus hodiedum conversam civitatis hujus sortem, qua anno 1492. bohemicae nigrorum cohortes, post miseranda rapinarum, caedium, incendiorum pericula, per ducem Quinisium faenariis plane falcibus in longurios reclavatis ab hac civitate vix satis profligatae; — grassans anno 1514. incondita cruciatorum multitudo, quae scelestissimo praeeunte Siculo Dósa, luctu, cadaveribus et cruore omnia miscuit, ancipiti, prospera tamen cohibitione, e finibus suis per solos Szegedienses fugata. — Anno 1527. ab Ottomannis copiis, expugnata Buda, in triumpho hac reversis, civitas haec in cineres redacta. — Anno eodem Cibaco et Perényio, cum tumultuario latronum ductore Thrace Nigro hic confligentibus, civitati novum excidium illatum. — Civitatis primores, ex curia civitatis per judicem Zákán, munificentia fratris Ladislai Zálkán attunc a. episcopi Strigoniensis aedificata, tandem pro praesidio occupata, semet 20. annis defendentes, praetextu deditionis Budam allecti, per turcicum praefectum crudeli nece perempti, — ex triplici proelio, cum turca, jam civitatem obsidente commisso, quidquid vivum aut fortuna fuit, anno 1551. omne devastatum, barbaro furori immolatum. — Mahomete anno 1596. totam belligerorum suorum *vim in recinctum civitatis hujus effundente, praeter mortiferum civium* tremorem, his fame tabescentibus, omnia direpta, omnia absumpta. Anno 1686. idque die 14. octobris Barkóczio et Veteranio ducibus civitatem hanc e jugo turcico cruentissima clade revindicantibus, caedes et incendia hoc proelio perpessa, reliquas adhuc civitatis et civium vires, ultimam adhuc hostibus praedam, tam funesta strage immolarunt, ut, si vel subsequam Ottomanorum regno toto depulsionem, sub hac et Tököliano-Bercsényiano-Rákóczianis tumultuationibus porro recrudescentes, exitiosas pariter conversiones missas velimus, cum extrema haec seu percensere, seu satis deflere gestimus, ars pene effaeta scribendi calamum sisteret et acerbus dolor, se solo consumptus, vim sensuum internam, quae justas lacrymas resolvat, arctatam pectori morarctur.

Toties fuso nostrorum sanguine, direptis, vastatis, incineratis fortunis, avitus quoque civitatis splendor et peculii hujus regii beneficia, solo eorum aut nomine, aut bustis et ruderibus relictis, in tributum bellorum dilapsa sunt. — Tantum passa civitas crudele quidem 145. annorum turciae jugum emensa, sed captivae servitutis

squallore necdum satis exuta, torpebat solitudine, dira egestate, amissorum suspirio languebat et coronatas olim regias majestates sinu suo excipere digna, e propria vilitate suffundebatur tam diu, quoad felici sidere et immortalis memoriae imperatorum IOSEPHI I. et CAROLI VI. benignitate pristinae demum libertati et nonnullis juribus postliminium reddita, tertiam quasi vitam vivere porro coepisset; — vixit igitur denuo, vixit jam anno 1710. libera regia, sensim populo quoque frequens, limitibus non parum effusa, propemodum effloruit, dum e condicto fatorum identidem victima, annis 1712. 1738. 1740. triplicem pestis aerumnam, annis 1722. 1723. 1740. 1744. 1747. fatalia incendia, annis 1730. et 1747. periculosas exundationes, maxima demum bellorum et quidem annis 1716. 1717. 1718. Turcico-Veneti, annis 1737. et 1738. Russico-Turcici, anno 1741. successionalis, anno 1756. Borussici septennalium aggravia tolerare coacta est, calculo damnorum et sumptuum ex his enatorum majorem actorum farraginem deposcente, sinet MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA, ut prō compendio, 1454. civium, quos sola anni 1738. et 1740. contagio miserandos etulit, damni item 154,971. florenorum $89^1/_2$ denariorum, quod spatio triennii pertulimus, fidelem consignationem, jussu dicasteriorum efformatam, isthic sub B. humillime advolvamus, — haec una, jacturam reliquorum, in luctu, tribulatione et comploratione transactorum annorum ad infinitum metiendam, benigno Majestatis Vestrae Sacratissimae obtutui amplius exhibitura est, quam seorsivum cujusque calamitatis nostrae specificum oporteat pertexere.

Antenatis nostris sub hac fatorum molè gemiscentibus, quibus vero superstites esse licuit, ut sub C. liquet, ob demolita pro novo fortalitio domicilia et insupportabilia bellorum onera, ipsam adeo sedem maximo numero deserentibus, jam aetate illa, qua proximi patres nostri in hanc civitatem successerant, nihil nisi tristem hoc loco gestorum memoriam repererunt, qua in nos pariter transmissa, vel testes jurium civitatis literas, sub tantis conversionibus direptas, hodiedum suspiramus, amissos limites, praedia, possessiones nostras, at jam aliorum juri subjectas, seduloque idem quaerimus et requirimus, verum, etsi literalibus superinde instrumentis, divorum quippe Sigismundi, Mathiae et Caroli regum donationalibus provisi essemus, justo praediorum Kömpötz, Majsa, Borbás-Bene et Aszszony-Szállássa, camporum item inter fluvios Danubii et Titiae, arenosarum praeterea ac nigrarum terrarum in descensibus cumanicalibus sitarum possessorio, sed et integris possessionibus Deszk, Szőreg, Száz-Egyháza, Szent-Iván, harumque diverticulis Buzsák et Térvár, tanto dolorosius carendum nobis est, cum posteriores hasce Banatus particulas, recentioribus quoque adhuc annis 1742. 1744. in medium nostri contribuisse demonstrabile sit; ita et populosum locum Dorosma memorabilis ille

condam Ordinis Theutonici processus, ab hac civitate, ut cor e medullis, injurius avulserit, avulsis inquam insignibus adeo peculii regii partibus, caeteras quoque vires nostras permultae, pro jurium tuitione diu protractae lites penitus attriverint, omnis attamen haec civitas ad sterilissimam nisi ventorum potius lusui, quam reddendo fructui aptiorem, maximi tractus, mere sabulosam glebam restricta habeatur, ex annua proinde infructuositate, terrarum fructiferarum defectu, et arti, ac opificiorum villescentia, quemadmodum sub D. jam anno 1729. ita et usque praesentiarum, re agraria et pecuaria isthic caeteroquin plurimum concidente, pars civium manuali rurali opere, altera vecturisatione, tertia navigiis, vitae, pendendarumque publicarum praestationum media quaesitans, exteras oras peragrare necessitetur, ipsa civitas cives suos depauperari, arendas et reditus beneficiorum ob novercantes temporum circumstantias in dies devalvari sentiens, felici quoque eo, qui civitatibus aliis contigit, extraneorum commeatu, dicasteriorum et celebriorum virorum commoratione destituatur, pro tristissima demum situationis suae ratione, periculosis adhuc exundationibus pervia, priori aeque ac praesenti anno aquis ultra quadringentas domos demolientibus circumfusa, annis 1790. et 1792. fatali etiam incendio, ducentas fere domos absummente gravius damnificata, nec summe necessariis quidem requisitis, uti ligna, lapides et calx essent, in ambitu suo provisa, domesticae provisioni, publicarum quippe viarum, sumptuosorum aggerum, 71. pontium, integri lycei, novem normalium scholarum erectioni et conservationi, insuper 22. docentium, parochorum, numerosorum civitatis officialium et servitorum annuis necessitatibus, denique adauctae novitus contributionis, sic dicti census regii, et saepe recurrentium diversorum subsidiorum, ac taxarum diaetalium dependensioni, citra clementissimam MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE in nos reflexionem, e protrita nimis civitatis hujus penu, nunc potissimum haud quaquam sufficiat, dum parte ex altera primae necessitatis aedificia publica vetustate collabuntur et illa, ex ipsa publici ratione, extremo quoque nervo restauranda sunt, prout militi casarmas, juventutis eruditioni scholas, parocho commoditatem, publicae administrationi praetorium pergravi sumptu partim ereximus partim erigere necessitamur.

Quod nihilominus civitas haec, in tanta quoque sui angustia, intemeratam erga augustissimos principes et patriam fidelitatem, — sincerique amoris studium quavis occasione testari gloriosum duxerit, se ac quaeque sua immolare paratissima et sit et fuerit, plurimis praetermissis, sub E. homagialiter advoluto testimonio patet, ex parte civitatis hujus anno 1734. titulo subsidii 1017. florenos 29. xros praestitos, sub F. G. H. I. K L. generales exercituum duces faustos de anno 1738. 1739. belli successus, liberatumque a disordine et

penuria exercitum, exemplari civitatis hujus zelo tribuunt, deficiens undique adjutorium, in vecturis, annona, operariis, acceleratque rei tormentariae promotione, nutanti jam coram hoste caesareo militi per civitatem hanc, ultra impositam obligationem praestitum recognoscunt. — Patet civitatem hanc sub M. anno 1739. pro bellicis operationibus invicem 8. adrepartitorum, currus 50. suppeditasse. — Sub N. anno 1741. ultra frugum restantias, 1100 florenos administrasse. — Sub O. anno 1742. tyrones 44. statuisse. — Sub P. pro coemptione annonae 1017. florenos 30 xros contulisse. — Sub Q. anno 1744. pro insurrectione 100. milites equites, omnibus requisitis et constitutorum quoque officialium stipendiis provisos hosti opposuisse. — Sub R. anno 1745. regiis majestatibus pro itinere Francofurtensi 50. aureos exhiberi fecisse. — Sub S. anno 1747. ad sumptus regii aedificii Budensis 200. florenis concurrisse. — Sub T. anno 1760. in subsidium erectionis nobilis turmae praetorianae capitale 2000 florenorum obtulisse. Sub. U. anno eodem deperditam carnium, militiaĕ, leviori ac limitatae habentur, pretio, subministratarum, cum 306. florenis 50 xris bonificasse. — Sub V. integrum exercitum caesareo-regium sex hebdomadibus in medio sui providisse, ad renovationem aedificii cancellariae hungaricae Viennensis 200. florenos numerasse, tempore erectionis regiminis Halleriani selectos 41. viros armis et amictu instructos praesentasse, ad numerum ejusdem Halleriani et Forgátsiani regiminum ultra 100 milites statuisse, regimini Hadikiano 30 equos rimontales adlegisse, anno 1759. regiae majestati 210. florenos gratuito numerasse, anno 1760. titulo honorarii nuptialis augustissimi imperatoris IOSEPHI 150. aureis gratificatam fuisse. — Sub W. annis 1774. 1779. quinquaginta octo mille septingentos quinquaginta florenos aerario regio anticipasse. — Sub X. anno 1778. unitim cum comitatu Tsongradiensi 44700. metretas pabuli administrasse. — Sub Y. tempore postremi belli turcici, praeter alia belli aggravia, quae nec in calculum summi possunt, tritici metretas P. 704. mixti 15,175. avenae 78,535$^{5}/_{8}$, hordei 12,758$^{4}/_{8}$, farinae centenarios 3500, foeni 20,764$2^{2}/_{8}$, straminis 79,332, butyri urnas 20 et caulium 100. partim procurasse, partim etiam promovisse, 3390. manualistas, 4099. currus in operationibus bellicis occupatos habuisse, 34,087$^{1}/_{2}$ portiones panis suppeditasse, ad loca gesti belli 93. murarios et architectos exmisisse, pro commoliendis aerarialibus frugibus 30. molas continuo applicuisse. — Tyrones autem militares complures centenos statuisse ac caeterum etiam, ut sub AA. et BB. palam recognosceretur, hac belli occasione, optatos operationum eventus civitatis hujus zelo adscriptos haberi.

Civitas porro haec, in quavis publicae administrationis parte semet distingvere connisa, pro sedula quoque quanti contributionalis

incassatione, secundata per taxae pontalis devalvationem salis promotione, facilitata per gratuito oblatos 900. florenos finitimorum praesidiorum restauratione, salutari instituti pauperum introductione, testata demum in reprimendo pestis Syrmiensis malo serviendi promptitudine, quale nomen meruerit? Documentis sub CC. DD. EE. FF. GG. HH. II. KK. LL. satis exprimitur.

Erumpente demum ultimo bello Gallico, causa hujus progressus civitatem hanc annuos 4000. florenos usque exitum belli ad aerarium regium pendendos gratuito obtulisse sub MM. — Tyrones militares 892 statuisse sub NN. — Titulo adrepartitorum subsidiorum 52,198 florenos $^{16}/_{8}$ xros erogasse sub OO. — praeter fruges 7387. florenos 11 xros aeque gratuito numerasse sub PP. QQ. RR. — Pro dupplici insurrectione 25 equites, 80 pedites omnibus instructos cum 14,587 florenorum $18^{2}/_{8}$ xrorum sumptibus produxisse sub SS. sed et ad subscriptionem pro intertenenda 1000. capitum voluntaria cohorte benevole institutam concurrisse sub TT., non secus anticipatione etiam 20,000. florenorum aerario regio subvenisse sub TT. NB. pro his denique altissimam MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE complacentiam nobis, sua via declaratam haberi sub UU. VV. XX. YY. ZZ. AAA. BBB. CCC. benignissimo ejusdem MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE obtutui de genu humillime substernimus; haec interim, velut in tesseram aeternae nostrae, in augustissimum principem devotionis praestita, non secus, quam ex homagiali ea fiducia memoramus, ut propius testaremur, quanto haec cum fidelitatis zelo susceperimus et quid porro causa reipublicae immolare desideremus, modo viribus ex clementia et paterna MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE protectione recuperatis, ad facessenda tum plura, cum ampliora habiles capacesque reddamur; reddemur vero humillimi petiti illius benignissima concessione, quo coram MAJESTATE VESTRA SACRATISSIMA pro clementer admittendo nobis ulteriori dominii Szőreg temporaneo possessorio universi fidelissimae civitatis hujus cives in homagiali veneratione provoluti oramus et obtestari praesummimus vel ideo, cum in meliorationem quaestionati dominii, ob exundationum pericula antehac nec accessibilis et de praesenti etiam altissimis aquis circumfusi, ut sub DDD. aggeres integrum milliare longos et pontibus 700. orgiarum munitos sumptu 50,539 florenorum 58 xrorum exstruxerimus, — desolato colonorum statui, in afflictissimis circumstantiis sub EEE. succursuri, arendales 15,125. florenos cesserimus et tam sterili, quam prosperiori tempore, pecoribus ejatum colonorum locum et pascuum in proprio terreno nostro civitatensi, cum coarctatione civium nostrorum assignare consveverimus, quoad differentias metales et recurrentia dominii hujus negotia, variis hactenus oneribus gravati exstiterimus. — Vilem vicum Új-Szeged, ut sub FFF. in privilegiatum

oppidum elevandum procuraverimus, rudem ibidem populum ad sensum articuli 13. 1792. excolere, atque ad industriam excitare properemus, causa denique dominii istius. ut sub GGG. 238,921 florenorum $18^{1}/_{8}$ xrorum impensas, propriae civitatis et civium nostrorum necessitati ardue sane, sub spe futuri, subtractas, zelo MAJESTATI VESTRAE SACRATISSIMAE complacendi erogaverimus; qui, siquidem ulterius dominii hujus possessorium, cumprimis ex propiori vicinitate, vel maxime autem studio etiam evitandarum illarum molestiarum efflagitaremus, quas a novo extraneo possessore, ob vendicandum nefors utriusque ripae fluviorum Tybisci et Marusii, velut ad civitatem hanc ut peculium regium spectantis usum, nobis intentatum iri praemetuere possemus, quo et ab his praeservati, alma porro pace et tranquillitate frueremur, nosque ac peculium MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE regium sub svavi ac clemente ejusdem majestatis vestrae protectione olim amissa recuperaremus, prout hucdum civitas haec, septem seculis fidelissima, infinitas calamitates experta et variis oneribus ad commiserationem gravata, quidquid proprium habuit, augustis principibus litare parata fuit, ita et hac vice in vivum aeternae suae gratitudinis testimonium NOTABILEM quoque SUMMAE INSCRIPTIONALIS AUCTIONEM de genu, homagiali cum submissione offert; quam, ut MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA, pro innata SIBI benignitate suscipere, augusta novae hujus gratiae collatione, fideles civitatis SUAE cives consolari eosque ab ingesta animis eorum sollicitudine relevare clementissime dignetur, supplices oramus et obtestamur, una gratiis et clementiae CAESAREO-REGIAE aeternum devoti, in homagiali subjectione emorimur.

Szegedini die 16. Martii, anno 1804.

SACRATISSIMAE CAESAREAE & REGIO-APOSTOLICAE MAJESTATIS VESTRAE humillimi perpetuoque fideles subditi: NN. Judex, Consul, Senatus et Electa Communitas Liberae Regiae Civitatis Szegediensis.

CCXVI.

1806. decz. 5. Ernyi Mihály színigazgató jelentése báró Wesselényi Miklóshoz a szegedi színházról, a játszó társaság állapotáról s a játékok jövedelmeiről.

Méltóságos L. Báró és Camerarius úr!

Érdemem felett való kegyes pártfogóm, s Uram!

Bátorkodom Nagyságodnak ezen conspectust elküldeni, de koránt sem oly örömmel, amilyennel Debreczenből küldék vala, mert amint látni méltóztatik, amiólta Szegeden vagyunk, nem hogy remanentiánk

volna, hanem mindég supererogatum; még eddig csak volt miből supererogálni és e folyó hónapra is lészen talán, de azután mit csináljunk, mert Nagyságodnak alkalmatlankodni fogadásom ellen vagyon. Ha Nagyságod parancsolni méltóztatnék, elmennénk másfelé, mert még most csak volna mivel, de továbbad úgy lehet, hogy igen megakadunk, mivel hogy fájdalom Sibó is messze vagyon tőlünk. De ha szinte jó jövedelmeink volnának is, mégis bajosan lehetne a telet kitölteni, mert a theatrumot nem lehet fülteni. Az épület kő ugyan, egy kályha is vagyon benne, de a színnek nincs stakaturája, még csak olyan sincs, mint a Nagyságod lóoskolája, azaz egy szikra stakaturája sincs, hanem egyenesen a fedél látszik. A bálok is itt szoktak tartatni, ekkor fűtik, de mindenkor fél öl fát égetnek el és akkor is csak annyi melegség vagyon, amennyi a tánczosoknak szükséges, azonkívül itt egy öl fa 15 Rf., vagyis inkább 30 Rf., mert a kolozsváriból lehet két ide való két kurta ölet csinálni, ennélfogva bölcsen általláthatja Nagyságod, hogy mi is melly nyomorúságosan élünk. Esedezem tehát, hogy nékünk mennél elébb vígasztaló parancsolatot küldeni méltóztasson Nagyságod. Mert itt ebben a hideg theatrumban az Istennek különös csudája nélkül meg nem állhatunk, csak egy tagja az institutumnak (kivált, ha asszony személy) betegedjen meg, úgy egyszeribe megáll a játékunk. Úgy szándékoztam volt, hogy szakasztok magamnak egy hetet és Pestre rándulok musikusokért, és ha találhatnék egy actrixért, de nem szabadulhatok, mert mind a legnagyobb játékokat és a legjobb igyekezettel kell játszodnunk, különben annyi jövedelmünk sem volna. — Valósággal oly annyira el vagyok kénszeredve, hogy ha Juliska helyett ügyesebb actrixom volna, egyenesen azt instálnám, hogy Pestre menni méltóztasson megengedni. De így nem tudok magamnak tanácsolni, hanem Nagyságodnak kegyes parancsolatját elvárván, tapasztalt kegyes úri gratiájába és hathatós pártfogásába ajánlott maradok

Méltóságos Báró és Camerarius Úrnak

Sig. Szeged, 5ª December

legalázatosabb szolgája
Ernyi Mihály mp.

Kívül: Méltóságos L. Báró Hadadi Vesselényi Miklós úr ő Nagysága, felséges urunk arany kulcsos hívének, Tek. ns. Közép-Szolnok vármegye nagyérdemű főispánjának etc. etc. A magyar nemzeti játszó társaság fő igazgatójának, nékem érdemem felett való kegyes pátrónusomnak tartozó alázatossággal adassék.

per Debreczen, Zilah a Sibó.

Melléklet.

A magyar játszó társaság cassájáról való számadás.

A város neve	Esztendő, hónap és nap	Jövedelem				Költségek										Summa erogationis		Super erogatum		Remanentia	
		Currens cassa		Pensio cassa		Tagok fizetése		Játékok és rollék irása		Garderob szaporítása		Decoratiok festése		Különbféle költségek							
		Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr	Rf	kr
Debreczen	1806. Az egész Szeptemberben	1015	35	26	45	410	40	68	41	241	27	31	41	83	29	835	58	—	—	170	37
Debreczen et Szeged	1806. Az egész Octóberben . .	683	28	22	34	386	19	38	6	120	15	13	30	254	30	812	40	129	12	—	—
Szeged	1806. Az egész Novemberben .	590	38	20	58	381	49	46	18	3	28	9	10	229	42	670	22	79	44	—	—

Hogy ezen tabella a jegyzőkönyvvel megegyezzen, bizonyítja

Szeged 5-ik Deczember 1806.

Coram me Michaelem Ernyi mp. Vedres István mp. Kemény János m. t. k.
Theatri Director. Theatri Perceptora.

Szeged	1806. Az egész deczemberi . .	692	5	26	54	372	24	11	18	33	14	10	-	135	54	562	50	—	—	129	15

Látta: Vedres István mp. Ernyi Mihály mp. Kemény János mp.
Theatri Director. perceptor.

Szeged 1-a Januarii 1807.

(Közölve: Történeti Lapok I. évf. (1874.) 782—783. lap.)

NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ.

A római I., II., III. számok a mű kötetére, az arab számok az illető kötet lapjára utalnak.

Abafi, I. 341. II. 193.
Abafi Lajos, III. 375.
Aba Sámuel, I. 42.
Abancourt Károly, II. 170.
Abaúj vm., I. 32. II. 341.
Abacsia Pejo, I. 329.
Abádi Benedek, I. 115—117. III. 227, 229, 230, 345, 346.
Abday Sándor, III. 371, 372.
Abdurrahman, I. 168.
Abd-el Kader, II. 118.
Abonyi István, II. 246.
Abonyi Lajos, III. 354.
Abram sznv., I. 27.
Abranovics Mátyás III. 288, 291, 293.
Achmed pasa, I. 120, 141, 160.
Achmed Ferik pasa, II. 23. III. 401.
Achmet Múra effendi, I. 388.
Acsádi Ignácz, I. 142. III. 93, 425, 442, 496.
Ada, I. 97. II. 129, 297.
Adakozás, III. 132.
Adakozások nemzeti czélokra, II. 20, 22, 40, 231. III. 133.
Adamovics, III. 117.
Adásvételi eljárás, III. 63.
Adelffy János, I. 325.
Adler festő, II. 22.
Adler Ignácz, III. 360.
Adler Teréz, III. 239.
Adókirovások, III. 98.
Adókulcs, III. 98, 99.
Adómentesség, I. 53, 55. III. 98.
Adónemek, III. 98, 99.
Adóösszeírások, III. 97.
Adósságok, III. 115—119.
Adóügyi rendszabályok, III. 97, 99.
Adorján, I. 48, 136.
Adószedők, III. 74.
Adózás, I. 191, 197, 198, 254. II. 45, 47, 48, 202, 271. III. 40, 78, 92—100.
Agathyrzek, I. 6.
Agáczy Dániel, II. 78, 79.
Agáczy László, III. 280, 281, 405.
Agátz András, III. 458.
Agázó sznv., III. 139.
Agor sznv., III. 139.
Ahmet pasa, I. 170, 175.
Aianduk sznv., I. 27.
Aigner (Rengey) Ferdinánd, II. 33, 35, 47. III. 48, 50, 161.
Aigner Ignácz, III. 204.
Aigner Imre, III. 81.
Aigner József, II. 15. III. 113, 358, 499.
Aigner Károly, III. 204, 211, 212, 347.
Aigner Mátyás, I. 368.
Aichstädt, I. 369.
Aizenhut József, III. 407.
Ajtai Károly, III. 398.
Ajtony, I. 19, 20, 33, 42.
Akademia, III, 133.
Akasztó halom, I. 313.
Akácsi sznv., III. 139.
Akcse, I. 105, 112, 113.
Albert király, I. 44, 45, 47, 50, 55, 61, 72. III. 493.
Albert János, I. 360.
Albert pécsi prépost, I. 108.

Albeus sznv., I. 27.
Albíróság, III, 64.
Albisi, III. 375.
Albrecht főherczeg, II. 199, 209, 210, 211, 213, 216, 284, 258. III 322, 326, 354, 406.
Alcsuth, III. 438.
Aldana, I. 122, 123, 125, 127—130. III. 142.
Alessandria, III. 103.
Alföldi tanító egylet, III. 149.
Alföldi Iparlap, III. 357.
Algyevi-utcza, I. 184.
Algyő, I. 25, 160, 257, 301, 319, 366, 379. II. 33, 39, 106, 116, 192, 218, 219, 220, 223, 225, 282, 296, 311, 314, 321, 322, 323, 325. III. 32, 34, 35, 91.
Ali ben Abderrahman, III. 13.
Ali bég, I. 114.
Ali gyulai pasa, I. 185.
Ali pasa, I. 133.
Almay Gyula, II. 279.
Almáros sznv., III. 139.
Almássy János, I. 319, 374.
Almásy István, III. 374, 382.
Almásy Tamás, III. 265, 279.
Alpár, I. 20. II. 168.
Alsószeg, I. 32.
Alsóvárosi népiskola, III. 276—279.
Alsóvárosi társalgó egylet, III. 161.
Alszeged (Alzeged), I. 55—57.
Althan ezred, I. 336.
Althan gróf váczi püspök, I. 293.
Althan gróf, I. 242.
Althan József gróf, I. 243.
Althan dragonyosok, I. 190.
Altstädter Mór, III. 205, 354, 359.
Alvégi liget, III. 217.
Alvégi népiskola, III. 289, 290.
Alvincz, I. 129.
Ambó sznv., III. 139.
Ambrózy Ferencz, II. 287. III. 213.
Ambrus sznv., III. 139.
Ambrus Ferencz, III. 288.
Ambrus József, I. 364.
Amerika, II. 50.
Amhát pasa, I. 107, 121.
Amhet pasa, I. 169.
Ampringen Gáspár, I. 157.
Andrád Elek, III. 368.
Andrássy Gyula gróf, II. 54.
Andrássy István, I. 211, 212, 214.
Andrássy Miklós, I. 214.
Andrássy Zsigmond, I. 243, 296, 310, 318, 322, 325, 302.
Angalitha sznv., III. 139.
Anglia, III. 239.
Angyal sznv., III. 139.
Angyal D., I. 166.
Angyal Ilka, III. 387.
Angyal Január, III. 359.
Angyal József, I. 382.
Angyal-utcza, III. 139.
Angyalkert, III. 239.
Angyalosi Lajos, III. 20.
Anka sziget, I. 4.
Annyok Sára, III. 60.
Antal sznv., III. 139.
Antal István, III. 265.
Antalfalva, II. 95.
Anteusz, I. 245.
Anonymus, I. 17.
Anyakönyvek, III. 8, 9, 17, 24, 26, 27, 32, 36.
Apa sznv., I. 27.
Apadi, I. 27.
Apafy Mihály, I. 157, 158.
Apatin, III. 458.
Apáczák, II. 200, 236. III. 193, 194.
Apáti Demeter, III. 20.
Apátszeg, I. 32.
Apor László, I. 43. III. 10.
Apraxin Julia, III, 241, 387.
Arabiai herczegek, III. 133.
Arad vm., I. 45, 100, 108, 309, 333. II. 120. III. 182.

Arad, I. 123, 168, 206, 218, 230, 233, 242, 342, 381, 385. II. 51, 86, 91, 164, 166, 168, 173, 210, 297, 325, 330, 331, 344, 348, 350, 352. III. 170—172, 260, 310, 343, 351, 371, 375, 453, 475, 511.
Aradi, III. 30.
Aradi-utcza, I. 236.
Aradi Gerő, III. 388, 390, 394, 395, 396, 399, 400.
Aradi József, III. 384, 392.
Aradi Sándor, III. 396.
Aradiné Gaál Laura, III. 396.
Aradiné Liszka, III. 394.
Aranka, II. 213, 291, 300.
Aranka szny., III. 139.
Arany szny., III. 139.
Arany bulla, I. 18, 19, 33, 52.
Arany János-utcza, I. 229.
Arany oroszlány kávéház, III. 156.
Aranyossy Gyula, III. 397.
Aranyas szny., III. 159.
Aranyosi József, III. 398.
Aranyosi Károly, III. 396.
Aranyváry Emilia, III. 380, 384.
Aranyos, I. 35.
Aranyos sas koresma, III. 83. 125.
Arató szny., III. 139.
Aratók része, III. 508.
Arábia, III. 179.
Arányi Ágoston, III. 311.
Arbay János, I. 315.
Arbieta, I. 9.
Arneth Alfred, I. 193.
Arnóth Demeter, III. 359.
Arntler Ferencz, I. 333. III. 75.
Arunt szny., I. 27.
Asbóth János, III. 10.
Aspern, III. 104.
Assinger Adolf, III. 306.
Aszály, II. 244, 245. III. 438.
Asszonyszállása, I. 65, 66.
Asszonyfalva, I. 56, 65.
Asztalgyártó szny., III. 139.
Asztalos ügyvéd, II. 264.
Asztalos ezéh, III. 451, 452.
Asztalos János, III. 154.
Asztalos Kati, III. 387.
Athanaczkovits Triphon, III. 359.
Athanasz Franeziska, III. 239.
Athene, II. 256.
Atkári István, II. 144.
Attila, I. 12, 15, 20. III. 138.
Attila prépost, I. 46.
Attila regiment, II. 103.
Auer Lipót, III. 24.
Auer Sarolta, III. 239.
Auer Sámuelné, II. 174.
Augusz Antal, II. 179, 183, 187, 199, 213, 216. III. 247, 332.
Aulich, II. 168.
Ausfeldt Kristóf, III. 170, 171, 196, 202, 209, 210, 263.
Ausländer Salamon, II. 39.
Ausländer Simon, III. 39, 40.
Auspitz, III. 88.
Axenti, III. 483.
Autonomiai választás, III. 154.
Avarok, I. 6, 15—17, 27, 28. III. 167.
Avramovics András, III. 30.

Ábrahám Ferencz, III. 19.
Ábrahám István, I. 278, 364.
Ábrahám József, II. 39, 140, 141, III. 484, 485.
Ábrányi Emil, II. 288.
Ács szny., III. 139.
Ácsok, III. 147, 450, 452.
Ádám szny., III. 139.
Ádám Egyed, III. 24.
Ágasegyháza, I. 303, 304, 308. III. 103.
Ágocsi szny., III. 139.
Ágostai hitközség, II. 209. III. 32, 145.
Ágostai hitfelekezeti népiskola. III. 304.
Ágoston szny., III. 139.
Ágota szny., III. 139.

Aldomások, III. 132.
Államkölcsön, II. 194, 195, 196, 202.
Állami gymnasium, II. 256.
Állandó híd, II. 52, 271, 297, 310, 311. III. 124.
Állategészségügy, III. 218, 219.
Állatorvosok, III. 219.
Ányás, I. 24, 310. III. 66.
Ápolási díjak, III. 192, 195, 196.
Árky Bernát, III. 313.
Árky Károly, III. 393.
Árleth Ferencz, III. 201, 237, 330.
Ármentesítések, III, 432.
Áronfi József, III. 204.
Árokhát-utcza, III. 139.
Árokszállás, I. 341.
Árosi sznv., III. 139.
Árpa-pénz, I. 139.
Árpád, I. 20.
Árpádház, I. 12, 37, 41, 43, 48, 52.
Árpád-utcza, I. 184, 229. II. 206.
Árszabások, I. 256, 257, 272, 375, 376, 379. II. 123, 235. III. 471, 508.
Ártézi kút, I. 3. III. 148, 185.
Árúbehozatal, III. 515.
Árúforgalom, III. 509, 515—517.
Árúkivitel, III. 515.
Árva sznv., III. 139.
Árva István, I. 130.
Árva-bizottmány, III. 91, 92.
Árvaház, II. 269. III. 91, 197, 200, 201.
Árvaügyek, III. 91, 92.
Árvák, III. 199, 200.
Árvák atyja, III. 74.
Árvák tömege, III. 91, 92.
Árviszonyok, III. 503—509.
Árvizek, I. 194, 195, 199, 225, 232, 233, 234, 237, 239, 258, 259, 282, 330, 364—367, 383. II. 16, 24—27, 29, 56, 57, 140, 206, 211, 212, 213, 217, 222, 223, 225, 232, 248, 249, 250, 254, 261, 262, 268, 277—288, 293, 296—301, 309—358. III. 96, 122, 172, 176, 237, 241, 263, 400, 496, 497.
Ásotthalom, III. 295, 447.
Átal-árok, I. 313.
Átokháza, I. 303, 304, 317, 319. III. 295.
Áttérések, III. 30, 35, 36.

Babarczi sznv., III. 139.
Babarczy Antal, II. 58, 76. III. 114.
Babarczy Ferencz, III. 73, 80, 81, 90.
Babarczy Imre, III. 18, 68, 76, 182, 191, 192, 322, 358, 364, 372.
Babarczy István, III. 461.
Babarczy Jakab, II. 14.
Babarczy János, I. 364.
Babarczi József, II. 128. III. 237, 239.
Babarczi Mihály, III. 460.
Babarczi halom, I. 315.
Babáj Gyurka, II. 243, 261. III. 89.
Babin Marczika, I. 329.
Babin Mihajlo, I. 329.
Babochay huszárok, I. 190. III. 101.
Babochay László, III. 359.
Babocsa, III. 169.
Babocsaszeg, I. 32.
Babós sznv., III. 139.
Bach György, III. 510.
Bach Sándor, II. 78.
Bach miniszter, II. 109, 198.
Bacher Vilmos, III. 42.
Bachyochy sznv., III. 139.
Bachovár, III. 146.
Back Bernát, III. 489.
Back Sándor, III. 239.
Bacus sznv., I. 27.
Bacsócsi sznv., III. 139.
Badicz sznv., III. 139.
Badik sznv., III. 139.
Bagi Mihály, III. 20.
Bagoly Katalin, III. 496.
Baglyas sznv., III. 139.
Bagyúr erdő, III. 447.
Bahatur sznv., I. 27.

Bainville József, II. 165, 210, 214.
Baja, I. 107, 109, 113, 204. II. 139, 331. III. 260, 453, 458.
Bajai Stépán, I. 329.
Bajalich Ádám, III. 8, 103, 206.
Bajalich Mátyás, III. 103.
Bajazid, I. 45.
Bajesi sznv., III. 139.
Bajnok András, III. 279.
Bak Bernát, III. 305.
Bak Hirs, III. 41.
Bak Izrael, III. 306.
Bak Seligmann Janka, III. 306.
Baka sznv., III. 139.
Baka Albert, I. 140. III. 426.
Bakacsi sznv., III. 139.
Bakay Nándor, III. 54, 55, 162, 290, 354, 356, 359, 385, 404, 472, 475, 491.
Bakics Péter, I. 123, 125, 126, 127, 129, 143.
Bakó sznv., III. 139.
Bakócz Tamás, I. 88.
Bakonyi, II. 144.
Bakonyi Károly III. 359.
Bakonybéli apát, I. 18.
Bakos sznv., III. 139.
Baks, I. 15, 16, 28.
Baksa sznv., III. 139.
Baktérság, III. 85, 86.
Baktó, II. 29, 32, 165, 261. III. 432.
Baktó-macskási töltés, II. 221, 222, 224, 236, 260, 261, 292, 293, 303, 315, 319, 323.
Balajthy Imre, III. 194.
Balaton halom, I. 313.
Balatonfüred, III. 378.
Balaton János, III. 359.
Balásfalva, I. 69.
Balástya, III. 295.
Balázs Mihály, III. 359.
Balázsi Ádám, III. 266.
Balázsi János, III. 374.
Balázsolás, III. 250.
Baldacci Mór, II. 86, 88.
Balibég, I. 91.
Balla, III. 327.
Balla Antal, II. 19. III. 64, 428.
Balla Béla, III. 398.
Balla Gergely, I. 223.
Balla Mihály, III. 387.
Ballagi Aladár, III. 34, 344—346. 351, 361.
Ballagitó, I. 54, 56. II. 320. III. 478.
Balog sznv., III. 139.
Balogh, I. 234.
Balogh András, III. 14.
Balog Árpád, III. 398.
Balog Benedek, I. 54, 134. III. 419, 460.
Balog Döme, III. 371.
Balog Ede, II. 76.
Balog Ferencz, I. 378, 379. III. 33.
Balogh Gábor, III. 359.
Balog György, III. 378, 388.
Balogh Gyula, II. 315.
Balogh János, III. 359, 404.
Balog Károly, III. 394.
Balogh Mihály, III. 90.
Balogh Miklós, III. 15.
Balogh Orsolya, III. 277.
Balog-uteza, III. 139.
Balonya Antal, I. 58.
Balpatakiné Tóth Antónia, III. 290.
Bamberger Sámuel, II. 287. III. 39, 40 338.
Banda Zsuzsa, III. 273, 284.
Bangó János, I. 203.
Bankfiók, II. 205. III. 545.
Banovitz Bertalan, III. 14.
Bar Antal, III. 210.
Barabás, II. 236.
Barabás Béla, II. 332.
Barak Margit, I. 350, 352, 353, 555.
Barakovits, II. 112.

Baranya vm., I. 35, 58, 84, 256. II. 139, 177, 341. III. 142.
Baranyay Zsigmond, III. 321.
Baranyi szny., III. 139.
Baranyi Péter, III. 373, 374.
Baranyiné Bartók Eszter, III. 374.
Barát szny., III. 139.
Barát Imre, III. 478.
Baráth János, III. 32.
Baráti szny., III. 139.
Barátok, I. 115—122, 131, 134, 140, 159, 160, 166, 237, 277, 278, 279, 290, 292, 293, 295, 297, 313, 365, 372, 373, 384, 385. II. 20, 87. III. 10—21, 22, 28, 34, 116, 131, 187, 188, 206, 224, 229, 276, 405, 406, 407, 410, 426, 459, 506.
Barátosi Jenő, III. 394.
Barbaro Emma, III. 311.
Barbély szny., III. 139.
Barbieri, II. 211.
Barcza János, I. 318. III. 66, 70.
Barczay Oszkár, III. 418.
Barcsay Károly, III. 211, 359.
Barinyai László, I. 316.
Barjaktarov Siván, I. 329.
Barkóczy Ferencz, I. 170, 171, 176.
Barlafi István, I. 54.
Barna szny., III. 139.
Barna Bálint, III. 387.
Barna Katalin, III. 387.
Barna Mari, III. 387.
Baromfiak árai, III. 503.
Baróthi Miklós, III. 20, 169.
Barsi János, III. 378.
Barsi József, III. 354, 359.
Barta Elek, III. 388.
Bartakovics Béla, III. 115.
Bartakovics János, I. 125.
Bartakovics érseki helynök, I. 292.
Bartholomeides János, III. 33.
Bartók Antal, III. 375.
Bartók József, III. 374, 375.
Bartus János, I. 364.
Basa, I. 27.
Basch József, III. 39.
Bassano, III. 104.
Batanes, szny., III. 139.
Battanes Ferencz, III. 356.
Bati, I. 27.
Batthyány, I. 108.
Battyán szny., III. 139.
Batthyány Ádám, III. 322.
Batthyány Kázmér, II. 138—143, 145 148, 154. III. 8.
Batthyány Lajos, II. 73, 104, 120.
Batthány Ferencz, I. 91.
Batthány Zsigmondné, III. 151.
Batthyány-tér, II. 76, 85.
Batuszi Akdur khán, I. 41.
Baudi szny., I. 27.
Baudisz József, II. 128.
Bauer József, III. 210, 213.
Bauer Marcussohn Hermann, III. 359.
Bauer Simon, III. 332, 359.
Baumgartner Mihály, III. 232, 267.
Baurnfeind András, III. 112.
Baurnfeind Ferdinánd, II. 35, 86. III. 210, 211, 239.
Baurnfeind János, I. 369.
Bayer, II. 180.
Bayer József, III. 369, 372.
Baziás, I. 3.
Bába, I. 234.
Bába szny., III. 139.
Bába Antal, II. 75. III. 114.
Bába András, III. 427.
Bába Imre, III. 342, 343, 351, 355, 356, 361, 362.
Bába Janka, III. 306.
Bábsütők, III. 469.
Bács, I. 113. III. 464.
Bács szny., III. 139.
Bácsi szny., III. 139.
Bács vm., I. 69, 72, 256. II. 93, 95, 129, 139, 140, 143, 147, 163, III. 14, 176, 183, 445.

Bács-Bodrogh vm., I. 89, 98, 113, 190, 235. II. 84, 120. III. 317, 456.
Bácsmegyei sznv., III. 139.
Bácsi káptalan, I. 146.
Bácsi országgyűlés, I. 51, 67.
Bácsi püspökség, I. 18, 19, 34, 117, 119, 277, 278. III. 3, 5,
Bádeni Lajos őrgróf, I. 159.
Bádogosok, III. 469.
Bákr István, III. 87.
Bálint sznv., III. 139.
Bálint Antal, III. 359.
Bálintfi sznv., III. 139.
Bálóné, I. 360.
Bán sznv., III. 139.
Bán Gergely, I. 154.
Bánát-Komlós, I. 45, 69.
Bánfalva, I. 54, 79, 100. III. 139, 419.
Bánczi sznv., III. 139.
Bánffy György, I. 144.
Bánhidy Dugonics Teréz, III. 239.
Bánhidy Józsefné, III. 240.
Bányai Miklós, III. 20.
Bárándy, III. 30, 144.
Bárány Ágoston, III. 16, 227, 359.
Bárány Gergely, II. 263.
Bárány Ignácz, III. 235, 236, 238.
Bárczay Oszkár, I. 40, 49, 76. III. 92, 101.
Bárdos sznv., III. 139.
Bárkányi János, III. 239.
Bárkányi hegy, III. 443.
Báródi Károly, III. 399.
Bársony sznv., III. 139.
Bársony Pál, III. 427.
Bártfa, I. 61, 84, 250. III. 69, 440, 493, 509.
Básthy I., III. 170.
Báthori András, I. 63, 122, 125.
Báthori Gábor, III. 358.
Báthori István, I. 51, 81, 91, 98. III. 56, 228.
Bátor-utcza, I. 184.
Bäuml Konrád Zsófia, III. 402.
Beatrix királyné, I. 84. III. 440.
Bechard János báró, III. 102, 103.
Bechtold II. 95, 96, 99.
Beckhauserné Borbála, III. 87.
Becse, I. 41, 121, 122, 130, 206. II. 83, 88, 91, 92, 93, 96, 101, 102, 105, 112, 115, 129, 130, 285. III. 146.
Becsei sznv., III. 139.
Becsei várnagyok, I. 80, 81.
Becsei István, III. 104.
Becskerek, I. 45, 47, 121—124, 128, 130. II. 130. III. 458.
Becstelenítő szavak, III. 60, 88.
Becsűs sznv., III. 139.
Bedi sznv., I. 27.
Bedu sznv., I. 27.
Bega Szent György, III. 146.
Begova mecset, III. 106.
Begovits Mihály, I. 106.
Behozatali jog, I. 272, 316.
Beken, I. 27.
Beksics Gusztáv, II. 47.
Belgium, I. 125.
Belgor Miklós, III. 226.
Belgrád, I. 12, 46, 68, 69, 74, 75, 76, 88, 91, 133, 159, 187, 188, 197, 198, 239, 263, 265, 266, 297, 335, 337, 372. II. 79, 98. III. 23, 36, 79, 102, 130. 176, 224, 454, 460, 496, 497.
Belesics, I. 321, 322.
Belesovics, I. 321, 322.
Beleznay, III. 101.
Beleznay Katalin, III. 392.
Belity Jován, I. 329.
Bellavich Gábor, I. 182.
Bellán Árkád, III. 31.
Bellán sznv., III. 66.
Beller Péter, III. 409.
Bellesics Péter, III. 66.
Bellényi Katalin, I. 69.
Bellosits József, III. 81.
Belsőszentiványi, I. 54, 78.

Bellus, I. 369.
Belterületi községi népiskolák, III. 263—291.
Belvárosi népiskola, III. 263.
Benard, II. 320.
Benák György, I. 369.
Ben Chananja, III. 357.
Bencze sznv., III. 139.
Bencsik Gábor, III. 313.
Bende sznv., III. 139.
Bendtner József, III. 359.
Bene sznv., I. 27, 153.
Bene Antal, II. 49, 56.
Bene József, III 114.
Bene alezredes, II. 142.
Benedek Imre, I. 81.
Benedek Gyula, III. 327, 331.
Benedek József, III. 378.
Benedek Lajos, III. 322, 327.
Benedek Mihály III. 358.
Benedek tábornok, II. 169, 232.
Benes Lukácsné, I. 132.
Beneszállása, I. 64.
Beniczky Vidor, III. 394.
Benke Ferencz, III. 85, 338.
Benke József, III. 338, 368, 434.
Benkovich sznv., I. 54. 79.
Benkő Sámuel, III. 387.
Beniczky Andor, II. 114.
Benyák Bernát, III. 189.
Benyák János, III. 78.
Benyák József, III. 358, 366.
Beödi Balogh Gábor, III. 384, 386.
Beödyné Antonia, III. 384.
Beöthy, I. 341.
Beöthy Algernon, II. 350.
Beöthy Ödön, II. 88.
Berczel István, I. 58.
Beresényi Béla, III. 388, 394.
Beresényiné Emes, III. 394.
Beresényi Fáni, III. 388.
Beresényi Miklós, I. 159, 170, 180, 181, 187, 213, 214, 215, 220, 270.
Bereczk Sándor, III. 304.
Bereg vm., I. 341.
Berendi, I. 27.
Berényi Katicza, III. 393.
Bergbauer János, III. 452.
Berger Ábrahám, III. 305.
Beretvás Teréz, III. 396.
Beretvás Mari, III. 394.
Beris sznv., I. 27.
Berkovits Ádám, II. 156.
Berlin, I. 388.
Bernard Fábián, III. 188.
Bernát piarista atya, I. 355.
Bernáth György, I. 377.
Bernstein (Borostyáni) Alfons, III. 305, 326.
Bernolák Antal, III. 358.
Berta István, I. 364.
Berta János, I. 358.
Bertio Péter, I. 12.
Bertrandon de la Brocquière I. 45, 82. III. 10, 28, 138, 224, 420, 446, 477, 493.
Berzsenyi Károly, III. 380, 382, 386, 398.
Beschÿwÿ sznv., III. 139.
Bese sznv., I. 27.
Besnyei sznv., III. 139.
Bessenyő, I. 123. II. 341. III. 276.
Beszédes Ferencz, II. 54. III. 510.
Beszterecze, I. 287. III. 361.
Beszterczebánya, III. 239, 260.
Bethlen András gr., II. 350.
Bethlen Gábor, I. 99, 180.
Bettelheim Mihály, III. 499.
Bezdán Ferencz, I. 297. II. 123. III. 26.
Bezdán Imre, III. 288.
Bevándorlók, I. 368.
Bevételek, III. 115—130.
Bewi sznv., I. 69.
Béba, II. 101, 142, 341. 32, 35, III. 146, 453.
Bébai sznv., III. 139.
Bébi sznv., III. 139.
Bécs, I. 108, 122, 125, 129, 130, 158,

163, 169, 176, 177, 183, 200, 232, 260, 261, 267, 270, 279, 288, 291, 307, 309, 310, 316, 317, 321, 322, 349, 355, 368, 378. II. 69, 70, 201, 205, 207, 244, 246. III. 75, 104, 110, 126, 131, 144, 171, 172, 225, 231, 362, 406, 465.
Bécsi béke, I. 157.
Bécsi sznv., III. 139.
Békey Imre, III. 249, 257.
Békés vm., I. 100, 108, 349, 382. II. 120. III. 62, 176, 224.
Bél Mátyás, I. 341.
Béla (II.) király, I. 25, 34.
Béla (III.) király, I. 18, 34.
Béla (IV.) király, I. 18, 34, 38—42, 47, 53, 54, 64, 82, 88, 269, 316. III. 417, 418, 419, 477.
Bélafői ciszterciták, I. 34.
Béli Apollinaris, III. 20.
Bélös sznv., III. 139.
Bényei István, III. 384.
Bényeiné Harmath Emma, III. 396.
Bérczi sznv., III. 139.
Bérczy Antal, II. 71, 72, 76—80, 93, 94, 173, 182, 235. III. 50, 53, 90.
Bérczy Antalné, III. 151.
Bérczy Borbála, III. 239.
Bérczy Kálmán, II. 144.
Bérczy Ödön, III. 392.
Bérház, II. 269.
Bérkocsik, III. 514.
Bérlő gazdaság, II. 197, 198. III. 433, 434.
Béró András, III. 413.
Béró Borbála, III. 151.
Béró János, II. 33.
Bíró hegy, III. 443.
Bianchi ezred, III. 104.
Bieber József, I. 368.
Bieber Nándor, II. 123.
Bieliczky Ágoston, III. 313.
Bieliczky Sámuel, I. 293.
Bigammia, III. 58.
Bihall Örzse, III. 88.
Bihar vm., I. 69, 70, 100, 108.
Bihary Mihály, I. 125, 129.
Bika András, I. 123.
Bikk László, I. 221.
Billiers gróf, I. 336.
Bilisics, I. 322, 323, 374.
Bírói illetékesség, I. 55, 56, 57, 273, 274.
Biringer Mátyás, I. 243.
Bíró sznv., III. 139.
Bíró András, III. 284.
Bíró József, III. 374.
Bíró Mátyás, III. 225.
Bírói pecsét, III. 60.
Bíróválasztás, I. 55, 56, 72, 140, 141, 273, III. 69.
Birtokszerzések, I. 54.
Bise sznv., I. 27.
Bischofsdron, I. 368.
Bite János, III. 427.
Bitófa, III. 58, 62.
Bittlig Jakab, III. 18.
Bizinger Andor, II. 144, 146.
Birtokosok, III. 82, 90.
Blázs-Kovács József, II. 159.
Blinkay János, I. 369.
Bloch Ignácz, III. 306.
Blocksberg hajó, II. 283.
Blödner C., I. 190, 226.
Bóbich, II. 88.
Bócsaszállás, I. 65.
Bocsári sznv., III. 139.
Bod Ferencz, III. 386.
Boda András, III. 24.
Bodányi Károly, III. 331.
Bódi János, III. 392.
Bodnár István, III. 354, 359.
Bodnár Zsigmond, III. 331.
Bodó sznv., III. 139.
Bodó Péter, I. 310.
Bodótelek, III. 427.

Bódog szny., III. 139.
Bodóky Lajos, II. 267.
Bodonyi Miklós, III. 358.
Bodom rét, II. 203.
Bodonyi gazdaság, III. 289.
Bodriga szny., III. 139.
Bodrog, II. 62.
Bodrogh vármegye, I. 279.
Bodrogi Dénes, III. 387, 399.
Bodrogköz, III. 179.
Bódy Antal, III. 26.
Boer Emma, III. 395.
Boethius Christoph, I. 167, 174.
Bogadussáné, I. 351, 356.
Bogdán György, III. 386.
Bogin szny., I. 27.
Bognár czéh, III. 452.
Bognár Lajos, II. 150.
Bognár Vilma, III. 387.
Bogner Máté, III. 24.
Bogumilség, III. 10, 11.
Bohári, III. 372.
Bohus Ádám, I. 324, 359, 360. III. 70.
Bója Ferencz, III. 327, 350.
Bója Gergely, III. 238, 258, 262, 326, 327, 330, 355, 359, 404.
Bojárhalom, I. 4, 21, 23, 24. III. 295.
Bojo, I. 329.
Bojtor szny., III. 140.
Boka szny., III. 140.
Bokody Antal, III. 393.
Bokor szny., III. 140.
Bokor Elek, III. 18.
Bokor sivány, III. 29.
Bokor-utcza, I. 184. II. 52.
Bokri szny., III. 140.
Boldizsár, szny., III. 140.
Boldizsár István, III. 384.
Boldog Antal, III. 20.
Boldogasszony-sugárút, I. 320.
Bolexes, II. 163.
Bolgár Mihály, III. 321, 359.
Bolgárok, I. 6, 16.
Bolliak, II. 163.
Bolland tábornok, I. 190. III. 18.
Bolon, I. 27.
Bombardi, I. 46. III. 138, 481.
Bona István, I. 279.
Bondi szny., III. 140.
Bondy-utcza, III. 139.
Bonfinius, I. 30, 87.
Bónis szny., III. 140.
Bonis Ferencz, I. 157.
Bonnaz alapítvány, III. 336.
Bonnaz Sándor, III. 113, 235, 336.
Bonneval ezred, I. 235.
Bonsódi szny., III. 140.
Bonyhádi István, II. 174, 178, 179, 180, 182, 183, 185–190, 193, 194, 195, 196, 199, 200, 213, 299, 236, 241. III. 38, 160, 196, 257, 293, 294, 301, 335, 376, 378, 433.
Bor árak, III. 444. 505.
Borbála királyné, I. 80. III. 493.
Borbás János, II. 131.
Borbás pap, I. 89.
Borbás-utcza, I. 330.
Borbély László, I. 123.
Borbély Mihók, I. 140.
Borbély Miklós, III. 442.
Borbélyok, I. 349. III. 202, 203, 204, 206, 209.
Borbélyok esküje, III. 453.
Borbély czéh, III. 450, 452, 453, 454.
Borbírák, III. 73, 103.
Borbola Ferencz, I. 344, 350, 352.
Borbola Mihály, I. 309.
Bordás Mihály, I. 359.
Bordélyügy, III. 79, 192.
Bordézsma, III. 441, 442.
Bormérési jog, III. 125.
Bornemisza szny., III. 140.
Bornemisza, I. 108.
Bornemisza Imre, I. 89.
Bornemissza János, III. 494.

Bornemisza Péter, III. 346.
Bornyúszeg, I. 32.
Boros sznv., III. 140.
Boross Béni, II. 350.
Boross Frigyes, II. 248, 260, 284, 285, 286, 290, 301, 304, 312, 315, 320, 327, 348.
Boros János, I. 356.
Borostyáni Alfonz, III, 238, 359.
Borostyánine Brada Mária, III. 308.
Borostyáni Nándor, III. 360.
Boróti sznv., III. 140.
Borovszky S., I. 21, 28, 29, 45, 136.
Borsi Ilona, I. 341.
Borsika sznv., III. 140.
Borsód vm., I. 32, 149, 152, 189, 236, 251, 263.
Borsódi Júlia, III. 373.
Borsos sznv., III. 140.
Borsos Péter, III. 461.
Borsos Sándor, II. 78. III 288.
Borsy Géza, III. 304.
Borús testvérek, I. 130.
Bortermés, III. 442, 444.
Bosachy sznv., III. 139.
Bosznia, I. 86. II. 313. III. 10, 152.
Boszorkányüldözések, I. 334, 338—362. III. 208.
Boszorkánysziget, II. 211.
Botbüntetések, III. 67, 83, 87.
Both László és Domokos, I. 65. III. 168.
Botka Ferencz, III. 358.
Botka Imre, III. 359.
Botka Mihály, III. 358.
Botos sznv., III. 140, 493.
Botos József, III. 359, 373.
Botos László, I. 96.
Bottyán János, I. 68, 213, 215, 216, 218, 220, 224.
Bozitovácz Izsó, III. 202.
Bozitovácz Risztó, I. 329.
Bozitovácz Nikola, I. 329.
Bózsits Gábriel, I. 364.
Bózsits Demeter, III. 499.
Bózsó István, I. 364.
Bózsó Vilmos, III. 386.
Bózsóhegy, III. 443.
Bő sznv., III. 140.
Böhm Lénárd, I. 186.
Bökény, I. 32.
Böles sznv., III. 140.
Bölcsész sznv., III. 140.
Bölcsész Tamás, III. 229.
Börcsök István, I. 364. III. 427.
Börcsök Sándor, II. 76.
Bősi Anna, III. 370.
Böszörmény, I. 341.
Böszörményi Johanna, III. 371.
Bözöldök helység, I. 58.
Braila, III. 147.
Brandisz Leopoldina, II. 200. III. 193.
Brandt György, III. 388.
Brankovics György, I. 73, 74, 80, 81.
Brassó, I. 65. III. 344, 351.
Braun Bernát, III. 24.
Braun Lázár, III. 459.
Breier Miksa, III. 490.
Breinfolk Gusztáv, III. 270.
Brentano hadibiztos, I. 220.
Bresztovácz, III. 179.
Breznay Mihály, III. 373.
Brémfolk Gusztáv, III. 268.
Briedl Fidél, III. 239.
Briság (Horvátorsz.), I. 368.
Britannia, III. 168.
Bród, III. 103.
Bródy Sámuel, III. 305.
Brogyányi János, I. 309, 312.
Brogyányi László, III. 358.
Bronzeszközök, I. 6.
Bruckhausen, I. 266.
Bruckner-kert, III. 217.
Brunner Mihály, I. 368.
Brunswick Teréz, III. 239.
Brusz Imre, I. 329.
Brüssel, I. 126, 131.

Bubenig Mátyás, III. 292.
Bubics Zsigmond, I. 168.
Búcsúk, III. 132.
Buda, I. 36, 41, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 61, 63, 75, 80, 82, 83, 86, 87, 88, 90, 92, 97, 105, 106, 109, 121, 126, 131, 139, 149, 159, 160, 163, 164, 167, 168, 176, 177, 180, 188, 197, 208, 231, 240, 250, 253, 256, 257, 258, 262, 267, 268, 270, 284, 287, 337, 368, 369. II. 51, 53, 89, 160, 164, 200, 205, 208, 232. III. 13, 30, 93, 151, 174, 184, 187, 216, 231, 232, 239, 243, 260, 277, 343, 347, 364, 369, 386, 392, 396, 460, 480, 483, 486.
Budai szny., III. 140.
Budai Ádám, I. 364.
Budai Gáspár, III. 14.
Budai István, I. 109, 143.
Budai Mihály, III. 190.
Budai Nelli, III. 391, 393.
Budai Pál, I. 153.
Budai Tamás, I. 363.
Budai ház, I. 63.
Budai káptalan, I. 63, 81.
Budai országgyűlés, I. 61, 67.
Budai kapu, I. 237.
Budai-utcza, III. 139.
Budapest, II. 325, 327, 341. III. 310, 343, 475.
Budavári (Kricska) József, III. 359.
Budus szny., I. 27.
Bugacz, I. 154.
Bugarin Jovan, I. 329.
Buhoteg szny., I. 27.
Bujakór, III. 185, 192, 194, 195.
Buják, I. 350.
Bujdosó szny., III. 8.
Bukarest, III. 147.
Buken szny., I. 27.
Bula szny., I. 27.
Bulgária, I. 72, 73.
Bulland József, I. 368.
Bulyovszky Lilla, II. 297. III. 378.
Bulsu szny., I. 27.
Bunfold, I. 175.
Bunyitay Vincze, III. 360.
Buonvisi, I. 163, 164, 167, 168, 169, 174, 176.
Burger Gusztáv, III. 349.
Burger József, III. 362.
Burger Mátyás, III. 265, 299.
Burger Zsigmond, III. 349. 354, 356, 357, 361, 499.
Burget Nándor, III. 214, 489.
Burgigno, I. 277. III. 12.
Bús Károly, III. 396, 397.
Busa János, II. 84.
Búsfi János, III. 266, 277.
Butter Erzsébet grófnő, III. 18.
Buus szny., I. 27.
Búza szny., III. 140.
Búza János, I. 359.
Búzaszentelő, III. 287.
Búzás Lajos, III. 359.
Buzgan, I. 28.
Buzgánhalom, I. 320, 322.
Bűdi szny., III. 140.
Büjtös szny., III. 140.
Bükös Péter, III. 482.
Bűr szny., III. 140.
Bürg Mihály, III. 213.
Bwlch szny., III. 140.
Bwrch szny., III. 140.
Byró szny., III. 139.

Cabadi, I. 27.
Caducitások, III. 173, 177.
Caesarini Julián, I. 73.
Cajus Gábor, III. 192, 359.
Cajus-Abellesz alapítvány, III. 338.
Cagliostro, III. 209.
Cajus Mandl, III. 39.
Caldiero, III. 104.
Calvin, I. 298, 373. III. 33, 34.

Cambsor regius, I. 34.
Campegio, III. 12.
Campilli, III. 380.
Candanum, I. 9.
Cantarelli Mateo, III. 388.
Cantu Caesar, III. 168.
Canzi Ágost, III. 406.
Capistran János, I. 68, 74, 88. III. 11, 224.
Captella, I. 238.
Caraffa, I. 169, 174, 176, 181, 188.
Carpzovius, I. 345, 347, 351, 361.
Cassanova majomszínház, III. 383.
Castaldo, I. 109, 122, 123, 125, 126, 128, 129, 130.
Castelvi Fülöp, I. 130.
Cege, I. 32.
Ceged, I. 30.
Cegedi, I. 18, 27.
Cehti, I. 27.
Ceke, I. 27.
Ceket, I. 27.
Celene, I. 27.
Celleer sznv., III. 140.
Cencu sznv., i. 27.
Cense sznv., I. 27.
Censorok, III. 349.
Censura, III. 347.
Cepes sznv., I. 27.
Cepti sznv., I. 27.
Cesare delle Grazie, III. 511.
Cetin sznv., I. 27.
Chalapia Dávid, I. 45.
Cheged, I. 29.
Cheh Mihály, III. 494.
Chelény Sándor, I. 49.
Chelény János, I. 49.
Chelleer sznv., III. 140.
Chevra kaddisa, III. 42.
Chiabay, III. 372.
Chilkó Ferencz, III. 21.
Choged, I. 29.
Cholera, I. 175. II. 37, 123, 163, 248, 268. III. 179—185, 192, 204, 207, 208, 251, 327.
Chován Sándor, III. 392.
Chorba, I. 144.
Chyarthan sznv., III. 140.
Chyeeller sznv., III. 140.
Chyorthan sznv., III. 140.
Chysar, sznv., III. 140.
Cigadinum, I. 30.
Ciggedin, I. 30.
Cilly Borbála, I. 44.
Cimor sznv., I. 27.
Citarista, sznv., III. 140.
Citei, III. 476.
Cives-ek, I. 39, 40, 41, 52, 53, 57, 58, 65.
Clark, II. 54.
Clementis Berta, III. 378.
Cluver, I. 12.
Dr. Coda, III. 185.
Cohner Miksa, III. 520.
Cometh József, I. 200, 210, 217, 233, 252, 253, 254, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 267, 270, 281, 282, 284, 287, 303, 304, 308. III. 172, 263, 454.
Communitas, I. 56. (Lásd: Választott község.)
Como, I. 339.
Computus, III. 132.
Conservatorium III. 401, 402.
Constabler század, III. 160.
Constantin császár, I. 9.
Constantini Lukács, III. 20.
Coriolán, I. 304.
Cornaro Frigyes, I. 168, 169.
Cornsburg gróf, I. 309.
Corvin János, I. 35, 50, 51, 72, 88. III. 93
Cosu sznv., I. 27.
Cotta, I. 3.
Cracin sznv., I. 27.
Crucis sznv., III. 140.

Cuppan szny., I. 27.
Cuspinianus, I. 30.
Custi szny., I. 27.
Cuzma szny., I. 27.
Cutti szny., I. 27.
Cybo cardinalis, I. 163, 164.
Cylli gróf, I. 75.
Cyprus, III. 167.

Czakó Endre, III. 359.
Czakóné Irma, III. 393.
Czapik János, III. 402, 405.
Czartoryiszky hg., III. 407.
Czegléd, I. 89, 145, 151. II. 106, 205, 206. III. 260, 345.
Czeglédi István, III. 269.
Czelestin, III. 372.
Czédulás erdő, III. 447.
Czéhek, I. 290, 330, 332. II. 80, 86, 184. III. 7, 17, 57, 107, 181, 196, 269, 449—476.
Czéhbiztosok, III. 470.
Czéhek belső élete, III. 469, 470, 471.
Czéhászlók, III. 470.
Czibak család, I. 77.
Czibak Imre, I. 97.
Czigányok taksája, III. 129, 144.
Czigler Miklós, III. 122.
Cziklay Lajos, III. 360.
Czimeg János, III. 356.
Czímer János, III. 273.
Czímer Károly, I. 95, 97, 109, 129.
Czímerné Kmeth Júlia, III. 273.
Czinderi Ilona, I. 357.
Czingizer, I. 331.
Czintula őrnagy, II. 143.
Czipészek, III. 454.
Cziráky János gr., II. 175.
Cziterás szny., III. 140.
Czobor szny., III. 141.
Czobor ezred, III. 101.
Czobor Béla, I. 48.
Czógler Alajos, III. 332.
Czukor árak III. 504.
Czupák, III. 487.
Czvillity, III. 427.
Czvinger Mihály, II. 14.

Csaba, III. 473, 475.
Csaby Imre, III. 396.
Csaholy szny., III. 141.
Csajághi, I. 223.
Csajághi Sándor, Ij. 203, 206. III. 235.
Csajda szny., III. 140.
Csakovácz Sztankó, III. 60.
Csala Pál, I. 364. III. 279.
Családnevek, III. 139—142.
Csaldy István, I. 329. III. 73.
Csaldy Ferencz, I. 329.
Csamangó, I. 28.
Csamangóhegy, III. 443.
Csamasir Ibrahim pasa, I. 175.
Csamorlai György, I. 363.
Csanád, I. 10, 33, 41, 42, 87, 89, 90, 98, 100, 124, 159, 204, 240, 277. III. 169, 182, 183, 203.
Csanád vm., I. 35, 45, 47, 54, 108, 114, 231, 235, 280, 309, 358, 382. II. 14, 51, 116, 120, 291. III. 62, 66, 317, 349, 446, 456.
Csanád nemzetség, I. 78.
Csanády Jaksa Pista, II. 154.
Csanádi József, III. 112.
Csanádi Tamás, III. 112.
Csanádi káptalan, I. 54, 70, 81, 90, 146, 277, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 296, 297.
Csanádi püspökség, I. 19, 20, 117, 119, 277, 278, 279, 293, 294, 295, 299.
Csany, I. 4, 32.
Csantavér, I. 72.
Csaplár szny., III. 140.
Csapó szny., III. 140.
Csaplár Benedek, II. 231. III. 354, 359, 472.
Csaplovics, III. 484.

Csapó Florent, III. 20.
Csapó Katalin, I. 342.
Csaszna sznv., III. 140.
Csatak sznv., III. 140.
Csatár Gábrielli Győző, III. 396, 397.
Csatáry család, I. 98. III. 57.
Csatornák, III. 217.
Csatren György, I. 130.
Csaverlovity Simon, I. 363.
Csavojszky János, I. 368. III. 48, 90, 113.
Csákó sznv., III. 140.
Csáky Imre gróf, I. 293.
Csáky István gróf, I. 178.
Csáky István, I. 364.
Csáky Miklós gr., III. 299.
Csáktornya, I. 368.
Csánky Dezső, I. 50, 72, 79, 98.
Csányi József, II. 141.
Csányi Nagy Imre, III. 358.
Csárai sznv., III. 140.
Csárdák, III. 124, 125.
Császár János, III. 65.
Császár Miklós, III. 396.
Császár-útja, I. 319.
Császta Ráfael, III. 20.
Csecsellő sznv., III. 140.
Cseh András, I. 366. III. 358.
Cseh Edvárd, II. 177, 178. III. 212, 213, 511.
Cseh Ferencz, III. 360.
Csehfalvi Antal, III. 388.
Cseke, I. 32.
Csekne sznv., III. 140.
Cselei sznv., III. 140.
Cseléd rendszabályok, III. 90.
Cselédek díja, III. 508.
Cselédügyek, III. 79, 89, 90.
Cselény János, I. 49.
Cselne sznv., III. 140.
Csendőrség, II. 178, 192, 193, 233. III. 89.
Csene, II. 341.
Csengele, I. 37, 153, 301, 302, 304, 315, 317, 318, 319, 323. III. 29, 169, 447, 448.
Csengős bolt, I. 236.
Cseorja Pap, I. 202.
Cseperke István, I. 304.
Cseperke Máté, I. 141, 147, 185, 191, 302, 313. III. 65, 454.
Cserepes, III. 441.
Cserepes sznv., III. 140.
Cseres sznv., III. 140.
Cserey Mihály, I. 174, 195.
Cseresnyés István, III. 359.
Cseresnyés Sándor, III. 183.
Csergheö G., I. 61. III. 66.
Cserkesz Amhet, I. 161, 162, 166, 167.
Cserkúthi József, III. 359.
Csermelényi Iván, III. 85, 354, 521.
Csernabara, II. 144.
Csernák János, III. 310.
Csernel Pál, I. 214.
Csernovits Péter, III. 319.
Csernyes sznv., III. 140.
Csermelyi Lajos, II. 92.
Cserni Jován, I. 95—98. III. 494.
Csertán sznv., III. 140.
Csertő Bálint, I. 65.
Csetertek János, I. 130.
Csető Bonaventura, III. 20.
Csery József, III. 359.
Csery Teréz, III. 392.
Csetri Gyula, III. 396.
Csibe sznv., III. 140.
Csibrai sznv., III. 140.
Csiha sznv., III. 140.
Csikai sznv., III. 140.
Csiki sznv., III. 140.
Csikós sznv., III. 140.
Csikos Imre, II. 255, 273, 292.
Csikós Jánosné, I. 350.
Csikós József, II. 94.
Csikós László III. 358.
Csikós somlyókje, I. 322.

Csilla nádas, I. 78.
Csillag vezér, I. 161, 165, 166.
Csillag Fáni, III. 399.
Csillag József, III. 359.
Csillér sznv., III. 140.
Csipkekötő asszony, I. 357, 358.
Csíszár sznv., III. 140.
Csíszár József, II. 192.
Csíszár Mátyás, III. 442.
Csíszárné, I. 348.
Csíszárok, III. 450.
Csizmadia Benedek, III. 427.
Csizmadia czéh, II. 86. III. 454, 455.
Csizmadia István, III. 59.
Csizmadia Vuk, I. 329.
Csobán sznv., III. 140.
Csócsi sznv., III. 140.
Csóka, II. 129.
Csóka Imre, III. 359.
Csókási István, III. 426.
Csókásy Gergely, III. 478.
Csóki sznv., III. 140.
Csólyos-szállása, I. 65, 304, 317, 319. III. 168.
Csoma Katalin, I. 358.
Csomai sznv., III. 140.
Csomor sznv., III. 140.
Csomor Pál, II. 169.
Csomorkány, I. 72.
Csongrád vm., I. 32, 35, 38, 40, 45, 49, 50, 54, 63, 69, 70, 99, 100, 108, 113, 142, 150, 231, 235, 242, 243, 251, 256, 300, 302, 312, 318—320, 325, 330, 366, 374—377, 382, 385, 387. II. 37, 45, 48, 49, 56, 101, 116, 120, 139, 153, 177, 231, 235, 240, 273, 291, 322. III. 18, 62, 66, 73, 76, 93, 94, 95, 105, 114, 128, 172, 176, 182, 185, 203, 244, 258, 314, 317, 322, 337, 364, 438, 446, 456, 471, 502.
Csongrád város, I. 47, 72, 187, 205, 209, 218, 233, 315. II. 29, 53, 173, 182, 221, 224, 283, 314, 340, 341. III. 181, 236, 260, 294, 517.
Csongrádi-utcza, I. 184.
Csongrádi kapu, I. 237.
Csongrádi Kovács János, I. 364.
Csongradatz Sivo, I. 329.
Csongrádmegyei gazdasági egylet III. 159.
Csonka sznv., III. 140.
Csonka Ferencz, III. 332.
Csonka Radimetzky Feodora, III. 311.
Csonka-utczai népiskola, III. 289, 290.
Csontai sznv., III. 140.
Csontlisztgyár, II. 205. III. 490, 491.
Csontos sznv., III. 140.
Csontos Mihály, I. 364.
Csontosi János, III. 341.
Csordás sznv., III. 140.
Csorej Anna, III. 307.
Csorva, I. 9, 37, 38, 322. III. 29, 295, 426, 427.
Csorvai erdő, III. 448.
Csóti sznv., III. 140.
Csóti János, I. 329, 364.
Csöbörpénz, I. 82, 83.
Csőke János, I. 288, 309, 310, 312. III. 48, 70, 81.
Csönte sznv., III. 140.
Csöpörke-tó, I. 95. III. 19, 217.
Csősz sznv., III. 140.
Csősz-utcza, III. 139.
Csúcs Ferencz, I. 364.
Csúcs István, I. 364.
Csúcs János, I. 364.
Czudor sznv., III. 140.
Csuha Antal, II. 88, 94, 109, 120, 128.
Csuka, I. 234.
Csuka-köz, I. 184.
Csuka István, III. 358.
Csuka Péter, I. 357.
Csukásér, I. 319.
Csupor nemzetség, I. 38, 41, 54. III. 419.

Csúri Mihály, III. 427.
Csúrog, II. 115, 283.
Csúrogi szny., III. 140.
Csút szny., III. 140.
Csüdi szny., III. 140.
Csürködi szny., III. 140.
Csürködiek, I. 54, 78.
Csütörtök szny., III. 140.
Csütörtök Boldizsár, I. 145.
Csütörtök László, I. 109.

Dadai Géza, III. 359.
Dajka szny., III. 140.
Daka szny., III. 140.
Daka, III. 58.
Daka Mihály, I. 364.
Dalárda, III. 402—405.
Dalcsarnok, II. 291.
Dalfi Lőrincz, III. 393.
Dalnoki Béni, III. 393.
Dalünnep, II. 277, 288. III. 398, 405.
Dalmady Győző, I. 21.
Dalmaták, III. 265.
Dalmát prédikációk, I. 331. III. 9, 14.
Damaszkin István, II. 116.
Damian, I. 27, 126.
Damián szny., III. 140.
Damiani László, I. 336. III. 110, 364.
Damjanich János, II. 87, 88, 94, 117, 133, 164.
Damjanovits, II. 113.
Damjanovits János, III. 520.
Damjanovits Tódor, III. 499.
Dancz Lajos, III. 393, 399.
Danes szny., III. 140.
Dancsó János, I. 349, 352.
Dancsó Jánosné, I. 344, 350, 352.
Dani Ferencz, III. 65.
Daniss János, III. 153.
Danis Mária, III. 88.
Danyi Jánosné, I. 349, 352.
Danyi József, I. 307, 309.
Danyi Tamás, III. 426.
Danne Balázs, III. 181.
Darázs élczlap, III. 358.
Darázskő, I. 110.
Dárius, I. 6.
Darmstadt, III. 102.
Darvas Etelka, III. 375.
Daun, III. 102.
Dáni Korda Teréz, II. 161.
Dáni Ferencz, II. 71, 77, 78, 80, 85, 94, 96, 108, 112, 138, 156, 162, 165, 173, 236, 251, 254, 264, 273, 287, 292, 301, 309, 312, 348. III. 53, 54, 76, 114, 155, 237, 248, 330, 359, 475, 519.
Dáni Nándor, II. 287. III. 360.
Dáni Teréz, III. 239.
Dániel Tini, III. 396.
Dárda, I. 159.
Dávid szny., III. 140.
Dávid János, I. 202.
Dávid, zólyomi főispán, I. 78.
Dávid Őrzse, III. 88.
Deanovics Pál, I. 329.
Deasdale, II. 246.
Deák szny., III. 140.
Deák Farkas, I. 168.
Deák Ferencz, I. 203, 209, 218. II. 46, 74, 109, 236, 250, 252. III. 54, 114, 115, 159, 338, 406.
Deák Ferencz alapítvány, III. 338.
Deák Ferencz-uteza, I. 236. II. 76.
Deák Ján, I. 363.
Deák Mihály, I. 265.
Deák Pál, I. 182. III. 101.
Deáky Károly, III. 320, 349.
Debe szny., I. 27.
Debeljács, II. 95.
Debreczen, I. 12, 54, 89, 122, 123, 130, 131, 189, 268, 352. II. 54, 124, 126, 138, 150, 151, 154, 155, 157, 159, 164, 205, 260. III. 144, 174, 209, 260, 343, 344, 346, 351, 368, 375, 464, 475, 495, 496, 511.

Debreczeni Ferencz, III. 19.
Debrődi Benedek, III. 20.
Dedinszky József, III. 359.
Deési János, III. 387.
Deésy Zsigmond, III. 373, 382, 386, 392.
Defendálások, II. 55, 56. III. 318, 320.
Defterek, I. 111—114, 137.
Deiszler István, III. 499.
Dejánovics János, III. 66, 427.
Dejánovits Szijártó János, III. 15, 65, 66, 72, 90, 115.
Dejánovics Szijártó Pál, III. 73.
De la Croix Paitis. I. 183, 185, 231, 235, 238. III. 443.
De la Vergne, I. 159, 169, 170, 175. III. 18.
Delezsáncz, I. 383.
Delle Grazie Cesare, II. 54.
Dellné, III. 371
Dembinszky, II. 168, 170.
Demesi sznv., III. 140.
Demeter Miletian, I. 263.
Demeter sznv., III. 140.
Demka Sándor, I. 292. III. 313.
Demko Kálmán, III. 168, 201, 208, 209.
Demkóhegy, I. 21.
Denevér lap, III. 150.
Demjén Mihály, III. 375.
Deöry István, I. 150.
Deperditák, III. 96.
Dercsényi János br., II. 51. III. 114, 487.
Dercsényi Pál, III. 487.
Derra őrnagy, II. 137.
Dersffy István, I. 123.
Deszk, I. 36, 98, 309, 310. II. 113, 140, 142, 298, 299, 340, 341. III. 32, 35, 146, 485.
Deszka árak, I. 506.
Deszka-utcza, I. 184.
Deutsch Ábrahám, III. 469.
Deutsch Gáspár, II. 71.
Deutsch Herschl, III. 39.
Deutsch Ignácz, III. 521.
Deutsch Izsák, III. 499.
Deutsch József, III. 469.
Deutsch Miksa, III. 306.
Deutsch Salamon, III. 39.
Deutsch Wolf, III. 305.
Deyak Ignácz, II. 293, 321.
Dégi sznv., III. 140.
Dékány sznv., III. 140.
Dékány Antal, II. 141.
Dékány Judit, III. 386.
Dékány Mihály, I. 364.
Dékány Péter, I. 285, 309. III. 15, 425.
Dékány Teréz, III. 386, 394.
Délczeg Gergely, I. 78. III. 139.
Délczeg Máté, I. 81. III. 139.
Délmagyarországi földhitelintézet, III. 552.
Dénes ferenczrendi atya, I. 43. III. 10.
Dénös sznv., III. 140.
Déry Adolf, III. 499.
Déry Károly, III. 306.
Déschánfalva, III. 146.
Désháziné, I. 69.
Dériné Paulina, III. 393.
Déryné, III. 372, 376.
Dianovics József, I. 379.
Dianovszky János, III. 358.
Dianovszky József, II. 78, 90.
Diarugsa (Dorosma) I. 25, 27.
Diákok szénagyűjtése, III. 132, 319.
Diák verekedések, III. 319, 320.
Dicki Medl, III. 88.
Didák Kelemen, III. 22.
Didó Lőrincz, III. 216.
Difteritisz, III. 186.
Dili Balázs, I. 151.
Dimitrievics Demeter, III. 31.
Dinnyás sznv., III. 140.
Diósgyőr, I. 84. III. 441, 509.
Diósi Mihály, III. 29.
Discher III. 329.
Disznóverő sznv., III. 140.

Díszpolgárok. II. 50, 58. III. 114.
Dísztemetkezés, III. 208.
Dietlersbach, III. 103.
Ditzgen József, I. 369. II. 79, 94, 114. III. 240.
Dobai főhadnagy, II. 88.
Dobesa sznv., III. 140.
Dobján László, III. 310.
Dobó, I. 234.
Dobó István, II. 130, 131.
Dobó József, II. 94.
Dobó Miklós, I. 297. III. 26, 54, 237, 359.
Dobóczky Ignácz, III. 489.
Dobos sznv., III. 140.
Dobos (Bezdán) András, I. 368.
Dobosy Lajos, II. 185.
Dobsó Lajos, III. 359.
Dobszay Antal, III. 467.
Dócz, I. 10, 32, 309, 374, 384.
Dóczi Mihály, I. 36.
Dóczi Miklós, I. 123.
Dohány árak, III. 505.
Dohánybeváltás, III. 469.
Dohánytermelés, I. 382. II. 16, 19, 51, 177. III. 59, 429, 430.
Dohánykivitel, III. 498, 510.
Dohár István, III. 426.
Dóka sznv., III. 140.
Dóka Ágnes, I. 360.
Doktor Istvánné, III. 59.
Dolecskó Teréz, III. 359.
Dolni István, I. 279, 280. III. 15.
Dologház, III. 198.
Doma sznv., 140.
Domaszék, I. 16, 301. III. 291, 295.
Dományi Márk, II. 9.
Dombai Mihály, III. 88.
Dombi sznv., III. 140.
Dombó Antal, III. 358.
Dominikánusok, III. 28, 224, 440.
Domity Neco, I. 363.
Domokos sznv., III. 140.
Domokos Ferencz, I. 210, 217. III. 65. 462.
Domokos Ráfael, III. 359.
Donát sznv., III. 140.
Don Miguel ezred, II. 83, 87, 91.
Dora Ferencz, III. 133.
Dora Péter, III. 133.
Doroghi János, III. 34.
Dorongos sznv., III. 140.
Dorosma sznv., III. 140.
Dorosma, I. 6, 25, 49, 54, 72, 79, 80, 153, 301–318, 320, 373, 374. II. 165, 167, 218, 219, 220, 263, 315, 331. III. 31, 32, 35, 173, 207, 293, 419.
Doroszlay Feliczián, III. 20, 22.
Dósa György, I. 49, 88—90. III. 12, 138, 477, 494.
Dósa József, III. 384.
Dósics család, III. 66.
Dósity György, III. 31, 117.
Döbröczönyi József, II. 14.
Döme Lajos, III. 387.
Döményi László, III. 363, 364.
Dömösi prépostság, I. 18, 25, 34.
Dőry László, I. 260, 299.
Draskovich János, I. 153.
Dráva, II. 39, 168. III. 511.
Dreyfusz Rubin, III. 520.
Drégely, I. 50.
Drobnyak Jeftimias, I. 206.
Drosendorf, I. 368.
Drucker József, II. 200.
Dselalzáde Musztafa, I. 95, 114, 127, 129, 131.
Dubecz Tamás, III. 358.
Dubnitz (Trencsény vm.), I. 368.
Dudás Endre, III. 359.
Dudás Gyula, III. 12, 410, 411.
Dugácski Márton, I. 363.
Dugász Imre, III. 280.
Dugonics András, I. 12, 21, 366, 374, 386. II. 16, 55. III. 22, 26, 27, 28, 66, 358, 367, 406, 408, 428, 445, 446.

Dugonics András tanácsnok, I. 366, 374, 377. III. 90, 446.
Dugonics Antal, III. 111.
Dugonics Ádám, I. 387. III. 48, 66, 74, 81, 190, 216, 269, 361, 406, 447, 462.
Dugonics István, III. 452.
Dugonics Mihály, I. 350.
Dugonics kör, III. 149, 356, 357.
Dugonics sétány, II. 296.
Dugonics szobor, II. 277, 288, 356. III. 150, 152, 159, 355, 357, 386, 403, 407, 408, 409.
Dugonya Mihó, I. 329.
Duna, I. 3. 6, 9, 12, 15, 16, 17, 32, 35, 42, 64, 66, 68, 92, 169, 187, 188, 215, 301. II. 16, 51, 54, 112, 243, 263, 277, 285. III. 485.
Dunai árvízkárosultak, III. 151.
Dunaiszky Lőrincz, III. 408.
Duna-tiszai csatorna, II. 19, 54, 245, 256. III. 51, 510.
Dunczium János, III. 358.
Durugsa, I. 25.
Durusa, I. 25, 27.
Duschek, II. 120.

Ebergényi huszárok, I. 190.
Eberhard Henrik, III. 22.
Ebes szny., III. 140.
Ebherülő, I. 319.
Ebner alapítvány, III. 335.
Ebner József, I. 369. II. 56. III. 239, 335.
Ecetova, I. 25. III. 477.
Ecetgyártás, III. 488.
Ecsedi Miklós, III. 358.
Edelsheim Gyulai, II. 332.
Eder Frigyes tábornok, II. 92, 95, 115, 116, 144.
Egebendi szny., I. 27.
Egedy Károly, III. 373.
Eger, I. 89, 132, 139, 143—146, 168, 176, 185, 197, 224. III. 347, 460.
Egerváry Ignácz, II. 9. III. 314, 316.
Egészségügy, III. 167—219.
Egirih, I. 27.
Egőd, szny., III. 140.
Egres, I. 25, 41. II. 26, 29.
Egresi Kozma, III. 178.
Egressy Árpád, III. 387.
Egressy Gábor, II. 121. III. 375, 381.
Egressy Péter, III. 486.
Egressiné, III. 374.
Egri káptalan, I. 146.
Egri Alajos, III. 382.
Egri János, III. 375.
Egrieder János, III. 268.
Egus szny., I. 27.
Egwzs szny., III. 140.
Egyptom, III. 167.
Egyetem, III. 318.
Egyenruhás polgárok, I. 335.
Egyházak, III. 3—43.
Egyházaskér, III. 146.
Egyházi tized, I. 55, 61.
Egyházi zene, III. 400, 401.
Egyletek, III. 149—163.
Együd István, III. 384.
Ehine, I. 27.
Eichinger Károly, III. 492.
Eisenstädter Antal, III. 520.
Eisenstädter István, III. 499.
Eisenstädter Nándor, III. 522.
Eisenstädter Lukács, III. 520.
Eisler Lipót, III. 306.
Elek szny., III. 140.
Elek Bálint, III. 59.
Elekes szny., III. 140.
Eleonóra császárné, I. 253, 254, 281.
Elővételi jog, III. 509.
Elmebetegek, III. 188.
Előfogatozás, I. 257, 259, 265, 266, 337. II. 122. III. 78, 79, 176.
Előföldek, I. 315.
Előpatak, I. 147.
Elpusztult templomok, III. 27—29.

Elszler Fanni, III. 380.
Embel sznv., I. 27.
Ember sznv., III. 140.
Ember Pál, III. 344—346.
Emeng, III. 36.
Emerich János, I. 243.
Endere sznv., I. 27.
Endes sznv., III. 140.
II. Endre király, I. 18, 33—35, 41, 53, 54, 82, 88. III. 187.
Endres Benedek, III. 177.
Endrényi István, III. 204.
Endrényi Lajos, III. 351, 357.
Endrődy János, II. 182. III. 316, 358.
Endrődy Sándor, I. 386. III. 428.
Engel János, I. 34, 36, 87. III. 92, 93, 452, 464, 467, 494.
Engi homokja, I. 322.
Enyedi Lukács, III. 343, 357, 359.
Enyvári Sarolta, III. 399.
Eöry Gusztáv, III. 395, 397.
Eötvös Ferencz, I. 329.
Eötvös György, III. 467.
Eötvös István, I. 202. III. 65.
Eötvös János, III. 60.
Eötvös József báró, II. 256, 263. III. 236, 256, 298, 329.
Eötvös Miklós, I. 321.
Eötvös-uteza, II. 76.
Eperjes, I. 61, 250, 311. III. 225.
Epreskert, III. 185, 257.
Erasmus sznv., III. 140.
Ercsei, III. 375.
Ercsi, III. 5.
Erdélyi sznv., III. 140.
Erdélyi Béla, I. 340.
Erdélyi János, III. 73.
Erdélyi Marietta, III. 399.
Erdélyi Náczi, III. 384, 401, 402, 403.
Erdész sznv., III. 140.
Erdész Irma, III. 394.
Erdődy György gróf, I. 319.
Erdődy Kristóf gróf, I. 374. III. 34, 53, 117.
Erdők, I. 78, 140. III. 216, 446—448.
Erdős sznv., III. 140.
Eres sznv., 140.
Ertue, III. 477.
Erdős Auról, III. 21.
Erdős Lajos, III. 371.
Erdősítések, I. 367. II. 271. III. 446—448.
Eremity Thoma, III. 125.
Ergelőczi Ilona, I. 357.
Erkelné, III. 374.
Erme Örzse, I. 350.
Ernei, I. 27.
Ernyi Mihály, III. 368, 369.
Ernyősy László, III. 321.
Erős Bálint, I. 36, 148, 149. III. 94.
Erőskövy Antal, III. 163, 204, 215, 237, 445.
Erőskövy Ignácz, III. 204, 453.
Ertue, I. 25.
Erzsébet királyné, I. 44, 47, 50, 53, 55.
Ese, I. 27.
Esküdt polgárok, I. 56, 58. III. 69.
Esküdtszék, II. 256.
Esterházi ezred, III. 18.
Esterházi huszárok, I. 190.
Esterházi Antal, I. 218, 224.
Esterházi Dániel báró, I. 187.
Esterházy Imre gróf, I. 292, 295, 372.
Esterházi Kálmán, III. 248.
Esterházi Miklós, I. 152, 301.
Esterházi Pál, I. 135, 154, 179.
Esze Tamás, I. 213.
Eszék, I. 158, 168, 187, 188, 197, 208, 220, 241, 381. III. 351.
Eszéki Sebestyén, I. 117. III. 13, 20.
Esztáry nemzetség, III. 57.
Esztergálos sznv., III. 140.
Esztergályosok, III. 469.
Esztergom, I. 41, 53, 61, 121, 158, 177, 197, 250, 262, 267, 284. III. 93, 187, 234, 343.

Esztergomi érsekség, I. 35, 51, 52, 143, 278, 279.
Esztergomi káptalan, I. 151, 153, 278
Eszterle Paulin, III. 178.
Ete, I. 20.
Etei, III. 477.
Etelka erdő, III. 129, 216, 447.
Etelka földek, I. 301.
Etelközi A. G., III. 359.
Ettling (Bajorország.), I. 368.
Eugenius árka, I. 237, 330. II. 25. III. 129.
Evesszegfok, I. 98.
Ezthergardus szny., III. 140.

Écska, II. 130.
Édes Miklós, I. 153.
Égeni Elek, III. 359, 382, 384.
Égős szny., III. 140.
Éhös szny., III. 140.
Éjjeli világítás, II. 27.
Élelmi szerek árai, III. 504.
Éliás Miksa, III. 520.
Énekművészet, III. 400—405.
Építési rendszabályok, III. 84, 413.
Épületanyagok ára, III. 506.
Érczkoporsók, III. 208.
Érez szny., III. 140.
Érczi Ferencz, III. 396, 397, 398.
Érdújhelyi Menyhért, I. 83. III. 440.
Érkövy Adolf, III. 354, 522.
Érsekújvár, I. 159, 197, 213, 368. III. 233, 234.

Faber szny., III. 141.
Fabianich Ádám, II. 18.
Fabók János, I. 369.
Fadgyas Pál, II. 38, 46, 77. III. 32, 50, 156, 157, 361.
Fagy, II. 247. III. 176.
Faiskola, III. 445.
Falckenstein Béla báró, I. 295—297, 371. III. 6, 21, 25, 174.
Falu Gáspár, III. 496.
Falutelepítési tervek, III. 293, 294, 428, 433.
Faludy Ferencz, II. 14.
Falvy Jenő, III. 397.
Familiatio pénz, III. 300.
Fancsal szny., III. 140.
Fankovics Miklós, III. 332, 333.
Faragó szny., I. 234. III. 140.
Faragók, III. 147, 457, 484, 485, 486.
Faragó Antal, III. 112.
Faragó Márton, III. 427.
Fark, I. 160, 309, 323. III. 188.
Farkas szny., III. 140.
Farkas András, III. 20, 113, 350, 358.
Farkas Antal, I. 160. III. 332, 359.
Farkas Bernardin, III. 20.
Farkas Bertalan, III. 359.
Farkas György, III. 378, 467.
Farkas István, I. 356.
Farkas János, I. 364. II. 78, 94, 175, 200, 223, 246. III. 90, 137.
Farkas József, III. 370, 373.
Farkas Miklós, I. 80. III. 139.
Farkas Róza, III. 183, 386.
Farki szny., III. 140.
Fazekas szny., I. 234. III. 140.
Fazekas Ferencz, I. 265, 266, 304, 309, 317, 333. III. 65, 90, 121, 133, 427.
Fazekas czéh, II. 86, 269, 450, 455.
Fazékször, I. 135.
Fábián szny., III. 140.
Fábián mester, I. 78.
Fábián László, III. 396.
Fábián Péter, I. 360.
Fái József, III. 393.
Fárai iskola, III. 223.
Fáy András, III. 517.
Fáy György, I. 160, 162.
Fecsen szny., III. 140.
Fegyvernek, II. 283.
Fehér szny., III. 140.

Fehértó, II. 17, 261, 265, 325, 327, 330. III. 31, 166.
Fehértói csatorna, II. 266.
Fehérváry Anna, III. 384.
Fehérvári Antal, III. 384.
Fehérvári Demeter, III. 440.
Feirtou, I. 25.
Fej-adó, I. 138, 139.
Fejes szny., III. 140.
Fejes István, III. 354, 359.
Fejér Gábor, I. 376.
Fejér György, I. 18, 30, 34, 35, 42—44, 47, 50, 64, 69. III. 3, 10.
Fejérföld, I. 154.
Fejérpataky László, I. 17, 477.
Fejértó, I. 65.
Fekete szny., I. 234. III. 140.
Fekete Ferencz, III. 358.
Fekete György, III. 243.
Fekete János, III. 246, 254, 267, 268, 373, 386.
Fekete Lajos, III. 174, 183, 184.
Fekete Nándor, II. 144.
Feketehalál, III. 167.
Feketehalom, I. 87, 319. III. 427.
Feketesas-utcza kinyitása, II. 42.
Fekete sereg, I. 85—87. III. 47.
Feketeszél, III. 295.
Feketű szny., III. 140.
Felbiger János Ignácz, III. 231.
Feldhoffer György, I. 364, 371. III. 7.
Felehadmas, I. 207.
Feleky Miklós, III. 377.
Felekiné Munkácsy Flóra, III. 378, 385, 395.
Felekezeti népiskolák, III. 302—307.
Felmayer Antal, II. 44, 114, 201, 240. III. 326, 458, 488, 491, 499.
Felmayer Gusztáv, III. 469.
Felmayer János, III. 469.
Felmayer Károly, I. 368.
Felsecker János, I. 177.
Felsor-utcza, III. 139.
Felsőszeg, I. 32.
Felsewzygeth, I. 31, 56, 60.
Felsőbánya, I. 341.
Felsővárosi társalkodási egyesület, III. 159—161, 342.
Felsővárosi népiskola, III. 279, 282.
Felszeged, I. 56, 57.
Fendt Antal, III. 448.
Fenesy György, III. 15.
Fenés szny., III. 140.
Ferdi, I. 94.
Ferdinánd (I.) kir., I. 96, 98—100, 105, 107—109, 116, 121, 122, 125, 126, 129—131, 142, 144, 151. III. 33, 47, 93, 228.
Ferdinánd (II.) király, I. 120, 146, 147, 149, 249, 252.
Ferdinánd (V.) király, I. 269. III. 233. 456.
Ferdinánd főherczeg, II. 23. III. 113, 322.
Ferdinánd huszárok, II. 126, 131, 133.
I. Ferencz József, II. 205—208, 267, 268. III. 322.
Ferencz Károly ezred, II. 83. III. 104, 105.
Ferencz Lajos herczeg, I. 301.
Ferencz király, I. 386, 388. II. 17, 18, 21. III. 347, 348, 451, 455—457, 467, 468, 502.
Ferenczi Ádám, II. 103.
Ferenczy István, III. 273, 288, 310.
Ferenczy Izabella, III. 380.
Ferenczi János, III. 238, 272, 273, 277, 288, 292, 359.
Ferencsik István, I. 368.
Ferenczy szobrász, II. 40.
Ferenczszállás, I. 304, 319. II. 341. III. 146.
Fermedzsin Euseb, III. 11.
Ferrari, III. 28.
Fertálymesterek, III. 70, 82, 130.
Fessler Ignácz, I. 44, 342.

Festőművészet, III. 405—407.
Feszl építész, II. 208.
Félegyháza, I. 55, 207. II. 17, 168, 264, 282, 315. III. 34, 236, 260, 453.
Félegyházi szny., III. 140.
Félikné Freyler Teréz, III. 285, 286.
Félszer-utcza, III. 139.
Fényes Elek, III. 144.
Férgedi szny., III. 140.
Fésüsök, III. 469.
Fiala Antal, III. 445.
Fias szny., III. 140.
Fidaleus Lajos, III. 316.
Fiedler, I. 216.
Figudi, I. 27.
Figyelmesi, II. 182.
File, I. 27.
Filléres szny., III. 140.
Filu, III. 477.
Filippovits tábornok, II. 110, 131.
Filippovics István, III. 382, 383, 386, 388.
Fillenbaum József, III. 203.
Filu, I. 25.
Finánczüldözések, II. 242.
Finánczy Ernő, III. 313.
Fingermann alezredes, I. 178, 187, 201, 226.
Finta szny., III. 140.
Fintoi, I. 27.
Fischer őrnagy várparancsnok, II. 99, 135, 162.
Fischer János Lipót, III. 265.
Fischer Mihály, III. 499.
Fischer Sándor, III. 306.
Fischer Schäffer Katalin, II. 161.
Fiume, III. 351.
Florencz, III. 167, 406.
Flórián kaszárnya, III. 122.
Fluck Ferencz, III. 279.
Fodor szny., III. 140.
Fodor Ádám, I. 329.
Fodor Ádám Ferencz, II. 94, 115.
Fodor Ferencz, III. 274, 287.
Fodor Imre, III. 161.
Fodor István, I. 147. II. 287. III. 160, 336, 359, 395.
Fodor János, II. 78. III. 432.
Fodor Márton, I. 364.
Fodor Mátyás, I. 364.
Fodor-utcza, I. 237.
Fogolwayder Lénárd, I. 36.
Fogou szny., I. 27.
Fogyasztási adók, II. 177, 269, 298, 313. III. 99, 118.
Fokhagymás szny., III. 140.
Follinusz, III. 392, 393.
Folténvi Vilmos, III. 380, 382, 383.
Fontana, III. 105.
Fonyó Pál, III. 360.
Forcos szny., I. 27.
Forgalmi eszközök, III. 509.
Forgách Ferencz, I. 111, 114, 129.
Forgách János gróf, I. 375.
Forgách ezred, I. 370. III. 101.
Forget, II. 135, 142, 161, 165.
Fóris szny., III. 140.
Fóris Gergely, I. 360.
Forrai Bálint, I. 136.
Forró szny., III. 140.
Forró-Zsombója, I. 301.
Forstner Kristóf, III. 173.
Fóthi Erzsi, III. 388.
Fotiodi szny., I. 27.
Fotti János, II. 85, 122, 181, 231, 250. III. 68, 122, 432.
Fotti Mária, III. 240.
Főbírák, III. 65, 66, 75.
Föcs szny., III. 140.
Födémesi Zobonya, I. 49.
Födi Jánosné, III. 271.
Főesperesség, I. 18—20.
Főér, I. 313.
Fökövi Jozefa, III. 402.
Földadó, I. 40, 138. III. 99.
Földbírák, III. 74.
Földeák, I. 286. II. 116.

Földeáki Ambrus, I. 36.
Földek jövedelme, III. 436.
Földes Péter, III. 226.
Földkönyv, III. 64.
Földközösség, III. 425.
Földosztások, III. 426—428.
Földrengés, I. 73.
Földszén Fortunatus, III. 20.
Földváry István, III. 93.
Földváry József, III. 349.
Földváry Károly, II. 88.
Földváry Lajosné, II. 88.
Földvári László, I. 115, 117. III. 33, 230.
Földváry Sándor, II. 82, 117, 124, 143—149, 153, 158, 246. III. 438.
Földváry Vincze, III. 373.
Fövény sznv., III. 140.
Fraknói Vilmos, I. 91, 163, 277, 226, III. 344.
Franczia dülő, III. 441.
Francsics Farkas, III. 178.
Frangepán, I. 157.
Frank sznv., III. 140.
Frank Ernő, III. 313.
Frank Ignácz, I. 298.
Frank Terézia, III. 271.
Frankfurter Zeitung, I. 353.
Franyó Mihály, I. 302.
Frankl Vilmos, III. 225, 230.
Fráter György, I. 106, 107, 109, 122. III. 228, 421.
Frecskay János, III. 364.
Freisingeni Ottó, I. 37.
Frencolli Bertalan, III. 370.
Freschot Casimir, I. 164.
Fridrich Urbán, I. 95, 117, 365. III. 10, 11, 13, 15, 18, 410, 444.
Frigyes Ágost szász választófejedelem, I. 189.
Frigyes császár, I. 73, 76.
Frimont huszárok, III. 104.
Fronsdorf (Ausztria), I. 368.
Frölich Ferencz, III. 191.
Frölich Róbert, I. 6. 12.
Frum Ferdinánd, III. 499.
Frumm Mátyás, I. 369. III. 449.
Fura sznv., III. 140.
Furdek Kelemen, III. 358.
Furka sznv., III. 140.
Furna, I. 27.
Fúrús sznv., III. 140.
Fúrús Ilona, I. 359.
Fúrús Márton, III. 59.
Futó sznv., III. 140.
Futó Lajos, III. 375.
Fuvarozások, III. 509.
Fwch sznv., III. 140.
Fűbér javadalom, III. 127.
Fügedi sznv., III. 140.
Führer Mátyás, I. 200, 242.
Fülek, I. 134, 160.
Fülöp András, I. 159, 160, 373. III. 20.
Fülöp burgundi herczeg, I. 45.
Fürdők, III. 215, 216.
Füredi Keöd József, III. 384.
Fűrészelők, III. 486.
Fűrészgyár, III. 486.
Fürjes sznv., III. 140.
Fürjékös sznv., III. 140.
Fürstenberg ezred, I. 176, 178.
Fűsüs sznv., III. 140.
Fűsűgyártó sznv., III. 140.
Füstölő, I. 38. III. 29.
Füstös sznv., III. 140.
Fűszerek árai, III. 505.
Fűzes erdő, I. 78.
Fűzi Kálmán, III. 386.
Fűz ültetések, III. 447.

Gaal Bernardin, III. 24.
Gaar György, I. 340, 362.
Gaál Damascen, II. 99. III. 24, 247, 359.
Gaal József, III. 359.
Gaál Dániel, III. 36, 359.
Gaál Edvárd (gyulai), II. 175—177. III. 17, 76, 131, 204, 246.

Gaál Szilveszter, III. 378.
Gabella, III. 40.
Gabona árak, III. 505, 506.
Gaizelberg, I. 368.
Gajgona, Gajgonya, I. 28. III. 66.
Galacz, III. 147, 228, 484.
Galantha, I. 369.
Galgócz, I. 120.
Gali sznv., I. 27.
Galiczia, III. 180.
Galló Dániel, III. 359, 394.
Gallovich Márton, III. 58.
Gamperl Alajos, II. 200, 202, 206. III. 81, 217.
Gangel György, III. 20.
Gara vár, I. 79.
Gara sznv., I. 72, 76, 79, 80.
Gara Jób, I. 80.
Gara László, I. 75.
Garai sznv., III. 140.
Garay Alajos, III. 354.
Garai János, I. 217.
Garai Lajos, III. 191.
Garam, I. 24.
Garázda Miklós, I. 69.
Gari sznv., III. 140.
Garibaldi, II. 246.
Gartner Antal, II. 200.
Gartner Ferencz, III. 235.
Garzó Imre, III. 359.
Gaszner József, II. 18.
Gavrilovity Mihály, III. 73, 483.
Gazdag sznv., I. 234. III. 140.
Gazdag Mihály, I. 303.
Gazdagék utczája, I. 184.
Gazdasági egyesület, II. 231. III. 161, 438, 439.
Gazdasági gépek, III. 436.
Gazdasági iskola, II. 260, 328. III. 439.
Gazdálkodási rendszer, III. 425.
Gábri József, II. 14.
Gábor kalocsai érsek, I. 82, 83.
Gábor János, III. 189.
Gábor Mihály, I. 364.
Gábriel György, III. 74.
Gábriel Keresztély, I. 368. III. 128.
Gácsér Ferencz, I. 364.
Gál sznv., III. 140.
Gál Ferencz, III. 499, 519.
Gál Franczisska, III. 276, 277.
Gál Márton, I. 364.
Gál ezredes, II. 143, 165.
Gálfi sznv., III. 140.
Gál és Madár, II. 287.
Gáll Bernardin, III. 358.
Gáll Cajetán, III. 24.
Gánóczy, II. 88.
Gárdonyi Antal, III. 394.
Gárdonyi Tamás, I. 114.
Gáspár sznv., III. 140.
Gátak, I. 330. II. 19, 25, 32.
Gátsér János, III. 112.
Gázi Hasszán, I. 129.
Gebhard Jakab, I. 369. III. 191, 284.
Gebhardt Nándor, III. 90.
Gebler József, III. 405.
Gedeon László, III. 243.
Gegos György, III. 65.
Gegő Elek, III. 10.
Gegős György, I. 82. III. 139.
Gegus Dániel, I. 242. II. 24, 223.
Geiszler Márton, I. 368.
Geizelbrecht Ádám, III. 32.
Gelich Richard, II. 101.
Gellei Ráfael, III. 20.
Gellérd sznv., III. 140.
Gelléri Mór, III. 357, 359, 473, 477.
Gelling szállása, III. 426.
Genf, I. 339.
Gentilis bíbornok, I. 43. III. 10.
Genua, III. 104, 168.
Genuai urak, I. 383, 384.
Georgiovits Péter, III. 113.
Gepidák, I. 15, 16.
Gera Miklós, III. 24.
Gereg Lyuta, I. 263.

Gerencsér György, I. 369.
Gerencsér János, II. 122, 175. III. 48, 52, 53, 470.
Gerébné, I. 69.
Geréb László, III. 343.
Geringer, II. 179. III. 131.
Gerle Antal, II. 148.
Gerliczyek, II. 183.
Gerlocuria (Francziaorsz.), I. 368.
Gérolt, I. 27.
Gerőffi Andor, III. 396.
Gertlgrúber Alajos, II. 213.
Gerván János, III. 227.
Gesztessy Etelka, III. 392.
Getu, I. 27.
Geu (Győ) villa, I. 25, 27.
Gewehrscheinisták, II. 36.
Gépjavító gyár, III. 492.
Gémös sznv., III. 140.
Gévai, I. 114.
Géza fejedelem, III. 3.
Géza (I). király, I. 24.
Géza (II). király, I. 37.
Gházik, I. 120.
Ghetto, III. 38.
Ghyczy Kálmán, III. 115.
Giba Antal, II. 48. III. 64, 428.
Gibitz András, III. 456.
Gibraltár, I. 385.
Gieropoldi, II. 99, 161.
Gilicze István, III. 358.
Gilicsó Jánosné, I. 344, 349, 352.
Gizella főherczegnő, II. 201, 206. III. 247.
Gizella-tér, I. 110, 229, 237, 330. II. 170.
Glarus canton, I. 339.
Glaszner József, II. 293.
Glauz Ferencz, III. 238.
Globitz János Frigyes báró, I. 178, 190, 194, 206, 208—212, 214—221, 223, 227, 230. III. 442.
Glogócz (Horvátorsz.), I. 368.
Glöckelsperg, I. 218.
Gockel Johann Conrad, I. 202.
Gócs Engelbert, III. 374, 375.
Godinger Jusztin, III. 270.
Golub József, I. 321.
Goldschmied György, III. 150, 194.
Gombás József, II. 82, 94, 118, 133, 135, 287.
Gombkötő János, I. 135.
Gombkötő czéh, III. 455, 456.
Gomböntő sznv., III. 140.
Gonda Sándor, III. 359, 384, 386, 387, 391.
Gondák Imre, III. 278, 305.
Gondák Miklós, I. 368.
Gondola ezred, I. 171.
Gondos Ferencz, I. 364. III. 16.
Gormanum, I. 9.
Gorollai sznv., III. 140.
Gorove Antal, II. 88.
Gosseau gróf, I. 235.
Goszpodincze, II. 144, 145.
Góthok, I. 15.
Gottlieb Antal, III. 350.
Gottlieb Dávid, III. 488.
Gózon Ida, III. 395.
Gózsdu Manó, II. 204.
Gödöllő, II. 156.
Göffinger János, I. 226.
Gömböcz-utcza, III. 139.
Gömör vm., I. 341.
Gönczi (Grön) Lajos, III. 287, 288.
Gönczy Sámuel, III. 359, 373, 392.
Göndör sznv., III. 140.
Göresi Gellért, III. 461.
Görgei András, I. 211.
Görgey Arthur, II. 102, 103, 126, 164, 165, 166.
Görög Demeter, I. 329.
Görög Gera János, III. 442.
Görög Gyula, III. 331, 332.
Görög Gyurka, I. 263.
Görög Kozma, III. 442.
Görög Lyuta, I. 329.

Görög-keleti egyház, I. 19, 20. III. 29. 30, 31.
Görögország, III. 167.
Götz gróf, I. 171, 172.
Götz János, II. 85, 158, 192. III. 156, 213,
Götz Károly, III. 211, 239, 360.
Gőzfürdő, II. 53. III. 216.
Gőzhajózás, II. 38, 53, 54, 136, 210. III. 511.
Gőzhajózási társaság, III. 511, 512.
Gőzmalom, III. 488, 489.
Grab, I. 27.
Graben (F.-Ausztria), I. 368.
Graff Antal, III. 16, 81, 117, 210, 211.
Graff Mátyás József, III. 210.
Grassalkovich Antal, I. 300, 316, 323, 324, 325.
Grau Jakab, III. 378.
Gráz, III. 193, 298.
Grätz, III. 103.
Grebenitsné Mihályffy Ágnes, III. 286, 287.
Grebenits Miklós, III. 456.
Gregersen, III. 214.
Greguss József, II. 130, 131.
Gresner Inocenc, III. 358.
Greven ezred, I. 386. III. 110.
Greyl János Károly, I. 197.
Gréf István, III. 194.
Grieszner József, III. 284.
Griselini, I. 12.
Gritti Lajos, I. 100.
Gróf János, II. 298, 299.
Groschl, III. 307.
Grosser János, III. 358.
Grosz Lipót, III. 189.
Grósz Pál, III. 232, 265, 267, 271, 277.
Gröller tábornok, II. 348, 352.
Gruber András, III. 297.
Gruber József, III. 181.
Gruber János, III. 32.
Gruber Károly Antal, III. 360.
Gruity Neczko, I. 363.
Grün Bernát, I. 369.
Grünfeld Péter, III. 520.
Grünn Borbála, III. 348.
Grünn János, II. 125. III. 348.
Grünn Urbán Fülöp, II. 13. III. 347, 348.
Grünn nyomda, II. 72, 124, 152, 160.
Grünne gróf, III. 322.
Gube sznv., I. 27.
Gubitzer Ferencz, III. 316, 320, 349, 359.
Gucur sznv., I. 27.
Guden sznv., I. 27.
Guerillák, II. 104, 117, 119, 123, 124, 143—147, 149, 153, 154.
Gúl János, III. 316.
Gulacsin sznv., III. 140.
Gulyás Gergely, III. 20.
Gulyás Ignácz, III. 20.
Gundelfingen, I. 369. III. 458.
Gundelfinger Dániel, I. 214.
Gurgl, III. 156.
Gurtin sznv., I. 27.
Gusztinyi Júlia, III. 374.
Guursi sznv., I. 27.
Guttmann Áron, III. 520.
Guyon, II. 167, 170.
Güzű sznv., III. 140.
Gvárdiánok, III. 19—21.
Gvozdanovics János, III. 303.
Gwlÿeÿn sznv., III. 140.
Gwngÿer sznv., III. 140.
Gymnasium, I. 279, 280, 287, 289, 291, II. 8, 10, 27, 55, 56, 99, 208, 258, 269, 298, 313. III. 83, 265, 266, 311—325, 342, 362.
Gymnasiumi ifjúság létszáma, III. 321, 323, 324.
Gymnasium százados ünnepe, III. 316.
Gyalimácz Ilia, I. 329.
Gyalinácz Miklós, I. 364.
Gyalinacz Rado, I. 329.
Gyallai Ida, III. 395.
Gyalog-utcza, I. 184.
Gyalókay Mózes, III. 331, 332, 356.

Gyalus Urbán, I. 143.
Gyapjas Albert, I. 364.
Gyarmathy, III. 372.
Gyarmathy János, III. 171.
Gyála, I. 36, 78, 124, 310. II. 17, 34, 132, 141, 143. III. 35, 146, 419.
Gyálai sznv., III. 140.
Gyálai nemzetség, I. 78.
Gyálai rét, II. 253.
Gyárak, II. 51.
Gyárfás István, I. 45, 49, 65, 66, 80.
Gyárfás László, III. 20.
Gyárosok, III. 98.
Gyártelep, II. 287.
Gyenge Máthéné, I. 130.
Gyermekszőrű István, I. 360.
Gyertyaöntők, III. 451, 467.
Gyertyámos, II. 341.
Gyevi-utcza, I. 184.
Gyékény kaszinó, III. 161.
Gyékénytó, I. 47, 54, 79. III. 419.
Gyógyszertárak, I. 272, 209—213.
Gyógyvizek, III. 215.
Gyolcsos tótok, III. 459, 499.
Gyorsutazási vállalat, II. 50. III. 510.
Győ, I. 18, 219, 223.
Gyömbös sznv., III. 140.
Gyöngyi sznv., III. 140.
Gyöngyös sznv., III. 140.
Gyöngyös, I. 92, 120, 162, 212, 224, 258, 305, 357, 368.
Gyöngyösi Alajos, III. 81.
Gyöngyösi Imre, III. 20.
Gyöngyösi János, III. 20.
Gyöngyösi Mihály, III. 20.
Győr, I. 279, 280, 292, 305. II. 174. III. 231, 243, 260, 317, 343, 351, 387, 475.
Győri János, III. 394, 396, 397, 399.
György Aladár, III. 341, 343.
György Endre, II. 350.
Györgye, I. 72.
Györgyfy József, III. 359.
Győrfi sznv., III. 140.
Győrffy Iván, III. 359.
Győri püspökség, I. 18.
Győriszék, III. 295.
Gyufagyár, III. 490.
Gyula, I. 12, 108, 121, 129, 185, 189, 342. II. 86, 205, 213. III. 407, 458, 475.
Gyula sznv., III. 140.
Gyulai sznv., III. 140.
Gyulafehérvár, I. 241. III. 351, 509.
Gyulai Gyula, III. 392, 393.
Gyulayné Laura, III. 392.
Gyulai Mátyás, III. 20.
Gyulai Vászó, I. 303.
Gyungel Dániel, I. 309.
Gyurits Antal, I. 164, 167.
Gyurits Gyula, III. 333.
Gyuritza Sándor, III. 213.
Gyuricza Tivadar, I. 369.
Gyuriczin Gojoja, I. 363.
Gyurka András, III. 461.
Gyülcsény sznv., III. 140.
Gyümölcsény, I. 20.
Gyümölcsészet, III. 439, 441, 443—445.
Gyürki István, I. 210.
Gyürki Pál, II. 54.

Haage Károly, III. 359.
Haas Adolf, II. 294.
Haas Mihály, III. 224, 258, 326.
Habi György, III. 359.
Habi József, II. 114. III. 68.
Hacsi Marsó, I. 202.
Hacsia Dono, I. 206, 329. III. 124.
Hadagi sznv., I. 27.
Hadai Ferencz, III. 192. 194.
Hadasy János, III. 100.
Hadi adó, III. 96.
Hadjutalék, III. 105, 106.
Hadnevelő intézet, III. 106.
Hadi törvényszék, II. 175.
Hadi választmány, II. 94.

Hadik Gusztáv, II. 120, 121, 127, 132—138, 142, 158.
Hadik ezred, I. 370.
Hadsi Ibrahim bég, I. 114.
Hagyatéki ügyek, I. 140.
Hagymáz, III. 186.
Hagymás sznv., III. 140.
Hagyó sznv., III. 140.
Hagyóka sznv., III. 140.
Hahnel Frigyes, III. 374, 401.
Hajas sznv., III. 140.
Hajdú sznv., III. 484.
Hajdú Incze, III. 20.
Hajdú-Újfalu, I. 151.
Hajdúk, I. 117, 120, 122—128, 132, 134, 139, 150. III. 82, 90.
Hajnal-utcza, III. 139.
Hajnik Imre, I. 40.
Hajóhíd, I. 169. II. 24, 42. III. 124.
Hajós sznv., III. 140, 482.
Hajós Ferencz, I. 81. III. 139.
Hajóforgalom, III. 515.
Hajósok, III. 481—485.
Hajósgazdák, I. 81, 115, 124. II. 39, 40, 54, 140. III. 224.
Hajósok létszáma, III. 481, 482.
Hajóépítések, III. 482—485.
Hajóépítők, III. 484, 485.
Hajóvontatás, III. 176.
Hajóvontató rabok, I. 297.
Hal-adó, I. 148, 149. III. 94, 478.
Hal árak, III. 504.
Halabori Miklós, III. 370.
Halaburdi, I. 175.
Halaldi sznv., I. 27.
Halas, I. 87, 139, 151, 169, 209, 211, 218, 221, 313, 342. III. 260, 370, 475, 495.
Halasi sznv., III. 140.
Halasszék, I. 65.
Halastavak, I. 28. III. 476.
Halastou, I. 24.
Halaváts Gyula, I. 3.
Halácsi Miklós, II. 33, 122. III. 110.
Halál sznv., I. 175.
Halálos ítéletek, III. 58.
Halász sznv., III. 140, 477.
Halászi József Antal, I. 314.
Halászati jog, I. 198, 257, 272, 384.
Halászok, I. 124. III. 138, 224, 476—479.
Halászat jövedelme, III. 478, 479.
Halászati eszközök, III. 477.
Halászok száma, III. 477, 478.
Halbőség, I. 233. II. 16, 17. III. 476, 478, 479.
Halil al Burids, I. 175.
Haller József gr., III. 243.
Haller Péter, I. 122.
Haller ezred, I. 370. III. 101.
Halmay Fáni, III. 389.
Halmi Ferencz, III. 395.
Halmok képződése, I. 3.
Halottkémlés, III. 206.
Hammer Jos., I. 113, 129, 133, 175.
Hammer György, III. 401.
Handschuhsheim, III. 103.
Hanga sznv., III. 140.
Hangay Oktáv, III. 431.
Hangácsi Albert, I. 277.
Hangászati iskola, III. 157.
Hangversenyek, III. 403.
Hangya sznv., III. 140.
Hanke Mihály, III. 153.
Hanzel Mihály, I. 368.
Hanzély Benczc, III. 359.
Hannover huszárok, II. 105.
Hanusz János, III. 270.
Haperies, I. 25. III. 477.
Harangozások, I. 166.
Haraszty Antal, I. 243.
Haraszty Jákó, I. 10.
Harács, I. 139.
Harányiné Kornélia, III. 394.
Harcz János, III. 213.
Harcsás István, I. 81. III. 139, 477.
Haris, II. 114.

Haris Manó, I. 369.
Haris Simon, III. 499.
Harmath Emma, III. 384.
Harmathné Jozefa, III. 384.
Harminczad, I. 139, 145, 148, 149, 240, 258, 276, 362. III. 496.
Harmos Anna, III. 34, 177.
Harrach ezred, I. 336. III. 83.
Harucker, I. 266.
Harucker Borbála, III. 192.
Harsány, I. 188.
Harsányi Pál, II. 241. III. 90.
Hartai Sebestyén, III. 24.
Hassan basa, I. 175.
Haszan bég, I. 114.
Határok, I. 313, 319, 320.
Határigazítás, I. 67, 78, 79, 319, 320.
Határmérések, 428.
Határsértések, I. 67, 78—80, 307, 308, 319, 374, 384. III. 47.
Hatrongyos, III. 312.
Hattyas-ballagító, II. 180, 181, 283, 292.
Hatvan, I. 36, 113, 132, 177.
Hatvani Mihály, III. 11, 420.
Hatvani Sándor, III. 397.
Hauczinger József, III. 406.
Hauer Jakab, I. 369.
Hausenblasz Dániel, I. 368. III. 112.
Hauser Klein Amália, III. 306.
Havi búcsú, III. 184, 185.
Havi-Boldogasszony temploma. I. 95, 115, 118, 119, 121. III. 10—21, 27, 409, 410, 426.
Havi Mihály, II. 99, 125, 145, 163, 206. III. 374, 376, 379—381.
Haydt Ferencz, III. 192.
Haynau, II. 168, 169, 173—175, 177, 178. III. 40.
Hazug sznv., I. 27.
Hág sznv., III. 140.
Hámory András, II. 144.
Hámory Károly, II. 100.
Hámverő sznv., III. 140.
Hánki Ede, III. 402—405.
Hármasi töltés, II. 286, 293.
Háromláb-utcza, I. 184.
Háti lleket Sándor, III. 359.
Hátulgombolós párt, III. 155.
Hávor ezred, I. 370. III. 101.
Ház sznv., III. 140.
Házak száma, I. 91, 113, 131. III. 138, 142—146.
Házas sznv., III. 140.
Házassági perek, III. 58.
Házi állatok árai, III. 503.
Házszámozás, II. 177.
Házhelyosztás, I. 32.
Házkör, III. 38.
Heder-bég, I. 114, 126, 127, 131. III. 13.
Hegedűs sznv., III. 140.
Hegedűs István, II. 321—323. III. 396, 469.
Hegedűs József, III. 359.
Hegedűs Lajos, III. 379—381, 396.
Hegedűs Pál, III. 359.
Hegedűsné Bodenburg Lina, III. 380.
Hegedűsné Nagy Mari, III. 396.
Hegedűsné Illovay Paula, III. 396.
Hegyes, I. 72.
Hegyesi Ferencz, III. 389.
Hegyesi Márton, I. 364.
Hegyesi Péter, I. 364.
Hegyi Antónia, III. 306.
Hegyi József, III. 358.
Heincz Ádám, III. 452.
Heincz János György, I. 368.
Heissler János Donát, I. 161—164, 166, 167, 178, 190, 197, 225. III. 18.
Heissler Mátyás, I. 201.
Heiter János, III. 106.
Heium sznv., I. 27.
Helfert József, III. 242, 243.
Helmu sznv., I. 27.
Heltai Gáspár, I. 74, 76, 87. III. 5, 169, 346.

Helyőrség, I. 176, 178, 180, 336. II. 21. III. 142, 143.
Hemter Flórián, III. 358.
Hende szny., III. 140.
Henszlmann Imre, III. 411.
Hentz János, III. 127.
Herach Celesztin, III 313.
Heraclides, I. 95.
Herberstein Erneszt, I. 200, 204, 222, 235, 236, 240, 254, 255, 259—266, 280, 281, 284, 286, 305, 306, 308, 310, 311, 321, 336. III. 86, 121, 122, 170, 171, 196, 205, 455.
Herbeville, I. 218, 219.
Hercu szny., I. 27.
Herczeg szny., III. 140.
Herczegh (szekesői) család, I. 69.
Herdegen Ferencz Bernát, I. 200.
Herédi György, I. 364.
Herman Ottó, I. 28, 149. III. 479.
Hermina főherczegnő, III. 151.
Hernyós, III. 441.
Herodotosz, I. 6.
Herrich Károly, II. 212, 214—218, 220—222, 224, 289, 290, 293, 297, 317, 327, 329 332, 348.
Herrl József, III. 499.
Herzl Fülöp, III. 204.
Herzl Zsigmond, III. 520.
Hess András, III. 343.
Hessen-Homburg ezred, III. 105.
Hesz János, III. 32.
Heszler Ferencz, III. 191.
Heszler József, II. 78, 80, 175, 204.
Heszlényi József, III. 240, 379.
Hetényi, III. 377.
Hetényi Albert, III. 20.
Hetényi János, I. 40, 54, 354.
Hetzelsdorf, III. 103.
Heuduschka József, III. 306.
Hevenessy Gábor, I. 281.
Heves vm., I. 69, 150, 305, 307, 312, 318, 349, 350.
Hevesy Péter, III. 20.
Héderváryak, I. 69.
Hédervári Miklós, I. 49.
Hétvékásné, I. 349, 357.
Hézső Sándor, III. 359.
Híd, I. 241.
Hídjövedelem, III. 124, 128.
Hídnyitások, III. 515.
Híd-utcza, I. 236.
Hideg szny., III. 140.
Hihalmi Athanáz, III. 20.
Hieronymi Károly, II. 291, 294, 340, 349, 350.
Hild Károly, II. 82, 130.
Hildegarde, III. 406.
Hilleprand Pál, I. 291.
Himlőjárvány, III. 205.
Himlőoltás, II. 193. III. 185, 205, 251.
Himvarró szny., III. 140.
Hintószeg, I. 32.
Hírlapok, II. 125. III. 351—358.
Hírlap levelezők, III. 351, 352.
Hírnök szny., III. 140.
Hirth Antal, III. 407.
Hirtenfeld, I. 370. II. 20. III. 102—104.
Hirtling Mari, III. 389, 391, 393.
Hisen Borbála, I. 344, 349, 352.
Hiskedi szny., I. 27.
Hitelügy, III. 517.
Hitfelekezetek, III. 3—43.
Hitoktatás, III. 17, 252—254.
Hitoktatók fizetése, III. 253, 254.
Hitvita, I. 116, 118. III. 13.
Hobart, Hobiárt pasa, I. 114.
Hoberdanecz János, I. 96.
Hobohm Henrik, II. 290.
Hochberg Ferdinánd, III. 202.
Hochenried Vilmos, I. 333.
Hochstätt, I. 216.
Hodács György, I. 369.
Hódi György, I. 359.
Hodics, III. 146.
Hódy Ferencz, III. 65, 232, 267, 284.

Hódy Imre, I. 382, 387. II. 84, 122. III. 18, 48, 74, 90, 246, 521.
Hódy István, III. 426.
Hódy László, III. 240.
Hódy Sándor, III. 117.
Hód-Mező-Vásárhely, I. 72, 113, 150, 223, 233, 315, 342, 383. II. 13, 24, 25, 29, 53, 105, 106, 116, 122, 132, 205, 208, 213, 222, 300, 314, 322, 323, 325, 341. III. 34, 43, 260, 266, 453, 458, 517, 514.
Hód helység, I. 72.
Hodász, I. 32.
Hodosy Imre, I. 283.
Hoduka, I. 27.
Hoffer Endre, III. 332, 333, 359.
Hoffer Károly, III. 194, 240, 379.
Hoffmann Antal, I. 243.
Hoffmann Borbála, I. 243.
Hoffmann Judit, III. 308.
Hoffmann Károly, III. 181.
Hoffmansegg gróf, I. 365, 388. III. 458.
Hoffner Mátyás, III. 452.
Hogger János, III. 406.
Hóhér, III. 70, 82, 88, 130.
Hokus sznv., I. 27.
Holecskó Gábor, III. 21.
Hollandia, III. 168.
Holitsch Léb, III. 305.
Hollósvár, I. 72.
Holt-Tisza, I. 257, 271.
Homer Sebestyén, III. 265.
Homo sznv., III. 140.
Homok, III. 295.
Homoki sznv., III. 140.
Homokai László, III. 391.
Homokainé Barna Mari, III. 391.
Homor István, III. 331, 333.
Honorius (III.) pápa, III. 10.
Honter János, III. 344, 346.
Hoós Margit alapítvány, III. 338.
Honvéd-egylet, III. 159.
Honvéd-menház, III. 152, 153.
Horányi Elek, III. 344, 345, 347.
Horgos, I. 22, 24—26, 323—325, 379, II. 135, 137, 140, 142, 143, 156, 179, 266, 341. III. 31, 32, 91, 183, 204, 207, 502.
Horkin Venczel, III. 107, 454.
Hornyik János, I. 9, 66, 130, 137, 161, 162, 164, 165, 169, 175, 185, 200, 209—211, 213, 214, 216—218, 222. III. 36, 464, 496.
Horogszeg, I. 69, 71, 72.
Herogszegi sznv., III. 140.
Horovitz Katalin, III. 306.
Hort Mátyás, III 307.
Horvát sznv., III. 140.
Horváth András, III. 359.
Horváth Bertalan, I. 128, 129.
Horváth Czirill, II. 70, 120. III 10, 321, 349, 359.
Horváth Eleázár, I. 160.
Horvát Ferencz (Nagy), I. 123.
Horváth Ferencz, III. 392, 393.
Horváth Fortunát, III. 24.
Horváth Gyula, II. 350.
Horváth György, III. 189.
Horváth Illés, III. 288.
Horvát István, I. 36, 54.
Horváth István, I. 356. III. 367.
Horváth János, I. 176. III. 268, 359.
Horváth József, III. 456.
Horváth Lajos, III. 521.
Horváth Marczi, III. 14.
Horváth Mátyás, I. 351.
Horváth Mihály, I. 33, 37, 40, 43, 45, 49, 72—76, 87, 96, 100, 159, 169, 188, 190, 193, 298. II. 109, 115, 155, 166—170. III. 54, 115, 155, 224, 309, 359, 406, 418.
Horváth Mihály-utcza, III. 518.
Horváth Péter, III. 456.
Horváth Sándor, III. 238.
Horváth Zsigmond, III. 126.
Horvát inségesek, III. 151.

Horvát (palóczi, plavnai) család, I. 54, 79, 153, 207.
Hosiouer, I. 25.
Hospes, hospites, I. 37—41, 47, 52, 53, 55, 57, 65. III. 55, 92, 108. 417—419, 422, 477.
Hosszú fuvar, I. 193.
Houchard Ferencz, II. 136, 160.
Hóvihar, II. 24, 265.
Högyösi sznv., III. 140.
Hrozukov (Trencsén vm.) I. 369.
Hualata sznv., I. 27.
Houchin tábornok, I. 189.
Hubai sznv., I. 241.
Hubay Gusztáv, III. 387, 392.
Hubenai Ferencz, III. 371.
Hubenay János, III. 374.
Hubert Dávid, I. 368.
Hubert Tádé, III. 358.
Hubiás aga, I. 109.
Hueber János Konrád, I. 241, 257.
Hullaház, III. 206.
Humanyi József, I. 369.
Hummer Nándor, I. 20.
Hunfalvy János, II. 306.
Hunfalvy Pál, I. 16. 38. III. 418.
Hungária szálloda, III. 155.
Hunnok, I. 6, 12, 15, 27, 28.
Hunyad vm., II. 341.
Hunyadi huszárok, II. 119.
Hunyady János, I. 35, 36, 49, 60, 61, 68, 71—75, 81, 88, 158. III. 224, 481, 493, 500.
Hunyady László beszterczei gróf, I. 35, 75.
Hunyady László, I. 255, 256.
Hunkár Antal, II. 128, 132, 139.
Hurvitz, II. 186.
Hús árak, III. 504.
Huss János, I. 80.
Huszár Mihály, III. 356, 409.
Huszka György, I. 297. III. 25, 26, 279, 359.
Huszka Ödön, III. 404.
Huszta sznv., III. 140.
Huszta Ferencz, I. 364.
Huszta Pál, III. 478.
Hutiray Károly, II. 182.
Hutter Antal, III. 359.
Huyn János Ferencz József, I. 178. 181, 202, 205, 226, 227.
Hütter Margit, III. 308.
Hwgye sznv., III. 140.
Hwgyesy sznv., III. 140.
Hwgyes sznv., III. 140.
Hwgyce sznv., III. 140.
Hwruat, I. 27.

Ibn Daszta, I. 37.
Ibrahim bég, I. 114.
Ibrahim Iliasz, I. 112.
Ibrahim nagyvezér, I. 92, 94.
Ibrahim pasa, I. 114, III. 421.
Ibrahim szultán, I. 119.
Ibrány, I. 32.
Idogdi sznv., I. 27.
Idéző pecsét, III. 60.
Ifjúsági kör, III. 150, 159, 163.
Igaz Anna, III. 232, 277, 279, 280.
Igaz Antal, III. 112.
Igaz István, I. 369.
Igaz Mihály, I. 81. III. 139.
Igási sznv., III. 140.
Igmánd, II. 174.
Igmándy őrnagy, II. 137, 143.
Ihász sznv., III. 140.
Iklódi sznv., III. 140.
Iktató könyvek, III. 63.
Ilas sznv., III. 140.
Ilia János, I. 364.
Ildefensus Castillo Jakab, III. 210.
Ilics Áron, III. 303.
Illés sznv., III. 140.
Illok, I. 120.
Illosvay Imre, I. 213, 221.

Illyés Ágoston, III. 246, 255, 266, 269—272, 277, 288, 292, 300.
Imes szny., I. 27.
Imre szny., III. 140.
Imre Antal, III. 423.
Imre István, III. 34, 177.
Inas iskolák, III. 255, 297, 298, 470.
Incze (III.) pápa, I. 18. III. 3.
Incze (VI.) pápa, I. 339.
Incze (X.) pápa, I. 278. 293.
Inczédy, II. 182.
India, III. 179.
Indus folyó, III. 167.
Ingatlanok árai, III. 508.
Ingyenes földek I. 301.
Ingyen iskola, III. 286, 288, 289.
Ingyen-utcza, I. 184.
Inség, II. 16, 20, 56, 223, 243—247. III. 437, 438, 505.
Inque szny., I. 27.
Interdictum, I. 83.
Ipar, III. 449—492.
Iparczikkek árai, III. 507.
Ipariskola, III. 159—161, 328.
Iparkiállítás, III. 475.
Iparosok emlékirata, II. 252.
Iparosok száma, III. 450, 472—474.
Iparos ifjak képző- és segélyző egyesülete, III. 196, 472.
Iparosok köre, III. 162.
Ipartársulatok, III. 472.
Iparvállalatok, III. 487—492.
Ipolit szny., I. 27.
Ipolyi Arnold, I. 29, 340, 341. III. 411.
Iratos szny., 140.
Irányi Dániel, II. 304.
Irinyi Bertalan, II. 126, 134, 136.
Irinyi Sándor, III. 331.
Irni olvasni tudók, III. 259, 260.
Irók, III. 351, 352, 354—360.
Isaszegh, II. 89.
Isaudi, I. 27.
Iskolák, I. 116. II. 55, 203, 256, 258, 326. III. 22, 35, 171, 173, 174, 177, 186, 223—338.
Iskolai Lapok, III. 357.
Iskolaszék, III. 248, 261—263.
Iskolai bizonyitványok, III. 254, 255.
Iskolai értekezletek, III. 254.
Iskolai felszerelések, III. 251.
Iskolai főigazgatók, III. 243, 244.
Iskolai helyi igazgatók, III. 245—247.
Iskolai rendtartások, III. 248—263, 313, 326.
Iskolai szünnapok, III. 250.
Iskolai vizsgák, III. 250.
Iskolába járók száma, III. 255, 261, 272, 278, 282, 285, 287, 289, 290, 300, 303, 304, 307.
Iskolás szny., III. 140.
Islik major, III. 129.
Ismétlő iskolák, III. 296, 297.
Ispán szny., IIII. 140.
Istenes szny., III. 140.
István (IV.) király, I. 38.
István nádor, II. 73. III. 114.
István József, III. 112.
Istvánfi, I. 49, 87, 92—97, 111, 114, 129, 131, 133, 250. III. 36, 138, 169, 170, 420, 477, 494.
Iszák regiment, II. 22. III. 148.
Iszkender Cselebi defterdár, I. 92. III. 421.
Iszkiledsi basi, I. 120.
Italok ára, III. 505.
Itczés József, III. 304.
Itwan szny., I. 27.
Iván Nándor, III. 360, 388, 389.
Ivánkó szny., 140.
Ivánkovics János, III. 343, 473.
Iványi Andor, III. 360.
Iványi Erzsébet, I. 152.
Iványi István, I. 206, 299. III. 14, 113, 174, 360.
Ivó viz, III. 214, 215.
Iwanus szny., I. 27.

Iwedi sznv., I. 27.
Izlam aga, I. 160.
Izrael Márk, III. 37.
Izsó Miklós, III. 409.

Jablonovszky, II. 169.
Jablonszky János, III. 295.
Jacobus di Marchia, III. 11.
Jahja-pasa-zádc, I. 94.
Jahl János, I. 368.
Jajcza, I. 88.
Jakab Lajos, III. 398.
Jakab Márk, III. 37.
Jakabfi Péter, I. 143.
Jakab praenestei püspök, I. 34.
Jakabfalvi Román, III. 24.
Jakhó János, III. 66.
Jakobovits Gyula, III. 360.
Jaksics Salamon, III. 358.
Jakus-köz, I. 79.
Jakusits Tamás, I. 129.
Jollosits András, III. 359.
Jamniczky Gellért, III. 21.
Janesika, I. 265.
Janesó Pálné, I. 344, 349, 352.
Jani János, III. 386.
Janiki Dániel, III. 499.
Janikievity József, III. 499.
Janikievits Tamás, III. 303.
Janka Mari, III. 375.
Jankau sznv., I. 27.
Jankó György, III. 74.
Janno sznv., III. 140.
Janus sznv., I. 27.
Janus Pannonius, I. 69, 76.
Janusti sznv., I. 27.
Japuh sznv., I. 27.
Javítóház, I. 381. II. 21. III. 62.
Javító-intézet, I. 238. II. 21.
Jazygok, I. 9, 12.
Jákó sznv., III. 140.
Jákóhalma, I. 318.
Jámbor sznv., III. 140.
Jámbor Katalin, I. 358.
Jámbor Pál, II. 288. III. 355.
Jámbori György, III. 396.
Jámbori Jakab, III. 402, 405.
János mester, alkanczellár, I. 78.
János (XXII.) pápa, I. 339.
János Zsigmond fejedelem, I. 99.
Jánosi Emil, III. 382, 388, 389.
Jánosi Gábor, III. 391, 392.
Jánosi Vilma, III. 397.
Jánoska Nándor, II. 54.
Jány Ferencz, I. 207. III. 34.
Járványos kórok, III. 185, 186.
Jász Lőrincz, III. 20.
Jászay Árpád, III. 399.
Jászay Pál, I. 250. III. 49, 106, 277, 421.
Jász-Apáti, I. 318.
Jászberény, I. 12, 162, 302. II. 205. 206.
Jászberényi Gáspár, III. 20.
Jászkunok, I. 45, 303, 313, 316, 318, 383.
Jászó, III. 19.
Jávorfi Tivadar, III. 391.
Jázova, III. 146.
Jegyzők, III. 70, 74, 80, 81.
Jegyzőkönyvek, III. 69.
Jeiteles Simon, III. 306.
Jekel Amál, III. 388.
Jelentsik Vincze, II. 86, 88.
Jellachich, II. 107, 111, 126.
Jenei főkapitány, I. 263.
Jeney Imre, III. 359.
Jenei Pál, III. 341.
Jenovácz Jován, I. 329.
Jericho, III. 441.
Jerney János, III. 11, 17, 359, 410.
Jeruzsalem, III. 187.
Jeruzsalemi ispotályosok, I. 34.
Jettim József alapítvány, III. 117, 199.
Jezsuiták, I. 207, 257, 279—282, 299. III. 311.

Jéger (Vadász) Emánuel III. 359.
Jéger Emilia III. 308.
Jéger Imre, III. 245, 268.
Jéger József, II. 23. III. 245, 246, 250, 255, 267, 268, 300, 304, 358.
Jégverés, II. 230.
Jégzajlás, II. 310.
Jó Ferencz, III. 407.
Jó György, III. 461.
Jó János, III. 407.
Jó Katalin, III. 279.
Jocan sznv., I. 27.
Jogakadémia, II. 28, 256, 260. III. 317, 318, 401.
Jogszokások, III. 60—63.
Johanniták, III. 187.
Jókai Mór, II. 119.
Jókainé, III. 391.
Jókezű sznv., III. 140.
Jombart Emil, II. 216, 229, 233. III. 158, 385.
Joó József, III. 114.
Joó Pál, II. 14.
Jordán malom, II. 205.
Joseffi Vilmos, III. 306.
Josephstadt, II. 173, 234. III. 354.
Jósity Tamás, I. 364.
Jószág létszám, III. 425, 432, 435.
Jótékony egyletek, III. 151—154.
Jótékony nőegylet, III. 151, 152.
Jován czár, I. 91. III. 494.
Jovánovits, III. 483.
Józsa Ferencz, III. 462.
Józsay János, III. 67, 341.
József császár, I. 52, 228, 238, 241, 369, 371, 380—385. II. 123, 201, 205. III. 9, 18, 19, 25, 32, 35, 37, 62, 64, 70, 71, 76, 89, 91, 101, 109, 125, 137, 143, 174, 206, 266, 268, 313, 314, 364, 428, 497, 505, 510.
I. József király, I. 225, 252, 262, 269, 270, 308. III. 91.
József nádor, II. 21, 44. III. 113, 151, 322.
József főherczeg keserűvíz, III. 215.
József lotharingi herczeg, II. 21. III. 18, 206, 445.
Jövedelmi források, III. 120—130.
Judex sznv., III. 139.
Jugenitz Antal, II. 20. III. 103.
Jugenitz Ferencz, I. 368. III. 103.
Juhász Károly, III. 392, 393, 396.
Juhász (Melius) Péter, I. 130. III. 345, 346.
Juhos sznv., III. 140.
Juhos gazdák, II. 46. III. 139, 420, 421.
Juraskó mérnök, I. 365.
Jurinácz Péter, I. 215.
Juszuf budai pasa, I. 141.

Kaczvinszky János, III. 374, 375.
Kaeser Kristóf, III. 124.
Kaeskovics Lajos, I. 212.
Kailing József, III. 268.
Kaily Gergely, I. 329.
Kajgonya, I. 234. III. 60.
Kajkán, I. 41.
Kajla, III. 61.
Kalapos czéh, II. 86. III. 456.
Kali Anna, III. 382.
Kalmár sznv., III. 140.
Kalmár József, III. 369.
Kalmár Márton, I. 81, 83. III. 65, 139.
Kalmár Pál, III. 35.
Kalocsa, I. 18, 113, 169, 177. III. 131, 234, 235, 294.
Kalocsai érsekség, I. 18, 19, 34, 46, 119, 277, 278. III. 3.
Kalocsányi Antal, III. 388.
Kalomár sznv., III. 493.
Kaltschmidt Ábrahám, I. 166. III. 29, 206, 427, 428.
Kamancz, III. 441.
Kamanczy Benedek, III. 65, 139.
Kamarai igazgatóság és felügyelőség, I. 144, 145, 148, 149, 197—200, 241, 249—255, 258—260, 262, 264.

Kamarás, I. 324.
Kamber-bég, I. 114.
Kamenicz, I. 46, 82. III. 5.
Kamocsay Erzsébet, III. 308.
Kamocsay Imre, III. 278, 290.
Kamsári sznv., III. 140.
Kanász-utcza, II. 201.
Kancsalszél, III. 295.
Kanizsa, I. 79, 107, 206, 211, 383. II. 30, 84, 129, 130, 137, 142, 143, 168, 212, 213, 322, 328, 341. III. 35, 146, 458, 482, 485, 513.
Kanizsai sznv., III. 140.
Kankó, III. 468.
Kankóczi Ferencz, III. 461.
Kanyaró, III. 185.
Kapitány István, III. 277, 278.
Kapitányok, III. 74, 75, 81, 90.
Kapitányság (tanyai), I. 66.
Kaplan Antal, III. 306, 402, 404.
Kapócsiné Anna, III. 393.
Kaposvár, I. 159, 177.
Kapronczа, I. 369.
Kapusi sznv., III. 140.
Kara sznv., I. 175, 234. III. 140.
Kara Ferencz, III. 426.
Kara György, III. 461.
Kara Janko, I. 329.
Kara Pál, III. 123, 125.
Kara Musztafa, I. 158.
Karahomoki erdő, III. 447, 448.
Karatelek, III. 426.
Karai László, III. 343.
Karácson sznv., III. 140.
Karácsonyi Imre, III. 268, 300, 316, 319, 349.
Karácsonyi Ferencz, III. 87.
Karácsonyi Gyula gr., III. 522.
Karád, I. 32.
Karádi Pál, III. 346.
Karánsebes, I. 182, 242.
Karczag, III. 172, 174, 573.
Karcsai, III. 354, 359.
Karcsanyéki, III. 354, 359.
Karcsú Arzén, III. 369.
Kardos sznv., III. 140.
Kardoss János, III. 358.
Karger Károly, II. 205.
Karlóczai béke, I. 182, 194, 205, 231, 239.
Karlovcsanin Pejo, I. 329.
Karlovicz, II. 74.
Karmazsin csizma, I. 149, 160.
Karmeliták, I. 46. III. 28, 224.
Karócza, II. 208.
Karom, III. 441.
Kaschnitz József, III. 364.
Kaskötő sznv., III. 140.
Kassa, I. 36, 61, 84, 120, 147, 178, 235. 250, 267. II. 103, 231, 243, 260, III. 317, 343, 351, 364, 388, 440, 493, 509.
Kassay Adolf, III. 61.
Kasza sznv., III. 140.
Kaszás sznv., III. 140.
Kaszás Jakab, I. 81. III. 139.
Kaszinó, II. 27, 38, 39, 41, 183, 252. III. 156—159, 342, 372, 377.
Kaszó sznv., III. 140.
Kaszta Jakab, III. 35.
Kaszta János, I. 364.
Kaszta Péter, III. 276, 299.
Katacsics János, I. 364. III. 265.
Katacsics Pál, I. 363.
Kataszter, II. 177. III. 435.
Kathofferin Mária, 122.
Kató sznv., III. 140.
Katona sznv., I. 142. III. 140.
Katona Antal, III. 359.
Katona Dénes, III. 316, 320, 349, 358.
Katona Ferencz, I. 344, 345, 348—350, 352.
Katona István, I. 18. III. 4, 28, 224, 420.
Katona János, III. 360.
Katona Pál, II. 204.
Katonai beszállásolások, I. 187—191, 193, 194, 199.

Katonai élésház, I. 188, 189, 194, 195, 252.
Katonai kórház, III. 196, 197.
Katonai requisitiók, II. 174.
Katonai rögtönítélő törvényszék, II. 193.
Katonai szolgálmányok, I. 370, 385. II. 20, 174. III. 49.
Katonai ügyek, III. 101—106.
Katonai végrehajtások, II. 235, 242.
Katós sznv., III. 140.
Kazafölde, I. 32.
Kazali Imre, I. 19. III. 3, 278, 360.
Kazari Ádám, I. 357.
Kazi Erzsébet, I. 202.
Kazi Gergely, I. 364.
Kazinczy Ferencz, III. 384.
Kazinczy-ünnep, II. 230. III. 354.
Kádár sznv., III. 140.
Kádárok czéhe, III. 457.
Káka sznv., III. 140.
Káldy Gyula, III. 393.
Kállai János, I. 85.
Kállay Ödön, II. 350, 352. III. 54.
Kállay Rezső, III. 393.
Kálló József, I. 369.
Kálmán sznv., III. 140.
Kálmán király, I. 340.
Kálmán György, III. 374.
Kálmán István, I. 307, 308.
Kálmánesa, I. 137.
Kálmány Lajos, I. 28, 213. III. 144.
Kálnoki Pál, III. 522.
Kálósy Lipót, III. 311, 332, 359.
Kálvária kápolna, III. 183.
Kántor sznv., III. 140.
Kántor Gerzson, III. 368.
Kántor bormérés, III. 125.
Kántor pénz, III. 61.
Kántor semlyékje, I. 322.
Kántor Katicza, III. 373.
Káplányok, III. 230, 253, 254.
Kápolnák, III. 6—9, 83, 174.
Kápolna-utcza, I. 184.
Kápolnai János, III. 396.
Kápolnás sznv., III. 140.
Kárász Anna alapítvány, III. 337.
Kárász Benő, II. 49, 53, 78, 86, 94, 173, 182, 231, 235, 383.
Kárász Géza, III. 115.
Kárász István, I. 378, 387. III. 73, 76.
Kárász Miklós, I. 320, 323—325. III. 48, 49, 81, 117, 119, 126, 176, 408.
Kárászné Nagy Rozál, III. 151.
Kárász-utcza, I. 237. II. 131.
Károly Gusztáv bádeni őrgróf, I. 187, 188.
Károly (I.) király, I. 43, 44, 47, 49, 53, 82. III. 10.
Károly (III.) kir., I. 52, 225, 235, 236, 238, 239, 255, 256, 263, 265, 269, 275, 286, 288, 293—295, 300, 306, 308, 318, 322, 353, 369, 376, 378. III. 32, 34, 48, 57, 171, 174, 347, 362, 406, 451, 452, 465, 466, 501, 502.
Károly (V.) császár, I. 351.
Károly főherczeg, III. 101.
Károlyi Antal gr., III. 243.
Károlyi Árpád, I. 106, 164, 167, 168.
Károlyi Ilona, I. 359.
Károlyi István báró, I. 170, 172.
Károlyi Kornél, III. 20.
Károlyi Lajos gróf, II. 31.
Károlyi Lajos, III. 382.
Károlyi Sándor gróf, I. 210, 218, 222, 243, 309, 375. II. 231, 305, 309. III. 54, 101, 115, 151, 438, 522.
Károlyváros, II. 16. III. 103.
Káromkodás, III. 86, 87.
Kárpáti Zoltán, III. 391.
Kászon pasa, I. 114, 128, 131.
Kászonyi hegy, III. 443.
Káta sznv., III. 140.
Kátai Gábor, III. 172, 174.
Kátai Ferencz, II. 133.
Kátay Mihály, III. 60, 86.
Káthay László, I. 50.

Kávéház, III. 125, 157.
Kázmér Imre, III. 20.
Kechtelek, I. 310.
Keczkés, II. 212.
Kecskemét, I. 9, 21, 30, 80, 120, 130, 145, 151, 162, 164, 165, 175, 210, 211, 213, 214, 216—218, 221, 223, 237, 258, 287, 311, 380. II. 54, 94, 106, 193, 315. III. 69, 88, 260, 307, 434, 464, 475, 495.
Kecskemétthy Auréi, III. 355.
Kecskeméti Gellért, III. 20.
Kecskeméti János kanonok, I. 81.
Kecskeméti, lásd: Radoszavlyevity.
Kecskés Károly, III. 388.
Kecskés Róza, III. 387.
Keddenháló sznv., III. 140.
Kegyúri jogok, I. 54, 61, 272, 277, 281—283, 285, 286, 288—297, 304, 331, 385. II. 123. III. 5, 6.
Kekto, I. 24.
Kelecsényi Lambert, III. 24, 288.
Keleffi Dénes, III. 20.
Kelemen Ádám, I. 316.
Kelemen István, I. 363. III. 253, 272, 273, 280.
Kelemeny Jánosné, III. 307.
Kelemen László, II. 13. III. 366, 367. III. 369.
Kelemenné Sólyom Ottília, III. 280, 281.
Keleti Károly, II. 260, 268, 343.
Keleti László, III. 391.
Keletiné Teréz, III. 391.
Kelferstein, III. 115.
Keller Lénárd, III. 457.
Keller Mihály, III. 279.
Kemálpasazáde, I. 94. III. 493.
Keméndy Ferdinánd, II. 78. III. 90, 354, 359, 385.
Keméndyné Drucker Irma, III. 238, 308.
Kemény sznv., III. 140.
Kemény János, III. 368.
Keményítő gyártás, III. 487, 490.
Kempelen Győző, II. 230, 234. III. 235, 354, 359, 385.
Kempelen Tóth Riza, III. 360.
Kende Kanut, II. 294, 295, 311, 313, 322, 350.
Kende Tibor, II. 350.
Kendy Gusztáv, III. 388.
Keno sznv., I. 27.
Kenyér árak, III. 504.
Kenyés, III. 202, 203, 208.
Kenyő sznv., III. 140.
Keppich Ábrahám, I. 240. III. 36.
Keppich Jakab, I. 240. III. 36.
Kerchelich, III. 225.
Kerek-utcza, III. 139.
Kerekes sznv., III. 140.
Kerekes czéh, III. 450.
Kerekes homokja, III. 427.
Kerektou, I. 25.
Kerela, I. 344, 349, 350.
Kerepes sznv., III. 140.
Kereset sznv., III. 140.
Kereset, I. 37, 322. III. 29, 426.
Kereskedelem, III. 493—503.
Kereskedők, I. 58. III. 98.
Kereskedők kirablása, III. 495.
Kereskedelmi iskola, II. 123. III. 328.
Kereskedelmi és iparbank, II. 287.
Kereskedelmi kaszinó, III. 158.
Kereskedelmi szakoktatás, III. 298.
Kereskedelmi testület, III. 499, 500.
Keresztes sznv., III. 140.
Keresztes János, III. 226.
Keresztesek, I. 37. 74, 88—90. II. 160, 161.
Keresztély Ágoston esztergomi herczegérsek, I. 236, 281, 283, 292.
Kereszténységi pénz, III. 422.
Keresztur, I. 48. II. 143, 341. III. 146.
Keresztúri sznv., III. 140.
Kerékgyártók, III. 452.
Kerékgyártó Árpád, III. 151.
Kernweisz Miklós, III. 489.

Kerstin Siván, I. 363.
Kertbeny Károly, I. 166. III. 356.
Kerny Imre, II. 78.
Kernyi Sándor, III. 48.
Kertész József, III. 360.
Kertész László, II. 203.
Kesedi sznv., I. 27.
Kesut sznv., I. 27.
Keszler Lőrinez, I. 368.
Keszthely, I. 16.
Keszy József, III. 373.
Ketten Henrik, III. 241, 387, 403.
Keubi, III. 477.
Kenereg, Kewereg sznv., I. 27.
Keve vm., I. 45.
Kevi, I. 91.
Kezery Ferencz, III. 93.
Keztyűs sznv., III. 140.
Keztyűsök, III. 469.
Kékfestők, III. 458, 459.
Kéményseprők, III. 457.
Kényeszeg, I. 32.
Kényszer iskolázás, III. 257, 261.
Kénytelen, II. 180.
Képesi József, II. 210. III. 355.
Képezdei tanárok, III. 233, 234, 238.
Képezdei tanárok fizetése, III. 233.
Képezdei növendékek létszáma, III. 234, 238.
Képíró sznv., III. 140.
Képíró Bálint, III. 226.
Képíró István, III. 226, 405.
Képtárlat, III. 407.
Képzőművészetek, III. 405—413.
Kér, II. 163.
Kérdő Anna, III. 88.
Kéri János püspök, I. 119. III. 15.
Kéri Kata lyuka, I. 32.
Kérős sznv., III. 140.
Késes czéh, III. 457.
Késmárki Nagy János, II. 200.
Kétérköz, I. 166. III. 443.
Kétnejűség, III. 58.
Kézai Simon, I, 12, 17, 20.
Kézsmárky Mari, III. 394.
Kézműveshank, II. 287.
Khadim Ali bég, I. 126, 128.
Khaich Lajos, I. 241.
Khazarok, I. 28.
Khell András, III. 121, 124.
Khlevényi Pál, I. 368.
Khlósz Mátyás, I. 317, 357, 358, III. 70.
Khoszrev ben Abdullah, I. 112.
Kiadások, III. 115—118, 130—136.
Kian Kristóf báró, I. 306, 316,
Kiállítás, II. 277, 288. III. 475, 476.
Kibling József, III. 361.
Kiczingh György, I. 305. III. 96.
Kicsiny sznv., III. 141.
Kigyós puszta, I. 87, 317.
Kikinda, II. 92, 93, 112, 115, 116, 122, 331, 340, 341, 352.
Kila, I. 162.
Kilényi Dávid, III. 370, 371, 375.
Kinizsi sznv, III. 141.
Kinizsi Pál, I. 50, 83, 85—87. III. 93.
Kingécz, I. 286, 309.
Kinvallatások, III. 61, 62.
Kipfelhauser, II. 233.
Király sznv., III. 141.
Király-alap, III. 332, 337.
Királyhalom, I. 21, 22.
Király Ádám, I. 232, 258, 305, 307, 309, 312, 332.
Király Demeter, III. 427.
Király János, I. 253, 299. III. 371.
Király Julia, III. 384, 392.
Király Teréz, III. 384.
Királyi bér, III. 94.
Királyi biztosok, I. 332—334, 367, 369. II. 19, 22—24, 241, 263, 264. III. 63, 68, 71, 73, 75, 76.
Királyi tanács, I. 44, 45, 76, 78, 87, III. 93.
Királyi kisebb haszonvételek, I. 60.
Kirchbaum, I. 222, 223.

Kiriák György, I. 368.
Kirschner őrnagy, II. 91.
Kis sznv., III. 141.
Kiss Anna, III. 87.
Kis Antal, III. 387.
Kis Áron, III. 230, 231, 243, 248.
Kiss Dávid, II. 287. III. 338, 499, 519.
Kiss Ernő, II. 101, 108, 115, 116.
Kiss Gerard, III. 24.
Kiss Illés, I. 321. III. 461.
Kis István, I. 64, 115—117. II. 83. III. 20, 33, 34, 227, 229, 230, 345, 346, 361.
Kiss János, III. 100, 482.
Kiss József, II. 27, 85, 122. III. 48, 65—67, 81, 212, 246.
Kiss Kálmán, III. 371.
Kiss Károly, II. 49. III. 406.
Kis Lajos, III. 219.
Kis Maris, III. 58.
Kiss Márton, III. 216, 467, 489.
Kiss Mihály, I. 202.
Kiss Miklós, I. 130, 231.
Kis Misa, I. 213, 218.
Kiss Sámuel, III. 398.
Kiss Sándor, III. 360.
Kis Tóth Ferencz, III. 43.
Kiss Viktória, III. 201.
Kismarton, III. 260.
Kislaki (Kleinmann) Mór, III. 360.
Kislukács Urbán, III. 226.
Kisbírák, III. 63, 70, 73.
Kisdedóvó, II. 41, 73, 239—242. III. 382, 386.
Kisfaludy-társaság, III. 133.
Kis Kampó, I. 109.
Kislathrán-utcza, I. 61. III. 139.
Kiseprűzés, III. 88.
Kispest, III. 129.
Kisszállás, I. 318.
Kistelek, I. 243, 310, 322, 333, 374, 375. II. 12, 17, 21, 23, 28, 50, 110, 116, 122, 168, 202, 341. III. 35, 73, 82, 91, 120, 121, 125, 204, 207, 217, 318, 447.
Kis-Tisza, I. 32, 184, 330.
Kis Vuk, I. 266.
Kis-Zombor, I. 233.
Kiviteli gőzmalom, II. 205.
Klapka György, III. 115, 154.
Klauzál Gábor, II. 45, 46, 48, 49, 53, 74, 89, 90, 236, 251, 252. III. 53, 54, 114, 115, 180, 360, 406, 433, 517, 518.
Klauzál Imre, III. 360.
Klauzál Mária, III. 239.
Klauzál-tér, II. 271.
Klagenfurt, II. 237.
Klár József, III. 392.
Klár Lajos, III. 382.
Klárné Angyal Ilka, III. 392, 396, 397.
Klárafalva, I. 108, 309. II. 206, 213, 341.
Klein Jakab, III. 306.
Kleinburg báró, I. 258.
Kleinmann Lipót, III. 355, 396.
Klekner János, III. 499.
Klempay Tamás, I. 378. III. 48, 81, 315, 317.
Klestinszky László, III. 400.
Klégli Ferencz, III. 358.
Klobucsár András, III. 360.
Klohammer Ferencz, III. 358.
Kloibert, II. 136.
Klopodia, III. 146.
Kmetty István, III. 354.
Knauz Nándor, I. 18, 25, 27, 29, 30, 44, 49. III. 477.
Knáisz Mihály, III. 22—24, 227, 228.
Knie József Márton, III. 203.
Kochné, III. 76.
Kocsi sznv., III. 141.
Kocsi Lajos, III. 394.
Kocsiné Ilka, III. 394.
Kocsik árai, III. 507.
Kocsis István, III. 87.
Kocsis János, I. 151, 154. II. 148—150, III. 65, 86, 87, 112.

Kocsis Ferencz, I. 329.
Kocsisovszky Boresa, III. 392, 393, 395.
Kocsisovszky Flóra, III. 378.
Kocsisovszky Jusztin, III. 377, 390, 392, 393.
Koháry István gr., I. 180, 287, 315.
Kohen Ábrahám, II. 86, 192.
Kohen Ábrahámné, II. 161. III. 39, 152, 239.
Kohen Ignácz, III. 124.
Kohen Károly, II. 174.
Kohn Áron, III. 306.
Kohn Bernát, III. 306.
Kohn Vilmos, III. 306.
Kókai István, I. 369.
Kókai Károly, II. 78.
Kókai Mihály, III. 97, 245, 265—267. 433.
Kókainé, I. 360.
Kókainé Farkas Mari, III. 289.
Kolb, III. 88.
Kolb Antal, II. 78, 175. III. 17, 81, 237.
Kolb Ádám, II. 52, 122, 175. III. 81, 296, 359.
Kolb Berta, II. 78. III. 181, 204.
Kolb József, II. 122. III. 113, 433.
Kolb György, III. 60; 121, 122.
Koldús-bíró, III. 191, 197.
Koldús-egylet, III. 159.
Koldúsok, III. 197—199.
Kolin, III. 101.
Kollarity Szávó, I. 363.
Koller, III. 307.
Kollmann Gyula, III. 331.
Kollonits Lipót, I. 207, 279. 281, 298.
Kolonics Alfonza, III. 382, 387.
Kolonics Ádám, I. 180.
Kolowrath, II. 95.
Kolozsvár, III. 93, 239, 260, 343, 344. 351, 367, 368, 475.
Kolozsváry Bertalan, III. 20.
Kolozsváry Sándor, III. 63.
Koltai Virgil, III. 400.
Komárom, I. 50, 220, 341, 369. II. 89, 94, 344.
Komáromy Alajos, III. 382.
Komáromi András, I. 49, 341.
Komáromi Athanáz, III. 20.
Komáromy Lajos, III. 393—395, 398.
Komárominé Eszter, III. 378.
Komáromi Kati, III. 393.
Komlókert, III. 217.
Komocsószeg, I. 32.
Komjáth (Nyitra vm.), I. 368.
Komjáthy György, III. 360.
Komjáthy József, III. 358.
Komlósi sznv., 141.
Komlóssy Ida, III. 374, 384.
Komlóssy Ferencz, II. 41. III. 374, 375.
Komlóssy Paulina, III. 374.
Kompok, I. 264. III. 123, 124.
Kompolár sznv., III. 141.
Komotau, I. 368.
Koncz Sára, I. 344, 345, 350, 351, 356.
Konek Sándor, I. 19. III. 3, 146, 491.
Konkoli Thege Pál, II. 31, 51, 57, 109. III. 232, 256.
Kónya Kristóf, III. 291.
Kónyi János, III. 360.
Konrád (III.) császár, I. 37.
Konrád Izabella, III. 278.
Konrád Keresztély, II. 183, 204.
Konstancz, I. 80.
Konstantinápoly, I. 73, 128, 137. III. 187, 228.
Kont sznv., III. 141.
Konti Franciska, III. 388, 393.
Kontz József, III. 370.
Koós Ferencz, III. 20.
Kopasz sznv., III. 141, 484.
Kopasz Mihály, II. 141.
Koplányi János, III. 358.
Koppéli Adolf, III. 499.
Korabinszky József, III. 25, 138, 143, 503.

Korba György, III. 113.
Koresek Zsuzsa, I. 350.
Koresmajog, I. 60, 198, 254, 257, 259, 265, 271. III. 107, 131.
Koresmák, III. 83, 87, 120, 124, 125.
Koresolyázó egylet, III. 163.
Korda Aranka, III. 278.
Korda Benő, II. 144.
Korda István, III. 293.
Korda János, II. 49, 52, 75, 82, 84, 86—88, 94, 95, 102, 104, 109, 121, 128, 138, 162, 173. III. 113, 161, 359.
Kordáné Vedres Rozál, II. 87, 161. III. 151.
Korecz Orbán, III. 313.
Korencsy Viktor, III. 185, 331.
Korényi András, III. 252, 254, 268, 272, 280.
Korényi György, I. 369.
Kórház, I. 272, 310. II. 11, 15, 20, 27, 52, 236. III. 27, 108, 170, 172, 173. 186—197.
Kórházi ápoltak, III. 195.
Korlát szny., III. 141.
Kornitzer, III. 298.
Kormányos, I. 234. III. 141, 482.
Kornis Károly, II. 125.
Korompay (Krum) Antal, II. 160. III. 359.
Korozsán, III. 483.
Korpona, I. 54, 267, 341.
Korsós szny., III. 141.
Kosak (Macedonia), I. 368.
Kosán, I. 368.
Kosd, III. 479.
Kossuth Lajos, II. 38, 44, 71, 74, 81, 89—91, 106, 108, 110—112, 115, 119—121, 123, 126, 128, 131—133, 135, 137—139, 150, 152, 155, 156, 163—165, 167, 175, 184, 246. III. 53, 54, 62, 114, 115, 491.
Kossuth Lajos-sugárút, I. 237. II. 55.
Kossuth bankjegyek, II. 175, 237.
Kossuth szakáll, II. 181.
Kossuth-utcza, II. 76, 85.
Kossuth ügynökök, II. 182.
Kószó, I. 234. III. 140.
Kószóhegy, III. 443.
Koszorús szny., III. 141.
Koszta Poppe, I. 240.
Kosztovics János, III. 359.
Kotlinszky Antal, III. 390.
Kotolyár Miklós, II. 70, 72, 122.
Kottaner Ilona, I. 30.
Kovachich, I. 35, 51, 67, 74. 76, 249. III. 47.
Kovacsik János, II. 204. III. 137.
Kovács Albert, III. 211, 213, 237, 248, 261, 262, 287, 343.
Kovách Pál, III. 360.
Kovách Sándor, III. 360.
Kovács czéh, III. 450, 457.
Kovács szny., III. 141.
Kovács András, III. 374.
Kovács Dénes, III. 24.
Kovács Elemér, III. 388, 389.
Kovács Emilia, III. 273, 278.
Kovács Ferencz, II. 86. III. 20, 65.
Kovács Imre, I. 132.
Kovács István, III. 35, 281, 286, 405.
Kovács János, I. 12, 219—221. III. 13, 28, 112, 159, 163, 485, 503.
Kovács József, III, 398.
Kovács Lajos, II. 58.
Kovács Márton, III. 34.
Kovács Pál, I. 344, 345, 348, 349, 352. III. 244, 247, 301.
Kovács Rózsa, I. 359. III. 110, 183.
Kovács Zsófia, I. 358.
Kovácsné Budai Laura, III. 396.
Kovácsné Karolin, III. 384.
Kovácsi Károly, III. 374, 375.
Kovázdi Imre, I. 58. III. 65, 139.
Kozma szny., III. 141.
Kőbárány, I. 314, 315, 320. III. 412.

Kőégető-utcza, III. 139.
Kőgolyók, I. 112, 170.
Kökény sznv., III. 141.
Kökény András, I. 349.
Kökényné, I. 344, 346, 348, 349, 351.
Kökényesy, II. 103.
Kölcsei-utcza, I. 237.
Kölcsönfelvétel, II. 268, 291, 297, 298.
Költségvetések, III. 118, 134—136.
Kőmíves-czéh III. 452, 457.
Kőmíves Imre, III. 396, 397.
Kömpöczszállás, I. 65, 304, 317, 319. III. 168.
Kőnig Ferencz, III. 382.
Kőnig József III. 458.
Königrätz, III. 216.
Königsfeld A., III. 360.
Könyves Máté, III. 369, 372.
Könyvesné Erzsébet, III. 378.
Könyvkötők, III. 469.
Könyvtárak, II. 7, 28, 123. III. 19, 132, 150, 157, 159, 237, 318, 332, 341—343.
Könyvkereskedések, III. 361, 362.
Könyvvizsgálók, III. 349.
Köre Ilona, I. 344, 350.
Körmöczíné, I. 360.
Körös sznv., III. 141, 424.
Körösér, I. 320, 323, 374. III. 125.
Kőrösi Ferencz, III. 371, 373.
Körösy Ilka, III. 387, 388.
Kőrösi József, II. 35, 86, 94. III. 23.
Kőrösi Kálmán, III. 382, 386.
Kőrösi Mimi, III. 386.
Kőrösi Péter, III. 117.
Kőrösi Rozália, III. 7.
Körösyné Stromp Katalin, III. 373.
Kőrösi Viktor, II. 271, 297. III. 124.
Körtöltés, II. 277, 279, 282, 284, 290, 291, 292, 302, 303.
Körtvélyes, I. 27, 309. II. 208.
Körtvélytó, I. 20.
Kőszegh, III. 260.
Kőszeghy József, I. 297. III. 7, 41, 253.
Kőszeghy László, I. 297, 385. III. 25, 26, 189, 283, 358, 407.
Kőszentmárton, I. 82.
Köszörűs sznv., III. 141.
Köszörűs Albert, I. 137.
Kötéltáncosok, III. 383.
Kötélgyár, III. 491.
Kötélverő sznv., III. 141.
Kötélverők czéhe, III. 450, 458.
Kővágó sznv., III. 141.
Kővágó telek, III. 426.
Kövecs Mátyás, III. 286, 288, 305.
Kövecs Nándor, III. 272, 273,
Kövecs Rózsa, III. 308.
Kövesy Gyula, III. 281, 394.
Kövessy József, III. 375.
Követek, I. 67, 232, 255, 303, 312, 349. II. 45, 49, 69, 79, 89, 90, 236, 251, 264, 309. III. 47—55, 133.
Követküldés, III. 47—55.
Követválasztás, III. 154—156.
Követútasítások, II. 46. III. 49—52.
Kövezések, II. 52, 205, 217, 256, 269, 271, 514.
Kövezetvám, I. 383, III. 123, 127, 502.
Kövér sznv., III. 141.
Közegészségügy, III. 79.
Közel sznv., III. 141.
Közerkölcsök, III. 86—88.
Közerő, II. 278—288, 298—301, 315, 323, 325—331, 333.
Közgazdaság, III. 417—522.
Közgazdasági kongresszus, III. 162.
Közigazgatás, III. 69—81.
Közkönyvtár, III. 343.
Közkútak, II. 16. III. 84, 214.
Közműveltségi költségek, III. 261.
Közművelődési egyletek. III. 149, 150.
Köztehervíselés, I. 272, 311.
Közrét, I. 304.
Községi adó. Lásd: Pótadó.
Községi háztartás, III. 115—137.

Községi iskolák, III. 258, 259.
Köztisztaság, III. 218.
Közügyi klubb, II. 273. III. 155.
Közvilágítás, III. 218.
Kracin sznv., I. 27.
Kraiczenperger Károly, I. 368.
Krajlen Antal. III. 122.
Krakkó, III. 105.
Kraller Antal, III. 82, 232,
Kraller Miklós, III. 48, 126.
Kraller hegy, III. 443.
Kralovitz (Csehország.): I. 368.
Kramarits János, III. 370.
Krammer Lipót, III. 466.
Krammer Mihály, III. 466.
Krankház, III. 197.
Krapf, I. 260.
Krassó vm., I. 12, 45, 241. II. 120. III. 146.
Krasznay Mihály, III. 386, 388.
Kratochvill Antonia, III. 375.
Král István, III. 384.
Krebsz Mihály, III. 114, 153, 406, 499.
Kreesmáry Alojzia, III. 289.
Kremminger Antal, I. 297. II. 40, 71, 92, 149, 153—155, 176, 231, 358. III. 8, 9, 26, 39, 233, 237, 244—247, 284, 286, 289, 290, 292, 305, 306, 360, 470, 472.
Kremminger György, I. 297, 367. II. 22. III. 7, 359.
Kremminger Francziska, III. 272.
Krenka (Szilézia), I. 368.
Kresztics Balázs, III. 499.
Kriegsan Adolf, III. 322.
Kripták, III. 206.
Kropf Lajos, I. 129.
Krosolcza (Nyitra vm.), I. 368.
Kruppai Kájusz, III. 21.
Kubikosok, III. 147.
Kubinyi Ágoston, III. 343.
Kubránszky László, I. 314. III. 313.
Kucser József, III. 121.
Kudelka Menyhért, III. 16.
Kufstein, II. 173.
Kugler János, II. 222.
Kukli Ferencz, II. 76.
Kúla, II. 83.
Kulcsár György, III. 20.
Kulcsár István, III. 156, 370.
Kuledi sznv., I. 27.
Kulinyi Zsigmond, I. 382. II. 174. III. 37—42, 153, 197, 307, 357, 498.
Kulondus sznv., I. 27.
Kun sznv., I. 64. III. 141.
Kun Antal, I. 66.
Kun Bálint, II.
Kun Gergely, I. 65.
Kun János, III. 240, 241.
Kun Zsuzsanna, I. 322.
Kunok, I. 41, 42, 64—67, 152, 301, 310, 312, 313, 315, 318, 320.
Kun domb, I. 314.
Kunhalom, I. 315.
Kun puszták, I. 152—154, 252, 301—306, 308—311, 317—320, 323, 331, 342, 373. III. 49, 132.
Kun-Szöllős, I. 45.
Kun-uteza, I. 64. III. 139.
Kundman, III. 170.
Kunhegyi Kamill, II. 200. III. 360.
Kunitzer Emánuel, III. 499.
Kupp, II. 167.
Kurtz János, I. 199.
Kurtz Terézia, III. 277, 280.
Kurtuelis, I. 27.
Kuruczok, I. 158, 159, 166.
Kustár Ignácz, III. 238.
Kustiza, I. 25.
Kútak, III. 203.
Kutas sznv., I. 72. III. 141.
Kutasi sznv., III. 141.
Kutassy József, III. 238, 273, 310, 356.
Kuthassy Ambrus, III. 225.
Kuthen, III. 354.
Kuteles sznv., I. 27.

Kúthy Béla, III. 396.
Kutiak Ágoston, II. 290.
Kutyabont, I. 22.
Kutyás, III. 5, 441.
Kutykó András, III. 509.
Kübekháza, I. 54. II. 341. III. 146.
Külső tanács, III. 70, 74.
Külsőszentivány, I. 54, 78.
Külső Szolnok vm., I. 108, 150.
Külterületi építkezések, III. 433.
Külterületi népiskolák, III. 291—296.
Kümmer János, III. 237, 327.
Kürtös sznv., III. 141.
Kürtösi, I. 313.
Kürtösi Dorottya, I. 69.
Kyba vezérőrnagy, I. 209, 210.

Laborfalvi Róza, III. 375.
Labusz János, III. 117.
Laczay Gábriel, I. 160.
Laczikonyha, I. 337. II. 260, 269. III. 127, 128, 155.
Laczkfi János palotaőr, I. 78.
Ladányi sznv., III. 141.
Ladányi-hegy, III. 443.
Ladányi Imre, II. 14.
Ladányi Léni, II. 15.
Ladányi Márton, III. 20.
Ladányi Rozál, III. 277.
Ladrini sznv., III. 8.
Laibach, I. 354.
Lainbother, III. 96.
Lajtsák Ferencz, III. 244, 246, 253.
Lajos bádeni herczeg, I. 187, 188, 226. III. 34.
Lajos (I.) király, I. 33, 44, 46, 49, 53, 55. III. 138, 449.
Lajos (II.) király, I. 51, 84, 85, 90, 91, 145, 252. III. 446, 481, 482, 493.
Lajos (IX.) franczia király, I. 339.
Lajos Fülöp franczia király, II. 69.
Lakatosok czéhe, III. 459.
Lakosítási díjak, III. 127.
Lakozások, III. 468, 470.
Lambion, I. 110, 183—185, 227, 231.
Lamberg gróf, I. 203, 279, 298.
Lampe Adolf, III. 344.
Landau Alajos, III. 327.
Landtmeisterek, III. 456—458.
Lanfranconi, I. 110, 178, 346.
Langenfelder Bertalan, I. 369.
Langthan Felsecker János, III. 496.
Lantos sznv., III. 141.
Lantos Gergely, I. 285. III. 72.
Lantos István, III. 461.
Lantos János, I. 278.
Lantos Margit, I. 360.
Lantos Mátyás, III. 291.
Lapicida sznv., III. 141.
La Place, I. 230.
La Roche őrnagy, I. 221.
Lasán András, III. 461.
Laskai sznv., III. 141.
Latabár Endre, III. 376—378, 389, 390, 399.
Latorján-utcza, I. 61, 88. III. 139, 501.
Lathrán-utcza, I. 61.
Latinovics János, I. 320.
Lau (A.-Austria), I. 369.
Lauenburgi vértesek, I. 172.
Lausevits, II. 101, 114, 134.
Lausevits Gábor, III. 499.
Lausevits Péter, II. 23.
Lausevits és Stojkovits, III. 490.
Laxenburg, I. 269, 322.
Lazarethum, I. 232, 233, 289. III. 170, 172—176, 178, 179, 503, 505, 507.
Lábadi sznv., I. 142. III. 141.
Lábady Ádám, I. 322, 325, 375. III. 15, 66, 81.
Lábdy Gáspár, III. 398.
Ládató, III. 427.
Lálity János, I. 363.
Lánczy Gyula, I. 216.
Láng Ádám János, III. 370, 371.
Láng Berta, III. 388.

Láng Boldizsár, III. 387, 388.
Láng Etelka, III. 397.
Láng Lajos, III. 370.
Láng Mária, III. 370.
Lánczy Pál, III. 398.
Lántzy József, II. 22, 23. III. 68, 76, 126, 128, 255, 283, 322, 413, 429.
Lányi, III. 156.
Lász Flórián, II. 82.
László (IV.) kir., I. 42, 64, 316.
László (V.) király, I. 48, 74, 75. III. 28.
László szny., III. 141.
László Mihály, I. 376.
Lászy Vilmos, III. 388, 389.
Lázár szny., III. 141.
Lázár János, II. 278.
Lázár Lukács, III. 322, 358.
Lázity Marko, III. 83.
Lázongások, I. 259, 260, 266, 331, 333. III. 55, 68, 74, 83.
Leányiskola, III. 271, 273, 279, 280, 317, 318.
Leánynevelő intézet, II. 28.
Lebák Ferencz, III. 278.
Lebő-sziget, I. 4.
Lech Zsigmond, I. 296.
Lechner, III. 187.
Lechner László, III. 360.
Lederer Kohn Anna, III. 306.
Lederer Lipót, III. 377.
Lefebre Teréz, III. 368.
Leffler Jakab, III. 264.
Lefter László, III. 113.
Lefter Mihály, II. 78—80 85, 94, 98, 175. III. 158, 521.
Legelődij, III. 127, 433.
Legény-egylet, III. 472, 473.
Legudi szny., I. 27.
Lehmann János, I. 380. III. 62, 97, 143, 189, 217, 443.
Lele, I. 108, 309. III. 300.
Lelei Pál, I. 69.
Lelenczek, III. 199.
Leleszi prépostság, I. 277.
Lemle János, III. 153.
Lemle József, I. 368.
Lencsés, III. 156.
Lencsés Kornél, III. 21.
Lendvai Gábriel, III. 24.
Lendvai Ilka, III. 397.
Lendvay Márton, III. 386.
Lengyel szny., III. 141.
Lengyel Anna, III. 288.
Lengyel Eszter, III. 280.
Lengyel Jozefa, III. 9, 277, 278.
Lengyel Józsefné, III. 292.
Lengyel Lina, III. 387.
Lengyel Pál, I. 369. II. 47, 69, 76, 78, 80, 85, 94, 205. III. 48, 50, 81, 246, 257, 294, 326, 359.
Lengyel Lőrincz, III. 208.
Lengyelhegy, III. 443.
Lengyel kápolna, III. 502.
Lengyelország, I. 43, 208. III. 168.
Lengyel-utcza, I. 184.
Lenkhard János, III. 95.
Lenkhardt E., III. 397.
Lenhossek József, I. 6, 21.
Lenhossek Mihály, III. 182.
Lenkey század, II. 92.
Leonhard János, I. 368.
Leontin szőreghi apát, I. 54.
Leopold Bertalan, III. 520.
Leopold Edvárd, III. 459.
Lesszich Ede, III. 32, 366.
Lesudi szny., I. 27.
Leugen szny., I. 27.
Levy Mátyás, III. 39.
Lébes Charif, III. 305.
Léggömb eresztés, III. 364.
Légrádi János, I. 351.
Légszeszgyár, II. 250, 287. III. 492.
Légszeszvilágítás, II. 250. III. 218.
Lénárd Pál, III. 393.
Lénárdné Emilia, III. 393, 394.
Léva, III. 456.

Lévay Ferencz, III. 331, 332, 337, 355, 357, 358, 360, 405.
Liba-uteza, I. 184.
Libera Gizella, III. 384.
Liberáné Mari, III. 384.
Libényi, II. 186, 201.
Lichner Pál, III. 228.
Lichtenberger Ábrahám, II. 174. III. 39.
Lichtenberg Mór, III. 39.
Lichtenwart (Austria), I. 368.
Lichtner Gáspár, III. 360.
Liebenberg Károly, I. 178, 202.
Ligeti Dániel, II. 79, 90, 251, 253, 254. III. 54, 66, 162, 404.
Ligeti Sámuel, III. 488.
Lihan Paulin, II. 9.
Likler Modest, III. 20.
Lillin Károly, II. 287.
Linzi béke, I. 157.
Linhart Ferencz, III. 359.
Liota Demeter, I. 368.
Linseder József, I. 368. III. 9. 188.
Linz, I. 368. II. 344.
Linzbauer Ferencz, I. 340, 381, 383. III. 105, 168, 169, 172, 174, 183, 187, 203—205, 208, 210, 219.
Lipcsei Klára, III. 373.
Lipcsey Pál, III. 66.
Lipcsey Péter, III. 66.
Lipót (I.) király, I. 147, 158, 159, 167, 175, 177, 200, 202, 216, 225, 241, 242, 243, 252, 253, 270, 298, 301. III. 66, 467, 500, 501.
Lipót (II.) király, I. 388. III. 66, 110, 111.
Lipótvár, I. 229.
Lipp Vilmos, I. 16.
Lippa, I. 98, 121, 122, 159, 185, 186, 197, 206.
Lippai Bernát, I. 131. III. 13.
Lippai János, III. 73.
Lippai Márk, III. 508.
Lippai Nagy István, III. 489.
Lippe József, III. 365.
Liptay András, I. 180, 181, 202.
Lisza-uteza, 139.
Lisza szny., III. 141.
Liszka Gáspár, III. 24.
Lisznyay Kálmán, II. 230, 236. III. 354, 360.
Liszt-utczai népiskola, III. 288, 289.
Literati György, III. 225.
Lloyd társulat, III. 500.
Loda szny., III. 141.
Lohr János, III. 241, 402.
Lonovics József püspök, II. 44. III. 115, 234, 244, 254.
Lonovics László, III. 124.
Lónyay Menyhért, II. 267. III. 36.
Lositzki Elizeus, III. 20.
Losó Dávid, III. 24.
Losoncz Ferencz, III. 133.
Losonczi szny., III. 141.
Losonczi András, III. 461.
Losonczy László, I. 108, 131. II. 288. III. 354.
Losonczi tűzkárvallottak. III. 151.
Lossovi János. III. 374.
Lossoviné Katalin, III. 378.
Lószaggató dülő, I. 320.
Lótenyésztés, III. 421.
Lotharingiai Károly, I. 159, 164, 169, 174, 177, 180, 187.
Lotharingiai ezred, I. 336.
Lótos Ferencz, III. 467.
Lótos János, I. 265.
Loutu szny., I. 27.
Lovak ára, III. 503.
Lovász Imre, I. 366.
Lovász László, I. 134.
Lovászi Dezső, III. 394.
Lovászi Jakab, III. 73.
Lovászi József, III. 280.
Lovászi Mihály, III. 112.
Lovászy Sándor, III. 320, 360.
Lóvonatú vasut, II. 271.
Lovrin, II. 156.

Löbl Fax, III. 304.
Lőcse, I. 61, 250, 311. III. 69.
Lődör sznv., III. 141.
Löffelholz ezred, I. 196, 222, 223.
Lökös sznv., III. 141.
Lőpor-adó, I. 139.
Lőpor raktár, I. 9.
Lőpor robbanás, II. 166, 167.
Lőrik Marinka, I. 357.
Lővei Viktoria, III. 389, 393.
Lövényi József, III. 236.
Lövész-egylet, III. 163.
Löw Immánuel, I. 382. II. 174. III. 37—42, 153, 197, 307, 360, 498.
Löw Lipót, II. 185, 186, 262. III. 38, 42, 155, 306, 341, 343, 357, 360.
Löw Tivadar, II. 327.
Löwenburg gróf, I. 252.
Lubisits Pál, III. 499.
Lubrich Ágoston, III. 230, 234, 235, 238, 248, 327.
Luby Antal, III. 243.
Lucrum camerae, I. 34.
Lucza szél, III. 23.
Ludas, III. 207.
Ludasi Jeromos, III. 20.
Ludasi Mór, II. 125. III. 352.
Ludolff, I. 167, 174.
Ludvigh János, II. 280. III. 54.
Lugos, I. 190.
Lugossy József, III. 231.
Lukács sznv., III. 141.
Lukács György, II. 285, 287, 318, 320, 322, 326, 327, 329, 335, 348, 358.
Lukács Rókus, III. 313.
Lukácsfalva, II. 130.
Lukács zágrábi püspök, I. 281, 282. III. 5—7, 69, 227, 410, 441, 459.
Lukácsiné Mária, III. 396.
Lulázás, II. 262, 310.
Luntra, III. 216.
Lusztig Ferencz, III. 520.
Lusztig Károly, III. 396.
Luther, I. 298, 373. III. 33.
Luwkaw Melchior, I. 36.
Lwdwr sznv., III. 141.
Lyceum, II. 7, 9, 257. III. 315—317, 319, 321, 401.

Maár Julia, III. 396.
Machold Miksa, III. 185.
Mack József, II. 182.
Maczedonia, I. 368, 369.
Maczelka Ferencz, II. 103.
Macskás, I. 319, 320. II. 261.
Macsvánszky, II. 263. III. 89.
Madaras, I. 89, 113.
Madarász sznv., III. 141.
Madarász-uteza, III. 139.
Madarásztó, III. 125, 291, 295.
Madas Károly, III. 522.
Magda sznv., III. 141.
Magániskolák, III. 307.
Magenta, II. 230.
Maggio Ferencz, III. 210.
Magnus Frigyes castelli gróf, I. 174.
Maglov sznv., I. 27.
Magoss József, III. 359.
Magyar Atád, II. 173.
Magyar sznv., III. 141.
Magyar Gábor, III. 238, 321, 323, 343.
Magyar György, III. 368.
Magyar István, III. 276.
Magyar János, II. 118, 278. III. 85, 155, 404.
Magyarné Malocsay Izabella, III. 308.
Magyari Ferencz, III. 232.
Magyari István, I. 364.
Magyari Mihály, I. 364.
Magyar Szent Márton, III. 146.
Mahler Izsák, III. 305.
Mahler (Marosi) Mór, III. 274.
Mahmud bég, I. 114.
Mahmud Terdsümán, I. 20, 41, 74.
Mainz, I. 190.
Majdán, I. 16. II. 341. III. 146.

Majercsik György, I. 368.
Majláthfalva, III. 146.
Major sznv., III. 141.
Major János, III. 277.
Majorffy Elek, III. 188.
Majosházi Klára, III. 388.
Majosszállása, I. 65. III. 168.
Majsa, I. 44, 87, 154, 303, 304, 308, 315, 317, 319. III. 31.
Majthényi Bertalan, I. 99.
Majthényi János, I. 309.
Mak János, III. 459.
Makai sznv., III. 141.
Makai Sándor, III. 20.
Makai Zsigmond, III. 360, 397.
Makai-utcza, I. 32.
Makki Mihály, III. 35.
Makkos sznv., III. 141.
Makkos erdő, II. 53, 180. III. 216.
Maklári Pál, III. 87.
Makó, I. 98, 114, 118, 122, 124, 125, 222, 226, 233, 240, 315, 342, 344, 346, 349, 369. II. 29, 116, 155, 168, 182, 206, 213, 222, 300, 328, 340, 341, 352. III. 14, 26, 33, 122, 238, 260, 283, 371, 375, 453, 458, 475.
Makra sznv., III. 141.
Makra Antal, II. 76.
Makra Ferencz, III. 112.
Makra Imre alapítvány, III. 338.
Makraszék, III. 295.
Makra hegy, III. 443.
Makripodári Jáczint, I. 119. III. 15.
Malaczka, I. 369.
Malatinszky István, I. 369.
Malatinszky József, III. 126.
Malatinszky Márk, II. 78.
Malatinszky Pál, III 111.
Maletinszky Lenke, III. 288.
Malária, III. 186.
Mallár József, III. 359.
Malmok, I. 385. III. 98.
Malmos Katalin, I. 351, 352.
Malomadó, III. 479.
Malomjárók, III. 481.
Malomjog, I. 60.
Malmok száma, III. 479—481.
Malocsay Ferencz, III. 191.
Malosi Lujza, III. 388.
Mamhut bölükbasi, I. 137.
Mandel Erneszt, III. 128.
Mankocs csorbadsia, I. 137. III. 496.
Mannlius János, I, 116.
Mannsberger Jakab, III. 396—398.
Maradek sznv., I. 27.
Maraszt, I. 32.
Maraut sznv., I. 27.
Marászta, II. 314, 322.
Marcel sznv., I. 27.
Marchiai Jakab, III. 19.
Marcus sznv., I. 27.
Marczali Henrik, I. 43, 369, 381, 383, 385, 386. II. 62, 137, 483.
Marczell Géza, III. 388, 393.
Marczellné Mari, III. 388.
Marczibányi Antal, III. 191.
Marczibányi Lőrincz, I. 309. III. 26, 117.
Marengo, III. 104.
Marhavész, III. 219.
Mariagloka, I. 144.
Marián-hegy, III. 207.
Marinkics Mihály, III. 66, 399.
Margit őrgrófnő, I. 47.
Maries Tamás, I. 369.
Marko Posar, I. 329.
Maróczy József, III. 351.
Maróczy Mihály, I. 81, 83. III. 139.
Maros, I. 6, 9, 10, 12, 20, 64, 90, 126, 182, 183, 185, 206, 226, 233, 234, 241, 254, 258, 264, 275, 323, 338, 363, 365, 381. II. 19, 26, 29—31, 35, 36, 58, 59, 61—65, 140, 206, 210, 211—214, 217, 268, 289, 297, 298, 300, 302, 310, 317, 332, 351, 446, 482, 484—486, 511, 513.

Maros levezetés, II. 214, 216, 217, 277, 290, 291, 292, 297, 298.
Maros torkolata, II. 31, 58—65, 203, 211—213, 244. III. 478.
Marostő, I. 300, 319. II. 132, 260, 271, 273, 278, 298, 299, 301, 302. III. 419, 431.
Maros-utcza, I. 32.
Marosi János, III. 389.
Marosi József, III. 386.
Marosi Mór, III. 311, 338.
Marossi Máthé Károly, III. 394, 396, 397.
Marossiné Nagy Karolin, III. 394, 396, 397.
Maróthy István, II. 50. III. 360.
Maróthi János macsói bán, I. 82.
Maróthi János, III. 439.
Maróthy Mátyás, II. 78, 86. III. 358.
Marsigli gróf, I. 203.
Marsigli ezred, I. 178, 208.
Marsmező, I. 239. II. 149, 152, 184, 185, 269, 330, 342. III. 24, 38, 113, 130, 147, 158, 162.
Marsovszky Gyula, II. 225, 277, 278, 286, 292—294, 321.
Mars-tér, lásd Mars-mező.
Martin, I. 27.
Martin Péter, III. 238.
Martinest, III. 104.
Martinitz, II. 97.
Martinovics, I. 388. II. 21. III. 316.
Martonyos, I. 128, 134, 148, 150, 187, 204, 205, 348. II. 297. III. 32.
Martonyosi mérő, I. 190.
Massion, II. 246.
Mathenis, I. 27.
Mateitska József, III. 74.
Matyasovszky László, I. 279, 282. III. 311.
Matyér, I. 79, 87, 313, 376. II. 165, 166, 255, 261, 266, 312, 330, 331. III. 446.
Matyhid, I. 311, 317, 377, 380. II. 165. III. 124.
Maurischinetz Antal, III. 360.
Mauthner Adolf, III. 306.
Maxen, III. 102.
Maximovics B., III. 31.
Maximovits Nikola, III. 452.
May R. Miksa, III. 519.
Mayer Béla, III. 331.
Mayer Ferdinand, III. 499.
Mayer Mátyás, I. 368.
Mayer N. III. 490.
Maygráber Ágoston, II. 158, 182. III. 354.
Mayxkos sznv., III. 141.
Máday Mátyás, III. 304, 360.
Mágócs, II. 341.
Mágocsi Gáspár, I. 123, 144, 145.
Máhr Ferencz, III. 240.
Máhr Irén, III. 287, 288.
Mándoki, III. 387.
Mária királynő, I. 33, 91, 125.
Mária Renata, I. 340.
Mária Terézia, I. 238, 323, 361, 362, 365, 374, 380, 383. III. 19, 23, 27, 102—104, 120, 243, 312, 347, 406, 427, 457—459, 468, 469, 501.
Mária társulat, II. 184.
Mária Zell, III. 171.
Máriássy ezred, III. 105.
Márki Bertalan, III. 386.
Mármaros, I. 90.
Márton sznv., III. 141.
Márton, I. 234. III. 56.
Mász hegy, III. 443.
Mászkos sznv., III. 141.
Máté sznv., III. 141.
Mátyás (I.) király, I. 35, 38, 39, 44, 48—50, 53, 55, 56, 60—62, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 75—77, 80, 81, 83—85, 92, 99, 145, 149, 152, 252, 269, 277, 281, 316, 317. II. 40, 126, 231. III. 5, 10, 11, 16, 19, 21, 27, 47, 56, 168, 343, 417, 421, 440, 459, 493.
Mátyás József, III. 396, 397.

Mátyási sznv., III. 141.
Mázsaház, III. 127.
Mázsapénz, III. 494.
Meanville (Francziaorsz.), I. 368.
Meák Gyula, III. 54, 213, 237.
Medgyasszai István, II. 136.
Megyaszay Ilka, III. 393.
Megyaszó, I. 341.
Megyei gyűlések, I. 50, 243, 375, 387. II. 48, 49.
Megyei iskola tanács, III. 258, 259.
Megyeszékhely, II. 186, 273, 309.
Megyéri Emilia, III. 388.
Megyeri Nina, III. 386.
Megygy sznv., III. 141.
Mehemet nikápolyi szandzsák bég, I. 106.
Mehmed pasa, I. 109.
Mekka, I. 206.
Meleg szoba, I. 313.
Melicher János, III. 21, 247, 289.
Melius Péter, I. 130. III. 334, 345.
Menapace Flórián, II. 213, 216.
Mendegélő sznv., III. 141.
Menedékhely, I. 203, 204. III. 17, 18, 61.
Menedékjog, III. 61.
Menyhárd Ágoston, II. 183. III. 233, 234, 238, 270, 271.
Mennyei János, III. 291.
Mentőlápok, II. 280.
Mentő társulat, II. 279.
Meo András, III. 440.
Merbek Henrik, I. 336.
Mercy Péter Ernő, I. 161—167.
Merkl Fülöp, II. 182.
Mertena Ferencz, I. 380.
Mertz János, III. 406.
Meskó, I. 260.
Mester Francziska, III. 370.
Meszes sznv., III. 141.
Meszes hegy, III. 443.
Meszesi Paulin, III. 21.
Meszlényi Kossuth Zsuzsanna, II. 161.
Metanaszták, I. 9.
Metternich, II. 70.
Meven János, III. 459.
Mezei Salamon, III. 374.
Mezei Vilmos, III. 382.
Mező-Berény, I. 251.
Mező-Hegyes, I. 251.
Mező-Keresztes, I. 132, 251.
Mező-Kövesd, I. 251.
Mező-Szeged, I. 148, 180, 251.
Mező-Túr, I. 251.
Méhes sznv., III. 141.
Méhser, III. 121.
Mérey Sándor, II. 23. III. 63, 68, 76, 91.
Mérges erdő, III. 447.
Mérges puszta, I. 65, 304, 305, 317.
Mérnökök, III. 70.
Mészáros sznv., III. 141.
Mészáros Ferencz, III. 323, 331, 332.
Mészáros György, III. 81, 146, 435.
Mészáros János, I. 311.
Mészáros Jozefa, III. 311.
Mészáros Julia, III. 278.
Mészáros Károly, I. 341. II. 91.
Mészáros Lázár, II. 82, 85, 94, 100, 101.
Mészáros Lőrincz, I. 89, 90.
Mészáros Nándor, III. 332.
Mészáros Rozál, III. 278.
Mészáros Volford Ilona, III. 273.
Mészáros czéh, I. 139—141. III. 17, 130, 459—463, 509.
Mészárosok, I. 133. III. 57.
Mészárosok remekelése, III. 463.
Mészárszékjog, I. 57, 60, 61, 70, 201, 254, 257, 259, 271. III. 120, 126, 127.
Mészégetők, III. 486.
Mészöly Jenő, III. 213.
Mész-szivag, I. 110. III. 487.
Mész tufa, I. 4.
Michal sznv., I. 27.
Michnay, III. 187.
Micic sznv., I. 27.
Micula sznv., I. 27.

Micsó sznv., III. 141.
Mihal sznv., I. 27.
Mihali sznv., I. 27.
Mihalik Józs., III. 464.
Mihalogli Khidr, I. 114.
Mihalovics Pál, III. 399.
Mihalovicsné, I. 353, 355.
Mihál bég, I. 107.
Mihály-utcza, I. 236. 237.
Mihály vajda, I. 148. III. 482.
Mihálytelek, I. 79, 302, 318.
Mihályfi sznv., III. 141.
Mihályfy Ferencz, III. 153.
Mihályfy János, III. 105.
Mihályfy József, I. 379. II. 78. 115. III. 268, 272, 281, 286, 373.
Mihályfi Teréz, III. 239.
Mihók S., III. 488, 492, 519—521.
Mikei Lajos, III. 394.
Mikla sznv., III. 141.
Miklósi sznv., III. 141.
Mikos sznv., III. 141.
Mikosi sznv., III. 141.
Miklós nádor, I. 50.
Miklósi Ádám, III. 382.
Miklós István, II. 350.
Mikó csanádi lakos, I. 140.
Miksa Emánuel fejedelem, I. 187, 204.
Miksa király, I. 143, 145—147, 252. III. 94, 169.
Miksa főherczeg, II. 186, 201.
Miksai Ida, III. 378.
Miksai Vilmos, III. 378.
Miksainé Zsuzsa, III. 378.
Miksi Pál, III. 20.
Miksi Zsigmond, III. 24.
Mikszáth Kálmán, III. 360.
Mikutya koresma, II. 205. III. 488.
Miladin, I. 175.
Milkovics Gergely, II. 144.
Milkovits János, III. 459.
Miller, lásd Müller.
Milován, I. 266. III. 115.
Mimea sznv., I. 27.
Mindszent, I. 233, 315.
Minoriták, I. 295, 297, 333, 372, 384, 385. II. 20, 24, 87, 99. III. 17, 21—24, 28, 117, 174, 224, 342.
Minorita-utcza, I. 184.
Mintaiskolák, III. 249.
Miól Anna, III. 88.
Mirhó-gát, II. 286.
Miri-k, I. 138.
Mise-bálak, III. 294.
Miser sznv., III. 141.
Misits Dániel, II. 79, 90.
Misits Szávó, I. 364.
Miskolcz, I. 92, 341. II. 65, 356. III. 233, 260, 475.
Miskolczy Berta, III. 360, 398, 399.
Miskolczy István, II. 33, 51. III. 38, 351, 359, 372—401.
Miskolczy Lilla, III. 373.
Miskolczi árvízkárosultak, III. 152.
Miskovics Irma, III. 393.
Misurai Jakab, III. 178,
Missurai Márk, III. 20.
Mives sznv., III. 141.
Míves-utcza, III. 139, 450.
Mocsári Bernát, III. 20.
Mocsáry Lajos, II. 317
Mocsári Tamás, III. 20,
Mocsonok, I. 143, 368. III. 189, 509.
Mogdi sznv., I. 27.
Moglow sznv., I. 27.
Mogyoróssy János, III. 102.
Mogyorószeg, I. 32.
Mohamed kereskedő, I. 112.
Mohammed szultán, I. 132, 133.
Mohácsi Tamás, III. 20.
Mohácsi vész, I. 19, 36, 50, 52, 63, 67, 70, 91, 92, 99, 151, 277, 314.
Mokrin, II. 341. III. 440.
Molen Ignácz, III. 178.
Mollart gróf, I. 262.
Molnár sznv., III. 141.

Molnár Aladár, III. 236, 243, 309, 313, 328, 329.
Molnár András, III. 81.
Molnár Antal, III. 514.
Molnár Benjamin, III. 295.
Molnár Fülöp, I. 329.
Molnár Gábor, II. 136.
Molnár György, II. 14. III. 378, 384, 385, 386, 390, 392, 398.
Molnár Ilona, I. 359, 360. III. 110.
Molnár István, I. 358.
Molnár János, III. 467.
Molnár Joachim, III. 20.
Molnár József, III. 374.
Molnár Márton, II. 144, 146, 148, 279.
Molnár Máté, III. 313.
Molnár Pál, II. 72, 94, 98. 124, 125. III. 3, 81, 352, 355, 410.
Molnárné Laura, III. 384.
Molnárok, III. 479.
Molnárok esküje. III. 480.
Mommsen, I. 10.
Mónár Orbán, III. 482.
Mongolfier, III. 364.
Mónos szny., III. 141.
Monostor, III. 146.
Monoudi szny., I. 27.
Monte Cassino, III. 356.
Monte Baldo, III. 103.
Montecuccoli, I. 157. II. 109.
Montelberger Fülöp, III. 6.
Mónus Pál, III. 461.
Monyorókereki Ferencz, I. 58. III. 56, 69, 80.
Móra Balázs, I. 218. III. 65, 66, 426, 461.
Móra Ferencz, I. 141, 147. III. 81, 426.
Móra Károly, I. 147.
Móra Máté, III. 460.
Móra Pál, III. 442.
Móra, II. 27, 55, 355.
Mórahalom, I. 4, 322. III. 291, 295, 427.
Mórai népiskola, III. 286, 287.
Morau szny., I. 27.
Móricz Domokos, I. 369.
Móriczi család, I. 54.
Móriczgát, I. 153.
Morlin Emil, III. 239.
Morotvaszeg, I. 32.
Mortaigne tábornok, I. 178, 226. III. 18.
Mortara, III. 104.
Mortin, I. 27.
Morvaország, I. 158.
Morvai Alajos, III. 388.
Mosarinacz Nikola, I. 329.
Mosóczy, I. 249.
Motesiczky Pál, I. 180.
Mozaik téglák, I. 10.
Mózes szny., III. 141.
Mózes Pál, II. 76.
Mozgay Károly, III. 404.
Moyses Izsák, I. 240.
Möstl Ferencz, I. 354.
Mucsai szny., III. 141.
Muhammed pasa, I. 120.
Muhammed (IV.) szultán, I. 120, 138.
Muhoray Mihály, I. 324. III. 48.
Mukics Simon, III. 359.
Munca szny., I. 27.
Munkács, I. 197.
Munkácsy, III. 372.
Munkácsy Flóra, III. 376.
Munkácsy Mihály, III. 452.
Munkások napszámjai, III. 508.
Muntil József, III. 499.
Murad szultán, I. 44, 45, 72, 118.
Murányi Gusztáv, III. 386.
Murányi Ignácz, III. 316, 354.
Murányi Zsigmond, III. 368.
Muskó Sándor, III. 55, 248.
Mustó Gusztáv, III. 360, 388.
Musztafa bérletfelügyelő, I. 112.
Musztafa bég, I. 114.
Musztafa budai pasa, III. 461.
Musztafa pasa, I. 133.
Musztafa Oda basi, I. 255.

Múzeum (szegedi), I. 3, 4, 6, 9, 16, 28, 238. III. 102, 103, 105, 494.
Múzeum (nemzeti), I. 4, 6, 15, 21. II. 40. III. 133.
Muzsikusok, III. 132, 133.
Muzsikusok iskolája, III. 400.
Műcsarnok, III. 406.
Műépítészet, III. 409 412.
Mühlrad Jakab, III. 306.
Műkedvelők, III. 382.
Müller Imre, II. 103, 144, 158.
Müller János, I. 312, 333—335, 343, 344. III. 35, 48, 65, 66, 72—74, 90, 121, 122, 126, 363, 427.
Müller József, I. 241.
Müller Ferencz, II. 122. III. 90, 111, 112.
Müller Rókus, III. 74, 110.
Müller Sebestyén, I. 387. III. 48, 66, 74, 81, 90, 245, 269, 270, 315.
Müller-erdő, III. 447.
München, I. 370.

Nacsa szny., III. 141.
Nacsa Gergely, I. 364,
Nacsa István, I. 364.
Nacsa Imre, I. 364.
Nagy szny., III. 141.
Nagy Ambrus, I. 123.
Nagy András János, I. 364.
Nagy Anna, I. 344, 349, 352.
Nagy Antal, III. 267.
Nagy Bálint, I. 128.
Nagy Elek, III. 21.
Nagy Ferencz, II. 27. III. 48, 50, 74, 90, 273, 286, 287, 407.
Nagy Frigyes, porosz kir., III. 101, 102.
Nagy Fülöp, III. 20.
Nagy Géza, I. 6, 9, 15, 16.
Nagy Ignácz, III. 359, 376.
Nagy Imre, III. 389, 396, 399.
Nagy Irma, III. 391.
Nagy István, I. 81, 214. III. 113, 139, 245, 266, 267, 269, 270. 371.
Nagy Iván, I. 61, 69, 147, 213, 303. III. 66, 102, 189, 406.
Nagy Jakab, III. 387.
Nagy János, I. 130, 160, 373. III. 29, 238, 240, 241, 262, 273, 305, 310, 311, 357, 360, 368.
Nagy József, III. 240, 360, 374.
Nagy Károly, III. 245.
Nagy Károly császár, I. 16.
Nagy Lajos, III. 144.
Nagy László, I. 81.
Nagy Lujza, III. 398.
Nagy Márton, II. 183. III. 321, 359.
Nagy Mátyás, III. 58.
Nagy Mihály, I. 300.
Nagy Miklós, III. 20.
Nagy Miklós, Csécsi, III. 360.
Nagy Pál, I. 333—335. II. 52, 93, 97, 173, 182. III. 15, 48, 65, 66, 90, 427.
Nagy Péter, I. 143. II. 76.
Nagy Pista, III. 399.
Nagy Róza, III. 278, 399.
Nagy Sándor, I. 243. II. 336. III. 354, 355, 360, 385, 482.
Nagy Sándor József, II. 112.
Nagyné Greskovics Fáni, III. 396.
Nagygeczi István, III. 427.
Nagyiván János, I. 364. III. 490.
Nagyiván László, I. 364.
Nagyiván Miklós, I. 147.
Nagypál István, III. 427.
Nagypál Kata, III. 58.
Nagyér, I 78.
Nagyrév ere, I. 320.
Nagyrévi szny., III. 141.
Nagy-utcza, III. 139.
Nagykút-utcza, I. 184.
Nagy-Bánya, I. 282. III. 311.
Nagy-Becskerek, III. 260, 371, 372.
Nagy-Hőflány, I. 368.
Nagy-Kanizsa, III. 233, 234, 260.
Nagy-Károly város, III. 267.

Nagy-Káta, I. 350, 369.
Nagy-Kikinda, III. 260.
Nagy Kőrös, I. 118, 223, 237, 341. II. 106. III. 495.
Nagylak, I. 41, 114. II. 213.
Nagy-Lővárd, I. 369.
Nagysalló, II. 89.
Nagyszeged, I. 30, 89, 92, 121, 152.
Nagy-Szeben, I. 122, 129. III. 103, 260, 343, 344, 361.
Nagy-Szent-Miklós, II. 19, 341.
Nagyszéksós, III. 295.
Nagyszombat, I. 40, 61, 119, 120, 147, 250, 278, 283, 285. III. 106, 131, 260, 509.
Nagyvárad, I. 70, 71, 98, 108, 133, 159, 180, 185, 208, 231, 385. II. 86, 110, 120, 325, 341. III. 209, 231, 232, 243, 253, 265, 269, 317, 343, 344, 347, 351, 366, 464, 475.
Nagyszegedi István, III. 226.
Najmayer Ferencz, II. 34, 35.
Nandortou, I. 25. III. 477.
Naschadi sznv., I. 27.
Naschitz József, III. 216.
Nassau, III. 462.
Naszádosok, I. 98, 106.
Naszluhácz, II. 271.
Navarra Mari, III. 375.
Nazarenusok, II. 185. III. 43.
Nádasd, I. 369.
Nádasdi dandár, I. 157.
Nádasdi huszárok, I. 190.
Nádasdy László gróf, püspök, I. 243, 260, 261, 280, 281, 283—288, 291—296, 305, 311, 343, 347, 351. III. 6, 7, 76, 429, 508.
Nádasdy Ferencz, I. 157.
Nádastó, II. 261.
Nákófalva, I. 72. II. 341.
Nándorfehérvár, lásd: Belgrád.
Nándorfehérvári Jeromos, III. 29.
Nápoly, III. 104, 168, 228.
Nátly József, III. 358.
Návay János, I. 283, 285, 286. III. 6, 15, 16, 243, 264, 312.
Nedo Pál, I. 363.
Nehem Ditrich Henrik, I. 178, 181, 183, 186, 187, 198, 204, 205, 219, 225.
Nehezovits Petronella, III. 375.
Neipperg ezred, I. 190, 336.
Nemai Kolos, I. 49.
Nemecskay István, III. 284, 285.
Nemes sznv., III. 141.
Nemesek, III. 66.
Nemzeti iskola, III. 265—268, 271, 272, 325.
Nemzetőrség, II. 71, 74, 75, 80—84, 95, 96, 100, 102, 108. 112—114, 116, 117, 124, 130—133, 137, 140, 141, 169.
Nemzeti bank, III. 51.
Nemzetiségi viszályok, I. 332, 334, 335. III. 75.
Nendtvich Gusztáv, II. 64.
Neo-acquistica commissio, I. 203, 279, 298—300.
Neogén kor, I. 3.
Nero császár, III. 167.
Neskovits Demeter, III. 127.
Nessentaller, III. 367.
Neszner Fülöp, III. 204.
Neszűrjhegy, I. 301. III. 295.
Neubauer József, III. 490.
Neumann Janka, III. 306.
Neumann Mór, III. 216.
Nevelő intézetek, III. 307.
Néder Anna Mária, III. 208.
Négyökrű Imre, I. 364.
Négyökrű István, I. 364.
Néma sznv., III., 141.
Német sznv., III. 141.
Német András, III. 499.
Németh Fausztin, III. 24.
Német János, II. 48. III. 324, 428.
Németh József püspök, II. 297, 300.

Németh József, III. 398.
Némethy György, III. 386.
Németi Irma, III. 378, 382.
Némethy István, III. 387.
Németi Jakab, III. 388.
Németi József, III. 382.
Némethy Mihály, III. 360, 387.
Némethy Sándor, III. 368.
Német iskola, III. 265, 326.
Német lelkiatya, I. 285.
Német lovagrend, I. 298, 302, 303, 306, 307, 309, 310, 312, 313, 316—318.
Német prédikációk, I. 292, 331, II. 40, III. 9.
Német szabók, III. 466.
Német színészet, III. 369, 370, 373, 374, 377, 394—397, 399.
Német szűcsök, III. 468.
Németország, III. 168.
Németújvár, I. 368.
Népbank, III. 520.
Népesség, I. 91, 116, 122, 276. II. 53, 63, 177. III. 8, 9, 17, 24, 27, 30, 32, 37, 38, 138—147.
Népgyűlés, I. 334. II. 71, 74, 75, 160.
Néphangulati jelentések, II. 186—192.
Népipar, III. 476, 487.
Népiskolák igazgatása, III. 241—248.
Népiskolák felügyelete, III. 241—248.
Népjellemzés, III. 147, 148.
Népkert, II. 202. III. 216.
Népkonyhák, II. 245, 247. III. 151, 152.
Népkörök, III. 155, 156.
Népszámlálás, II. 177. III. 137—147, 259.
Népszónok, III. 70.
Névmagyarosítások, II. 76, 236.
Néző sznv., III. 141.
Nicolus sznv., I. 27.
Niederbrunn (Austria), I. 368.
Niger sznv., III. 140.
Nigrelli, I. 225.
Nigrényi Pál, III. 473.
Nikápoly, I. 44.
Nikó Lina, III. 398, 399.
Nikolaidesz György, I. 243.
Nikolics György, III. 499.
Nikolics Izidor, III. 358.
Nikolsburg, I. 287.
Nilus, I. 127.
Niundi sznv., I. 27.
Nógrád vm., I. 307, 349.
Nógrádi harminczad, I. 120.
Normalis iskolák, III. 231.
Nothof Mátyás, III. 461.
Novara, III. 104.
Novák József, II. 212, 214, 217, 279, 311, 314, 320, 321—323, 326, 334—336. III. 343, 360.
Novák Simon, I. 368.
Nováky Bertalan, III. 311.
Nováky György, II. 78, 284.
Nőegylet, II. 41, 100, 161. III. 42, 239—242, 379, 383.
Női tanító-képezde, III. 238.
Nördlingen, I. 339.
Nucleusok, I. 4.
Nue sznv., I. 27.
Numarek sznv., I. 27.
Nürnberg, I. 177, 208.

Nyakas sznv., III. 141.
Nyargali erdő, III. 216.
Nyájas sznv., III. 141.
Nyáry Albert báró, I. 267.
Nyáry Ferencz, I. 112, 153, 155, 173, 297. III. 26.
Nyáry Pál, II. 121.
Nyáry Mihály, II. 78.
Nyári színkör, III. 390, 395.
Nyelvességi perek, III. 60, 88.
Nyerges sznv., III. 141.
Nyergesek, III. 467.
Nyéky Mihály, III. 76.
Nyilas sznv., III. 141.
Nyilasy Pál, III. 163.
Nyilvai Irma, III. 398.

Nyilvános koldulás, III. 198.
Nyirő sznv., III. 141.
Nyiry György, III. 386.
Nyitifor Antal, I. 364.
Nyitrai püspökség, I. 34, 297.
Nyitra vm., I. 143, 213, 342, 368. III. 189, 351.
Nyizsnyay Gusztáv, III. 354, 403.
Nyomdászat, I. 115. III. 343—351.
Nyomó, sznv., III. 141.
Nyögér, III. 247.

Obelcz József, II. 279. III. 163.
Obláth Lipót, III. 150, 520.
Oberleipa (Csehorsz.), I. 368.
Obertumritz (A.-Austria), I. 368.
Obonyai Tamás, III. 276, 299.
Ócsai sznv., III. 141.
Ocskai, III. 484.
Ocskai András, I. 369.
Ocskay, I. 213.
Ócsó sznv., III. 141.
Odry Lehel, III. 387.
Okolicsányi József, II. 157.
Okos sznv., III. 141.
Okruczky Kutassy Emilia, III. 311.
Olajos sznv., III. 141.
Olasz foglyok, II. 87, 95, 109, 110, 152. III. 62.
Olasz kereskedők, I. 120, 134.
Olaszország, I. 277, 307. III. 167.
Oláh Gyula, III. 204, 205, 209.
Oldal János, III. 310.
Olmütz, II. 174, 178, 344.
Oltván, I. 32.
Oltványi István, II. 232. III. 114, 115, 302, 336, 408.
Oltványi Pál, I. 279, 280, 296, 297, 362. II. 123. III. 21, 169, 201, 228, 237, 279, 292, 302, 303, 354, 360, 521.
Oltványi-féle apácza iskola, III. 302. 303.
Olvasó egylet, III. 149, 150.
Olvasó könyvek, III. 231.
Omer pasa, I. 114, 160.
Omnibuszjárat, III. 514.
Omode nádor, I. 43, III. 10.
Ónd, I. 20.
Ónod, I. 153.
Ónozó Ferencz, I. 364.
Ónozó István, I. 364.
Ónozó József, I. 364.
Opitz Antal, I. 368.
Opperstorfer, I. 129.
Oratsek Franeziska, III. 273, 284.
Oratsek Imre, III. 268, 326, 327, 360.
Oratsek Lina, III. 308.
Oravicza, III. 391.
Órás sznv., III. 141.
Orbán sznv., III. 141.
Orbán Lajos, III 359.
Orczy István, I. 303—309, 312, 314—319. III. 426.
Orczy Lőrincz báró, I. 303. II. 30, 31. III. 322.
Ordas, I. 16.
Ordinansz Konstantin, I. 117, 118, 121, 159, 160, 329. II. 16. III. 13. 19, 21, 359, 406.
Orgovány-szállás, I. 65.
Ormódi Ödön, III. 384.
Ormos Zsigmond, II. 266.
Orvos György, I. 49.
Orosháza, II. 341. III. 349.
Orosz Apollonia, III. 271.
Orosz József, II. 182.
Orosz Lászlóné, I. 202.
Oroszi Miklós, III. 360.
Oroszlamosanin Marko, I. 329.
Oroszlámos, I. 4. II. 137, 328. III. 32—35, 440.
Orsolya Mátyás, I. 132.
Oroszország, III. 180.
Orsova, I. 3, 381.
Ország Gábor, III. 378.
Országh (gúthi) Péter titeli prépost, I. 80.

Országh (gúthi) Mihály, I. 76, 83.
Országh (gúthi) János, I. 50.
Országgyülés (Szegeden), I. 73, 76, 91, 166.
Országgyülési költségek, III. 53.
Országos kiállítás 1876-ban, III. 162, 398.
Ortelius, I. 129.
Orthmayr Tivadar, I. 295. III. 4.
Ortvay Tivadar, I. 10, 28. III. 477.
Orvos sznv., III. 141.
Orvosok, III. 71, 178, 201—208.
Orvosi tiszti eskü, III. 203.
Osgyáni István, III. 88.
Ostra, III. 477.
Oszman főszerdár, I. 161, 162.
Oszpora, I. 105, 120, 138, 140.
Oszman pasa, I. 202.
Osznovity Stépán, I. 364.
Osztója Tamás, Bosznia fejedelme, I. 76.
Osztring, I. 368.
Osztrovszky József, II. 41, 43, 45, 47, 48, 73, 75, 77—80, 85, 86, 89, 90, 93, 94, 106, 127, 139—141, 149, 152, 154, 161, 173, 234, 235, 238, 243, 251—254, 262, 264, 287, 289, III. 50, 53, 67, 81, 154, 155, 191, 198, 215, 352, 354, 360, 374, 404, 459.
Osztrovszky Palásthy Leopoldina, II. 161. III. 239.
Ótott István, III. 43.
Ottó király, I. 43.
Oundi sznv., I. 27.
Óváry Kelemen, III. 63.
Óváry Lipót, I. 109, 122, 125.
Óváry Pál, III. 39.
Ovodák, III. 151, 152, 159, 162, 186.
Ozman aga, I. 175.
Ozora, II. 116.
Ozorai Pipo, I. 44, 81. III. 439.
Ozvald László, I. 83.

Ököl Máté, III. 199.
Ökrös József, II. 141.
Ölved, I. 349.
Önadóztatás, III. 98.
Önkénytes kölcsön, III. 433, 434.
Önkénytes rendügyelők, II. 234.
Őr sznv., III. 141.
Ördög, I. 234.
Ördög Ferencz, II. 38.
Ördög József, I. 4.
Őrhalmy Lajos, II. 235. III. 81, 155.
Őrhalmy sznv., I. 241.
Őrlősy sznv., I. 241.
Örökbevallások, III. 63.
Őrsi Gusztáv, III. 396.
Őrsiné Borcsa, III. 396.
Őskori telephelyek, I. 4.
Őslények, III. 322.
Őszeszék, III. 427.
Ösztöndíjak, III. 161, 318, 334—338.
Öthalom, I. 4, 6, 12 14, 16, 21, 232, 315. II. 165, 248, 350.
Ötömös, I. 28, 37, 322. II. 35, 36. III. 29.
Öttl, I. 260.
Ötvös sznv., III. 141.
Ötvös czéh, I. 130. III. 404, 463—465.

Pachast Leonard, III. 174.
Pacsirta sznv., III. 141.
Pacsirta-kert, III. 217, 373, 374, 377, 378.
Padeo, III. 105.
Padó, III. 146.
Padina, II. 95.
Paizsgyártó sznv., III. 141.
Paitis, de la Croix, I. 31.
Pakasanin Sivko.
Pakasin Vujadin, I. 329.
Pakaszky Nedo, I. 329.
Paksi sznv., III. 141.
Palánk, I. 110, 112, 122—124, 128, 161, 164, 166, 169, 175, 178, 181, 183—185, 212, 234, 236, 237, 271 281, 385, 295, 330, 368.
Palásti sznv., III. 141.
Palásti Dénes, III. 20.

Palásthy József, II. 33, 192.
Paleocapa Péter, II. 58, 59, 65, 210. 305.
Pali sznv., III. 141.
Palkovics András, III. 203.
Palkovits Pál, II. 78.
Pallavicini őrgr., I. 114, 160, 185, 202, 300. II. 39.
Pallos József, III. 270.
Pallos jog, I. 257, 265, 266, 273. III. 57.
Pallossal való kivégzés. III. 58.
Pallyó András, III. 359.
Palóczi György, I. 85.
Palóczi Imre, I. 85.
Palóczi Mátyás, I. 85.
Palotás sznv., III. 141.
Palotási Dénes, III. 20.
Palugyai Imre, I. 109, 167, 341, 342, 374. III. 219, 489, 491.
Panasz pénz, III. 60.
Pancsova, I. 191. III. 361.
Panin Boldizsár, I. 243. III. 91, 112.
Panity Ranko, I. 329.
Pankrajter, III. 264.
Pannahát, I. 286, 309.
Pannatz Klára, III. 279.
Pannonhalmi apátság, I. 17.
Pap sznv., III. 141.
Pap András, I. 364.
Pap Arszo, I. 329.
Pap Béla, III. 387.
Pap Dénes, II. 91, 96, 110, 160.
Pap György, I. 202.
Pap Gyurko, I. 329.
Pap Istók, I. 296, 215.
Pap János, I. 290, 295, 331, 364. II. 20. III. 9, 22, 23, 30, 183, 312, 323, 342, 360.
Pap Lőrincz, III. 20.
Papp Miklós K., III. 368, 369.
Papp Péter, III. 304.
Paphalom, I. 320, 322. II. 266.
Paphalmi csatorna, II. 266.
Papirosszükséglet, III. 131.
Paplanyosok, III. 451, 465.
Paprika, III. 431.
Paprikatörés, III. 487, 489.
Parású, III. 371.
Parásúné, III. 371.
Parca, I. 9.
Parchetich György, II. 19. III. 76, 82.
Parterődítés, I. 367. II. 215, 267, 291, 304.
Partszakadások, I. 367. II. 215, 244, 249, 250, 266, 267, 291. III. 118.
Partiscum, I. 9.
Pasetti Flórián, II. 211, 213.
Passaroviczi béke, I. 239, 266.
Paszity Majnolo, I. 363.
Patachich György, I. 279.
Pataki István, III. 382.
Pataki János, II. 103, 144, 146, 173. III. 288, 292.
Patkós sznv., III. 141.
Patincs, III. 203.
Patóchy, I. 121, 123.
Patonyi Tádé, III. 358.
Patzauer Miksa, III. 488.
Paudisz (Banda) Zsuzsa, III. 272, 273, 284.
Pauer János, III. 28, 224.
Paulay, III. 379.
Pauler Gyula, I. 19—21, 33, 39, 41, III. 417.
Paulini Pál, III. 359.
Paulinusok, III. 117.
Paxi Jakab, III. 58.
Pákay János, III. 94.
Pákosi család, I. 97.
Pál Ábrahám, III. 24.
Pálfi sznv., III. 141.
Pálfi Balázs, I. 88, 90. III. 65, 139.
Pálfy Ferdinánd, I. 119. III. 15.
Pálfy Ferencz, I. 350. II. 79, 184, 265, 271, 289. III. 54, 81, 86, 105, 119, 261, 296, 297, 335, 360, 437, 444, 445, 503.

Pálfy Franczіska, III. 239.
Pálfy István, II. 78.
Pálfy János, I. 278, 322. III. 18. III. 48, 188, 212, 246.
Pálfy Júlia, III. 239.
Pálfy József, I. 382, 387. III. 66, 74.
Pálffy Károly gróf, II. 18.
Pálfy Lipót gróf, I. 387. III. 73, 101, 110.
Pálfi Lipót, III. 490.
Pálffy Mór, II. 241, 247. III. 327.
Pálffy Pál, I. 136, 153.
Pálfy Sándor, I. 297. III. 7, 9, 188, 253.
Pálfy Tamás, I. 119. III. 15.
Pálfiné, I. 344, 350.
Pálfy testvérek, III. 489, 492.
Pálfy-erdő, III. 448.
Pálffy-ezred, I. 190, 235.
Pálinka árak, III. 505.
Páll Lajos, III. 24.
Páll Ottó, III. 24.
Pály Elek, III. 359.
Pállya István, III. 269.
Pálos, I. 304, 308.
Pánczélné, I. 341.
Pánity Risztó, III. 61.
Pápa, I. 30.
Pápai Katalin, I. 359.
Pápai tizedlajstrom, I. 34.
Párbér, I. 115, 118, 283.
Páris, II. 317. III. 104, 168, 225, 364.
Párkány, I. 158.
Pásztor Ferencz, III. 360.
Pávó Gergelyné, I. 359.
Pázmány Péter, I. 125. III. 10.
Pechata János, III. 244.
Peck Ágoston, III. 270.
Peck Damascen, III. 313.
Pecsevi, I. 129.
Pecsétek, I. 57, 58, 60, 175, 267—269, 274, 275.
Pecskendi sznv., III. 141.
Pedur, I. 27.
Peer András, III. 210.
Pejkes Péter, I. 123.
Pekarovity Jován, I. 363.
Peleki Karolin, III. 397, 398.
Pelényi Bálint, I. 36, 143—146, 151.
Pelity Sivan, I. 363.
Pellifex sznv., III. 141.
Pelsőcz, I. 341.
Pemfling, I. 369.
Pendschab, III. 167.
Pencz Márton, II. 194.
Pentz János Kristóf, I. 302, 308.
Perczel Imre, II. 9. III. 315.
Perczel Miklós, II. 144.
Perczel Mór, 138, 142—145, 149. III. 115, 154, 360.
Peresóra, I. 6, 10. II. 221, 223, 280, 283, 286, 314.
Peresórai társulat, II. 203, 217—225, 245, 249, 261, 273, 278, 279, 286, 292—296, 311, 312, 314, 318, 321.
Perez Alfons, I. 123.
Perényi Péter, I. 96, 106.
Perisics János, II. 156.
Perjámos, II. 300, 341.
Perla Julius, III. 396.
Pernold János, III. 360.
Perreyné Auguszta, III. 397.
Perszanovity Sztoján, I. 329.
Pertz, I. 37.
Perzsia, II. 50.
Peschiera, III. 103.
Pesin Janko, I. 329.
Pesity Radicza, I. 329.
Pessium, I. 9.
Pest, I. 36, 46, 61, 89, 105, 167, 177, 241, 250, 256, 262, 284, 287, 316, 317, 337. II. 40, 50, 69, 89, 93, 109, 110, 111, 118, 158, 176, 183, 184, 193, 206, 259, 260. III. 22, 93, 131, 149, 151, 156, 172, 233, 234, 239, 249, 260, 269, 298, 301, 347, 361, 420, 465, 486, 510.

Pest vm., I. 154, 253, 306, 312, 341, 350. II. 139. III. 175, 370.
Pestis, I. 65, 87, 133, 194–196, 223, 232, 256, 363. III. 25, 167—179, 200, 263, 313.
Pestis költségek, III. 174, 178.
Pestis rendszabály, III. 177.
Pesthijeny György, I. 310.
Pesti Gábor, III. 341.
Pesty Frigyes, I. 40, 45, 47. III. 288, 354, 418.
Pethő szny., III. 141.
Pethő Czelesztin, III. 373.
Petheő Jakab, III. 271.
Pethő Júlia, III. 399.
Petki szny., III. 141.
Petkov Arszó, I. 364.
Petlanovics Alajos, III. 270.
Pètneházy Dávid, I. 159, 169—171.
Petőfi, II. 69.
Petőfi keserűvíz, III. 215.
Petőfi-szobor, III. 386.
Petráskó Sándor, III. 313.
Petres, II. 224, 293—295, 320—322, 350.
Petri János, III. 240, 304.
Petriczky János, III. 452.
Petriczky István, III. 60, 133.
Petrik Géza, III. 234, 350.
Petrits István, I. 297, 385. III. 7.
Petró Vincze, III. 24.
Petropolis kautschuk ember, III. 387.
Petrovits István, II. 35, 46, 52, 53, 70, 77, 97, 98, 122, 133, 222, 223, 240, 241. III. 31, 76, 81, 157, 214, 216, 293, 359, 379, 428, 438.
Petrovits Istvánné, III. 151.
Petrovits János, II. 33. III. 81.
Petrovity Joczko, I. 329.
Petrovits László, III. 407.
Petrovits Mária, III. 216.
Petrovits Nobak, I. 204.
Petrovity Radivoj, I. 329.
Petrovoszello, II. 105.
Petrőczy István, I. 166.
Pettau, II. 344.
Péchy Tamás, II. 288, 291, 294, 304.
Pécs, I. 70, 121, 159, 176, 177, 192. III. 104, 231, 243, 332, 343, 347, 351, 371, 393, 475, 496.
Pécsy Domokos, III. 313, 363.
Pécsi Leopoldina, III. 396.
Pécsi Gergely, III. 460.
Pékek, III. 465.
Pénzügy, III. 517.
Péter király, I. 42.
Péter moldvai vajda, I. 107.
Péterffy, III. 28.
Péterfy Sándor, III. 223.
Péteri puszta, I. 318. II. 263.
Péteritó, II. 17.
Pétervárad, I. 82, 91, 121, 139, 170, 172, 176. 187, 191, 209, 221, 222, 224, 230, 231, 242, 258, 303, 385. II. 142. III. 106, 439, 441.
Pétervároadi apátság, I. 46, 81, 82.
Pétervásár, I. 349.
Pfandler Ignácz, I. 243.
Pfann, III. 99.
Pfann Jakab János, III. 461.
Pfann József, II. 86.
Pfefferkorn Ábrahám, III. 306.
Pfeffersohn tábornok, I. 211.
Pfeffersohn-ezred, 1. 178.
Pfeilsifter Antal, I. 369.
Ppilipp hadibiztos, I. 193, 194.
Piaczi helypénz, II. 253, 271. III. 123, 127, 502.
Piaristák, I. 287—290, 292, 294—297, 331, 384, 385. II. 7, 13, 20, 39. III. 7, 15, 22, 23. 116, 130, 132, 174, 246, 247, 264, 312—322, 341, 342, 349.
Pichler Anna, III. 232, 271, 277.
Pichler Mihály, I. 369.
Pick Dávid, III. 306.
Pick Márk, III. 488, 489.

Pictor sznv., III. 141.
Pícsó, III. 479.
Piesor sznv., III. 141.
Pijánes Márton, III. 14.
Piliers Tivadar Ferencz gróf, I. 291. III. 18.
Pilinyi Bálint, III. 93.
Pillich Imre, III. 448.
Pillich József, III. 447.
Pillich Kálmán, II. 278, 298, 299, 313, 327. III. 55.
Pillitz Dániel, III. 41, 306, 359.
Pinschuber Vitus, I. 368.
Pintes sznv., III. 141.
Pintér sznv., III. 141.
Pintér Gergely, III. 73.
Pintér János, II. 78, 79, 118, 144, 175, 183, 200. III. 156, 181, 171.
Pintérek czéhe, III. 457.
Piosaschi Lajos, I. 336, 337. II. 79. III. 172, 176.
Piovani, III. 370.
Pipázási tilalom, II. 53, 83.
Pipa taksa, I. 378.
Pipin, I. 16.
Piriterni Anna Terézia, III. 88.
Piros sznv., III. 141.
Pisa, III. 168.
Piscator sznv., III. 140.
Piszeker Ferencz, III. 211.
Pius (VI.) pápa, I. 295. III. 7.
Pitaries György, III. 461.
Plaschekovits Sztoján és Jován, I. 204.
Plaskovity Szávo, I. 363.
Plath József, III. 211.
Plébániák, I. 61, 115, 289—292, 294—297, 373, 384, 385. II. 8, 28. III. 3—27, 283.
Plinkai István, III. 455.
Pluhi Jóczó, I. 329.
Poche, III. 322.
Podhradszky György, I. 30, 43, 54, 268, 293, 294, 312, 316—319, 321, 333, 334, 335, 343, 347, 352, 359. III. 36, 48, 65, 81, 312, 427.
Pokol sznv., III. 141.
Pokolvar, III. 203.
Polczner János Kristóf, I. 368.
Polczner Jenő, III. 162.
Polgár sznv., III. 141.
Polgárdíjak, III. 107, 108, 120, 127.
Polgáreskü III. 108.
Polgári házasság, III. 51.
Polgárjogok, I. 55—57, 60, 61, 63, 253—255, 271—273, 276. III. 106, 107, 110.
Polgári bormérés, III. 125.
Polgári iskola, II. 269. III. 255, 268—270, 273, 308—311, 325.
Polgárőrség, I. 387. II. 20—23, 44, 72, 83. III. 106—115. 153, 163.
Polgárok lajstroma, III. 109.
Polgárság, III. 106—110.
Polgárlevelek, I. 276. III. 107—109.
Polgárok létszáma, I. 276. III. 109, 110, 113, 114.
Polgárőrségi zászlók, III. 110—113.
Polgári társalgó-kör, III. 161, 162.
Polgármesterek, III. 81.
Polgármesteri tisztség, III. 70, 74, 137.
Pologár sznv., III. 141.
Politikai egyletek, III. 154—156.
Politzer Löbl, III. 39.
Politzer Salamon, III. 39, 40.
Pollák Domán Simon, III. 39.
Pollák Farkas, III. 39.
Pollák Ignácz, II. 180. III. 487.
Pollák János, III. 360.
Pollák Johanna, III. 152.
Pollák József, III. 356.
Pollák (Polgár) Kohen Teréz, II. 161.
Pollák Mihály, III. 37, 39.
Pollák Simon, II. 86.
Pollák Simonné Katalin, III. 152.
Pollák Sándor, III. 487.
Polyákovitsné, III. 376, 386.

Pomutz Kamocsay Erzsébet, III. 287, 288.
Pondek (Csehorsz.), I. 368.
Pongrácz Imre, I. 302.
Ponori Róza, III. 386, 388.
Pontelly István, III. 360.
Pontonier-ház, I. 264. II. 42.
Pontonok, II. 283, 314.
Popara Mátyás, I. 329.
Popán, III. 58.
Popovits Gergely, III. 31.
Popovits Illés, III. 303.
Popovits István, III. 30.
Poprád-Felka, I. 15.
Poplis (Csehorsz.), I. 368.
Pór Antal, I. 47.
Pordán szny., III. 141.
Porfuszer Antal, I. 363.
Porgányér, I. 160, 309, 384. II. 32. III. 188.
Porkoláb Dénes, I. 123.
Pórlázadás, I. 88—90, 277. III. 12.
Poór Mihály, II. 144.
Porgányi György, III. 100.
Pors József, III. 121.
Pórszász József, III. 326, 327.
Porzsolt szny., III. 141.
Portaösszeírás, III. 78, 93, 95, 137, 143.
Porták száma, III. 95—97, 143.
Portka Lewin, I. 190.
Portörő János, III. 304.
Pósa nemzetség, I. 55, 80.
Pósa szny., III. 141.
Poson, I. 27.
Posta, I. 242. II. 171.
Postaforgalom, III. 516.
Postafőnökök, III. 516.
Postahivatal, III. 516.
Postaigazgatóság Szegeden, II. 120.
Postajáratok, III. 62, 485.
Postakezelők, I. 243.
Postai kiadások, III. 131.
Postaszolgálat a középkorban s a török hódoltság alatt, III. 460, 509.
Pótadó, I. 139, 272. II. 202, 271, 303. III. 99, 100, 129.
Pozsgay Mihály, III. 360. 472.
Pozsony, I. 36, 50, 61, 108, 119, 131, 149, 157, 240, 250, 255, 271, 295, 307, 309, 311, 336, 343, 378. II. 40, 46, 99, 346. III. 69, 94, 131, 133, 149, 172, 231, 239, 243, 260, 269, 301, 318, 351, 361, 362, 364, 475, 509.
Pozsony vm., II. 341.
Pozsonyi Alajos, III. 387.
Pozsonyi Ignácz, I. 368. II. 10, 11, 14, 15, 28. III. 25, 66, 117, 189, 190.
Pozsonyi kamara, I. 135, 142, 143, 148, 149, 151.
Pozsonyi káptalan, I. 33.
Pozsonyi mérő, I. 190.
Pörnyés szny., III. 141.
Pörös, I. 21.
Pöszörczés szny., III. 141.
Pray, I. 41, 131.
Prága, I. 75. II. 318. III. 102, 458.
Prechtl Farkas, I. 333.
Premontreiek, III. 28.
Presburger Ferencz, III. 268.
Pretter Fülöp, I. 266.
Prezetska Venczel, III. 210.
Prédikátorok, III. 28.
Prédikator-utcza, III. 139.
Prépostváry Bálint, I. 415.
Prielle Cornélia, II. 314. III. 389, 398, 400.
Prielle Péter, III. 382, 388, 389.
Prielmon Keresztély, III. 125.
Prinz Zerkovitz Janka, III. 306.
Priscus Rhetor, I. 12.
Privarek György, I. 368.
Priváry, II. 333.
Privigye, I. 288. III. 364.
Probszt Leopold, III. 369.

Prokopcsányi Tódor, III. 359.
Prontner Miklós, III. 59,
Prope sznv., III. 141.
Prosznitz Rozál, III. 338.
Prosznitz Vilmos, II. 287. III. 40, 499.
Provisorium, II. 238—250.
Pruszka, I. 369.
Ptolomaeus, I. 9.
Pucit sznv., I. 27.
Puchard Szervácz, I. 368.
Puchov, III. 279.
Puha sznv., III. 141.
Puklau, I. 369.
Puky Károly, III. 144.
Politor sznv, III. 140.
Pulmann Tóbiás, I. 369.
Pulszky Ferencz, I. 6. III. 55.
Pulz Lajos, II. 318, 334, 335, 348.
Punek János, II. 50.
Purkner Károly, I. 363.
Puskaművesek, III. 459.
Puskás sznv., I. 234. III. 141.
Puskás Imre, 427.
Puskás József, I. 364.
Puszta sznv., III. 141.
Pusztai templomok, I. 37.
Pusztabírók, III. 82.
Pusztázók, III. 82, 90.
Pusztaszer, I. 25, 44, 66, 322.
Putri, I. 313. II. 331.
Pútyi-utcza, I. 184.
Püspöki Ferencz, III. 305.
Püspöki Imre, III. 397.
Püspöki helynökök, I. 119. III. 15.
Pwza sznv., III. 141.
Pwzerchÿes sznv., III. 141.
Pyber László, I. 283, 285.

Quosdanovich, III. 103.

Raab János, III. 73.
Rabata, III. 18.
Rabbik, III. 41, 42.
Rabenhuber, III. 361.
Rablások, II. 192, 193, 206, 207, 243, 263, 264, III. 89.
Rabok, III. 82, 83.
Rabok kápolnája, III. 253, 254.
Rabutin tábornok, I. 191, 221, 222.
Radeczky, II. 209.
Radeczky Irma, III. 388.
Radenich János, II. 322.
Radics, I. 98.
Radics Teréz, III. 378.
Radicsovics Zsigmond, III. 20.
Radisits Mihály, III. 105.
Radivojevich br. ezred, II. 21.
Radna, III. 131.
Radnai János, III. 427.
Radoszavlyevity Misko, I. 363.
Radovics Gáspár, I. 324.
Radulyovics Prokop, III. 30, 31.
Radvány, I. 357.
Radványi András, I. 297. III. 7, 253.
Ragályos kórok, III. 185, 186.
Ragázzy Sándor, III. 349.
Rainer Ferencz, III. 162, 472, 473.
Rainisch József, III. 210.
Rajna, I. 80.
Rajnai József, II. 79.
Rajter János, III. 32.
Rajz János, III. 391, 392.
Rajziskola, II. 8—10. III. 295. 268—270.
Rakita Alajos, III. 204—206, 360.
Rakodópart, II. 52, 123.
Rakovszky György, III. 316.
Rakovszky Károly, III. 185.
Ramazán, I. 112.
Rath János György, I. 254.
Ratzmansdorf, I. 369.
Rauchmüller, II. 31.
Ravenna, III. 187.
Rábé, I. 4, 309. II. 17, 34. III. 146.
Rácz sznv., III. 141.
Rácz Anna, III. 442.
Rácz Ferencz, III. 445.

Rácz György, III. 359.
Rácz József, III. 359.
Rácz Károly, I. 115, 117. III. 33, 34, 230, 346.
Rácz Tamás, III. 61.
Rácz határőrség, I. 175, 182—184, 204—212, 215, 217, 219, 221, 254, 256, 258, 259, 261—263, 280, 305, 311, 321, 363. III. 29, 496.
Rácz templom, I. 236.
Rácz piacz, II. 29. III. 129.
Rácz püspökség, I. 206. III. 31.
Ráczók czéhe, III. 465.
Ráczok kertje, III. 31.
Ráday Gedeon, II. 263, 264. III. 36, 54, 89, 207, 522.
Rákity Ignácz, I. 334. III. 61.
Rákity Jován, I. 363.
Rákics Miklós, III. 499.
Rákó, I. 329.
II. Rákóczy Ferencz, I. 68, 166, 170, 208—210, 212, 214—216, 224, 270. II. 128, 201. III. 478.
Rákóczy György, I. 100, 147, 151.
Rákos szny., III. 141.
Rákosi végzések, I. 67.
Rákosi Nándor, III. 407.
Rátay Egyed, III. 313.
Ráth Fülöp, III. 191.
Ráth Jakab alapítvány, III. 337.
Ráth Jakabné, III. 240.
Ráth Károly, I. 42—45, 74—76, 87, 98, 216. III. 93.
Ráth kereskedő, II. 83, 88.
Rázsó Lajos, III. 359.
Realy István, I. 368.
Reáliskola, II. 256, 257, 259, 260, 269. III. 257, 298, 325—334, 342.
Reáliskolai tanulók létszáma, III. 334.
Rece szny., I. 27.
Recsep, I. 116. III. 13.
Redl Ferencz, I. 291.
Redlich József, III. 150.
Redseb basi, I. 141.
Reformatio, I. 115—118, 277. III. 13, 230, 344, 347.
Református hitközség, II. 209. III. 33—36, 145.
Református népiskola, III. 304.
Reform-bizottság, II. 268. III. 130.
Regdon István, III. 216.
Regensburg, I. 287.
Regent, III. 322.
Regécz, I. 33.
Regy szny., III. 141.
Reiman, III. 358, 394—396.
Reitmann Ferencz, III. 360.
Reichard Antal, III. 204.
Reichardt József, II. 78.
Reiner Mór, III. 487.
Reisinger Anna, III. 306.
Reiszwig, I. 302, 303.
Reizner András, I. 368.
Reizner J., I. 114, 212, 240, 268, 372. II. 124, 126, 181. III. 7, 14, 33, 37, 58, 62, 75, 81, 104, 131, 132, 146, 159, 198, 217, 255, 315, 320, 343, 354, 558, 360, 400, 405, 430, 431, 436, 457, 461, 475, 484, 509, 517,
Reitzenstein Vilmos, II. 202. III. 216.
Reitzer Adolf, III. 521.
Reitzer Jakab, III. 40, 306.
Remellay Gusztáv, III. 354, 359.
Remes Kázmér, III. 21.
Remetaházi András, III. 20.
Reményi Ede, III. 241, 403, 408.
Reményi József, III. 388.
Reményi Nina, III. 396.
Reményi Róza, III. 388.
Remold Jakab, III. 211.
Rendészet, III. 81—90.
Rendőrök, III. 81, 90.
Rengey Nándor, II. 49, 69, 74, 76—80, 84—86, 89, 90, 94, 106, 117, 127 128, 173, 182, III. 48, 50, 53.
Rengey Róza, III. 239.

Rengő sznv., III. 8.
Repiczky József, III. 359.
Reuss gróf, I. 194.
Rex sznv., III. 141.
Réczey, II. 281, 312.
Réh Ferencz, II. 133.
Réh János, I. 380. II. 72, 78, 80, 89, 94, 253, 254, 265. III. 81.
Rékasi Mihály, I. 363.
Répási Jakab, III. 268.
Répásy Mihály, II. 157, 163, 237. III. 183.
Rés Ensel Sándor, I. 21, 342.
Révay-uteza, I. 281.
Révai Ferencz, I. 96, 98.
Révay Mihály báró, I. 375.
Révay Miklós, III. 232.
Révész sznv., III. 141, 482.
Révész Imre, I. 12.
Révjog, I. 60, 264, 280. III. 123.
Révjövedelmek, III. 482, 494, 495.
Révpénz, I. 139. III. 123, 124.
Rézművesek, III. 469.
Richet Károly, I. 340.
Ricimam sznv., I. 27.
Riczó Bonaventura, III. 359.
Rideg, III. 107.
Riedinger L. A., II. 250. III. 218, 482.
Rieger Antal, III. 468.
Rieger János, I. 369. II. 204.
Rieger Mihály, III. 462.
Rigó József, III. 54, 360.
Rigómező, I. 74.
Rimaszombat, I. 160.
Ringl Katalin, III. 88.
Ripperda, II. 175.
Robot, I. 139. II. 177, 178.
Rocska erdő, III. 447.
Rodl József, III. 462.
Rodelmayer Gáspár, III. 347.
Rodiczky Jenő, III. 356, 360.
Rodli József, III. 74.
Rogerius, I. 17, 41.
Rohonczy Gedeon, II. 350.
Rohonkáné, I. 345, 350.
Róka József, II. 155, 173. III. 26.
Róka Nagy János, I. 202.
Rokosinyi András, I. 368.
Rokosinyi Pál, III. 278, 289, 290, 292.
Rókusi népiskola, III. 283—285.
Rókus város, I. 184. II. 27. III. 24—27.
Roland szobor, II. 10.
Róma, I. 73, 348. III. 132, 167, 168, 187, 406, 441.
Rómaiak, I. 9, 12.
Rómafő, I. 319.
Rómer Flóris, I. 10.
Rónayak, II. 183. III. 66.
Rónay Béla, II. 286.
Rónay Jáczint, III. 355.
Rónay János, II. 79, 182—184. III. 157, 360, 393.
Rónay Lajos, III. 337.
Rónay Mihály, II. 49, 72, 94. III. 240.
Rónay Karácsonyi Emilia, III. 161.
Ronayné Gizella, III. 392.
Rónayné Németszegi Mária, III. 151, 239.
Roncsoló toroklobb, III. 186.
Rontó Major Ferencz, I. 379.
Rontó Mihály, III. 478.
Rorbach Antal, III. 212.
Rosay György, III. 452.
Rosenbaum Adalbert, III. 499.
Rosenberg (Rósa) Izsó, III. 39, 55, 527.
Rosenberg Sarolta, III. 306.
Rosenmark Hermann, III. 306.
Rosinszky Ambró, III. 313.
Rotariders Mihály, III. 228.
Róth tábornok, II. 110, 131.
Róth (Szögedi) Endre, III. 310, 331, 360.
Róth Erzsi, III. 389.
Rothschild, II. 271, 297. III. 124.
Rothschneck Emil, III. 209.
Rottweil, I. 339, 340.
Rott Mari, III. 396.

Rozai József, III. 378, 392.
Rozgonyi Bertalan, II. 241, 76.
Rozmaring-utcza, I. 184.
Rózsa sznv., III. 141.
Rózsa Antal, III. 190.
Rózsa András, III. 81. 90.
Rózsa Balázs, III. 90, 113, 462.
Rózsa Dániel, I. 234, 255, 260, 261, 278, 304, 344, 345, 347—352, 355. III. 48, 65, 72.
Rózsa Ferencz, I. 297, 364. III. 14, 26, 112, 338.
Rózsa Imre, III. 189.
Rózsa István, I. 191, 265.
Rózsa József, III. 74, 90, 112.
Rózsa József alapítvány, III. 336.
Rózsa Lajos, III. 124.
Rózsa Rózál, III. 286.
Rózsa Sándor, II. 79, 117—119, 192, 194, 204, 263. III. 68, 74, 293.
Rózsa Teréz, III. 239.
Rózsa Vincze, I. 382, 387. III. 74.
Rózsás Gáspár, III. 226.
Rozsos sznv., III. 141.
Rozvány György, I. 133.
Röderer, III. 399.
Rögtönítélet, II. 80, 117, 156, 282.
Röszke, I. 4, 7—9, 45, 47, 190, 263, 306, 311, 317, 321, 363. II. 179, 221, 278, 292, 293, 295, 297. III. 9, 31, 185, 257, 291—293, 295, 481.
Rudna, II. 341.
Rudolf király, I. 143, 147, 148.
Rudolf trónörökös, II. 203. III. 326, 327.
Ruházati czikkek árai, III. 507.
Ruki sznv., I. 27.
Ruki erdő, III. 448.
Rupp Jakab, I. 63, 368. III. 409.
Ruszország, I. 92.
Ruszt, I. 368.
Ruszti R. J., III. 343.
Rúzsa László, I. 130.
Rückert János, III. 402.
Rüsztow, II. 170.

Saágiak, I. 49.
Sachsen Meiningen ezred, II. 242.
Sahtu (villa), I. 27.
Sajgó András, II. 14.
Sajó, I. 32.
Sajó-Szeged, I. 251.
Sajt árak, III. 504.
Sajti sznv., III. 141.
Sajtnyomó sznv., III. 141.
Sajtóperek, II. 255.
Sakani (Zákány) villa, I. 25, 27.
Salak sznv., III. 141.
Salamin sznv., I. 27.
Salamon Bazil, III. 359.
Salamon Ferencz, I. 12, 20, 133, 138, 151. III. 95.
Salánk, I. 340.
Salgótarjáni András, III. 20.
Saller Mihály, I. 369.
Sallinger Antal, I. 368.
Salmis-Neuburg Gyula, I. 143.
Salva quardia, I. 191.
Salzer Mátyás, I. 178, 195.
Sampat sznv., I. 27.
Samsin sznv., I. 27.
Sandhaus, III. 490.
Sarecz György, III. 15.
Sarkad, II. 173.
Sarkantyúkészítők, III. 459.
Sarkel, I. 27.
Sarustou, I. 25. III. 477.
Sasku Károly, II. 59.
Saslau, Saslo, sznv., I. 27. III. 142.
Sasülés, I. 66.
Sauer Mátyás, I. 368.
Sauldihama, I. 27.
Savanya Mihály, II. 192.
Savoyai Eugen herczeg, I. 190—193, 231, 235, 239, 266.
Sax Zachariás, III. 457.

Sághi Antal, III. 384.
Sámson sznv., I. 72. III. 141.
Sándor sznv., III. 141.
Sándor-ezred, II. 108, 144.
Sándor pápa, I. 18.
Sándor würtenbergi herczeg, I. 190.
Sándor-utcza, I. 6, 184.
Sándor réve, I. 32, 330.
Sándorfalva, I. 160.
Sándori Ignácz, III. 382.
Sánta sznv., III. 141.
Sánta Ambrus, I. 143.
Sánta István, III. 392.
Sántha Mátyás, III. 478.
Sánta Miska, I. 260, 331, 356.
Sár sznv., III. 141.
Sáradi sznv., III. 141.
Sáregyháza, I. 55, 80.
Sárgapart, III. 481.
Sári sznv., III. 141.
Sári Judit, I. 341.
Sári Mátyás, III. 20, 295.
Sáry Mihály, III. 359.
Sárkány sznv., III. 141.
Sárkány István, I. 140. III. 461.
Sárkány Tamás, III. 461.
Sárkánytelek, III. 426, 427.
Sárközi sznv., III. 141.
Sárosy Gyula, II. 161, 230.
Sárosvölgy, I. 78. III. 446.
Sárszegi Bencze, I. 310.
Sárszegi István, I. 36, 310.
Sártó, I. 34. II. 179.
Sártory István, III. 351.
Sárvár, I. 115. III. 344.
Sárváry Béla, III. 359.
Sáskák, I. 196, 232, 234, 283. II. 123.
Sávay, Sávoly, I. 234. III. 8.
Sbardelati, I. 129.
Scaritca Máté, I. 64.
Scegun sznv., I. 27.
Scer (Szer) villa, I. 25, 27.
Sceged, Scegued, Scegud, Scegved, I. 30, 33.
Scerecin sznv., I. 27.
Schallapöck Ferencz, I. 369.
Schambach kanonok, I. 286.
Scharacz Mária, I. 256.
Scharsi Mihály, I. 368.
Schäffer Ádám, III. 156, 499.
Schäffer Ádámné Götz Borbála, II. 161, 287.
Schätzl Lajos, II. 41. III. 374.
Schedius, I. 51, III. 93.
Schedler György, III. 203.
Scheinberger Antal, III. 306, 499.
Sennyei Károly, III. 386.
Schiemangk Károly, III. 358.
Schiffamt, III. 483.
Schiller Antal, III. 203.
Simonyi Károly, III. 393.
Simonyi Mihály, III. 384.
Schinek Jozefa, III. 388.
Schlesinger Henrik, III. 499.
Schlick Leopold gróf, I. 182, 191, 193, 195, 206, 219, 227, 229, 255. III. 129.
Schlözer, I. 340.
Schmausz János, III. 26.
Schmerling, II. 238, 244.
Schmidlinger Mór, III. 499.
Schmidt Emilia, III. 285.
Schmidt (Kovács) Ferencz, III. 487.
Schmidt Ferencz, II. 51. III. 122.
Schmidt Ferdinánd, II. 77—80, 85, 94, 144, 146, 158, 173. III. 114.
Schmidt József, II. 158.
Schmidt János, III. 190.
Schmidt Jozefa, III. 240.
Schmidt Józsefné, II. 161.
Schmidt Szörény, II. 203, 326.
Schmolczpucher, III. 88.
Schnaider Bernát, III. 268.
Schnöller János Jakab, III. 177.
Scholasticus sznv., III. 140.
Schopper Károly, III. 499.

Schozen (Csehorsz.), I. 368.
Schömbök Tamás, III. 112.
Schönbauer József, I. 368.
Schönfeld, II. 204.
Schönherr Gyula, I. 50, 51, 72.
Schönkirch, I. 369.
Schraud Ferencz, III. 172, 174, 203.
Schrauf Károly, III. 5, 226, 406.
Schreiber Leonhard, III. 122.
Schreiner Mihály, III. 32, 109.
Schulhof Lajos, III. 306, 362,
Schustekh Emánuel, III. 103.
Schütz Ferencz, III. 219.
Schwab Arszlán, III. 41.
Schwáb Károly, III. 360.
Schwalvelmayer Ádám, III. 122, 461.
Schwamburg, I. 369.
Schwarz Rókus, III. 48, 66, 81.
Schwarz Simon, III. 462.
Schwarzenfeld Borbála, III. 239.
Schwarzenfeld Sándor, II. 174.
Schwartner, III. 498.
Schweidel József, II. 138.
Schweiger Ferdinánd hadi biztos, I. 194.
Schweigerd, I. 174.
Schwörz János építész, II. 10. III. 77. 190, 413, 437.
Schwörtz Lukács, III. 457.
Scossa Dezső, III. 323.
Sebesültek 1848—49-ben, III. 151.
Sebestyén Márton, I. 356.
Seborvosok, III. 202, 203, 206.
Sebők Gergely, I. 364.
Sebők Lajos, III. 397.
Sebőkné, Borsódi Mari, III. 397.
Seefelner, II. 311.
Segad, Seged, Segeding, Segedunum, Seghed, I. 12, 30, 45, 277.
Segesvár, I. 130. III. 475.
Seidl János, I. 369.
Sele sznv., I. 27.
Seleb sznv., I. 32.
Selyemtenyésztés, III. 79, 257.
Selyemtenyésztő felügyelő, II. 78, 80.
Selez sznv., I. 27.
Seligmann (Szántó) Eleazár, III. 306.
Sempte, I. 301.
Semsey százados, II. 135.
Semsei Zsigmond, I. 175, 178.
Seniger Antal, III. 264.
Sennyei, I. 187.
Seregélyes, I. 301, 317. III. 426.
Seres, sznv., III. 141.
Serfőzi Mari, III. 399.
Serfőző Vincze, III. 20.
Serházy János, III. 457.
Serkéd, I. 309, 367.
Serriere Péter Rikhárd, III. 18.
Seter sznv., I. 27.
Sevics Tódor, III. 303.
Séra György, III. 20.
Sérelmek, I. 311, 333. III. 49, 126.
Sibarácz Gyúró, I. 304.
Siboltby János, I. 315.
Sidemer sznv., I. 27.
Sidwers, III. 489.
Siebmacher, I. 256. III. 66.
Sigid, I. 30.
Sigó Kata, I. 341.
Sigray, I. 309.
Siha sznv., III. 140.
Siha János, III. 461.
Sikkasztások, II. 204, 205. III. 100, 137.
Siklós, I. 121, 159, 177.
Silberstern Lipót, III. 306.
Sileu sznv., I. 27.
Silis, I. 35.
Síma sznv., I. 27. III. 141.
Simani J., III. 360.
Simbschen ezred, II. 21.
Simi Sára, III. 88.
Simindsiák, III. 128, 465.
Simó, III. 406.
Simon sznv., I. 234. III. 141.
Simon Mihály, III. 426.

Simon Sámuel, III. 359.
Simonczicz János, III. 350.
Simonfalvay Gellért, III. 359.
Simonfi György, III. 368.
Simonyi Ernő, III. 54.
Simonyi Lajos báró, II. 288. III. 475.
Simontornya, I. 159, 177.
Simun sznv., I. 27.
Sina György báró, II. 50, 54. III. 114, 487, 512.
Sina-telek, II. 181, 348.
Singer Izrael, III. 306.
Singer Vilmos, III. 39, 149, 186, 194, 205, 306.
Singer Mátyás, III. 360.
Singidunum, I. 12.
Sípos sznv., III. 141.
Sípos Károly, III. 394.
Siposné Dobozy Lina, III. 394, 397.
Sipszeu sznv., I. 27.
Sírhát, I. 366.
Síróhegy, I. 309.
Siskóhalma, III. 427.
Siskovich András, I. 66, 232, 255, 284, 285, 293, 303, 304, 329, 331, 349. III. 48, 101, 172.
Siskovich József, I. 369. III. 101, 102.
Siteo sznv., I. 27.
Sívó, sznv., III. 144.
Sixti sznv., I. 27.
Skalniczky Antal, III. 329, 330.
Skaricza Máté, III. 346.
Skárlát szőnyegek, I. 153, 154.
Skerlecz András, I. 316.
Skultéty Andor, II. 78, 184. III. 239.
Skultéti Mihály, III. 241.
Slavonia, III. 146.
Slavopasity György, I. 363.
Slitzovius, III. 202.
Smiles L., III. 305.
Smyrna, I. 368.
Sobay György, II. 56. III. 181, 203, 204, 335.
Sobjesky János, I. 158.
Sobolci sznv., I. 27.
Sód, Sódi, sznv., III. 141.
Sóhordó-utcza, I. 35. III. 139.
Soina sznv., I. 27.
Sóház, I. 238. II. 24, 282.
Sófuvarozás, I. 27, 34, 38, 241.
Sokaczok, I. 118.
Sókamarások, I. 35.
Sókészlet, I. 105, 106, 241.
Sokord, I. 24.
Soldan-Keppe, I. 340.
Solferino, II. 230.
Solimán (II.) császár, I. 111.
Soller Kata, III. 88.
Sólyom sznv., III. 141.
Sólyom János, III. 277, 279, 280.
Sólyom Ottilia, III. 258.
Solymos, I. 50.
Solymosi Elek, III. 396.
Solt vm., I. 113.
Soltész Dániel, III. 233, 234, 238, 359.
Somlyai sznv., III. 141.
Somlyai Mihály, I. 108.
Somlyai Pál, I. 108.
Somodi Bernát, III. 20.
Somogyi sznv., III. 141.
Somogyi Antal, II. 41, 46, 72, 94. III. 50, 115, 151, 239, 352, 359, 361.
Somogyi Elek, III. 24.
Somogyi József, II. 119.
Somogyi Károly, III. 399.
Somogyi Máté, III. 24.
Somogyi Sándor, III. 374,
Somogyi könyvtár, I. 178. II. 72, 125. III. 343, 371, 372, 375, 378, 399, 498, 500.
Somogyi-utcza, I. 236, 238.
Sonnenschein C., III. 406.
Soós Mihály, III. 393,
Sópajták, I. 241, 242. II. 282.
Sopron, I. 61, 250, 342. III. 69, 106, 260, 343, 361, 475.

Sóraktár, I. 18, 19, 33, 34, 241.
Sós sznv., III. 141.
Sós György, III. 461.
Sós Mihály, III. 20.
Sós Miklós, III. 461.
Sósbalázs Máté, III. 226.
Sóványfa, Sóványfája, III. 426, 427.
Sóványtelek, III. 427.
Sóvári, III. 371.
Sózó Dani, I. 140. III. 442.
Sör árak, III. 505.
Sőregi sznv., III. 141.
Sörház, I. 237, 254, 271, 311, 312, 321. II. 122, 180. III. 120—122, 182.
Sörmérés, III. 121, 122.
Sőtér Ferencz, I. 302.
Sőtér Tamás, I. 222.
Sövényháza, I. 4, 10—12, 16, 20, 22, 152, 309.
Sövényházy, II. 184.
Spanyolország, I. 339, 168.
Spányik Glycér, III. 320, 349, 359.
Spányik Sándor, I. 160.
Specht László, III. 522.
Sphenocephal koponya, I. 6.
Sperlágh Endre, III. 181, 204, 240.
Sperlák János, III. 295.
Spieshaymer, I. 30.
Spitz János, III. 190.
Spitzer Izrael, III. 37, 39.
Spitzhitl András, I. 368.
Splényi ezred, I. 338. III. 103.
Splényi huszárok, I. 190. III. 175.
Spodium gyár, III. 490, 491.
Sport-egyesületek, III. 162, 163.
Springer Ignácz. Lásd: Pozsonyi Ignácz.
Stader György Ádám, I. 314.
Stadler Sebestyén, I. 368.
Stahremberg Gundacker Tamás, I. 262.
Stahremberg ezred, I. 178, 336.
St. Amour dragonyosok, I. 190.
Staracz Milován, I. 329.
Statisztikai hivatal, III. 51.
Staudinger János, III. 405.
Stauner Ferencz, I. 364.
Stech Alajos, III. 270.
Stechta, III. 307.
Stefanovits, II. 290.
Stein József, III. 520.
Stein Miksa, II. 88.
Steiner Bernát, III. 490.
Steinhardt Antal, II. 78, 85. III. 192, 204, 360.
Steinitz Mór, III. 306.
Steösszel Kristóf, I. 319.
Stepanek Antónia, III. 308.
Stepán Liszo, I. 329.
Stephan, I. 27.
Stiglitz C. L.
Stojkovits Sándor, III. 489.
Stola, I. 283, 285, 286, 289, 297. III. 312.
Strabo, I. 12.
Strainity Ignácz, I. 363.
Strasser György, II. 78.
Stratimirovics, II. 88.
Straubert János, I. 368.
Straubert (Szendrői) János, III. 272.
Straus Mihály, I. 252.
Strozzi gróf, I. 171.
Stúhl Sándor, III. 204.
Stumpf Pál, I. 368.
Stuwer, II. 204.
Styringer Ferencz, I. 202, 265.
Subu sznv., I. 27.
Subudi sznv., I. 27.
Súgó sznv., III. 141.
Suján József, III. 499.
Sulmus, I. 25. III. 477.
Sukán János, I. 143.
Sumbot sznv., I. 27.
Sumpu sznv., I. 27.
Sunthel sznv., I. 27.
Superek, III. 484.
Surandi sznv., I. 27.
Surgudi sznv., I. 27.
Sutka-erdő, III. 447.

Sül sznv., III. 141.
Süllő-szűrő ér, I. 78.
Sülyi József, III. 188.
Sülyi Kata, III. 188.
Sümegvár, I. 108.
Sümegi Károly, III. 24.
Sümeghi Pál, II. 99. III. 321.
Sütő sznv., III. 141.
Sütő Sándor, III. 20.
Sütők czéhe, III. 465.
Süveg sznv., III. 141.
Süveg erdő, III. 448.
Svajbelmár Ádám, III. 88.
Sváb Károly, II. 350.
Svájcz, I. 339.
Syked, I. 29.
Syria, III. 167.

Szabadelvű kör, II. 262, 263. III. 154, 155, 159, 160, 342.
Szabadfi (Freyler) Edvárd, III. 284, 305.
Szabadfi József, III. 399.
Szabadiparágak, III. 476—487.
Szabadka, I. 83, 95—97, 113, 151, 188, 204, 320, 323. 350, 374. II. 12, 44, 51, 122, 130, 139, 141, 142, 154, 168, 179, 194, 327, 328, 330. III. 9, 14, 35, 114, 122, 144, 174, 260, 301, 371, 372, 396, 404, 427, 434, 452, 458, 514.
Szabadkai János, I. 363.
Szabadkai kapu, I. 237.
Szabadkőműves páholy, III. 154, 241.
Szabados János, II. 268, 320, 326, 334, 335. III. 150, 237, 355, 360, 397, 404.
Szabados József, II. 149, 152, 155, 159. III. 359.
Szabadság-tér, II. 76, 113.
Szabácsvár, I. 91.
Szablik István, III. 313.
Szablyapénz, I. 138.
Szabó sznv., III. 141.
Szabó Amália, III. 382.
Szabó András, III. 346.
Szabó Antal, III. 104.
Szabó Czyrill, III. 331.
Szabó Farkas, II. 173, 182. III. 104.
Szabó Ferencz, II. 192.
Szabó Gergely, I. 364. III. 272, 360.
Szabó György, I. 130. III. 346.
Szabó Ilka, III. 393.
Szabó Imre, II. 78. III. 239, 240.
Szabó István, I. 358, 364.
Szabó János, I. 211, 250.
Szabó József, I. 3. II. 382, 490, 499.
Szabó Julia, III. 373.
Szabó Károly, I. 41. III. 231, 341, 344—346, 391.
Szabó László, II. 177. III. 32.
Szabó Lukács, III. 313.
Szabó Máté, I. 218.
Szabó Mátyás, III. 270.
Szabó Mihály, II. 124, 125, 254. III. 150, 236—238, 327, 355—357, 359—361, 379, 380, 382, 383, 386, 388, 427.
Szabó Ödön, III. 382, 387, 399.
Szabó Pál, III. 359.
Szabó Péter, I. 147.
Szabó Richard, II. 153. III. 359.
Szabó Sándor, III. 360, 388, 399.
Szabó Tamás, I. 136. III. 65.
Szabó Szentpáli Janka, III. 360.
Szabó czéh, I. 332. III. 7, 466, 467.
Szabolcs, I. 33, 125.
Szaholy sznv., III. 141.
Szaján, III. 146.
Szakács sznv., III. 141.
Szakácsy, III. 375.
Szakácsi Vitusz, III. 359.
Szakál sznv., III. 141.
Szakál Tamás, I. 364.
Szakálas sznv., III. 141.
Szakolcza, I. 61, 237, 250.
Szakolczai András, III. 232, 265, 266.
Szakonyi Etelka, III. 386.

Szakszó sznv., III. 141.
Szalacs sznv., III. 141.
Szalai sznv., III. 141.
Szalay Ágoston, I. 114, 131, 137, III. 20, 501.
Szalai Borbála, III. 289.
Szalay István, III. 36.
Szalai János, III. 382.
Szalay József, I. 6, 40, 41, 52, 58. II. 125. III. 92, 352, 418.
Szalay László, I. 28, 43, 45, 73—76, 159, 168, 176, 179, 188—190, 193, 194, 209, 216, 298, 340. III. 10, 224, 481.
Szalkai Kristóf, III. 20.
Szalády Antal, II. 124, 125.
Szalámigyártás, III. 489.
Szalárdi, III. 359.
Szalonta, II. 341.
Szamanida, I. 22.
Szanda Kata, I. 344, 349, 352.
Szanda Mihály, III. 279.
Szandzsákságok, I. 105, 137.
Szank, I. 153, 154.
Szapáry Gyula, II. 340, 349.
Szapáry János, gróf, II. 21.
Szapáry József, II. 218, 220.
Szaplonczai Mihály, III. 378.
Szaplonczainé, III. 371.
Szapolyai János, I. 90, 92, 96—101. III. 93.
Szappanos, I. 182.
Szappanos Mihály, III. 173.
Szappanfőzők, III. 467.
Szarahorság, I. 139.
Szaravolla, II. 300.
Szarka sznv., III. 141.
Szarka Ferencz, III. 228.
Szarmaták, I. 6.
Szarvas, I. 168. II. 213. III. 375.
Szarvas Ferencz, III. 34, 65.
Szarvasmarhák ára, III. 503.
Szathmár vm., I. 125, 194.
Szathmáry Árpád, III. 394, 395, 398.
Szathmári Dani, II. 89.
Szathmáry Imre, I. 180, 181.
Szathmári Janka, III. 387.
P. Szathmáry Károly, III. 239.
Szathmáry Károly, III. 382, 386, 393, 397.
Szathmári László, I. 131. III. 13.
Szathmáryné Latkóczy Mária, III. 393.
Szathmáriné Hermin, II. 394.
Szatócs sznv., III. 141.
Szaturdsi Mohammed, I. 133.
Szatymaz, I. 4, 28, 140. II. 21, 23, 349, 350. III. 295, 426, 502.
Szaudsi bég, I. 45.
Szádfal tervezet, II. 279, 281, 284, 285, 322—336.
Szádeczky Lajos, III. 449, 451, 455—459, 465, 466, 468, 469.
Szákfi, III. 372.
Szállásmesterek, III. 70.
Szállások, I. 64, 65, 140. III. 419, 426—428.
Szállítási árak, III. 510.
Szállományok, III. 120, 128.
Számadások, III. 115—137.
Számpel Mihály, III. 20.
Számvevőség, III. 74, 120.
Szántai III. 371.
Szántó sznv., III. 141.
Szántó István, III. 65.
Szánthó Mihály, I. 347, 349, 352.
Szántó-utcza, III. 139.
Száraz sznv., III. 141.
Száraz György, I. 316.
Száraz erdő, III. 447.
Szárazér, II. 267.
Száraz malmok, III. 480, 481.
Szárcsova, II. 130.
Szász János, III. 18.
Szász Károly, II. 288. III. 354.
Szátai sznv., III. 141.
Száva, I. 218. III. 485.
Szávics Erneszt báró, I. 321, 336.

Szávits István, III. 100, 499.
Szávits János, II. 94.
Szávits Mihály, III. 81.
Szávó Mihály, I. 265.
Százegyház, I. 54, 78, 136, 144, 146, 151, 152, 299, 309, 323.
Százlábú híd, III. 485.
Szcitóvszky János, III. 115.
Szeben, I. 61, 250. III. 351, 468.
Szeberényi Andor, III. 360.
Szeberényi Lajos, III. 32, 33, 225, 228, 304, 354, 355, 357, 360.
Szecsei sznv., III. 141.
Szegedácz, III. 497.
Szegedi Bálint, III. 226.
Szegedi Benedek kanonok, I. 81.
Szegedi Benedek, III. 227, 228.
Szegedi Ferencz, III. 20, 228.
Szegedi Gáspár, III. 464.
Szegedi Gergely, III. 225, 228, 360, 361.
Szegedi István várnagy és főispán, I. 49, 69.
Szegedi István Ferdinánd, I. 199, 251, 279, 313. III. 81, 426.
Szegedi Jakab, III. 360.
Szegedi János, III. 33.
Szegedi Kilit, I. 276. III. 12, 13, 15, 16, 19, 21, 142, 360.
Szegedi Lőrincz, III. 361.
Szegedi Márton, III. 228, 464.
Szegedi Mátyás, I. 314.
Szegedi Mihály, III. 464.
Szegedi Miklós, III. 496.
Szegedi Tamás, I. 131. III. 13.
Szeged-csongrádi takarékpénztár, II. 53, 175, 231, 267, 287, 292. III. 151, 158, 194, 241, 409, 517—519.
Szegedi általános takarékpénztár, III. 520, 521.
Szegedi forgalmi bank, III. 519, 520.
Szegedi hitel- és zálogintézet, III. 520.
Szegedi kereskedelmi és iparbank, III. 519.
Szegedi kézművesbank, III. 521.
Szegedi leszámítoló- és takarékintézet, III. 521.
Szegedi diákok az akademiákon, III. 225, 226.
Szegedi főesperesség, I. 18, 19. III. 3, 4.
Szegedi főkapitányság, I. 180.
Szegedi gyarmatok, III. 146.
Szegedi szandzsák, I. 112, 113.
Szeged, hírlap, II. 243, 252.
Szegedi Hírlap, II. 125, 126. III. 352. 355, 356.
Szegedi Híradó, III. 354, 355.
Szegedi Közlöny, III. 357.
Szegedi Lapok, III. 356, 357.
Szegedi Napló, III. 357.
Szegedi Néplap, III. 356, 357.
Szegedin, I. 92, 94.
Szegedinacz Pero, I. 336.
Szegedunum, I. 30.
Szegény sznv., III. 141.
Szegény István, I. 81.
Szegény János, I. 66. III. 65, 139.
Szegényápoló, III. 188, 193, 197—201.
Szegények ellátása, III. 189.
Szegények háza, II. 13.
Szegénysegélyezés, III. 159.
Szegény tanulók segélyezése, III. 318.
Szegényügy, II. 43.
Szegfű-utcza, II. 76.
Szegheő Attila, II. 310.
Szegheő János, II. 79, 90, 115. III. 240, 283.
Szegvár, I. 379. II. 48, 116, 341. III. 172.
Szegyes sznv., III. 141.
Szeitz Antal, III. 314.
Szekcsői sznv., III. 141.
Szekcsői család, I. 97.
Szekerczés sznv., III. 141, 482.
Szekeres sznv., III. 141.
Szekeres Ambrus, I. 364.
Szekeres Mihály, I. 378, 387. III. 66, 74, 81, 190, 431.

Szekrény sznv., III. 141.
Szelei Kornél, III. 20.
Szeles István, III. 508.
Szeles József, III. 396, 397.
Szelevényi Pál, III. 20.
Szelli Károly, III. 203.
Szellérd, I. 330.
Szemesés köthártya-lobb, III. 185.
Szemere Bertalan, II. 84, 94, 120.
Szemere Ferencz, III. 349.
Szemere-utcza, II. 76.
Szenczy Elek, III. 349.
Szenczi Gáspár, III. 20.
Szende Béla, II. 288.
Szendrő, I. 44, 136, 152.
Szendrői János, III. 330.
Szendrőiné Konrád Izabella, III. 273.
Szt. Demeter egyház, I. 19, 20, 76, 195, 229, 236, 279, 281, 282, 286, 289—292, 295, 297, 331, 371. II. 11. III. 3—9, 16, 19, 27, 73, 74, 178, 188, 260, 225, 227, 230, 407, 409, 441, 459, 486.
Szent Erzsébet temploma, III. 10, 22, 27, 28.
Szent György templom, I. 291, 295, 372, 387, 203. III. 16, 21—23, 27, 61, 73.
Szent Miklós templom, I. 373. III. 22, 23, 440.
Szent Péter temploma, III. 10, 27, 187.
Szent Rókus egyháza, III. 24—27.
Szent Demeter, III. 112.
Szent Gellért, I. 90, 277. III. 12, 18.
Szent István, I. 17, 19, 20, 33, 38, 40. 41, 52, 55. III. 3, 187, 224, 418.
Szent László, I. 41. III. 112.
Szentháromság szobra, II. 284. III. 408,
Szent János szobra, I. 238.
Szent Demeter-uteza, III. 139.
Szent György-utcza, III. 139.
Szentháromság-utcza, I. 289. II. 52. III. 139.
Szentkirályi-utcza, II. 76.
Szent Mihály-utcza, I. 184.
Szent Miklós-utcza, III. 139.
Szentlélek-utcza, III. 139.
Szentgyörgyhalom, I. 22.
Szentmihály helység, I. 54, 79, 100, 153. III. 139, 419.
Szentmihálytelek, I. 16, 79, 190, 302, 303, 305, 308—312, 315, 317, 318, 323. II. 261, 300. III. 9, 185, 295.
Szent Mihály lova, III. 183.
Szent-Endre, II. 346.
Szentelt-Egyháza, I. 45.
Szentgothárd, I. 157.
Szentgyörgy helység, I. 318.
Szent-György város, I. 287.
Szent-Imre, I. 69.
Szent-Jobb, I. 197.
Szentlászló, I. 153, 319.
Szentlőrincz, I. 118. III. 14.
Szentmiklós, I. 381. II. 112. III. 458.
Szentpéter, I. 323, 324.
Szent Tamás, II. 88, 89, 92, 143—145, 147—149, 151, 152.
Szentes, I. 150, 223, 333, 315. II. 53. 106, 245, 282, 314, 341. III. 260, 294, 475, 517.
Szentiványi, I. 54, 61, 78, 151, 229, 309, 323. II. 17, 34, 132, 137, 142, 341. III. 32, 419.
Szenti sznv., III. 141.
Szentgyörgyi sznv., III. 141.
Szentmihályi sznv., III. 141.
Szentgály János, III. 76.
Szentgyörgyi István, III. 388, 389.
Szentiványi Márton, III. 22, 28, 228.
Szentiványi Vincze, II. 58. III. 114.
Szentkirályi János, I. 217.
Szentkirályi Mór, II. 74.
Szentkláray Jenő, I. 45, 117. III. 4, 146, 228, 481, 482, 483.
Szentkúti Mihály, III. 378, 382.
Szentmiklósi Albert, III. 20.

Szentpéteri Zsigmond, III. 370, 376.
Szepessy Fábián, III. 24.
Szepesi Pál, III. 264, 442.
Szepesi Vazul, III. 313.
Szepesi kamara, I. 147, 140.
Szepesség, I. 342. III. 491.
Szepesváralja, I. 297.
Szer, I. 44, 46.
Szerajevo, III. 106.
Szerbia, I. 73, 85, 204, 266. II. 92, 182, 147.
Szerbényi, III. 372.
Szerb kereskedők, III. 497.
Szerb népiskola, III. 303.
Szerb színészek, III. 390.
Szerb templom égése, III. 317.
Szerdahelyi, I. 46. III. 138.
Szerdahelyi Kálmán, III. 375, 384, 388, 389.
Szerdahelyi Nelli, III. 382.
Szeredi Jakab, III. 20.
Szeremle, I. 56—58.
Szeremley Sámuel, II. 91, 109, 110, 115, 123, 126, 128, 137, 143, 156, 166, 168, 170, 360
Szerémség, I. 84, 89, 91. III. 179, 440, 441, 494.
Szerémy György, I. 51, 96, 97. III. 494.
Szeri nemesek, I. 55.
Szerpapok, III. 230.
Szervezeti szabályok, III. 80.
Szerviczky, II. 130.
Szeszgyár, III. 487, 488.
Szeszemszky József, III. 124.
Szesztermelés, III. 488.
Széchenyi István gróf, II. 38—40, 54, 57—59. III. 149, 156, 157, 322, 376, 511.
Széchenyi Ödön gr., III. 85.
Széchenyi Pál, I. 216.
Széchenyi-gyász, II. 231, 240. III. 158, 355.
Széchenyi szobor, III. 386.
Széchenyi-tér, I. 12, 229. II. 202, 250, 253, 269, 271, 280, 314, 344.
Széchy család, I. 80.
Szécsény, I. 153.
Szécsi Dénes, I. 76.
Szécsiek sznv., III. 141.
Székely sznv., III. 141.
Székely Gábor, III. 241.
Székely Ferencz, III. 460.
Székely István, I. 117.
Székely József, II. 40. III. 133, 370.
Székely Mihály, III. 460.
Székesfehérvár, I. 21, 36, 41, 53, 54, 61, 63, 88, 90, 121, 149, 176, 250, 253, 262, 268, 284, 287. III. 93, 187, 260, 343.
Székesy Gábor, III. 20.
Széképület, III. 76—78.
Székhalom, I. 319. II. 261. III. 295.
Széksóstó, II. 265.
Széky János, III. 359.
Széky József, III. 359.
Szél József, II. 192.
Széll Farkas, I. 130, 132. III. 495, 496.
Széll Sámuel, III. 359.
Széll Zsuzsánna, I. 349, 352.
Szélmalmok, III. 481.
Szép sznv., III. 141.
Szép Edvárd, III. 374.
Szép János, III. 394.
Szép József, III. 384.
Szépné Mátrai Laura, III. 384, 391.
Szépenlépő sznv., III. 141.
Szépítő küldöttség, II. 42, 80.
Széplaky, III. 60.
Széplaki János, I. 336.
Széppataki Johanna, III. 371.
Szérűskert, III. 170.
Szibininé Sztána, I. 359.
Szicsmaz, I. 28.
Szigeti Imre, III. 386.
Szigeti József, III. 387.
Szigetiné Hirtling Mari, III. 388.

Szigethi Kálmán, II. 89.
Szigetközi Zsigmond, III. 392, 393.
Szigetköziné Antonia, III. 392.
Szigetvár, I. 30.
Szigliget, I. 30.
Szigligeti Ede, II. 73.
Szíjártó (Dejanovics) János, III. 15, 65, 72.
Szíjártó Zsuzsa, III. 88.
Szíjgyártók, III. 467.
Szíjgyártó szny., III. 141.
Sziklay Ferencz, III. 273, 290.
Sziklay Pál, III. 240.
Sziklainé Farkas Mari, III. 273.
Szikora György, III. 406.
Sziksógyártás, III. 490.
Szikszay Benjamin, III. 359.
Szikszai Julianna, III. 368.
Szilassy Ádám, I. 310.
Szilassy György, I. 310.
Szilassy Ferencz, I. 101.
Szilaveczky Ágoston, II. 81, 82, 99.
Szilády Áron, I. 180.
Szilágy-Somlyó, I. 242.
Szilágyi (horogszeghi) család, I. 69—72.
Szilágyi Antal, I. 70, 81. III. 139.
Szilágyi Dezső, II. 306.
Szilágyi Ferencz, I. 342.
Szilágyi István, III. 406.
Szilágyi József, III. 374.
Szilágyi László, I. 69, 70, 81, 83, 97. III. 27, 56, 65, 139.
Szilágyi Márton, III. 456.
Szilágyi Mihály, I. 68—70, 75, 76, 363.
Szilágyi Sándor, I. 6, 16, 17, 28, 100, 180, 209, 341. II. 117, 125, 136, 137, 165, 166, 170. III. 352.
Szilágyi Teréz, III. 387.
Szilber Antal, II. 47, 76. III. 48, 50.
Szilber Benő, II. 78.
Szilber Ferencz, II. 144.
Szilber Ignácz, II. 78. III. 111.
Szilber János, I. 379. II. 14, 15. III. 48, 66, 74, 81, 245, 246, 251, 267, 300.
Szilber József, II. 29. III. 65, 66, 74, 81.
Szilber Lajos, II. 76, 144.
Szilber hegy, III. 443.
Szili szny., III. 141.
Szillér szny., III. 140.
Szillér, I. 5, 330. III. 441, 443.
Szilléri apátság, III. 28.
Szilva szny., III. 141.
Szilvási szny., III. 141.
Szilveszter szny., III. 141.
Szinay Emil, II. 123. III. 298.
Színészet, II. 201, 231, 236, 237, 281. III. 157, 319, 362—400.
Színház, I. 272. II. 13, 40, 41, 52, 163, 207.
Színkör, II. 163.
Szinyva patak, II. 356.
Szinnyei Farkas, III. 359.
Szinnyei József, III. 360, 370, 373.
Szíriai herczegek, III. 133.
Szirmay Antal, I. 340.
Szirom János, III. 467.
Szirovitza Augustov, I. 363.
Szirovitza Pál, I. 363.
Szirovitza Péter, I. 363.
Szitáry János, I. 98. III. 56, 57.
Szitás szny., III. 141.
Szitások, III. 469.
Szivacz Pávó, I. 329.
Szivák István, III. 277.
Szivessy József, III. 239, 306, 518.
Szívós szny., III. 141.
Szlavits Lukács, III. 14.
Szlávok, I. 6, 16, 29, 38.
Szlemenics, III. 62, 137.
Szlovenics Mihály, I. 351. III. 70.
Szluha Ádám, III. 48, 66, 190, 246, 359.
Szluha Ágoston, II. 288, 304. III. 54, 55, 150, 343, 385, 397.

Szluha Ferencz, I. 310. II. 22. III. 246, 313, 359.
Szluha Gáspár, II. 122, 175, 177. III. 17, 66, 247.
Szluha István, I. 368. III. 462.
Szluha Mari, III. 288.
Szob, I. 369.
Szobi Gellért, III. 460.
Szobor sznv., III. 141.
Szobrászat, III. 407, 408.
Szofta küldöttség, II. 296.
Szokolay Viktor, III. 164.
Szokolai István, III. 449.
Szokolovits Musztafa, I. 114, 131.
Szolemi János, I. 154.
Szolga, sznv., III. 141.
Szolnok, I. 33, 41, 113, 121, 122, 126, 128, 132, 161, 162, 164, 166, 168, 170, 176, 197, 198, 209, 231, 233, 241, 291. II. 54, 88, 100, 102, 103, 110, 164. III. 511.
Szombathy István, III. 43.
Szombathelyi Béla, III. 398.
Szomolya, II. 32.
Szondi sznv., III. 141.
Szószóló, I. 324, 335. III. 71, 74.
Szotyak kútja, III. 427.
Szőcs Imre, III. 373.
Szöcséni barátok, I. 58.
Sződ, I. 97.
Szöged, I. 32.
Szögedi (Róth) Endre, III. 404, 405.
Szögi Imre, III. 278, 445.
Szögi Márton, III. 65, 87.
Szögliget, I. 30.
Szőke, III. 371.
Szőke Mihály, I. 356.
Szőlőföldek, III. 172, 425, 444.
Szöllős gazdák, III. 441.
Szőlőhegyek, III. 443.
Szőlőművelés, III. 439—441, 443.
Szőlőültetvények pusztulása, III. 443.
Szőllős, I. 72.
Szöllősi sznv., III. 141.
Szöllősy Gáspár, II. 163.
Szöllősi Hermina, III. 388.
Szöllősy Piroska, III. 382, 384, 391.
Szőllősy Rózsa, III. 382, 384.
Szőllősi Szabó Lajos, III. 384.
Szöllősi Tamás, III. 279.
Szőnyi (Weber) János, III. 403.
Szőnyi János, II. 254. III. 233, 238, 356.
Szőnyi Károly, III. 356.
Szőnyi Lajos, III. 357.
Szőregh, I. 36, 54, 78, 98, 309, 323, 382. II. 17, 18, 30, 34, 35, 101, 112, 113, 132—134, 136, 137, 142, 262, 299, 340, 341. III. 32, 35, 146, 502.
Szőreghi uradalom, III. 117, 118, 124, 179, 430, 437.
Szörény, I. 85.
Szöri Mátyás, I. 358.
Szremácz János, II. 200, 241, 254. III. 81, 90.
Szrematz Román, II. 97.
Szrémács György, I. 363.
Szroka Mátyás, III. 295.
Sztamatovits Pál, III. 31, 359.
Sztankovits István, II. 38.
Sztanimirovics Ignácz, III. 359.
Sztanyó Alander, III. 24.
Sztári nemzetség, III. 57.
Sztojacskovics Sándor, III. 64.
Sztojkovity Tamás, I. 363.
Sztupa Andor, III. 387, 398.
Szubasai környék, I. 313.
Szubin Beda, I. 353.
Szubits, II. 113.
Szubity Trifon, I. 363.
Szubbotics János, III. 359.
Szúbó, I. 303.
Szubó, Buzacsia, I. 263,
Szubó János, III. 113.
Szúbó Péter, II. 71.
Szuchich Pál, III. 359.
Szucsákiak, I. 56.

Szucsics Jozefa, III. 117.
Szukov József, III. 265, 266, 271.
Szulejmán nagyvezér, I. 171, 172.
Szulejmán szultán, I. 91, 92, 129.
Szúló Béla, III. 185, 213.
Szunerits Albert, III. 270.
Szungyomelli szny., III. 8.
Szuper Károly, III. 375, 376, 389.
Szűcs szny., III. 141.
Szűcs Andor, II. 103. III. 237.
Szűcs Antal, I. 297. II. 176, 236. III. 26, 247, 360.
Szűcs Bertalan, III. 226.
Szűcs Ferencz, III. 189, 461.
Szűcs Gergely, III. 65.
Szűcs György, II. 141, 147. III. 461.
Szűcs Györgyné, I. 341.
Szűcs Ignácz (tunyogi), I. 32.
Szűcs Imre, I. 83. III. 139.
Szűcs István, III. 359.
Szűcs János, I. 80, 214, 224, 364. III. 139,
Szűcs Mátyás, I. 329.
Szűcs Mihály, III. 461.
Szűcs Pál, I. 81. III. 495.
Szűcs czéh, III. 467.
Szüged, I. 32.
Szügetvár, I. 30.
Szügliget, I. 30.
Szülésznők, III. 208, 209.
Szüretelő pénz, I. 82.
Szűrszabók, Szűrszövők, III. 450, 465.
Szűz szny., III. 141.
Szvecska Orbán, I. 373.
Szvetkovics Tamás, III. 20.

Tabán, II. 55, 352. III. 293.
Tabán erdő, III. 447.
Tabáni népiskola, III. 288, 289.
Tabus, I. 27.
Tagányi Károly, III. 424, 446.
Tagló szny., III. 141.
Tahi Gergely, I. 153.
Tainay Péter, I. 180.
Tajnay János, II. 31.
Tajti Adalbert, III. 24.
Takarékpénztárak, II. 53, 175.
Takács Ádám, III. 386.
Takács János, I. 364.
Takács Lajos, III. 278, 290, 310.
Takács Marczell, III. 24.
Takács Maris, III. 88.
Takács Mihály, II. 79. III. 66, 248, 404.
Takácsok, III. 468.
Takó szny., III. 141.
Talaj fúrások, I. 31.
Talicskakészítők, III. 486.
Taligás szny., III. 141.
Tallián Béla, II. 334, 340.
Tamás szny., III. 141.
Tamás eszterg. érsek, I. 43. III. 10.
Tamási szny., III. 141.
Tamásy József, III. 393.
Tanácshirdető szny., III. 141.
Tanácsnokok, III. 70, 131.
Tanárky Gedeon, III. 360.
Tancsics Mihály, III. 352.
Tandíjak, III. 313.
Tanárok, III. 233—236, 238.
Tanítók, III. 232, 245, 246, 254, 264—273, 276—281, 284—290, 292, 293, 295, 299, 300, 303, 305—307, 310, 311.
Tanítóképző, II. 256, 259. III. 233—238.
Tanítóképzés, III. 229—238.
Tanítók fizetése, III. 130, 264, 298—302.
Tanítási módszerek, III. 231, 248—263.
Tanítói nyugdíjintézmény, III. 254.
Tanító egylet, III. 262.
Tankötelesek száma, III. 259.
Tanoncz iskolák, III. 297, 298.
Tanner István, III. 388.
Tanner Lujza, III. 239.
Tanyai kapitányok, III. 82.
Tanyai iskolák, III. 257, 262, 263, 291—296.

Tanyák, III. 419, 420, 426, 427.
Tanyázás, I. 37, 64. III. 419.
Tanyák szétverése, II. 194.
Tanügyi Lapok, III. 357.
Tapai (Tápé) villa, I. 25, 27.
Tapolczai sznv., III. 141.
Tapu, I. 140.
Tar sznv., III. 141.
Tar Ferencz, II. 82, 130.
Taresa sznv., III. 141.
Tarhonyakészítés, III. 487.
Tarhós sznv., III. 141.
Tari sznv., III. 140.
Tary Alajos, III. 360.
Tari Ferencz, III. 111.
Tary György, II. 94.
Tary Pál, II. 43, 70, 77, 122. III. 90, 198, 343.
Tary Sándor, III. 499.
Tari hegy, III. 443.
Tarján, I. 28, 115, 166. III. 129, 441, 443.
Tarka sznv., III. 141.
Tarnai sznv., III. 141.
Tarnóczy Tivadar, III. 360.
Tarsadi I. 27.
Tartasotti, I. 362.
Taschler József, II. 241, 243, 321, 344. III. 81, 90.
Taskony, II. 283.
Tassy Ede, III. 360.
Tasznai sznv., III. 141.
Taszallós sznv., III. 141.
Tata, I. 121.
Tatár sznv., III. 141.
Tatárjárás, I. 34, 38, 41, 47, 49, 52, 53.
Taudi sznv., I. 27.
Tábori kórház, I. 190. II. 99, 100, 161.
Tájkór, II. 186.
Táncsics Mihály, II. 74, 125.
Tápai, I. 234.
Tápai sznv., III. 141.
Tápai János, I. 10.
Tápai László, I. 81. III. 139.
Tápai-utcza, I. 184.
Tápai-hegy, III. 443.
Tápé, I. 4, 25, 32, 38, 41, 47, 97, 98, 144, 146. 150, 151, 160, 213, 223, 252—254, 257, 258, 264, 271, 299, 300, 301, 319, 367, 375. II. 32, 53, 202, 218, 219, 223, 225, 281, 322, 323, 325. III. 32, 35, 93, 94, 120, 121, 139, 175, 419, 496.
Tápéi állás, III. 426.
Tápio-Bicske, II. 89.
Tápio-Szécső, I. 369.
Tárkány, I. 368.
Tárnokszék, I. 63. III. 51, 61.
Társalgó körök, III. 159—162.
Távirat-forgalom, III. 516.
Távirdai hivatal, III. 516.
Teés, I. 4, 32.
Tegzespénz, I. 138.
Tehel sznv., I. 27.
Tehenes Balázs, III. 461.
Tehenes Gergely, III. 460.
Tehenes László, III. 461.
Tehenes Miklós, III. 461.
Teknyősbékák, I. 310. III. 132.
Telbisz József Benedek, III. 212.
Telegdy, I. 249.
Telek sznv., III. 141.
Telek József, III. 279.
Telek Mihály, III. 460.
Telekes sznv., III. 141.
Telekkönyvek, II. 265. III. 64.
Teleky család, I. 69.
Teleky-gyász, II. 240. III. 158, 355.
Teleki József gr., I. 30, 36, 72, 73.
Teleky László, III. 115.
Teleky Sámuel gróf, I. 382. III. 76.
Telepi György, II. 25.
Telekessy István, I. 119. III. 15.
Telkek eladása, III. 129, 130.
Tellérné Borbála, III. 370.
Temes folyó, I. 12, 64.

Temes vm., I. 45, 100, 108, 148, 241, 363. II. 120, 126. III. 14, 146, 147. III. 179.
Temesvár, I. 44, 50, 86, 90, 109, 121, 131, 139, 169, 170, 175, 182, 184, 185, 186, 189, 190—193, 239, 242, 265, 266, 296, 297, 303, 309, 331, 335, 381. II. 50, 54, 101, 182, 314, 320, 325, 327, 331, 340, 341, 344, 349. III. 16, 172, 176, 232, 260, 310, 343, 347, 361, 364, 371, 391, 394, 460, 475, 485, 514.
Temesvári sznv., III. 141.
Temesváry András, I. 243, 324, 332, 333, 334, 363. III. 15, 48, 65, 66, 72, 90, 176, 427.
Temesváry Antal, I. 379. III. 90.
Temesváry György, III. 359.
Temesváry János, I. 232, 237, 240, 253, 255, 256, 260, 261, 265, 283, 284, 286, 288, 296, 303—305, 307, 309—312, 331, 349. III. 15, 48, 65, 66, 72, 81, 172, 264, 442, 443, 508.
Temesváry József, I. 363.
Temesváry Mária, III 16.
Temetők, III. 206, 207.
Temetkezések, III. 206, 207.
Temetkezési egylet, III. 153, 154, 208.
Tenneman, I. 290.
Tere, I. 28.
Terhes sznv., III. 141.
Terjék Jánosné, I. 341.
Természeredmények, III. 422—424, 428, 429, 431, 436, 437.
Teschen J., III. 489.
Tesity Jovan, I. 329, 363.
Tessely József, III. 204.
Teufel Erasmus, I. 126, 129.
Teveles Jakab, III. 306.
Téglaárak, III. 126, 506.
Tégladézma, III. 126.
Térvár, II. 17, 341. III. 146.
Téglaégetés, I. 272. III. 49, 120, 125, 126, 486.
Téglagyár, II. 287. III. 492.
Téglás sznv., III. 141.
Térey Vilmos, III. 339.
Thaly Kálmán, I. 174, 180, 181, 187, 199, 203, 208—210, 213—216, 218—225.
Thallóczy Lajos, I. 34.
Thallóczy Matkó, I. 35.
Than Mór, III. 406.
Thanch sznv., III. 140.
Thar Benedek, III. 230.
Thar László, II. 26, III. 359.
Thau Ádám, I. 264, 286, 331, 308. III. 95.
Thegy sznv., III. 140.
Theiner, I. 90, 277. III. 12.
Thekes sznv., III. 141.
Theky sznv., III. 140.
Theodorovits Athanáz, II. 131—133.
Theodorovity Saccula, I. 363.
Theophilactus Simocatta, III. 167.
Thomay József, III. 32, 304, 360.
Thomasius, I. 340, 362.
Thököly Imre, I. 157—159, 161, 165—167, 191, 197, 263.
Threnchÿely sznv., III. 141.
Thun Leo gr., III. 256.
Thúry József, I. 45, 94, 95, 129.
Thurzó Elek, I. 106.
Thúz (laki) család, I. 69, 97.
Tibiscum, I. 12.
Ticla sznv., I. 27.
Tihanyi Miklós, III. 397.
Timár János, III. 388, 389, 393, 396.
Timárné Róza, III. 392.
Timárné Rott Erzsi, III. 396.
Timár-birtok, I. 113, 138, 151.
Timár czéh, III. 451, 468, 469.
Timár-utcza, I. 184.
Timpauer Antal, III. 112.
Tinódy, I. 111, 113, 117, 121, 129. III. 33, 478, 494.
Tirnauer György, III. 401.

Tisza folyó, I. 6, 9, 12, 15—17, 19, 20, 24, 31, 32, 41, 42, 45, 64, 66, 78, 79, 90, 92, 116, 123, 124, 128, 135, 169, 170, 175, 177, 182, 183, 185, 187—189, 191, 193, 201, 206, 215, 219, 221, 224, 226, 227, 229—233, 238, 240, 242, 257, 264, 267, 275, 297, 301, 317, 323, 330, 338, 352, 353, 363—387, 381, 383. II. 12, 16, 19, 20, 24—26, 29—32, 34, 35, 37, 39, 52, 54, 57—65, 114, 122, 124, 130, 132, 133, 135—137, 140, 141, 144, 152, 160, 165—169, 173, 210, 211, 213—217, 243—246, 248, 249, 254, 261, 266, 271, 277, 283, 285, 289, 295—300, 304, 306, 310, 312, 317, 318, 319, 321, 323, 328, 330, 332, 336, 337, 339, 342, 348, 331. III. 118, 170, 172, 173, 176, 214, 215, 263, 322, 363, 446, 478, 481—486, 504, 511, 513, 514.

Tisza szny., III. 141.

Tiszahegyes, I. 72. II. 332.

Tiszaszabályozás, II. 29—31, 57—65, 202, 210—225, 245, 261, 262, 287, 289, 290, 301, 304, 305, 316, 332. III. 79. 134, 432.

Tisza-Szt.-Miklós, III. 146.

Tiszavidéki Ujság, II. 124, 125, 145, 161. III. 352, 356.

Tiszavidéki Emlék, II 125.

Tiszavölgyi társulat, II. 305, 306.

Tisza-utcza, III. 139.

Tiszta család, I. 142.

Tiszteletbeli képviselők, III. 115.

Tiszti fizetések, III. 130, 131.

Tiszti Lajos, III. 388.

Tisztviselők egyenruhája, II. 200.

Tisztviselői fizetések, II. 200, 235.

Tisztújitások, I. 273, 331—335, 387, II. 24, 76—79, 235, 253, 254, 265. III. 69—76, 91, 154.

Titel, I. 113, 185, 206, 215, 231, 381, 385. II. 92. III. 511.

Titeli prépostság, I. 81.

Titeli káptalan, I. 70.

Tized, I. 115, 138, 198, 199, 219, 257, 271, 278—280, 283, 284, 286, 294, 295, 304—306, 317, 372. III. 5, 7, 21, 70, 115, 120, 122, 130, 420, 428, 429, 444.

Tizedesek, III. 70, 82.

Tizedjövedelem, III. 422—424.

Tizedlajstrom, III. 420—423, 441, 450, 467.

Tizedváltság, III. 429.

Tó szny., III. 141.

Tóalj, III. 163.

Tóásó Mátyás, III. 20.

Tobány, III. 288, 289.

Tóbiás János, I. 368.

Toborzás, II. 229.

Tófi szny., III. 141.

Tokaj, I. 92, 221, 230, 233, 242.

Toki szny., III. 141.

Tokody György, III. 243, 253, 299, 314.

Tokody István, III. 243, 246.

Tolnai szny., III. 141.

Tolnai Gyula, III. 393.

Tolnay Ödön, III. 373.

Toldy Ferencz, I. 33. II. 262. III. 224, 360, 361.

Toldy László, III. 359.

Tollenholz Antal, III. 265.

Tollheim, III. 115.

Toluha szny., I. 27.

Tolvaj szny., III. 141.

Tomasovácz, II. 115.

Tomasovich Sofronias, I. 206.

Tombácz János, III. 278.

Tombácz Mihály, III. 486.

Tomboló szny., III. 141.

Tomcsányi József, II. 251. III. 76. 115.

Tomor Ferencz, III. 305.

Tomori Pál, III. 12, 423.

Tompa sziget, II. 34, 35.
Tompa Mihály, III. 354.
Toppantó sznv., III. 141.
Torda, I. 36.
Torkos sznv., III. 141.
Torkos Sándor, III. 184.
Torna egylet, II. 279, 313. III. 163.
Tornócz, I. 213.
Tornyos, I. 97.
Tornyos sznv., III. 141.
Torontál vm., I. 48, 241, 363, 383. II. 17, 18, 26, 29, 34, 36, 84, 91, 93, 95, 120, 126, 129, 139—141, 213, 262, 281, 298, 299, 301, 302. III. 14, 66, 146, 147, 183, 317, 430, 445, 456, 485.
Torontál-Komlós, I. 45, 69.
Torossy József, III. 489.
Tortou sznv., I. 27.
Tóth sznv., I. 29. III. 141.
Tót-utcza, I. 29. III. 139.
Tóth-kaszárnya, I. 131.
Tóth Anna, II. 12, 13. III. 59, 190.
Tóth Antal, III. 248, 386, 396.
Tóth Ádámné, I. 350.
Tóth Borbála, III. 87.
Tóth Dániel, III. 359.
Tóth Erzsébet, I. 349, 352.
Tóth Erzsi, III. 389.
Tóth Gyula, III. 290.
Tóth Ignácz, III. 293.
Tóth Illés, I. 132.
Tóth Imre, I. 132.
Tóth Istók, I. 357.
Tóth István, I. 364. II. 217, 219, 220. III. 438.
Tóth Jancsi, III. 87.
Tóth János, I. 151, 209, 211, 363, II. 14, 15, 163, 203. III. 156, 235, 237, 244, 246, 247, 259, 261, 272, 281, 291—293, 295—297, 300, 301, 311, 322, 326, 330, 360, 499.
Tóth Jenő, III. 392, 396.
Tóth József, I. 363. III. 90, 112, 280, 288, 381, 391.
Tóth Katalin, I. 341.
Tóth Kálmán, II. 233. III. 360.
Tóth Károly, III. 272, 280, 281, 375, 388.
Tóth László, III. 360.
Tóth Lukács, I. 135, 143.
Tóth Mátyás, I. 358.
Tóth Mihály, I. 99, 107, 109, 114, 117, 121—124, 126, 128, 130—132, 377. II. 23, 45, 74, 77—79, 83, 85, 89, 90, 94, 115, 117, 122, 125, 157, 162, 173, 182, 242. III. 33, 36, 53, 65—68. 138, 239, 273, 345, 352, 359, 421, 441, 477, 486, 492, 494.
Tóth Riza, III. 354.
Tóthné Lengyel Anna, III. 281.
Tóthné Szluha Mari, III. 281.
Tót-Komlós, II. 341.
Tóth János dombja, I. 313.
Tóthi Dorka, I. 340.
Tóthfalusi Gusztáv, III. 393.
Totti sznv., I. 27.
Tőkés Emilia, III. 332, 386.
Tökös sznv., III. 141.
Tömörkény, I. 9, 15, 21, 28, 113.
Tömösváry Mátyás, III. 73.
Tömpös, I. 108.
Töpörcs Gergely, I. 58.
Törő Mátyás, III. 128.
Török adók, I. 113.
Török sznv., I. 175. III. 141.
Török Antal püspök, III. 254.
Török Bálint, I. 97.
Török Ferencz, I. 233.
Török Gábor, II. 91, 94, 102.
Török Ignácz, II. 165.
Török István, III. 111, 378, 388, 389.
Török János, I. 277.
Török Károly, III. 360.
Török Péter, I. 128.
Török kincstári jövedelmek, I. 113.

Török kereskedők, I. 112.
Török lakosok, I. 112, 175.
Török őrség létszáma, I. 111, 112, 161, 174, 175.
Török őrség fizetése, I. 112.
Török sírkövek, I. 238.
Török-utcza, I. 184.
Törpék a színpadon, III. 380.
Törs Kálmán, II. 350.
Törtél sznv., III. 141.
Törtélszállás, I. 65.
Törvénykezés, III. 58—68.
Törvénykezési napok, III. 62.
Töttös (báthmonostori) László, I. 35, 45, 58. III. 56.
Tőzeg-telepek, I. 37, 78.
Tőzsér Máté, III. 460.
Trachoma, III. 185.
Trajanopolis, III. 227.
Trandaphirovits Athanáz, III. 359.
Trattner János Tamás, III. 361.
Traub Bernát, III. 342, 351, 362.
Trefort Ágoston, II. 288. III. 332.
Treitz Nándor, III. 488.
Trencséli sznv., III. 141.
Trencsén, I. 54, 340. III. 279.
Trencsényi Ferencz, III. 266, 267, 277, 359.
Trier, III. 103.
Trieszt, II. 16, III. 430.
Tripos, I. 10.
Trissum, I. 9.
Troger Andreas, I. 202.
Trübau, I. 369.
Tsányi Mátyás, III. 112.
Tubicinator sznv., III. 141.
Tuca sznv., I. 27.
Tuda sznv., I. 27.
Tuja (Austria), I. 368.
Tulhoidi sznv., I. 27.
Tumas sznv., I. 27.
Tura, I. 350.
Turcz Albert, I. 130.
Turcsányi Imre, III. 359, 375.
Turcsi sznv., III. 141.
Túri sznv., III. 141.
Turia, II. 89.
Turini levéltár, I. 109.
Turnicsa (Zala vm.), I. 369.
Túrós sznv., III. 141.
Turszki ezred, II. 144.
Turul, I. 78.
Tuttowitz János, I. 329. III. 15, 65.
Türckheim ezred, I. 223.
Türelmi adó, III. 129.
Tührer Lőrincz, III. 461.
Tűrös sznv., III. 141.
Türr István, III. 522.
Tűzifa ára, III. 506.
Tűzveszélyek, I. 90, 92—94, 109, 130, 164, 194—196, 199, 230, 242, 329, 363, 364, 387. II. 16, 24, 27, 37, 38, 53, 204, 247, 354. III. 30, 31, 83—86, 173, 317, 319, 491.
Tűzoltóság, II. 140. III. 84, 85, 86, 163.
Tűzoltó szerek, III. 84.
Tzink Flórián, III. 359.

Udoricza Jana, I. 329.
Udvardy István, III. 373.
Udvarhelyi Sándor, III. 374.
Udvarhelyiné, III. 371.
Udvariné Soós Julianna, III. 373.
Ugocsa vm., I. 340.
Ugrin, I. 43.
Ugró, II, 331.
Ugróczi Ferencz, I. 191, 194. III. 359.
Ugron Gábor, II. 350.
Uhlrich Honorius, III. 359, 373.
Új Ignácz, III. 20.
Újfalussyné Lilla, III. 378.
Ujfalusy Sándor, III. 370, 378.
Ujházi, II. 290.
Újhelyi, III. 453.
Ujhelyi Mari, III. 394.
Ujlak, I. 120.

Újlakiak, I. 76.
Ujlaki Ferencz, I. 131. III. 13.
Újlaki Péter, III. 19, 20.
Újonczozás. III. 101, 105, 106.
Újszeged, I. 78, 176. II. 17, 18, 24, 28, 30, 31, 33—37, 57, 59, 65, 101, 120, 133—137, 142, 152, 208, 210, 211, 213, 214, 216, 246, 262, 263, 273, 282, 295—299, 301, 302, 326, 339, 340, 347, 348, 354. III. 9, 118, 163, 445, 485.
Újszegedi népiskola, III. 290, 291.
Újvári Mihály, III. 279.
Újvidék, I. 335, 146. III. 351, 390, 458, 475.
Vlas sznv., I. 27.
Ulászló (I.) király, I. 73, 74.
Ulászló (II.) király, I. 35, 48, 54, 61, 63, 85—88, 145, 249, 250, 252, 255, 262, 269, 270. III. 12, 92, 93, 169, 187, 452, 464, 467, 493, 494, 501,
Vlcan, I. 27.
Uloma pasa, I. 122.
Undy Antal, I. 368.
Unger Antal, III. 402.
Unghnad Kristóf, I. 146.
Ungvár, I. 341. III. 231, 243.
Unschuld Mária, III. 308.
Urbanovits Gergely, III. 24.
Urbán (VIII.) pápa, 278, 293.
Urbán Ferencz, I. 358.
Urbányi Lőrincz, III. 359.
Úrbéri jövedelem, III. 120, 121.
Úrbér kárpótlás, II. 202. III. 99, 121.
Úrnapi körmenet rendje, I. 290.
Vros sznv., I. 27.
Vrovdi sznv., I. 27.
Uscenum, I. 9.
Wsonna sznv., III. 141.
Utasi Antal, III. 20.
Utasi Károly, II. 88, 93.
Utasi Mária, III. 278.
Útászok, II. 283, 300.
Utcza kapitányok, I. 139. III. 180.
Utcza-nevek 1522-ből, III. 41, 139, 420, 421, 441.
Utczanevezések, II. 76.
Utczaseprés, III. 217.
Utczavilágítás, III. 372.
Útlevelek, III. 83.
Vtwendi sznv., I. 27.
Uvala Péter, I. 364.
Vzari sznv., I. 27.
Uzdin, II. 95.
Vzÿe, sznv., III. 141.
Uzsonna sznv., III. 141.

Üdülő helyek, III. 216, 217.
Ügyészek, III. 70.
Ügyvédek, II. 38, 40, 44, 47, 49. III. 67—68.
Üllés puszta, I. 303—305, 308, 311, 317, 321—323, 374.
Üllő, I. 341.
Ürményi József, II. 224, 225, 261, 267.
Üvegesek, III. 469.
Ürmös sznv., III. 141.
Űző sznv., III. 141.

Vachot, I. 341. II. 88, 230, 236.
Vadak árai, III. 503.
Vadvizek, II. 16, 261, 262, 265—267.
Vadász Béró Jozefa, II. 161.
Vadász József, III. 204.
Vadász egylet, III. 163.
Vadász Manó, II. 72, 76—78, 94, 101, 109, 114, 139, 155, 173, 174, 182, 235, 252. III. 54, 66, 81, 159, 244.
Vadkerti József, III. 189.
Vadnay Károly, III. 354.
Vagyonleltár, II. 199, 200. III. 137.
Vahot Imre, III. 354, 369, 379.
Vajas sznv., III. 142.
Vajda sznv., III. 142.
Vajda Achill, III. 23.
Vajdafi Béla, III. 391—393.

Vajka, I. 341.
Vakok intézete, II. 40.
Valbrunn György, III. 65, 90.
Valentin János, III. 359.
Valkány, II. 341.
Valkó vm., I. 79, 91.
Vallis, I. 337. III. 79.
Valpó, I. 121.
Vankó István, III. 279.
Van Swieten, I. 362.
Varasd, III. 361.
Varga sznv., III. 142.
Varga Antal, III. 304.
Varga Ferencz, I. 32, 44, 225. III. 354, 440.
Varga János, III. 283.
Varga Márton, III. 239.
Varga Pál, III. 35, 304, 360.
Varga Sándor, II. 82.
Vargatelek, I. 140.
Varga-utcza, III. 139.
Vargák czéhe, III. 450, 469.
Vargyas Endre, II. 111.
Varjas sznv., III. 142.
Varjasi János, I. 123.
Varró sznv., III. 142.
Varsás sznv., III. 142, 477.
Vas sznv., III. 142.
Vas István, I. 149. III. 65.
Vas János, III. 81, 426, 489.
Vass József, III. 223, 224, 359.
Vass Károly, 518, 519.
Vas Máté, III. 460.
Vass Mátyás, III. 262, 273, 288, 326, 357.
Vass Pál, III. 318, 360.
Vas vm., III. 247.
Vasas András, III. 359.
Vasas szent Péter, III. 179, 191.
Vasárnapi iskolák, III. 255, 296, 297.
Vaskapu, III. 484.
Vasöntő gyár, III. 492.
Vastagh György, III. 407.
Vastag István, I. 304.
Vastag Pál, II. 141.
Vastag Sándor János, III. 406, 407.
Vastag Sztájó, I. 263.
Vastorok, I. 48.
Vasútépítés, II. 54, 55, 180, 205, 210. 213. III. 408, 512—514.
Vasútihid építés, II. 205, 209, 213, 214. III. 514.
Vasvári béke, I. 158.
Vasvári Kovács József, III. 384.
Vaszary Kolos, I. 73.
Vatai István, I. 136.
Vay Ádám, I. 211, 212, 214.
Vay Ádámné, I. 152.
Vácz sznv., III. 142.
Vácz, I. 148, 159, 177, 293, 297. II. 89 III. 94, 247.
Váczi káptalan, I. 278.
Váczi püspökség, I. 278, 293, 294.
Vág folyó, I. 158, 215.
Vágó-díjak, I. 139.
Vágó-járás, II. 194.
Választott község, I. 56, 332. II. 45—49, 52, 179. III. 48, 49, 55, 69, 71, 75, 253.
Váli Béla, III. 362—364, 367—369, 371, 381.
Vályi András, I. 167, 365. III. 437.
Válkai sznv., III. 142.
Váltóadósság, II. 267.
Váltóláz, III. 186.
Váltótörvényszék, II. 51, 256.
Vámbéry A., I. 27, 28. II. 50.
Vámmentesség, I. 53, 35, 80—82, 85, 90, 100, 143, 145, 146, 149, 276. III. 107, 493.
Vánky József, III. 331.
Váradi Antonia, III. 387, 396.
Várady Gusztáv, III. 382.
Várady Ignácz, II. 144, 279, 283, 286, 293, 321, 322. III. 237.
Várady József, II. 118.
Váradi Ferencz, III. 387, 396.

Várady Ferenczné, III. 396.
Várady Károly, III. 370.
Várady Miklós, III. 398.
Várady Pál, III. 359, 373.
Váradi Peller Pál, III. 378.
Váradi Péter kalocsai érsek, I. 83.
Várdai Miklós, I. 35.
Várerődítés, I. 52, 225—227, 229, 230, 231, 232, 235—239, 284, 338. III. 30, 36, 69, 76, 95, 126.
Várfölszerelés, I. 112.
Várhidi Sándor, III. 388, 391.
Vári Nina, III. 373.
Várispánság, I. 39, 42, 47, 48, 50, 56. III. 55.
Várkonyi Endre, III. 248.
Várkonyi Ferencz, III. 20.
Vármegváltás, I. 52, 318, 813. II. 209, 268, 269.
Várna, I. 73.
Várnai (Weiszklein) Lipót, III. 362.
Várnai Ádám, II. 213.
Várnai Fábián, III. 391.
Várnai Galambos Fábián, III. 396.
Várnainé Paksi Júlia, III. 396.
Várnagyok, I. 49, 50, 60.
Várnépek, I. 39—41. III. 417, 418.
Váró sznv., III. 142.
Városháza építése, I. 334. II. 10. III. 76—78.
Városi József, III. 374.
Városy Gyula, I. 280.
Városiasság, III. 260.
Várparancsnokok, I. 178, 242, 336, 337, 380. III. 116, 172.
Vártó, I. 38, 40, 54, 252—254, 257, 258, 265, 271, 300, 322. III. 120, 419, 477.
Váry József, III. 360.
Vásárbiztosok, III. 70, 73.
Vásárhely, lásd: Hód-Mező-Vásárhely
Vásárhelyi sznv., III. 142.
Vásárhelyi Pál, II. 30, 31, 54.
Vásárfia, III. 132.
Vásárjog, I. 57, 60, 61, 74, 274. II. 17, 36.
Vásárok, I. 40, 56, 60, 61, 136, 137, 200, 380. III. 176, 178, 495, 497, 500—503.
Vásárok jövedelme, III. 120, 122, 123.
Vászó kapitány, I. 265.
Veber János, II. 182.
Vecsernyés sznv., III. 142.
Vecsernyés Márton, I. 364.
Veczerle Fülöp, I. 368.
Ifj. Vedres István, III. 182.
Vedres Istvánné ifj., III. 239.
Vedres János, II. 87.
Vedres István, I. 44, 175, 237. II. 10, 19, 25—27, 29—31, 54, 65, 210, 212, 213. III. 26, 28, 71, 78, 161, 266, 283, 317, 342, 351, 359, 361, 366—368, 407, 430, 443—448, 473, 480, 483, 484, 486, 498, 504, 505, 509, 510.
Vedres Rozál, III. 239.
Vedresháza, II. 26, 58, 141.
Vedresházi átmetszés, II. 59—65, 203, 215, 290, 297.
Vedrics György, I. 368.
Veisz Lipót, III. 269.
Velencze, I. 49. II. 159. III. 167, 406.
Velez, I. 28.
Velyiszavlyevity Mihály, I. 368.
Velkei Tóbiás, III. 21.
Vendégfogadók, I. 120, 133.
Vendéglátás, III. 132.
Vera sznv., III. 142.
Veranesics, I. 30, 87—92, 96, 97, 127, 129, 131. III. 169, 226, 494.
Verbász, II. 91, 112, 128, 163.
Verbó, I. 368.
Verbőczy, III. 51.
Verekedések, III. 83.
Veres sznv., III. 142.
Veres András, I. 366.
Veres László, III. 387.
Verhovay Gyula, II. 350.

Verner Jakab, III. 232, 243, 251, 252, 265, 269.
Veszelinovics Bazil, II. 78, 79, 98, 175, 241. III. 66, 81.
Veszelinovics György, III. 30.
Veszelinovity Síván, I. 364.
Veszelinovics Tódor, III. 30.
Vesszős, II. 32.
Veszprém, I. 297. III. 260, 473, 475.
Veszprémi káptalan, I. 63.
Veszprémi István, III. 170.
Veterani Frigyes gróf, I. 171, 172, 174, 176, 177, 190.
Vetőmagkölcsön, II. 246.
Vetter altábornagy, II. 159, 168.
Vetus sznv., I. 27.
Vetyehát, I. 309, 366. II. 268.
Vezéri Ödön, III. 394.
Vécsey tábornok, II. 128—131, 161.
Vécsey Miklós br., III. 512.
Védegylet, II. 44, 159. III. 491.
Vég sznv., III. 142.
Végh Ignácz, III. 117.
Vég Istvánné, I. 344, 345, 350, 356.
Végrendelkezés, I. 58.
Vékes, I. 234.
Vékes Antal, III. 288.
Vékes Ferencz, II. 78, 80, 85, 94.
Vékes Imre, II. 78.
Vékes János, III. 74, 90, 112.
Vékes Márton, III, 60, 266, 279.
Vékes Primusz, III. 24.
Vékony sznv., III. 142.
Vén sznv., III. 142.
Vér sznv., III. 142.
Vér András, I. 364.
Vér Ferencz, I. 364.
Vér Mihály, I. 364.
Vész Albert, III. 248, 331, 332, 337, 360.
Vészits Lajos, III. 310.
Viala Prela, II. 205,
Viczmándy Hoch Sarolta, III. 308.
Vid sznv., III. 142.
Vid Sebestyén, I. 97. III. 494.
Vida Incze, III. 270.
Vidacs sznv., III. 142.
Vidacs Alajos, III. 192.
Viday Károly, II. 79, 80.
Vidák sznv., III. 142.
Vidovich Antal, II. 82.
Vigh Károly, III. 396.
Világi Mátyás, III. 24.
Világos, I. 50, 76. II. 158.
Vilim Konstantin, III. 21.
Vilmos ezred, II. 91.
Vincze sznv, III. 142.
Vincze Ferenczné, III. 396.
Vincze János, III. 384.
Vincze József, III. 386.
Vincze Mariska, III. 396.
Vincenty Izidor, III. 332.
Vinkler József, III. 359.
Vinko sznv., III. 142.
Virág Adel, III. 399.
Virágh Gyula, III. 360, 384, 386.
Virág Péter, III. 48, 74, 81, 269, 359.
Virágháti sznv., III. 142.
Virmond Damian Hugó gróf, I. 222.
Visegrád, I. 50, 159.
Viski sznv., III. 142.
Visnyei hegy, III. 443.
Vitalis sznv., III. 142.
Vitéz Lázár, III. 460.
Vivius, I. 351.
Vizakna, I. 35, 36.
Vizhúzó, III. 217.
Vizváryné Kreesányi Sarolta, III. 397.
Vízvezeték, II. 250, 253. III. 186, 214, 215.
Vlajkovics Stojsa, I. 364.
Vlasity Marko, I. 363.
Vogel Anna, III. 366.
Vojnits Mátyás, III. 322.
Vojnovity Milos, I. 329.
Vojvodincza, II. 117.
Volford, I. 175. II. 10.

Volfordt György, III. 66, 81, 122, 245.
Volford József, III. 77, 80, 81.
Volkra gróf, I. 203, 260, 279, 298, 305.
Vorthner, I. 335.
Vödrics erdő, III. 448.
Völgyi Sándor, III. 394.
Völnek, I. 108.
Völneki, Vőneki sznv., III. 142.
Vőneky István, I. 364.
Vörheny, III. 185.
Vörös Mátyásné, III. 200.
Vörös Mihály, III. 48, 59, 90. III. 359.
Vrabel János, II. 13, 14.
Vrabel Ignácz, II. 13.
Vranovics Tamás, I. 358.
Vuci sznv., I. 27.
Vuits Szofró, III. 113.
Vuka, I. 329.
Vukovics Sándor, III. 31.
Vukovits Sebő, II. 92, 96, 136, 139. III. 115.
Vulin kapitány, I. 209.
Vüsen (Alsó-Austria), I. 369.

Wachsmann Adolf, III. 155.
Wachter Karolin, III. 290.
Waczle Venczel, I. 368.
Wadadi sznv., I. 27.
Wadis sznv., I. 27.
Wagner Bertalan, III. 461.
Wagner F. A., II. 287.
Wagner Ferencz, II. 192.
Wagner Fülöp, III. 462.
Wagner György, II. 71.
Wagner Károly, II. 303, 327. III. 239.
Wagner Valpurga, III. 216.
Wahl, II. 315.
Waldmüller György, III. 499.
Waldmüller Lénárd, II. 86.
Wallis György br., I. 170, 171, 174, 190. III. 176.
Waltandi sznv., I. 27.
Waltherr Imre, I. 174.
Wandi sznv., I. 27.
Wanza Mihály, III. 371.
Warang sznv., I. 27.
Wáza ezred, II. 126, 131, 134—137, 142.
Weber Alojzia, III. 258, 273.
Weber Dániel, I. 161, 162.
Weber Sebestyén, I. 368.
Wegÿ sznv., III. 142.
Weices sznv., I. 27.
Weil Áron, III. 305.
Weiner Mór, III. 40.
Weiser Gyula, III. 306.
Weisz Bertalan, I. 336. III. 116.
Weisz Ferencz, III. 396.
Weisz B. Ferencz, II. 37. III. 484, 498.
Weisz Gábor, III. 306.
Weiteh sznv., I. 27.
Weitzmann Károlyné, III. 128.
Wekudi sznv., I. 27.
Welte, I. 340.
Wenczel Guszt., I. 44, 69.
Wendeg sznv., I. 27.
Werbőczy, I. 345.
Wesselényi Ferencz, I. 154, 157.
Wesselényi Miklós, II. 74. III. 114, 367, 368.
Wesselényi sor, II. 76.
Wessen Mihály karánsebesi kapitány, I. 108.
Weszerle József, I. 177.
Weygh sznv., III. 142.
Weÿn sznv., III. 142.
Wibmer Pál, I. 197, 198, 200.
Wiedermann József, I. 369. III. 458, 491.
Wiener Salamon, III. 320, 360.
Wilderspin, III. 239.
Wimmer Sebestyén, III. 191.
Windisch Ferencz, III. 216, 489.
Windisgrätz, II. 126, 133.
Witsch Rudolf, III. 447.
Witt Károly, III. 268, 280, 283, 284.
Wittenberga, I. 116.

Witkovszky Lőrincz, III. 238, 270, 327.
Wizinger, II. 333.
Wodianer Fülöp, II. 50. III. 37, 39, 487.
Wodianer Sámuel, III. 39.
Wodianer báró, I. 240.
Wogdi sznv., I. 27.
Wohlsinger Regina, III. 306.
Wolf Jakab, III. 37.
Wolf Johann, II. 175.
Wolfersdorf, I. 368.
Wolfner Singer Teréz, III. 306.
Wolfordt Mátyás, III. 107.
Wolue sznv., I. 25. III. 477.
Woronieczky herczeg, II. 82, 170.
Wosas sznv., I. 27.
Wőber Antal, III. 104, 105, 458.
Wőber György, II. 33, 49, 69, 77, 78, 122, 175, 199, 200, 241. III. 48, 66, 67, 81, 114, 127, 157, 448, 518.
Wőber Györgyné, III. 151,
Wőber József, II. 182.
Wőber Lujza, III. 286.
Würtemberg ezred, I. 235.
Würtemberg huszárok, II. 92.
Würtler József, III 114.
Würzburg, I. 340. 362.
Wyckeÿ sznv., III. 142.

Yrmws sznv., III. 141.

Zabos János, III. 461.
Zabosfa, III. 9, 292, 295.
Zadar, I. 27.
Zaffiry Imre, I. 316, 322, 325, 333, 347, 375. III. 70.
Zagorcsanin Pál, III. 61.
Zahorák István, I. 313.
Zajdai, III. 139.
Zajkányi Leonhard, I. 287, 288.
Zala vm., III. 151, 419.
Zalán, I. 20, 29.
Zalánkemen, I. 188. III. 441.
Zalánkeméni sznv., III. 142.
Zapti, I. 120.
Zaránd vm., I. 100, 108, 309. II. 120.
Zarkavölgyi János, III. 382, 384, 387, 388.
Zatha, Zathay, Zathy sznv., III. 141.
Zavatka Annna, III. 88.
Zayday Fábián, III. 65.
Zách Felicián, I. 49.
Zádor Zoltán, III. 389.
Zádorné Petrovits Ilka, III. 397.
Zágráb, III. 231, 243, 317, 361.
Zágrábi püspökség, I. 34.
Zákány sznv., III. 142, 494.
Zákány puszta, I. 6, 25, 317, 322, III. 295, 426, 427.
Zákány Balázs, I. 98. III. 360.
Zákány Gáspár, III. 226, 228.
Zákány Imre, I. 117, 226, 228.
Zákány István, I. 97—99, 106, 107, 109, III. 56, 65, 66, 228, 441.
Zákányi Balázs, III. 20.
Zákonyi Domokos, I. 160.
Zálogház, II. 53. III. 517.
Zápory Nándor, III. 215.
Zárics Júlia, III. 378.
Zászló sznv., III. 142.
Zászlóssy János, II. 208. III. 467.
Závodszky Adolf, III. 332.
Závorszky Mihály, III. 20.
Zbisko János, I. 367.
Zbrojni Konrád, III. 313.
Zege, I. 32.
Zeged, Zegeth, Zeeged, Zeghed, Zegud, Zegued, I. 30, 33, 277.
Zegedin, I. 30.
Zeha sznv., I. 27.
Zeher sznv., I. 27.
Zeik Elemér, III. 394.
Zeked, I. 30.
Zeleméri László, I. 143.
Zemplén vm., I. 85.
Zeneiskola, II. 28. III. 317, 318, 401, 402.

Zeneművészet, III. 400—405.
Zeneszerzők, III. 405.
Zeneünnepélyek, III. 403.
Zenta, I. 63, 79, 81, 171, 172, 177, 191, 193, 194, 205, 206, 221, 240. II. 92, 129, 340, 441, 344. III. 35, 260, 390, 440, 458, 475.
Zentai sznv., III. 142.
Zerkovitz Prinz Janka, III. 308.
Zewreg, I. 310.
Zerlök, III. 441.
Zétényi Bonaventura, III. 24.
Zichy Ferencz gróf, II. 55. III. 513.
Zichy Jenő, II. 245, 256. III. 115.
Zichy József, II. 225.
Zichy Leopoldina grófnő, II. 33.
Zigedein, I. 30.
Zimandschek, III. 349.
Zimony, I. 75, 381, 386. II. 74, 182. III. 102, 224.
Zimonyi vasút terve, III. 514.
Zino százados, II. 88.
Znaym, I. 368.
Zofcsák József, I. 10. II. 223.
Zoloch, I. 33.
Zoltán József, III. 397.
Zoltánné Sprencz Liszka, III. 397.
Zólyom, III. 231, 243.
Zólyom vm., I. 357.
Zombor, I. 113, 170, 171, 279. II. 29, 143, 341, 260. III. 458.
Zombori sznv., III. 142.
Zombory Antal, II. 122, 150, 152, 241. III. 360.
Zombory István, III. 492.
Zombory János, II. 14, 94.
Zombory József, III. 387.
Zombory Mihály, I. 243. III. 492.
Zombory Pál, III. 48, 74, 81, 90, 364.
Zombory Mészáros Júlia, III. 273, 311.
Zombory hegy, III. 443.
Zongor Zsigmond, III. 15.
Zotha sznv., III. 141.
Zódi sznv., III. 142.
Zöldi Miklós, III. 384.
Zöldi Róza, III. 384.
Zörgő sznv., III. 142.
Zrebernek, I. 39.
Zrinyi Miklós, I. 157.
Zrinyi dandár, I. 157.
Zrinyi vendéglő, III. 161.
Zrinyi-utcza, I. 110, 184, 229.
Zubán ezredes, II. 137.
Zubanovits Izidor, III. 31.
Zubovics Fedor, II. 332, 336, 352.
Zugutczák kinyitása, III. 129.
Zugud, I. 29.
Zvegyelik, I. 368.
Zveity Mihály, I. 363.
Zvér Márton, I. 369.
Zvoncsin (Pozsony vm.), I. 368.
Zvornik, I. 69,
Zubák János, I. 364.
Zwbor sznv., III. 141.
Zwerger Vitusz, III. 88.
Zwinger, I. 381. II. 264. III. 62, 236. III. 171.
Zwlch sznv., III. 141.
Zwrgw sznv., III. 142.
Zyged, I. 29.
Zÿgyartho sznv., III. 141.
Zyz sznv., III. 141.
Zsablya, I. 206, 209. II. 283.
Zsarkó Antal, III. 163.
Zsák Gergely, I. 364.
Zsámbok, I. 369.
Zsámbokréty Miklós, I. 318.
Zsidó kórház, III. 196, 197.
Zsidó népiskola, III. 304—307.
Zsidó nőegylet, III. 152, 153.
Zsifkovity Uros, I. 363.
Zsigits Nicefor, III. 483.
Zseravitza János, II. 113, 114, 239. III. 499.
Zsibbesek, III. 499.

Zsidók, I. 240, 272, 273, 382. II. 71, 75, 130, 166, 174, 186, 187, 208, 255. III. 16, 36—42, 79, 90, 129, 143—145, 168, 173, 197, 207, 241, 305, 306, 319, 357, 377, 469, 473, 498, 499.
Zsigmond király, I. 33, 34, 39, 44—46, 48, 50, 53—58, 60, 61, 65, 69, 72, 78—82, 85, 145, 201, 252, 269. III. 10, 21, 47, 55, 69, 420, 439, 446, 449, 493, 500.
Zsigmond József, III. 387.
Zsigmond pécsi püspök, III. 92.
Zsigmondy, III. 148.
Zsigmondovics Illés, III. 313.
Zsilinszky M., I. 50, 69, 76, 243, 256.
Zsilipszakadás a Sina teleknél, II. 281.
Zsinagóga, III. 41.
Zsindelyárak, III. 506,
Zsindelyvágók, III. 486.
Zsiray Róza, III. 388.
Zsivanovity Athanaczko, I. 363.
Zsivánovity Péter, III. 73.
Zsivora, III. 375.
Zsófia főherczegnő, II. 206.
Zsoldos János, III. 232.
Zsoldos Péter, III. 87.
Zsombolya, II. 340, 341. III. 310,
Zsótér Andor, II. 71, 144, 287. III. 159, 343, 518.
Zsótér János, II. 39, 40, 51, 90, 181. III. 359.
Zsupa, I. 12.